

५२२२

॥ ॐ श्री परमात्मने नमः ॥

श्री पंचप्रतिक्रमण सूत्र.
अर्थ सहित.

छपायी प्रसिद्ध करनार.

शा. बाडीलाल हठीसंग.

तथा

शा. हरीलाल मगनलाल.

अमदावाद

“विजय प्रवर्त्तक” प्रेसमां छाप्युं.

संवत् १९४२.

सन् १८९३.

कीम्मत रु. १-४-०

प्रसिद्ध कर्त्ताएँ सर्व हक स्वाधीन राख्या छे.

અર્પણ પત્રિકા.

શેઠજી સાહેબ. મનસુખભાઈ ભગુભાઈ.

મું. અમદાવાદ.

આપ જૈન ધર્મમાં અતિ શ્રદ્ધાવાંત, દરેક શુભ
કાર્યોમાં હુમેશાં પ્રવર્તનાર, જ્ઞાનની વૃદ્ધિને

અતઃકરણથી ઇચ્છનાર, અને જૈન

વિદ્યાને સારી પેઠે ઉત્તેજન આ-

પનાર ઇત્યાદિક અનેક

ગુણાસંકૃત જોઈ આપ

સાહેબને અત્રો આ

પુસ્તક અતિ પ્રેમ

પૂર્વક અર્પ-

ણ કરીએ

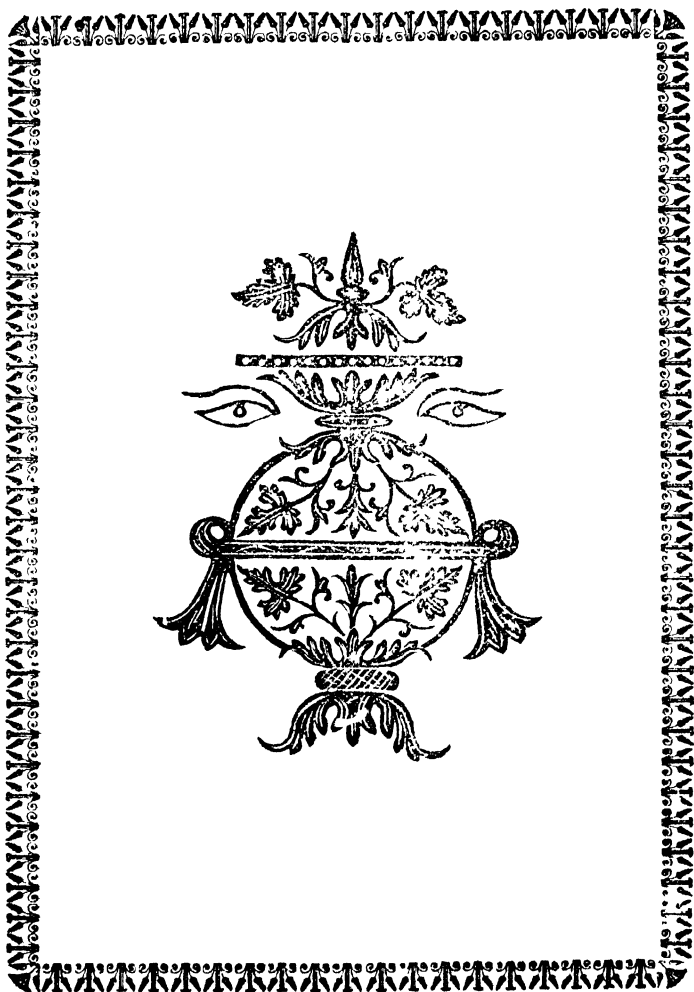
છીએ.

હી.

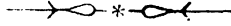
પ્રસિદ્ધ કર્તા.

પ્રસ્તાવના.

આધુનિક સમયમાં જૈનવિદ્યા અને વિદ્વાનો દિનપ્રતિદિન ઓછા થતા જાય છે. હાલનો જૈનધર્મ મોટા ભાગે અજ્ઞાન છે. એટલું જ નહીં પણ શ્રાવકને હમેશ કરવાનું જે કાર્ય તેથી પણ ઘણું અઘળું છે. આ અજ્ઞાનતાની ખોટ દિગ્વિત્ પુરી પાડવાને સાર હાલમાં કેટલાક શહેરમાં તેમજ આ શ્રી અમદાવાદમાં પણ કેટલીક સભાઓ ને તેને લગતી શાળાઓ સ્થપાઈ છે. તેમાં બહુનાર વિદ્યાર્થીઓ શાસ્ત્રી લીપીથી અઘળું હોવાને લીધે શુદ્ધ ગુજરાતીમાં આ પુસ્તક કે જેનું નામ “શ્રી પંચપ્રતિક્રમણ સૂત્ર” અર્થ સહિત છે કે જેમાં શ્રાવકને હમેશાં કરવા યોગ્ય સામાયિક, ચૈત્યવંદન, પ્રતિક્રમણ વીગરે તમામ પદ આવશ્યકતા સૂત્રો અને રત્નાકર પચ્ચીરી અર્થ સહીત ને વળી તેની સાથે દરેક જાતના ખોટ કે જેથી કાંઈક તત્વનું અહણું પણ થાય અને શુદ્ધ શ્રદ્ધાનું કારણ થઈ પડે, ને વળી છંદો, ગુણ ગાળાગત્રીશી, જીન નવઅંગી પુજના દુહા, અષ્ટપ્રકારી પુજના દુહા, જીનદ્રવ્યાણુકની તીથીયો, મૈનએકાદશીનું ગણણું, સ્તવનો, થોયો, સઝાયો, લાવણુયો, અને જીન પુર્ન વિધિ વીગરેનો શમાવેશ કરેલો છે.

આ પુસ્તકને જનતા પ્રયાસે શુદ્ધ કરવામાં આવ્યું છે તેમ છતાં તેની અંદર ગતિમંદતાથી તથા આંખદોષથી કેટલીક ભુલો રહી જવાથી પાછળ શુદ્ધ પત્રિકા આપી છે માટે સુસ્ત્ર વાંચનારાઓને અમારી વિનંતિ એ છે કે વાંચતી વખતે શુદ્ધ પત્રિકા પ્રમાણે સુધારીને વાંચવું. વળી તે સિવાય જીનેશ્વર ભગવાનની આજ્ઞા વિરૂધ્ધ જે કાંઈ લખાયું હોય તો તે સર્વે ભિન્નગિદુષ્ટકં.

લી૦ પ્રસિદ્ધ કર્તા.

અનુક્રમણિકા.

વિષય.	પ્ર.૯.	વિષય.	પ્ર.૯.
નવધાર ગ્રંથ.....	૧	અરિહંત ચેદ્યાણું.....	૧૯
પંચિદિય.....	૧	ચૈલવંદન વિધિ.....	૨૦
ધૃચ્છામિ ખમાસમણા.....	૨	સંવલોચે અરિહંત ચેદ્યાણું.....	૨૦
ધૃચ્છધાર મુદ્ધરાધ.....	૩	પુખ્ખર વરદી.....	૨૧
ધરિયા વહિયા.....	૩	સિદ્ધાણું યુદ્ધાણું.....	૨૨
તસ્સકિતરી.....	૪	વેયાવચ્ચગરાણું.....	૨૩
અન્નથ્ય ઝસસિચેણું.....	૫	પરમેષ્ટી નમસ્કાર.....	૨૩
લોગરસ.....	૬	સંસારદાવાનીસ્તુતિ.....	૨૪
મુહુપતીના પ૦ બોલ.....	૭	કલ્યાણકુંદં.....	૨૫
કરેમિભંતે.....	૮	ગુરવાંદણું.....	૨૬
સામાધય વયજ્ઞુતો.....	૯	અતિચારની આહ ગાથા.....	૨૯
સામાયકના ખત્રીસ દોપ.....	૧૦	દેવસિચાંઆલોઝી.....	૩૧
સામાયકની વિધિ.....	૧૦	સાતલાખ.....	૩૩
જગચિંતામણી.....	૧૨	આદાર પાપસ્થાન.....	૩૩
જંકિચિ.....	૧૪	દેવસિચ પડિક્કમણે હાઝી.....	૩૪
નમુચ્ચુણું.....	૧૪	વંદિતા સૂત્ર.....	૩૪
જાવંત ચેદ્યાધ.....	૧૬	અભુકિઓ.....	૪૮
જાવંતિ કેવિસાહુ.....	૧૬	આવરિય કિમ્મંચ.....	૪૯
નમસ્કાર.....	૧૭	નમોસ્તુ વર્ધમાનાય.....	૫૦
ઉવસગ્ગહરં.....	૧૭	શ્રુત દેવતાની સ્તુતિ.....	૫૦
જયવિયરાય.....	૧૮	ક્ષેત્ર દેવતાની સ્તુતિ.....	૫૧

કમવદલનીસ્તુતિ.....	૫૧
ભુવન દેવતાની સ્તુતિ.....	૫૨
અદ્વાઈતજ્ઞેષુ મુનિવંદન.....	૫૨
વરકનક.....	૫૨
તીર્થવંદના.....	૫૩
લઘુશાંતિ.....	૫૪
ચક્રક્રસાય પ્રારંભ.....	૫૯
બરહેસરની સજાય.....	૬૦
વિશાલ લોચન.....	૬૨
મનદશગુણુની સજાય.....	૬૩
પોસહનું પચ્ચખખાણુ.....	૬૫
પોસહ પારનાં ગાથા.....	૬૫
દેવસી પ્રતિક્રમણુ વિધિ.....	૬૬
રાઈ પ્રતિક્રમણુ વિધિ.....	૬૯
પડિલેદણુ કરવાની વિધિ.....	૭૧
દેવવંદન કરવાની વિધિ.....	૭૧
સકલાર્હત.....	૭૨
સ્નાતસ્થાની સ્તુતિ.....	૮૧
પાદ્મિકાદિ સંક્ષેપ અતિયાર.....	૮૩
પાદ્મિકાદિ વિસ્તાર અતિયાર.....	૮૩
નવકારગત્ર સ્મરણુ. ૧... ૧૦૬	
ઉવસંગહરં , ૨... ૧૦૬	
સનિકરં , ૩... ૧૦૭	
નિજયપહુત , ૪... ૧૧૦	
નમિકણુ , ૫... ૧૧૪	

અજિતશાંતિસ્તવન,, ૬... ૧૨૦
બૃહતશાંતિ , ૭... ૧૩૬
ભક્તાગર સ્તોત્ર , ૮... ૧૪૫
કલ્યાણમંદિર , ૯... ૧૬૦
સંથારા પોરિસિ..... ૧૭૫
પખિખ પ્રતિક્રમણુ વિધિ... ૧૮૦
ચક્રમાસી પ્ર૦ વિધિ..... ૧૮૨
સંવત્સરી પ્ર૦ વિધિ..... ૧૮૨
પોસહની વિધિ..... ૧૮૩

સાં પચ્ચખખાણુ.

નમુકાર સદિઅનું.....	૧૮૬
નમુકાર સદિઅં મુકુસદિઅનું.....	૧૮૬
પોરિસિ સાદપોરિસિનું.....	૧૮૭
પરિમદ્દેઅવદ્દેનું.....	૧૮૭
વિગમનિવિગમનું.....	૧૮૮
ખેઆસણા તથાએકાસણાનું.....	૧૮૯
આયંખિલનું.....	૧૯૦
ચક્રવિહાર ઉપવાસનું.....	૧૯૧
તિવિહાર ઉપવાસનું.....	૧૯૧
ચક્રથ્ય છટ્ટમતાદિકનું.....	૧૯૨
ગંઠસદિઅંઆદિઅભિઅહનું.....	૧૯૨
દેસાવગાસિકનું.....	૧૯૩
ચૌદનિયમ ધારવાનીગાથા.....	૧૯૩

સાં પચ્ચખખાણુ.

પાણુહારનું...	૧૯૩
---------------	-----

ચઉવિહારનું.....	૧૯૪
તિવિહારનું.....	૧૯૪
દુવિહારનું.....	૧૯૪
પચ્ચખખાણનાઆગારની...	૧૯૪
છ પ્રકારે ૫૦ ગાથા શુદ્ધ	
યાયછે તે.....	૧૯૫
પચ્ચખખાણ પારવાની વિધિ	૧૯૫

રતનાકરપચ્ચીશી અર્થસહિત ૧૯૭

ખોલ.

સમકિતના ૬૭ ખોલ.....	૨૦૪
ભવામિનંદીના લક્ષણ.....	૨૦૬
મીથ્યાત્વના ખોલ.....	૨૦૬
માર્ગાનુસારીના ખોલ.....	૨૦૬
જીવવિચારના ખોલ.....	૨૦૭
પાંત્રીસખોલ.....	૨૧૨
નવતત્ત્વ.....	૨૧૭
ચોવિસડંડક.....	૨૨૪
આઠ કર્મની એકસોને અ-	
ઠાવન પ્રકૃતિ.....	૨૨૫
માર્ગણનાખોલ.....	૨૨૭

છંદો.

શંખેશ્વરપાર્શ્વજનછંદ.....	૨૩૦
મહાવીરજન છંદ.....	૨૩૧
વીતરાગાષ્ટક છંદ.....	૨૩૨

ગૌતમાષ્ટક છંદ.....	૨૩૩
--------------------	-----

ગુણમાળા બત્રીશી.....	૨૩૪
નવઅંગી પૂજના દુહા.....	૨૩૬
અષ્ટપ્રકારી પૂજના દુહા...	૨૩૭
ચોવીસજનનાં એકસોનેવીસ	
કલ્યાણિકની તીર્થીયો.....	૨૩૯
શ્રી મૌન એકાદશીનું દોદશો	
કલ્યાણિકનું ગણણું.....	૨૪૨

ભાવનાઓ.....	૨૪૭
-------------	-----

પ્રભાતિયાં.

પાસ સંખેશ્વર સાર સેવકાં..	૨૪૮
ચાલોને પ્રીતમજી પ્યારા...	૨૪૮

ચૈત્યવંદનો.

શકળ કુશળ વલ્લી.....	૨૪૯
વીમળ કેવળ સિંહ... ૨૪૯	
શ્રી શેત્રુંજ્ય સિદ્ધખેત્ર „ ...	૨૫૦
આજદેવ અરિહંત નમું „ ...	૨૫૦
પદ્મપ્રભુ ને વાસુપુજ્ય „ ...	૨૫૧
પ્રથમ તિર્થંકર „ ...	૨૫૧
બારગુણ અરિહંત દેવ „ ...	૨૫૧
પ્રહસમેભાવધરિગણો „ ...	૨૫૧
સીમંદીર વીતરાગ મં... ૨૫૨	
સીમંદીર જગદેશી „ ...	૨૫૨

શીમંદીર પરમાત્મા ,, ...૨૫૩
 ણીજનું.....૨૫૩
 પાંચમનું.....૨૫૪
 આદમીનું.....૨૫૫
 એકાદશીનું.....૨૫૫

સ્તવનો.

અકેકુ ડગલું બરે સિં ૨૫૬
 આંખડીયેરેમેં , ૨૫૭
 વિમળાયળવિમળાપ્રાં , ૨૫૮
 આવો સખી સિદ્ધાયળ , ૨૫૮
 સિદ્ધાયળ ગેરીભેટયારે , ૨૫૯
 ગાર ગન મોહ્યુરે , ૨૫૯
 આવો ગેરી સિદ્ધાયળ , ૨૬૦
 શીરે સિદ્ધાયળ ભેટવા , ૨૬૧
 જનના નવાણું કરીએ , ૨૬૨
 રૂપમજીનેશ્વર પ્રીતમમાહરો. ૨૬૨
 જગજીવન જગવાલહો.....૨૬૩
 જ્ઞાનાદિક ગુણ સંપદારે.....૨૬૩
 સાહેબ સાંભજોરે.....૨૬૪
 સુણો ચંદાજી.....૨૬૫
 સિદ્ધ જગત શીરે.....૨૬૬
 સાહેબ બાહુ જીનેશ્વર.....૨૬૭
 જય જીનવર જગદીતકારીરે. ૨૬૭
 મારે દીવાળીરે યઈ આજ. ૨૬૮
 ગીરુઆરે ગુણુ ધુમતણા... ૨૬૮

શીધારયના નંદન વીનવું.....૨૬૯
 ચઢિમાસી પારણું આવે.....૨૬૯
 વંદો વીર જીનેશ્વર.....૨૭૦
 હારે મારે ધર્મજીણુંદશું... ૨૭૧
 ધાર તરવારની.....૨૭૨
 અંતરજામી સુણ.....૨૭૩
 સેતુજે રીખભ.....૨૭૩
 તોરણથી રથ ફેરી આલ્યા. ૨૭૪
 જઈ પુજો લાલ.....૨૭૫
 ચઢિઆઠ દશી દોય.....૨૭૬
 આપું અચલ રળીયામણો. ૨૭૭
 રાણકપુર રળીયામણુરે લાલ. ૨૭૮
 શીમંધર યુગ મંધર બાહુ... ૨૭૯
 જો! બવી પ્રાણીરે.....૨૮૦
 પંચમીનપ તમે કરોરે પ્રાણી. ૨૮૦
 એકાદશ ગણધરનાં નાગ... ૨૮૧
 કીરપા કરોરે.....૨૮૧
 કીને દેખા હમેરા.....૨૮૧
 બેર બેર નહી આવે.....૨૮૨
 બલાજી મેરો નેગ.....૨૮૨
 કીરપા કરોને આદીશ્વર બાવા. ૨૮૨
 કુંગકુંગને પગલે.....૨૮૨
 અંતર મેલ મીટયો.....૨૮૩
 સમત શીખર આલો.....૨૮૩
 મનુપ્યારા મનુપ્યારા.....૨૮૩

શી ગતી થાશે અમારી...૨૮૩
રાજુલ કહે નાથ.....૨૮૪
ખતરાં દુરકરનાં.....૨૮૪
ચેતન કાચીરે મીટીકાડેરા...૨૮૪
પુન્યપ્રકાશનું.....૨૮૫
મહાવીરસ્વામીનું પારણું....૨૯૨

સ્તુતિયો.

સંજેશ્વર પાસજી પુજીએ.. ૨૯૪
સતર બેઠી જીન.....૨૯૫
જીન સાસન વંછીત.....૨૯૫
શ્રી શેત્રુંજે તીરથસાર.....૨૯૬
પુંડરગીરી મહીમા.....૨૯૭
દીન સકલ મનોહર.....૨૯૭
આવણુ શુદ્ધિ દિન પંચમીએ.૨૯૭
મંગલ આઠ કરીજસઆગળ.૨૯૮
એકાદશી અતી રૂચી.....૨૯૯
અરિહંત નમો વળીસિદ્ધનમેર૯૯
આદિજીનવર રાયા.....૩૦૦
૩૫મ ચંદ્રાનન વંદન કીજે.૩૦૦
શ્રી શ્રીમંધર જીનવર.....૩૦૧
મહાવિદેહ ખેત્રમાં.....૩૦૧
પાસ જીજુંદા વામાનંદા....૨૦૧
અરસ્ય પ્રવળ્યા.....૩૦૨

દ્રેદ્રેકી ધપમપ.....૩૦૨
શ્રી શત્રુંજ્ય મુખ્ય તીર્થ...૩૦૩
કનક શમ શરીરં.....૩૦૪
શ્રી નેગિ: પંચરૂપ.....૩૦૪
સંજાઓ.

કડવાં ફલ છે ક્રોધનાં.....૩૦૫
રે જીવ માન ન કિજીએ...૩૦૫
સમકીતનું મુલ જાણીયેજી...૩૦૬
તુમે લક્ષણ જોજો લોભનાં.૩૦૬
રાજગૃહી નયરી વસે.....૩૦૭
પુન્ય સંજોગે નર ભવ લાધ્યો.૩૦૮
આપ સ્વભાવમાં.....૩૧૦
નામ ઇલાપુત્ર જાણીયે.....૩૧૦
સજ્જમભલીરે સંતોષની.....૩૧૧

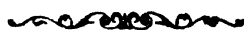
લાવણીઓ.

શ્રી અજીતનાથ મહારાજ...૩૧૨
શ્રી રિખવદેવ મહારાજ.....૩૧૨
ખતર નહી આજીગમાં પલકી૩૧૩
જ્યજ્યચારતિ.....૩૧૪
ચારો મંગળ ચાર.....૩૧૪
દીવોરેદીવો મંગલિક દીવો.૩૧૫
ઓઝ્જવરંગ વધામણાં.....૩૧૫
આવક દીન કૃત્ય.....૩૧૫

અથ પંચપ્રતિક્રમણ સૂત્ર. અર્થ સહિત.

૧ અથ નવકાર મંત્ર.

નમો અરિહંતાણું—આરગુણે કરી સહીત એવા કર્મના હણુનાર
અરિહંત ભગવાનને નમસ્કાર થાઓ.

નમો સિદ્ધાણું—આઠે કર્મનો ક્ષય કરી મોક્ષમાં પહોંચેલા અને
આઠ ગુણે કરી સહીત એવા સિદ્ધ ભગવાનને નમસ્કાર થાઓ.

નમો આયરિઆણું—છત્રિસ ગુણે કરી સહીત આચાર્ય ભગવાન-
ને નમસ્કાર થાઓ.

નમો ઉવજઝાયાણું—પચીસ ગુણે કરી સહિત એવા ઉપાધ્યા-
યજીને નમસ્કાર થાઓ.

નમો લોએ સઠ્ઠ સાહૂણું—ત્રોકની અંદર રહેલા સત્તાવીસ ગુણે
કરી વિરાજગાન સર્વ સાધુઓને નમસ્કાર થાઓ.

એસો પાંચ નમુક્કારો—એ ઉપર કહેલા પાંચ નમસ્કાર.

સઠ્ઠ પાપપણાસણો—સર્વ પાપના નાશ કરનાર છે.

મંગલાણુંચ સઠ્ઠેસિં—આ નવકાર મંત્ર સર્વ મંગલીકને વિશે.

પઠમં હુવઈ મંગલ—પહેલું મંગલ છે.

૨ અથ પંચિંદિઅ.

પંચિંદિઅ સંવરણો—કરસ, રસ, માણ, મધુ, અને મોત એ

પાંચ ઇંદ્રીના ત્રેવિસ વિષય તેના જે ગમે આવેન વિચાર તેને રોકવા તે પાંચ ગુણ.

તહ નવવિહ બંભચેર ગુન્નિ ધરે—તથા નવ પ્રકારે શિયલત-
તની ગુન્નિને ધારણ કરવી તે નવ ગુણ.

ચઉવિહ કસાયમુકકો—ક્રોધ, માન, માયા, અને લોભ એ ચાર કષાયથી છૂટા થવું તે ચાર ગુણ.

ઈચ્છિ અકારસ ગુણેહિં સંજુતો—એ ઉપર કહેલા અકાર ગુણે કરી સહિત હોય.

પંચમહુવ્ય જુતો—જીવહિંસા ન કરવી, જીહું ન ખોલવું, ચોરી ન કરવી, સ્ત્રીસેવન ન કરવું, પરિગ્રહ ન રાખવો, એ પાંચ મહાવ્રતે કરી સહિત હોય.

પંચવિહાયાર પાલણુ સમથ્યો—જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, તપ તથા વીર્ય એ પાંચ પ્રકારના આચાર પાળવાને સમર્થ હોય તે પાંચ ગુણ.

પંચ સમિઓતિ ગુતો—ઈર્ષ્યા, ભાયા, એષણા, આદાનભંડ નિ-
ક્ષેપણા અને પારિજાપનિકા એ પાંચ સમિતિ અને મનોગુપ્તી
વચનગુપ્તિ અને કાયગુપ્તિ એ ત્રણગુપ્તિ એ આઠ ગરોળર પા-
લે એ આઠ ગુણ.

છત્તિસ ગુણો ગુર મજઝ—એ છત્તિસ ગુણે કરી સહીત મારા ગુરછે.

૩ અથ ઇચ્છામિ સ્વમાસમણો.

ઈચ્છામિ ખમાસમણો—હે ક્ષમા શ્રમણ ? હું ઇચ્છુ છું.

વંદિતિં જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ—પાપ વ્યાપારનો નિ-
વેધ કરીને શરીરની શક્તિવડે વાંદવાને (હું ઇચ્છુ છું).

મથએણુ વંદામિ—મસ્તકવડે કરી હું નમસ્કાર કરું છું.

૪ ઇચ્છકાર સુહરાઈ.

ઇચ્છકાર સુહરાઈ સુહદેવસિ—ઇચ્છાએ કરીને સુખે રાત સુ-
ખે દિવસ.

સુખ તપ શરીર નિરાપાધ—સુખે કરી તપ, રોગ રહિત શરીર.

સુખ સંજમ જાત્રા નિર્વહોછોછ—સુખે કરો સંજમ જાત્રા ધા-
રણ કરોછોછ.

સ્વામિ શાતાછોછ ભાત પાણિનો લાભ દેજોછ.

૫ અથ ઈરિયા વહિયા.

ઇચ્છાકારેણ—ઇચ્છાએ કરી.

સંદ્ધિસહ ભગવન્—હે ભગવાન ? આદેશ આપો.

ઇરિયાવહિયં પડિક્કમામિ—માર્ગમાં ચાલતાં જે પાપ થાય તેથી
હું નિવર્તું છું. ત્યારે ગુરુ કહે પડિક્કમહ (નિવર્તો).

ઇચ્છાઇચ્છામિ પડિક્કમિઝી—પ્રમાણ મારા મનની ઇચ્છાએ પા-
પને પરિહરવાને ઇચ્છું છું.

ઇરિયા વહિયાએ—માર્ગમાં ચાલતા જવની.

વિરાહણાએ—વિરાધના થઈ હોય.

અમણા ગમણે, પાણકમણે—જતાં આવતાં કોઈજીવચાંપ્યો હોય.

ખીયકમણે, હરિયકકમણે—સુકા લીલાં ખીજ ચાંપ્યા હોય તથા
લીલી વસ્તુ ચાંપી હોય.

ઓસાઉત્તિંગ પણુગદગ—ઠારનું પાણી, કિડીઆર, પાંચવણી સે-
વાલ નીલકુલ વિગેરે તથા કાચુ પાણી.

મટ્ટીમકકા સંતાણા સંકમણે—માટી કરોળીઆના પડ તથા
જળ ચાંપ્યા હોય.

જેમેજીયા વિરાહિયા—જે મેં જીવની વિરાધના કીધી હોય.

એગિંદિઆ—એક ઇંદ્રીવાળા તે પૃથ્વી પાણી વીગેરે.

એમંદિઆ—એ ઇંદ્રીવાળા કીડા અલસીયાં વીગેરે.

તેમંદિઆ—ત્રણ ઇંદ્રીવાળા માંકણ કીડી મંદોડા વીગેરે.

ચઉરિંદિઆ—ચાર ઇંદ્રીવાળા માંખી મચ્છર ડાંસ વીગેરે.

પંચિંદિઆ—પાંચ ઇંદ્રીવાળા મનુષ્ય, તિર્યચ વીગેરે.

અભિહયા—સામા આવતા હણ્યા હોય.

વત્તિયા—ધુડે કરી ઢાંક્યા હોય.

લેસિયા—ભુમી સાથે ભીંને ધસ્યા.

સંધાધયા—માંહોમાંહે શરીરે શરીર મેળવ્યાં હોય.

સંધટ્ટિયા—સ્પર્શવડે કરી પીડા કરી.

પરિયાવિયા—પરિતાપ ઉપગ્નવ્યા હોય.

કિલામિયા—થકવીને મુડદાત્ર કીધા હોય.

ઉદ્દવિયા—ઉપદ્રવ કર્યા ત્રસવ્યા હોય.

ઠાણાઓઠાણું સંકામિયા—એક સ્થાનકથી બીજે સ્થાનકે મુક્યા હોય.

જીવિયાઓ વવરોવિયા—આક્રિયા થકી ચુકાવ્યા હોય.

તસ્સમિચ્છામિ દુકકડ—તે પાપ માર નિષ્ક્રમ થાઓ.

૬ અથ તસ્સ ઉત્તરી.

તસ્સ ઉત્તરી કરણેણું—તે પાપ શુદ્ધ કરવાને.

પાયચ્છિત કરણેણું—તે પાપને છેદ કરવાને.

વિસોહી કરણેણું—આત્માને શુદ્ધ કરવાને.

વિસટ્લી કરણેણું—આત્માને માયા નિયાણુને મિથ્યાત્વ એ ત્રણ શબ્દ રહીત કરવાને.

પાવાણુ ક્રમ્માણુ—પાપ કર્મને.

નિઘાયણુક્રાએ—ટાળવાને અર્થે.

કામિકાકિરસગ્ગ—કાકિરસગ્ગ કર્ણછું.

૭ અથ અન્નથ્થ ડસસિણં.

અન્નથ્થકિરસસિએણું—નીચે લખેલા આગારોથી ખીજે ઠેકાણે
જિંયા સ્વાસ વડે.

નીસસિએણું, ખાસિએણું, છીએણું—નીચા સ્વાસવડે, ઉધરસ
વડે, છિંક વડે.

જંભાધએણું, ઉડુએણું, વાયનિસએણું—જગાસા વડે, ઓ-
ડકાર વડે, વા સંચરવાથી.

ભમલિએ, પિ મુચ્છાએ—૧૧૧ તમ્મરવડે પિત્તના ઉછાળાથી.

સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં—અંગના સુક્ષ્મ સંચારથી.

સુહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં—સુક્ષ્મ થુંક અથવા કફ ગળવા વડે.

સુહુમેહિં દિહિસંચાલેહિં—૧૨૧—સુક્ષ્મ દ્રષ્ટીના સંચાર વડે.

એવમાધએહિં આગારેહિં—આ પૂર્વોક્ત જાર આગાર આદે લે-
ખને ખીજ આગારોથી.

અભગોઅવિરાહિઓ—અખંડિત, અવિરાધિત.

હુજ્જમેકાકિરસગ્ગો—૧૩૧—મહારે કાકિરસગ્ગ થાઓ.

જાવ, અરિહંતાણું, ભગવંતાણું—જ્યાંસુધી અરિહંત ભગવાનનાં.

નમુકકારેણું, નપારેમિ—૧૪૧—નમસ્કાર વડે ન પારં.

તાવકાયં—ત્યાં સુધી કાયાને.

કાણેણું, મોણેણું, ઝાણેણું—સ્થાનકવડે, મૌનપણે, ધ્યાને.

અપાણું વોસિરામિ—આત્માને વોસિરાવુંછું.

૮ અથ લોગસ્સ.

લોગસ્સઉઞ્જોઅગરે—લોકને કેવળ માન વડે ઉદ્યોતના કરનાર.

ધમ્મતિથ્યયરેજિણુ—ધર્મ, તીર્થના કરણહાર.

અરિહંતેકિત્તધરસં—કર્મ રૂપ વેરીના હણનારની કીર્તી કરણું.

ચઉવીસપિકેવલી—૧૧૧—એ ચોવીસે કેવળીછે.

ઉસલ્લભજિઅચ્ચંદે—શ્રી રીખબદેવ તથા અજીતનાથને વાંદુંછું.

સંભવ મલિણુંદણચ્ચસુમધંચ—સંભવનાથ, અભિનંદન, તથા સુમતિનાથને.

પઉમપ્પહુસુપાસં, જિણુચ્ચંદપ્પહુવદે—૧૨૧—પદમપ્રભુ, સુપાર્શ્વ, રાગદેવના જીતનાર, ચંદ્રપ્રભુને વાંદુંછું.

સુવિહિંચપુપ્ફદંતં—સુવંધીનાથ, તથા પુષ્પદંત એ બે નામ ધરનારને. (વાસુપુજ્યને.

સીઅલસિજ્જસ વાસુપુજ્જચ—શીતળનાથ, શ્રેયાંસનાથ, શ્રી-વિમલમણીતચ્ચજિણુ—વિમળનાથ, અનંતનાથ રાગદેવના જીતનારને. (વાંદુંછું.

ધમ્મસંતિચ્ચવંદામિ—૧૩૧—શ્રી ધર્મનાથ તથા શાંતીનાથને કુંથું અરંચમદિલં—કુંથુનાથ, અરનાથ તથા મદલીનાથને.

વંદેમુણિસુવ્વયંનમિજિણુચ્ચ—મુનીસુવત, તથા નમીનાથ જીતને વાંદુંછું.

વંદામિરિકૂનેમિ—અરિષ્ટ નેમનાથને વાંદુંછું.

પાસં, તહવદ્ધમાણુચ્ચ—૧૪૧—પાર્શ્વનાથ, તથા શ્રી વર્ધમાન રામીને પણ વાંદુંછું.

એવંમએઅભિથુઆ—એવી રીતે સ્તવ્યા.

વિહુયરયમલા—જેણે કર્મરૂપ રજ, મેલ ટાળ્યાછે.

પહીણુજરમરણા—જેણે જરા અને મરણનાં દુઃખ ખપાવ્યાંછે.
 ચઉવીસપિજિણુવરાતિથયરામેપસીયંતુ—૧૫૫—એ ઓવીસે
 તીર્થંકર, રાગદ્વેષના જીતનાર મારા ઉપર પ્રસન્ન થાઓ.
 કિત્તિયવંદિયમહિયા—સ્તબ્ધા, વાંધા, પૂજ્યા.
 જેએલોગસ્સઉત્તમાસિદ્ધા—જે લોકોને વિષે ઉત્તમ સિદ્ધથયા
 આરૂગ્ગભોહિલાભ—રોગ રહીતપણું અને સમકિતનો લાભ.
 સમાહિવરમુતમંદિંતુ—૧૬૫—ઉત્તમ પ્રધાન સમાધિ આપો.
 ચંદેસુ નિમ્મલયરા આઘચ્ચેસુ અહિયંપયાસયરા—ચંદ્રમાથી
 અધીક નિર્મલ, સૂર્યથી અધીક પ્રકાશ કરણુહાર.
 સાગરવરગંભીરા—સમુદ્રની પેઠે ગંભીર.
 સિદ્ધાસિદ્ધિમમદિસંતુ—૧૭૫—એહવા સિદ્ધ મુજને સિદ્ધી દેખાડો.

૧ અથ મુહુરતીના ૫૦ બોલ.

સુત્રઅર્થતત્વ કરીસદ્દુ. ૧ સમકિત મોહની ૨ મીશ્રમોહ-
 ની ૩ મિથ્યાત્વ મોહની ૪ પરીહરૂં.
 કામરાગ ૫ રત્નેહરાગ ૬ દ્રદ્વીરાગ ૭ પરીહરૂં.
 સુદેવ ૮ સુગુરૂ ૯ સુધર્મ ૧૦ આદરૂં.
 કુદેવ ૧૧ કુગુરૂ ૧૨ કુધર્મ ૧૩ પરીહરૂં.
 જ્ઞાન ૧૪ દર્શન ૧૫ ચારિત્ર ૧૬ આદરૂં.
 જ્ઞાન ૧૭ દર્શન ૧૮ ચારિત્ર ૧૯ વિરાધના પરીહરૂં.
 મનગુપ્તિ ૨૦ વચનગુપ્તિ ૨૧ કાયગુપ્તિ ૨૨ આદરૂં.
 મનડંડ ૨૩ વચનડંડ ૨૪ કાયડંડ ૨૫ પરીહરૂં.

(ખાકીના પચીસ અંગના બોલ.)

હાસ્ય ૧ રતિ ૨ અરતિ ૩ પરીહરૂં ડાબે હાથે પડી લેવાં.

ભય ૪ સૌગ ૫ દુઃખ ૬ પરીહરં જમણે હાથે પડી લેવા.
કૃષ્ણલેશ્યા ૭ નિલલેશ્યા ૮ કાપોતલેશ્યા ૯ પરીહરં મા-
થા ઉપર પડી લેવા.

રસગારવ ૧૦ શિદ્ધિગારવ ૧૧ સાતાગારવ ૧૨ પરીહરં મોંઢે
પડી લેવા.

માયાશટ્ય ૧૩ નિયાણુશટ્ય ૧૪ મિથ્યાત્વશટ્ય ૧૫ પરી-
હરં છાતી આગળ પડી લેવા.

ક્રોધ ૧૬ માન ૧૭ પરીહરં પુઠે ડાબે ખભે પડી લેહવા.
માયા ૧૮ લોભ ૧૯ પરીહરં પુઠે જમણે ખભે પડી લેવા.
પૃથ્વીકાય ૨૦ અપકાય ૨૧ તેજીકાય ૨૨ નીજ્યણાકરં ડા-
બે પગે પડી લેવા.

વાઝીકાય ૨૩ વનસ્પતિકાય ૨૪ ત્રસકાય ૨૫ ની રક્ષા કરં
જમણે પગે પડી લેવા.

તે મધ્યે સાધુ આવકને યોલ ૫૦ કહેવા. અને લેશ્યા
૩ શટ્ય ૩ કખાય ૪ એ દશ શિયાય યોલ ૪૦ સાધ્વી
આવિકાને કહેવા.

૧૦ અથ કરેમિમંતે.

કરેમિમંતે સામાધયં—હે ભગવંત હું કરું છું. સમતારૂપ સા-
માયક.

સાવજ્જં જોગં પચ્ચખખામિ—પાપ સહિત જોગ ત્યાગ કરું છું.
જાવ નિચ્ચમં—જ્યાં સુધી નિયમને.

પજ્જુવાસામિ—આરાધુ ભક્તિ કરું છું ત્યાં સુધી.

દુવિહું—એ બેઢે કરવું નહીં, કરાવવું નહીં તે.

તિવિહુણું—તણુ બેઢે. તે મન, વચન, કાયા તેણે કરી.

મણેણું વાયાએ કાએણું નકરેમિ નકારવેમિ—મન, વચન,
કાયાએ કરીને ન કરે તથા ન કરાવું.
તરસભંતે પડિક્કમામિ—હે ભગવંત તેથી હું નિવરતું છું.
નિંદામિ ગરિહામિ—નિહું છું ગુરની સામે ગરહું છું.
અપ્પાણું વોસિરામિ—આત્માને વોસિરાવું છું.

૧૧ અથ સામાઙ્ગ વયજુત્તો.

સામાઙ્ગ વયજુત્તો—સામાયક વૃત્તે યુક્ત.
જાવમણે હોઈ નિયમ સંજુત્તો—જ્યાં લગી મન નીયમે સં-
જુક્ત હોય ત્યાં સુધી.

છિન્નઘ અસુહકમ્મ—અસુખ કર્મને છેદે.
સામાઙ્ગ જત્તિઆવારા—૧૧૧ જોટલીવાર સામાયક કરે તેટલીવાર.
સામાઙ્ગ મિત્તિકાએ—વળી સામાયક કરતી વખતે. (હોય.
સમણોઘવ સાવએ હવઈજમ્હા—સાધુની પેરેજ શ્રાવક પણ
એએણું કારણેણું બહુસો સામાઙ્ગ કુજજ—૧૨૧ એ કારણ
થકી ધણીવાર સામાયક કરવાં. .

સામાયક વિધિ લીધું વિધિ પાર્યું. વિધિ કરતાં જે કોઈ
અવિધિ હુઓ હોય તે સર્વી હું મન, વચન, કાયાએ કરી
તરસ મિછામિ દુકડં. ૧૧ દશ મનના, દશ વચનના, આર
કાયાના એવં ત્રે દોષમાં જે કાંઈ દોષ લાગ્યો તે સર્વી
હું મન, વચન, કાયાએ કરી તરસ મિછામિ દુકડં.

૧૨ અથ સામાયકના વત્રીશ દોષ.

દશ મનના.	દશ વચનના.	બાર કાયાના.
વૈરી દેખી રીસ કરે.	કુવચન બોલે.	આસન ચપળ.
અવિવેક ચિંતવે.	હુંકારા કરે.	ચારે દિશાએ જુઓ.
અર્થન ચિંતવે.	પાપ આદેશ દીએ.	સાવધ કામ કરે.
મનમાં ઉદ્વેગ ધરે.	લવારો કરે.	આળસ મરડે.
યશની વાંછા કરે.	કલહ કરે.	અવિનયે બોલે.
વિનય ન કરે.	આવો, જાવો કહે.	ઝોડું લેઈ ખેસે.
ભય ચિંતવે.	ગાળ બોલે.	મેલ ઉતારે.
વ્યાપાર ચિંતવે.	બાળક રમાડે.	ખરજ ખર્ચે.
કૃળનો સંદેહ સખે.	પિકથા કરે.	પગ ઉપર પગ ચડાવે.
નિયાણું કરે.	હાંસી કરે.	અંગ ઉઘાડુ મુકે.
		અંગ ઢાંકે.
		ઉઘે.

એ સર્વ મળી બત્રીસ દોષ સામાયકમાં અનુપયોગ થકી લાગે છે તે નિવારવાના ખપ કરવો.

૧૩ અથ સામાયકની વિધિ.

લેવાની.

૧ પ્રથમ ઉઘે આસને પુસ્તક પ્રમુખ મુકવું.

૨ શ્રાવક શ્રાવીકાએ કટાસણું, મુદ્દપત્તી, ચપલો, લઘુ શુદ્ધ વસ્ત્ર, જગ્યા પુંજ કટાસણા ઉપર ખેસવું.

૩ મુહુપત્તી ડાગ્યા હાથમાં મુખ પાસે રાખી જમણે હાથ થાપના-
છ સન્મુખ રાખવો.

૪ એક નવકાર ગણી પંચિન્દ્રિય કહી ઇચ્છાગિખમાસમણ દેઈ ઇરિ-
યાવહિયા, તરસઉત્તરી, અન્નચ્ચ ઉસસીએણું કહી એક લો-
ગરસનો અથવા ચાર નવકારનો કાઉરસગ કરી પારી પ્રગટ
લોગરસ કહેવો.

૫ પછી ખમાસમણ દેઈ ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સામાયિક
મુહુપત્તિ પડિલેહુ. ઇછં એમ કહેવું.

૬ પછી મુહુપત્તિ તથા અંગની પડિલેહુણના પચાસ બોલ કહી મુ-
હુપત્તિ પડિ લેવી.

૭ પછી ખમાસમણ દેઈ ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવાન્ ગાયિક
સંદીસાહુ.

૮ ઇચ્છં વળી ખમાસમણ દેઈ ઇચ્છાં સામાયક ઠાઉં,

૯ ઇચ્છં એમ કહી બે હાથ જોડી એક નવકાર ગણી ઇચ્છકારી
ભગવન્ પસાય કરી સામાયિક ડંડક ઉચ્ચરાવોછ-

૧૦ પછી વડિલ કરેમિભંતે કહે.

૧૧ પછી ખમાસમણ દેઈ ઇચ્છાં એસણે સંદિસાહુ ઇચ્છં કહી.

૧૨ ખમાં ઇચ્છાં એસણે ઠાઉં. ઇચ્છં કહી ખમાં ઇચ્છાં સ-
જાય સંદિસાહુ. ઇચ્છં કહી ખમાં ઇચ્છાં સજાય કરે ઇચ્છં
એમ કહેવું.

૧૩ પછી ત્રણ નવકાર ગણી બે ધડી સજાય ધર્મ ધ્યાન કરવું.

પાળવાની.

૧૪ ખમાસમણ દેઈ ઇરિયાવહિ પડિક્રમવાથી ચાવત્ લોગરસ સુ-
ધી કહેવો.

(૧૨)

૧૫ પછી ખમા૦ ઇચ્છા૦ મુહુપતિ પડિલેહુ એમ કહી મુહુપતિ પડિ લેવી.

૧૬ પછી ખમા૦ ઇચ્છા૦ સામાયક પાર્શ્વ યથા શક્તિ.

૧૭ વળી ખમા૦ ઇચ્છા૦ સામાયક પાયું તદ્દતિ એમ કહેવું.

૧૮ પછી જમણા હાથ સવળા ઉપર અથવા કટાસણા ઉપર થાપી એકનવકાર ગણી સામાયક વચ્ચુત્તો કહેવો.

૧૯ પછી જમણા હાથ થાપના સન્મુખ સવળો રાખીને એક નવકાર ગણવો.

૧૪ શ્રીજગચિંતામણિ.

જગચિંતામણિજગનાહ—જગતના જીવોને ચિંતામણિ રત્ન જેવા અને જગતના નાથ.

જગગુરુજગરંખખણ—જગતના જીવોના ગુરુ અને જગતના જીવોનારક્ષક.

જગમધ્યજગસથવાહ—જગતના જીવોના ભાઈ અને સાધુ પ્રમુખ જગ જનના સાર્થવાહ.

જગભાવવિઅખખણ—જગતના પદાર્થોના રહસ્ય દર્શાવવાને વિશે વિચક્ષણ.

અકુવયસંકલિયરૂપ—અષ્ટાપદ ઉપર ભરતેશ્વરે સંસ્થાપિત કર્યા છે બિંબ જેનાં.

કમ્ભકુવિણાસણ—ગાનાવરણાદીક આઠ કમ્ભોના કીધોછે વિનાશ જોણે.

ચક્રવીસંપિજિણુવર—એવા ચોવિશે જિનવર નિશ્ચય.

જયંતુઅપ્પહિહયસાસણ—૧૧૧૧—વળી કોઇથી નહીં રોકાય એવું સાસનછે જેનું એવા તિર્થંકર દેવો જયવંતા વર્તે ૧૧૧૧.

કમ્ભભૂમિહિંકમ્ભભૂમિહિં—અસિ, મયી અને કૃષિ રૂપ કમ્ભથી

આજીવિકા ચાલેછે તેને કર્મભૂગિ કહીએ તે કર્મભૂગિના પંદર
ક્ષેત્રને વિશે.

પદ્મસંધયણિ—પ્રથમ વજ્રરૂપનારાય સંધયણવાળા.

ઉકેડોસયસત્તરિસય—ઉત્કૃષ્ટપણે એકસો સીતેર.

જિણુવરાણુવિહુરંત લક્ષ્મઈ—તિથેકર દેવો વિચરતા લાભે.

નવકોડિહિ કેવલિણુ—નવકોડિ કેવળજ્ઞાની મહારાજા.

કોડિસહસ્સનવસાહુગમ્મઈ—નવ હજાર કોડિ સાધુ જિનાગમ-
થી જાણીએ.

સંપદજિણુવર વીસમુણિ—હાલમાં શ્રી મંધરસ્વામિ પ્રમુખ વી-
શજિનવર અને મુનિ.

ખિહુંકોડિહિં વરનાણુ—એકોડિ અને પ્રધાન કેવલજ્ઞાનના ધરનાર
સમણહુ કોડિ સહસ દુગ્ધ-એ સહસ્રકોડિ શ્રમણુ સાધુ તે સર્વને
થુણિજિગ્ધ નિગ્ધ વિહાણિારા—નિલ પ્રભાતે સ્તવન કરીએ ૥૨૥

જયઉસામી જયઉસામી—જયવંતા વર્તો, સ્વામી જયવંતા વર્તો

રિસહ સત્તુજિ—સ્વામિ રિષભદેવ શ્રી શત્રુજય તીર્થ ઉપર

ઉજિજંત પહુ નેમિજિણુ—શ્રીગીરનારજી ઉપર શ્રીનેમિજીન પ્રભુ

જયઉ વીર સમ્યઉરિમંડણુ—સાચો નગરના આભુષણુ રૂપ

શ્રી મહાવીરસ્વામી જયવંતા વર્તો

ભર્યમ્મહિં મુણિસુવ્વય—શ્રી ભર્યશેહેરમાં શ્રીમુનિસુવ્રતસ્વામિ

મુહુરિપાસ હહુદુરિમ્મ ખંડણુ—મુહુરિ ગામના નાયક શ્રી પાર્શ્વ-
નાથ એ જિનપંચક દુખ અને દુરિતનો નાશ કરનાર.

અવર વિદેહિં તિથયરા—ખીજ પાંચ મહાવીરેહને વિષે જે
તિથેકરો.

ચિહું દિસિ વિદિસિ જિંકેવિ—ચાર દિશાઓ અને ચારવિદિશા-
ઓ એટલે ખુણાઓમાં જે કોષપણુ

તીઆણાગય સંપદઅ—અતિત, અનાગત અને વર્તમાનકાળ
સંબંધિ

વાંદુ જિણુસવ્વેવિ ॥૩૧॥—સર્વ તિર્થકર દેવને હું વાંદુંછું ॥૩૧॥
સત્તાણુવધં સહસ્સા, લખખાછપ્પન્નઅકુકોડીઓ, બત્તીસ
બાસિઆધં (પાઠાંતર) બત્તીસય બાસિઆધં, તિઅલોએ
ચેધએવંદે ॥૪૧॥—આડકોડ, છપનલાખ સત્તાણું હનર અને બત્તી-
સેનેખ્યાશી ત્રણલોડને વિષે સર્વ જિનપ્રાસાદ પ્રતે હું વાંદુંછું ॥૪૧॥
પનરસકોડિ સયાધં—પંદરસે કોડ અને

કોડીઆયાલ લખખ અડવત્તા—ખેતાલીસકોડ અઠાવનલાખ
છત્તીસ સહસ અસિધં (પાઠાંતર) અસિઆધં—છત્તીશહ-
નરને એંશી.

સાસય બિંબાધં પણુમામિ ॥૫૧॥—શાશ્વતાં જિનબિંબ છે તે
પ્રતે હું પ્રણમું છું ॥૫૧॥

૧૫ અથ જંકિંચિ.

જંકિંચિ નામ તિથ્થ—જે કોઇ નામ તિર્થ હોય.

સગ્ગેપાયાલિ માણુસેલોએ—સ્વર્ગ, પાતાળ, ને મનુષ્ય લોકમાં.

બાધં જિણુ બિંબાધં—જે કોઈ જીનેશ્વરની પ્રતિમા હોય.

તાધં સવ્વાધં વંદામિ—તે સર્વ પ્રતે હું વાંદુંછું.

૧૬ અથ નમુથ્યુણં.

નમુથ્યુણું અરિહતાણું—અરિહંતને નમસ્કાર થાઓ.

ભગવતાણું—૧૧૧—ભગવાનને.

આધંગરાણું—ધર્મની શરૂઆત કરનારને.

તિથ્થયરાણું—તિર્થના કરનારને.

સયંસંબુદ્ધાણું—૧૨૧૧—પોતાની મેળે બોધ પામેલા છે તેમને.

પુરિસુત્તમાણું પુરિસ સીહાણું—પુરુષને વિષે ઊત્તમ ને પુરુષને
વિષે સિંહ સમાન ને. (રખાને.

પુરિસવર પુંડરીઆણું—પુરુષને વિષે ઊત્તમ પુંડરીક કમળ સ-

પુરિસવર ગંધલુથ્થીણું—૧૨૩૧—પુરુષને વિષે ગંધલસ્તી સરખાને.

લોગુત્તમાણું લોગનાહાણું,—લોકમાં ઊત્તમ ને લોકના નાયને.

લોગહિઆણું—લોકના હિત કરનારને.

લોગપદ્યાણું—લોકના વિશે દીવા સમાન.

લોગ પન્નજેઅગરાણું—૧૨૪૧—લોકમાં પ્રકાશ કરનારને.

અભયદ્યાણું—અભય દાનના આપનારને.

અખખુદ્યાણું—શ્રુત જ્ઞાનરૂપ અક્ષુ આપનારને. (પનારને.

મગ્ગદ્યાણું સરણુદ્યાણું—મોક્ષમાર્ગ, આપનારને, સરણુ આ-

ખોહિદ્યાણું—૧૨૫૧—સમકિત આપનારને.

ધર્મદ્યાણું ધર્મદેસિયાણું—ધર્મના આપનારને, ધર્મના ઉપદેશ
કરનારને.

ધર્મ નાયગાણું ધર્મ સારહીણું—ધર્મના નાયકને, ધર્મના સારથીને.

ધર્મવરચાઊરંત ચક્રવટીણું—૧૨૬૧—ધર્મરૂપી ઉત્તમ ચાર પ્રકા-
રના ચક્રવર્તિને.

અપ્પડિ હુયવરનાણું ઠંસણુધરાણું—અરુખલિત કેવળ જ્ઞાન
અને કેવળ દર્શનના ધરનારને.

વિઅદ્દ ઇઉમાણું—૧૨૭૧—ધાતિકર્મ રહિતને.

જિણાણું જવયાણું—જિનને જાપકને.

તિન્નાણું તારયાણું—તરનારને, તારનારને.

બુદ્ધાણું ખોહયાણું—તત્ત્વના જાણુને, તત્ત્વના જણાવનારને.

સુત્તાણું મોઅગાણું—૧૨૮૧—કર્મથી મુકાયલાને, કર્મથી મુકાવનારને.

સવ્ય ન્નૂણું સવ્ય દરિસીણું—સર્વ જાણને, સર્વ દેખનારને.

સિવ—ઉપદ્રવરહિત.

મયલ મરૂચ મણુંત મખખય—અચળ, રોગરહિત અનંત અક્ષય.

મવ્યાખાહ—સર્વ બાધારહિત.

મપુણ રાવિત્તિ—ફરીથી જેથી પાછા આવવું નથી.

સિદ્ધિગદનામધેય—એવી સિદ્ધિ ગતિ છે. નામજેતું

ઠાણું સંપત્તાણું—એવા સ્થાનકે પામેલાને.

નમો જિણાણું—જીનને નમસ્કાર થાઓ.

જિઅભયાણું—નાદા—મય જીતનારને.

જેઅઅધઆસિદ્ધા—જે ભુતકાળને વિશે. મોક્ષે પહોંચ્યા

જેઅભાવિસ્સંતિણાગ એકાલે—જે અનાગતકાળે સિદ્ધ થશે.

સંપદઅ વદમાણા—વર્તમાનકાળને વિષે વર્તતા

સવ્યે તિવિહેણુ વંદામિ—૧૧૦૧—તે સર્વ પ્રતે મન, વચન, કાયા-
યે કરી હું વાંદુ છું.

૧૭ અથ જાવંતિ ચેદ્ આઈં.

જાવંતિ ચેઈ આઈં—જેટલી જીન પ્રતિમા હોય.

ઉદ્દે અ—ઉર્ધ્વ લોકને વિષે વળી.

અહુઅ—અધો લોકને વિષે વળી.

તિરિઅ લોઅ અ—તિર્છાં લોકને વિષે વળી.

સવ્યાઈં તાઈં વદ્દે—તે સર્વ પ્રતે હું વાંદુ છું.

ધહસંતો—અહિ રહ્યો છો.

તથ્થ સંતાઈં—૧૧૧—ત્યાં તેં પ્રતિમા છે તે પ્રતે.

૧૮ અથ જાવંતકેવિ સાદ્.

જાવંત કેવિસાદ્—જેટલા, કાર્ધપણુ સાધુ છે.

ભરહે રવય—પાંચ ભરત, પાંચ ઐરવત
 મહા વિદેહેઅ—પાંચ મહાવિદેહ એ પંદર ક્ષેત્રમાં.
 સવ્વેસિતેસિં પણુઓ—તે સર્વેને નમસ્કાર થાઓ.
 તિવિહુણુ—મન, વચન, ક્રિયાએ કરીને.
 તિદંડ વિરયાણુ—૧૧૧—અશુભ ત્રણ દંડથી નિવર્તેલાને.

૧૯ અથ નમસ્કાર.

નમોઽર્હત—નમસ્કાર થાઓ અરિહંત ભગવાનને.
 સિદ્ધા ચાર્પો—સિદ્ધ ભગવાનને, આચારજી ભગવાનને.
 પાધ્યાય સર્વ સાધુજ્યઃ—ઉપાધ્યાયને, અને સર્વ સાધુને.

૨૦ અથ ઉવસગ્ગ હર સ્તવન.

ઉવસગ્ગહરં—ઉપસર્ગનો હરનાર.
 પાસં—પાર્શ્વ નામનો યક્ષ છે સેવક જેનો એવા.
 પાસંવંદામિ—શ્રીપાર્શ્વનાથ મહારાજને હું વાંદું છું.
 કમ્મધણ્ણુમુક્કં—કર્મના સમુદથી મુક્તને.
 વિસહરવિસ નિત્તાસં—સાપનું ઝેર અતિશયે કરીને નાસ કરનારને.
 મંગલ કટલાણુ આવાસં—૧૧૧—મંગળ અને કલ્યાણના ધરને.
 વિસહર કુલિંગમંતં—વિષહર કુલિંગ મંત્રને.
 કંઠેધારેધ—કંઠને વિષે ધારણ કરે.
 જે સયા મણુઓ—જે કોઈ માણસ હમેશાં.
 તરસ મહ રોગમારી—તેના મહ, રોગ, મરકી.
 હુકું જરાજાતિ ઉવસામં—૧૧૧—હુકું જરા ઉપશમ પામે.
 ચિહ્નુઉ દૂરેમંતો—એ મંત્ર દૂર રહે.

તુજ્જ પણામેવિ—તમને નમસ્કાર કરવો તે પણ.
 બહુફોલો હોમ—ધણ ફળ આપનાર છે.
 નરતિરિએ સુવિજવા—મનુષ્ય, ત્રિજ ને વિષે પણ જીવો.
 પાવંતિ ન દુઃખ દોગચ્ચ—૧૩૩—દુઃખ દારિદ્ર નથી પામતા.
 તુહ સમ્મતે લહે, —તમારે સમ્યક્ત્વ દર્શન પામે છતે.
 ચિંતામણિ—ચિંતામણિરત્ન.
 કમ્પપાય વલ્લહિએ—કમ્પવૃક્ષથી પણ અવિક એવું.
 પાવંતિ અવિઘ્નેણ—વિઘ્નરહિતપણે પામે છે.
 જવા અચરામરંઠાણ—૧૩૪—ભવ્ય જીવો અનરામર સ્થાનકને.
 ઇચ્છ સંધુઓ મહાયસ—એ પ્રમાણે સ્તવ્યો હે! મહાયસ.
 ભતિભર નિભરેણ—મક્તિના સમુદ્ધે પુરણ ભરેલ.
 હિચ્છએણના—હૃદયે કરીને તે કારણ માટે.
 દેવદિજ્જ—હ દેવ આપો.
 બોહિં ભવેભવે—બોધીગીજ જન્મો જન્મ.
 પાસજિણચંદ—૧૩૫—હે વે ચંદ.

૨૧ અથ જયવીયરાય.

જયવીયરાયજગગુરુ—જયપામો, હેશ્રીવીતરાગ, હેજગત્રય ગુરુ.
 હોઉમમંતુહપભાવઓ—હાએ, મારે તમારા. પ્રભાવથી.
 ભયવંભવનિંવેઓ—હે ભગવંત, ભવનું ઉદાસપણું.
 મગ્ગાણુસારિઆ ઇકુલસિદ્ધિ—૧૩૬—માર્ગાનુસારી પણ ઇચ્છે
 લા ફળની સિદ્ધી.
 લોગવિરૂદ્ધઓ—લોક વિરુદ્ધનો ત્યાગ.
 ગુરુજણપૂઓ—માતા પિતાદિક સદ્ગુરુની શેવા.
 પરશ્ચકરણચ—વળી પરોપકાર કરવો તે.

સુહુરુરુજોગો—શુદ્ધ ગુરુનો મેળાપ.
 તત્ત્વયજ્ઞસેવણા—તેમના વચનની સેવા તે સર્વે. (હોજો.
 આભવમખંડા—નાશા—જ્યાંસુધી મારે સંસારછે ત્યાંસુધી અખંડ.
 વારિજજજજઘ્નિ—નિષેધ્યુંછે યધ્યપિ.
 નિયાણુખંધણું—નિયાણાનું ખાંધવું.
 વીર્યરાયતુહસમયે—હે શ્રીવીતરાગ તમારા સિદ્ધાંતમાં.
 તહુવિમમહુજજસેવા—તોપણ મારે હોજો સેવા.
 ભવેભવેતુમહુવસણાણું—જન્મે જન્મના વિશે તમારા ચરણની.
 દુખખખખઓ—શરીર અને મન સખંધી દુઃખનો ક્ષય. (વળી.
 કમખખઓસમાહિમરણ્ય—આક કરમનો નાશ, સમાધી મરણ.
 યોહિલાભોઅસંપજજઉ—મોઢી ખીજનો લાભ થાઓ.
 મહુએઅંતુહનાહુ—મારે એ ચાર ખાતનો હે નાથ.
 પણામકરણું—નાશા—તમને પ્રણામ કરવે કરી.
 સર્વમંગલ મંગલ્ય—સર્વ મંગલીક માંહે મંગલીકછે.
 સર્વકલ્યાણકારણું—સર્વ કલ્યાણતું કારણ.
 પ્રધાનંસર્વધર્માણું—સર્વ ધર્મમાં મુખ્ય.
 જૈનજયતિશાસન—નાશા—એવું જૈન સાસન જયવંતુ વર્તેછે.

૨૨ અથ અરિહંતચેદ્વઆણં.

અરિહંતચેદ્વઆણું—અરિહંતની પ્રતિમાને.
 કરેમિકાઉરસગાં—નાશા—હું કાઉરસગ કરું છું.
 વંદણુવત્તિઆએ—વાંદવાને નિમિત્તે.
 પૂજણુવત્તિઆએ—પૂજવાના નિમિત્તે.
 સકારવત્તિઆએ—સરકારના નિમિત્તે.
 સમ્માણુવત્તિઆએ—સન્માનના નિમિત્તે.

બોહિલાભવત્તિઆએ—બોધી લાભના નિમિત્તે.

નિરૂપસગ્ગવત્તિઆએ—૧૨૧—જન્મ જરા મરણના ઉપસર્ગથી
રહિત મોક્ષરૂપ સ્થાનક પામવાના નિમિત્તે.

સદ્ધાએમેહાએ—શ્રદ્ધાએ, નિર્મળ યુક્તિએ.

ધીઘએ, ધારણાએ—ચિત્તની સ્થિરતાએ, ધારણાએ.

અણુપેહાએ, વઢૂમાણીએ—વારંવાર વિચાર પૂર્વક ચઢતે ભાવે.

કામિકાઉસ્સગ્ગ—૧૩૧—હું કાઉસ્સગ્ગ કરું છું.

૨૩ અથ ચૈત્યવંદન વિધિ.

૧ પ્રથમ ત્રણ ખગાસમણાં દેવાં.

૨ ઇચ્છા કારણે સંદેસદ્ ભગવન્ ચૈત્યવંદન કરું ઇચ્છાં. એમ કહેવું.

૩ પછી ચૈત્યવંદન, જાંકિંચિ, પછી એ હાથ જોડી નારીકા સુધી
ઉંચા રાખી નમુચ્છુણું કહેવું.

૪ પછી જાવંતિ ચેમ્મઆણું ખમાસમણું દેઇ જાવંત કેવિસાદૂ પછી
નમોદત્ત સિદ્ધાચાર્યો પાધ્યાય સર્વ સાધુબ્ધ્યઃ કહી સ્તવન કહેવું.

૫ એ હાથ જોડી માથા સુધી ઉંચા રાખી જયવીયરાય આ ભવ-
મખંડા સુધી કહી હાથ જરા નીચા ઉતારી બાકીના રહેલા
જયવીયરાય પુરા કરવા.

૬ પછી ઉભા થઇ અરિહંત ચેમ્મઆણું કરમિકાઉસગ્ગ અનંદ્ય
ઉસસિએણું કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો.

૭ પછી નમો અરિહંતાણું બોલી નમોદત્ત સિદ્ધાચાર્યો પાધ્યાય સર્વ
સાધુબ્ધ્યઃ કહી એક થોડાં કહેવી.

૨૪ અથ સવ્વલોપ અરિહંત ચેદ્ધઆણં.

સવ્વલોએ અરિહંત ચેમ્મઆણું—સર્વ લોકમાં અરિહંતની પ્રતિમાને.

કરેમિ કાઉસ્સગં—૧૧૧૧—હું કાઉસ્સગમ કરુંછું.

વંદણ વત્તિઆએ—વાંદવાના નિગિતે.

આકીનો પાડ અરિહંત ચેઘઆણું પ્રમાણે લેવો.

૨૫ અથ પુસ્તક વરદી.

પુખ્તપરવર દીવદે—પુખ્તવરનામા દ્વીપના અર્ધ ભાગમાં.

ધાયમ્મસંડે અ જંબુદીપે અ—ધાતપ્પી ખંડ અને જંબુદ્વીપમાં.

ભરહે રવય વિદેહે—પાંચ ભરત, પાંચ ઐરવત ને પાંચ મહાવિદેહમાં.

ધમ્મામ્મગરે નમંસામિ—૧૧૧૧—ધર્મની આદિના કરનારને હું નમુંછું.

તમતિમિર પડલ વિદ્ધં, સણુસ્સ—અજ્ઞાનરૂપી અધિકારના સમુહનો નાશ કરનારને. (ઈંદ્ર તેમણે પુજીતને.

સુરગણ નરિદ્ધ મહિઅસ્સ—દેવતાના સમુહ તથા ગાણસના સીમાધરસ્સ વંદે,—મર્યાદામાં રાખનાર (સિદ્ધાંત) ને વાંદુંછું.

પપ્પેડિઅ મોહુજ્જલસ્સ—૧૧૧૧—તોડી નાંખી છે મોહરૂપી જળ તે જેણે એવાને.

જઠ્ઠજરામરણસોગપણાસણુસ્સ—જન્મ, જરા, મરણ, અને શોક તેનો અતિશયે કરીને નાશ કરનારને.

કલ્લાણ પુખ્ખસ વિસાસસુદાવહુસ્સ—કલ્યાણ તથા સંપુણ વીરિણું એવું મોક્ષ સંખંધી સુખ તેના આપનારને.

કો દેવ દાણુવ નારંદગણુચ્ચિઅસ્સ—કોણ, દેવ, દાનવ, અને ગાણસના ઈંદ્રોના સમુહ તેમને અર્ચાત=પુજીત.

ધમ્મસ્સ સાર મુવસલ્લ કરે પમાયં—૧૧૩૩—એવો શ્રૂત ધર્મ તેનો સાર પામીને પ્રમાદ કરે?

સિદ્ધે ભો પયએણુમોજિણુમએ—હે જ્ઞાનવંત લોકો ! સિદ્ધ એવા જીનમતને આદર સહિત હું નમસ્કાર કરુંછું.

નંદી સયા સંજમે—સંજમને વિશે સદા સમૃદ્ધિ થાયો.

દેવનામ સુવત્ર કિત્તરગણ સસહભૂય ભાવચિત્તએ—દેવ, નામ, સુવર્ણ કુમારને વ્યંતરના સમુદ્ધે સલભાવે કરી અર્ચાત=પુજીતછે.

લોગો જથ્થ પદ્મહિઓજગમિષુ—વળી લોક એટલે ત્રિકાળ જ્ઞાન જેને વિષે કહ્યું છે તથા આ જગત.

તેલુક મચ્ચાસુર—ત્રણ લોક મધ્યે મનુષ્ય અને અસુર તથા ઉ-
પલક્ષણથી નારકી ત્રીજાંય પણ લેવા એ પ્રકારનું કહ્યું છે.

ધમ્મો વદ્ધિ સાસઓ વિજયઓ, ધમ્મુત્તર વદ્ધિ—આટલા—એવો
શ્રુત ધર્મ તે વૃદ્ધીને પામે, સાધ્વતો છે તે વિશેષ જ્યવંત છે
ધર્મનું પ્રધાનપણું થાય તેમ વૃદ્ધીને પામે.

સુઅરસ ભગવઓ—હે ભગવાન તે શ્રુતને આરાધવા ભણી.

કરેમિ કાઉરસગં—હું કાઉરસ કરું છું.

૨૬ અથ સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં.

સિદ્ધાણું બુદ્ધાણું પારગયાણું પરંપરગયાણું—સિદ્ધને, બુદ્ધને,
સંસાર સમુદ્રથી પારગત થયેલાને, અનુક્રમે મોક્ષ પોહિચ્છેલાને.

લોઅગ્ગ મુવગયાણું નમોસયા સવ્વ સિદ્ધાણું—આટલા—લોકના
અગ્રભાગને પોંચેલા એવા સર્વે સિદ્ધને સદા નમસ્કાર થાયો.

એ દેવાણુવિ દેવો—જે દેવોનો પણ દેવ છે.

જદેવા પંજલી નમસંતિ—જેને દેવો હાય જેડીને નમે છે.

તં દેવ દેવમહિઅ—દેવતાનો દેવ જે ઇંદ્ર તેજુ પુજીત એવા તે.

સિરસા વદે મહાવીર—આટલા—મહાવીર સ્વામીને ગરતકે કરીને
હું વાંદું છું.

ધક્કેવિ નમુકારો—એક પણ નમસ્કાર.

જણુવર વ સહુરસ વદ્ધમાણુરસ—જીનવરમાં વૃષભ સરખા એ-

ટલે પ્રધાન એવા વર્ધમાન સ્વામીને.

સંસાર સાગરાએ, તારેછ નરં વ નારિવા-૧૧૩૧-સંસાર સમુ-
દ્રથી પુરૂષ અથવા સ્ત્રીને તારે.

ઉજિજંત સેલ સિહરે—ગીરનાર પર્વતના શિખર ઉપર.

દિખખાનાણું નિસિહિઆ જસસ—દિક્ષા કલ્યાણક, અને જ્ઞાન
કલ્યાણક, અને નિષેધીકા=મોક્ષ કલ્યાણક થયા છે જ્ઞેતાં.

તં ધમ્મ ચક્કવટ્ઠિ—તે ધર્મ ચક્રવર્તી.

અરિહુ નેમિં નમંસામિ-૧૧૪૧-અરિષ્ટ નેમીને હું નમસ્કાર કરું છું.

ચત્તારિ અઠ્ઠ દસ દાઅ,—ચાર, આઠ, દસ, અને એ.

વંદીઆ જિણુવરા ચઉન્વીસ—છંદ્રાદીકે પણુ એવીસ તિથંકરો
ને વાંધા. [જેણે એવા.

પરમહુ નિહિઅહુ—પરમાર્થે કરી સ્થીર અચળ કુર્યું છે પ્રયોજન
સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ—૧૧૫૧ સીદ્ધા મુજને સિદ્ધિ દેખાડો.

૨૭ અથ વેયાવચ્ચગરાણં.

વેયાવચ્ચગરાણું સંતિગરાણું—શ્રી જીન સાસનની વૈયાવચ્ચ કર-
નાર, અને શાંતીના કરનાર. (નાર દેવોને આશ્રીને.

સમ્મદિહિ સમાહિગરાણું—સમકિત દ્રષ્ટિ જીવોને સમાધિના કર-
કરેમિ કાઉસસગ્ગ—૧૧૬૧-હું કાઉસસગ્ગ કરું છું.

૨૮ અથ પરમેષ્ઠી નમસ્કાર.

નમો ડહ્લુત્તિસદ્ધાચાર્યો પાધ્યાય સર્વ સાધુભ્યઃ—૧૧૭૧-અરિહંત,
સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, સર્વ સાધુ એ પાંચ પરમેષ્ઠીને
નમસ્કાર હો.

૨૯ અથ સંસારદાવાની સ્તુતિ.

સંસારદાવાનલદાહનીરં—સંસારરૂપી દાવાનળ=અગ્નિ તેના તાપને ઓલવવાને પાણી સમાન. (વાને પવન સમાન.

સંમોહધૂલીહરણેસમીરં—મોહ=અજ્ઞાનરૂપ ધુળ તેને હરણ કર-
માયારસાદારણસારસીરં—કષ્ટરૂપ પૃથ્વી તેને ઓદવાને ધણા
તીક્ષણ હળ સમાન એવા.

નભાભિવિરંગિરિસારંધીરં—૥૧૥ વીર સ્વામી જે મેર પર્વતની
પેઠે ધીર છે એવાને હું નમું છું.

ભાવાવનામસુરદાનવમાનવેન—ભાવે કરીને નમ્યા એવા દે-
વતા અને દાનવ અને મનુષ્ય તેના સ્વામી.

ચૂલાવિલોલકમલાવલિમાલિતાનિ—તેમના મસ્તકને વિશે જે
મુગટ તે ઉપર રહેલી દેદીપ્યમાન કમળની શ્રેણીઓ તેવડે કરી
પૂજીત છે એવા.

સંપૂરિતાલિનતલોકસમીહિતાનિ—અરાગર રીતે પુરણ કર્યા
છે નમનાર લોકના મનોવાંચ્છિત જેમણે એવા.

કામનમાભિજનરાજપદાનિતાનિ—૥૨૥—જીનેશ્વર ભગવાનના
તે ચરણ પ્રતે યથેચ્છપણે હું નમું છું.

બોધાગાધસુપદ્મપદવીનીરપૂરાભિરામં—અગાધ છે બોધ જેનો
વળી સુંદર પદની રચના તે રૂપ પાણીના સમૂહ કરી શોભાયમાન.

જવાહિંસાવિરલલહરિસંગમાગાહદેહું—વળી જીવ દ્વારૂપ
અંતરરહીત એવા તરંગો તેના સંગમે કરી અપાર છે દેહ જેનો.

ચૂલાવેલગુરુગમભણિસંકુલદૂરપારં—વળી સિદ્ધાંતોની ચૂલીકા-
રૂપી વેણી છે જેને વિષે એવો વળી મોટા પાઠ રૂપરત્ન કરી
ભરેલો વળી અત્યંત દુર છે પાર જેનો.

સારંવીરાગમજલનિધિસાદરંસાધુસેવે—૧૧૩૧—વળી ગારમૂત
એવો વીજ્ઞાનશ્વરનો આગમરૂપી સમુદ્ર તે પ્રત્યે આદરસહિત
સમ્યક પ્રકારે હું સેવું છું.

આમૂલાલોલતૂલીબહુલપરિમલાલીઠલોલાલિમાલા—મુળ સુ-
ધી ચપળ વળી મકરંદ સુગંધના કણીઆ તેના ઘણા સુ-
ગંધ તેને વિષે આશક્ત એવા જે ચપળ ભમરાઓ તેની=શ્રેણી.
ઝંકારારાવસારામલદલકમલાગારભૂમિનિવાસે—તેના શબ્દે
કરી પ્રધાન એવું, વળી નિર્ભળ એ પાંદડાંએ કરી સહિત
એવા કમળ ઉપર રહેલા ધરની મધ્ય ભાગની ભૂમિને વિષે
વાસ છે જેનો.

હાયાસંભારસારેવરકમલકરેતારહારાભિરામે—કાંતિના સમૂહે
કરી પ્રધાન વળી સુંદર કમળ છે જેના હાથને વિશે વળી
દેદીપ્યમાન હારે કરીને સુંદર એવી.

વાણીસંદોહદેહુભવવિરહવરંદહિમેદેવિસારં—૧૧૪૧ દ્વાદશાંગી
૩૫ વાણી તેનો સમુહ તેજ છે શરીર જેતું એવી હે દેવી
મને સુંદર મોક્ષ રૂપી વરદાન આપ.

૩૦ અથ કલ્લાણ કંદં.

કલ્લાણ કંદંપઠમં જિણ્ણં—સુખ વૃદ્ધિના મૂળ એવા પ્રથમ જનંદ્ર પ્રતે.
સંતિતઓ નેમિજિણ્ણં મુણ્ણિદં—શ્રી શાંતિનાથ પ્રતે તે વાર પછી
મુનિઓના ઈંદ્ર શ્રી નેમિજીનેશ્વર તે પ્રતે.

પારસં પયાસં સુગુણિક્કઠાણ્ણં—પાર્શ્વનાથ, જે ત્રણ ભુવનને વિષે
પ્રકાશના કરનાર વળી સારા ગુણનું એક સ્થાન એવા.

ભત્તીઈ વંદે સિરિ વદ્ધમાણ્ણં—૧૧૫૧ શ્રી વર્ધમાન સ્વામી પ્રતે ભ-
ક્તિએ કરી વાંદું છું. [મુદ્રના અન્તરે.

અપાર સસાર સમુદ્ધાર—તથી પાર જેનો એવા સંસાર સ-
 પ્તારિયું દિતું સુધક્રિસાર—પામેત્રા એવા, પવિત્ર વસ્તુઓનો
 એક સાર એવું મોક્ષ તે પ્રતે દો. (તેને જે વાંદવા યોગ્ય.
 સવ્યે જિજ્ઞાસા સુરવિદ વંદા—સર્વે જનદ્રો દેવતાઓના સમુદ્ધ
 કટલાણ વધીણ વિસાલકંઠા—નારા—કલ્યાણરૂપ વેલીના મોટા મુ-
 ણ જેવા છે. (સુંદર રથ સમાન એવા.
 નિવ્વાણમગ્ગેવરજાણકરૂપ—મોક્ષ મારગને વિષે પોંચાડવાને
 પણાસિયાસેસ કુવાઈકરૂપ—અતિશયપણે નાશ કર્યો છે સંપુ-
 ર્ણ પાખંડિઓનો અહંકાર જેણે એવા.
 મયંજિજ્ઞાણં સરણં યુહાણં—જીનેશ્વર ભગવાનના મતને પ-
 ડિત પુરૂષોને આધારભુત એવાને.
 નમામિ નિઘ્યં તિજગમ્પહાણં—નારા—ત્રણ જગતને વિષે પ્ર-
 ધાત એવાને હું નમસ્કાર કરું છું. ૥૩૥
 કુંઢિદુ ગોખખીર તુસારવત્ત્રા—મયકુંઢ જાતિના દુલ, ચંદ્રમા,
 ગાયતું દુલ, તથા દિમ એ ચારની પેઠે ઉજ્જવળ છે રંગ જેનો.
 સરોજહૃદ્ધ્યા કમલે નિસત્રા—કમળ છે હાથમાં જેને એવી,
 અને કમળને વિષે એકેલી એવી. (એવી શ્રુતદેવી.
 વાએસિરી પુથ્થગ વગ્ગહૃદ્ધ્યા—પુસ્તકનો સમુદ્ધ જેના હાથમાં છે
 સુહાયસા અમ્હ સયા પસથ્યા—નારા—તે અમને હમેશાં સુખને
 માટે યાઓ વળી શ્રી. સંધની ભક્તિ કરવાથી ઉત્તમ છે.

૩૧ અથ ગુરુ વાંદણાં.

ધમ્મામિ ખમાસમણો વંદિઉ—હે ક્ષમા શ્રમણ હું ધમ્મ હું
 વાંદવાને.

ભવંણિજ્ઞએ નિસીહિઆએ—૧૧૧—શક્તિ એ (કાળક્ષેપ કરવાની) કરી, જીવહિંસાદિક નિવૃત્તિરૂપ, પ્રયોજનવાળા શરીરવડે. અણુજાણુહ, મે, મિહિંગાહ—૧૧૨—મિત અવગ્રહ (સાડા ત્રણ હાથ પ્રમાણ ક્ષેત્ર માંહે પ્રવેશ કરવાની, મુજને આજ્ઞા આપો, ગુર કહે હું આજ્ઞા આપુછું.

નિસિહી—પછી શીષ્યનિસિહી=ગુર વંદણ સીવાય બીજી ક્રીયા નિષેધ એમ કહેતો થકા અવગ્રહમાં પેશાને એસી સાધુ ડાંગા ઢીંચણ ઉપર અને શ્રાવક ચવળા ઉપર મુહપતી મુકી એ હાથ કપાળે લગાડી ગુરના ચરણ પ્રતે સ્પર્શ કરવા આ રીતે કહે.

અહો, કાયં, કાય, સંક્રાસ—નીચલીકાય એટલે પગ તે પ્રતે મારા હાથ અને લલાટે કરી સ્પર્શવુંછે તેની આજ્ઞા આપો, તે ગુરની આજ્ઞા પામી ગુરના ચરણ પ્રતે પોતાના હાથ તથા મસ્તકે કરી રૂઢી રીતે સ્પર્શ કરે પછી ઉભો થઇ મસ્તકે એ હાથ ચઢાવી ગુરના સામી દ્રષ્ટી રાખી. (હોય તે ખમજો.

ખમણિજ્ઞે, ભે, કિલામો—હે ભગવંત કંઈ ખેદ ઉપજાવ્યો અપકિલંતાણું, બહુસુભેણુભે, દિવસો, વધકંતો—૧૧૩—થોડા થાકવાળા એવા ઘણા સુખે કરીને આપ સાહેબનો દીવસ વીત્યો ? ગુર કહે તદતિ=તેમજ પછી શીષ્ય કહે.

જતાભે—૧૧૪—હે કરણા સમુદ્ર, આપ સાહેબની તપ, નિયમ, સંયમ, સ્વાધ્યાય રૂપયાત્રા, અવ્યાયાધ પણે વર્તેછે ? તે સાંભળી ગુર કહે (તુજઝંપિવદએ) તને પણ વર્તેછે.

જવણિજ્ઞં, ચ, ભે—૧૧૫—શ્રદ્ધીય અને નોદીદ્રીએ પીડીત નહીં એવું તમારું શરીરછે ? ગુર કહે (એવં) એમજછે.

ખામેમિ, ખમાસમણો,—હું ખામુ છું હે ક્ષમા અમણ.

દેવસિઅં વધકંમ્—૧૧૬—દીવસ સખંધી અપરાધ પ્રતે કુ.

ખામુદ્ધું. એટલે ગુરૂ કહે (અહંવિખામેમિ) હું પણ ખમા
વુંદું પછી શીખ્ય, પગે જીનમુદ્રા અને હાથે યોગમુદ્રા સાચવતો
ઉભો રહી નીચે પ્રમાણે કહે.

આવસિઆએ, પડિક્કમામિ—અવશ્ય કર્તવ્ય જે ચરણ સીતરી
અને કરણ સીતરી રૂપ ક્રિયા પડિલેહણ પ્રમુખ કરતાં જે અ-
નિચાર લાગ્યો હોય, માફું આચર્યું હોય તેયકી નિવર્તુદ્ધું.

ખમાસમણાણું, દેવસિઆએ, આસાયણાએ—ક્ષમા શ્રમણ
સંજંધીની દીવસને વિષે થઇ એવી આશાતનાએ કરીને ?

તિતીસન્નયરાએ, જકિચિમિચ્છાએ—તેવીસ અનેરી આશા-
તના માંહેની જે કંઇ મિથ્યામાવ રૂપ આશાતના થઇ હોય
તેને કરીને.

મચ્છુદુક્કડાએ, વયદુક્કડાએ—મન સંજંધી પાપ તે રૂપ આશા-
તનાએ, વચન સંજંધી પાપ તે રૂપ આશાતનાએ કરી.

કાયદુક્કડાએ—કાયા સંજંધી પાપ તે રૂપ આશાતનાએ કરી.

કોહાએ, માણાએ, માયાએ, લોહાએ—ક્રોધ રૂપ આશાતનાએ
કરી, માનરૂપ આશાતનાએ કરી, માયા એટલે કપટ રૂપ આ-
શાતનાએ કરી, લોભરૂપ આશાતનાએ કરીને.

સવ્વ કાલિઆએ, સવ્વ મિચ્છો વચારાયે—સવ કાલ સંજં-
ધી અને સર્વ મિથ્યા ઉપચારરૂપ એટલે કુડ કપટરૂપ આશાત-
નાએ કરી.

સવ્વધમ્માર્કકમણાએ, આસાયણાએ—સર્વ ધર્મ તે આઠ પ્ર
વચન માતારૂપ અથવા સર્વ ધર્મની કરણીને જોળંગવા રૂપ
આશાતનાએ કરીને.

જો, મે, અધઆરો, કઓ, તસ્સ, ખમાસમણા—જે મારે

જીવે અતિચાર કર્યો હોય તે પ્રતે હે ક્ષમા શ્રમણ તમારી સમીપે
પડિક્કમાભિનિદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણું, વોસિરામિ—૥૭૭
પડિક્કમુંદું તેમ હું નિદુંદું, ગુરની સામે ગરહુંદું=વિશેષ નિ-
દુંદું. દુષ્ટ પાપિષ્ઠ આત્માપ્રત્યે હું છોડાવુંદું.
અહીંઆં બીજીવારને વાંદણે આવસિઆએ પદ ન કહેવું.

૩૨ અથ અતિચારની આઠ ગાથા.

નાણુંમિ દંસણુંમિઅ—જ્ઞાનને વિષે. દર્શણને વિષે.

ચરણુંમિ, તવમિ, તહય વિરિયમિ—ચારિત્રને વિષે, તપને
વિષે, તેમજ વિર્યને વિષે.

આચરણુંઆચારો—જે આચરણ તેને આચાર કહીયે.

ધમ્મએસો પંચહા ભણિએ ૥૧૧—એ પાંચ પ્રકારે આચાર
કહ્યો છે. ૥૧૧

કાલે વિણુંએ બહુમાણું—જે કાલે જે ભણવાનું હોય તેજ ભ-
ણવું તેને કાલ કહીએ. બીજું વિણુંએ કહેતાં જ્ઞાનીનો વિનય
વંદનાદિક કરવું, જ્ઞાની તથા જ્ઞાનને વિષે બહુ માન કરવું.

ઉવહાણું તહ અનિણહુવણું—ઉપધાન વહેવું તેમજ વિધાયુર તે-
ને વિસારવો નહીં. (ણવો તે એ શુદ્ધ ભણવાં.

વંજણું અથ્થ તહુભએ—સૂત્ર, અક્ષર, શુદ્ધ ભણવો અર્થ શુભ ભ-
અકુવિહોનાણુંમાચારો ૥૨૧—એ પાંચ પ્રકારે જ્ઞાનાચાર જાણવો ૥૨૧
નિસંકિઅ, નિક્કખિઅ—નિઃસંકિત=વીતરાગના વચનમાં શંકા
ન કરવી, નિઃકાંક્ષિત=જનમત વિના બીજા મતની ઇચ્છા કર-
વી નહીં.

નિવ્વિતિગિઅ અમૂઠ ઢિટ્ટીઅ—નિર્વાતિગિઅ=સાધુ, સાધવી.
ના મેઝાં વજ્ર દેખી દુગંઅ કરવી નહીં, અમૂઠદષ્ટિ=બીજા

ચતુર્થા પાકના ચમત્કાર દેખી એ મતમાં કાંઈક છે એમ
ચિંતાવું નહીં.

કિવવૂલુ ચિરીકરણે—ઉપ વંદક=સમકિત ધારી ગુણુવંતના અદ્ય
ગુણની શ્રદ્ધાપુર્વક પ્રશંસા મોઢે પ્રકાશવી તે, ચિયરીકાર=જન
મનથી પડતા પ્રાણીને ચિર કરવો,

વચ્છલ પ્પભાવણે, અકુ ૥૩૥—સાધર્મીકની વિશેષ ભક્તિ કરવી
તથા સર્વ જીવોને વિષે મૈત્રીભાવ રાખવો તે પ્રભાવિક ણીજ
ધર્મના લોક જીવ ધર્મની અનુમોદના કરે એવાં કામ કરવાં. ૥૩૥
એ આઠ લક્ષણુ દર્શનાચારનાં જાણવાં.

પણિહાણુ જોગજીતો—પ્રણિધાન=એકાગ્ર સાધધાનપણે કરી મન
વચન ક્રયાના યોગયુક્ત. (ગુમિ તેણે કરી.

પંચહિં સમિધહિંતિહિં ગુત્તીહિં ૥—પાંચ સમિતિ તથા ત્રણ
એસ ચરિતાચારો—એ ચારિત્રાચાર.

અકુવિહો હોમ નાયવ્યો ૥૪૥—એ આઠ પ્રકારે છે તે જાણવું ૥૪૥
ખારસવિહંભિવિ તવે—ખાર વિધ તપને વિષે નિશ્ચે.

સક્ષિંતર ખાહિરે કુસલદિઠે—છ બેદ અભ્યંતર અને છ બેદ
ખાહ સહીત વળી તીર્થકરોએ પ્રકાર્યું છે એવા તપમાં પ્રવર્તવું.

અગિલામ અજ્ઞાજીવી—દુર્ગંધાભાવરહિત છે, વળી અશનાદિક
આજીવિકાએ કરી રહિત છે, એટલે હું જો તપ કરે તો પેટ
ભરાઈ ચાલે એવી પુદ્ધિથી તપ ના કરવો.

નાયવ્યો સો તયાચારો ૥ ૫ ૥—જાણવો તે તપ્પાચાર ૥ ૫ ૥
અણસણ મૂળોચરિયા—અનશનતપ=ચાર આહારનો ત્યાગ થોડા

કાળસુધી અથવા જીવજીવ સુધી કરવો તે, ઉનોદરિકા=વસ્ત્રપાત્ર
ઓછાં કરવાં અથવા ઓછું જમવું તે.

વિત્તિ સંખેવણું રસચ્ચાઓ—વૃત્તિસંક્ષેપતપ=આજીવિકાનો સંક્ષેપ

કરવો તે અને રસનો ત્યાગ કરવો.
 કાયકિલેસો સંસીણુયાય—કાયને દમવી; અંગોપાંગ કુક્રીની પેઠે
 સંવરી રાખવા ભેને સંસીનતા તપ કહીએ.
 બજ્જો તવો હોમ ॥ ૬ ॥—એ આજી તપ ॥ ૬ ॥
 પાયન્નિત વિણુઓ—પ્રાયશ્ચિત તપ=કરેજા અપરાધની ગુરૂ પાસે
 આલોચણ લેવા તે; વિનય તપ=ગુરૂનો વિનય ભક્તિ સાચવવી તે.
 વેયાવચ્ચંતહેવ સજ્જાઓ—વૈયાટ્યતપ=ગુરૂની વૈયાવચ્ચ કરવી
 તે; તેમજ ભણવું ઈત્યાદીક પાંચ પ્રકારનો સ્વાધ્યાય તપ.
 ઝાણું ઉત્સગ્ગો વિચ્ચ—ધ્યાન તપ=શુભધ્યાનનું ધ્યાવવું; ઉત્સ-
 ગ્ગતપ=કર્મ ક્ષય અર્થે કાઉસગ્ગ કરવો; નિચ્ચે.
 અભિત્તરઓતવોહોમી ॥ ૭ ॥—એ છ પ્રકારે અભ્યંતર તપઝાણા
 અણિગૂહિચ્ચ બલ વિરિઓ—અનિગૂહિત=અણુદાંકેલું પ્રગટ છે.
 બલ વીર્ય જેતું.
 પડિક્કમઇ જે જહુતમાઉતો—પરાક્રમ કરે જે યથોક્ત=શ્રીતિર્થ-
 કર દેવે કહ્યું છે તેમાં ખેદ નહીં પાગતો ધર્મને વિશે ઉદય કરે
 તથા ઉપયુક્ત=સાવધાન થકો કરે. (ધર્મ કાર્યને વિશે પ્રવર્તે.
 જુજ્જ અ જહા થામ—પોતાના બળના અનુસારે યથાશક્તિ
 નાયવ્યો વીરિઆયારો ॥ ૮ ॥—એ વીર્યાયાર બળુવો.

૩૩ અથ દેવસિઅંઆલોડં લિચ્ચતે.

ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન—પોતાની ઇચ્છાએ કરીને આજ્ઞા
 કરો હે ભગવંત.
 દેવસિઅંઆલોડિ—દિવસ સંબંધી જે અતિયાર તે પ્રત્યે પ્રકાશું.
 ઇચ્છં આલોએમિ—ઇચ્છાએ કરી પ્રકાશું છું. (અતિયાર કીધો હોય.
 જેમે દેવસિઓ અધયારો કઓ—જે મારે જીવે દિવસ સંબંધી

કામઝો વામઝો માણસિઝો—કાયા સંગંધી, વચન સંગંધી,
અને મન સંગંધી.

ઉરસુતો ઉમ્મઝો અકપ્પો—ઉત્સુકથી તથા ઉન્માદના યોગે
નીપજ્યો જે, અકલ્પ=વિધિ થકી રહિતપણાના હેતુ થકી ઉ-
ત્પન્ન થયેલો એવો.

અકરણિજ્જો દુજ્જઝો—અકરણિય=નહીં કરવા યોગ્ય એવો,
દુર્ધ્યાન તે દુષ્ટ ધ્યાન ધ્યાવવાથી.

દુવિચિત્તિઝો અણાચારો—દુષ્ટ કાર્યને મનમાં ચીંતવવાથી અ-
નાચાર=જે થકી વ્રતાદીકતો સર્વથા ભંગ થાય તેથી.

અણુચિદ્ધઅવો અસાવગ પાઉઝો—જે મુચ્છવા યોગ્ય નથી
તથા આવકને અનુચિત કરવાથી થયેલા અતિચાર.

નાણે દંસણે ચરિત્તા ચિરિત્તે—જ્ઞાનને વિષે, દર્શનને વિષે, કંઠક
વિરતિ રૂપ, કંઠક અવિરતિ રૂપ એવું જે દેશવિરતીરૂપ આ-
વકતું ચારિત્ર તેને વિષે.

મુઝે સામાધઝે તિન્હું ગુત્તીણું—શ્રુતસિદ્ધાંતને વીષે, સામાધકને
વિષે, મનગુપ્તિ, વચનગુપ્તિ અને કાય ગુપ્તિ એ ત્રણ ગુપ્તિને વિષે.

ચઉન્હું કસાયાણું—ક્રોધ, માન, માયા, લોભ એ ચાર કસાયે કરી.

પંચન્હુ મણુવ્વયાણું—પાંચ અનુવ્રત માંહેથી,

તિન્હું ગુણુવ્વયાણું, ચઉન્હું સિખખા વયાણું—ત્રણ ગુણુવ્રત
માંહેથી તથા ચાર શિક્ષાવ્રત માંહેથી.

ખારસવિહરસ સાવગધંમરસ—એ ખાર પ્રકારના વ્રત રૂપ જે
આવક ધર્મ તે માંહેથી.

જંખડિઅં જંવિરાહિઅં—જે ખડ્યું=દેશ થકી ભાગ્યું અને જે
વિરાધ્યું=સર્વ થકી ભાગ્યું હોય.

તરસ મિચ્છામિ દુક્કડં—તેહ મારું પાપ નીષ્ફળ થાઓ.

૩૪ અથ સાત લાખ.

સાત લાખ પૃથ્વીકાય, સાત લાખ અપ્પકાય, સાત લાખ તેઉકાય, સાત લાખ વાઉકાય, દશ લાખ પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય ચૈદ લાખ સાધારણ વનસ્પતિકાય, બે લાખ બેરેંદ્રિય, બે લાખ તેરેંદ્રિય, બે લાખ ચારેંદ્રિય, ચાર લાખ દેવતા, ચાર લાખ નારકી, ચાર લાખ તિર્યચપચ્ચેંદ્રિય, ચૈદ લાખ મનુષ્ય, એવંકારે (એ પ્રમાણે) ચારાશી લાખ જીવા-યોનિ માંહે માહારે જીવે જે કોઈ જીવ હુણ્યો હોય, હુણા-વ્યો હોય, હુણતાં (મારતાં) પ્રત્યે અનુભોદ્યા (વળાણ્યો) હોય, તે સર્વે મને, વચને, કાયાએ કરી તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં

૩૫ અથ અઠાર પાપ સ્થાન.

પહેલે પ્રાણાતિપાત (જીવહીંસા) બીજે મૃષાવાદ (જીહું) ત્રીજે અદત્તાદાન (નહીં આપેલું લેવું તે=ચોરી) ચોથે મૈથુન (સ્ત્રીસેવન) પાંચમે પરિગ્રહ (પૈસા રાખવો) છઠે ક્રોધ, સાતમે માન (અહંકાર) આઠમે માયા (કપટ) નવમે લોભ, દશમે રાગ, ઇગિઆરમે દ્વેષ, બારમે કલહ (કૌશલ) તેરમે અભ્યાખ્યાન (આ જાહેરું) ચૈદમે પૈશુન્ય (ચાડી) પંદરમે રતિઅરતિ, (સુખ દુઃખે હરખ શોક કરવો.) શોળમે પરપરિવાદ (પારકી નીંદા) સતરમે માયા મૃષાવાદ (મનમાં બીજી વાત હોય ને મોંડે મીઠું બોલ-વું એ રીતે છળ કરીને ઠગવું) અઠારમે મિથ્યાત્વ શબ્દ્ય (મિ-થ્યાત્વ સેવવારૂપ પરીણામ) એ અઠાર પાપ સ્થાનક માંહે માહારે જીવે જે કોઈ સેવ્યું હોય સેવરાવ્યું હોય, સેવતાં

પ્રત્યે અનુભોધું હોય તે સર્વે મને, વચને, કાયાએ કરી
તસ્સમિન્ધામિદુક્કડં ॥

૩૬ અથ દેવસિઅ પડિક્કમણે ઠાડં.

સવ્વસયિ, દેવસિઅ—સર્વે પણ દિવસ સખંધી અતિચારને
દુચ્ચિંતિઅ, દુહસાસિઅ, દુચ્ચિદ્ધિઅ, તસ્સમિન્ધામિદુ
ક્કડં—દુચ્ચિંતિત તે માહુ ચિત્તવેહું તે થકી, વળી દુર્ભાષિત જે
ઉપયોગ રહિત ખોટું ખોટાવું તે થકી, વળી દુશ્ચેષિત એટલે દુષ્ટ
એટાણે પ્રવૃત્તિ કરવા થકી, જે અતિચાર લાગ્યો હોય તે મારું
પાપ મીથ્યા થાઓ.

૩૭ અથ વંદિતા સૂત્ર.

વંદિતુ સવ્વ સિદ્ધે—સર્વજ્ઞ એવા તિર્થંકર તથા સિદ્ધભગવા-
નને વાંદીને.

ધમ્માયરિએ અ સવ્વસાહૂઅ—ધર્માચાર્ય=ધર્મના દાતાર, તથા
ઉપાધ્યાય=સિદ્ધાંતના બાણાવનાર, તથા સર્વ સાધુ મુનિરાજને (વાંદીને)

ધન્ધામિ પડિક્કમિઉં, સાવગ ધમ્માધઆરસ ॥૧॥--
શ્રાવક ધર્મને વિષે લાગેલા અતિચાર થકી પ્રતિક્રમવાને હું ઇચ્છું છું ॥૧॥

જ્ઞેમે વયાધઆરો, નાણે તહુ દંસણેચરિત્તઅ—જે મારે
પ્રતોના અતિચાર જ્ઞાનને વિષે તથા દર્શનને વિષે તથા ચારિત્રને
વિષે અને એ શબ્દ થકિ તપાચારના તથા વિર્યાચારના અતિચાર.

સુહુમે અ ખાયરો વા, તંનિદે તંચ ગરિહામિ ॥૨॥--
સુદૃઢ તથા આદર જાણવામાં આવે તેવો જે કોઈ અતિચાર લાગ્યો
હોય તેને નિંદુછું તથા ગુરુ સમક્ષ હું ગરહું છું ॥૨॥

દુવિહે પરિગ્ગહમિ, સાવજ્જે ખહુવિહે અ આરંભે—એ

પ્રકારના પરિશ્રદ છે સાવધ=પાપ સહીત એવો વળી બહુવિધ=
ધણા પ્રકારના આરંભ, તેને.

કારાવણુ અ કરણુ, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં ॥૩૩॥—પોતે
કરવા થકી તથા કરતાંને અનુમોદવા થકી જે અતિચાર લાગ્યો
હોય તે દિવસ સંજ્ઞાથી અતિચાર પ્રત્યે હું પ્રતિક્રમ્યું. ॥૩૩॥

જબદ્દમિં દિએહિં, ચઉહિંકસાએહિં અપ્પસથેહિં—જે
બાંધ્યું હોય ઈદ્રીઓવડે કરી ચાર કપાયવડે કરી અપ્રશસ્ત
ભાવે કરી.

રાગેણુ વદારોણુ વ, તંનિદે તંચ ગરિહામિ ॥૪૧॥—રાગે કરી
અથવા દ્રેષે કરી તેને નિંદ્યું અને તેને ગુરૂ સાથે ગર્હ્યું ॥૪૧॥

આગમણુ નિગમણુ,—આવવા જવામાં.

ઠાણુ ચંકમણુ અણાભોગે—મિથ્યાત્વીને સ્થાનકે ઉભું રહેતાં,
લાંજ આમ તેમ કરતાં, અનુપયોગ થકી,

અભિઓગે, અ નિઓગે,—રાગના આદેશ તથા ધણા લોક-
ના આશ્રદ થકી, વળી, પરાધીનપણા થકી મિથ્યાદૃષ્ટિ સંજ્ઞાને
રથ યાત્રા પ્રમુખ જોવાને અર્થે જે કરવું પડે તેથી જે અતિ-
ચાર લાગે તે. (શ્રુ) તેથી નિવરતું ॥ ૫ ॥

પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં ॥૫૫॥—દીવસ સંજ્ઞાથી સર્વને પ્રતિક્રમ્યું-
સંકા કંજ વિગિચ્છા—જન વચનમાં સંદેહ, અન્ય મતની પાં-
છા ઉપજે, સાધુ સાધવીનાં મેલાં શરીર વસ્ત્ર દેખી નિંદા કરી.

પસંસ તહ સંથવો કુલિંગીસુ—મિથ્યાત્વીના વળાણુ કરવા ત-
થા પરિચય કરવો.

સમ્મત્તરસ ઈઆરે—સમજીત આશ્રયી પાંચ અતિચારમાંહે.

પડિક્કમે દેસિઅંસવ્વં ॥૬૧॥—દીવસ સંજ્ઞાથી જે પાપ બાંધ્યું
તે સર્વ પડિક્રમ્યું ॥૬૧॥

છકાય સમારંભે—૫૪વી કાયાદિદ છકાય જીવોના આરંભમાં.

પચણે અ પચાવણેઅ જે દાસા—પોતે રાંધતે, વળી પચાવતે

ળીજ પાસે રંવાવતે, વળી રાંધતાને અનુમોદતે જે પાપ.

અત્તહાય પરહા—પોતાને વારતે. અથવા ળીજને અર્થે.

ઉભયહા એવ તં નિંદે ॥૭૭॥—તે જોડને અર્થે કરવામાં જે દો-

પ લાગ્યા હોય તે નિશ્ચય હું નિહું છું. ॥૭૭॥

પંચન્હમજુવયાણું—પાંચ અણુવ્રત વિષે. (નિચાર લાગ્યા હોય.

ગુણવયાણુંચ તિન્હમધયારે—અને ત્રણ ગુણ વ્રતને વિષે અ-

શિખ્યાણુંચ ચઉન્હ—ચાર શિક્ષા વ્રતને વિષે વળી તપસંલેખ-

ણા દીકને વિષે અતિચાર લાગ્યો હોય તે સર્વ. (ક્રમું છું ॥૮૧॥

પડિક્કમેદસિયંસવં ॥૮૨॥—દીવસ સંબંધી અતિચારને હું પડિ-

પઠમે અણુવયામિ—પહેલા અણુવ્રતને વિષે

થુલગ પાણાઇવાય વિરઠએ—ગાદર ત્રસજીવ સંબંધી પ્રાણ-

નો વિનાશ તેની નિવૃત્તિ તે થકી.

આયરિઅમપ્પસથે—જે દોષ માફ ભાવ હુવે છતે સેવ્યો હોય.

ઇથ પમાય પ્પસજેણું ॥૮૩॥—આ વ્રતને વિષે પ્રમાદના પ્રસં-

ગયા સેવ્યો હોય તે આગલી ગાથામાં પડિક્કમીશ. ॥૮૪॥

વહુ ખંધ છવિચ્છએ—મોરવું, દોરડાદિકે ખંધવું, જળદાદિકના

અવયવને છેદવાં.

(ણીનો અંતરાય કરવો.

અમ્હારે ભત્તપાણુ વુચ્છએ—ધણો ભાર ભરવો, ભાત પા-

પઠમ વયસ્સ ઇઆરે—પહેલા વ્રતના અતિચાર મધ્યે જે અતિચાર

પડિક્કમે દેસિયં સવં ॥૮૦॥—દિવસ સંબંધી લાગ્યો હોય તે

સર્વે હું પડિક્કમું છું ॥૮૧॥

ખીએ અણુવયામિ—ળીજ અણુવ્રતને વિષે. (તેની વિરતિ થકી.

પરિશુલગ અલિઅવયણુ વિરમ્યો—અતિશયે કરી મોટું જુહું
આયરિઅ મપસથે—જે અશુભ ભાવ હુએછને આચર્યું હોય.
ઇથ પમાય પપસંગેણું ॥૧૧૧॥—પ્રમાદના પ્રસંગથી લાગેલા

આ વ્રતના દોષ આગત્રી ગાથામાં પડિક્કમિશ ॥૧૧૧॥

સહસ્સા રહસ્સ દારે—સહસાત્કારે, એકાંતે, સ્ત્રીની શુભ વાત
ળીજને કહેવાથી (પવાથી અને જુહાં ખત વિગેરે લેખથી.
મોસુવએસેઅ કુડલેહુઅ—ખોટો ઉપદેશ અથવા કુડી ખુદ્દિ આ
ળીઅ વયસ્સ ઇઆરે—ળીજ વ્રતના અતિચાર વિષે જે કાષ્ઠ

અતિચાર. (ધી સર્વ અતિચારને હું પડિક્કમું છું ॥૧૧૨॥

પડિક્કમે દેસિઅ સવ્વ ॥૧૧૨॥—લાગ્યો હોય તે દિવસ સંજન-
તઇએ અણુવ્વયંમિ—ત્રીજ અણુવ્રતને વિષે. (૨તી યકી.

શુલગ પરદવહરણુવિરમ્યો—મોટી પારકા ધનની ચોરીની વિ-
આયરિઅમપસથે—અપ્રશસ્તભાવે આચરનાથી.

ઇથ પમાય પપસંગેણું ॥૧૧૩॥—પ્રમાદના પ્રસંગવડે આ વ્રતને

વિષે જે અતિચાર લાગ્યો હોય તે આવતી ગાથામાં પડિક્ક-

મિશ ॥ ૧૩ ॥

(ચોરને સહાય આપવી.

તેનાહુડ્ડએગે—ચોરની હરણુ કરેલી વસ્તુને સોંપી જાણી લેવી,
તપ્પડિરિવે વિરુદ્ધ ગમણુઅ—ખોટી વસ્તુને ખરીના જેવી કરી
વેચવી, તે દાનચોરી પ્રમુખ રાજ વિરુદ્ધ આચરવું તેથી.

કૂડતુલ કૂડમાણુ—ખોટું તોલ તથા ખોટું માપ રાખવું વીગે-
રેથી લાગેલા. (પડીકમું છું ॥ ૧૪ ॥

પડિક્કમેદેસિઅ સવ્વ ॥૧૪॥—સર્વ દીવસ સંજનથી અતિચારને
ચઢિથે અણુવ્વયંમિ—ચોથા અણુવ્રતને વિષે.

નિઅ પરદાર ગમણુ વિરમ્યો—હમેશાં પરસ્ત્રીની સાથે કામ

ભોગ ભોગવવાની વિરતિથી.

આયરિય મપ્પસથે—અશુભ ભાવે કરી આચરવાથી.

ઇથ પમાય પ્પસંગેણુ ॥૧૫॥—આ વ્રતમાં જે અતિચાર પ્ર-
માદના પ્રસંગથી લાગ્યો હોય તે આગલી ગાથામાં પડીક-
મીશ ॥ ૧૫ ॥

અપરિગ્ગહિઆઇત્તર—અપરિગ્રહીતા=ખીજ કોઇએ નહીં ગ્રહણ
કરેલી એટલે કુમારી અથવા વિધવા સાથે મૈથુન સેવવું તે, વે-
શ્યાદિકની સાથે મૈથુન સેવવું તે ખીજું.

અણુંગ વીવાહુ તિવ્વ અણુરાગે—કામ ક્રીડા, પરસ્ત્રીની સાથે
હાંસી, પોતાનાં છોકરાં સિવાય પારકાના વિવાહ કરવા કરાવવા
તે—કામભોગને વિષે તીવ્ર અનુરાગ કરવો.

ચઉથ વયરસ ઇઆરે—એથા વ્રતના અતિચારને.

પડિકમે દેસિય સવ્વ ॥૧૬॥—દીવસ સંબંધી સર્વ અતિચા-
રને પડીકમુદ્ધુ ॥ ૧૬ ॥

ઇત્તો અણુવ્વએ પંચમંભિ—એ પછી પાંચમા અણુવ્રતને વિષે.

આયરિઅમપ્પસથંભિ—અશુભ ભાવે કરી જે આચર્યો હોય.

પરિમાણુ પરિચ્છેએ—પરિગ્રહના પરિમાણનો પરિચ્છેદ કરે તેથી.

ઇથ પમાયપ્પસંગેણુ ॥૧૭॥—આ વ્રતને વિષે પ્રમાદના પ્ર-
સંગથી જે અતિચાર થયો હોય તે આગલી ગાથામાં પડી-
કમીશ ॥ ૧૭ ॥

ધણુધન્નખિત્તવથુ—ધન, ધાન્ય, ખેતર, ઘર હાટ વિગેરે.

રૂપ સુવન્ને અ કુવિઅ પરિમાણુ—રૂપ, સોનું, અને થાળ.
વિગેરેનું પરિમાણ.

દુપ્પએ ચઉપ્પયંભિ—એ પગવાળાં=દાસદાસી વિગેરે, ચાર પગ-

વાળાં=ઢોર વિગેરે પ્રમાણ ઉપરાંત રાખવાથી લાગેલા.
પડિકકમે દેસિયં સવ્વં ॥૧૮॥—સર્વ દીવસ સંબંધી અતિચારને
હું પડીકમું છું ॥૧૮॥

ગમણુરસ ઉ પરિમાણુ—જવાના નિયમથી.
દિસાસુઉઠ્ઠં અહુ અ તિરિઅંઅ—ઉઠ્ઠં અથો ને ત્રિછિ દિશા.
ઓમાં જવાના નિયમથી વધારે જવું.

બુઢિસઈ અંતરદ્ધા—ખીજ દીશી ઘટાડી એક દીશી વધારવી તે
તથા મારગમાં ભૂલી જવાથી નિયમથી વધારે ચાલવું એ
પાંચે અતિચાર. (૧૧૫)

પઠમંમિગુણુવ્વઅનિંદે ॥૧૯॥—પ્રથમ ગુણુ વ્રતને વિષે હું નિંદુ છું.

મજ્ઞંમિ અ મંસંમિઅ—મદીરા અને વળી માંસ વળી ખીજ
પણ નહિ ખાવા યોગ્ય પદાર્થ. (દીકની માળા ભોગવવાથી.

પુકકે અ ફલે અ ગંધ મદલેઅ—કુલ, ફળ, ગંધ અને કુલા-
ઉવભોગ પરિભોગ—ઉપભોગ પરીભોગ નામે.

ખીઅંમિ ગુણુવ્વઅનિંદે ॥૨૦॥—ખીજ ગુણુવ્રતને વિષે લાગે-
લા અતિચારને હું નિંદુ છું ॥૨૦॥

સચ્ચિતે પડિબંધે—સચ્ચિતનો ત્યુગ કરીને અથવા તેનો નિ-
યમ કરીને પ્રમાદને વશે અધિક સચ્ચિત લેવું તે પેહેલો અ-
તિચાર, પ્રતિગદ્ધ=સચ્ચિતની સાથે બાંધેલી વસ્તુ જેમકે ઝાડ
પરનો ચુંદર ખાવો તથા ગોટલી સહીત ફેરી, ખાવી તે સ-
ચ્ચિત પ્રતિગદ્ધ નામે ખીજે અતિચાર.

અપોલ દુપોલિઅંઅ આહારે—તહી પકાવેલો પદાર્થ અને કાચા
પાકા ઓળા, પુંખ, પાપડી વિગેરે ખાવાં એ એથો અતિચાર.

તુમ્હોસહિ લખખણુયા—જોર વિગેરે તુમ્હ વસ્તુ ખાવી તે પાં-

ચમો અતિચાર એ સચ્ચિત વસ્તુનો ત્યાગ હોય તેને પાંચ અતિચાર સંભવે તેમાંનો કોઇ અતિચાર લાગ્યો હોય તે.

પડિકકમે દેસિયં સવ્વં ॥૨૧॥—સર્વ દીવસ સંખંધી અતિચારને હું પડીકમુ છું. ॥૨૧॥

ધંગાલી વણુ સાડી—કુંભાર, ભાડભુજ વિગેરેનાં અગ્નિ સંખંધી કામ તે, અંગાર કર્મ વનકર્મ=પાન, ફળ, ધુલ તથા વનસ્પતિ ઇત્યાદીનું ઉગાડવું તથા છેદવું ઇત્યાદીક તે; શકટ કર્મ=ગાડાં વિગેરે વેચે વેચાવે તે.

ભાડી ફોડી સુવજ્જએ કમ્મં—ભાટિકકર્મ=ઘોડા, ઊંટ, ઘર વિગેરે ભાડે આપવાં; રફોટિકકર્મ=કુવા, વાવ, ખોદવા ખોદાવવા વિગેરે ફોડતોડ કરવી તે; પાંચ સામાન્ય કર્મ શ્રાવકે અવશ્ય ત્યાગ કરવા.

વાણિજ્જએવયદંતલખ્ખરસકેસવિસવિસયં ॥૨૨॥—ખરાખ વેપાર કહે છે, દાંત, લાખ રસ=ગોળ, તેલ વિગેરે ઘોડાના વાળની ચમરી વીગેરેનો વેપાર અને પાચમું વિપ=વિપયાદીક =શસ્ત્રાદીકનો વિપય તે પાંચ દુષ્ટ વ્યાપારનો શ્રાવકે ત્યાગ કરવો. ॥૨૨॥

એવં ખુ જતપિણ્ણુ—એમ નિશ્ચે ધંટી, ચરખો પ્રમુખ યંત્રમાં શેરડી તલ વીગેરે પીસાવવું.

કમ્મં નિલ્લિછણું ચ દવદાણું—નાક, કાન વીંધવા વીંધાવવાં તે નિલ્લિછન કર્મ. અને અગ્નિદાન કરવું તે. (કાવી નાંખવું.

સર દહુ તલાય સોસં,—સરોવર, દ્રહ અને તળાવ વિગેરેને સુ-અસઈ પોસં ચ વજ્જિજ્જ ॥૨૩॥—અસતિપોષણ=હીંસક છતોનું તથા વ્યભીચારી સ્ત્રી વિગેરેનું પોષણ કરવું તે, એ

પાંચ કર્મને નિશ્ચયે કરી શ્રાવકે વર્જવાં. ૥૨૩॥
 સ્થિતિગ્ગ મુસલ જતંગ—શસ્ત્ર, અગ્નિ, મુંશળ, યંત્ર.
 તણકદેમંત મૂલ ભેસજને—તૂણ, કાદ, સાપ ખીલવા પ્રમુખના
 મંત્ર મૂલ=નાગદમણી પ્રમુખ જડીબુટ્ટી, ભેપળ્ય=ગોળી ચુરણ
 વિગેરે ઉપદ્રવકારી વસ્તુઓ.
 દિન્ને દવાવિએવા—ખીજને આપવા થકી ખીજ પાસે અપાવવા
 થકી પણ વળી આપનારને વખાણવાથી જે અતિચાર લાગ્યા હોય.
 પડિકકમે દેસિયં સવ્વં ૥૨૪॥—સર્વ દીવસ સંબંધી અતિચાર-
 રને હું પડિકમું છું. ૥૨૪॥
 નહાણુ વટ્ટણવખગ—સ્નાન=અજતનાએ નાહાવું, ઉદ્ધર્તન=પીડી
 વિગેરે કરી, શરીરનો મેલ ઉતારવો, વણુક=અજતો ગુલાલ વ-
 ગેરે પદાર્થ.
 વિલેવણુ સદ્દ રવ રસ ગંધે—વિલેપન, શબ્દ, રૂપ, રસ, ગંધ.
 વથાસણુ આભરણુ—વસ્ત્ર, આસન, આભરણુ વિગેરે રાગથી
 જોવાં તેથી લાગેલા. (રને હું પડિકમું છું ૥૨૫॥
 પડિકકમે દેસિયં સવ્વં ૥૨૫॥—દીવસ સંબંધી સર્વ અતિચાર-
 કંદષ્ટે કુકુકુએ—કામ ભોગની કથાતું કરવું તે, કૌકુચ્ય=જેથી
 લોદાને હાંસી આવે તે.
 મોહરિ અહિગરણુ ભોગ અધરિત્તે—મુખરીપણું, શસ્ત્ર વિગેરે
 સજ્જ કરવાં. ભોગની વસ્તુ ખપ કરતાં વધારે રાખવી.
 દંડંમિ અણકુએ—અનર્થ દંડ વિરમણુ નામે.
 તદઅંમિ ગુણુવ્યએનિદે ૥૨૬॥—ત્રીજા ગુણુવતને વિષે પુર્વો-
 ક્ત જે અતિચાર લાગ્યો હોય તેને હું નિંદુ છું. ૥૨૬॥
 તિવિહુ દુપ્પણિહાણુ—ત્રણ પ્રકારે દુઃપ્રણિધાન=દુષ્ટ વ્યાપાર છે

તેના ત્રણ અતિચાર ઝોટલે મન વચન અને કાયાના જાણવા.
અણુવકુણે તહા સંઘવિહુણે—અનવસ્થાન=અવિનયપણે તથા જે
ધડી કરતાં ઝોણે વખતે સમાયક પારવું તે તથા સ્મૃતિવિહીન
=પ્રમાદથી સામાયક કીધું કે નહીં તે યાદ ન રહે તે પાંચમો
અતિચાર એ રીતે.

સામાધ્ય વિતહ કચ્ચે—સમાયક પ્રતે જુડો કીધે થકે.

પઠમે સિખખાવચ્ચે નિંદે ૥૨૭૥—પ્રથમ સામાયિક નામે શિ-
ક્ષા વ્રતને વિષે ઉપર કહેલો દોષ અતિચાર લાગ્યો હોય તે પ્ર-
તે હું નિંદુ છું. ૥૨૭૥

આણુવણુ પેસવણુ—કર્ધચીજ નિયમિત ભૂમી મહીં બદારથી મંગા-
વવી તે, દાસદાસી પ્રભુખને નીમેલી જગાથી બદાર મોકલવા તે.

સદ્દે રૂપે અ પુગ્ગલખખેવે—શબ્દવડે પોતાપણું જણાવવું તે શ-
બ્દાનુપાતિ અતિચાર, રૂપ દેખાડી અથવા કાંકરો નાંખી પો-
તાપણું જણાવવું તે પાંચ આતચારમાંથી જે.

દેસાવગાસિઅંભિ ખીચ્ચે સિખખાવચ્ચે નિંદે ૥૨૮૥—અતિ-
ચાર દેશાવકાશિકનામે ખીજ શિક્ષા વ્રતને વિષે લાગ્યો હોય
તે પ્રત્યે હું નિંદુ છું. ૥૨૮૥ (ના વિધિના વિષે.

સંથારચ્ચારવિહી—સંથારો વડિનીતિ અને લઘુ નીતિના ઠંડિલ-
પમાય તહુ ચેવ ભોઅણાભોચ્ચે—પ્રમાદ કરવો તેમજ વળી
પોસો કરી ભોજનની ચિંતા કરે તે.

પોસહુ વિહિ વિવરીચ્ચે તઠચ્ચે સિખખાવચ્ચેનિંદે ૥૨૯૥—
પોસાનો વિધિ વિપરીત કરવાથી ત્રીજી શિક્ષાવ્રતને વિષે જે
અતિચાર લાગ્યો હોય તેને હું નિંદુ છું. ૥૨૯૥

સચ્ચિત્તે નિખખવણુ—સાધુને દેવા જોગ જે ભોજન તેના ઉપર
સચ્ચિત વસ્તુ મુકવી.

પહિણે વવએસ મચ્છરે એવ—દેવા જોગ વસ્તુને સચ્ચિત વ-
સ્તુથી ઢાંકી, પોતાની વસ્તુને પારકી તથા પારકીને પોતાની
કહેવી, દ્રાપભાવે દાન આપવું નિષે.

કાલાઠકકમ દાણે—મુનીનો ગોચરીનો કાળ વીત્યા પછી મુનિને
તેડે કે સાધુ બહારશે નહીં અને મારો નિયમ પણ ભાગશે નહીં
ચઉથે સિખખાવએ નિંદે ॥૩૦॥—એવા અતિથિ સંવિભાગ
નામે શિક્ષાવ્રતને વિષે જે અતિચાર લાગ્યા હોય તેને હું નિં-
દુછું ॥ ૩૦ ॥

સુહિએસુ અ દુહિએસુઅ—સમ્યક્જ્ઞાન દર્શન અને ચારિત્રનું
હિતજે જેમને અથવા વસ્ત્ર પાત્રાદિકે કરી સુખીયા વળી રોગ
વડે પીડાયેલા એવા. (સાધુઓને વિષે જે મારી અનુકંપા.

જા મે અસંજએસુ અણુકંપા—સુસાધુ અથવા અસંજતિ
રાગેણુવદોસેણુ વ—રાગથી અથવા દ્રેપભાવથી થઇ હોય.

તાંનિંદે તંચ ગરિહામિ ॥૩૧॥—તેને હું નિંદુછું અને ગુર સા
જે વધારે નિંદુછું ॥૩૧॥

સાહુસુ સંવિભાગો—સાધુઓને વિષે સંવિભાગ.

ન કઓ તવ ચરણ કરણ જુતેસુ—તપ, ચારિત્ર, અને કરણ
સિત્તરિએ કરીને સહીત એવા સાધુને વિષે ન કીધો.

સંતે ફાસુઅદાણે—ફાસુદાન=નિર્દોષદાન છતે પણ ન આપ્યું હોય
તાં નિંદે તંચ ગરિહામિ ॥૩૨॥—તેને હું નિંદુછું અને ગુર
સાજે નિંદુછું ॥૩૨॥

ધહુ લોએ પરલોએ—આ લોકને વિષે તથા પરલોકને વિષે.

જીવિઅ મરણેઅ આસંસ પઓગે—જીવિત અને મરણને
વિષે વળી કામભોગને વિષે એ પાંચને વિષે ઇચ્છાનો પ્રયોગ
કર્યો તે.

પંચવિહો અઘઆરો—પાંચ પ્રકારના અતિયારમાંનો કોઈપણ.
મા મજ્જ હુજ્જમરણુંતે ॥૩૩॥—મરણુંતસૂંધી મને નયશો ॥૩૩॥
કાએણ કાઈઅરસ—કાયાના શુભ વ્યાપારથી કાયા સંજંધી
અતિયાર.

પડિકકમે વાઘઅરસ વાયાએ—હું પડિકમુષ્ટું, વચન સંજંધી
અતિયાર તે મિચ્છામિ દુક્કડં એના શુભ વચને કરીને.
મણુસા માણુસિઅરસ—શુભ મને કરી મન સંજંધી અતિયારને
સવ્વરસ વયાઘઆરસ ॥૩૪॥—સર્વ વ્રતના અતિયારને હું
પડિકમુષ્ટું ॥૩૪॥

વંદણ વય સિખ્યા ગારવેસુ—૧ દેવ વંદન તથા ગુરૂ વંદન ૨
વ્રત જાર ૩ શિક્ષા, ૪ રિક્ષિ ગારવ, રસ ગારવ તથા સાતા
ગારવ એ ત્રણ પ્રકારના અહંકાર વીગેરેને સેવવાથી.

સન્ના કસાય દંડેસુ—આહાર, ભય, મૈથુન. પરિગ્રહ એ ચાર
તથા ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, લોક અને ઓધ એછસંગા
ચારકપાય, મન દંડ, વચન દંડ અને કાય દંડ સંજંધી.

ગુત્તીસુઅ સમિધસુ અ—મનાદિ તણુ ગુપ્તિ, તથા પાંચ સમિ-
નિ વળી શ્રાવકની અગીઆર પડિમા વિગેરે ને વિષે.

જો અઘઆરો અ તંનિંદે ॥૩૫॥—જો અતિયાર લાગ્યો હોય
તે હું નિંદુષ્ટું ॥૩૫॥

સમ્મદ્દિહી જીવો—સમ્યક્ દષ્ટિ જીવ.

જઘનિ હુ પાવં સમાયરંધકિંચિ—જો થોડું પણ પાપ કરે
અપો સિ હોઈ બંધો—તે શ્રાવકને થોડો કર્મનો બંધ હોય.

જેણ ન નિદ્ધંધસં કુણ્ણં ॥૩૬॥—જે કારણ માટે નિર્દયપણે
પાપનો બંધ તે કરતો નથી ॥૩૬॥

તપિં હુ સપડિક્કમણુ—તેને પણ નિશ્ચે પ્રતિક્રમણુ કરવે કરી.
સપ્પરિઆય સઉત્તરગુણુચ—પશ્ચાતાપ તથા ઉત્તરગુણુ એટલે
ગુરુએ દીધેલા પાયશ્ચિત સહિત.

ખિપ્પં ઉવસામેધ—જલદીથી નાશ કરેછે.

વાહિ વ્વ સુસિખ્ખિઆ વિજ્ઞે ॥૩૭॥—જેમ સારો શિખેલો
વૈધ રોગ જલદી કાઢે છે તેમ ॥૩૭॥

જહાવિસં કુકુગયં—જે શરીરમાં વ્યાપેલું સર્પાદિકનું વિષ.

મંત મૂલવિસારયા—મંત્ર મૂળના જાણુ.

વિજ્ઞ હણુતિ મંતેહિ—વૈધ, મંત્રોએ કરીને હણે છે.

તો તં હુવધ નિવ્વિસં ॥૩૮॥—તો તે ઝેરરહિત થાય છે તેમ-
જ પાપ સહિત શ્રાવક પ્રતિક્રમણુ સાંભળવે કરી પણ પાપર-
હિત થાય છે ॥૩૮॥

એવં અકુવિહું કમ્મં—એ રીતે આઠ પ્રકારનાં કર્મ.

રાગ દોસ સમન્નિજયં—રાગદ્વેષે કરી ઉપાર્જેલાં તે પ્રત્યે.

આલોઅતો અ નિંદતો—આજોવતો અને વળી નિંદતો થકો.

ખિપ્પં હણુધ સુસાવઆ ॥૩૯॥—જલદીથી બલો શ્રાવક હણે
છે ॥ ૩૯ ॥

કય પાવોવિ મણુસ્સો—પાપનો કંરનાર એવો પણ માણસ.

આલોધયનિંદિઅ ગુરુ સગાસે—ગુરુની પાસે આલોધને તથા નિંદીને.

હોધ અધરેગ લહુઆ—અત્યંત પાપ થકી હળવો થાય.

ઓહુ રિઅ ભરુ વ્વ ભારવહો ॥૪૦॥—જેમ ભારનો વેહ-
નાર ભારને ઉતારીને હલવો થાય તેમ ॥૪૦॥

આવસ્સએણુ એએણુ—આ આવસ્યકે કરીને.

સાવઆ જધવિ ખહુરઆ હોધ—શ્રાવક જે પણ ધણા પાપે

સહિત હોય તોપણ.

(ત ક્રિયાને.

દુઃખપાણ મંતકિરિઅં—શરીરીક તથા માનસિક દુખોની અં-
કાહી અચિરેણ કાલેણ ॥૪૧॥—થોડા કાળ માંહે કરશે ॥૪૧॥

આલોચણા બહુ વિહા—આલોચણા ધણા પ્રકારની છે.

નયસંભરિઆ પડિકમણકાલે—તે પડિકમણ કરવાના વખતે
ન સાંભરી હોય તે થકી.

મૂલગુણ ઉત્તરગુણે—મૂળ ગુણને વિષે તથા ઉત્તર ગુણને વિષે
એટલે પાંચ ગુણવૃત અને ત્રણ ગુણવૃત તથા ચાર શિક્ષાવૃ-
તને વિષે જે અતિચાર લાગ્યો હોય. ગર્હુષ્ઠ ॥૪૨॥

તંનિંદે તંચ ગરિહામિ ॥૪૨॥—તેને નિંદુષ્ઠ તથા ગુર સામે
(પછી ઉભો રહીને અથવા જમણા પગ નીચે એ-
સાડી નીચેની આઠ ગાથા બોલે.)

તરસ ધમ્મરસ કેવલિપત્તરસ—તે કેવળી ભાષીત ધર્મની.
અલ્ભુકિઓમિ આરાહણાએ—આરાધનાને માટે હું ઉઠ્યો છું.
વિરઓમ વિરાહણાએ—તે ધર્મની વિરાધના થકી હું નિવત્યો છું.
તિવિહેણ પડિકંતો—મન, વચન, કાયાએ કરી પ્રતિક્રમતો થકો.
વંદામિ જિણ ચઉવ્યીસ ॥૪૩॥—ચોવીસ જન પ્રતે હું વાં-
દુ છું ॥ ૪૩ ॥

જાવંતિ ચેઈઆધં—જેટલાં જનગિંય છે. (અહીં લોકને વિષે.
ઉઠે અ અહે અ તિરિઅ લોએ અ—ઉર્ધ્વ, અધો, અને તિ-
સંવાધં તાધંવદે—તે સર્વ પ્રતે હું વાંદુ છું.

ધહ સંતો તથ્ય સંતાધં ॥૪૪॥—અહીં રહ્યો થકો ત્યાં રહેલા
જનગિંય પ્રતે વાંદુ છું ॥૪૪॥

જાવંત કેવિ સાહુ—જેટલા કાષ્ઠ પણ સાધુ હોય.

ભરહૈરવય મહાવિદેહ્ય—પાંચમરત, પાંચઐરવૃત તથા પાંચ મહા વિદેહ ક્ષેત્રમાં.

સવેસિં તેસિં પણુઆ—તે સર્વે પ્રતે મારે નમસ્કાર હજો.

તિવિહેણુ તિદંડવિરયાણુ ॥૪૫॥—જે મન વચન કાયાના ત્રણ દંડથી વિરામ પામેલાછે તે પ્રતે મન વચન કાયાયે કરી હું વાંદુણું.

ચિરસંચિય પાવપણાસણીઈ—લાંબા વખતનાં સંચેલાં પાપનેા નાશ કરનારી.

ભવ સય સહસ્ત મહણીએ—સો હજાર ભવને મથન કરનારી એવી ચઉવીસ જિણુ વિણિગગય કહાઈ—ચોવીસ તિથીકરના મુખમાંથી નિકળેળી કથા કરવે કરીને.

વોલંતુ મે દિઅહા ॥૪૬॥—મારા દિવસો જાઓ ॥૪૬॥

મમ મંગલ મરિહંતા—મારે માંગલિક છે એક અરિહંદ દેવ.

સિદ્ધા સાહુસુઅં ચ ધમ્મોઅ—ગીજ સિદ્ધ ભગવાન વળી ત્રીજા સાધુ મુનિરાજ, એથો શ્રુત ધર્મ.

સમ્મદિટ્ટી દેવા, દિંતુ સમાહિંચ યોહિંચ ॥૪૭॥—સમ્યક્ દ્રષ્ટિ દેવતા મને સમાધિ અને જીન ધર્મની પ્રાપ્તિ તે આપો ॥૪૭॥

પડિસિદ્ધાણુ કરણુ—નિષેધવા યોગ્ય કાર્ય કરવાથી.

કિચ્યાણુમકરણુ પડિક્કમણુ—કરવા યોગ્ય ન કરવાથી પ્રતિક્રમણુછે.

અસદ્દહણુ અ તહા—તેમજ વળી અશ્રાધનને વિષે પણ.

વિવરીય પડવણાએ અ ॥૪૮॥ અને વળી વિપરીત પ્રરૂપણા વિષે પણ મિચ્છામિ દુક્કડં છે ॥૪૮॥

ખામેમિ સવ્વજીવે—સર્વ જીવને હું ખમાવુંછું.

સવ્વે જીવા ખમંતુમે—સર્વે જીવ મારા અપરાધ પ્રતે ખમો.

મિત્તી મે સવ્વભૂએસુ—સર્વ જીવને વિષે મારે મૈત્રી ભાવ છે.

વેરં મઝઝં ન કેણુઈ ॥૪૬॥—મારે કાષ્ઠ સાથે વેરભાવ નથી.
 એવમહું આલોઈએ—એ પ્રકારે હું આલોવીને.
 નિંદિત્ય ગરહિત્ય દુગંછિત્યં સમ્મ—આત્મસાથે નિંદીતે, ગુર-
 સાથે ગર્હિતે સમ્યક્ પ્રકારે ખોટું નજી.
 તિવિહેણુ પડિમ્મતો—ત્રણ પ્રકારે પરિક્રમતો.
 વંદામિ જિણુચઉવ્વીસં ॥૫૦॥—ચોવીસજન પ્રતે હું વાંદુછું ॥૫૦॥

૩૮ અથ અમ્મુઠ્ઠિઓ હં ગુરુસ્વામણાં.

ધમ્મકારેણુ સંદિસહુ ભગવન્—હે ભગવાન ધમ્મકાએ કરીને
 મને આદેશ આપો.
 અલ્લભુઠ્ઠિઓમિ અલ્લિતર દેવસિત્યં આમેઉ—દીવસમાં કી-
 ઘેલા અપરાધ પ્રતે ખમાવવાને હું ઉકયો છું (ત્યારે ગુર કહે
 આમેહ=ખમાવ.)
 ધમ્મં આમેમિદેવસિત્યં—એજ હું ધમ્મં છું, દીવસ સંબંધી અ-
 પરાધ પ્રતે, ખામું છું.
 જંકિચિ અપત્તિત્યં પરપત્તિત્યં ભત્તે પાણુ—જેકાંઈ અપ્રીતિ-
 ભાવ, વિશેષ અપ્રીતિભાવ ઉપજાવ્યો હોય ભોજનને વિષે, પા-
 ણીને વિષે.
 વિણુએ વેઆવચ્ચે, આલાવે સંલાવે ઉચ્ચાસણુ, સમાસણુ—
 વિનયને વિષે, વૈયાવચને વિષે, એકવાર બોલાવવાને વિષે, વારંવાર
 બોલાવવાને વિષે, ગુરથી ઊંચા આસને બેસવાને વિષે, ગુરની બરા-
 બર આસન કરી બેસવાને વિષે.
 અંતરલાસાએ ઉવરિલાસાએજંકિચિ, મઝઝવિણુચ, પરિ-
 હીણું સુહમં વા આયરંવા—ગુર બોલતા હોય તેની વચ્ચે
 બોલવામાં, ગુરએ કહેલું તે વિશેષ પણે કહેવામાં જે કંઈ માહારે

(૪૯)

વિનય રહિતપણું થયું હોય તે નાતું કે મોટું થયું હોય તે.
તુલસે જાણુહું, અહું ન ચાણામિ તરસ મિચ્છામિદુકકંડં
૥૧૧—તમે જાણો છો હું નથી જાણતો તે પાપ માફ મિથ્યા
ચાઓ ॥ ૧ ॥

૩૯ અથ આચરિય ઉવડ્ઝાણ.

આચરિય ઉવડ્ઝાણે—આચાર્ય તથા ઉપાધ્યાયજી તેમને.
સીસે સાહુશ્મિએ કુલ ગણે અ—શિષ્ય, સાધર્મિક, કુલ જે
એક આચાર્યનો પરિવાર, ગણ જે ઘણા આચાર્યના પરિવાર
એ સર્વ ઉપર.
જે મે કેઇ કસાયા, સવે તિવિહેણ ખામેભિ ૥૧૧—જે કાઇ પણ
કષાય મારે જીવે કીધા હોય તે સર્વ ત્રિવિધે કરી હું ખામું છું, ૥૧૧
સવસ્સ સમણ સંધસ્સ—સર્વ શ્રમણ સંધરૂપ.
લગવએ અંજલિં કરિય સીસે—ભગવંતના મેં કીધેલા અપ-
રાધ પ્રત્યે અંજલિ=એ હાથ જોડી ગરતકે લગાડી.
સવં ખમાવઇત્તા—સર્વ પ્રત્યે ખમાવીને.
ખમામિ સવસ્સ અહુયંપિ ૥૧૨—સર્વના અપરાધ પ્રત્યે હું
પણ ખમું છું. ૥૧૨ (રાધ પ્રત્યે.
સવસ્સ જીવસસિસ્સ—સર્વ જીવના સમૂહ તેના કીધેલા અપ-
રાધાએ ધર્મ નિહિય નિયચિત્તા—ભાવથી ધર્મને વિષે સ્થા-
પ્યું છે પોતાનું ચિત્ત જેણે એવો.
સવં ખમાવઇત્તા—સર્વને ખમાવીને.
ખમામિ સવસ્સ અહુયંપિ ૥૧૩—હું પણ સર્વ પ્રત્યે ખમું છું.

૪૦ અથ નમોસ્તુ વર્ધમાનાય.

ધમ્મભોગ્યભુસહિં નમો ખમાસમણાણં નમોહૃત્—હમે

સ્તુતિ કરવા ધમ્મીએ છીએ ક્ષમાશ્રમણ પ્રત્યે નમસ્કાર થાઓ.

નમોઽસ્તુ વર્ધમાનાય—વર્ધમાન સ્વામી પ્રત્યે નમસ્કાર થાઓ.

સ્પર્ધમાનાયકર્મણા—જે કર્મના વેરી છે.

તજજ્યાવામમોક્ષાય—તે કર્મનો જય કરીને મોક્ષ પ્રત્યે પામેલા એવા.

પરોક્ષાય કુતીરિયાં ॥૧॥—કુતીરિયાં જીવને દ્રષ્ટિથી દૂર એવાં. ॥૧॥

યેષાં વિકારવિંદરાજ્યા—જેમનીવિકરવર કમળની શ્રેણીએ કરીને.

જ્યાયઃ કમકમલાવસિં દંધત્યા—વખાણવા જોગ ચરણ કમળની

દાર ધારણ કરતી એવી.

(જુવા યોગ્ય છે.

સદશૈરિતિ સંગતં પ્રસસ્ય—સરખાની સાથે મળવું ધણું વખા.

કથિતં સંતુ શિવાય તે જિનેદ્રાઃ ॥૨॥—એમ કહ્યું છે તે જી-

નેદ્ર ભગવાન કલ્યાણને અર્થે થાઓ. ॥૨॥

કષાયતાપાર્દિતજંતુનિવૃતિં—કષાય રૂપ તાપથી પીડાયેલા પ્રાણી-

ઓને શાંતિ પ્રત્યે.

(મેઘથી નીકળેલો એવો.

કરોતિ યો જૈનમુખાંબુદોદગતઃ—જે કરે છે, જીવરાજના મુખરૂપ

સ શુક્રમાસોદભવવૃષ્ટિસંનિભો—તે જેઠમાસથી ઉત્પન્ન થએલી

વાદના જેવો.

દંધાતુ તુષ્ટિં મયિ વિસ્તરો ગિરં ॥૩॥—વાણીઓનો વિસ્તાર

મારે વિષે સંતોષ કરો ॥૩॥

૪૧ અથ શ્રુતદેવતાનીસ્તુતિ.

સુઅદેવયાએ કરેમિકાઉસસગ્ગાં—શ્રુતદેવતાને અર્થે કાઉસસગ્ગકરણ

સુઅદેવયા ભગવદ્—શ્રુતદેવતા વળી ભગવતી.

નાણાવરણીય કમ્ભસંધાય—જ્ઞાનાવરણી કમ્ભના સમૂહ પ્રત્યે.
 તેસિં ખવેઉ સયય—તેઓના, હમેશાં ક્ષય કરે.
 જેસિં સુયસાયરે ભત્તી ॥૧૧॥—જેઓની શ્રુતસાગરને વિષે ભક્તિછો ॥૧૧॥

૪૨ અથ ક્ષેત્ર દેવતાની સ્તુતિ.

છસે ખિત્તે રાહુ—જેના ક્ષેત્રને વિષે સાધુમુનિરાજ.
 દંસણ નાણેહિં ચરણ સહિએહિં—દર્શન જ્ઞાન અને ચારિત્ર સ-
 દ્ધિત એવા.

સાહુતિ મુખખગગં—મોક્ષ મારગને સાધે છે.
 સા દેવી હરઉ દુરિયાધં ॥૨૧॥—તે દેવી દુરિત પ્રત્યે હરે.

૪૩ અથ કમલદલ સ્તુતિ.

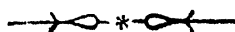
કમલદલવિપુલનયના—કમલના પત્ર સરખી વિસ્તીર્ણ નેત્રવાળી.
 કમલમુખી કમલગર્ભસમગૌરી—કમલના જેવા મુખવાળી, વ-
 ણી કમલના ગર્ભની પેરે ગૌરવર્ણ વાળી એવી.

કમલે સ્થિતા ભગવતી—કમળને વિષે રહેલી એવી ઠકુરાઇ વાળી
 દદાતુ શ્રુતદેવતા સિદ્ધિં ॥૧૧॥—શ્રુતની અધિષ્ઠાપિકા દેવી સિ-
 દ્ધિ પ્રત્યે આપે ॥૧૧॥ [ગ ૩૩૬.]

ભુવણદેવયાએ કરેમિ કાઉસ્સંગં—ભુવનદેવતાને અર્થે કાઉસ્સ
 યસ્યાઃક્ષેત્રંસમાશ્રિત્ય—જે દેવીના ક્ષેત્રને આશ્રયે રહિને.

સાધુભિઃસાધ્યતેક્રિયા—સાધુઓવડે તપ સંયમ રૂપ ક્રિયા સધાયછે.
 સા ક્ષેત્રદેવતા નિત્ય—તે ક્ષેત્ર દેવી હમેશાં.

ભૂયાન્નઃસુયદાયિની ॥૨૧॥—અમને સુખ આપનારી થાઓ ॥૨૧॥

૪૪ અથ ભુવનદેવતાનીસ્તુતિ.

જ્ઞાનાદ્વિગુણયુતાનાં—જ્ઞાનાદિક ગુણે સહિત એવા.

નિત્યં સ્વાધ્યાયસંયમરતાનાં—હમેશાં વાંચનાદિક સ્વાધ્યાય અને સંયમને વિષે આનંદ માનનારા એવા.

વિદધાતુ ભુવનદેવી, શિવસદા સર્વ સાધૂનાં ॥૧૧॥—સર્વ સાધુઓનું ભુવન દેવી હમેશા કલ્યાણ કરે. ॥૧૧॥

૪૫ અથ અઢ્ઢાઈજ્જેસુ મુનિવંદન.

અઢ્ઢાઈજ્જેસુ દોવસમુદ્દેસુ—અઢીઢીપ અને એ સમુદ્ર સંબંધી.

પનરસસુ કમ્ભભૂમીસુ—પંદર કર્મ ભૂમિને વિષે.

જાવંતકેવિસાહૂ—જેટલા કોઈ પણ સાધુ.

રયહરણુ ગુચ્છપડિગ્ગહધારા ॥૧૨॥—રજોદરણુ=ઓધો. અને ગુચ્છો=પાત્રાંની ઝોલીનું લૂગડું અને પાત્રાં વીગરે ધર્મોપકરણુ ધરનારા એવા ॥૧૨॥

પંચમહુવ્યયધારા—પાંચ માહાવ્રતધરનારા (ધરનારા

અઠ્ઠારસ સહસ્સ સીલંગધારા—અઠાર હજાર ચારિત્રના અંગના

અષ્ટમયાયારચરિતા—સંપૂર્ણ આચાર ૩૫ ચારિત્રના ધરનાર

તે સવ્વે સિરસા મણસા મશ્ચએણુ વંદામિ ॥૨૨॥—તે સર્વેને લલાટે કરીને. મને કરીને અને મસ્તકપડે હું નમસ્કાર કરું છું ॥૨૨॥

૪૬ અથ વરકનક.

વરકનક શંખ વિદ્રુમ—સુંદર સોનું, શંખ, પરવાળાં

મરકતધન સન્નિલ્લ વિગતમોહ—લીલગ અને સજલ મેષ તેના જેવા વર્ણવાળા અને મોહ રહિત.

સક્ષતિશતં જિનાનાં—એકસોને સીતેર તીર્થકરોને.

સર્વામરપૂજિતં વદે ॥૧૧॥—સમસ્ત દેવતાઓવડે કરી પૂજીત એ-
વાને હું નમું છું. ॥૧૧॥

૪૭ અથ તીર્થ વંદના.

સકલ તીર્થ વંદૂ કરજોડ, જિનવરનામે મંગળ કોડ; પ-
હેલે સ્વર્ગે લાખમત્રાશ, જિનવર ચૈત્ય નમું નિશદ્ધિસ ॥૧૧॥
બીજે લાખ અકુવીસ કહ્યાં, ત્રીજે ખારલાખ સદ્દેશ્યાં, ચોથે
સ્વર્ગે અડ લખવાર, પાંચમે વંદૂ લાખજ ચાર ॥૨૧॥ છઠ્ઠે
સ્વર્ગે સહસ પંચાસ, સાતમે ચાલીશ સહસ પ્રાસાદ, આઠ-
મે સ્વર્ગે છ હજાર, નવદશમે વંદૂ શત ચાર ॥૩૧॥ અગી-
યાર ખારમે ત્રણસેં સાર, નવત્રૈવેકે ત્રણસેં અઠાર, પાંચ
અનુતર સર્વે મળી, લાખ ચોરાશી અધિકાં વળી ॥૪૧॥
સહસસતાણું ત્રેવીસ સાર, જિનવર ભુવન તણા અધિકાર,
લાંબાં સો જોજન વિસ્તાર, પંચાસ ઉચાં બોહોતેર ધાર
॥૫૧॥ એકસોએંસી બિંબ પ્રમાણ, સભા સહિત એક ચૈત્યે
જાણ, સો કોડ ખાવનકોડ સંભાળ, લાખ ચોરાણું સહસ
ચૈંઆળ ॥૬૧॥ સાતસેં ઉપર શાઠ વિશાળ, સઘી બિંબ
પ્રણમુ ત્રણકાળ, સાતકોડને બોહતેર લાખ, ભુવનપતિમાં
દેવલ લાખ ॥૭૧॥ એકસો એંશી બિંબ પ્રમાણ, એક એક
ચૈત્યે સંખ્યા જાણ, તેરશેં કોડ નવ્યાશીકોડ, સાઠ લાખ
વંદૂ કરજોડ ॥૮૧॥ બત્રીશેને આગણસાઠ, તાંછી લોકમાં ચૈ-
ત્યનોપાઠ, ત્રણલાખ એકાણું હજાર, ત્રણશેં વીશ તે બિંબ
જુહાર ॥૯૧॥ વ્યંતર જ્યોતિષિમાં વળી જેહુ, શાશવતા જિન
વંદૂ તેહુ, રિષભ ચંદ્રાનન વારિખેણુ, વર્દમાન નામે ગુણુ-
શેણુ ॥૧૦૧॥ સમેત શિખર વંદૂ જિનવીશ, અષ્ટાપદ વંદૂ

શ્રીવીશ, વિમલાચલને ગઢગિરનાર, આયુ ઉપર જિનવર
જુહાર ॥૧૨॥ શંખેશ્વર કેસરિયો સાર, તારંગે શ્રી અજિત
જુહાર, અંતરિક વરકાણો પાસ, જીરાવલોને થંભણપાસ.
॥૧૨॥ ગામનગર પુરપાટણ જેહ, જિનવર ચૈત્યનમું ગુણ
જેહ, વિહરમાન વંદૂં જિનવીશ, સિદ્ધ અનંત નમું નિશ-
દીશ ॥૧૩॥ અઢી દ્વીપણાં જે અણગાર, અઢાર સહસસિ-
લાંગના ધાર, પંચમહાવ્રત સમિતિ સાર, પાલે પલાવે પં-
ચાચાર ॥૧૪॥ બાહ્ય અસ્થિંતર તપ ઉજમાલ, તે મુનિ
વંદૂં ગુણ મણિમાલ, નિત્ય નિત્ય ઉઠી કીર્તિ કરું, જીવ કહે
સવ સાચર તરું. ॥૧૫॥

૪૮ અથ લઘુ શાંતિ સ્તવ પ્રારંભ:

શાંતિ શાંતિ નિશાંત—શ્રીશાંતિનાથ સ્વામી જે શાંતિના સ્થાનક
છે તેમને.

શાંતં શાંતાહશિવં નમસ્કૃત્ય—રાગદ્વંષ રહિત છે અને શાંત પા-
મ્યા છે અકલ્યાણકારક ઉપદ્રવો જે થકી એવા શ્રીશાંતિનાથ
પ્રતે નમસ્કાર કરીને.

સ્તોતુઃ શાંતિનિમિત્ત—સ્તુતિ કરનારની શાંતિના હેતુ છે માટે.
મંત્રપદ્ધૈઃ શાંતયેસ્તૈભિ ॥૧॥—મંત્રોના પદોએ કરીને હું શાંતિ-
ને અર્થે સ્તુતિ કરું છું. ॥૧॥ (જેમનું.

આમિતિ નિશ્ચિતવચસે—આં એ પ્રકારે નક્કી કર્યું છે. વાચક પદ
નમોનમો ભગવતેહૃતે પૂજાં—પૂજાને યોગ્ય એવા ભગવાનને
વારંવાર નમસ્કાર થાઓ.

શાંતિજિનાય જયવતે—શ્રી શતિજિન જે જયયુક્ત છે તેમને.
યશસ્વિને સ્વામિને દમિનાં ॥૨॥—પ્રસિદ્ધ યશ છે જેમનો વળી

(૫૫)

દ્વિયોતે દમન કરનાર જે મુની મહારાજ તેમના સ્વાગિને ॥૨૧॥
સકલાતિશેષકમહા—સમસ્ત ચોત્રીશ અતિશય રૂપ મોટી.

સંપત્તિ સમન્વિતાય શસ્થાય—સંપદાએ કરીને સહીત તથા
પ્રશંસવા યોગ્ય એવા. (લોકે પૂજિત એવા.

ત્રૈલોક્ય પૂજિતાયચ—વળી સ્વર્ગ, મૃત્યુ અને પાતાળ રૂપ ત્રણ
નમેનમઃ શાંતિદેવાય ॥૩૧॥—વારંવાર શ્રી શાંતિનાથને નમ-
સ્કાર થાઓ. ॥૩૧॥

સર્વામર સસમૂહ—સમસ્ત દેવતા પોતાના સમૂહ સહીત તેના.
સ્વામિકસંપૂજિતાય નિજિતાય—સ્વામિ જે ચોસઠ ઇંદ્રો છે તે-
મને સમ્યક્ પ્રકારે પૂજિત એવા છે વળી દેવાદિકાએ કરી નહીં
જતાએલા એવા.

ભુવનજન પાલનોદ્યત, તમાય—ત્રણ ભુવનના લોકાને પાલણુ
કરવામાં અત્યંત સાવધાન એવા. (મસ્કાર થાઓ.

સતતં નમસ્તસ્મૈ ॥૪૧॥—જે શાંતિનાથ મહારાજને નિરંતર ન-
સર્વદુરિતૌધનાશન, કરાય—સર્વ પાપના સમૂહનો નાશ કરનાર એવા.
સર્વાશિવપ્રશમનાય—સર્વ ઉપદ્રવને પ્રકર્ષે કરી સમાવનાર એવા.
દુષ્ટઘ્નભૂતપિશાચ—દુષ્ટ ઘ્ન ભૂત અને પિશાચ.

શાકિનીનાં પ્રમથનાય ॥૫૧॥—અને શાકિનીથી થતાં ઉપદ્રવોને
નાશ કરનાર છે. ॥૫૧॥

યસ્યેતિ નામમંત્ર—જે શાંતિજિનનો એ રીતે નામ મંત્ર રૂપ.
પ્રધાન વાક્યોપયોગ કૃતતોષા—સર્વોત્તમ પવિત્ર વચનના ઉપયોગે
કરી ક્યો છે ચિતને વિષે સંતોષ જેણે એવી.

વિજયે કુરંતે જનહિત—વિજ્યાદેવી માણસનું હિત કરે છે.
મિતિ ચ નુતા નમત તં શાંતિ ॥૬૧॥—એ પ્રકારે વળી તે

દેવી નમેલી છે (શાંતિનાથને) હે ભવ્યજનો ! તમે એ શાંતિના-
થને પ્રણામ કરો. ॥૬૧॥

ભવતુ નમસ્તે ભગવતિ—તને નમસ્કાર થાઓ હે ભગવત્તિ !
વિજય સુજયે પરા પૈરૈરજિતે—હે વિજયા ! હે સુજયા ! તથા
બીજા દેવોથી નથી જીતાએલી એવી હે અજીતા ! તું.

અપરાજિતે જગત્યાં—કોઈ ઠેકાણે પરાભવ ન પામેલી એવી હે
અપરાજિતા ! તું પૃથ્વીને વિષે.

જયતીતિ જયાવહેભવતિ ॥૭૧॥—જયવંતી વર્નો એમ સ્તુતિ કરે
છતે ભક્તજનને જય આવહન કરનાર એવી હે જયાવહા દેવી ! એ
પ્રકારે હે દેવીઓ તમને નમસ્કાર થાઓ. ॥૭૧॥

સર્વસ્થાપિચ સંધસ્ય—ચતુર્વિધ એવા સર્વપણ સંધને.

ભદ્રકલ્યાણ ભંગલ પ્રદે—સૌખ્ય, નિરપદ્રવપણ, માંગલીક ધ-
ર્માદિકને અતિશયે કરી આપનારી એવી દેવી !

સાધૂનાં ચ સદાશિવ—વળી મુનિઓને સર્વદા ઉપદ્રવ રહીતપણું.
સુતુષ્ટિપુષ્ટિપ્રદે જ્યાઃ ॥૮૧॥—શોભન ચિત્તની શાંતિ, ધર્મની
વૃદ્ધિ તેને, દેનારી એવી હે દેવી ? તું જયવંતિહો. ॥૮૧॥

ભવ્યાનાં કૃતસિધે—ભવ્યજીવોને કરીછે સિદ્ધિ જોણે એવી
નિર્વૃત્તિ નિર્વાણજનનિ સત્વાનાં—વળી પ્રાણીઓને ચિત્ત સમા-
ધિ તથા મોક્ષ ઉત્પન્ન કરનારી એવી

અભયપ્રદાન નિરતે—નિર્ભયપણું, ઉત્કૃષ્ટ રીતે દેવાને તત્પર એવી
નમોસ્તુસ્વસ્તિપ્રદે તુભ્યં ॥૯૧॥—તથા કલ્યાણને પ્રકર્ષે કરી દેનાર
હે દેવી તને નમસ્કાર હો. ॥૯૧॥

ભક્તાનાં જંતૂનાં—પોતાના ભક્ત જીવોને.

શુભાવહે નિત્યમુદ્યતે દેવિ—હમેશાં કલ્યાણ પમાડવામાં તત્પર
એવી હે દેવી ! તું છે.

સમ્યગ્દ્રષ્ટીનાં ધૃતિ—સમ્યગ્ દૃષ્ટિ જીવને સંતોષ.

રતિ મતિ બુદ્ધિ પ્રદાનાય ॥૧૦૧॥—પ્રિતિ, ભવિષ્યકાળ જાણનારી મતિ વર્તમાનકાળ વિષે જાણનારી બુદ્ધિ પ્રકર્ષે આપવાને (નિલ ઉદયમવંત) ॥૧૦૧॥

જિનશાસન નિરતાનાં—જિનશાસનને વિશે રક્ત એવા.

શાંતિનતાનાં ચ જગતિજનતાનાં—અને શ્રીશાંતિનાથ પ્રતે ન-મસ્કાર કરનારા એવા જગતને વિષે જનસમુદાયો છે તેમને.

શ્રીસંપત્કીર્તિ યશો—લક્ષ્મી, સંપદ, કીર્તી તે એક દિશા વ્યાપિ, યશ તે સર્વ દિશાવ્યાપિ તેની. (દેવી, તું જય પામ. ॥૧૧૧॥

વર્દ્ધનિ જયદેવિવિજયસ્વ ॥૧૧૨॥—વધારનારી એવી હે જયા નામે સાલિલાનલ વિષ વિષધર—જલ, અમ્લિ, ઝેર, અને સાપ.

દુષ્ટઘ્ન રાજરોગ રણુભયતઃ—ખરાળ ઘઠ, અને મોટા જે રાજ, રોગ તે યકી અને લડાઈના ભયથી.

રાક્ષસ રિપુગણ મારી—રાક્ષસ, શત્રુના સમુહ, મરકીનો રોગ.

ઐરેતિ શ્યાપદાદિભ્યઃ ॥૧૨૧॥—ચોર સાતધતિના ભય અને મદોન્મત હાથી ધસાદિ જીવોના ભયથી. ॥૧૨૧॥

અથરક્ષરક્ષ સુશિવં—હવે રક્ષણુ કર રક્ષણુ કર અને અતિશય નિરૂપદ્રવપણું તેને. (રંતર એ પ્રમાણે કર.

કુરુકુરુ શાંતિં ચ કુરુકુરુસદેતિ—કર વળી શાંતિને કર, અને નિ-તુષ્ટિંકુરુકુરુપુષ્ટિં—સંતોષપણાને કર અને શરીરનું નિરોગપણું કર

કુરુકુરુ સ્વસ્તિં ચ કુરુકુરુત્વં ॥૧૩૧॥—કલ્યાણુ કર વળી એટલાં વાંનાં તું કર. ॥૧૩૧॥

ભગવતિ ગુણુવતિ શિવશાંતિ—હે ભગવતિ તથા હે ગુણુવતી હે કલ્યાણુ શાંતિ.

તુષ્ટિ પુષ્ટિ સ્વસ્તીહ કુરકુરજનાનાં—તુષ્ટિ અને પુષ્ટિ તથા ક-
લ્યાણુ એટલાંવાંનાં આ લોકોને વિષે માણસોને કર.

ઓમિતિ નમો નમો -હાં-હીં-હું -હઃ—જ્યોતિસ્વરૂપિણિ એવી
હે દેવી ! તને નમસ્કાર થાઓ નમસ્કાર થાઓ તથા (-હાં, -હી
-હું -હઃ યઃ ક્ષઃ -હીં)

યઃ ક્ષઃ -હીં કુટ્ કુટ્ સ્વાહા ॥૧૪॥—કુટ્, કુટ્ સ્વાહા આ સર્વે
મંત્રાક્ષર છે તેમાં પહેલાં સાત શાંતિના મંત્રના ણીજ છે અને
બાકીના ત્રણ વિદ્યનો વિનાસ કરનાર છે.

એવં યન્નામાક્ષર—એ પ્રકારે જેનાં નામાક્ષર મંત્ર. (દેવી તે.
પુરસ્સરં સંસ્તુતા જ્યાદેવી—પુર્વક સ્તુતિ કરેલી એવી જ્યાનામા
કુરંતે શાંતિં નમતાં—(પાઠાંતરે કુરંતે શાંતિ નિમિત્ત) શ્રી શાં-
તિનાથ પ્રતે નમસ્કાર કરનારાઓને શાંતિ પ્રતે કરે છે. (પાઠાં-
તરે) શાંતિનું હેતુ તેને કરે છે. (નમસ્કાર થાઓ ॥૧૫॥

નમો નમઃ શાંતયે તસ્મૈ ॥૧૫॥—તે શાંતિનાથ પ્રતે વારંવાર
ધનિ પૂર્વ સૂરિ દર્શિત—એ પ્રમાણે પૂર્વાચાર્યે અતાવેલા એવા.
મંત્ર પદ વિદલ્લિતઃ સ્તવઃ શાંતેઃ—મંત્રના પદ જે ણીજ તે-
ણે કરી સહિત એવું શ્રી શાંતિનાથજીનું સ્તવ જેતે.

સલિલાદિભય વિનાશી—પાણી આદિકના ભયનો નાશ કરનાર.
શાંત્યાદિકરશ્ચ ભક્તિમતામ્ ॥૧૬॥—અને ભક્તિમાન પુરુષોને
શાંતિ આદિ સુખનો કરનાર.

યજ્ઞેનં પઠતિ સદા—વળી જે માણસ આ સ્તવને હમેશાં બજાવે.
શૃણોતિ ભાવયતિ વા યથાયોગ—યોગ દેકાણે રાખીને જે સાં-
ભળે છે અથવા મનમાં સ્મરણ કરે છે.

સહિ શાંતિપદં યાયાત્—તે પુરુષ નિશ્ચય શાંતિનું સ્થાનક પામે.

(પાઠાંતરે) શિવ શાંતિ પદં યાયાન્—અથવા પાઠાંતરે કલ્યાણ અને શાંતિનું સ્થાનક પામે.

સૂરિ શ્રી માનદેવશ્ચ ૥૧૭૥—શ્રી માનદેવ સૂરિ પશુ શાંતિ પદને પામે એમાં કર્તાનું નામ સુચવ્યું છે ૥૧૭૥

ઉપસર્ગાઃ ક્ષયં યાંતિ—ઉપસર્ગો ક્ષય પામે છે.

વિદ્યધન્તે વિદ્નવક્ષયઃ—વિદ્યરૂપિ વેલો છેદાય છે.

મનઃ પ્રસન્નતામેતિ—મન પ્રસન્નતા પ્રતે પામે છે. [૥૧૮૥

પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે ૥૧૮૥—જિનેશ્વર ભગવાનને પૂજતા ધર્મી સર્વ મંગલ માંગદ્ય—સર્વ માંગદ્ય માંહે માંગદીક એવું વળી.

સર્વ કલ્યાણ કારણ—સગરન કલ્યાણનું કારણ.

પ્રધાનં સર્વ ધર્માણાં—સર્વ ધર્મમાં મુખ્ય એવું.

જૈનજયતિ શાસનં ૥૧૯૥—જૈન શાસન જયવંતુ વર્તે. ૥૧૯૥

૪૯ અથ ચતુક્કસાયપ્રારંભ.

ચતુક્કસાય પડિમલ્લુલૂરજી—ચાર કપાયરૂપ જે વેરી તેના ટાળનાર. (જીના ભાગનાર.

દુઝઝય મયણ બાણ મુસુમૂરજી—દુઃખે જીતાય એવા કામદેવનાં આસરસ પિચ્છવન્નુ ગયગામિઉ—પાકી રાંચણના ઝાડ જેવા નીલા વર્ણવાળા, વળી હાથીના જેવી ગતિવાળા.

જયઉ પાસુ ભુવણતય સામિઉ ૥૧૥—ત્રણ ભુવનના સ્વામી શ્રી પાર્શ્વનાથ મહારાજ જયવંતા વર્તે ૥૧૥

જમુતલજીકંતિકડપસિણિદ્ધઉ—જેના શરીરની કાંતીની સમુદ્ધસ્તિગ્ધ છે. સોહધ ક્ષણમિણ કિરણાલિદ્ધઉ—નાગેન્દ્રની મણી તેના કિરણે કરી વ્યાપ શોભે છે.

નં નવ જલહર તડિલ્લય લંછિઉ—વિજળીની લતાએ કરીને

સાદન જેમ નવો મેધ શામે છે તેમ તે કાંતિ સમુદ્ધે શામેછે.
સોજિણુ પાસુ પયચ્છઉ, વંછિઉ ॥૨૧॥—તે પાર્શ્વનાથ જનરાજ
મારા વંછિત પ્રતે આપો ॥૨૧॥

૬૦ અથ મરહેસરની સજ્ઞાય.

ભરહેસરઆહુભલી—શ્રી ભર્તેશ્વર તથા આહુળી.

અભયકુમારો અ ઢંઢણુ કુમારો—અભયકુમાર વળી ઢંઢણુકુમાર.

સિરિઓ અણિયાઉત્તો—શ્રી યુળીભદ્રના નાનાભાઇ શ્રીક, છઠ્ઠા

અનિકાપુત્ર આચાર્ય.

અમમુત્તા નાગદત્તોઅ ॥૨૧॥—અતિમુક્ત કુમાર વળી નાગદત્ત ॥૨૧॥

મેઅજજ યૂલિભદ્રો—મેહતારજભૂનિ, શ્રી યૂલિભદ્રમુનિ.

વયર રિસી નંદિસેણુ સીંહગિરી—વજ્રરૂપિ એટલે વજ્રસ્વામી,

નંદિખેણુજી શ્રી સીંહગિરિજી મહારાજ જે વજ્રસ્વામીના ગુરુ.

કયવન્નો અ સુકોસલ—કૃતવર્ણ કુમાર વળી સુકોશલ મુનિ.

પુંડરિઓ કેસિકરકંડુ ॥૨૧॥—શ્રી આદિનાયના પેહેલા ગણધર

પુંડરિકજી કેસિકુમાર કરકંડુ પ્રત્યેક પુદ્ગલમુનિ ॥૨૧॥

હુદ્ધ વિહુદ્ધ મુદ્ધસણુ—હલ્યકુમાર વિહલ્યકુમાર એ બંને શ્રેણિક

રાજના પૂત્ર સુદર્શન શેઠ.

સાલમાહાસાલસાલિભદ્રોઅ—સાલમુનિ તથા માહાસાલમુનિ ત-

થા શાલિભદ્ર પ્રસિદ્ધ ભોગી.

ભદ્રો દસન્નભદ્રો—ભદ્રઆહુ સ્વામિ તથા દશાર્ણભદ્ર.

પસન્નચંદ્રોઅ જસભદ્રો ॥૩૧॥—પ્રસન્નચંદ્રજરિષી શ્રીયશોભ-

સૂરિ ॥૩૧॥

જંબુપહુ વંકચુલો—જંબુપ્રભુ સ્વામિ, વંકચુલરાજ કુમાર.

ગયસુકુમાલો અવતિ સુકુમાલો—ગજસુકુમાલ અવતિ સુકુમાર.

ધન્નો ધલાધપુતો—ધનાશેઠ વળી એલાગી પૂત.

ચિલાધપુતો અ બાહુમુણી ૥૪૫—ચિલાતિ પુત્ર વળી યુગ
બાહુમુનિ ૥૪૫ [ક્ષિતસ્રરિ.

અજજગિરિ અજજરખિઅ—આર્ય મહાગિરિજી તથા આર્ય ર-
અજજસુહૃથીઉદાયગો મણુગો—આર્ય સુહરિત સ્રરિ ઉદાર્ઠ રા-
જા વળી મનક પૂત.

કાલયસ્રરિ સંખો—કાલિકાચાર્ય સાંખકુમાર.

પજ્જુન્નો મુલદેવો અ ૥૫૫—પ્રજ્ઞકુમાર, મૂલ દેવરાજા. ૥૫૫

પલવો વિન્હુકુમારો—પ્રલવસ્વાગિજી તથા ૧૫જી કુમાર.

અદકુમારો દદપહારીઅ—આર્દ્રકુમાર વળી દદપ્રહારીચોર.

સિજજસ કુરગકુઅ—શ્રેયાંગકુમાર તથા કૂરગકુ સાધુ.

સિજજલવ મેહકુમારોઅ ૥૬૫—શ્રી જંભવ આચાર્ય અને મે-
ધકુમાર. ૥૬૫

એમાઈ મહાસત્તા—મહાદિક બીજા પણ મોટા પરાક્રમી પુરુષો.

દિંતુસુહં ગુણુગણુહિં સંજુતા—જ્ઞાનાદિ ગુણોના સમૂહે કરી સ-
હીત એવા સુખ પ્રત્યે આપો.

જેસિં નામગ્ગલુણુ—જેમના નામ લેવાથી.

પાવપખંધા વિલયજંતિ ૥૭૫—પાપના બંધ ને વિનાશ પામેછે ૥૭૫

સુલસા ચંદનખાલા—સુવ્રસા શ્રાવિકા તથા ચંદનખાલા.

મણોરમામયજુરેહા દમયંતી—મનોરમા, મદનરેખા, વળી દમયંતી.

નમયા સુંદરી સોયા—નર્મદા સુંદરી, સીતાસતિ.

નંદા ભદ્રાસુભદાય ૥૮૫—નંદા, ભદ્રા શેઠાણી, સુભદ્રા. ૥૮૫

રાય મધ રિસિદતા—રાજગત્તી ને ઋષિ દતા. (શ્રીદેવી.

પઉમાવધ અંજણા સિરીદેવી—પદ્માવતી, અંજના સુંદરી, વળી

જિહ્વ સુજિહ્વ મિગાવધ—જ્યેષ્ઠા, સુજ્યેષ્ઠા, મૃગાવતી.

પભાવધ ચિદ્વણા દેવી ॥૯૮॥—પ્રભાવતી, ચિદ્વણા રાણી. એ

પાંચે ચેલારાગ્નતી પુત્રીઓ જાણવી. ॥૯૮॥

ખંભી સુંદરી રૂપિણિ—આઠી, સુંદરી, રૂપિણી.

રેવધ કુંતી સિવા જયંતીય—રેવતિ, શ્રાવિકા, કુંતી, શિવા, અને
જયંતી શ્રાવિકા.

દેવધ દોવધ ધારણી—દેવકી, દૌપદી, ધારણી.

કલાવધ પુદ્ગલૂલાય ॥૧૦૦॥—કલાવતી તથા પુષ્પચૂલા. ॥૧૦૦॥

પદ્મિભાવધ ય ગારી—પદ્માવતી, ગારી.

ગંધારી લખખમણા સુસીમાય—ગંધારી, લક્ષ્મણા, સુસીમા.

જંબુવધ સચ્ચલામા—જંબુવતી, સચ્ચલામા.

રૂપિણિ કન્દુકું મહિસીઓ ॥૧૧૧॥—રૂપિણિ, શ્રીકૃષ્ણની એ
આઠ પટરાણીઓ છે ॥૧૧૧॥

જખખાય જખખદિત્રા—જક્ષા, યક્ષદિત્રા. (દિત્રા.

ભૂઆ તહ ચેવ ભૂઅદિત્રા ય,—ભૂતા. તથા વળી નિશ્ચે ભૂત
સેણા વેણા રેણા—સેના, વેણા, રેણા એ સાત. (૧૧૨૧

ભયણીઓ યૂલિભદ્રસા ॥૧૨૧॥—શ્રીચક્રાભિષેકની એના જાણવી.

ધચ્ચાધ મહાસધઓ—ધલાદી મોટી સતીઓ.

જયંતિ અકલંક સીલ કલિઆઓ—નીરમળ, શીત્રગુણે કરીને
સહીત જયવંતી વર્તેછે.

અજજવિ વજજધ જસિં—વળી જેના આજ પણ વાગે છે.

જસ પડહો તિહુઅણે સયલે ॥૧૩૧॥—સકળ ત્રીભુવનને વિષે
જશના ડંકા. ॥૧૩૧॥

૬૧ અથ વિશાલ લોચન.

વિશાલલોચનદલ—વિશાળ નેત્ર ૩૫ પત્ર છે જેમાં.

પ્રોત્તદ્વાંતાંશુકેસર—વળી અસંત ઝગહગતા દાંતના કીરણરૂપ કે-
સર સુગંધના કણીઆ છે જેને વિષે એવું.

પ્રાતર્વીર જિનેંદ્રસ્ય—પ્રભાત સમયે શ્રી વીરસ્વામિનું.

મુખ પદ્મં પુનાતુ વઃ ॥૧૧॥—મુખ રૂપી કમલ તમને ભવ્ય જી-
વેને પવિત્ર કરે. ॥૧૧॥

યેપામભિષેક કર્મ કૃત્વા—જેઓના અભિષેકનું કામ કરીને.

મત્તા હૃષીભરાત્ મુખં સુરેંદ્રાઃ—હરણના સમુદયી માતા એવા
દેવતાઓ ઈંદ્રના સુખને.

તૃણમપિ ગણ્યંતિ નૈવનાકં—દેવતા સમૃદ્ધી સુખને તૃણ માત્ર
પણ ગણ્યતા નથી.

પ્રાતઃ સંતુ શિવાય તે જિનેંદ્રાઃ ॥૧૨॥—પ્રભાત સમયે તે તિ-
ર્થંકર દેવો કલ્યાણને અર્થે યાઓ. ॥૧૨॥

કલંકનિર્મુક્તમમુક્તપૂર્ણતં—કલંક રહિત એવું અને નથી મુક્રાધ
પૂર્ણતા જેની એટલે સંપૂર્ણ એવું.

કુતર્કરાહુઘ્રસનં સદોદયં—કુતર્ક કરનારા એવા પરદરશની રૂપ
રાહુ તેને ભક્ષણ કરનાર એવું તથા હમેશાં ઉદય છે એવું.

અપૂર્વચંદ્રંજિનચંદ્રભાષિતં—અપૂર્વચંદ્ર અને જનચંદ્રે ભાષિત
જે આગમ.

દિનાગમે નૌમિ જુદ્ધૈર્નમસ્કૃતં ॥૩૧॥—પંડિત પુરૂષોએ નમસ્કાર
કરેલા આગમ પ્રતે પ્રભાત સમયે હું સ્તવું છું. ॥૩૧॥

૬૨ અથ મન્હજિણાણં સજ્ઞાય.

મન્હ જિણાણં આણં—જીનેશ્વર ભગવાનની આજ્ઞા માનવી.

મિચ્છં પરિહરહુ ધર સમ્મતં—મિથ્યાતનો ત્યાગ કરવો અને
સમકિતને ધારણ કરવું.

છવિહ આવસયમિ—છ પ્રકારના આવશ્યકમાં.

ઉજ્જુતો હોઈ પઈ દિવસં ॥૧૧—પ્રતિદિવસ ઉદયમવંત થવું ॥૧૧

પવ્વેસુ પોસહવયં—પર્વ દીવસને વિષે પોષધ વ્રત કરવો.

દાણું સીલં તવોઅ ભાવોઅ—દાન શીયળ તપ અને ભાવના.

સઝઝાય નમુકારો—સ્વાધ્યાય અને નમસ્કાર.

પરોવયારો અ જયણ અ ॥૨૧—પરોપકાર અને વળી જત-
ના રાખવી. ॥૨૧

જિણપુઆ જિણથુણિણું—જીનેશ્વર ભગવાનની પૂજા અને જી-
નેશ્વર ભગવાનની સ્તુતિ.

ગુરુ થુઅ સાહમિ આણવન્છણું—ગુરુની સ્તુતિ અને સાધર-
નીઓને વિશે વારસભ્ય.

વવહારસ્સય સુદ્ધિ—વ્યવહારની શુદ્ધિ. (॥૩૧

રહજુતા તિથ્થજુતાય ॥૩૧—રથ યાત્રા અને તીર્થ યાત્રા સહિત.

ઉવસમ વિવેક સંવર—ઉપશમ, વિવેક, અને સંવર.

ભાસા સમિધ છ જીવ કરણાય—ભાષા સમિતી અને છકાયની રક્ષા.

ધમ્મિઅ જણસંસગ્ગો—ધાર્મિક માણસોના સંસર્ગ.

કરણ દમો ચરિણ પરિણામો ॥૪૧—ઈન્દ્રિયોતું દમવું અને
ચારિત્રનો પરિણામ. ॥૪૧

સંધોવરિ બહુમાણો—શ્રી સંધ ઉપર બહુમાન.

પુથ્થય સિહણું પભાવણા તિથ્થે—પુસ્તક લખાવવું અને તીર્થ
ને વિશે પ્રભાવના કરવી.

સદ્દાણ કિન્ન મેઅ—શ્રાવક લોકોનાં આ કૃત્ય છે.

નિન્ન સુગુરુ વચ્ચેણું ॥૫૧—તે નિત્ય સુગુરુના ઉપદેશથી
જાણી લેવું. ॥૫૧

૫૩ અથ પોસહનું પચ્ચસ્વાણ.

કરેમિભંતે પોસહું—હે ભગવંત હું પોષધ વ્રત કરું છું.
આહાર પોસહું કેસઓ સવ્વઓ—આહારનો પોષધ દેશયકી
તથા સર્વ યકી.

સરીર સક્કાર પોસહું સવ્વઓ—શરીરનો સત્કાર પોષધ સર્વ
યકી એટલે શરીરની જરા પણ શોભા ન કરવી.

ખંભચેર પોસહું સવ્વઓ—બ્રહ્મચર્યનો નિયમ સર્વ યકી.

અવ્વાવાર પોસહું સવ્વઓ—અવ્યાપારનો નિયમ સર્વયકી.

ચઉવ્વિહે પોસહું ઠામિ—ચાર પ્રકારના પોસા વડે હું રહુઝું.

જવદિવસ અહોરત પજ્જુવાસામિ—આખો દિવસ અથવા
રાત દિવસ પાળુ.

દુવિહું તિવિહેણું—બે કરણ ને ત્રણ જોગવડે.

મણેણું વાયાએ કાએણું—મન વચનને કાયાના ત્રણ જોગવડે.

નકરેમિ નકારવેમિ—ન કરું અને ન કરાવું એ બે કરણથી.

તરસ ભંતે પડિક્કમામિ—હે ભગવંત તે યકી હું પ્રતિક્કમું છું.

નિંદામિ ગરિહામિ—નિહું છું અને ગુર સામે ગર્હુ છું.

અપ્પાણું વોસિરામિ ॥૧૧॥—આત્માને હું વોસિરાવું છું. ॥૧૧॥

૫૪ અથ પોસહ પારતંગાથા.

સાગરચંદ્ર કામો—સાગરચંદ્ર અને કામદેવ. (ધન્નાજી.

ચંદ્રવડિસો સુદંસણો ધન્નો—ચંદ્રાવતંસક, સુદંરશણુ શેઠ અને

જેસિં પોસહ પડિમા—જેની પોષધ પ્રતિમા.

અખડિયા જીવિયતેવિ ॥૧૧॥—જીવિતના અંતસુધી મરણાંત કદ

આવે છતે પણ અખડિત રહી. ॥૧૧॥

ધન્ના સલાહજિજ્ઞા—ધન્ય છે તે પુરુષોને અને તેઓ વખાણવા લાયક છે.

સુલસાઆણુંદ કામદેવાય—સુલસા શ્રાવિકા, આણુંદ અને કામ-દેવ નામે શ્રાવક.

જેસિં પસંસઈ ભયવં દઢવ્યંતં મહાવીરો ॥૨૧॥—જેમને ભગવાન મહાવીર સ્વામિ દ્રઢ વ્રતને સારૂ વખાણે છે. ॥૨૧॥

યોસહ વિધિ લીધું વિધિ પારિહિં વિધિ કરતાં જે કો-ઈ અવિધિ હુઓ હુઈ તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુષ્કડં.

૫૫ અથ દેવસિપ્રતિક્રમણવિધિ.

- ૧ પ્રથમ સામાયિક ત્રિજો (૧૯ મા સુત્ર પ્રમાણે.)
- ૨ પછી પાણી વાપર્યું હોય તો મુદ્ધપત્તી પડિલેહવી.
- ૩ આહાર વાવર્યો હોય તો વાંદણું એ દેવાં ત્યાં ખીજ વાંદણામાં આવસીઆઓ પાઠ ન કહેવો.
- ૪ યથાશક્તિ પચ્ચખાણુ કરવું.
- ૫ ખમાસણું દેઈ ઇલાકારેણુ સંદિસહ ભગવન ચૈત્યવંદન કરૂં. ઇચ્છિં કહી વડેરા અથવા પોતે ચૈત્યવંદન કહિને પછી જાંકિંચી કહેવું.
- ૬ નમુથ્યુણું કહી ઉભા થઈને અરિહંતચેષ્ઠયાણું કહિને એક નવ-કારનો કાઉરસગ્ગ કરી પારી નમોઊર્હતં કહીને પ્રથમ થોય કહેવી.
- ૭ લોગરસ કહેવો સંવસોઓ અરિહંત ચેષ્ઠયાણું કહીને એક નવકારનો કાઉરસગ્ગ કરી પારીને ખીજ થોય કહેવી.
- ૮ પુખ્ખરવરદી કહી સુઅરસ ભગવઓ કરેમિ કાઉરસગ્ગ વંદ-ણું એક નવકારનો કાઉરસગ્ગ પારી ત્રીજ થોય કહેવી.
- ૯ સિદ્ધાણું પુદ્ધાણું કહી વેયાવચ્ચ ગરાણું કરેમિ કાઉરસગ્ગ

અન્યથા પછી એક નવકારનો કાઉસગ્ગ કરી પારી નમોડહત્તમ કહી એથી થાય કહેવી.

૧૦ પછી બેરીને નમુથ્યુણું કહેવું.

૧૧ ચારખમાસણુ દેવા પૂર્વક ૧ ભગવાન, ૨ આચાર્ય, ૩ ઉપાધ્યાય, ૪ સર્વ સાધુ, પ્રત્યે થોભવંદન કરીયે.

૧૨ ઇચ્છા કારેણુ સંદિસહ ભગવન દેવસિ પ્રતિક્રમણુ હાઉં ઝોગ કહી જમણો હાથ ચવણા અથવા કટાસણુ ઉપર થાપીને ઇંછં સંવસવી દેવસિચ કહેવું. (તરસ ઉતરી કહેવું.)

૧૩ ઉમા થઇ કરેમિભંતે, ઇછાગિહામિ કાઉસગ્ગ, જો મે દેવસિઓ,

૧૪ ચતિચારની આઠ ગાથાનો કાઉસગ્ગ કરવો આઠ ગાથા ન આવડે તો આઠ નવકારનો કાઉસગ્ગ કરવો ત પારીને પછી.

૧૫ લોગસ્સ કહેવો પછી બેરીને ત્રીજા આવશ્યકની મુદપત્તિ પડિલેહીને વાંદણું બે દેવાં. (મિ જોમે દેવસિઓ કહીને.

૧૬ પછી ઉમા થઇને ઇછાકામ દેવસિચાં આલોજીં ઇંછં આલોજો-

૧૭ પછી સાતલાખ કહેવા પછી અદાર પાપસ્થાનક આલોવવાં.

૧૮ સંવસ્સયિ દેવસિચ દુચિંતિચ દુભાસિચ દુચ્ચિદ્ધિચ ઇચ્છા-કારેણુ સંદિસહ ભગવન ઇચ્છં તરસગિચ્છામિ દુક્કડં કહેવું.

૧૯ બેરીને એક નવકાર ગણી કરેમિ ભંતે ઇછામિ પાડક્રમિજીં જોમેદેવસિઓ કહીને

૨૦ વંદિતુ કહીને વાંદણું બે દેવાં. (પછી ઉમા થઇ.

૨૧ અબ્બુદ્ધિઓહં અભિભંતર દેવસિચાં ખામિને વાંદણું બે દેવાં

૨૨ આચરિય ઉવઝાએ કહીને કરેમિ ભંતે ઇચ્છામિહામિ કાઉસગ્ગ જોમે દેવસિઓ કહી તરસ ઉતરી કહેવું.

૨૩ પછી બે લોગસ્સનો અથવા આઠનવકારનો કાઉસગ્ગ કરવો.

- ૨૪ પછી લોગસ્સ કહેવો નેં સવ્વલોએ અરિહંત એઈયાણું કહી
એક લોગસ્સ અથવા ચારનવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો.
- ૨૫ પુખ્ખરવરદી સુઅસ્સ ભગવઓ કરેમિં વંદણું એક લોગ-
સ્સ અથવા ચારનવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો.
- ૨૬ સિદ્ધાણું બુદ્ધાણું કહી સુઅદેવયાએ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નથ્ય
ઉસસિએણું કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી પારી નમોઽ-
હંત્ત્વં કહી પુરષે સુઅદેવયાની થોય અને સ્ત્રીયેં કમલદત્તની
પહેત્રી થોય કહેવી પછી આદેશ લેવો.
- ૨૭ પછી ખેત્ર દેવયાએ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ
પારી નમોઽહંત્ત્વં કહી ક્ષેત્ર દેવનાની થોય સ્ત્રીને તથા પુરષને કહેત્રી.
- ૨૮ પછી પ્રગટ એક નવકાર ગણી બેસવું.
- ૨૯ પછી છઠ્ઠાઆવશ્યકની મુહુપત્તી પડિલેહી બે વાંદણાં દેવાં.
- ૩૦ પછી ૧ સામાયિક, ૨ ચઙ્ગિવિસથ્થો, ૩ વંદણુ, ૪ પડિઙ્કમાણું, ૫
કાઉસ્સગ, ૬ પન્નપ્પખાણુ, ૭ કચ્ચુંછેછ, એ છઆવશ્યક સંભારવા .
- ૩૧ ઇછામો આણુમટ્ટીં, નમો ખમાસમણાણું, નમોહંત્ત્વં કહીને પુરષ,
નમોસ્તુવર્ધનાનાય કહે, સ્ત્રીએ સંસાર દાવાની ત્રણ થોયો કહેવી,
- ૩૨ પછી નમુથ્યુણું કહી સ્તવન કહેવું.
- ૩૩ પછી વરકનક કહી ભગવાન આદે વાંદવા.
- ૩૪ પછી જમણો દાય ઉપધી ઊપર થાપી અદ્દાધજેસુ કહેવું.
- ૩૫ પછી દેવસિઅ પાયહિત્તનો કાઉસ્સગ્ગ ચારલોગસ્સનો અથવા
સોલ નવકારનો કરવો તે કાઉસ્સગ્ગ પારવો.
- ૩૬ પ્રગટ લોગસ્સ કહી બેસવું.
- ૩૭ ખમાસમણુ બે દેઘ સઙ્ગાયનો આદેશ માગી એક નવકાર ગ-
ણી સઙ્ગાય કરી પછી એક નવકાર ગણવો.

૩૮ પછી દુષ્પ્રખખખખો કમ્પ્રખખખખોનો કાઉસસગ ચાર લોગસસનો સંપુર્ણ અથવા સોલ નવકારનો સંપુર્ણ કરવો એ વડેરે અથવા પોતે પારીને નમોડહત્ કહી લઘુશાંતિ કહેવી.

૩૯ પછી પ્રગટ લોગસસ કહેવો.

૪૦ ધરિયાવહી તરસકિતરી કહી એક લોગસસ અથવા ચાર નવકારનો કાઉસસગ કરી પ્રગટ લોગસસ કહેવો.

૪૧ પછી ચક્રક્રસાય નમુથ્યુણું કહી જાવંતિ એકહીઉવસગહરં જય વીયરાય કહી મુહપતિ પડિલેહવી ઇછામિં ઇછાકાં સામાયિક પાઈં યથાશક્તિ કહી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં સામાયિક પાર્યું ત-હતિ કહી. (માધ્યમ વયગુણો કહેવો.

૪૨ પછી જમણોહાય ઉપધી ઉપર થાપી એક નવકાર ગણીને સા-

૪૩ પછી થાપેલી થાપના હોય તો એક નવકાર ગણી ઉઠવું.

૬૬ અથ રાઇપ્રતિક્રમણવિધિ.

૧ પ્રથમ પુર્વ રીતે સામાયક લઘ કુસુગિણુ દુસુગિણુનો કાઉસસગ ૪ લોગસસનો અથવા ૧૬ નવકારનો કરી પ્રગટ લોગસસ કહેવો.

૨ પછી ખમાસમણુ દેઘ જગચિંતામણીનું ચૈલવંદન જયવિયરાય સુધી કહેવું. (ત્યે વાંદવા.

૩ ચાર ખમાસણું દેઘ ભગવાન આચાર્ય ઉપાધ્યાય સર્વ સાધુ પ્ર-

૪ ખમાસમણુ એ દઘ સજાયનો આદેશમાગી એક નવકાર ગણીને ભરહેસરની સજાય કહીને નવકાર એક ગણવો.

૫ પછી ઇચ્છકાર મુદરાઇ પાઠ કહેવો.

૬ પછી ઇછાકાં રાઇ પ્રતિક્રમણુ ઠાઉ કહીને જમણો હાય ઉપધી ઉપર થાપીને ઇછિં સંવસવિ રાઘય દુચિંતીય કહેવું.

૭ પછી નમુથ્યુણું કરેમિજાંતે કહી ઇચ્છામિ ઠામિ કાઉસસગ તરસ

- ઉત્તરી કહી એક લોગરસનો અથવા ચાર નવકારનો કાઉસસગ પારી પ્રગટ લોગસ કહેવો.
- ૮ સંવસોએ અરિહંત કહી એક લોગરસ અથવા ચાર નવકારનો કાઉસસગ પુખ્તરવરદી૦ સુઅસસ૦ વંદણ કહી અતિચારની આઠ ગાથાનો અથવા આઠ નવકારનો કાઉસસગ કરી પારવો.
- ૯ પછી સિદ્ધાણું બુદ્ધાણું કહીને ત્રીજા આવશ્યકની મુહપત્તી પડિલેહી વાંદણાં બે દેવાં.
- ૧૦ પછી અબ્બુક્રિઓ ખામિ વાંદણાં બે દે ત્યાં સુધી દેવસિની રીતે પણ જે ઠેકાણે દેવસિયં આવે છે, તે ઠેકાણે રાધયં કહેવું.
- ૧૧ પછી આચરિય ઊવઝાએ કરેમિભંતે ઇછામિહામિ કાઉસસગ તસસ ઉતરી કહી તપચિંતામણિ અથવા ચાર લોગરસનો અથવા સોળનવકારનો કાઉસસગ કરવો.
- ૧૨ તે પારીને પ્રગટ લોગરસ કહી છઠ્ઠા આવશ્યકની મુહપત્તી પડિલેહીને વાંદણાં બે દેવાં.
- ૧૩ પછી તીર્થવંદન કરીને યથાશક્તિયે પચ્ચખખાણુ કરવું.
- ૧૪ ઇચ્છાકારેણુ સંદીસહ ભગવાન સામાયિક ચક્રવિસથ્યો વંદણુ પડિક્રમણુ કાગરસગ પચ્ચખખાણુ કર્યુંછેછ એ છ આવશ્યક સંભારવાં.
- ૧૫ પચ્ચખખાણુ કર્યું હોય તો કર્યું છેછ કહેવું ને ધાર્યું હોય તો ધાર્યું છેછ કહેવું.
- ૧૬ ઇચ્છામો અણુસકિંનમો ખમાસમણાણુ નમોડહંત૦ કહીને પછી વિશાલલોચન કહેવું.
- ૧૭ નમુથ્યુણુ કહી અરિહંત ચેઇયાણુ કહીને એક નવકારનો કાઉસસગ પારી નમોડહંત૦ કહી કલ્લાણુકંદંની પ્રથમ યોય કહેવી.

- ૧૮ પછી લોગસ્સ પુખ્ખરવરદિ, સિદ્ધાણું યુદ્ધાણું કહી અનુક્રમે ચાર થોથો કહીયેં છીયેં ત્યાં સુધી સર્વ કહેવું. (એ વાંદવા.
- ૧૯ પછી નમુથ્યુણું કહી ભગવાન આદિ ચારને ચાર ખમાસમણું.
- ૨૦ પછી જમણો હાથ ઊપધી ઉપર થાપી અઢ્ઠાધજ્જેસુ કહેવું.
- ૨૧ પછી સીમંધર સ્વામીનું ચૈત્યવંદન સ્તવન જયવીરરાય કાઉસ્સગ્ગ થોય પર્યંત કરવું.
- ૨૨ પછી ખમાસમણુ પૂર્વક શ્રી સિદ્ધાચક્કનું ચૈત્યવંદન સ્તવન જયવીરરાય કાઉસ્સગ્ગ થોય કહીયે ત્યાં સુધી કરવું.
- ૨૩ પછી સામાયિક પારવાની વિધિની રીતે સામાયક પારી લેવું.

૫૭ અથ પડિલેહણ કરવાનો વિધિ.

- ૧ પુર્વ રીતે ધરિયાવહિ પડિક્કમી જવત લોગસ્સ સુધી કહેવું.
- ૨ ઉભે પગે બેસી મુહપતિ કટાસણું ચવલો વસ્ત્ર કંદોરો આદે પડિલેહવાં. (વહિ પડિક્કમવા.
- ૩ પછી કાળે કાહાડી પોતે થાપનાની સામે ઉભો રહી ધરિયા-
- ૪ પછી કાળે પરઠવવાં જગ્યા સોધિ આણુજાણુહજ્જસગ્ગો કહી કાળે પરઠવવો.
- ૫ પછી વાર ૩ વેસિરે વેસિરે કહેવું.

૫૮ અથ દેવવાંદવાનો વિધિ.

- ૧ પ્રથમ ધરિયાવહિ પડિક્કમી જવત્ પ્રગટ લોગસ્સ સુધી કહેવું.
- ૨ ઉત્તાસણ નાંખી ચૈત્યવંદન કહી જયવીરરાય આડધા કહેવા.
- ૩ ખીજુ ચૈત્યવંદન કરી જવત ચાર થોથો કહી નમુથ્યુણું એવું કહી ખીજુ ચાર થોથો કહેવી.

- ૬ પછી નમુથ્યુજુ' કહી બેઝવંતિ સ્તવન કહી અડધા જયવીયરાય
આભવમખંડા સુધી કહેવા.
૫ પછી ચૈલવદન કહીને નમુથ્યુજુ' કહી આખા જયવીયરાય કહેવા.
૬ સવારે દેવ વાંદવા તેમાં મન્દજિણાણુંની સઝાય કહેવી ને બપોરે
તથા સાંજે દેવ વાંદે તેહમાં સઝાય ન કહેવી.

૬૯ અથ. સકલાર્હત્.

- સકલાર્હત્પ્રતિષ્ઠાન—સમસ્ત પૂજનું સ્થાન એવા (૧)
મધિષ્ઠાનંશિવશ્રિયઃ—મોક્ષ રૂપી લક્ષ્મીનું સ્થાનક એવા. (૨)
ભૂર્ભુવઃસ્વસ્ત્રયીશાન—મનુષ્યલોક પાતાલ અને સ્વર્ગ એ ત્રણ
ના સ્વામી એવા (૩) (રીએ છીએ. ૧૧૧૧ (૪)
માર્હત્યં પ્રણિદધ્મહુ ૧૧૧—અરિહંતના સમુદતું અમે ધ્યાન ધ-
નામાકૃતિદ્રવ્યભાવૈઃ—નામ સ્થાપના દ્રવ્ય અને ભાવ એ ચાર
નિલેખે કરી. (૧)
પુનતસ્ત્રિજગજ્જન—ત્રણ જગતના જનોને પવિત્ર કરનાર. (૩)
ક્ષેત્રકાલેચસર્વશ્ચિમ—સર્વ ક્ષેત્ર અને સમસ્ત કાલને વિષે એવા(૨)
ત્રહતઃ સમુપાસ્મહુ ૧૨૧—અરિહંત ભગવાનને અમે સેવીએ
છીએ. ૧૨૧ (૪)
આદિમં પૃથિવીનાથ—પ્રથમ પૃથ્વીના નાથ. (૧)
માદિમં નિઃપરિચલ્—પ્રથમ પરિચલરહિત થયા એવા એટલે
પ્રથમ સાધુ (૨)
આદિમં તીર્થનાથચ—વળી પ્રથમ તીર્થના સ્વામિ એવા. (૩)
શ્વપ્સ સ્વામિનં સ્તુમઃ ૧૩૧—રીખવદેવ સ્વામીની અમે સ્તુતિ
કરીએ છીએ. ૧૩૧ (૪)

અહિંત મજિતં વિથિ, કમલાકર ભાસ્કરં,—જગતરૂપી કમ-
લાકર જે સરોવર તેને પ્રકાશ કરવામાં સર્વ સમાન એવા અ-
રિહંતભગવાન શ્રી અજીતનાથને. (૧)

અમ્ભાન કેવલાદર્શી, સંક્રાંતજગતસ્તુવે ॥૪૧॥—નિર્મલ એવા
કેવલજ્ઞાનરૂપી આરિસાને વિષે સંક્રમણ કર્યું છે સર્વ જગતને
જેને એવા શ્રી અજીતનાથને હુ સ્તવું છું. ॥૪૧॥ (૨)

વિથિભવ્ય જનારામ, કુટ્યા તુટ્યા જયંતુ તા:—જગતમાં ર-
હેલા જે ભવ્યરૂપી જીવો તે રૂપી જે ઉદ્યાન તેને સિંચવાને પા-
ણીની નીક સમાન એવી તે વાણીઓ જયવંતી વર્તો. (૩)

દેશના સમયે વાચ:—ઉપદેશ સમયની વાણીઓ. (૨)

શ્રીસંભવ જગત્પતે: ॥૫૧॥—શ્રીસંભવનાથ જે જગતના ધણી
છે તેમની. ॥૫૧॥ (૧)

અનેકાંત મતાંભોધિ—સાધાદમત રૂપી જે સમુદ્ર તેને. (૧)

સમુદ્ધાસન ચંદ્રમા:—ઉલ્લાસ કરવાને ચંદ્રમા સમાન. (૨)

દધાદ મંદ માનંદં—અતિ હર્ષને આપો. (૪)

ભગવાનભિનંદન: ॥૬૧॥—ભગવાન અભિનંદન સ્વામિ. ॥૬૧॥ (૨)

દુસત્કિરીડશાણાઓ,—ઝળહળતા મુકુટના મણિના ખુણાના કરતાં (૧)

તેજિતાંધિનખાવસિ:—અતિશય તેજવંત છે જેના ચરણના ન-
ખનીહાર એવા (૨)

ભગવાનસુમતિસ્વામિ—ભગવાન સુમતિનાથ સ્વામી. (૩)

તનો ત્વભિમતાનિવ: ॥૭૧॥—તમારા વાંછિત પ્રયે વિસ્તારે ॥૭૧॥ (૪)

પદ્મપ્રભ પ્રભો દેહુ—પદ્મપ્રભ સ્વામિના શરીરની (૧)

ભાસ: પુષ્ણંતુ વ: શ્રિયં—ક્રાંતિઓ તમારી કલ્યાણ રૂપી લ-
ક્ષ્મીની પુષ્ટિ કરો. (૪) (વાને વિશે. (૨)

અંતરંગારિમધને—મોહાદિક જે અંતરંગ શત્રુ તેનો નાશ કર-

કોપાટોપાદિવારણાઃ૥૮૥—ક્રોધના પ્રબલ પણથી જાણે રાતી
થઈ હોય ના ! એવી ૥૮૥ (૩)

શ્રીસુપાર્શ્વજિનેન્દ્રાય—શ્રી સુપાર્શ્વનાથ નામા જે જીનેન્દ્ર તેમને. (૨)
મહેન્દ્રમહિતાંધ્રયે—મહોટા જે એસઠ ઇંદ્રો તેઓ વડે કરી પૂ-
જીત ચરણ કમલ છે જેના એવા. (૧)

નમશ્ચતુર્વર્ણસંઘ—નમસ્કાર થાઓ વળી તે સાધુ, સાધવી, શ્રાવક
અને શ્રાવિકારૂપ ચાર પ્રકારનો સંઘ તે રૂપી (૩)

ગગનાભોગભાસ્વતે૥૯૥—આકાશનો વિસ્તાર તેને વિશે સૂર્ય
સમાન છે. ૥૯૥ (૪)

ચંદ્રપ્રભપ્રભોશ્ચંદ્ર—ચંદ્ર પ્રભુ સ્વામિની ચંદ્રના (૧) [એવી. (૨)
મરીચિનિચયોજ્જ્વલા—કીરણોનો સમુદ્ર તેથી પણ ઉજ્જ્વલ
મૂર્તિર્મૂર્તિસિતધ્યાન—મૂર્તિ તે કવી કે જાણે મૂર્તિમંત શુક્લ
ધ્યાનનીજ (૩) (ધ્યાણને અર્થે થાઓ. ૥૧૦૥ (૪)

નિર્મિતેવ શ્રિયે સ્તુવઃ૥૧૦૥—જની હોય એવી મુરતી તમારા ક-
કરામલકવદ્વિધિ—હાથમાં રહેલા નિર્મલ પાણીની માફક વિશ્વને(૧)
કલયનકેવલશ્રિયા—કેવલજ્ઞાન રૂપી લક્ષ્મીએ કરી જાણનારએવા(૨)
અચિંત્યમાહાત્મ્યનિધિઃ—વળી નહિં ચિંતવવા યોગ્ય એવું જે
મહોટાપણું તેનો સમુદ્ર એવા. (૩) .

સુવિધિર્મોધયે સ્તુવઃ૥૧૧૥—સુવિધિનાથ સ્વામી તમોને યોધી
બીજના અર્થે થાઓ. ૥૧૧૥ (૪)

સત્વાનાં પરમાનંદ—પ્રાણીઓને અસંત આનંદ તેહનો. (૧)
કંઠાદ્ભેદ નવાંબુદઃ—જે અંકુર તેને પ્રગટ કરવામાં મેઘ સ-
માન એવા. (૨) (ઝારનાર એવા. (૩)

શ્યાદાદામૃત નિરયંદી—અનેકાંત મતરૂપી જે અમૃત તેના

શીતલઃ પાતુ વો જિનઃ ॥૧૨૦॥—શ્રી શીતલનાથ સ્વામિ જે

જન છે તે તમોને રક્ષણ કરે. ॥૧૨૦॥ (૪)

ભવ રોગાર્ત જતૂના—સંસારરૂપ રોગવડે પીડાયેલા પ્રાણીઓને (૧)

મગદંકાર દર્શનઃ—વૈદ્ય સમાન છે દર્શન જેતું એવા વળી. (૨)

નઃશ્રેયસ શ્રી રમણઃ—મોક્ષરૂપી લક્ષ્મી તેના સ્વામિ એવા. (૩)

શ્રેયાંસઃ શ્રેયસેઽસ્તુ વઃ ॥૧૨૧॥—શ્રી શ્રેયાંસનાથ તમારા કલ્યાણને અર્થે થાઓ. ॥૧૨૧॥ (૪)

વિષોપકારકી ભૂત—વિશ્વને ઉપકારભુત એવું. (૧)

તીર્થકૃત્કર્મ નિર્મિતિઃ—તીર્થંકર નામ કર્મની નિષ્પત્તિ થઇ છે જેને એવા. (૨)

સુરાસુરનરૈઃ પૂજ્યો—વળી વૈમાનિક દેવતા તથા ભુવનપત્યાદિક

દેવતા તથા મનુષ્યો તેમણે પૂજવા યોગ્ય એવા. (૩)

વાસુપૂજ્યઃ પુનાતુ વઃ ॥૧૨૨॥—વાસુપૂજ્ય સ્વામી તમોને પવિત્ર કરે. ॥૧૨૨॥ (૪)

વિમલ સ્વામિનો વાચઃ—વિમલનાથ સ્વામીની વાણીઓ. (૧)

કતક ક્ષોદ સોદરાઃ—કતક ફલના લુકા સરખી. (૨)

જયંતિ ત્રિજગચ્ચેતો, જયવંતી વર્તો. તે ત્રણ જગતના જનોના ચિતરૂપી. (૩) (છે. ॥૧૨૩॥ (૪)

જલ નૈર્મલ્ય હેતવઃ ॥૧૨૪॥—પાણીને નિર્મલ કરવાનો હેતુ

સ્વયંભૂ રમણ સ્પર્દિ—સ્વયંભૂ સમુદ્ર થકી પણુ અધિક. (૧)

કરૂણારસ વારિણા—કરૂણા રસરૂપી પાણીવડે સહિત એવા. (૨)

અનંતજિદ નંતાંવઃ—અનંતનાથ સ્વામિ, તમોને, નથી અંત જેનો એવી. (૩) (આપો. ॥૧૨૫॥ (૪)

પ્રયચ્છતુ સુખશ્રિયં ॥૧૨૬॥—મોક્ષ સુખ રૂપ લક્ષ્મી તે પ્રત્યે

કલ્પદ્રુમ સંધર્મભાણુ—કલ્પવૃક્ષ સમાન. (૨)

મિષ્ટ પ્રાપ્તૌ શરીરિણું—મનુષ્યોને વાંછિત ફલની પ્રાપ્તિને વિશે (૧)

ચતુર્દ્ધા ધર્મ દેષારં—તથા ચાર પ્રકારે ધર્મના દેખાડનાર એવા (૩)

ધર્મનાથ મુપાસ્મહે ॥૧૭૥॥—ધર્મનાથની અગે ઉપાસના કરીએ ॥૧૭૬॥ (૪)

મુઘા સોદર વાજ્યોત્સના—અમૃત સરખી વાણીરૂપ ચંદ્રિકા વડે કરી. (૧) (નોનાં મુખ જેણે એવા. (૨)

નિર્મલસીકૃત દિઃમુખઃ—નિર્મલ કંઈ છે દિશાઓમાં વસતા જન્મગુણદ્વિમા તમઃશાન્ત્યૈ—વળી મૃગનું છે લક્ષણ જેણે એવા, અજ્ઞાનરૂપી અંધકારની શાંતિના હેતુ. (૩)

શાંતનાથ જિનોડસ્તુવઃ ॥૧૮૦॥—શ્રી શાંતિનાથ ભગવાન તમોને યાઓ. ॥૧૮૦॥ (૪)

શ્રી કુંથુનાથો ભગવાન્—શ્રી કુંથુનાથ ભગવાન. (હિત એવા.

સનાથોડ તિશયદ્વિભિઃ—ચોત્રીસ અતિશયરૂપ રિદ્ધિએ કરી સુરાસુરનૃ નાથાના—વૈમાનિક અને ભૂતન પત્યાદિક દેવો તથા મનુષ્યો તેમના નાથ તે ઇંદ્ર ચક્રવર્ત્યાદિક તેઓનો.

મેકનાથો ડસ્તુ વઃ શ્રિયે ॥૧૮૧॥—એક નાથ એવા તમારા કલ્યાણને અર્થે યાઓ. ॥૧૮૧॥

અરનાથસ્તુ ભગવાન્—અરનાથ ભગવાન. (૨)

શ્વતુર્થાર નભો રવિઃ—ચોથા આરારૂપ આકાશમાં સૂર્ય સમાન (૧)

ચતુર્થ પુરુષાર્થશ્રી—ચોથું પુરુષાર્થ જે મોક્ષ તે રૂપ લક્ષ્મી તેના (૩)

વિલાસં વિતનોતુવઃ ॥૨૦૦॥—વિલાસ પ્રત્યે તમોને વિસ્તારો ॥૨૦૦॥

મુરાસુર નરાધીશ—વૈમાનિક અને ભૂતન પત્યાદિક દેવો તથા મનુષ્યોના સ્વામિ તે રૂપ. (૧)

મયૂર નવવારિદ્ધિ—મોર તેને ઉલ્લાસ કરવા નવા મેધ સરખા (૨)
કર્મર્ધૂન્મૂલને હુસ્તિ—તથા કર્મરૂપ વૃક્ષને ઉખેડી નાંખવામાં
હાથીના (૩)

મટ્લનંમટિલમલિષ્ટુમઃ ॥૨૧॥—ગદ્ગદ સરખા એટલે ઐરાવત
હાથી સરખા શ્રી મલ્લીનાથ ભગવાનની અમે સ્તુતિ કરીએ
છીએ. ॥૨૧॥ (૪)

જગન્મહામોહનિદ્રા—જગતના પાણીઓની જે ગદ્ગદ મોહ રૂપ
નિદ્રા તેને દૂર કરવાને વિશે. (૧)

પ્રત્યુપસમયોપમં—પ્રભાત કાલની ઉપમા છે જેને એવા (૨).

મુનિસુપ્રતનાથસ્ય—મુનિ સુપ્રત સ્વામિના (૩)

દેશનાવચનંરતુમઃ ॥૨૨॥—ધર્મોપદેશનાં વચનની અમે સ્તુતિ
કરીએ છીએ. ॥૨૨॥ (૪) (એવા વળી (૧)

લુઠંતોનમતાંમૂર્ધ્નિ—નમતાર મનુષ્યના મસ્તક વિશે લુઠાયમાન
નિર્મલીકારકારિણુ—નિર્મલ પાપ રહિતપણાના કારણભૂત એવા(૨)

વારિષ્લવા ઇવ નમેઃ—જલ પ્રવાહની પેઠે શ્રી નમિનાથ ભગવાનના(૩)

પાંતુપાદનખાંશયઃ ॥૨૩॥—ચરણના નખના કિરણો તમારે રક્ષ-
ણ કરે ॥૨૩॥ (૪) (દ્રમા સમાન. (૧)

યદુવંશ સમુદ્રેદુઃ—મદવવંશ રૂપ સમુદ્રને ઉલ્લાસ પમાડવાને ચં-
કર્મ કક્ષ હુતાશનઃ—વળી કર્મરૂપી જે કક્ષ વનખંડ તેને વિષે
અગ્નિ સમાન એવા. (૨)

અરિષ્ટનેમિર્ભગવાન્—શ્રી અરિષ્ટ નેમનાથનામા ભગવાન્ (૩)

ભૂયાદ્દોઠરિષ્ટ નાશનઃ ॥૨૪॥—તમારા ઊપદ્રવ નાશ કરનાર
થાઓ. ॥ ૨૪ ॥ (૪)

કમઠે ધરણીંદ્રે ચ—કમઠ અને ધરણીંદ્રને વિશે પણ (૨)

સ્વોચિતંકર્મકુર્વતિ—જે પોતપોતાને યોગ કાર્ય કરેછે. (૧)

પ્રભુસ્તુત્યમનોવૃત્તિઃ—એક સરખી મનની વૃત્તિછે જેની એવા સમર્થ પ્રભુ (૩)

પાર્શ્વનાથઃશ્રિયેડસ્તુ વઃ ૥૨૫૥—પાર્શ્વનાથ સ્વામી તમારા કલ્યાણને અર્થે થાઓ. ૥૨૫૥ (૪) (વાનને. (૧)

શ્રીમતેવીરનાથાય—કેવલજ્ઞાન રૂપ લક્ષ્મી યુક્ત એવા વીર ભગસનાથાયાદ્ભૂતશ્રિયા—અદ્ભૂત લક્ષ્મીયે કરી સહીત એવા (૨)

મહાનંદ સરોરાજ—વળી મહાનંદ રૂપ સરોવરને વિષે કીડા કરવાને રાજ. (૩)

મંરાલાયાહૃતેનમઃ ૥૨૬૥—હૃદય સમાન એવા અરિહંત ભગવાન (વીરસ્વામિ)ને નમસ્કાર થાઓ. ૥૨૬૥ (૪)

કૃતાપરાધેપિ જને—અપરાધ કરેલા મનુષ્યને વિશે પણ (૧)

કૃપામંથર તારયોઃ—અતિ કૃપા દર્શાવનારી આંખની કીકીઓ છે જેની એવાં. (૨) (જુ થાઓ. (૪)

ઘષ્ઠાબ્ધ્યોર્લેપ્ત—આંસુથી કાંઘક ભિન્ન થયેલાં (નેત્રો) ને કલ્યાશ્રીવીરજિનનેત્રયોઃ ૥૨૭૥—શ્રી વીર ભગવાનના નેત્રોને ૥૨૭૥ (૩)

જયતિ વિજિતાન્યતેજઃ—વિશેષે કરી જીત્યું છે અન્યનું તેજ જેણે એવા જયવંતાન્વર્તો. (૪)

સુરાસુરાધીશ સેવિતઃ શ્રીમાન—સુર અને અસુર તેના સ્વામિ જે ઇંદ્ર તે વડે સેવિત એવા તથા કેવલ જ્ઞાનરૂપ લક્ષ્મી યુક્ત એવા. (૧) (હિત (૨)

વિમલ આસ વિરહિત—નિર્મલ તથા સમ ભયરૂપ ત્રાસ રન્નિભુવન ચૂડા મણિર્લગવાન્ ૥૨૮૥—ત્રણ ભૂવનને વિષે મુકુટ સમાન એવા ભગવાન ૥૨૮૥ (૩)

વીરઃ સર્વ સુરા સુરેન્દ્ર મહિતો વીરંબુધાઃ સંશ્રિતાઃ—વીર
ભગવાન સુર અને અસુરનાં ઇન્દ્રો વડે કરી પૂજીત છે તથા પં-
ડિત લોકો વીરને આશ્રયે રહેલા છે. (૧) .

વીરેણાભિહુતઃ સ્વકર્મ નિચયો વીરાય નિત્યં નમઃ—વીર ભ.
ગવાન વડે સ્વકર્મનો સમુદ્ધ હણાયો છે તે વીરને હમેશા નમ-
સ્કાર થાઓ. (૨)

વીરાત્તીર્થ મિદં પ્રવૃત્ત મનુલં વીરસ્ય ધોરંતપો—વીર ભગવા-
નયજી આ અનુપમ તીર્થ પ્રવર્ત્યું. વીર ભગવાનનો તપ પણ
ભયંકર છે. (૩)

વીરે શ્રી ધૃતિકીર્તિ કાંતિ નિચયઃ શ્રી વીર ભદ્રં દિશ ॥૨૮॥—
વીર ભગવાનને વિષે કેવલ જ્ઞાનરૂપ લક્ષ્મી ધૈર્ય, કીર્તિ તથા
કાંતિનો સમુદ્ધ છે એવા હે વીર કલ્યાણને દેખાડો ॥૨૮॥ (૪)
અવનિ તલ ગતાનાં કૃત્રિમા કૃત્રિમાનાં—પૃથ્વીની સપાટીમાં ર-
હેલા, અશાસ્વતાં અને શાસ્વતા (૧)

વરજુવન ગતાનાં દિવ્ય વૈમાનિકાનાં—વૈમાનિક તથા ભૂવન
પત્યાદિક દેવતાઓના સુંદર ઘર વિષે રહેલાં એવા (૨)

ધહુમનુજ કૃતાનાં દેવરાજ ચિંતાનાં—આ લોકમાં મનુષ્ય લો-
કોએ કરાવેલા એવા અને દેવતાઓ તથા રાજાઓ વડે કરી
પૂજીત. (૩)

જિનવર ભવનાનાં ભાવતોહનં મામિ ॥૩૦॥—જે જીનેશ્વર
ભગવાનના ચૈત્ય તેમને ભાવથી હું નમસ્કાર કરું છું. ॥૩૦॥ (૪)

સર્વેષાં વેદસા માધ—સર્વ જ્ઞાતા પુરુષોમાં પ્રથમ (૧)

માદિમં પરમેષ્ઠિનં—પ્રથમ પરમેષ્ઠિરૂપ (૨)

દેવાધિદેવં સર્વજ્ઞં—દેવના પણ દેવ અને સર્વજ્ઞ. (૩)

શ્રી વીરં પ્રસિદ્ધમહિ ॥૩૧॥—એવા શ્રી વીર ભગવાનનું અમે
ધ્યાન ધરીએ ॥૩૧॥ (૪)

દેવોડ નેક ભવાર્જિતો જિત મહાપાપ પ્રદીપા નલો—અ-
નેક ભવમાં ઉપાર્જિત મહાપાપ તેને ખાલવાને અગ્નિસગાન
એવા દેવ (૧)

દેવ: સિદ્ધિ વધુ વિશાલ દ્વદયાડ લંકાર હારોપમ:—પ્રકાશ
યુક્ત વળી સિદ્ધિ રૂપી સ્ત્રીના વિશાલ હૃદયને વિશે અલંકાર
હારની ઊપમાએ જેને એવા (૨)

દેવો દ્વાદશ દોષ સિંધુરઘટા નિર્લેદ પચ્ચાનનો—વળી દેવ
તથા અઢાર દોષરૂપ જે ગજ ઘટા તેહને બેદવાને સિંહ સ-
માન એવા (૩)

ભવ્યાનાંવિદધાતુવાંછિતફલં શ્રીવીતરાગોજિન: ॥૩૨॥—શ્રી
વીતરાગ પ્રભુ ભવ્ય જીવેને વાંછિત ફલ પ્રત્યે આપે ॥૩૨॥ (૪)

ખ્યાતોડછાપદપર્વતોગજપદ:સમ્મેતશલાભિધ:—પ્રખ્યાત અ-
છાપદ પર્વત તથા ગજપદ પર્વત તથા સમેત સિખરનામા
પર્વત (૧)

શ્રીમાન્ રૈવતક: પ્રસિદ્ધમહિમા શત્રુજયો મંડપ:—લક્ષ્મીવંત
એવો ગિરનાર પર્વત તથા પ્રસિદ્ધ છે મહિમા જેનો એવો શત્રુ-
જય પર્વત (૧)

વૈભાર: કનકાયલો ડ્યુદગિરિ:શ્રીચિત્રકુટાદય-વૈભાર પર્વત તથા
મેરૂપર્વત તથા આયુપર્વત તથા ચિત્ર કુટાદિક પર્વતો જેછે (૩)

સ્તત્રશ્રી રૂપભાદયો જિનવરા: કુર્વંતુ વો મંગલં ॥૩૩॥—
તેને વિશે રહેલા એવા રૂપભદ્રવાદિક યોવીસ જીનવરો તમોને
મંગલ પ્રત્યે કરો. ॥૩૩॥ (૪)

૬૦ અથ સ્નાતસ્યાની સ્તુતિ.

સ્નાતસ્યા પ્રતિમસ્યમે૩ શિખરે શમ્યા વિભોઃ શૈશવે—નિ
૩પમ એવા વીર ભગવાનના યાત્રકપણાને વિશે ઇંદ્રાણીએમે૩
શિખરને વિશે નવરાવ્યા એવા.

૩પાલોકન વિસ્મયા દ્વતરસ બ્રાંત્યા ભ્રમ ચ્યક્ષુષા—૩પતું
એવું તે યદી ઉત્પન્ન થયેશે ને આશ્ચર્ય તદ્રૂપ અનુભવિત ને
રસ તેની બ્રાંતિએ ભ્રમતીછે આંખ નેની એવી (ઇંદ્રાણીવડે)

ઉન્મૃષ્ટં નયન પ્રભા ધવસિતં ક્ષીરોદકા શંકયા—ક્ષીર સા-
ગરના જળની આશંકાએ કરી સાફ કર્યું એવું અને નેત્રની
કાંતિએ કરી ઉજ્જવલ એવું.

વકત્રં યસ્ય પુનઃપુનઃ સજયતિ શ્રી વર્ધમાનો જિનઃ ॥૧૧॥
ને પ્રભુનું મુખછે એવા શ્રી વર્ધમાન જીન તે વારંવાર જય-
વંતા વર્તે. ॥ ૧ ॥

હંસાસાહુત પદ્મરેણુ કપિશ ક્ષીરાર્ણવાંભો ભૃતૈઃ—રાજ હંસો-
ની પાંખોથી ઉડેલો કમળની ને રજે કરી રાતું પીળું થયું
એવું ને ક્ષીર સમુદ્રનું જળ તે વડે કરી ભરેલા એવા.

કુલૈ રસરસાં પયોધર ભર પ્રસ્પર્ધિભિઃ કાંચનૈ—અપહરા
ઓના સ્તનના સમુદ્ધ સાથે અતિ સ્પર્ધાના કરનાર એવા કાંચ-
નના કળસોએ કરીને.

યેષાં મંદર રત્ન શૈલ શિખરે જન્માભિષેકઃ કૃતઃ—મે૩ પ-
વંતના શિખરના વિષે ને જીતેના જન્માભિષેક કરેલોછે

સર્વૈઃ સર્વ સુરા સુરેશ્વર ગણૈ સ્તેષાં નતોડહં ક્રમાન્—૧૧૧॥
સર્વ સુર અને અસુર તેના સ્વામી ને ઇંદ્ર તેના સમુદ્ધે કરી વં-
દિતછે તે સર્વ જીતેના ચરણ કમળ પ્રત્યે હું નમેલોછું. ૧૧૨॥

અહ્લકત્ર પ્રસૂતં ગણધર રચિતં દ્વાદશાંગં વિશાલં—અરિ-
હંતના મુખથી પ્રગટ થયેલુ, ગણધરોએ રચેલું. અને મોટું
દ્વાદશાંગ ૩૫.

ચિત્રં અર્થ્યુથ યુક્તં, મુનિગણ વૃષભૈ, ધારિતં બુદ્ધિમદ્ભિઃ—
આશ્ચર્યકારી ધણા અર્થોએ કરી સહિત એવું બુદ્ધિમાન સાધુ-
ઓના સમુદાયમાં પણ પ્રધાન મુનિઓએ ધારણ કર્યું એવું.

મોક્ષાત્ર દારભૂતં, વ્રતચરણ ફલં, જ્ઞેય ભાવ પ્રદીપ—મોક્ષ
રૂપી જે ધર તેના આગલા પારણા સમાન, તથા વ્રત અને
ચારિત્રનું ફલ જેમાં એવું જાણવા જોગ ભાવ તેને વિષે દી-
વા સમાન એવું.

ભક્ત્યા નિત્યં પ્રપદ્યે શ્રુત મહુમખિલં, સર્વ લોકૈકસારમ્—

॥૩૧॥—સમગ્ર એવું, સર્વ લોકને વિષે એક સાર ભુત એવું,
સિદ્ધાંત તેને ભક્તિએ કરી નીરંતર હું અગિકાર કરું છું. ॥૩૧॥

નિબંધવ્યોમનીલ, ધૃતિ મલ સદૃશં, બાલચંદ્રાભદ્રં—વા

દશે રહીત એવું આકાશ તેની કાંતીના સરળી શામળે કાંતી
જેની એવો, તથા મદ ધુણિતજે નેત્ર જેનાં, તથા બાળચંદ્ર-
માની કાંતિના સરળી ડાઢયોજે જેની એવો.

મતંધંટા રવેણુ, પ્રસૂત મદજલં, પૂર્યંતં સમંતાત્—મહોન્મ
ત, અને ધંટાના શબ્દની સાથે પ્રસરતું એવું મદજળ તે પ્ર-
ત્યે સર્વ જગાએ પુરાવતો એવો.

આરૂઢો દિવ્યનાગં, વિચરતિ ગગને, કામદઃ કામરૂપી—દિ-
વ્ય ૩૫ જે હસ્તી તેની ઉપર બેઠેલો, સ્વેચ્છાચારી, મનોરથ
દેનારો એવો, અને ગગનને વિશે વિચરેછે એવો.

યક્ષઃ સર્વાનુ ભૂતિ, દર્શિતુ મમસદા, સર્વ કાર્યેષુ સિદ્ધિમ્—

॥૪॥—સર્વાનુભૂતિ નામાયક્ષ, મને નિરંતર સગમ કાર્યોને વિ
ષે શિદ્ધિને આપો. ॥૪॥

૬૧ અથ શ્રી પાક્ષિકાદિ સંક્ષેપ અતિચાર.

॥ નાણુંમિ દંસણુંમિઅ, ચરણુંમિ તવંગિ તદય વિરિયંમિ ॥
આચરણું આચારો, ધ્ય અસોપંચદા બળિગ્યો ॥ ૧ ॥ જ્ઞાનાચાર,
દર્શનાચાર, ચારિત્રાચાર, તપાચાર, વીર્યાચાર, એ પંચવિધ આચાર-
માંહિ અનેરો જોકોષ અનિચાર પક્ષ દિવસ માંહે સૂક્ષ્મ આદર, જા-
ણુતાં અજાણુતાં હુગ્યો હોય તે સવિ હું મન, વચન, કાયાએ
કરી તરસ મિચ્છામિ દુઃકડં. ॥ ૧ ॥

તત્ર જ્ઞાનાચાર આઠ અતિચાર, કાલેવિણુએ બહુમાણે,
ઉવહાણે તદય નિન્હવણે ॥ વંજણુ અથ્ય તદુભએ, અઠ્ઠવિહો
નાણુમાયારો ॥ ૨ ॥ જ્ઞાન કાલવેલાયેં બણ્યો ગુણ્યો, વિન-
યહીન, બહુ માનહીન, યોગ ઉપધાનહીન, અનેરા કંહેં બણી,
અનેરો ગુરૂ કહ્યો; દેવ ગુરૂ વાંદણે, પડિકમણે સજ્જાય કરતાં,
બણુતાં, ગુણુતાં, કુટો અક્ષર, કાન્હા માત્રે, આગસો ઓછો બણ્યો,
સુત્ર અર્થગિહુ કુડાં કહ્યાં ॥ સાધુ તણે ધર્મે કાળે ડાંડો, અણુપડિ-
લેહ્યાં, કાળે અણુઉધરિયો, અસજ્જમધ અણુજાનમાંહિ દશવૈકલિક
પ્રમુખ સિદ્ધાંત બણ્યો ગુણ્યો ॥ શ્રાવક તણે ધર્મેં ચિવિરાવલિ પ-
ડિકમણુ સૂત્ર, ઉપદેશ માલા પ્રમુખ કાલ વેલા કાળે અણુઉદ્ધરિયેં
પઢિયો. જ્ઞાનદ્રવ્ય બક્ષિત ઉપેક્ષિત પ્રજ્ઞાપરાધે વિણાસિયો, વિણુસૂતાં
ઉવેખિયો, સાર સંભાલ ન કીધી, તથા જ્ઞાનોપગરણુ પાટી, પોથી,
ઠવણી, કપલી, નોકારવાલી, સાંપડા, સાંપડી, દસ્તરી, વહી, ઓઢી-
યા પ્રત્યે પગ લાગો, થુંકે લાગો, થુંકે કરી અક્ષર માંજ્યો, કંહેં

છતે આહાર નીહાર કીધો, જ્ઞાનવંત પ્રત્યે દ્રેષ, મત્સર અંતરાય,
અવજ્ઞા કીધી ॥ આપણા બળુવા તણે ગર્વ મિંતવ્યો, જ્ઞાનાચાર
વ્રત વિષયજો અનેરો જે કો અતિચાર ॥ પક્ષ ૦ ॥ ૧ ॥

દંસણા ચાર આઠ અતિચાર ॥ નિરસંક્રિય નિક્કમિય, નિવિવિતિ-
ગિચ્છા અમુઠ દિદ્વિચ ॥ ઉવવૂદ ધિરીકરણે, વચ્છલ પભાવણે અઠ ॥ ૩ ॥
દેવ ગુરુ ધર્મ તણેવિષે નિરસંક્રમણું ન કીધું, તથા ઝેકાંત નિશ્ચય
ન કીધો, ધર્મ સંબંધિયા ફલ તણે વિષે નિરસંદેહ બુદ્ધિ ધરી ન-
હીં, સાધુ સાધવીનાં મલ મલિન ગાત્ર દેખી દુગંછા કીધી, મિથ્યા,
ત્વી તણી પૂજા પ્રભાવના દેખી મુઠ દ્રષ્ટિપણું કીધું, તથા સંઘમાંદિ
ગુણવંત તણી અનુપબૃહણા કીધી, અરિથરી કરણ અવાચ્છલ્ય
અપ્રીતિ અભક્તિ કીધી, તથા દેવદ્રવ્ય ગુરુદ્રવ્ય જ્ઞાનદ્રવ્ય સાધારણ
દ્રવ્ય ભક્ષિત જીપેક્ષિત પ્રજ્ઞાપરાધે વિણાસ્યો, વિણસનો ઉવેષ્યો,
છતી શક્તિ સાર સંભાલ ન કીધી, તથા સાધર્મીકશું કલહ કર્મખંધ
કીધો, અધોતી અષ્ટપટ મુખકોશ પાળે દેવપુજા કીધી, વાસકુંપી ધુપ-
ધાણું કલસ તણો કાગડો લાગો, દેહેરા પોસાલમાંદિ મલશ્લેષ્મ ગુહ્યાં,
હાસ્ય કેલિ કુતુહલ કીધાં, જિનભુવને ચોરાશી આશાતના ગુરુ ગુરુ-
ણી પ્રત્યે તેત્રીશ આશાતના, કીધી હેત્ય ઠવણુહારી હાય થકી પાડી
પડિલેહયું વિસાસ્યું, ગુરુવચન તહતિ કરી પડિવજ્યું નહીં, દંસણા-
ચાર વ્રત વિષયજો અનેરો જે કોઈ અતિચાર ॥ પક્ષ ૦ ॥ ૨ ॥

ચારિત્રાચાર આઠ અતિચાર ॥ પણિહાણ ગુગગુત્તો, પંચહિંસ-
મિહિંસિહિં ગુત્તીહિં ॥ એસ ચરિતાયારો, અઠવિહો હોઈ નાયવે ॥

૪ ॥ ઇર્ષ્યા સુગતિ, જાપાસુગતિ, એપણાસુમતિ, આદાનભંડ નિખખેવ-
જાચગતિ, પારિક્ષાવણિકાસુગતિ, મનોગુપ્તી, વચનગુપ્તી, કાયગુપ્તી, એ
અષ્ટ પ્રવચન માતા સાધુ તણે ક્રમે સદૈવ શ્રાવક તણે ક્રમે સામાયિક

પોસહ લીલે, રૂડી પેરે ચિતવ્યું નહીં, ખંડણ વિરાધના કીધી, ચા-
રિત્રાચાર વ્રતવિષયો અનેરે જે કોઈ અતિચાર પક્ષ ॥ ૩ ॥

વિશેષતઃ શ્રાવકતણે ધર્મે સમ્યક્ત્વ મુક્ત ચારવ્રત, સમ્યક્ત્વ ત-
ણા પાંચ અતિચાર ॥ શંકા કંખા વિગિચ્છા ॥ શંકા શ્રી અરિહં-
ત તણાં બ્રહ્મ, અનિશય, જ્ઞાનવ્રક્ષમી, ગાંભીર્વાદિક ગુણ, શાશ્વતી
પ્રતીમા, ચારિત્રીયાનાં ચારિત્ર, જીવ વચનતણે સંદેહ કીધો ॥ આ-
કાંક્ષા ॥ બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, મહેશ્વર, ક્ષેત્રપાત્ર, ગોગો, આસપાસ. પાદર-
દેવતા, ગોતદેવતા, દેવ દેહરાનો પ્રભાવ દેખી રોમ આવે ઈહલોક
પરલોકાર્થે પુજ્યા, માન્યા. ઐશ્વર્ય, સાંખ્ય, સન્યાસી, ભરડા, ભયત,
ત્રિંગીયા, યોગી, દરવેશ, અનેરાઇ દર્શનીયાનું કષ્ટ મોત્ર ચમત્કાર
દેખી, પરમાર્થ જાણ્યાવિણુ જુઝાવ્યા, મોહા, કુશાસ્ત્ર શીખ્યાં, સો
બળ્યાં, શ્રાદ્ધ, સંવત્સરી, હોલી, જાગેવ, માહીપૂનમ, અન્નપડવો,
ત્રેતબીજ, ગૌરીત્રીજ, વિજ્યાયક ચોથ, નાગપંચમી, ક્રિત્તણુ છટ્ટી, શી-
વસપ્તમી, ક્રુવઅષ્ટમી, નૌલીનવમી, અહવાદશમી, વ્રતઘંચારસી, વત્સ-
જારસી ધનતેરસી, અનંતચૌદસી, અમાવાસ્યા, આદિત્યવાર, ઉત્તરાયન,
જ્યેષ્ઠ કીધા, યાગ, જોગ, માન્યા, પોષકે પાણી રેઝાં, રેડાવ્યાં, ધરખાહિર
કુવે. તજાવે, નદી, દ્રહ, કુંડ, વાવ, સમુદ્રે, પુણ્યહેતુ સ્નાન કીધાં ॥
વિતિગીચ્છા ॥ ધર્મ સંમંધીયા ક્ષત્ર તણે સંદેહ કીધો, જીવ અ-
રિહંત ધર્મના આગર, વિશ્વોપમારસાગર મોક્ષમાર્ગના દાતાર, ઇશ્યા
ગુણભણી, પૂજ્યા નહિ, ઇહલોક પરલોક સંમંધીયા ભોગવંછિત પૂ-
જા કીધી, રોમ આતંકે કષ્ટ આવે ક્ષીણુ વચન ભોગ માન્યા, મા-
હાતમાના ભાત, પાણી મગ્ન શોભા તણી નિંદા કીધી, પ્રીતિ માંડી,
તેહની દાક્ષિણ્ય લગે તેહનો ધર્મ માન્યો, શ્રી સમ્યક્ત્વ વ્રત વિષય-
યો અનેરે જે કોઈ અતિચાર પક્ષ. ॥ ૪ ॥

॥ પહેલે થુલ પ્રાણાતિપાત વિરમણુવ્રતે પાંચ અતિચાર ॥ વહ
અંધ છવિચ્છેએ ॥ દ્વિપદ ચતુષ્પદ પ્રત્યે રીશવશે ગાઠો ધાવ ધા-
લ્યો, ગાઠ અંધણુ બાંધ્યુ, ઘણે ભારે પીડ્યો, નિલ્લંછણુ કર્મ કી-
ધું, ચારા પાણી તણી વેણયિં સાર મંભાળ ન કીધી, લેણે દેણે
કુણુહને ઝોટ્યું, લંધાવ્યું, તેણે ભુખ્યે આપણુ ભૂખ્યા, સત્યાં ધા-
ન્ય રૂડી પેરેં જોયાં નહીં, પાણી ગલતાં ઢોળ્યું, જવાણી શુકળ્યું,
ગલતાં જાળક નાંખી, ગલણું રૂડું ન કીધું, ઇંધણુ છાણું અણુશે-
ધ્યાં બાલ્યાં, તે માંહી સાપ, ખજૂરા, વિંછી, સરવલા, માંકડ, જૂ-
વા. ગીંગોડા, સાહતાં મુઆ, દુહવ્યા રૂડે થાનકે ન મક્યા, કીડી,
મકોડી ઉદેહી, ધીમેલ, કાતરા, ચૂડેલ, પતંગીયા, ડેડકાં, અલસી-
યાં, ઇયલપ્રમુખ જે કોઇ જીવ, વિણુકા વિણુસતાં જીવેખ્યાં ચાંખ્યા,
દુહવ્યા. હલાવતાં ચલાવતાં પાણી છાંટતાં, અનેરાઇ કામકાજ કરતાં
નિદ્રંસપણું કીધું, જીવરક્ષા રૂડી ન કીધી ॥ પહેલે થુલ પ્રાણાતિ-
પાત વિરમણુ વ્રત વિષમઝો અનેરો જે કોઇ અતિચાર ॥ પક્ષગાપા ॥

॥ બીજે થુલ મૃષાવાદ વિરમણુવ્રતે પાંચ અતિચાર ॥ સહ-
સ્સા રહસ્સદારે ॥ સહસાત્કારે ॥ કુણુદપ્રત્યે અયુક્ત આલ દીધું,
સ્વદારા મંત્રભેદ કીધો, અનેરાઇ કુણુહનો મંત્ર આલોચ મર્મ પ્રકા-
સ્યો, કુણુહને અપાય પાડવા કુડી બુદ્ધિ ધરી, કુડો લેખ લખ્યો,
જુઠી સાખ ભરી, થાપણુ મોસો કીધો, કન્યા, ઢોર, જૂમિ સંબંધિ
યા લહેણે દેહેણે વાદવઢવાડ કરતાં મોટકું જુડું બોલ્યા ॥ બીજે થુલ
મૃષાવાદવ્રત વિષમઝો અનેરો ॥ ૧૫ ॥

ત્રીજે થુલ અદત્તાદાન વિરમણુ વ્રતે પાંચ અતિચાર ॥ તેના
હડપયોગે ॥ ઘર બાહિર ખેત્ર, ખલે પરાયુ અણુ મોકલ્યું લીધું, વા-
વર્યું, ચોરાઇ વસ્તુ લીધી, ચોર પ્રત્યે સંબલ દીધું, વિરૂદ્ધ રાજ્યાદિ

કર્મ કીધું, કુડાં માન, માપાં કીધાં, માતા, પિતા, પુત્ર, મિત્ર, કવ-
ત્ર, વંચી કુણ્ણને દીધું, જુદી ગાંઠ કીધી, નવી જુની સરસ નીરસ
વસ્તુ તણા ભેલસેલ કીધા ॥ ત્રીજો અદત્તાદાન વ્રતવિષયજો અને-
રો ॥ ૭ ॥

ચોથે સ્વદારાસંતોષ પરસ્ત્રી નિરમણુવ્રતે પાંચ અતિયાર ॥ અ-
પરિગ્રહિયા ધત્તર ॥ અપરગ્રહીતા ગમન કીધું, અનંગ કીડા કીધી,
વિવાહ કારણ કીધું, કામભોગ તણે વિષે અતિ અભિલાષ કીધો, દ્ર-
ષ્ટિ વોપર્યાસ કીધો, આઠમ, ચક્રદશીતણા નિયમ લેઈ ભાગ્યા, અ-
તિક્રમ, વ્યતિક્રમ, અતિયાર, અનાચાર, સુહણે સ્વપ્નાંતરેં હુઆ,
ચોથે મૈથુન નિરમણુ વ્રત વિષયજો અનેરો ॥ ૮ ॥

॥ પાંચમે યુત્ત પરિગ્રહ પરિમાણુવ્રતે પાંચ અતિયાર ॥ ધણુ
ધન પિત્ત વચ્ચુ ॥ ધન ધનનતું પરિમાણુ ઉપર રખાવ્યું, સોતું
રૂપું નવિધ પરિગ્રહ પ્રમાણુ લીધું નહીં, પહુવું વિસારયું ॥ પાંચ-
મે પરિગ્રહ પરિમાણુ વ્રત વિષયજો અનેરો ॥ ૯ ॥

છઠ્ઠે દિગ્પરિમાણુવ્રતે પાંચ અતિયાર ॥ ગમણુસ્સય પરિમાણુ,
॥ ઉદ્દેશિયે, અહોદિશે, તિર્યગ્દિશે જાયા આવવા તણા નિયમ લેઈ
ભાગ્યા, એક દિશિ સંલેખી બીજી દિશિ વધારી, વિસ્મૃત લગેં અ-
નિક જૂમિ ગયાં, પાઠવણી આધી મોકલી, વહાણુ વ્યવસાય કીધો;
વર્ષાકાલેં ગામંતર કીધું ॥ છઠ્ઠે દિગ્પરિમાણુવ્રત વિષયજો અનેરો. ૧૦

સાતમે ભોગોપભોગવ્રતે પાંચ અતિયાર ॥ સચિત્તે પડિય-
દે ॥ સચિત્ત આહારે, સચિત્ત પ્રતિગ્રહ આહારે, અપ્પોલસહિ
ભખખણુયા, દુપ્પોલસહિ ભખખણુયા, તુચ્છોસહિ ભખખણુયા, સચિ-
ત્ત ભખખણુયા, અપકવ આહારે, દુપકવ આહારે, તુચ્છઔપચી, કું
લી આંગણી, ઝોલા, જીળી, પહુકે, પાપડીતણાં ભક્ષણુ કીધાં, અ-

નંત કાય, અથાણાં તણાં ભક્ષણ કીધાં, તથા રિંગણ, વિંગણ, પીણ, પીચુ, પપોટા, મંહુડાં, વડખેર, પ્રમુખ બહુ બાજ તણાં ભક્ષણ કીધાં ॥ ગાથા ॥ સચિત દબવિગઈ, વાણહ તંબોલ વથ્ય કુસુમેસુ ॥ વાહણ સયણ વિલેવણ, અંબદિસી નાણમત્તેસુ ॥૧॥ એ ચક્રદ નિ-યમ દિન પ્રત્યે લીધાં નહીં, લેઈ સંક્ષેપ્યા નહીં, સચિત દ્રવ્ય, વિગય, ખાસડા, વાહન, તંબોલ, ફાફલ, ખેસણ, સયન, પાણી અં-ધોલણ, ફલ, ફુલ, ભોજન, આચ્છાદને જે કોઈ નિયમ લેઈ ભાં-ગ્યા, બાવીશ અમક્ષય, બત્રીશ અનંત કાય માંહિં આદું, મુદ્દા, ગા-જર, પિંડ, પિંડાણું, કચુરો, સૂરણ, ખિલોડાં, મોરડાં, સેલરાં, કુ-ણી આંબલી, વાધરડાં, ગરગર, નીલીગલો, વાહુલોલ ખાધી, વાશી કઠોલ, પોલી, રોટલી, ત્રણ દિવસના આદન, મધુ, મહુડાં, વિશ, હેમ, કરહા, ઘોડવડાં, અગ્નણાં ફલ, ટીંબર, ગુદાં, ખોર, અથાણું કાચું મીઠું, તિલ, ખસખસ, કોઠિયાં, ખાંધાં, લગભગ વેલાયેં વાણું કીધાં, દિન ઉગ્યા વિણુ શીરાવ્યા, જે કોઈ અનેરો અતિયાર હુઓ. હોય ॥ તથા કર્મતઃ ॥ ઈંગાલકમ્મે, વનનકમે સાડીકમ્મે, ભાડીકમ્મે, ફેાડીકમ્મે, એ પાંચ કર્મ ॥ દંત વાણિજ્ય, લખખ વાણિજ્ય, રસ વાણિજ્ય, વિષ વાણિજ્ય, કેશવાણિજ્ય, એ પાંચ વાણિજ્ય ॥ જંત પિલ્લણુ કમ્મે, નીલ્લણુ કમ્મે, દવગિ દાવણુયા, સેરદહ તલાય સોસણુયા, અસઈ પોસણુયા ॥ એ પાંચ સામાન્ય, એ પનનર કર્મા દાન માંહી કીધાં, કરાવ્યાં, અનુભોધાં અનેરાંઈ કાંઈ સાવધ કર્મ સમાચરયાં હોય ॥ સાતમે ભોગોપભોગ વ્રત વિષયો અનેરો ॥૧૧॥

આઠમે અનર્થ દંડ વિરમણુવતેં પાંચ અતિયાર ॥ કંદાપે કુ-કુકુએ ॥ અનર્થદંડ જે કહિયેં, કામ કાજ પાખેં મુધા પાપ લાગ્યાં મુખ, હાસ્ય, ખેલ, કુતુહલ, અંગ કુચેષ્ટા કીધી, નિરર્થક લોકને કર્પ-

ણ, ગાડાં, વાહી, ગામાંતરે કમાનાની યુદ્ધિ દીધી, કણ વસ્તુ ઢેરા લેવરાવ્યાં, અનેરાઈ પાપોપદેશ દીધા, કાશ, કૂહાડા, રથ, ઊખલ, મુશલ, ઘર ધાંટ પ્રમુખ સજ્જ કરી મેહેલ્યાં, માગ્યાં, આપ્યાં, અંધાલે, નાહણે, પગ ધોયણે, ખાલે પાણી ઢાળ્યાં, અથવા ઝીલણું ઝીલ્યાં, બુગટું રમ્યા, નાટક પેખણું જોયાં, પુરુષ સ્ત્રીના રૂપ શૃંગાર વખાણ્યા, રાજ કથા, દેશ કથા, ભક્ત કથા, સ્ત્રી કથા, પરાધર્તાંત કીધી, કર્કશ વચન બોલ્યા, સંમેડા લગાડ્યા, શરભ, કૂકડા, પ્રમુખ ઝુરતાં જોયા, કલહ કરતાં જોયા, લોક તણી ઊપાર્જના કીધી, સુખ કિર્તી દેશ લઈ ચિંતવી, લૂણ, પાણી, માટી, કણ, કપાસિયા, કાજ વિણ આપ્યાં, તે ઉપરે બેડા, આલે વનસ્પતિ ચુટી, અંગીઠા કાઠ વણિજ કીધા, છાશ, પાણી, ધી, તેલ, ગોમ, આમ્ર વેતસ, બેરંજતણું બોજન ઉઘાડાં મેહેલ્યાં, તે માંહે કીડી, મકોડી, કંચુઆ, ઉદ્દેહી, ધીમેલ, ગિરોલી, પ્રમુખ જે કાઠ જીવ વિણહા, શુડા, સાલહી, કીડાહેતુ પાંજરે ધાલ્યા, અનેરાઘ જીવને રાગ દ્વેષ લગેં એકને ઋદ્ધિ પરિવાર વંછી, એકને મૃત્યુ હાણી વંછી ॥ આઠમે અનર્થ દંડવત વિષયિઓ અનેરો ॥ ૧૨ ॥

॥ નવમે સામાયિકવ્રતે પાંચ અતિચાર ॥ તિવિહે દુષ્પણિ હાણે ॥ સામાયિક માંહી મન આહટ દોહટ ચિંતવ્યું, વચન સાવધ બોલ્યું, શરીર અણપડિ લેણું હલાવ્યું, છતી શક્તિયેં સામાયિક લીધું નહીં, ઉઘાડે મુખેં બોલ્યા, સામાયિક માંહિ ઊંઘ આવી, વીજ દીવા તણી ઉજેહી લાગી, વિકથા કીધી, કણ, કપાસિયા, માટી, પાણી તણા સંધટ હુઆ, મુહપત્તી, સંધટી, સામાયિક અણપુગે પારવું, પારવું વિસારવું ॥ નવમે સામાયિકવ્રત વિષયિઓ અનેરો ॥ ૧૩ ॥

॥ દશમે દેશાવગાશિક વ્રતે પાંચ અતિચાર ॥ આણવણે પેસ

વણે ॥ આણવણુપ્પયોગે, પેસવણુપ્પયોગે, સદાણુવાઈ, રવાણુવાઈ,
બહિયાપુગ્ગલપખ્ખેવે ॥ નિમી ભુમિદા માંહીથી બાહિર અણાવ્યું,
આપણુ કહેથી બાહિર મોકલ્યું, શબ્દ સંભળાવી રૂપ દેખાડી કાં-
કરે નાંખી આપણુપણું છતું જણાવ્યું, પુદ્ગલ તણે પ્રક્ષેપ કીધો
॥ દશમે દેશાવગાશિક વ્રત વિષય્યો અનેરો ॥ ૧૪ ॥

॥ અગ્યારમે પોપધોપવાસવ્રતે પાંચ અતિચાર ॥ સંધારચ્ચાર
વિદિ ॥ પોસહ લીધે સંધારાતણી ભુમિ બાહિરલાં થંડિલાં સંદિસે
રૂડાં શોધ્યાં નહીં પડિલેલાં નહીં, થંડિલ વાવરતાં માતરં પરઠવત
ચિંતવણી ન કીધી, “આણુજ્જનણુદ જરસગ્ગો” ન કહ્યો, પરઠવ્યાં
પુઠે વાર તણુ વોસિરે વોસિરે ન કહ્યો, દેહરા પોસાલ માંહે પેસ-
તાં નિસરતાં નિરસહિ આવસસહિ કહેવો વિસારી, પુઠવી, અપ્પ,
તેણી, વાકે, વનરપતિ, ત્રસકાયતણુ સંધટ્ટ પરિતાપ ઉપદ્રવ કીધા,
સંધારા પોરિસી તણે વિધિ જાણુવો વિસાર્યો, અવિધિએ સંધા-
ચ્ચા, પારણાદિક તણી ચિંતા નિપજાવી, કાલવેલાયેં દેવ ન વાંધા,
પોસહ અમુરો લીધો, સવેરો પાચ્યો, પર્વતિયેં પોસહ લીધો નહીં ॥
અગ્યારમે પોપધોપવાસ વ્રત વિષય્યો અનેરો ॥ ૧૫ ॥

બારમે અતિચિ સંવિભાગવ્રતે પાંચ અતિચાર ॥ સચિત્તે નિ-
ખિખવણે ॥ સચિત્ત વસ્તુ હેઠાં, ઊપર છતાં અમુજ્જતું દાન દીધું,
વહોરવા વેલાયે ટલી રહ્યો, મત્સર લગેં દાન દીધું, દેવાતણી
પુધ્ધેં પરાધ વસ્તુ ધણીને આણુકહે દીધી, અથવા આપણી કરી
દીધી, આણુદેવાતણી પુધ્ધેં સૂઝતું ફેડી અસૂઝતું કીધું, ગુણવંત
આવે ભક્તિ ન સાચવી, અનેરાઈ ધર્મ ક્ષેવ સંનિતાતાં છતી શકતેં
ઊદ્ધચ્ચાં નહીં, દિન ખીન પ્રત્યેં અનુકંપા દાન દીધું નહીં, દેતાં વા-
ચ્યું ॥ બારમે અતિચિ સંવિભાગવ્રત વિષય્યો અનેરો ॥ ૧૬ ॥

સંલેપણુ તણુ પાંચ અતિચાર ॥ ઇહલોકાએ પરલોકાએ ॥ ૧૭-

લોગા સંસપ્પઞ્જોગે, પરલોગા સંસપ્પઞ્જોગે, જીવિયા સંસપ્પઞ્જોગે,
મરણા સંસપ્પઞ્જોગે ॥ ઇહલોકે ધર્મતણુ પ્રભાવજગે રાજઋદ્ધિ
ભોગ વાંછ્યા, પરલોકે, દેવ, દેવેન્દ્ર, ચક્રવર્તીતણી પદવી વાંછી, સુ-
ખ આવે જીવવાતણી વાંછા કીધી, દુઃખ આવે મરવા તણી વાંછા
કીધી, કામ ભોગતણી વાંછા કીધી ॥ સંલેપણાવત વિષયો અ-
નેરો ॥ ૧૭ ॥

॥ તપાચાર આર ભેદ ॥ છ આહ્મ, છ અભ્યંતર ॥ આણુસ-
ણુમુણે ચરિયા ॥ આણુસણુમણી ઉપવાસાદિકે પર્વ તિથિ તપ ન
કીધું, જિજ્ઞાસરી એ ચાર કવલકણા ન જાડ્યા, દ્રવ્ય ભણી સર્વ વ-
સ્તુતણે સંક્ષેપ ન કીધો, રસ લાગ ન દીધો, કાય કલેશ લોચાદિકે
કષ્ટ કચ્ચાં નહીં, સંલીલુતાં અંગોપાંગ સંકોચી રાખ્યાં નહીં, પ-
ચ્ચખખાણુ ભાંગ્યાં, પાટલો ડગતો ફેડ્યો નહીં, ગાંઠસહી પચ્ચ-
ખખાણુ ભાંગ્યું, ઉપવાસ, આંખીસ, નીવિ કીધો મુખે સચિત્ત પાણી
ધાડ્યું, વમન હુઓ ॥ આહ્યતપવત વિષયો અનેરો ॥ ૧૮ ॥

॥ અભ્યંતર તપ ॥ પાયચ્છિત્તં ત્રિણુઓ ॥ સુધુ પ્રાયશ્ચિત્ત પ-
ડિવજ્યું નહીં, આલોચણુ તણી સુધી ટીપ કીધી નહીં, સૂચો તપ
પહોંચાડ્યો નહીં, સાતે ભેદે વિનય ન કીધો, દશ ભેદે વૈયાવચ્ચ
ન કીધો, પંચવિધ સંજ્ઞાય ન કીધો, કપાય વોસરાચ્ચો નહીં, દુઃખ-
ક્ષય કર્મક્ષય નિમિત્ત કાઢિસગ્ગ ન કીધો. શુકલધ્યાન, ધર્મધ્યાન
ધ્યાયાં નહીં, આર્તશૈદ્ર ધ્યાન ધ્યાયાં ॥ અભ્યંતર તપવત વિષયો
અનેરો ॥ ૧૯ ॥

વીર્યાચાર લણુ અતિચાર ॥ અણિગુહ્યિય બલ વરિયો ॥ મનો-
વીર્ય ધર્મધ્યાન તણે વિષે ઉદયમ ન કીધો, પરિક્રમણે દેવપૂજા
ધર્મપૂજાન દાન સીલ તપ ભાવના છતી શક્તિયેં ગોપવી, આલ-

સેં ઉઘમ ન કીયો, બેડાં પડિકમણું કીધું, રૂડાં ખમાસમણ ન દીધાં ॥ વીર્યાચાર તપ ત્રિપદ્યો અતેરો ॥૨૦॥

પડિસિદ્ધાણું કરણે ॥ પ્રતિષેધ, અભક્ષ્ય, અનંતકાય, માહા પરિગ્રહ, જે કોષ પ્રાણાત્તિપાત, મૃષાવાદ, અદત્તાદાન, મૈથુન, પરિગ્રહ, ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, રાગ, દ્વેષ, ક્ષલ, અભ્યાખ્યાન, પૈશુન, રતિ અરતિ, પરપરિવાદ, માયા મૃષાવાદ, મિથ્યાત્વશલ્ય, એ અઢાર પાપસ્થાનક માંહે કીધાં, કરાવ્યાં, અનુમોદ્યાં હુએ તે સવિ હું મન વચન કાયાયેં કરી મિચ્છામિ દુકડં ॥ ૨૧ ॥

એવંકારે સાધુ શ્રાવક તણે ધર્મે સમ્યક્ત્વ મુક્ત પાર વૃત એકશે ચોવીશ અતિચાર પક્ષ દિવસ માંહે સૂક્ષ્મ, બાદર, જાણતાં, અજાણતાં હુયો હુધ તે સવિ હું મન વચન કાયાયેં કરી મિચ્છામિ દુકડં. ॥૨૨॥

ધતિ પાક્ષિકાદિ સંક્ષેપ અતિચાર સંપૂર્ણ.

૬૨અથ શ્રીપાક્ષિકાદિ વિસ્તાર અતિચાર.

॥ નાણુંમિ દંસણુંમિઅ, ચરણુંમિ તવંમિ તહય વીરિયંમિ ॥
આયરણું આયારો, ઈય એસો પંચહા ભણિઓ ॥૧॥ જ્ઞાનાચાર,
દર્શનાચાર, ચારિત્રાચાર, તપાચાર, વીર્યાચાર ॥ એ પંચવિધ આ-
ચારમાંહિ અનેરો જે કોઇ અતિચાર પદ્મ દિવશમાંહિ સૂક્ષ્મ પાદર
જાણતાં અજાણતાં હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ
કરી તરસ મિચ્છામિ દુષ્ટં. ॥૧॥

તત્ર જ્ઞાનાચારના આઠ અતિચાર, કાલેવિણુએ બહુ માણે, ઉ-
વહાણે તહય નિન્હવણે ॥ વંજણ અથ તદુભએ, અકૃપિહો નાણુ-
માયારો ॥૧ાં જ્ઞાન કાલ વેલાયેં ભણ્યો ગુણ્યો નહીં. અકાલેં ભ-
ણ્યો. વિનયહીન, બહુ માનહીન, યોગ ઉપધાનહીન, અનેરા કનહું
ભણી, અનેરો ગુર કહ્યો. દેવ ગુર વાંદણે, પડિકમણે, સઙ્ગાય કરતાં,
ભણતાં ગુણતાં, કૂડો, અક્ષર કાને માત્રાયેં અધિકો ઓછો ભણ્યો.
સૂત્ર કુકું કહ્યું, અર્થ કૂડો કહ્યો. તદુભય કૂડાં કહ્યાં. ભણિને વિસા-
ર્યા. સાધુતણે ધર્મ કાળેં કાળે અણુઉધરિઓ. ડાંડો, અણુપડિલે-
હ્યો, વસતિઅણુ શોધી. અસન્નમય અણુઝાય. માંહે શ્રી દશ-
વૈકાન્તિક પ્રમુખ સિદ્ધાંત ભણ્યો ગુણ્યો. શ્રાવક તણે ધર્મેં થિવિરા-
વલિ, પડિકમણા, ઉપદેશમાલા પ્રમુખ સિદ્ધાંત ભણ્યો ગુણ્યો. કાલ
વેત્તાકાળે અણુઉદ્ધરિયેં પઢિયો. જ્ઞાનોપગરણુ, પાટી, પોથી, ઠવ-
ણી, કવત્રી, નોકારવાલી, સાંપડા, સાંપડી, દરતરી, વહી, ઓલીશા
પ્રમુખ પ્રત્યેં પગ લાગ્યો. થુંક લાગ્યું, થુંકે કરી અક્ષર માંજ્યો,
ઓશીસેં ધર્યો. કને છતાં આહાર નિહાર કીધો. જ્ઞાનદ્રવ્ય ભક્ષતાં
ઉપેક્ષા કીધી, પ્રજાપરાધેં મિણુસતો વિનાર્યો. વિણુસતો ઉવેખ્યો,

છતી શક્તિએ સાર સંભાલ ન કીધી. જ્ઞાનવંત પ્રત્યે દેવ, મત્સર,
ચિંતવ્યો, અવજ્ઞા આશાતના કીધી. કોઇ પ્રત્યે ભણુતાં ગણુતાં
અંતરાય કીધો. આપણા જાણુપણુ તણો ગર્વ ચિંતવ્યો. મતિજ્ઞાન,
શ્રુતજ્ઞાન, અવધિજ્ઞાન, મનઃપર્યવજ્ઞાન, કેવલજ્ઞાન, એ પંચવિધજ્ઞાન
તણી અસદ્દેહણા કીધી. કોઇ તોતડો જોખડો હસ્યો. વિતકચો.
અન્યયા પ્રપણુ કીધી ॥ જ્ઞાનાચાર વ્રત વિષયઓ અનેરો જો
કોઇ અતિચાર ॥ પક્ષ દિવસ ॥ ૧ ॥

દર્શનાચારના આઠ અતિચાર ॥ નિસ્સક્રિય નિષ્ક્રમિય, નિવિવ-
નિગિચ્છા અમૂઢ દિક્ષિત ॥ ઊવવૂહ ધિરો કરણે, વચ્છલ પમાવણે
અકૃ ॥ ૨ ॥ દેવ ગુરુ ધર્મ તણે વિષે નિઃશંકપણું ન કીધું, તથા એ-
કાંત નિશ્ચય ન કીધો. ધર્મ સમધિયા ફક્ત તણે વિષે નિઃસંદેહ
બુદ્ધિ ધરી નહીં સાધુ સાધવીનાં મત્ત મલિન ગાત્ર દેખી દુગંછા
નિપજ્ઞતી. કુચારિત્રીયા દેખી ચારિત્રીયા ઉપર અભાવ હુઓ. મિ-
થ્યાત્વી તણી પૂજા પ્રમાવના દેખી મુઠ દ્રષ્ટિ પણું કીધું, તથા સં-
ધ માંહે ગુણવંત તણી અનુપમુંહણા કીધી, અસ્થિરી કરણ અવા-
ત્સહ્ય અપ્રીતિ અભક્તિ નિપજ્ઞતી. અખલુમાન કીધું. તથા દેવદ્રવ્ય,
ગુરુદ્રવ્ય જ્ઞાનદ્રવ્ય સાધારણુ દ્રવ્ય ભક્ષિત ઊપેક્ષિત પ્રજ્ઞાપરાયે વિણા-
શ્યો, વિણસતો ઉવેખ્યો, છતી શક્તિએ સાર સંભાલ ન કીધી, તથા
સાધર્મીક સાથે કલહ કર્મગંધ કીધો, અઘોતી, અષ્ટપડ, મુખકોશ,
પાખે દેવપુજા કીધી, મિંચ પ્રત્યે વાસકુપી, ધુપધાણું, કલશ
તણો ઠગકો લાગ્યો, મિંચ હાથ થકી પાડ્યો. ઉસાસ નિઃસાસ લા-
ગ્યો. દેહેરે, ઊપાસરે, મત્તશ્લેષ્મ લોણું. દેહરામાંહે હાસ્ય, ખેલ, કે-
વિ, કુતુહલ, આહાર નિહાર કીધાં. પાન સોપારી નિવેદિયાં ખાધાં.
ઠવણુહારી હાથથકી પાડી, પડિલેહવું વિસારયું. જિનજીવને યોરાશી

આશાતના ગુરુ ગુરુણી પ્રત્યે તેત્રીશઆશાતના કીધી હોય. ગુરુ વ-
ચન તદ્વત્તિ કરી પડિવજ્યું નહીં ॥ દર્શનાચાર વ્રત વિષયયો અનેરો
જે કોઈ આતચાર પક્ષ દિવસ ॥ ૨ ॥

ચારિત્રાચારે આઠ અતિચાર ॥ પણિહાણુ જોગજીતો, પંચ-
હિં સમિધિહિં નિહિં ગુત્તીહિં ॥ એસ ચરિત્તાચારો, અટ્ટવિહો હોધ
નાયવ્યો ॥ ૧ ॥ ધર્યા સમિતિ તે અણુજોએ હિંડયા. ભાપા સમિતિ
તે સાવધ વચન બોલ્યા. એપણા સમિતિ તે ત્રણ ડગલાં અન્ન પાણી
અસૂજતું લીધું આદાનમંડમત નિખજેવણા સમિતિ તે આસન, શયન,
ઉપકરણ માતરં પ્રમુખ અણુપૂંજી જીવાકુલ ભૂમિકાયેં મુકયું લીધું.
પારિક્ષાપનિકા સમિતિ તે મલ મૂત્ર શ્લેષ્માદિક અણુપૂંજી જીવાકુલ
ભુમિકાએં પરઠવ્યું. મનોગુપ્તિ, મનમાં આર્ત રૌદ્રધ્યાન ધ્યાયા.
વચનગુપ્તિ, સાવધ વચન બોલ્યા. કાયગુપ્તિ, શરિર અણુપડિ લેલું
હજાવ્યું. આણુપૂંજીએ યેઠા. એ અષ્ટ પ્રવચન માતા સદૈવ સાધુ તણે
ધર્મે અને શ્રાવક તણે ધર્મે, સામાયિક પોસહ લીધે, રૂડીપેરેં પાળ્યાં
નહીં. ખંડણા વિરાધના હુધ, ચારિત્રાચાર વ્રત વિષયયો અનેરો જે
કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ યાદર જાણતાં અજાણતાં
હુઓ હોય, તે સગિ હું મને વચને, કાયાએં કરી તરસ મિચ્છામિ
દુઝડ ॥ ૩ ॥

વિશેષતઃ શ્રાવકતણે ધર્મે શ્રી સમ્યક્ત્વ મુલ પાર વ્રત, સમ્ય-
ક્ત્વ તણા પાંચ અતિચાર ॥ શંકા કંખા વિગિચ્છા ॥ શંકા શ્રી
અરિહંત તણાં બલ, અતિશય, જ્ઞાનલક્ષ્મી, ગાંભીર્યાદિક ગુણ, શા-
શ્વતી પ્રતીમા, ચારિત્રીયાનાં ચારિત્ર, શ્રી જીન વચનતણા સદેહ કી-
ધો, આકાંક્ષા બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, મહેશ્વર, ક્ષેત્રપાલ, ગોગો, આસપાલ,
પાદરહેવતા, ગોત્રદેવતા, ગ્રહપૂજા, વિનાયક, હનુમંત, સુગ્રીવ, વાલી,

નાહ, ઈત્યેવમાદિક દેશ, નગર; ગાગ, ગોત્ર, જુજુઆ, દેવ દેહરાંના પ્રભાવ દેખી રોગ આતંક કષ્ટ આવે ઇહલોક પરલોકાર્થે પૂજ્યા, માન્યા, શિદ્ધ વિનાયક જીરાજીનાને માન્યું. ઇચ્છ્યું. ઐશ, સાંખ્યાદિક સંન્યારી, ભરડા, ભગત, ત્રિંગીયા, જોગીયા, જોગી, દરવેશ, અનેરા દર્શનીયાતણો કષ્ટ, મંત્ર, ચમત્કાર દેખી પરમાર્થ જાણ્યા વિના જીજ્ઞાસ્યા. મોહિયા કુશાસ્ત્ર શીખ્યાં, સાંખ્યાં, શ્રાદ્ધ, સંવત્સરી, હોલી, ખેવ, માહીપૂતમ, અન્નપડવો, પ્રેતખીજ, ગૌરીત્રીજ, વિનાયકચોથ, નાગપંચમી, ઝિદ્દજણાછટ્ટી, શીવસાતમી, ધ્રુવઅષ્ટમી, નૌલીનોમી, અદ્વવાદશમી, વ્રતઅગ્યારસી, વત્સખારસી, ધનતેરસી, અનંતચૌદસી, અમાવાસ્યા, આદિત્યવાર, ઉત્તરાયન, નૈવેદ્ય કીધાં. નવોદક, યાગ, ભોગ, ઉતારણાં કીધાં. કરાવ્યાં, અનુમોદ્યાં, પીપત્તે પાણી ધાડ્યાં, ધણાવ્યાં, ધરખાહિર, ખેત્ર, ખલે, ફૂલે, તલાવેં નદીયેં, દ્રહેં, વાવિયેં, સમુદ્રેં, કુડેં, પુણ્યહેતુ સ્નાન કીધાં. કરાવ્યા. અનુમોદ્યાં, દાન દીધાં. ચંદણ, શનિશ્વર, માહા માસેં નવરાત્રી નાહ્યાં. અન્નજીના થાપ્યાં, અનેરાધ વ્રત વ્રતોલાં કીધાં કરાવ્યાં ॥ વિતીગિચ્છા ધર્મ સંખંધીયા ફલ તણે વિષે સંદેહ કીધો, જિન અરિહંત ધર્મના આગર, વિશ્વોપકાર સાગર, મોક્ષમાર્ગના દાતાર, ઇસ્યા ગુણ જાણી ન માન્યા, ન પૂજ્યા, મહાસતી, માહાત્માની ઇહલોક પરલોક સંખંધીયા ભોગ વાંછિત પૂજા કીધી, રોગ, આતંક કષ્ટ આવે ખીણુ વચન ભોગ માન્યા, માહાત્માના ભાત, પાણી મલ શોભા તણી નિંદા કીધી, કુચારિત્રિયા દેખી, ચારિત્રિયા ઉપર કુભાવ હુઓ. મિથ્યાત્વી તણી પૂજા પ્રભાવના દેખી, પ્રશંસા કીધી. પ્રીતિ માંડી, દાક્ષિણ્ય લગેં તેહનો ધર્મ માન્યો કીધો, શ્રી સમ્યક્ત્વ વ્રત વિષયો અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ દિવસ માંહિ ॥ ૪ ॥

પહેલે સ્થુલ પ્રાણતિપાત વિરમણુવ્રતે પાંચ અતિચાર ॥
 વહ બધ છવિચ્છેએ ॥ દ્વિપદ ચતુષ્પદ પ્રત્યે રીશવશે ગાઢો ધાવ
 ધાલ્યો, ગાઢ બંધને બાંધ્યા, અધિક ભાર ધાલ્યો. નિર્લાછન કર્મ
 કીધા ચારા પાણીતણી વેલાયે સાર સંભાળ ન કીધી, લેણે દેણે
 કિંજુહિં પ્રત્યે લંઘાવ્યો. નેણે ભુખ્યે આપણુ જમ્યા. કને રહી
 મરાવ્યો. બંધીખાને ધસાવ્યો. સહ્યાં ધાન્ય તાવડે નાંખ્યા દલાવ્યાં,
 ભરડાવ્યાં, સોધી ન વાવચ્યાં. ધંધણુ, છાણું, અણુશોધ્યાં બાલ્યાં
 તે ગાંઠી સાપ, ખજુરા, વિંછી સરવલા, માંકડ, જીવા, ગિંધોડાં
 સાહતાં મૂચાં, દુહંબ્યા. રૂટે સ્થાનકે ન મુક્યા. કીડી મંકોડીતાં
 ઇડાં વિછોણાં. લીખ ફેડી. ઉઢેહી, કીડી મંકોડી, ધીમેલ, કાતરા,
 ચુડેલ, પતંગીયા, ડેડકાં, અલરીયા, ધયલ, કુતા, ડાંસ મસા, બગ-
 તરા. માંખી, તીડ, પ્રમુખ જે જીવ, વિણુકા. માળા હલાવતાં ચલા-
 વતાં પંખી ચક્લાં કાગ તણાં છાંડાં ફેણાં અનેરા એકેંદ્રિયાદિક
 જીવ વીણુચ્યા, ચાંપ્યા, દુહંબ્યા, કાંઈ દલાવતાં ચલાવતાં, પાણી
 છાંટતાં, અનેરા કાંઈ કામકાજ કરતાં, નિષ્કંસપણું કીધું, જીવરક્ષા
 રૂડી ન કીધી સંખારો સુકાવ્યો, રૂડું ગત્રણુ ન કીધું, અળગણુ
 પાણી વાવચ્યું. અણુગળપાણીએ ઝીલ્યાં લુગડાં ધોયાં, ખાટલા
 તાવડે નાખ્યાં ઝાટક્યા. જીવાકુલ ભુગિ લીપી વાશીગાર રાખી.
 દલણેં ખાંડણેં લીંપણેં રૂડી જયણા ન કીધી. આઠમ ચઉદશના
 નિયમ ભાગ્યા. ધુણી કરાવી ॥ પહેલે સ્થુલ પ્રાણતિપાત વિરમણુ
 વ્રત વિષમ્ભો અનેરા જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસ માંહિ ॥૫॥

॥ બીજે સ્થુલ મૃધાવાદ વિરમણુવ્રતે પાંચ અતિચાર ॥ સહસ્સા
 રહસ્સ દોર ॥ સહસાત્કારે કુણુહિપ્રત્યે અધિકુ આલ અભ્યાખ્યાન
 દીધું, સ્વદારા મંત્રભેદ કીધો, અનેરા કુણેહિનો મંત્ર, આલોમ મર્મ

પ્રકાશ્યો, કુણ્ડીને અનર્થ પાડવા કુડી બુદ્ધિ દીધી. કુડો લેખ લખ્યો, કુડી સાખ ભરી, થાપણ મોસો કીધો, કન્યા, ગૌ, દોર, ભુગિ સં-
ખધિ લહેણે દેણે વ્યવસાયે વાદવઢવાડ કરતાં મોટકું જીઠું બોલ્યા.
હાથ પગ તણી ગાળ દીધી. કડકરા મોઝા. મર્મ વચન બોલ્યા ॥
ળીજે સ્થુલ મુપાવાદ વિરમણવત વિપ્રયો અનેરો જે કોઇ અતિ-
ચાર પક્ષ ॥ ૬ ॥

ત્રીજે સ્થુલ અદાતાદાન વિરમણ વ્રતે પાંચ અતિચાર ॥ તેના
હડપ્પયોગે ॥ ધર બાહિર ખેત્રે. ખલે પરાઈ વસ્તુ આણ મોકલી લી-
ધી. વાવરી. ચોરાઇ વસ્તુ વોહોરી ચોર ધાડ પ્રત્યે સકેત કીધો,
તેહને સંખલ દીધું, તેહની વસ્તુ લીધો, વિરૂદ્ધ રાજ્યાતિક્રમ કીધાં,
નવા પુરાણ સરસ વીરસ સજીવ નિર્જીવ વસ્તુના ભેલ સંભેલ કી-
ધા કુડે કાટલે તોલે માને માપે વહોર્યાં દાણચોરી કીધી. કુણ્ડીને
લેખે વરાંસ્યો. સાટે લાંચ લીધી, કુડો કરહો કાઢ્યો, વિશ્વાસઘાત
કીધો. પરવચના કીધી. માતા, પીતા, પુત્ર, મિત્ર, કલત્ર, વચ્ચી
કુણ્ડીને દીધું. જીદી ગાંઠ કીધી, થાપણ ઝાળવી. કુણ્ડીને લેખે પ-
લેખે ભુલવ્યું, પડી વસ્તુ ઝાળવી લીધો ॥ ત્રીજે સ્થુલ અદાતાદાન
વિરમણવત વિપ્રયો અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ દિવશ ॥ ૭ ॥

ચોથે સ્વદારા સતોષ પરસ્ત્રી ગમન વિરમણવ્રતે પાંચ અતિ-
ચાર ॥ અપરિગ્રહિયા ઇત્તર ॥ અપરિગ્રહીતા ગમન, ઇત્તર અપ-
રિગ્રહીતા ગમન કીધું ॥ વિધવા, વેશ્યા, પરસ્ત્રી, કુલાંગના, સ્વદા-
રાશોક તણે વિષે દ્રષ્ટિ વિપર્યાસ કીધો. સરાગ વચન બોલ્યાં, આ-
ઠમ, ચક્રદશ, અનેરાઈ પર્વ તિથે નિયમ લેઇ ભાગ્યાં. ધર ધરેણું
કીધાં. કરાવ્યાં, વર વહુ વખાણ્યાં. કુવિકલ્પ ચિંતવ્યો. અનંગ કી-
ડા કીધી. સ્ત્રીનાં અગોપાંગ નિરખ્યાં. પરાયા વિવાહ જોડ્યા. ઢિં-

મત્રા દિગત્રી પરણાવ્યાં. કામ ભોગ તણે વિષે તીવ્ર અભિત્રાજ્ઞ કીધો. અનિકમ, વ્યનિકમ, અતિચાર, અનાચાર, સુદણે સ્વપ્રાંતરે હુઆ. કુસ્ત્રાન લાધ્યાં. નટ, વિટ, સ્ત્રીશું હાંસું કીધું ॥ ચોથા વ્રત વિપદયો અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ ॥ ૮ ॥

પાંચમે સ્થુત પરિગ્રહ પરિમાણુ વ્રતે પાંચ અતિચાર ॥ ધણ ધન ખિત્તવથ્યુ ॥ ધન્ય ધાન્ય ખેત્ર, વાસ્તુ, રૂપ, સુવર્ણ કુરૂપ, દ્વિપદ, ચતુષ્પદ, એ નવનિધ પરિગ્રહ તણા નિયમ ઉપરાંત વૃદ્ધિ દેખી મુઁઠ્યા લગેં સંક્ષેપ ન કીધો. માતા, પિતા, પુત્ર, સ્ત્રી તણે લેખેં કીધો, પરિગ્રહ પરમાણુ લીધું નહીં, લેખને પદ્ધિ નહીં. પદ્ધતું વિસાચું. અલીધું મેદયું. નિયમ વિસાચ્યા ॥ પાંચમે પરિગ્રહ પરિમાણુવ્રત વિપદયો અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દેવસંગ ॥ ૯ ॥

છઠે દિગપરિમાણુવ્રતે પાંચ અતિચાર ॥ ગમણુસય પરિમાણુ ॥ ઉર્ધ્વદિશિ. અધોદિશિ, તિર્યગ્દિશિ નવા આવવાતણા નિયમ લેખ ભાંગ્યા. અનાભોગ વિસ્મૃત લગેં અધિક ભૂમિ ગયા, પાઠવણી આધી પાછી મોકત્રી. વહાણુ વ્યવસાય કીધો, વર્ષાકાલેં ગામતર કીધું. ભૂમિકા એક ગમા સંખેખી, બીજીગમા વધારી ॥ છઠે દિગપરિમાણુ વ્રત વિપદયો અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ ॥ ૧૦ ॥

॥ સાતમે ભોગોપભોગ વિરમણુવ્રતે ભોજનઆશ્રી પાંચ અતિચાર મને કર્મ હતી પંદર અતિચાર એવં વીશ અતિચાર ॥ સચિત્તે પડિગ્રધે ॥ સચિત્ત નિયમ લીધે, અધિક સચિત્ત લીધું ॥ અપકવાહાર, દુપકવાહાર, તુઁછોપધિ તણું ભક્ષણુ કીધું. ઓલા, ઉંખી, પોંક, પાપડી કીધાં. સચિત્ત દંબ વિગધ, વાણુહ તંબોલ વથ્ય કુસુમેસુ ॥ વાહણુ સયણુ વિલેવણુ, ખંભદિસિ નાણુ ભત્તેસુ ॥ ૧ ॥ એ ચઉદ નિયમ દિન પ્રત્યેં લીધા નહીં. લેખને ભાંગ્યા.

ખાવીશ અબક્ષ્ય, યત્રીશ અનંતકાય માંહિ આદું, મુળા, ગાન્નર, પિંડ, પિડાળું, કચુગે, સુરણ, કુલિ આંબલી, ગલો, વાધરડાં ખાધાં. વા-
 શી કઠોળ, પોળી રોટલી, ત્રણ દિવસનું દહીં લીધું. મધુ, મહુડાં, માંખણ, માટી, વેંગણ, પીલુ, પીચુ, પંપોટા, વિષ, દિગ, કરા, ઘોલવડાં, અન્નણ્યાં ફળ, ટિંબર ગુદાં, બોર, અથાણું. આગણ બોર, કાચું મીઠું, તિલ, ખસખસ, કોડિંબડાં ખાધાં. રાત્રિભોજન કીધાં. લગભગ વેળાયે વાળું કીધું. દિવસ વિભુઊગે શીરાવ્યા. તથા કર્મતઃ પન્નર કર્માદાન ॥ ઇંગાલક્રમે, વણુક્રમે, સાડિક્રમે, બાડિક્રમે, ફેડીક્રમે, એ પાંચ કર્મ ॥ દંતવાણિજ્ઞે લખ્ખવાણિજ્ઞે, રસવાણિજ્ઞે, કેશવાણિજ્ઞે, વિસવાણિજ્ઞે, એ પાંચ વાણિજ્ય, જંતપિલ્લણુક્રમે, નિલ્લંછણુક્રમે, દવગ્ગિદાણુવયા, સરદહ તન્નાય સોરાણુયા, અસઘ પો-
 સણુયા, એ પાંચ સામાન્ય. એ પાંચ કર્મ, પાંચ વાણિજ્ય, પાંચ સામાન્ય, એવાં પન્નર કર્માદાન બહુ સાવધ, મહારંભ, રાંગણ લીલા-
 લા કરાવ્યા. ઇંટ, નિબાડા પચાવ્યા, ધાણી, ચણા, પકવાન કરી વેચ્યા. વાશી માખણ તપાવ્યાં, તિલ વોહોચ્યાં. ફાગણ માસ ઉપ-
 રાંત રાખ્યા, દહીદો કીધો, અંગીકા કરાવ્યા. શ્યાન, ગિયાડા, શુડા, સાલહિ, પોચ્યા. અનેરા જે કાંઈ બહુ સાવધ ખરકર્માદિક સમાચ-
 ચ્યા. વાશી ગાર રાખી. લીંપણું, ધુપણું, મહારંભ કીધો. અણુ-
 શોધ્યા ચુલા સંધુકયા. ધી, તેલ, ગોળ, છાશ, તણાં બાજન ઉધાડાં મુક્યાં. તે માંહિ માખી, કુંતિ, ઉંદર, ધીરોલી પડી. કાંડિ ચડી, તેની જયણા ન કીધી ॥ સાતમે ભોગોપભોગ વિરમણુવત વિપદઓ અનેરો જે કાંઈ અતિચાર પક્ષ દિવસ માંહિ ॥ ૧૧ ॥

॥ આઠમે અનર્થદંડ વિરમણુવતે પાંચ અતિચાર ॥ કંદરૂપે કુ-
 કુદુષો ॥ કંદરૂપે લગેં નિટચેષ્ટા, હાસ્ય, ખેલ, કુટુહળ કીધાં, પુરૂષ

સ્ત્રીના લાવભાવ, રૂપ, શૃંગાર. વિષયરસ વખાણ્યા. રાજકથા, ભક્ત-
કથા, દેશકથા, સ્ત્રીકથા કીધી. પરાઈ તાંત કીધી. તથા પિશુનપાણુ
કીધું. આર્ત રૌદ્રધ્યાન ધ્યાયાં. ખાંડાં, કટાર, કોશ, કુહાડા, રથ,
ઊખત, મુશત, અગ્નિ, ઘંટી, નિશાદ, દાતરડાં, પ્રમુખ અધિકરણ
મેઝી દાક્ષિણ્ય લગે માગ્યાં આપ્યાં. પાપોપદેશ દીધો. અષ્ટમી ચ-
તુર્દશીએ ખાંડવા દળવા તણા નિયમ માંગ્યા મુરખપણા લગે અ-
સંબંધ વાક્ય બોલ્યા. પ્રમાદાચરણ સેવ્યાં. અધોલે. નાહણે, દાત-
ણે, પગ ધોઅણે, ખેતપાણિ તેજ છાંટયાં. ઝીણણે ઝીલ્યા. જુવટે
રમ્યા. દિ'એલેદિ'મ્યા. નાટક પ્રેક્ષણક જ્ઞેયાં. કણકુવરતુ ઢોર લેવરા-
વ્યાં. કર્કશ વચન બોલ્યા. આઠ્ઠેશ કીધા. અબોલા લીધા. કરડકા
મોડયા. ગચ્છર ધરયો. સંભેડા લગાડયા. સરાપ દીધા. ભેંસા, શાંદ,
હુંક, કુકડા, આનાદિક ઝુંઝારયા ઝુઝતાં જ્ઞેયાં, ખાંધિ લગે અદેખામ
ચિંતની, માટી, મીઠું, કણ, કપાસીયા કાજવિણ ચાંપ્યા, તે ઊપર
બેડા. આઝી વનરપતિ ખુદિ, સુમ, શસ્ત્રાદિક નિપજાવ્યાં, ધણી
નિંદ્રા કીધી, રાગદ્રોષ લગે એકને ઋદ્ધિ પરિવાર વાંછી, એકને મૃત્યુ
હાની વાંછી ॥ આઠમે અનર્થ દાંડ વિરમણુવત વિપદઓ અનોશે જે
કામ અતિચાર પક્ષ દિવસમાં ॥ ૧૨ ॥

નવમે સામાયિકવ્રતે પાંચ અતિચાર ॥ તિવિહે દુષ્પણિહાણે ॥
સામાયિક લીધે મન આલટ, દોલટ, ચિંતવ્યું. સાવધ વચન બોલ્યા.
શરીર અણપડિલેધું, હલાવ્યું. છતી વેળાએ સામાયિક ન લીધું,
સામાયિક લેમ ઊધાડે મુખે બોલ્યા. ઊંધ આવી, વાતવિકયા ધરત-
ણી ચિંતા કીધી, વીજ દીવા તણી ઉજજેલિ હુમ, કણ કપાસીયા.
માટી, મીઠું, ખડી ધાવડી અરણેટો પાપાણુપ્રમુખ ચાંપ્યાં. પાણી,
નીલ, કુલ, સેવાલ, હરીયકાય, ખીયકાય, ઇત્યાદિક આભજાં. સ્ત્રી

તિર્યચ તણા નિરંતર પરસ્પર સંગટ હુઆ. મુહપતિઓ સંઘટ્ટિ,
સામાયિક અણુ પુગ્યું પાચ્યું. પાળવું વિસાચ્યું ॥ નવમે સામાયિક-
વ્રત વિષયિઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ દિવસ ॥ ૧૩ ॥

દશમે દેશાવગાશિકવ્રતે પાંચ અતિચાર ॥ આણવણે પેસવણે ॥
આણવણુપગોગે, પેસવણુપગોગે, સદાણવાઇ. રવાણવાઇ, બહિયા
પુગલ પગમેવે ॥ નિયમિત ભુમિકા માંહિ બાહેરથી કાંઇ આણાવ્યું.
આપણુ કનહે થકી બાહેર કાંઇ મોકલ્યું. અથવા રૂપ દેખાડી, કાં-
કરો નાંખી, સાદ કરી આપ પણું છતું જણાવ્યું ॥ દશમે દેશાવ-
ગાશિક વ્રત વિષયિઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ દિવસ
માંહિ ॥ ૧૪ ॥

ઇચારમે પોપધોપવાસ વ્રતે પાંચ અતિચાર ॥ સંઘા રચ્યારવિહિ
અપ્પડિલેહિય, દુપ્પડિ લેહિય સજ્જ સંઘારઓ ॥ અપ્પડિલેહિય દુપ્પડિ-
લેહિય જિચ્યાર પાસવણુ ભુમિ ॥ પોસહ લીધે સંઘારા તણી ભુમિ ન
પૂંજી બાહેરલા લહુડાં વડાં રથંડિલ દિવસે શોખ્યાં નહીં, પડિલેહ્યાં
નહીં. માતર અણપુજ્યું હલાવ્યું, અણપૂંજી ભુમિકાયે પરડવ્યું.
પરઠવતાં “ અણુભણુહ જસગો ” ન કહ્યો, પરઠવ્યા પુઠે ત્રણવાર
“ વોસિરે વોસિરે ” ન કહ્યો. પોસહસાલ માંહિ પેસતાં “ નિસીહી ”
નિસરતાં “ આવરસહિ ” વાર ત્રણ બણી નહીં. પુઠવી, અપ્પ, તે-
ઉ, વાઉ, વનરપતિ. ત્રસકાય તણા સંઘટ્ટ પરિતાપ ઉપદ્રવ હુઆ.
સંઘારા પોરસી તણા વિધિ બણવો વિસયો. પોરસી માંહે ઉઘ્યા.
અવિધે સંઘાચ્યું પાચચ્યું. પારણાદિક તણી ચિંતા કીધી. કાળ વે-
ળાયે દેવ ન વાંધા. પડકમણું ન કીધું. પોસો અસુરો લીધો. સવે-
રો પારથો. પર્વ તિથે પોસો લીધો નહીં ॥ ઇચારમે પોપધોપવાસ
વ્રત વિષયિઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર પક્ષ ॥ ૧૫ ॥

બારમે અતિથિ સંવિભાગ વિરમણવ્રતે પાંચ અતિથાર ॥ સ-
ચિત્તે નિષ્પિખવણે ॥ સચિત્ત વસ્તુ હેઠે ઉપર છતાં માદાત્મા મા-
હા સતી પ્રત્યે અસુઝતું દાન દીધું. દેવાની ખુધ્ધે અસુઝતું ફેડી સુ-
ઝતું કીધું; દેવાની ખુધ્ધે પરાયું ફેડી આપણું કીધું. અણુદેવાની
ખુધ્ધે આપણું ફેડી પરાયું કીધું. વોહોરવા વેળા ટળી રહ્યા. અ-
સુરેં કરી માહાત્મા તેજા. મચ્છર ધરી દાન દીધું. ગુણવંત આવે
ભક્તિ ન સાચવી. છતી શક્તેં સ્વામી વાચ્છક્ય ન કીધું. અનોરાધ
ધર્મક્ષેત્ર સીદાતા છતી શક્તિએ ઉદ્ધર્યાં નહીં. દીન ક્ષીણ પ્રત્યે અ-
નુકંપાદાન ન દીધું. બારમે અતિથિ સંવિભાગ વ્રત વિષયિઓ અ-
નેરો જે કોઇ અતિથાર પક્ષ દિવસમાંહિ ॥ ૧૬ ॥

સંલેપણ તણા પાંચ અતિથાર ॥ ઇહલોએ પરલોએ ॥ ઇહ-
લોગા સંસર્પઓગે, પરલોગા સંસર્પઓગે, જીવિયાસંસર્પઓગે,
મરણાસંસર્પઓગે, કામભોગા સંસર્પઓગે ॥ ઇહલોકે ધર્મના પ્ર-
ભાવવગે રાજઝદ્ધિ, સુખ, સૌભાગ્ય, પરિવાર, વાંછયો, પરલોકે
દેવ, દેવેંદ્ર વિદ્યાધર, ચક્રવર્તી તણી પદવી વાંછી, સુખ આવે જી-
વિતવ્ય વાંછયું. દુઃખ આવે મરણ વાંછયું. કામ ભોગ તણી વાંછા
કીધી. ॥ સંલેપણ વ્રત વિષયિઓ અનેરો જે કોઇ અતિથાર પક્ષ
દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ બાદર જાણતાં અજાણતાં હુઓ હોય તે સવિ
હું મને વચને કાયાએ કરી ગિચ્છામિ દુઃખ. ॥ ૧૭ ॥

તપાચાર બાર ભેદ. છ ગાથ, છ અભ્યંતર ॥ અણુસણ મૂ-
ણાયરિઆ ॥ અણુસણ ભણી ઉપવાસ વિશેષ પર્વતિયે છતી શક્તિ-
યેં કીધો નહીં. ઉણોદરીવ્રત તે કોણિયા પાંચ સાત ઊણા રહ્યા
નહીં. વૃત્તિસંક્ષેપ તે દ્રવ્ય ભણી સર્વ વસ્તુનો સંક્ષેપ કીધો નહીં.
રસ ત્યાગ તથા વિગય ત્યાગ ન કીધો. કાય કલેશ તે લોચાદિક કષ્ટ

(૧૦૪).

કીધાં નદીં સંલીનતા અંગોપાંગ સંક્રાંતી રાખ્યાં નદીં. પાટલો ડ-
ગતો ફેડયો નહીં. ગંઠરી, સાઢપોરિરી, પુરિમદ્દ, એકાસણું, બેઆ-
સણું, નીવિ, આંખિલ પ્રમુખ પચ્ચખખાણ પારવું વિસાચું. બેસ-
તાં નવકાર ન ભણ્યો. ઉડતાં પચ્ચખખાણ કરવું વિસાચું. ગંઠરી-
જિં ભાગ્યું. નીવિ, આંખિલ, ઉપવાસાદિક, તપ કરી કાચું પાણી
પીધું. વગન હુગો. બાલ તપ વિપયિઓ અનેરો ને કોઈ અતિ-
ચાર પક્ષ ૦ ॥ ૧૮ ॥

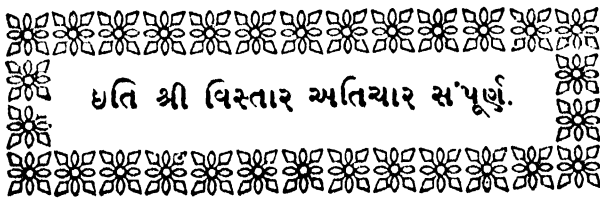
અભ્યંતર તપ ॥ પાયચ્છિત્તં ચિણ્વો ॥ મન શુદ્ધેં ગુર કંઠે
આલોચણ લીધી નહીં. ગુરદત્ત પ્રાયશ્ચિત્ત તપ લેખા શુદ્ધેં પહુ-
ચાડ્યો નહીં. દેવ, ગુર, સંધ સાદામી પ્રત્યે વિનય સાચવ્યો નહીં.
બાલ, વૃદ્ધ, ગ્લાન, તપસ્વી પ્રમુખતું વૈયાવચ્ચ ન કીધું. પાંચના,
પૃચ્છના, પરાવર્તના, અનુપ્રેક્ષા ધર્મકથાલક્ષણ એ પંચવિધ સ્વાધ્યાય
ન કીધો. ધર્મધ્યાન, શુક્લધ્યાન, ન ધ્યાયાં. આર્તધ્યાન, રૌદ્રધ્યાન,
ધ્યાયાં. કર્મલક્ષ્ય નિગિતે લોગસ દસ વીશનો કાઉરસગ ન કીધો ॥
અભ્યંતર તપ વિપયિઓ અનેરો ને કો અતિચાર પક્ષ ૦ ॥ ૧૯ ॥

વીર્યાચારના ત્રણ અતિચાર ॥ અણિગૂદિઅ બલ વીરિઓ ॥
પહવે, ગુણવે, વિનય વૈયાવચ્ચ, દેવપૂજન, સામાયિક, પોસહ, દાન
શીલ, તપ, બાવનાદિક ધર્મકૃત્યનેં વિષે મન, વચન, કાયા તણું છતું
બલ વીર્ય ગોપવ્યું, રૂડા પંચાંગ ખમારામણ ન દીધાં. વાંદળા તણા
આવર્તવિધિ સાચવ્યા નહીં. અનુચિત નિરાદરપણેં બેઠા. ઉતાવળું
દેવ વંદન, પડિક્કમાણું કીધું ॥ વીર્યાચાર વિપયિઓ અનેરો ને કોઈ
અતિચાર પક્ષ ૦ ॥ ૨૦ ॥

નાણાઈચિદ્દ પદવિય, સમ સંલેહણ પત્રરકમ્મેસુ ॥ ખારસ તપ
વિરિઅ તિગાં, ચઉંવીસંસય અધ્યારા ॥ પડિસિદ્ધાચું કરણે ॥

પ્રતિષેધ, અભક્ષ્ય, અનંતકાય, બહુ બીજ ભક્ષણુ, ગદારંભપરિચ-
હાદિક કીધું. જીવાજીવાદિક સૂક્ષ્મ વિચાર સદૃશ નહીં. આપણી કુ-
મતિ લગે ઉત્સુત્ર પ્રરૂપણ કીધી. તથા પ્રાણુતિપાત, મૃધાવાદ,
અદત્તાદાન, મૈથુન, પરિગ્રહ, ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, રાગ, દ્રેષ,
ક્રંદહ, અન્યાખ્યાન, પૈશુન્ય, રતિ અરતિ, પરપરિવાદ, માયામૃધા-
વાદ, મિથ્યાત્વશલ્ય, એ આદર પાપસ્યાનક કીધાં, કરાવ્યાં અનુભોધાં
હોય. દિનકૃત્ય પ્રતિક્રમણ વિનય વૈયાવચ ન કીધો. અનેરૂં વિતરાગ-
ની આજ્ઞા નિરૂદ્ધ કીધું. કરાવ્યું, અનુભોધું હોય ॥ એ ચિહ્નું પ્ર-
કારમાંહે અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ, આદર,
જાણતાં, અજાણતાં, હુવો હોય તે સવિ હું મને, વચનેં, કાયાયેં
કરી તરસ મિચ્છાગિ દુઝડં ॥ ૨૧ ॥

એવંકારે શ્રાવકતણે ધર્મે શ્રી સગકિત મુક્ત, ખાર વ્રત, એકસો
ચોવીસ અતિચાર માંહિ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસ-
માંહિ સૂક્ષ્મ, આદર, જાણતાં અજાણતાં, હુવો હોય તે સવિ હું મને
વચનેં કાયાયેં કરી તરસ મિચ્છાગિ દુઝડં ॥ ૨૨ ॥

(૧૦૬)

અથ નવસ્મરણ.

૬૩ અથ નવકાર મંત્ર.

૧ હુ સ્મરણ.

નમો અરિહંતાણું, નમો સિદ્ધાણું, નમો આયરિઆણું,
નમો ઉવજાયાણું, નમો લોએ સવ્વ સાહુણું, એસો-
પંચ નમુકારો, સવ્વપાવપેણાસણો, મંગલાણું, ચ સ-
વ્વેસિં, પદમં હુવધ મંગલં ॥

આ સૂત્રનો અર્થ સૂત્ર પહેલા પ્રમાણે સમજી લેવો.

૬૪ અથ ઉવસગ્ગહરં.

૨ જી સ્મરણ.

ઉવસગ્ગહરં પાસં, પાસં વંદામિ કમ્મધણુમુક્કં
વિસહુર વિસનિત્તાસં, મંગલ કટલાણુ આવાસં ॥૧॥
વિસહુર ફુલિંગમંતં, કઠે ધારેધ જો સયામણુઓ
તસ્સગહ રોગમારી, હુઠ્ઠજરા જંતિ ઉવસામં ॥૨॥
ચિઠ્ઠિ દુરેમંતો, તુજ્જપણામોવિ, ખહુફલો હોધ
નરતિરિએ સુવિ જીવા, પાવંતિ ન દુખખ દોગચ્ચં ॥૩॥
તુહસમ્મતે લક્કે, ચિંતામણિ કપ્પ પાય વલ્લહિએ
પાવંતિ અવિઘ્નેણું, જીવા અયરામરં ઠાણું ॥૪॥
ધ્વમ્મ સંથુઓ મહાયસ, ભત્તિલ્લર નિલ્લરેણુ હિઅએણતા
દેવ દિગ્ગજ ખેહિં, ભવે ભવે પાસ જીણચંદ ॥૫॥

આ સૂત્રનો અર્થ સૂત્ર વીસમા પ્રમાણે સમજી લેવો.

(૧૦૭)

૬૫ સંતિકરં.

૩ જી સ્મરણ.

સંતિકરં સંનિજિણ્—શાંતિના કરનાર શ્રી શાંતિનાથ ભગવાન.
જગસરણું જયસિરિધ દ્વાયારં—જગ નિવાસી લોકના આધાર
અને જય લક્ષ્મીના આપનાર.

સમરામિ ભત્ત પાલગ,—સેવકોના પાલનારને હું સ્મરું.
નિર્વાણી ગરૂડકયસેવં-૧૧૧૧—નિર્વાણી દેવી અને ગરૂડનામા
યક્ષે કરીછે સેવા જેની. (ઔપધિ લખ્ધિને.

ઓં સનમો વિષ્ણોસહિ,—ઓંકારસહીત નમસ્કાર થાઓ નિમ્ન
પતાણું સતિ સામિ પાંચાણું—પામેલા એવા શ્રી શાંતિનાથના
ચરણને.

ઝ્રૈંસ્વાહામંતેણ્,—ઝ્રૈં સ્વાહા એ મંત્રણીજ યુક્ત.
સંવાસિવ દુરિઅ હરણાણું-૧૧૨૧—સર્વ મરકી તથા પાપ વી-
ગેરેના હરનારા છે. (થાઓ.

ઓંસંત નમ્મુકારો,—શોભાયમાન એવા શાંતિનાથને નમસ્કાર
ખેલો સહિમાધ લલ્હિ પતાણું—કફ વીગરે આદિ સિંધાણાદિક
જેનાં ઉત્કૃષ્ટ ઔપધિયે કરીને પ્રાપ્ત થયાછે જેમને.

સૌં-હીં નમો સવોસહિપતાણું—સર્વે જે આવયવો તે ઔપ-
ધિપણને પામેલાછે તેમને સૌં-હીં સહીત નમસ્કાર થાઓ.

ચદેધ સિરિ-૧૧૩૧—વળી લક્ષ્મીને આપો.

વાણિ તિહુઅણ સામિણિ,—ત્રણ લોકની દેવી એવી સંસ્કારતિ.
સિરિ દેવી જજખરાય ગણિ પિડગા—લક્ષ્મી દેવી, ગણી પી-
ટક કામે યક્ષ રાજ.

(૧૦૮)

ગહ દિસિપાસ સુરિદા,—સુર્યાદિત્રય મહ, દસ દિશાના પાસક
ચોસઠ ઇંદ્ર. (કલા કરો. ૧૪૧)

સયાપિ રખખંતુ જિણુભત્ત—૧૪૧—નિરંતર જીત ભક્તોને ર-
રખખંતુ મમ રોહિણી,—મને રોહિણી દેવી રક્ષા કરો.

પત્રતી વજ્જ સિંખલાય સયા—વળી હમેશાં પ્રસન્નોદેવી, વ-
જ્જશુંખલા દેવી.

વજ્જકુસિ ચકકેસરિ,—વજ્જાંકુશોદેવી, ચક્રેશ્વરી દેવી.

નરદત્તા કાલી મહાકાલી—૧૫૧—નરદત્તાદેવી, કાલીદેવી મહાકાલી પ
ગોરી તહ ગંધારી,—ગૌરીદેવી તથા ગાંધારી.

મહાજલા માણવીઅ વધરૂદા—મહાજ્વાલા, માનવી, વળી વૈરટયા.
અચ્છુતા માણસિયા—અચ્છુતા, માનસિકા.

મહા માણસીઆઓ દેવીઓ—૧૬૧—મહા માનસિકા દેવીઓ.

જખખા ગોમુહ મહજખખ—હવે યક્ષો કહેછે ગોમુખનામા ય-
ક્ષ. મહા યક્ષ.

તિમુહજખખેસ તુંખરૂ કુસુમો—ત્રિમુખ યક્ષ, ઇશ્વર યક્ષ, તું-
ખરૂયક્ષ. કુસુમ યક્ષ.

માયંગો વિજયા જિય,—માતંગ, વિજય, તથા અજીત યક્ષ.

ખંભો મણુઓ સુરકુમારો—૧૭૧—બ્રહ્મ, મનુજ, તથા સુરકુમારયક્ષ.
છમ્મુહ પવાલ કિન્નર,—પદ્મુખ, પાતાલ, કિન્નર યક્ષ.

ગરૂડો ગંધવ્વ તહય જખિંદો—ગરૂડ, ગંધર્વ તથા યક્ષેન્દ્રનામાયક્ષ.
કુખેરવરૂણા ભિઉડી,—કુખેર, વરૂણ, ભૃકુડીનામા યક્ષ.

ગામેહાં પાસ માયંગો—૧૮૧—ગામેધ, પાર્શ્વ, માતંગ યક્ષ, એ
પ્રગણે પ્રત્યેક તીર્થકરનો પ્રત્યેક યક્ષ અનુક્રમે જાણવો.

દેવીઓ ચકકેસરિ,—હવે દેવીઓ કહેછે, ચક્રેશ્વરી દેવી.

(૧૮૯)

અજિઆ દુરિઆરિ કાલી મહાકાલી—અજિતા દુરિતારિ કા-
લી તથા મહાકાલી.

અચ્યુત સંતાનલા,—અચ્યુતા, શાંતા, જ્વાલા નામાદેવી.
સુતારયા સોય સિરિવછછા ॥૯૧॥—સુતારા દેવી, અશોકા દેવી,
શ્રી વત્સા નામા દેવી.

ચંડા વિજયંકુસિ પન્નઘતિ—ચંડા દેવી, વિજયા દેવી, અંકુશા
દેવી, પન્નગા નામા દેવી. (રિણી દેવી.

નિવ્વાણિ અચ્યુઆ ધરણી—નિર્વાણી દેવી, અચ્યુતાદેવી, ધા-
વધરૂદ્ધ છુત્તગંધારિ—વૈરોટ્યા, અચ્છુમા, ગાંધારિ.

અંબ પદ્મિભાવધ સિદ્ધા ॥૧૦૧॥—અંબા, પદ્માવતી, સિદ્ધા દેવી. એ
પ્રમાણે યોવીસ દેવીઓ અનુક્રમે યોવીસ તીર્થકરોની જાણવી.
ધ્યમ તિથ્થ રાખણુ રયા,—એ પ્રકારે તીર્થનું રક્ષણ કરવાને
વિષે તત્પર. (વતા, દેવીઓ.

અન્નેવિ સુરા સુરિ ચહિહાવિ—અન્ય પણ ચાર પ્રકારના, દે-
વંતર જોઇછિ પમુહા,—જાવન વીર વિશેષ જે વ્યંતર તથા યો-
સઠ યોગિની પ્રમુખ.

કુણ્તુ રાખણં સયા અમ્હ ॥૧૧૧॥—અમોને રક્ષા પ્રત્યે નિરંતર કરો.
એવં સુદિક્ષિ સુરગણુ,—એમ પૂર્વે કહેલા સમ્યક દ્રષ્ટી દેવતાના સમુદે.
સહિઓ સંધરસ સંતિ જીણુચંદા—સહીત એવા સંધને શ્રી
શાંતીજન્યંદ્ર.

મજ્જવિ કરેઉ રાખણં,—મને સર્વોપદ્રવ થકી રક્ષા પ્રત્યે કરો.
મુણિ સુંદર સ્મરિ થુઅ મહિમા ॥૧૨૧॥—મુનિને વિષે પ્રધાન એવા
તથા સ્તોત્રના કર્તા મુનિ સુંદર સ્મરિએ સ્તવ્યો છે મહિમા જોનો.
ધ્યમ સંતિનાહુ સમ્મ, દિક્ષિ—શ્રી શાંતિનાથની એ પ્રકારે સ-
મ્યક દિક્ષિ,

(૧૧૦)

રખખં સરખ તિકાલંજો—રક્ષાને ત્રણે કાલ જો કોઈ રમરણ કરે.
સવ્વોવદ્ધ વરહિઓ,—તે સર્વોપદ્રવે રહીત થાય. (તે પામે.
સ લહુઈ સુહસંપયં પરમં ૥૧૩૥—તે સર્વોદ્દૃષ્ટ સુખ સંપત્તિ-
તવગચ્છ ગયણુદિણુયર,—તપ્પોગચ્છ રૂપ જે આકાશ તેને વિ-
ષે સુર્ય સમાન.

જુગવર સિરિ સોમ સુંદર ગુરણું—યુગ પ્રધાન પદવીના ભો-
ગવનાર શ્રી સોમ સુંદર સુરિ નામે ગુરના.

સુપસાય લદ્ધગણુદર વિઝ્યાસિદ્ધિ—પ્રસાદે કરી પ્રાપ્ત થય ગ-
ણુધર વિદ્યાસિદ્ધિને.

ભણુઈ સીસો—૥૧૪૥ શીખ્ય કહેતાં શ્રી મુનિ સુંદર સુરી બણે છે.

૬૬ અથ તિજય પહુત.

૪ થુ રમરણ.

તિજય પહુત પયાસય,—ત્રણ જગતના ઐશ્વર્યને પ્રકાશ કરનારો.
અઠ મહા પાડિહિર જુતાણું—આઠ મહા પ્રાતિહાર્યે કરીને યુ-
ક્ત એવો.

સમયખિત્ત ઠિઆણું—કાલ વિશેષ ક્ષેત્રમાં વર્તતા.

સરેમિ ચક્ક જિણુંદાણું ૥૧૫—જીનેદ્રોના સમુદને હું રમરણ કરજું.
પણુવીસાય અસીયા,—પચીસ વળી એંશી.

પત્તરસ પખાસ જણુવર સમૂહો—પત્તર, પયાસ એ રીતે એ-
કસો ને સીતેર તિથ્યકરનો સમુદાય.

નાસેઉ સયલ દુરિઅ—સમગ્ર પાપ કર્મોને નાશ કરો.

ભવિઆણું ભત્તિ જુતાણું ૥૧૬—ભક્તિએ સહિત એવાં ભ-
વ્ય જીવોનાં.

વીસા પણ્યાલા વિય,—વીસ, પીસ્તાલીસ.

તીસા પત્રતરી જિણવરિંદા—ત્રીસ, પંચોતેર એ પ્રમાણે એક-
સોને સીતેર જીતવરો.

ગહુ ભૂચ્ય રગખ સાધણિ—મંગલાદિક્રિ અહો, વ્યંતર વિશેષ,
રાક્ષસ વિશેષ, શાકીણીયોથી ઉત્પન્ન થયેલા.

ઘોરવસગાં પણાસંતુ ॥૩૩॥—મયંકર દુઃખોને નાશ પમાડો.

સિત્તિરિ પણતીસાવિય,—સિત્તેર, પાંત્રીસ. (રેનો સમુહ.

સદ્દી પંચેવ જિણગણે એસો—સાઠ, પાંચ એ રીતે જીતવ-
વાહિ જલજલણ હરિ, કરિ—વ્યાપિ, જલ અગ્નિ, વાધ, હાથી.

ચોરારિ મહાભયં હરઉ ॥૪॥—ચોર, શત્રુ વીગરેના મહોટા
ભયને હરો.

પણપત્રાય દસેવય,—પંચાવન વળી, દસ.

પત્રઠી તહય ચેવ ચાલીસા—પાંસઠ, તેમજ ચાલીસ એ પ્રમાણે
એકસો સીતેર જીતવરો.

રખંતુ મે સરીરં,—ગારા શરીરની રક્ષા કરો.

દેવાસુર પણમિચ્છા સિદ્ધા ॥૫૫॥—દેવતા અને દૈત્યોએ નમેલા
એવા જે સિદ્ધ ભગવાન.

ઐં હરહુંહઃ સરસુંસઃ, હરહુંહઃ તહચેવ સરસુંસઃ—ઐં
પરમેષ્ઠિવાચક છે. તથા હરહુંહઃ એ ચાર અક્ષરોથી પદ્મા, ન્યા
વિજયા અને અપરાજિતા એ ચારનું અહણુ થાય છે. તથા સ-
રસુંસઃ એ ચાર મત્ર ગ્રીજ ઉપસર્ગ નિવારણ માટે છે. આ
સોલ અક્ષરોઃ હ, ર, હું, હઃ, સ, ર, સું, સઃ, હ, ર, હું, હઃ,
તેમજ સ, ર, સું, સઃ એ વચ્ચા ખાના છોડીને યંત્રના પા-
કીના ખાનામાં અતુકમે લખવા.

(૧૧૨)

આલિહિય નામ ગહલ—વળી સાધન કરનારનું નામ એવું
સાથે તે યંત્રના મધ્ય ભાગમાં લખ્યું છે એવો.

ચક્કં કિર સન્વચ્છો ભદ્રં ॥૬૧॥—આ સર્વનોમદ્ર નામનો નિશ્ચે
યંત્ર જાણવો. ॥૬૧॥

એવું રોહિણી પત્રતી—એ, હં, શ્રી એ ત્રણ બીજ સાથે યંત્ર
માં સોલ વિદ્યા દેવીઓના નામ લખવા રોહિણી. પત્રતી.

વજ્રસિંખલા તહય વજ્રચંદુસિચ્છા—વજ્રશૂંખલા ત-
થા વજ્રાંકુશી.

ચક્રેસરિ નરદ ૧—ચક્રેશ્વરી, નરદતા. (રી. ૧ ૭ ૧)

કાલિ મહાકાલી તહ ગોરી ॥૭૧॥—કાલી, મહાકાલી તથા ગો-
ગંધારી મહાજાલા—ગાંધારી. મહાજાલા.

માણવી વધરિદ્ તહય ચ્છુતા—માનવી, વૈશ્વત્યા, તેમજ અચ્છુતા.

માણસિ મહામાણસિચ્છા—માનસી અને મહામાનસી એ સોલ
વિદ્યા દેવીનાં નામ લખવા. (કરો. ૧ ૮ ૧)

વિજઝા દેવિચ્છો રખખતુ ॥૮૧॥—ને સોલ વિદ્યા દેવીઓ રક્ષણ
પત્ર દસ કમ્મ ભૂમિસુ—પંદર કુર્મ ભૂમિના ક્ષેત્રને વિશે.

ઉપ્પત્તં સત્તરિ જીણાણસય—ઉત્પત્ત યજ્ઞેના એકસોને સીતેર
તીર્થકરો.

વિવિહ રચણાધં વન્નો—વિવિધ રત્નાદિ વર્ણ કરી. (પ્રત્યે હરો.

વસોહિચ્છં હરહિ દુરિચ્છાધં ॥૯૧॥—શોભાયમાન એવા દૂરિત
ચક્રિતોસ અધસિય જુચ્છા—ચોત્રિસ અતિશયે કરી યુક્ત.

અઠ્ઠ મહાપાહિર કયસોહા—આઠ મહા પ્રાતિહાર્યે કરીને કરી
છે શોભા જોની.

તિથ્થયરા ગયમોહા—મોહરહિત એવા તીર્થકરો.

(૧૧૩)

ઝાઝેયવા પયત્તેણું ॥૧૦॥—પ્રયત્ને કરી ધ્યાન કરવા યોગ્યછે.

ઝાં વરકણુય સંખ વિદુમ—સુંદર સોનું. શંખ, પરવાળા.

મરગય ઘણુ સન્નિહું વિગયમોહું—મરકત મણી તથા મેઘ
સરખો છે વર્ણુ જેમનો એવા તથા મોહરહિત.

સત્તરિ સયં જીણાણું—એકસો સીતેર જીતેદ્રાને.

સવામર પૂઠ્યં વંદે ॥ સ્વાહા ॥૧૧॥—સર્વ દેવતા વડે પૂજીત
એવાને હું નમુંકું. ॥૧૧॥

ઝાં ભવણુવર્ધ વાણુ વંતર—ભુવનપતિ તથા વાણુ વ્યંતર.

જેઘસવાસી વિમાણુવાસી ઝ્ય—જ્યોત્સી તથા વૈમાનિક દેવો વીજેરે.

જે કેવિ દુઠ્ઠ દેવા—જે કાઠી દુષ્ટ દેવો હોય. (શાંતહો. ॥ ૧૨ ॥

તે સવે ઉવસમંતુ મમ ॥ સ્વાહા ॥૧૨॥—તે સર્વ મને ઉપ-

ચંદણ કપ્પુરેણું ફલઝ્યે—ચંદન કપૂરાદિકે કરી કાષ્ટપટ અથ-
વા કાંચ સ્થાલને વિષે.

લિહિઊણુ ખાલિઝ્યં પીઝ્યં—લખીને તથા છાંયે સુકવીને પ્રા-
તઃસમયે ઘોઘને પીધો હોય નો.

ઝેગંતરાઈ ગહભૂઝ્ય—ઝેકાંતરિક તાવ તથા ગ્રહભૂત.

સાઘણિ મુગ્ગં પણાસેધ ॥ ૧૩ ॥—શાકિની, મોગક વીજેરેને
નાશ કરે. ॥ ૧૩ ॥

ઘઝ્યસત્તરિ સયંજંતં—આ એકસોને સીતેર તીર્થકરોનો યંત્ર.

સમ્મં મંતં દુવારિ પડિલિહિઝ્યં—જે ગુપ્ત મંત્ર છે એવો તથા
ધરદ્વારને વિશે પ્રતિજ્ઞન કરેલો એવો.

દુરિઆરિ વિજયવંતં—પાપ અને શત્રુ તેનો જય કરનાર એ-
વો આ મંત્ર છે. (અર્ચન કરો.

નિલ્લંતં નિઝ્ય મઝ્યેહ ॥૧૪॥—તેને હમેશા સંદેહ વગર

॥૬૭॥ અથ નમિત્ત પ્રારંભ.

પ મુ રમરણ.

નમિત્તિણ પણ્ય સુરગણ—નમસ્કાર કરીને, નમેલા દેવતાઓનાસમુદ્ધ.

ચૂડામણિ કિરણ રંજીત્ય મુણિણ—તેમના મસ્તકને વિશે ર-

હેલા મુકુટમણિ તેના કિરણોએ કરી રંજીત એવું પાર્શ્વનાથમુનિનું.

ચલણ જીવ્યલ, મહાભય—ચરણયુગલ, જે મહોટા ભયનો.

પણાસણ સંધવં વુઠ્ઠિ ॥૧૧॥—નાશ કરનાર છે તેને નમીને આ

સ્તવન હું કહીશ.

(થા મુખ છે જેનાં.

સડિયકર ચરણ નહમુહ—સડી ગયેલાં, હાથ, પગ, નખ ત-

નિયુકુનાસા વિવલ લાયત્તા—એસી ગથાં છે નાક જેના એવા

તથા નાશ પામી છે શરીરની શોભા જેની એવા.

કુકુમહા રોગાનલ—કાઠ મહા રોગ રૂપ દેવતાના.

પુલિંગ નિદ્ધ સવંગા ॥૧૨॥—તણખાવડે દાઝેલું છે સર્વ અંગ

જેનું એવા.

(ન તે રૂપ.

તે તુહચલણ રાહણ—તે પ્રાણીઓ તમારા ચરણનું આરાધ-

સલિલજલિ સેય વુઠ્ઠિચ્છાયા (ઉચ્છાહા)—પ્રાણિની અંજ-

લિ છાંટવાથી વધી છે શોભા જેની.

વણદવ દદ્દા ગિરિપા—વનનો દવ તેને કરી બલેલા ઝાડો.

યવ, વ્ય પત્તા પુણા લલ્લિ ॥ ૩ ॥—જેમ જલથી તેમ પ્રા-

ણીઓ ફરીથી ગયેલી શોભાને પામે છે. (વા સમુદ્રના.

દુવ્વાય ખુલ્લિય જલનિહિ—પ્રતિકુલ પવને કરી છુમિત એ-

ઉલ્લસ કલ્લોલ લીસણ રાવે—ઉદાર કલ્લોલ તેના ભયંકર

રાખે જેને વિશે થાયછે એવા.

(યથી વિન્હલ એવા.

સંભંત ભય વિસંકુલ—શું કરવું તે વિચારમાં મૂઠ અને મ-
નિઝઝામય મુકવાવારે ॥૪॥—ખલાસીઓએ મુક્યો છે વ્યા-
પાર જેને વિશે તથા ॥૪॥

અવિદલિઅ જાણવત્તા—નથી માગ્યું વહાણ જેમનું એવા.
ખણેણ પાવંતિ ઇચ્છિઅ કુલં—એક ક્ષણમાં ધારેલા કાંડાને પામેછે.
પાસજણ ચલણ જુઅલં—પારસ નાથના ચરણ જુગલને.
નિઅચિઅ જે નમંતિ નરા ॥૫॥ જે પુરૂષો હમેશા નમે છે
તેઓ ॥૫॥ (વનનો અગ્નિ.

ખર પવણુ દ્ધુઅ વણુવ—પ્રચંડ પવને કરી પ્રસરિત થયેલો
જલાવલિ મિલિય સયલ દુમ ગહુણુ—તેની જે જવાલા તેની
શ્રેણિવડે કરી પરસ્પર ઝોકીબૂત થયાં છે સકલ વૃક્ષોના ગહન જેને
વિષે એવા. (હરણીઓ તેના.

ડઝઝંત મુદ્ધમય વહુ—વળી દાઝતી અને મુઝ મોળી એવી
લીસણુરવ લીસણુમિવણુ ॥૬॥—ભયંકર આક્રંદે કરી ભયં-
કર એવા વનને વિશે. ॥૬॥ (યુગલને.

જગ ગુરૂણુ કમ્મ જુઅલં—જગત ગુરૂ પાર્શ્વનાથના ચરણ
નિવ્વાવિઅ સયલ તિહુઅણુ ભોઅ—દુઃખને નાશ કરી સુ-
ખીયો ક્યો છે સમસ્ત ત્રણ જીવનનો વિસ્તાર જેણે એવું.

જે સંભરંતિ મજ્જા—જે મનુષ્યો સ્મરણ કરે છે.
નકુલુધ જલણુ ભયં તેસિં ॥૭॥—તેમને દાવાગ્નિ ભય ક-
રતો નથી. ॥૭॥

વિલસંત ભોગ લીસણુ—સુશોભિત ફણાએ કરી ભયંકર.
કુરિઆરૂણુ નયણુ તરલ જહાલં—તળી ચપળ અને આરક્ત
છે નેત્ર જેનાં વળી ચંચળ છે જીભ જેની એવા.

હિંગા ભુઅંગાં નવજલય—ભયંકર સર્પને જે નવો મેષ તેના.
સથ્થહું બીસણાયારં ॥૮૧॥—સરખો શ્યામ વર્ણવાળો અને ભ-
યંકર આકાર અથવા આચાર છે જેનો એવા સર્પને.

મત્રાંતિ કીડ સરિસં—કીડસદૃશ માને છે.

દૂર પરિછૂટક વિસમ વિસવેગા—જેમણે દૂર ટાલ્યો છે જેના
ભયંકર વિષનો વેગ એવા. (અને સિદ્ધ.

તુહનામ ખર કુડ સિદ્ધ—તારા નામાક્ષર રૂપ પ્રગટ પ્રભાવી
મંત્ર ગુરૂઆ નરા લોએ ॥૮૨॥—એવા મંત્રે કરીને કહોટા આ
લોકમાં જે મનુષ્યો છે તેઓ સાપને કીડ બરાબર માને છે. ॥૮૩॥

અડવીસુ ભિદ્ધ તક્કર—અટવીઓને વિષે, જે ભિલ તથા ચોર.
પુલિદ સદુલ સદ બીમાસુ—તથા વનચર જીવો તથા શાર્દૂલ
તેના શબ્દે કરી ભયંકર એવી વળી.

ભયવિહુર પુત્રકાયર—ભયે કરો વિન્હલ અને દુઃખિત એવા
લોકોને અકાતર ભીદ્ધ લોકોએ.

ઉલ્લૂરિઅ પહિઅ સથ્યાસુ ॥૧૦૧॥—લૂટ્યા છે મુસાફર લો-
કોના સાથે જેને વિશે એવી અટવીઓને વિષે ॥૧૦૨॥

અવિલુત વિહવસારા—નથી લૂટ્યું પધાન ધન જેતું એવા છે.
તુહનાહ પાણામ મત વાવારા—હે નાથ તમને પ્રણામ માત્ર
કરવાનો વ્યાપાર છે જેમને તેઓ.

વવગય વિગ્ધા સિમ્ધ—જલદીથી વિદ્ય રહિત થયેલા એવા.

પતાહિય ઇચ્છિય ઠાણું ॥૧૧૧॥—હૃદયને વિષે વાંછિત સ્થાનક
પ્રત્યે પામે છે. ॥૧૧૨॥ (એવો.

પન્નજલિઆ નલ નયણું—પ્રજ્વળેલા અગ્નિ જેવા નેત્ર છે જેનાં
દૂર વિચારિય મુહું મહાકાય—તથા દૂર થકી કાડ્યું છે મુખ

(૧૧૭)

જેણે એવો તથા મહોદું છે શરીર જેતું એવો. (બેધાછે.

નહ કુલિસ ધાય વિઅલિઅ—નખરૂપ વજના પ્રહારે કરી
ગધંદકુલ થયલા લોઅમં ॥૧૨૧॥—મોટા હાથીના કુંભસ્થલનો
વિસ્તાર જેણે એવો. ॥૧૨૧॥

પણ્ય સસંભમપથિવ—નમેલા એવા આદર સહિત રાગઓ તેમનું
નહમણિ માણિક્ક પડિઅ પડિમરસ—જે પ્રભુના નખરૂપ મ-
ણિ અને માણિક્ક તેને વિશે પ્રતિગિય પડેલું છે એવા.

તુહ વયણ પહરણધરા—તમારા વચનરૂપ શસ્ત્રને ધરનારા મનુષ્યો
સીહ કુદ્દપિ ન ગણતિ ॥૧૨૩॥—પૂર્વે કહેલો એવો તથા દોધાય-
માન સિંહને પણ ગણતા નથી. ॥૧૨૩॥ (શક્ત છે જેને.

સસિધવલ દંત મુસલ—ચંદ્ર સરખા ઉજ્જવલ બે દંતરૂપ મુ-
દીહ કર્કટલાલ વટ્ટિ ઉચ્છાહ—મહોટો શુંદાદંડ ઉઝાળવાથી વ-
ધ્યો છે ઉત્સાહ જેને એવા.

મહુપિંગ નયણ જુઅલ—મધ સરખા પીળાં બે નેત્રો છે જેને એવો
સસલિલ નવજલ હુરારાય ॥૧૨૪॥—જલે કરી ભરેલા નવા મે-
ધ સરખી ગર્જના છે જેની એવા. ॥૧૨૪॥

ભીમ મહા ગધંદ—ભયંકર મહોટા ગળેંદ્રને.
અઅ્યા સન્નપિતે ન વિગણંતિ—પાસે રહેલોજતાં પણ તે લો-
કો ગણતા નથી.

જે તુમહ ચલણ જુઅલ—જે લોકો તમારા ચરણ યુગલને.
મુણિવર્ધ તુંગ સમટલીણ ॥૧૨૫॥—હે મુનિ પતિ ! શુભોએ
કરી ઉત્તત એવા ચરણ યુગલને સમ્મદ પ્રકારે આશ્રયે રહે-
લા છે. ॥૧૨૫॥ (રૂગ તેના.

સમરમ્મિ તિજ્જ ખંગ્ગા—સંગ્રામને વિષે, જ્યાં તીક્ષ્ણ ખ-

(૧૧૮)

ભિન્ધાય પવિદ્ધ ઉદ્ધુય કથંધે—પ્રહારે કરી ઉત્ત શુંખલ માફક
આમ તેમ આપડે છે મસ્તક વિનાના ધડ જેને વિશે.

કુંતવિણિ ભિન્ન કરિ કલહ—ભાલાએ કરી બેદેલાં નાના હાથી-
ઓ તેમને.

મુક્ક સિકાર પઉરંમિ ॥૧૬॥—મુકેસો જે સિત્કાર અવાજ
તેને કરી પ્રચુર એવા સંઆગને વિષે ॥૧૬॥ (યથેલા શત્રુ.

નિજિજય હૃષ્ટુદ્ધરિઓ—સંપૂર્ણ જીત્યા છે અહંકારે કરી ઉદ્ધત
નરિંદ નિવહા ભડા જસં ધવલ—રાગઓના સમુદ જેણે
એવા લોકો ઉજવલ યશ પ્રતે.

પાવંતિ પાવ પસમિણ—પામે છે હે પાપના નાશ કરનાર !

પાસજીણુ તુહૃષ્ભાવેણ ॥૧૭॥—હે પાર્શ્વજીન તમારા પ્ર-
ભાવથી. ॥૧૭॥

રોગ જલજલણુવિસહર—રોગ જળ. અગ્નિ, સર્પ.

ચોરારિ મઠંદિગયરણુ ભયાધ—ચોર. શત્રુ, સિંહ હાથી અને
સંઆમ તે થકી ઉત્પન્ન થતા ભયો. (કરીને.

પાસજીણુ નામ સંકિત્તણુ—પાર્શ્વનાયના નામનું કીર્તન કરવે
પસમંતિ સંવાધ ॥૧૮॥—સર્વે નાશ પામે છે ॥૧૮॥

એવં મહાભયહરં—એ પ્રમાણે મહોટા ભયને હરનાર એવું મ-
હા ભયહર નામનું. (વન છે તે.

પાસ જિહ્વિંદસ્સ સંથવ મુઆરં—પાર્શ્વજીનેંદ્રનું કિદાર જે સ્ત-
ભવિય જણાણુદયરં—ભવિક જનને આનંદ કારક છે.

કલ્હાણુ પરંપર નિહાણુ ॥૧૯॥—અને કલ્યાણની પરંપરા તે-
નું નિદાન રૂપ છે ॥૧૯॥

રાયભય જખ્ખ રખ્ખસ—રાજભય, યક્ષભય તથા રાક્ષસભય.

(૧૧૯)

કુસુમિણ દુસ્સહિણ રિખખપીડાસુ—કુસ્વપ્નભય તથા દુષ્ટ શ-
કુન ભય તથા અશુભગ્રહ તે સમગ્રાની પીડાઓને વિષે.

સંજાસુ દોસુ પથે—એ સંધ્યાને વિષે તથા મારગને વિષે.

ઉવસગ્ગે તહય રયણીસુ—૧૨૦૧—ઉપસર્ગને વિષે તેમજ રા-
ત્રિને વિષે ૧૨૦૧ (યા સાંભળે.

જે પઠધ જે અનિસુણુધ—જે કાષ્ઠ માણસ આસ્તવનને બણે ત-
તાણું કંઠણું અમાનતુંગસ્સ—તે જેહુ જણતું તેમજ આ
સ્તોત્રના કર્તા માનતુંગ સૂરિતું.

પાસો પાવં પસમેઉ—પાર્શ્વવાથ સ્વામિ પાપ નાશ કરે.

સયલ લુવણુ ચિચઅચલણુ—૧૨૧૧—સમસ્ત જે ત્રિભુવન તે-
ના લોકોએ કરી પ્રજ્ઞત છે ચરણુ જેનાં એવા ૧૨૧૧

ઉવસગ્ગાંતે કમઠાસુરખિ—ઉપસર્ગ કરનાર કમઠાસુર છતે પણુ.
ઝાણુઓ જે નસંચલિઓ—જે ભગવાન ધ્યાનથી સંચલિત
ન થયા એવા. (સ્ત્રીઓ વડે.

સુરનર કિન્નર જીવધહિ—તથા દેવ, મનુષ્ય અને કિન્નર તેમની
સંધુઓ જયઉપાસજીણુ ૧૨૨૧—સ્તવન કરાયેલા એવા પા-
ર્શ્વનાથ જયવંતા વતો ૧૨૨૧

એઅસ્સ મઝ્ઝિયારે—આ સ્તવનના મધ્યભાગમાં. (છે તે.

અઠ્ઠાસ્સ અખ્ખરેહિજે મતો—છૂટા અઠાર અક્ષરોનો મંત્ર
જે જાણુધ સોઝાયધ—જે કાષ્ઠ જાણુ અને ધ્યાન કરે.

પરમ પયથ્થં કુડં પાસં ૧૨૩૧—શ્રી પાર્શ્વનાથનું તે પ્રગટ એ-
વું મહોદ્ધં પદ જે મોક્ષ તેને વિષે રહેનારા થાયછે. ૧૨૩૧

પાસહ સમરણુ જે કુણુધ—જે કાષ્ઠ શ્રી પાર્શ્વનાથનું સ્ત-
વન કરે.

સંતુલે હિયયેણુ—સંતુલ હૃદય વડે કરી.

અર્કુતરસય વાહિભય—એકસોને આઠ વ્યાધિના ભયો.

નાસઘ તરસ દૂરેણુ—૧૨૪૧—તે માણસના દૂર થકી નાશ પા-
મે છે. ૧૨૪૧

૧૬૮૧ અથ શ્રીઅજિતશાંતિ સ્તવન.

અજઅં જઅ સંવ ભયં—જાણ છે સર્વે ભયો જેણે એવા
શ્રી અજિતનાથ ભગવાનને.

સંતિય પસંત સવ્ય ગય પાવં—વળી ગયા છે સર્વે રોગો તથા
પાપ જે થકી એવા શ્રી શાંતિનાથ ભગવાનને.

જય ગુરૂ સંતિ ગુણુ કરે—જગતના ગુરૂ અને શાંતિ તથા જ્ઞા-
નાદિક ગુણુ તેના કરનાર એવા.

દાવિ જીણુવરે પણિવયામિ ૧૧૧ ગાહા ૧—એવા બેહુ જીનવરને
હું નમસ્કાર કરું છું ૧૧૧ આ ગાથા છંદ જાણુવો,

વવગય મંજુલ ભાવે—ગયો છે અશોભન ભાવ જેમનો એવા.

તેહું વિઉલ તવ નિમ્મલ સહાવે—વળી વિસ્તીર્ણુ તપ વડે કરી
નિર્મલ નિઃકર્મો રાસતાયે કરી સ્વભાવ છે જેમનો એવા,

નિરૂપમ મહુ પ્પભાવે—નિરૂપમ તથા મહોટો છે પ્રભાવ જે-
મનો એવા,

થોસામિ સુદિઠુ સહભાવે ૧૨૧ ગાહા ૧—સમ્યક પ્રકારે કરી
દીઠા છે જીવાજીવાદિક ભાવો જેણે એવા ઉપર કહેલા બેહુ તી-
ર્થકરોની હું સ્તુતિ કરું છું ૧૨૧ આ ગાથા છંદ છે.

સવ્યદુઃખપ્પસંતીણુ—સર્વ દુઃખની પ્રશાંતિ થઈ છે જેણે એવા.

સવ્ય પાવપ્પ સંતિણુ—સર્વ પાપ કર્મોની પ્રશાંતિ થઈ છે જેને એવા.

સયા અણ્ય સંતીણું—વળી કદી પરામવ ન પામે એવો શાંતિ
ગુણ છે જેમનો એવા.

નમો અણ્ય સંતીણું ॥૩૧॥ સિલોગો ॥—અણ્ણતનાથ તથા
શાંતિનાથને નમસ્કાર થાઓ ॥૩૧॥ આ શ્લોક નામા છંદ છે.

અણ્ય જીણુ મુહુ પ્યવત્તણું—હે અણ્ણત જન? સુખને પ્રવર્તાવનાર
તવ પુરિ સુત્તમ નામ કિત્તણું—હે પુરિષોત્તમ? તમારું નામ કીર્તન છે
તહુય ધિર્ધ મધ પ્યવત્તણું—તેમજ વળી ધૃતિ અને મતિ તેનું કરનાર
તવય જીણ્ણત્તમ સંતિ કિત્તણું ॥૪૧॥ માગહિઆ ॥—હે જ-
નને વિષે ઉત્તમ શાંતિનાથ ભગવાન ! તમારું નામ કીર્તન પણ
તેમજ છે. ॥૪૧॥ આ માગધિકા છંદ છે.

કિરિઆ વિહિ સચિઆ કમ્મ કિલેસવિ મુખ્ખયર—પચ્ચીસ
ક્રિયા કરવે કરી સચિત આઠ કર્મ તથા કપાય તે થકી મુકાવ-
નાર એવા.

અણ્ણનં નિચિઆંચ ગુણેહિં મહા મુણિ સિદ્ધિ ગય—અ-
ણ્ણતનાથને, જ્ઞાનાદિક ગુણે કરી સહિત અને મહોટા મુનિઓની
જે આઠ સિદ્ધિઓ તેને પામેલા એવા.

અણ્ણઅરસય સંતિ મહા મુણિણો વિ અ સંતિ કર—અ-
ણ્ણતનાથને તેમજ મહા મુણિ શાંતિનાથને, શાંતિનો કરનાર.
સયયં મમ નિવ્વુધ કારણુયં ચ નમસણુયં ॥૫૧॥ આલિં-
ગણુયં ॥—નમસ્કાર મને નિરંતર મોક્ષનું કારણ થાઓ ॥૫૧॥
આ આલિંગનક નામા છંદ છે.

પુરિસા જ્ઞધં દુખ્ખ વારણું—હે પુરિષો ! જો તમે દુઃખ નિવા-
રવાને આતે.

જ્ઞધંમ વિમગ્ગહુ સુખ કારણું—જો તમે સુખનું કારણ શોધતા હોતો

અજીઅં સંતિય ભાવઓ—ભાવ થકી શ્રી અજીતનાથ તથા શાંતિનાથને.

અભય કરે સરણું પવજજહા ॥૬॥ માગહિઆ ॥—શરણે નઓ. તે અભયદાન આપનારા છે. ॥૬॥ આ માગધિકા છંદ છે.

અરધ રધ તિમિર વિરહિઅ મુવરય જરમરણું—અરતિ, રતિ, તથા અજ્ઞાને કરી રહિત તથા નાશ પામ્યા છે જરા અને મરણના દુઃખ જે થકી એવા.

સુર અસુર ગરલ ભુઅગવર્ધ પયય પણિ વધઅં—વૈમાનિક, ભવનપતિ, સુવર્ણકુમાર, નાગકુમાર તેમના સ્વામી તેઓએ રૂડે પ્રકારે કરી ક્યો છે નમસ્કાર જેને એવા.

અજીઅ મહુ મવિઅ સુનય નય નિઉણ મભાયકરં—અજીતનાથને હું પણ, રૂડા નયે કરી પ્રતીતિ પામવામાં નિપુણ તથા અભયદાનના કરનાર એવા.

સરણ મુવસરિઅ ભુવિ દિવિજ મહિઅં સયય મુવણમે ॥૭॥ સંગયયા ॥—શરણે આવીને મનુષ્ય તથા દેવતા વડે કરી પૂજીત એવાને નિરંતર નમસ્કાર કરું છું ॥૭॥ આ સંગતક છંદ છે.

તંય જીજીતમ મુતમ નિતમ સત્તથરં—તે જીતને વિષે ઉત્તમ તથા પ્રધાન, અજ્ઞાન રહિત અને ભાવયજ્ઞના ધરનારને.

અજજવ મદ્ય ખતિ વિમુત્તિ સમાહિ નિહિં—નિર્માયિકપણું, નિરહંકારતા, ક્ષમા, તથા નિર્લોભતા અને સમાધિ તેના સમુદ્રને.

સંતિકરં પણુમામિ દમુતમ તિથ્થયરં—શાંતિના કરનારને તથા ઇન્દ્રિયના દમવાદ્ધે કરી ઉત્તમ તથા તીર્થના કરનારને હું પ્રણામ કરું છું.

સંતિમુણી ભમ સંતિ સમાહિવરં દિસઉ ॥૮૧॥ સોવાણુયાં—
એવા શ્રી શાંતિ મુનિ મને શાંતિ અને ઉત્તમ સમાધિ પ્રત્યે
દેખાડો ॥૮૧॥ આ સોપાનક નામા છંદ જાણવો.

સાવથિ પુવ્વ પથિવંચ વર હૃથિ મથ્યય પસથ વિ-
ચિન્ન સંથિયં—શ્રાવસ્તિ નગરના દીક્ષા ગ્રહણ પૂર્વે રાગ્ન
વળી સુંદર હાથીના મસ્તક સરખું પ્રશંસા કરવા લાયક તથા
વિસ્તીર્ણ છે શરીરનું શુભ સંસ્થાન જેમનું એવા છે.

થિર સરિહ્મ વહ્નં મયગલ લીલાયમાણુ વરગંધ હૃથિ પથ્યા-
ણુ પથિયં સંથવારિહુ—વળી જેની છાતીમાં નિશ્ચય શ્રી-
વત્સનું લક્ષણ છે એવા વળી મદોન્મત્ત અને લીલા કરતો સું-
દર ગંધ હસ્તિ તેના ગમનપરે ગતિ છે જેની એવા વળી
સ્તવન કરવા યોગ્ય એવા.

હૃથિ હૃથ બાહુ ધંત કણુગ ર્ઘ્મગં નિરૂપહ્ય પિંજરં,—
હાથીના શુદ્ધ દંડ સરખા હાથ છે જેના એવા વળી ધમેલા
સોનાના વાસણની પેઠે નિરૂપદત છે પીતવર્ણ જેનો એવા.

પવર લખ્ખણુ વચ્ચિય સોમ આરૂ રૂવં—શ્રેષ્ઠ લક્ષણોયે કરી
સહિત છે તથા સોમ્યાકાર અને મનોહર રૂપ છે જેનું એવા.

સુઘ સુહ મણાભિરામ પરમ રમણિજ્ઞ વર દેવદુંદુહિ
નિનાય મહુરયર સુહ ગિરં ॥૮૨॥ વેદુઓ ॥—વળી કાનને
સુખ આપનાર તથા મનને આતંદકારક અત્યંત રમણિક એવી
તથા સુંદર દેવ દુંદુભિ તેના શબ્દ સરખી ધણી મધુર અને
કલ્યાણકારિણી વાણી છે જેમની એવા ॥૮૨॥ આ વેદક છંદ છે.

અજ્ઞાં જ્ઞાણિગણુ—જ્ઞાત્યા છે કર્મ રૂપ શત્રુના સમુદ જોણે
એવા અજ્ઞાતનાથને.

(૧૨૪)

જીવ સવ્ય ભયં ભવો હરિઉં—જીત્યા છે સર્વ ભય જેણે એવા
તથા ભવનો જે સમુદ્ધ તેના શત્રુ એવાને. (કરં છું.

પણુમામિ અહું પયઓ—હું મન વચન કાયાએ કરી નમસ્કાર
પાવં પસમેઉ મે ભયવં ॥૧૦૧॥ રાસા લુદ્ધઓ ॥યુગ્મં॥—હે

ભગવાન ! મારા પાપનો નાશ કરો. ॥૧૦૧॥ આ રાસા લુપ્તધક
છંદ છે, નવમી અને દસમી ગાયાનો સમ્બંધ એકઠો છે.

કુરૂજણુ વય હૃદિથણાઉર, નરીસરો પઢમં તઓ મહા ચક્ર
વટી ભોએ મહુપ્પ ભાવો—કુરૂ દેશને વિશે હસ્તિનાપુર ન-
ગરના પ્રથમ રાજા થયા તે વાર પછી મહોટા ચક્રવર્તિના ભોગ
ભોગવ્યા એવા વળી મહોટો છે પ્રભાવ જેમનો એવા.

જો આવત્તરિ પુરવર સહસ્સ વર નગર નિગમ જણુવય વ-
ધ,—જે જહોતેર હજાર પુરવર તથા શ્રેષ્ઠ નગર તથા મહો-
ટી દુકાનો વાળા દેશ તેના સ્વામી એવા.

ખત્તીસા રાયવર સહસાણુયાય મગ્ગો,—ખત્રીસ હજાર મુકુટ
જદ્ધ રાજાઓ જેની પાછળ ચાલેછે એવા.

ચઉદસ વર રયણુ નવ મહા નિહિ ચઉસઠિ સહસ્સ પવર
જીવધણુ સુંદર વધ,—ચઉદ શ્રેષ્ઠ રત્ન નવ મહાનિધિ તે
નવનિધાન તથા ચોસઠ હજાર શ્રેષ્ઠ સ્ત્રીઓના સુંદર સ્વામીએએવા

ચુલસી હય ગય રહ સય સહસ્સ સામી—ચોરાશી લાખ
ઘોડા, હાથી, રથ તેના સ્વામી એવા.

છણુવધ ગામ કોડિ સામી, આસિજળે ભારહુમ્મિ ભ-
યવં—૧૧૨૧૧ વેદુઓ ॥—છન્નુકોડ ગામના સ્વામી એવા
ભગવાન ભરતક્ષેત્રને વિષે થતા હતા. ૧૧૧૧૧ આવેષ્ટક છંદ છે

તંસંતિં સંતિકરં—તે શાંતિરૂપ અને શાંતિના કરનારને.

સંતિણું સવ્યભયા—જે થડી સર્વે ભયો નાશ પામ્યાછે.

સંતિં શુભામિ જીણું—શાંતિનાથ નામાજીનની હું સ્તુતિ કરુંછું.

સંતિ વેહેઉમે ॥૧૨॥ રાસા નંદિયં ॥ (યુગ્મ) —તેમને શાંતિ પ્રત્યે કરો ॥૧૨॥ આ રાસા નંદિતક છંદછે ॥આ અને જીપર-ની ગાથા એકઠી છે.

ધમ્મ્યાગ વિદેહ નરીસર, નરવસહા મુણી વસહા—હે ઇશ્વર-કુ કુલમાં ઉત્પન્ન થયેલા. હે વિદેહ દેશના રાજા, હે મનુષ્યને વિષે ઉત્તમ ! તથા મુનિઓને વિષે ઉત્તમ !

નવસારથ સસિ સકલાણુણુ, વિગયતમા વિહુઅરયા—હે નવા સરદ રતુના ચંદ્રમાની પેઠે સોભાયમાન મુખવાળા ! હે અજ્ઞાન રહિત ! હે કર્મરૂપ રમતા ટાળનાર.

અજી ઉત્તમ તેઅ ગુણેહિં, મહા મુણિ અભિઅમલા વિ-
ઉલ કુલા—હે રાગાદિકે કરી અજીત ! વળી ગુણોએ કરી
હે ઉત્તમ તેજવાળા ! વળી મહોટા મુનિઓથી પણ પ્રમાણુ ન
થઈ શકે એવા હે અલવાળા ! વળી વિસ્તીર્ણ કુલવાળાં !

પણુમામિતે ભવ ભય મૂરણુ, જગસરણુ મમસરણુ ॥૧૩॥
ચિત્તલેહા ॥—હે સંસારના ભયના નાશ કરનાર, જગતના
શરણુ મારા પણુ શરણુ એવા અને મમત્ત દહિત એવા હે
પ્રણુ તમને હું પ્રણામ કરુંછું ॥૧૩॥ આ ચિત્રલેખા છંદ છે.

દેવદાણુવિંદ અંદ સૂરવંદ હહુ તુહુ જીહુ પરમ—સુર અને અ-
સુર તેના ઈન્દ્ર તથા અન્દ્ર, સૂર્ય તેમને વાંદવા યોગ્ય એવા તથા
આરોગ્યવંત તથા પ્રમોદવંત તથા પ્રશંસા કરવા યોગ્ય અલંત.

લહુરૂવ ધંત રૂપ પદ સેય સુદ્ધ નિદ્ધ ધવલ—કાંતિયુક્ત રૂપ
ક્ષણ તથા ધમેશ રૂપાના પાટાની માફક ધન, નિર્મળ સ્નિ-

ૐ એવી ઉજવણી.

દંત પાંતિ સંતિ સત્તિ કિત્તિ મુત્તિ જુત્તિ ગુત્તિ પવર—દાંતની હારવાળા વળી શક્તિ, કીર્તિ, નિર્લોભતા, યુક્તિ, તથા ગુપ્તિ તેને કરીને શ્રેષ્ઠ શાંતિનાથને.

દિત્ત તેઅ વદં ઘેઅ સવ્વ લોઅ ભાવિઅ પ્પભાવણેઅ પમ્મસમે સમાહિં ॥૧૪॥ નારાયણે ॥—દીપાવમાન છે તે-
જનો સમુદ જોનો એવા વળી દેવતાદિકાએ કરી વાંદવા યોગ્ય તથા ધ્યાન કરવા યોગ્ય એવા વળી સર્વ લોકને જાણવા યો-
ગ્ય છે પ્રભાવ જેમણે એવા જાણવા યોગ્ય હે પ્રભુ મને સ-
માધિ આપો ॥૧૪॥ આ નારાયક છંદ છે.

વિમલ સસિ કલાધરેઅ સોમં,—નિર્મલ ચંદ્રકળાથી પણ અ-
ધિક સોમ્યતા છે જેની એવા વળી.

વિતિમિર સૂર કરાધરેઅ તેઅં,—અંધકાર રહિત સૂર્યના કિર-
ણોથી પણ અધિક છે તેજ જેનું એવા.

તિઅસ વઈ ગણાધરેઅ રૂવં,—દેવતાના સ્વામી જે ઇંદ્ર તેના
સમુદ તેના કરતાં પણ અધિક રૂપવાળા.

ધરણિધર પ્પવરાઈ રેઅ સારં ॥૧૫॥ કુસુમલયા ॥—પર્વતો
માંડિ શ્રેષ્ઠ એવો મેર પર્વત તેથી પણ અધિક ધૈર્યવાળા તમે
છો ॥૧૫॥ આ કુસુમલનાં છંદ છે.

સત્તેઅ સયા અણ્ણઅં—સત્યને વિષે સદા અણત.

સારીરેઅ બલે અણ્ણઅં—શરીર સખંધી જે બળ તેને વિષે અણત

તવ સંજમે અ અણ્ણઅં—તપ અને સંજમને વિષે પણ અણત

એસ થુણામિ જ્જાં અણ્ણઅં ॥૧૬॥ ભુઅગ પરિરગિઅં

॥—એવા શ્રી અણતનાથ જીનેશ્વરની હું સ્તુતિ કરું છું ॥૧૬॥

(૧૨૭)

આ ભુજગ પરિરંગિત છંદ છે.

સોમ ગુણેહિં પાવધ ન તં, નવ સરય સસી—સોમ ગુણ-
માં નવો સરદ ઋતુનો ચંદ્ર શ્રી અજીત નાથના સોમ્યગુણગટે
પામી ન શકે.

તેજ્ય ગુણેહિં પાવધ નતં, નવ સરય રવી—તેજ ગુણમાં ઉ-
ગેયો શરદ ઋતુનો સૂર્ય અજીત નાથના તેજને પામી ન શકે.

રૂપ ગુણેહિં પાવધ નતં, તિઅસ ગણુ વધ—રૂપ ગુણમાં દે-
વતાના સમુદ્ધતા પતિ જે ઈંદ્ર તે પણ અજીત નાથના રૂપને
પામી ન શકે.

સાર ગુણેહિં પાવધ નતં, ધરણિ ધર વધ ॥૧૭॥ ખિન્નિજ
અયં ॥—સ્થિરતા ગુણમાં પર્વતનો પતિ જે મેરૂ તે પણ
અજીત નાથની સ્થિરતા પ્રત્યે ન પામે ॥૧૭॥ આ ખિન્નિજ-
તકે છંદ છે.

તિથ્યવર પવત્તયં તમરય રહિયં—ઉત્તમ જે તીર્થ તેના પ્રવ-
તાનાર તથા અજ્ઞાનરજ જે કર્મ તે થકી રહિત.

ધીરજણુ થુઅ ચ્ચિઅં ચુઅ કલિ કલુસં—ધીરપુરુષોએ સ્તુતિ
કર્તા તથા પુષ્પાદિકે પૂજા કીધી એવા વળી છાંડયું છે દલહનું
પાપ જેણે એવા.

સંતિસુહુ પ્પવત્તયં તિગરણુ પયઓ—મોક્ષ સુખના કરનાર
તેમને ત્રિકરણુ શુદ્ધે.

સંતિ મહં મહા મુણિં સરણુ મુવણુમે ॥૧૮॥ લલિઅયં ॥—
મહા મુનિ શ્રી શાંતિનાથને શરણે હું જઈ છું. ॥૧૮॥ આ
લલિતકે છંદ છે.

વિણુઓણુય સિરિ રધં અંજલિ રિસિગણુ સંથુઅં થિમિ-

અં—વિનયે કરી નમેલાં મસ્તકોને વિષે રચી છે અંજલિ જે-
ણે એવા રૂપિઓના સમુહ વડે કરી સ્તુતિ કરાએલા તથા સ-
મુદ્રની પેઠે નિશ્ચય એવા.

વિષ્ણુહાલિવ ધણુવઘ નરવઘ થુઅમહિ અન્વિઅં બહુસો—
દેવતાઓના અધિપ જે ઇંદ્ર તથા ધનપતિ કુબેર તથા નરપતિ
જે ચક્રવર્તિ પ્રમુખ તેઓ વડે કરી બહુ પ્રકારે વચને સ્તુતિ ક-
રાએલા, પ્રણામાદિકે કરી પૂજીત તથા પુષ્પાદિકે કરી અર્ચિત એવા
અર્ધ રૂગાય સરય દિવાયર સમહિ અસપ્પભં તવસા—તપે
કરોને તત્કાલનો ઉદય પામેલો સરદ રતુનો જે સર્પ તેથી પણ
અધિક છે પોતાની ક્રાંતિ જેમની એવા.

ગયણુંગણુ વિયરણુ સમુઘઅ ચારણુ વંદિઅં સિરસા ॥૧૬॥
કિસલયમાલા ॥—આકાશને વિષે વિચરવાથી એકલા મળેલા
જંઘા ચારણાદિકે મુનિઓ તેમણે મસ્તકે કરી વંદન કર્યું એવા
॥૧૬॥ આ કિસલયમાલા છંદ છે.

અસુર ગરૂલ પરિવંદિઅં—અસુર કુમાર તથા સુવર્ણ કુમાર
આદિ ભવનપતિ દેવતા વડે કરી સમસ્ત પ્રકારે વંદિત એવા
કિંનરોરગણુમંસિઅં—કિનર અને ઓરગ આદિ વ્યંતર દેવતા
વડે કરી નમસ્કાર કરાએલા એવા.

દેવકોડિસયસથુઅં—સેંકડો કાઠિ દેવો વડે કરી સ્તુતિ કરાએલા.
સમણુ સંઘ પરિવંદિઅં—૧૨૦૧ સુમુહ ॥—વળી શ્રમણ સં-
ઘે જેને સમસ્ત પ્રકારે વંદના કરીછે ૧૨૦૧ આ સુમુખ છંદછે.
અભયં અણહું, અરયં અરૂયં—ભયે રહિત પાપ રહિત, મો-
હરહિત તથા રોગ રહિત.

અણયં અણઅં, પયઓ પણમે ૧૨૧૧ વિઞ્ણુ વિલસિ-

(૧૨૬)

અમં ૧૧—વળી રાગાદિકે કરી પરાભવ નહીં પામેલા એ-
વા અજીતનાથને સાદરપણે પ્રણામ કરંછું. ॥ ૨૧ ॥ આ
વિદ્યુદ્વિત્તસિત્તું છે.

આ ગયાવર વિમાણ, દિવ્ય કણગ રહુ તુરય પહુકર સએ-
હિં હુલિઅમં—સુંદર વિમાન તથા મનોહર સોનાના રથ ત-
થા ઘોડાના સમુદ તેનાં સેંકડાએ કરી આવેલા.

સસંભમો અરણ, ખુલિઅ હુલિઅ ચલ કુંડલંગય તિરીડ
સોહંત મહિલિમાલા ॥૨૨॥ વેદ્યો ૧૧—વળી સત્વર
આકાશ થકી ઉતરવે કરી ક્ષુભિત તથા લોભાયમાન ચંચલ
એવા કુંડલ, બાળુબંધ તથા મુકુટ તે વડે કરી શોભાયમાન
છે જેમણાં મસ્તકની માત્રા એવા ॥૨૨॥ આવેષ્ટક છેદછે.

જસુરસંધા સાસુરસંધા, વેરવિઉતા ભત્તિસુજીતા—જે પ્ર-
ભુની પાસે વૈમાનિક દેવોના સમુદ આવેલા છે તે કેવા છે તે
કહે છે ભુવનપત્યાદિક દેવતાના સમુદે કરી સહિત, વૈરરહિત
તથા ભક્તિયે કરી સહિત.

આયર ભૂસિઅ, સંભમ પિંડિઅ, સુદુ સુવિમ્હિઅ સવ.

બલોધા—આદરે કરી શોભાયમાન તથા ઉતાવળે એકડા મલ્યા
એવા અતિશયે કરી સુવિરિમત હોય તેમ સર્વ ગળ જે કટક
તેના સમુદ તથા.

ઉત્તમકંચણ રચણ પડવિય, ભાસુર ભૂસણ ભાસુરિઅ-
ગા—શ્રેષ્ઠ સોનું તથા રત્ન તેને કરી જડિત એવા ઝળહળતા
અલંકારે કરી દેદીપ્યમાન છે અંગો જેમનાં.

ગાયસમોયણ ભત્તિવસાગય, પંજલિપેસિઅ સીસપણામા
॥૨૩॥ રચણમાલા ૧૧—શરીરે કરી નમેલા અને ભક્તિના

વશે કરી આવેલા અને એ હાથ જોડી કીધો છે મસ્તકે કરી
પ્રણામ જેઓએ એવા છે. ॥૨૩॥ આ રતનમાલા છંદ છે.
વંદિતિષુ થાતિષુ તો જીણું—વાંદીને તથા સ્તુતિ કરીને તેવાર
પછી તે જીનને. (કીધી એવા.

નેગુણમેવ ય પુણ્ય પયાહિણું—ફરીથી ત્રણ વાર પ્રદક્ષિણા
માણિતિષુ ય જીણું સુરાસુરા—તે શાંતિજીનને પ્રણામ કરીને
તે સુર અને અસુર દેવો.

હ્રુદ્ય્યા સભવણાઈતો ગયા ॥૨૪॥ ખિત્તયં ॥—હર્ષવંત
થઈને પોતપોતાને કેકાણે ગયા. ॥૨૪॥ આ ક્ષિપ્તક છંદ છે.
મહામુણિ મહંપિ પંજલિ—તે મહા મુનિને હું પણ
હાથ જોડીને. (રીને રહિત એવાને.

દાસ ભય મોહ નજ્જમ્ય—રાગ દ્વેશ ભય અને મોહે ક-
દાણુવ નરિંદ વંદિત્ય—દેવ દાનવ અને નરેન્દ્ર તેમને
પૂજીત એવા.

તમુતમં મહાતવં નમે ॥૨૫॥ ખિત્તયં ॥—પ્રધાન એવું
મહોદ્દં છે તપ જેતું એવા શાંતિનાથને હું નમસ્કાર કરું છું.
॥૨૫॥ આ ક્ષિપ્તક છંદ છે. (વિચરનારી એવી.

પંખરંતર વિચારણિ આહિ—આકાશના મધ્ય ભાગને વિષે
સિદ્ધિ હુંસ વહુ ગામિણિઆહિ—રમણીય એવી હંસવધુ
જે હંસીઓ તેઓની માફક ગતિ છે જેમની એવી.

ગાણુ સોણિથણુ સ્કાલિણિ આહિ—પુષ્ટ એવો કટિપ્રદેશ તથા
રતન તેને કરી શોભાયમાન એવી.

કંકલ કમલ દલ લોચ્ચણિઆહિ ॥૨૬॥ દીવયં ॥—સંપૂ-
ર્ણ કમળના પત્રના સરખા નેત્રો છે જેમનાં એવી ॥ ૨૬ ॥
આ દીવક છંદ છે.

પીણુ નિરંતર થાણુભર વિણુમિત્ર ગાયલ આહિં—પુષ્ટ અને અંતરરહિત એવા સ્તનોના સમુદ્ધે કરી નમી ગયાં છે ગાત્રોના સમુદ્ધ જેનાં એવી.

મણિ કંચણુ પસિદ્ધિલ મેહુલ સોહિત્ર સોણિતડાહિં—મણિ, સુવર્ણ, પ્રકર્ષે કરી શિથિલ એવી મેખલા તેણે કરી શાભે છે કાંટપ્રદેશ જેનાં એવી.

વરખિખિણિ નેઉર સતિલય વલય વિભૂસણિઆહિં—સુંદર કિંકણી, નેપુર, તથા મનોહર તિલક તથા કંકણ વીગેરે અલંકારોથી સુશોભિત એવી.

રંધકર ચઉર મણોહર સુંદર દંસણિઆહિં ॥૨૬॥ ચિત્તખખરા ॥—પ્રીતિ કરનાર, ચતુર પુરૂષના મનને હરણુ કરનાર તથા સુંદર છે દર્શન જેતું એવી ॥૨૭॥ આ ચિત્રાક્ષરા છંદ છે.

દેવ સુંદરીહિં પાય વંદિઆહિં,—શરીરને વિષે ધારણુ કરેલા અલંકારોના કીરણોનો સમુદ્ધ છે જેણે એવી દેવાંગનાઓએ.

વંદિયા ય જરસ તે સુવિક્રમા કમા અપ્પણા નિડાલએહિં—પોતાના લલાટે કરીને જે ભગવાનના રૂડા પરાક્રમવાળા ચરણારવિંદ તેમને વંદન કર્યા વળી.

મંડણો ફુણુપગાર એહિં કેહિં કેહિંવિ—તે દેવાંગનાઓના શરીરને વિષે આલૂપણુની રચનાના પ્રકારો તે કેવા કેવા તે કહે છે.

અવંગ તિલય પતલેહુ નામએહિં ચિલ્લએહિં—નેત્રને વિષે અંજનની રચના, તથા તિલકની રચના તથા કસ્તુરી પ્રમુખના ટપકાં ઇત્યાદિક નામ છે જેનાં એવી એવી રચનાયે કરી.

સંગયંગયાહિં ભત્તિસન્નિવિહુ વંદણા ગયાહિં—સહિત છે અં-

ગો જોનાં એવી દેવાંગનાઓ ભક્તિયે કરી વ્યાપ્ત થઈને વંદન-
ને ગાટે આવીઓ છે.

હું તિ તે વંદિયા પુણે પુણે ॥૨૮॥ નારાયણે ॥—એવા
તમારા ચરણકમલ વારંવાર વંદન કરેલાં છે ॥ ૨૮ ॥ આ
નારાયક છંદ છે.

તમહું જીજ્ઞાસું—હું પણ તે જીતોને વિષે ચંદ્રગા સમાનને.
અજ્ઞાનં જ્ઞાન મોહ—જ્ઞાનોછે મોહ જેણે એવા અજીતનાથને.
ધ્રુવ સંવ્યક્લેસં—ટાળ્યાં છે સર્વ પ્રકારના ક્લેશ જેણે એવાને.
પદ્મો પદ્મભામિ ॥૨૯॥ નંદિવ્યયં ॥—ત્રિકરણ શુદ્ધે હું પ્ર-
ણામ કરું છું ॥૨૯॥ આ નંદિતક છંદ છે.

શ્રુત્ય વંદિવ્યરસા રિસીગણુ દેવગણુહિં—રૂપિના સમુદ્ધ અને
દેવતાઓના સમુદ્ધવડે સ્તુતિ કરાએલા અને વંદન કરાએલા એવા.
તો દેવ વહૂહિં પયઓ પદ્મભિવ્યરસા—તેવાર પછી દેવાંગ-
નાઓવડે પ્રયત્નવડે પ્રણામ કરાએલા એવા.

જગસ જગુત્તમ સાસણુયરસા—વળી જગતું જગતને વિષે ઉ-
ત્તમ સાસન છે એવા તે શાંતિનાથ ભગવાન છે.

ભક્તિ વસાગય પિંડિવ્યયાહિં—ભક્તિના વશે કરો આવવાથી
એકડી મળેલી એવી.

દેવવર હૃદસા બહુયાહિં—તથા સારા દેવતાઓ અને અપહ-
રાઓ ધણા સાથે મળેલા છે એવી.

મુરવરંધગુણ પંડિવ્યયાહિં ॥૩૦॥ ભાસુરયં ॥—તથા દેવતા-
ઓને પ્રીતિ કરનાર એવા ગુણને વિષે પંડિત એવી તે દેવ
નર્મકીઓ છે ॥૩૦॥ આ ભાસુરંકનામા છંદ છે.

પ્રસંસદ્ તતિ તાલ મેલિએ, તિઉખ્ખરા સિરામ સદ્ મી-

સચ્ચે કચ્ચેચ્ચ —વાંસનો શબ્દ, વીણા, તાલ તે ચપટી સર્વે મંત્રે છતે, વળી ત્રિપુધરનામા વાજ્રંત્ર તેના મનોહર શબ્દો-એ કરી મિશ્રિત કરેછતે.

સુધ સમાણુણે અ સુદ્ધ સજ્જ ગીચ પાયજાલ ધંદિઆ-હિં ॥—તથા કાનને સાંભલવાને વિષે સમાન કરે છતે, શુદ્ધ, પદ્મ તે મયૂર કેદાદિ ધ્વનિ તેને કરી યુક્ત એયું જે ગીત તેણે કરી સહિત એવી પગને વિષે જાણના આધારવાળી ધ્વનિઓ છે જેણે એવી.

વલય મેહલા કલાવ નેહરા ભિરામ સદ્દ મીસચ્ચે કચ્ચેચ્ચ—તથા કંકણ, મેખલા તે કંદોરો તથા કલાવ આભરણુ તથા નેપુર તેમના મનોહર શબ્દોએ કરી મિશ્રિત કરે છતે.

દેવ નદિઆહિં, હાવલાવ વિહ્લમ પપગાર એહિં—દેવ નર્તકીઓ, હાવ, ભાવ, વિશ્રમને વિલાસ તેના પ્રકારો છે જે-મને વિષે એવી.

નચ્ચિહિણ અંગ હારએહિં, વંદિઆય જરસતે સુવિક્રમા ક્રમમા—અંગના વિક્ષેપે કરી, નૃત્યે કરીને ઉત્તમ પરાક્રમવાળા શાંતિનાથના તે ચરણક્રમલને વંદન કરેલા છે.

તયંતિલોય સવ્વ સત્ત સંતિકાર્ય—તે ત્રણુ લોકના સર્વ પ્રાણીઓને શાંતિના કરનાર છે.

પરાંત સવ્વ પાવ દોસ મેસહં નમામિ સંતિમુત્તમં જીણું ॥૩૧॥ નારાયણે ॥—પ્રશાંત થયા છે સર્વ પાપ અને રોગ જે થકા એવા ઉત્તમ શ્રી શાંતિનાથ ભગવાન પ્રત્યે આ પ્રત્યક્ષ હું નમસ્કાર કરુંછું. ॥૩૧॥ આ નારાયક છંદ છે.

છત્તચોમર પડાગ જીવ જવ મંદિઆ—છત્ર, ચામર, પતાકા

યૂપ, યવ, ઐ લક્ષણોયે કરી સુશોભિત.

જયવર મગર તુરય સિરિવહ્નિ સુલંછના—ધ્વજવર, મગરમ-
અંચ તુરગતે અશ્વ, અને શ્રીવત્સ ઐ સર્વ શોભાયમાન છે
લંછન જેમને એવા.

દ્વીપ સમુદ્ર મંદર દિસાગય સોહિઆ—દ્વીપ, સમુદ્ર તથા મેરૂ
પર્વત તથા દિગ્ગજ એવા લક્ષણોથી સુશોભિત.

સથિઅ વસહ સીહ રહ ચક્ક વરં કિયા ॥૩૨॥ લલિયયાં ॥
સ્વસ્તિક, વૃષભ, સિંહ, રથ, ચક્ર શ્રેષ્ઠ તેણે કરી આંકિત એ-
વા શ્રી શાંતિનાથ છે ॥૩૨॥ આ લલિતક છંદ છે.

સહાય લહા સમપ્પધ્ધિ—સ્વભાવે કરી શોભાયમાન તથા નિર-
પમ પ્રતિષ્ઠા વાળાં અથવા સરખી ભૂમીને વિષે રહેલા એવા.

અદોસ હુહા ગુણેહિં જુહા—રાગાદિક દોષે કરી રહિત તથા
ગુણોયે કરી મહોટા છે.

પસાયસિહા તવેણુ પુહા—પ્રસાદે કરી શ્રેષ્ઠ તથા તપે કરી પુષ્ટ છે.

સિરીહિં ધ્ધા રિસીહીં જુહા ॥૩૩॥ વાણવાસિયા ॥—લક્ષ્મીયે
કરી ધૃષ્ટ તથા મુનિઓ વડે કરી નિરંતર સેવિત એવા પ્રભુ છે.
॥૩૩॥ આ વનવાસિકા છંદ છે.

તે તવેણુ ધુય સવ્વ પાવયા—ને પૂર્વોક્ત પ્રભુ જેણે તપે કરી ટા-
લ્યાં છે સર્વ પાપો એવા.

સવ્વલોઅ હિય મુલ પાવયા—સર્વ લોકોને હિત જે મોક્ષ
તેનું કારણ જે જ્ઞાનાદિગુણ તેને પમાડનારા.

સંધુયા અજઅ સંતિ પાવયા—શ્રી અજીત શાંતિના પગે ર-
હી રીને સ્તુતિ કરાયત્રા છે.

હુંતુ મે સિય મુહાણુ દાયયા ॥૩૪॥ અપરાંતિકા ॥—વળી

મને શાંતિ સુખના દેનારા એવા હે પ્રભુ તમે છો ॥ ૩૪ ॥
આ અપરાંતિકા છંદ છે.

એવં તવ બલ વિઝિલં—એ પ્રકારે તપો બલે કરી વિશાલએવું
થુઅ મઅ અભઅસંતિ જીણુ જીઅલં—અજીતનાથ તથા

શાંતિનાથ એ જીન યુગલની મેં સ્તુતિ કરી. (મને એવું.
વવ્યગય કુમ્મ રયમલં—ગયું છે કર્મ ૩૫ રજ અને મળ જે
ગમં ગયં સાસયં વિઝિલં ॥૩૫॥ ગાહા—તથા શાશ્વતી અ-

ને વિશાલ સુખ વાળી ગતિ જે મોક્ષ તેને પામેલા એવા અ-
જીત શાંતિજીન યુગલને હું વાંદુછું ॥૩૫॥ આ ગાથા છંદ છે
તં બહુ ગુણ પસાયં—બહુ ગુણોનો પ્રસાદ છે જેમને એવા તેઓ
મુખ્ય સુહૃણ પરમેણુ અવિસાયં—ઉત્કૃષ્ટ એવું જે મોક્ષ સુખ
તેણે કરી વિપાદ રહિત.

નાસેઝી મે વિસાયં—મારા વિપાદનો નાશ.

કુણ્ઝીઅ પરિસાવિઅ પસાયં ॥૩૬॥ ગાહા ॥—કરો વળી
આ પરખદાજે સભા તેના ઉપર પ્રસાદ કરો ॥ ૩૬ ॥ આ
ગાથા છંદ છે. (ત્યે આપો તથા સમાધિને.

તં મોઅઝીઅ નંદિં—તે અજીત શાંતિજીન યુગલ મને હર્ષ પ્ર-
પાવેઝીઅ નંદિસેણુ મભિનંદિં—પ્રાપ્ત કરો. વળી આ સ્તવન
કર્તા શ્રી નંદિષેણુ કવિને સર્વે પ્રકારે સમૃદ્ધિ પમાડો.

પરિસાવિય સુહુ નદિં—આ પરખદાને પણ સુંખ વૃદ્ધિ.

મમય દિસઝી સંજમે નંદિં ॥૩૭॥ ગાહા ॥ અને મને પણ
સંજમને વિષે આનંદ આપો ॥૩૭॥ આ ગાથા છંદ છે.

પખિઅ અઝીમ્માસે—પખી પડિકમણામાં તથા અઉમાસી
પડિકમણામાં.

સંવૃત્તીએ અવસ્થા ભણિઅવો—તથા સંવત્સરી પડિકમ-
ણામાં આ સ્તવન અવશ્ય એક જણે ભણવો.

સૌઅવો સવેહિ—સર્વ સંધે તે સાંભળવો. (ધરનાર છે.

ઉવસગ્ગ નિવારણો એસો ॥૩૮॥—આ ઉપસર્ગનો નિવારણ
જે પઠઈ જોઅ નિસુણધ—જે કોઈ ભણે અથવા જે કોઈ
નિરંતર શ્રવણ કરે.

ઉભઅ કાલપિ અજીઅસંતિ થયં—આ અજીત શાંતિ સ્ત-
વનને પ્રાતઃકાલે તથા સાયંકાલે.

નહુ હુંતિ તસ્સ રોગા—તે માણસને રોગ થતા નથી.

પુવ્વુપ્પન્ના વિનાસતિ ॥ ૩૯ ॥—અને પ્રથમના થયેલા રો-
ગો નાશ પામે છે ॥૩૯॥

જઈ ઈઅહુ પરમ પયં—જે ઉત્કૃષ્ટ પદ જે મોક્ષ તેને ઈચ્છતા હો.
અહવા કીતિં સુવિથ્થડં ભુવણે—તથા જગતને વિષે વિસ્તાર
પામેલી કીર્તિને ઈચ્છતા હો.

તા તેલુકકુ દરણે—તો ત્રણ લોકના ઉદ્ધારના કરનાર એવા.

જણ વયણે આયરં કુણહ ॥૪૦॥ ગાહા ॥—આ જીવ વય .
નોને વિષે આદર સત્કાર કરો. ॥૪૦॥ આ ગાથા છંદછે.

ધતિશ્રી અજીત શાંતિસ્તવન સંપૂર્ણ.

૬૯ અથ વ્રહ્મ શાંતિ.

ૐ મું સ્મરણ.

ભો ભો ભવ્યાઃ શૃણુત વચનં પ્રસ્તુતં સર્વ મેતત્—હે ભ-
વ્ય જીવો! આ અવસરને યોગ્ય એવું વચન તે તમે સર્વ સાંભળો.

યે યાત્રાયાં ત્રિભુવન ગુરો રાહતાં ભક્તિભાજઃ—જે પુરુષો

ત્રણ ભુવનના ગુરુ જે ભગવાન તેમની જન્મને વિષે ભક્તિ
મંત્ર છે એવા તથા અરિહંત છે દેવ જેનાં એવા.

તેમાં શાંતિ ભવતુ ભવતા મહદાદિ પ્રભાવા—તે તમેને
અરિહંત આદિ પંચ પરમેષ્ઠિના પ્રમાણથી સારા થાઓ.

દારોગ્ય શ્રી ધૃતિ મતિ કરી કલેશ વિધ્વંસ હેતુઃ ॥૧૧॥—
તે શાંતિ આરોગ્ય લક્ષ્મી, ધૃતિ અને મતિ તેની કરનારી તથા
કલેશનો નાશ કરવાનું હેતુ છે. ॥ ૧ ॥

ભો ભો ભવ્ય લોકા ઇહ હિ ભરતૈરાવત વિદેહ સંભ-
વાનાં—હો ભવ્ય લોકો! આ ભરતક્ષેત્ર, ઐરાવત અને મહા
વિદેહ જેને વિષે ઉત્પન્ન થયેલા.

સમસ્ત તીર્થકૃતાં જન્મન્યાસન પ્રકાપાનન્તર મયધિના વિ-
જ્ઞાય—સમસ્ત તીર્થકરોના જન્મ સમયને વિષે સૌધર્માધિપતિનું
આસન પ્રકાપિત થયા પાદ અવધિજ્ઞાને પ્રભુનો જન્મ જાણીને.

સૌધર્માધિપતિઃ સુધૌષા ઘંટા ચાલનાનન્તર—શ્રી સૌધર્માધિ-
પતિ, સુધૌષા નામનો ઘંટા વગાડ્યા પછી.

સકલ સુરાસુરેન્દ્રૈઃ સહ સમાગત્ય—સમસ્ત સુર અને અસુર
ના ઇન્દ્રોએ કરી સહિત આવીને.

સવિનય મહદ્ભદ્રારકં શૃણુત્વા ગત્વા કનકાદ્રિશૃંગે—વિનય સ-
હિત અરિહંત ભગવાનને ગ્રહણ કરીને તથા મેરુ પર્વતના શિ-
ખર ઉપર જઇને.

વિહિત જન્માભિષેકઃ શાંતિ મુદ્ધૌષયતિ—ક્યો છે જન્મા-
ભિષેક જેણે એવો તે સૌધર્માધિપતિ શાંતિનો મહોટથી પાઠ કરેછે.

યથા તતોઽહં કૃતાનુકાર મિતિ કૃત્વા—તેથી હું પણ તેમને
કર્યું તેમજ કરવું એ પ્રકારે કરીને.

મહાજનો યેન ગતઃ સ પથાઃ—મહોટો પુરુષ જે માર્ગે પ્રવર્ત્યો તેજ માર્ગ.

ઘતિ ભવ્યજનૈઃ સહ સમેત્ય સ્નાત્ર પીઠે સ્નાત્ર વિધાય—

એ પ્રકારે ભવ્ય લોક સાથે આવીને સ્નાત્ર પીઠને વિષે સ્નાત્ર કરીને. શાંતિ મુદ્ધ ઘોષયામિ ॥—હું પણ શાંતિનો પાક મહોટથી કરું છું. તત્પૂજા યાત્રા સ્નાત્રાદિ મહોત્સવાનંતર મિતિકૃત્વા—તેની પૂજા, યાત્રા સ્નાત્ર આદિ મહોત્સવ કર્યા બાદ એ પ્રમાણે કરીને. કર્ણુ દત્વા નિશમ્યતાં નિશમ્યતાં સ્વાહા—તે શાંતિને કાન દધને (એક ચિત્તથી) સાંભળો. સાંભળો.

ઓં પુણ્યાહં પુણ્યાહં પ્રીયતાં પ્રીયતાં—ઓં એ મંગલિક અર્થમાં છે. આજ પુણ્યનો દિવસ છે. પુણ્યનો દિવસ છે. અનિ સંતુષ્ટ થાઓ. અનિ સંતુષ્ટ થાઓ.

ભગવતોર્હૃતઃ સર્વજ્ઞાઃસર્વદર્શિનઃ—અરિહંત ભગવાન—ઐશ્વર્ય યુક્ત તથા સર્વજ્ઞ તથા સર્વ દર્શિ.

ત્રિલોકનાથા સ્ત્રિલોક મહિતા સ્ત્રિલોક પૂજ્યા સ્ત્રિલોકેશ્વરા સ્ત્રિલોકો ઘોતકરાઃ—ત્રણ લોકના નાથ ત્રણ લોકથી સેવિત તથા ત્રણ લોકની પૂજ્ય તથા ત્રણ લોકના ઈશ્વર તથા ત્રણ લોકના ઉઘોતના કરનાર એવા તેઓછે.

ઓં રૂપભ, અજીત, સંભવ, અભિનંદન, સુમતિ—રૂપભ દેવ, અજીતનાથ, સંભવનાથ અભિનંદન, સુમતિ.

પદ્મપ્રભ, સુપાર્શ્વ, ચંદ્રપ્રભ, સુવિધિ, શીતલ—પદ્મ પ્રભુ સુપાર્શ્વ, ચંદ્રપ્રભુ, સુવિધિ તથા શીતલ.

શ્રેયાંસ, વાસુપૂજ્ય, વિમલ, અનંત, ધર્મ, શાંતિ—શ્રેયાંસ વાસુપૂજ્ય, વિગલનાથ અનંતનાથ, ધર્મનાથ તથા શાંતિનાથ.

કુંથુ, અર, મહિલ, મુનિમુવત, નમિ, નેમિ, પાર્શ્વ—તથા
કુંથુનાથ, અરનાથ, મહિલનાથ, મુનિમુવત સ્વામિ નમિનાથ
તથા નેમનાથ તથા પાર્શ્વનાથ.

વર્ધમાનાંતાઃ જીનાઃ શાંતાઃ શાંતિકરાઃ ભવંતુ સ્વાહા ॥—

અને મહાનીર છે છેલાં તીર્થંકર જોણે વિષે એવા રાગ દૂષણા
જીતનાર તથા ક્રોધાદિકથી શાંતિ પામેલા એવા તે શાંતિને
કરનારા થાઓ.

ઓં મુનયો મુનિપ્રવરા રિપુવિજય દુર્લ્લિક્ષ કાંતારેષુ—મુનિ-
ઓને વિષે શ્રેષ્ઠ મુનિઓ શત્રુનો જય. દુકાળ તથા કંટકવાળા
માર્ગને વિષે. (વિષે હમેશાં તમેને રક્ષણ કરે.

દુર્ગ માર્ગેષુ રક્ષંતુ વો નિત્યં સ્વાહા—તથા અરણ્ય માર્ગને

ઓં હ્રીં શ્રીં ધૃતિ, મતિ, કીર્તિ, કાંતિ, બુદ્ધિ, લક્ષ્મી,—
ઓં, હ્રીં શ્રીં એ ત્રણ મંત્ર ણીજ છે. ધૈર્ય, મતિ, કીર્તિ, કાં-
તિ, બુદ્ધિ, લક્ષ્મી.

મેધા, વિદ્યા, સાધન, પ્રવેશ, નિવેશનેષુ—ધારણ કરવાનિ
બુદ્ધિ વિદ્યાતું સાધન, પ્રવેશ તથા મુકામ કરવો તે સધળાને વિષે.

સુશૃહીત નામાનો જયંતુ તે જીનેદ્રાઃ ॥—૩૬ાં પ્રકણ કરવા
યોગ્ય નામ છે જેમણાં એવા તે જીનેદ્રા જયવંતા વર્તો.

ઓં રોહિણી, પ્રજાપ્તિ, વજ્રશૃંખલા, વજ્રાંકુશી—રોહિણી, પ્ર-
જાપ્તિ, વજ્રશૃંખલા તથા વજ્રાંકુશી.

અપ્રતિચક્રા, પુરષદત્તા, કાલી, મહાકાલી,—અપ્રતિચક્રા,
પુરષદત્તા, કાલી તથા મહાકાલી.

ગૌરી, ગાંધારી, સર્વાસ્ત્રા મહાજ્વાલા, માનવી—ગૌરી, ગાં-
ધારી, સર્વાસ્ત્રા, મહાજ્વાલા માનવી.

વૈરોટયા, અછદ્રુમા માનસી, મહામાનસી,—વૈરોટયા, અ-
છદ્રુમા, માનસી તથા મહામાનસી.

પોડશ વિદ્યા દેવ્યો રક્ષંતુવો નિત્યં સ્વાહા—એ સોળે વિ-
દ્યા દેવાઓ તમારું હમેશાં રક્ષણ કરે.

ઓં આચાર્યોપાધ્યાય પ્રભૂતિ ચાતુર્વર્ણ્યસ્ય—આચાર્ય ઉપા-
ધ્યાય પ્રમુખ ચાર પ્રકારના.

શ્રી શ્રમણ સંઘસ્ય શાંતિર્ભવતુ તુષ્ટિર્ભવતુ પુષ્ટિર્ભવતુ ॥—
સુશોભિત શ્રમણ જે વીરભગવાન તેના સંઘને શાંતિ થાઓ,
તુષ્ટિ થાઓ તથા ધર્મની પુષ્ટિ થાઓ.

ઓં અહા શ્વંદ્ર સૂર્યાગારક બુધ બૃહસ્પતિ શુક્ર—અહો, અંદ્ર
સૂર્ય, અગારક (મંગલ) બુધ, બૃહસ્પતિ, શુક્ર.

શનૈશ્ચર રાહુકેતુ સહિતાઃ સલોક પાલાઃ—શનૈશ્ચર, રાહુ, કે-
તુ એ નવગ્રહો સહિત તથા ચાર લોકપાલ સહિત તથા.

સોમ યમ વરુણ કુબેર વાસવાદિત્ય રકંધ વિનાયકોપેતાઃ—
સોમ, યમ, વરુણ, કુબેર વાસવ તે ઇંદ્ર, બાર પ્રકારના સૂર્ય,
રકંધ, વિનાયક (ગણેશ) એ બધા સહિત.

યે ચાન્યેપિ ગ્રામ નગર ક્ષેત્ર દેવતાદ્યસ્તે સર્વે પ્રીયતાં પ્રી-
યતાં—વળી બીજા પણ ગ્રામ, નગર, ક્ષેત્રના દેવતા વિગેરે
જે છે તે સર્વ પ્રસન્ન થાઓ પ્રસન્ન થાઓ.

અક્ષીણ કોશ કોષ્ટાગારા નરપતયશ્ચ ભવંતુ સ્વાહા ॥—ન
થી ક્ષીણ થયા ભંડાર જેમના તથા ધાન્યના ગૃહ. જેમનાં
એવા રાગ્નઓ થાઓ.

ઓં પુત્ર મિત્ર ભ્રાતૃ, કલત્ર સુહૃદ સ્વજન સંબંધી—પુત્ર
મિત્રભાઈ, સ્ત્રી, સમાન વયવાળા, સ્વજન તથા સંબંધી મા-
ણસ, તથા.

(૧૪૧)

ખંધુવર્ગ સહિતાઃ નિત્યઃ ચામોદ પ્રમોદ કારિણુઃ—ખંધુઓનો સમુદ તે સહિત તે સર્વે હમેશાં હર્ષ અને ચિત્ત પ્રસન્નતા કરનારા થાઓ.

અસ્મિન્શ્ચ ભુમંડલાયતન નિવાસી સાધુ સાધ્વી શ્રાવક શ્રા વિકાણુઃ—આ મૃત્યુ લોકને વિષે પૃથ્વીમાં પોતાના સ્થાનકોને વિષે વસનારા સાધુ સાધ્વી શ્રાવક અને શ્રાવિકાઓનાં.

રોગોપસર્ગ વ્યાધિ દુઃખ દુર્લ્લક્ષ દૌર્ભનસ્થોપશમનાય શાંતિર્ભવતુ ॥—રોગ, ઉપસર્ગ, વ્યાધિ, દુઃખ, દુકાળ અને દૌર્ભનસ્ય (દુષ્ટ મનનો ભાવ) તેનો નાશ કરવાને અર્થે શાંતિ થાઓ.

ઓં તુષ્ટિ પુષ્ટિ રુદ્ધિ વૃદ્ધિ માંગલ્યોત્સવાઃ ॥—ઓં મંગલાર્થે છે. સંતોષ, સામર્થ્ય. સંપત્તિ, પરિવારની વૃદ્ધિ, કલ્યાણ અને મહોદા ઓચ્છવો થાઓ.

સદા પ્રાદુર્ભૂતાનિ પાપાનિ શામ્યંતુ દુરિતાનિ—નિરંતર હત્પન્ન થયેલાં પાપ અને દુરિત તેને શાંત કરો.

શત્રવઃ પરાદ્ભુખા ભવંતુ સ્વાહા—તથા શત્રવો અવળા મુખ વાળા થાઓ. (ગવાનને.

શ્રીમતે શાંતિનાથાય—લક્ષ્મી યુક્ત એવા શ્રી શાંતિનાથ ભ.

નમઃશાંતિ વિધાયિને—નમસ્કાર થાઓ. જે શાંતિના કરનાર છે.

ત્રૈલોક્યસ્યામરાધીશ—ત્રણ લોકને, તથા દેવતાઓના રાજા જે ઇન્દ્ર તેમના. (એવા છે. ॥ ૧ ॥

મુકુટાભ્યર્ચિતાં ધ્રુવે ॥૧॥—મુકુટે કરી પૂજત છે ચરણ જેના શાંતિઃ શાંતિકરઃ શ્રીમાન્—શાંતિનાથ ભગવાન, શાંતિનાકરનાર તથા શોભાયમાન. (પ્રત્યે દેખાડો.

શાંતિં દિશતુ મે ગુરુઃ—તથા ગુરુ સમાન એવા મને શાંતિ

શાંતિ રેવ સદા તેષાં—હમેશાં તે લોકોના ઘેર શાંતિજ છે.

યેષાં શાંતિ મૃદ્ધે શૃદ્ધે ॥૨॥—જેમના ધરને વિષે શાંતિનાથનું
પૂજન થાય છે. ॥ ૨ ॥

ઉન્મૃષ્ટ રિષ્ટ દુષ્ટ, અહુગતિ દુઃસ્વપ્ન દુર્નિમિત્તાદિ—દૂર કર્યાં
છે ઉપદ્રવ, દુષ્ટ અહની ગતિ તથા દુષ્ટ સ્વપ્નાં જે દુઃખનાં
હેતુ છે તેને એવા તથા.

સંપાદિતહિતસંપ જ્ઞામઅહણું જયતિ શાંતેઃ ॥ ૩ ॥—સં-
પાદિત કરી છે. હિનની સંપત્તિ જેણે એણે શ્રી શાંતિનાથનું
નામ અહણુ ઉત્કૃષ્ટ વર્તે છે. ॥૩॥

શ્રી સંધજગજ્જનપદ, રાજધિપરાજસન્નિવેશાનાં—શ્રી સં-
ધ, જગતના દેશે, મહોટા રાજાઓ તથા રાજાઓના ઉપદેશ
ના સ્થાનક તેમને તથા.

ગોષ્ઠિક પુર મુખ્યાનાં વ્યાહરણૈ વ્યાહરેન્છાંતિં ॥૪॥—શ્રી
ધર્મ સમાના જનો તથા શહેરના મુખ્ય માણસો તેમના નામ
ઉચ્ચારણુ કરીને શાંતિનું મહોટયી ઉદઘોષણુ કરે. ॥૪॥

શ્રી શ્રમણ સંધસ્ય શાંતિર્ભવતુ—શ્રી શ્રમણ સંધને શાંતિથાઓ.

શ્રી પૌર જનસ્ય શાંતિર્ભવતુ—શહેરના લોકોને શાંતિ થાઓ.

શ્રી જનપદાનાં શાંતિર્ભવતુ—દેશને શાંતિ થાઓ.

શ્રી રાજધિપાનાં શાંતિર્ભવતુ—મહોટા રાજાઓને શાંતિ થાઓ.

શ્રી રાજસન્નિવેશાનાં શાંતિર્ભવતુ—રાજાઓના ઉપદેશ સ્થા-
નકોને શાંતિ થાઓ.

શ્રી ગોષ્ઠિકાનાં શાંતિર્ભવતુ—ધર્મ સમાસ્થ લોકોને શાંતિ થાઓ.

શ્રી પૌરમુખ્યાનાં શાંતિર્ભવતુ—શહેરના મુખ્ય માણસોને
શાંતિ થાઓ.

શ્રી બ્રહ્મલોકસ્સ શાંતિર્ભવતુ—શ્રી બ્રહ્મલોકોને શાંતિ થાઓ.

ઓં સ્વાહા ઓં સ્વાહા ઓં શ્રી પાર્શ્વનાથાય સ્વાહા—ઓં
સ્વાહા એ પદ મંગલિકને અર્થે છે. આ કુંકુમ ચંદન ધૂપા-
દિક વસ્તુઓ શ્રી પાર્શ્વનાથને અર્થે થાઓ.

એવા શાંતિ પ્રતિષ્ઠા યાત્રા સ્નાત્રા ઘવસાનેષુ—આ શાંતિ
પાઠ પ્રતિષ્ઠાના, યાત્રાના તથા સ્નાત્ર પૂજના તથા ખીજ પણ
શુભ કાર્યોના અંતમાં અવશ્ય ભણવો.

શાંતિકલ્પશાંતિ વૃહીત્વા કુંકુમ ચંદન કર્પૂરાગર—એક ગુણવાન
શ્રી કલ્પો યદને શાંતિકલ્પશને ડાયા હાથમાં ઝાલીને જમ-
ણે હાથ ઉપર સ્થાપીને, કુંકુમ, ચંદન કર્પૂર, આગર.

ધૂપ, વસ, કુંકુમાંજલિ સમેતઃ સ્નાત્ર ચતુષ્ક્રિયાયાં—ધૂપ,
વાસ, તથા કુંકુમાંજલિ સહિત સ્નાત્ર મંડપને વિષે.

શ્રી સંતઃ સમેતઃ શુચિ શુચિવપુઃ—શ્રી ચતુર્વિધ સંઘયુક્ત ત-
થા અતિશયે કરી પવિત્ર છે શરીર જેતું એવો.

પુષ્પ પાલ્લવ ચંદનાભરણાલકૃતઃ પુષ્પમાલાં કંઠે કૃત્વા—પુષ્પ,
વન ચંદન તથા આભરણાથી સુશોભિત એવો તે કુલની
માથા ગળાને વિષે નાંખીને.

શાંતિકલ્પોપયિત્વા, શાંતિ પાનીયં મસ્તકે દાતવ્યમિતિ—
શાંતિનો પાઠ મ્હોટેથી કરીને આ શાંતિકલ્પશનું પાણી મસ્ત-
કને વિષે નાંખવું. ઇતિએ સમાપ્તિ અર્થમાં છે.

નૃત્યનિ નિત્યં ભણિપુષ્પ વર્ધ—હમેશ નાચે છે તથા રતન
આ કુલની વૃદ્ધિ તેને. (ત ગાય છે.

સૃજંતિ ગાયંતિય મંગલાનિ—કરે છે તથા મંગલના ગી-
સ્તોત્રાણ ગોત્રાણિ પઠંતિમંત્રાન્—તથા મંત્રાએ કરી યુક્ત
સ્તોત્ર અને તેમનાં વંશોને પઠણ કરે છે.

(૧૪૪)

કહ્યાણુભાજોહિ જીનાભિષેકે ॥ ૧ ॥—જીનેશ્વર ભગવાનના

અભિષેક સગયે તે નિશ્ચે કહ્યાણુના ભજનારાછે.

શિવમસ્તુ સર્વ જગતઃ—સર્વ જગતને કહ્યાણુ થઓ.

પરહિત નિરતા ભવંતુ ભૂતગણાઃ—પારકાનું હિત કરવામાં પ્રી-
તિયુક્ત એવા ભૂત દેવતાના સમૂહ થાઓ.

દ્વાષાઃ પ્રયાંતુ નાશ—આધિ વ્યાધિ વીગેરે નાશ પામે.

સર્વત્ર સુખીભવંતુ લોકાઃ ॥ ૨ ॥—અને લોકો સર્વ સ્થાનકે
સુખી થાઓ ॥૨॥

અહું તિથ્યયર માયા—હું, બાવિસમા તીર્થંકર નેમનાથની માતા.

શિવાદેવી તુમ્હ નયર નિવાસિની—શીવાદેવી છું. તમારા ન-
ગરમાં વસનારી છું. (જુ કહ્યાણુ થાઓ.

અમ્હ શિવં તુમ્હ શિવં—અમારૂં કહ્યાણુ હો અને તમારૂં પ-
અશિવોપશમં શિવં ભવતુ સ્વાહા—ઉપદ્રવનો ઉપશમ છે

જેને વિષે એવું કહ્યાણુ થાઓ. ॥૩॥

ઉપસર્ગાઃ ક્ષયં યાંતિ—ઉપસર્ગો નાશ પામે છે.

છિદ્યતે વિદ્મ વહ્નયઃ—સર્વ વિદ્મરૂપ વેલો છેદાય છે.

મનઃ પ્રસન્નવાર્મત—મન પ્રસન્ન થાય છે.

પૂજ્યમાને જીનેશ્વરે ॥૪॥—જીનેશ્વર ભગવાન પૂજે થકે. ॥૪॥

સર્વ મંગલ માંગલ્યં—સર્વ મંગલિકતં વિષે મંગલિક છે.

સર્વ કટ્યાણુ કારણું—સર્વ કટ્યાણુનું કારણુ છે.

પ્રધાનં સર્વ ધર્માણું—સર્વ ધર્મેના વિષે શ્રેષ્ઠ એવું.

જૈનં જયતિ શાસનં ॥૫॥—જીન શાસન જયવંતુ વર્તે છે. ॥૫॥

ઇતિ બૃહત્ શાંતિ સંપૂર્ણ.

૭૦ અથ શ્રી ભક્તામર સ્તોત્ર.

આઠમું સ્મરણ.

ભક્તામર પ્રણત મૌલિમણિ પ્રભાણુ—ભક્ત એવા જે દેવતા તેમના નમેલાં મસ્તકાને વિષે રહેલાં મુકુટમણિ તેની પ્રમાણોને મુદ્રાતકં દલિતપાપ તમોવિતાનં—ઉદ્ધાતના કરનાર તથા નાશ કર્યો છે પાપ તથા અજ્ઞાનરૂપ અધિકારનો સમુદ્ધ જેણે.

સમ્યક્ પ્રણમ્ય જિનપાદયુગં યુગાદા—એવા જીનેશ્વર ભગવાનના ચરણ યુગલને સમ્યક્ પ્રકારે નમસ્કાર કરીને, જે ચરણ યુગલ આ યુગની શરૂઆતમાં.

વાલંબનં ભવજલે પતતાં જનાનામ્ ॥૧૧—ભવ રૂપી જલને વિષે પડેલા પ્રાણીઓને આલંબનભૂત છે તેને નમસ્કાર કરીને ॥૧૧ આ સ્તોત્રના સર્વ વસંતતિવ્રત છાંદે.

યઃસંસ્તુતઃ સકલવાહ-મયતત્ત્વ બોધા—જેની સ્તુતિ કરેલી છે, સમસ્ત શાસ્ત્ર તેના તત્ત્વના જાણવા થકી.

હૃદ્યુત બુદ્ધિ પદ્મિભિઃ સુરલોકનાથૈઃ—ઉત્પન્ન થઈ એવિ જે બુદ્ધિ તેને કરી કુશલ એવા દેવલોકના નાથ જે ઇન્દ્રો તેમને,

સ્તોત્રૈર્નગત્વિતય ચિત્ત હરૈ રૂદ્રૈઃ—તણ જગતના પ્રાણીઓના ચિત્તને હરણ કરનાર તથા અર્થ અને શબ્દ થકી ઉદાર એવા સ્તોત્રો વડે કરીને.

સ્તોત્ર્યે કિલાહમપિ તં પ્રથમં જીનેન્દ્રમ્ ॥૧૨—તે પ્રથમ જીનેન્દ્ર રૂપ ભગવાનને હું પણ નિશ્ચે સ્તુતિ કરીશ. ॥૧૨

બુદ્ધયા વિનાપિ વિબુધાર્થિત પાદપીઠ,—પંડિતો અથવા દેવતાઓ વડે પૂજીત છે ચરણનું આસન જેનું એવા હે પ્રભુ ! બુદ્ધિ વિના પણ

(૧૪૬)

સ્તોતું સમુદતમતિ વિગત ત્રયોહિ, — મધ છે લાજ જે થકી
એટલે લક્ષ્મી રહિત સ્તુતિ કરવાને પ્રયત્ન વાંત થઇ છે ખુદ્ધિ
જેની એવા હું છું.

આસં વિહાય જલસંસ્થિત મિંદુબિંબ, — જેમ જલને વિષે
પ્રતિબિંબિત એવું ચંદ્રમાનું જે બિંબ તેને આસક વિના.

મન્યઃ કલ્પચિત્તિ જનઃ સહસા ગ્રહીતું ॥૩૩૥—કોણ બીજો
માણસ તત્કાલ ગ્રહણ કરવાને ઇચ્છા કરે છે ॥૩૩૥

વક્તું ગુણાન્ ગુણ સમુદ્ર શશાંક કાંતાન્—હે ગુણ સમુદ્ર ચં-
દ્રમા સરખા તારા ઉજ્જવલ ગુણોને વર્ણન કરવાને.

કસ્તે ક્ષમઃ સુર ગુર પ્રતિભાપિ બુદ્ધયા—તારા (ગુણોનું)
ખુદ્ધિએ કરીને જૃદસ્પતિ સરખો પણ કોણ સમર્થ છે.

કટપોત કાલપવનોદ્ધતનક ચક્રં—પ્રલયકાળના પવન વડે ઉછળી
રહ્યા છે મગર મચ્છના સમુદ્ર જેને વિષે.

કોવાતરીતમલમં બુનિધિં ભુજલ્પ્યાં ॥૪૩૥—એવા સમુદ્રને
બે હાથ વડે તરવાને કોણ સમર્થ થાય છે ! ॥ ૪ ॥

સોહલું તથાપિ તવભક્તિવશાન્મુનીશ—હે મુનિઓના સ્વામી !
તોપણ તમારી ભક્તિના વશ થકી પૂર્વે કલ્પો એવા બુદ્ધિ રહિત હું

કર્તુસ્તવં વિગત શક્તિ રપિ પ્રવૃતઃ—શક્તિ રહિત છું તેમ છ-
તાં પણ તમારું સ્તવન કરવાને પ્રવૃત થયો છું.

પ્રીત્વાત્મ વિર્ય મવિચાર્ય મૃગો મૃગેન્દ્ર, — હરણ સ્નેહે કરીને
પોતાનું બન્ન અણુવિચારતો થકો સિંહ પ્રત્યે.

નાલ્પેતિ કિંનિજશિશોઃ પરિપાલનાર્થ ॥૫૫૥—પોતાના બા-
લકના રક્ષણ અર્થે શું સામો જતો નથી ॥ ૫ ॥

અદ્યપ શ્રુતશ્રુતવતાં પરિહાસ ધામ અદ્ય છે શાસ્ત્ર જ્ઞાન જે-

ને એ હેતુ થકી બહુ શ્રુત જનને હાસ્ય કરવાનું સ્થાનદ્રષ્ટ એવા.
ત્વદ્ ભક્તિ રેવમુખરી કુરંતે બલાન્માં,—મને તમારી ભ-
ક્તિજ અલાત્કારે વાચાલ કરે છે.

યત્કોકિલઃ કિલ મયૌ મધુરં વિરૈતિ—જેમ ચૈત્ર માસને
વિષે કાકિલ પક્ષી નિઝે મધુર બોલે.

તમ્યાર્ચ્યૂત કલિકા નિકરૈક હેતુઃ ॥૬૥—તેનું કારણ એક મનો
હર આમ્રકલિકાનો સમુહ તેજ છે. ॥ ૬ ॥

તત્સંસ્તવેન ભવસંતતિ સન્નિબદ્ધ—તમારા રૂડા સ્તવન થ-
કી ભવની પરંપરાયે કરી બાંધાયેલું.

પાપં ક્ષણા ત્ક્ષય મુપૈતિ શરીર ભાજાં,—જે દેહ ધારી જીવો-
નું પાપ ક્ષણ વારમાં નાશ પામે છે.

આઘાંત લોક મલિનીલમ શેષમાશુ—જેમ શિઘ્રપણે લોકમાં
વ્યાપ્ત થયેલું અને ભ્રમર સરખું કાળુ એવું તે સમસ્ત પ્રકારે.

શુદ્ધા શુભિન્નમિવ શાર્વર મધકારમ્ ॥૭૥—રાત્રિ સંબંધી
અંધાર સૂર્યના કિરણોથી નાશ પામે છે. ॥ ૭ ॥

મત્વેતિ નાથ તવ સંસ્તવનં મયેદ્,—હે નાથ ! એમ માનીને
આ તમારું સ્તવન મારા વડે.

મારજ્યતે તત્તુ ધિયાપિ તવ પ્રભાવાત્—હું જે મંદબુદ્ધિવાળો
હું તેણે આરંભ કરાય છે. તે સ્તવન તમારા પ્રભાવથી.

ચેતો હરિજ્યતિ સતાં નલિની દલેષુ—સત્પુરુષોનાં ચિત્તને હર-
શે જેમ કમળ પત્રને વિષે પડેલું.

મુક્તાફલધુતિમુપૈતિ નનૂદબિંદુઃ ॥૮૥—પાણીનું ગિંદ મુ-
ક્તાફલની શોભાને પામે છે. ॥ ૮ ॥

આરતાં તવસ્તવન મસ્તસમસ્ત દેહાય—નાથ પામ્યા છે સ-

(૧૪૮)

મથ દેવ જે થકી એવું તમારું સ્તવન તો હર રહે.

તત્સંકથાપિ જગતાં દુરિતાનિહંતિ—પરંતુ તમારા ચરિ-
તની કથા જે કરવી તે જગતનાં લોકોનાં પાપને દણે છે.

દૂરે સહસ્ર કિરણઃ કુરંતે પ્રભૈવ—જેન સૂર્ય તો હર રહે પ-
રંતુ તેની પ્રગળ કરે છે.

પદ્માકરેષુ જલમ્બનિ વિકાશ ભાંજિ ॥૯૫॥—સરોવરાદિકને
વિષે કમલો વિકસર ॥ ૯૫ ॥

નાત્યદ્ભૂતં ભુવન ભૂપણ ભૂતનાથ—તે અતિ આશ્ચર્યનથી હે
જગતને વિષે ભૂપણરૂપ હે નાથ !

ભૂતૈર્ગુણૈર્ભુવિ ભવંતમભિષ્ટુવંતઃ—સત્ય એવા તમારા ગુ-
ણોએ કરી જગતમાં તમોને સ્તુતિ કરવારા પુરો.

તુદ્યા ભવંતિ ભવતો નનુતેનકિંવા,—તમારા સરખા થાય
છે. તે સ્વામીએ કરીશું !

ભૂત્યાશ્રિતં ચ ઇહ નાત્મસમં કશેતિ ॥૧૦૧॥—જે સ્વામી
પોતાના આશ્રિતને સંપત્તિએ કરી પોતાની તુલ્ય કરતો નથી ॥૧૦૧॥
દૃષ્ટ્વા ભવંતમ નિમેષ વિલોકનીયં—નિમેષ રહિત પછે કરી
જેવા યોગ્ય એવા તમોને જોઈને.

નાન્યલ તોપ મુપયાતિ જનસ્યચક્ષુઃ—જેનાર લોકોના નેત્રો
તમારા વિના બીજે દેકાણે સતેવ પામતા નથી.

પીત્વાપયઃ શશિકર દ્યુતિ દુગ્ધં સિંધાઃ,—ચંદ્રમાના કિરણની
સરખી કાંતિવાળા ક્ષીર સમુદ્રનું પાણી પાન કરીને.

ક્ષારંજલં જલનિધેરશિતું કઈચ્છેત ॥૧૧૧॥—કયો પુરુષ લવણ
સમુદ્રનું આરું પાણી પીવાની ઈચ્છા કરે ॥૧૧૧॥

યૈઃશાંતરાગચ્ચિહ્નિઃ પરમાણુભિન્નઃ,—જાંતર્ય તેનો ભાવ

(૧૪૯)

તેની છાયાએ જંગમે વિષે એવા જે પરમાણુઓવડે તમારું શરીર
નિર્માણિત સ્થિતુવૈનેક લલામણુત,—નિર્માણ કરેલું છે હે ત્રણ
ભુવનને વિષે એક સુંદર ભૂત.

તાવંત એવ બસુ તેડખણુવઃ પૃથિવ્યાં,—તે પરમાણુઓ પણ
આ પૃથ્વીને વિષે નિઝે તેટલાજ છે.

યત્તે સમાનમપરં નહિ રૂપમસ્તિ ॥૧૨૦॥—કારણ કે તમારા
સરખું બીજું કાંઈ રૂપ નથી ॥૧૨૦॥

વક્રત્રં ક્યતે સુરનરોરગ નેત્ર હારિ,—દેવતા મનુષ્ય ભુવનપ-
તિ પ્રમુખ દેવોના નેત્રોને દરણ કરનાર તમારું મુખ કયાં.

નિઃશેષ નિર્જિત જગત્ત્રિ તયોપમા નમ્,—જેણે ત્રણ જગત-
ની ઉપમાન ભૂત વસ્તુને સંપૂર્ણ છલીછે.

ખિંબં કલક મલિનં ક્યનિશાકરસ્ય,—તથા ચંદ્રમાનું કલકે
કરી મલિન એવું ખિંબ કયાં.

યદ્વાસરે ભવતિ પાંડુ પલાશકટપમ્ ॥૧૨૧॥—જે દિવસને વિ-
ષે આખરાના પાંદડા સરખું પીલું પડી જાયછે. ॥૧૨૧॥

સંપૂર્ણ મંડલશશાંકકલાકલાપ,—સંપૂર્ણ મંડલવાળા ચંદ્રમા-
ની કળાના સમુદ સરખા.

શુભ્રાગુણા સ્થિભુવનં તવલંઘયતિ,—ઉજવલ તારા ગુણો ત્રણ
ભુવનને ઉલ્લંઘન કરે છે.

યેસંશ્રિતા સ્થિજગદ્દીથિર નાથમેક,—હે ત્રણ જગતના ઈશ્વ-
ર ! જે ગુણો તમો જે અદ્વિતીય નાથ છો તે તમોને આશ્રય
કરી રહેલા છે.

કસ્તા નિવારયતિ સંચરતોયથેષ્ટમ્ ॥૧૨૨॥—તે સ્વેચ્છાએ વિ-
ચરતા ગુણોને કયો પુરૂષ નિવારણ કરી શકે. ॥૧૨૨॥

ચિત્રાંકિમત્ર યદિ તે ત્રિદશાંગનાભિ—એમાં શું આશ્ચર્ય છે. કે
દેવતાઓની સ્ત્રીઓથી પણ તમારૂં—

નાતિમનાગધિમનોન વિકાર માર્ગમ્—મન જરાક પણ વિ-
કારના સ્થાનકને ન પામ્યું.

કદેપાંતકાલ મરૂતા ચલિતા ચલેન,—ચલાયમાન કર્યા છે મહો-
ટા પર્વતો જેણે એવા પ્રલય કાળના પવને કરી.

કિંમંદરાદિ શિખરચલિત કદાચિત, ૥૧૫૫—મેરૂ પર્વતનું શિ-
ખર શું કદી ચલાયમાન થયું ? ૥૧૫૫.

નિર્ઘૂમવર્તિરપવર્જિત તૈલપૂરઃ—ધૂમ્ર અને વાઢય રહિત એવો
તથા ત્યાગ થયો છે સ્નેહ રૂપ તૈલનો પૂર જે થકી એવા.

કૃત્સ્નજગત્ત્ર યમિદં પ્રકટીકરોપિ,—વળી સમસ્ત ત્રણ જગતને
પ્રકાશ કરાણો એવા.

ગમ્યેનજાતુ મરૂતા ચલતા ચલાનાં, (મરૂતાં ચલિતા ચલા-
નાં)—વળી પર્વતોને ચલાયમાન કરનાર પવનવડે પણ કદી જ-
ના યોગ્ય નહીં (ચલાયમાન કર્યા છે મહોટા પર્વતો જેણે એ-
વા પવનોને પણ અગમ્ય).

દીષો પરસ્ત્વ મસિનાથ જગત્પ્રકાશઃ ૥૧૬૫—એવા હે નાથ !
જગત્પ્રકાશક રૂપ તું એક વિલક્ષણ દીપક છે. ૥૧૬૫

નાસ્તં કદાચિ દુપયાસિનરાહુ ગમ્યઃ,—કદી પણ અસ્ત પામતો
નથી. રાહુથી અસ્ત થતો નથી.

સ્પષ્ટી કરોપિ સહસ્રાયુગપજગતિ—સમકાલે ત્રણ જગતને
સાથેજ પ્રકાશ કરે છે.

નાંભોધસેદર નિરૂદ્ધ મહાપ્રલાયઃ—જ્ઞાનાવરણાદિક વાદળના
મધ્ય ભાગ તે થકી નથી રોકાયો એવો મહોટો છે મહિમા
જેનો એવો.

(૧૫૧)

સૂર્યાતિશાયિ મહિમાસિમુનીંદ્ર લોકે, ૧૧૭૭—હે મુનિઓ-
ના ઈંદ્ર ! સૂર્યથી અધિક મહિમાવાળા આ લોકને વિષે તમે
છો. ૧૧૭૭.

નિત્યોદયંદસિત મોહમહાં ધકારં,—નિત્ય છે ઉદય જેનો તથા
નાશ કર્યો છે મોહ રૂપી મહોટો અંધકાર જેણે એવું.

ગમ્યંનરાહુ વદનચ્ચન વારિદાનાં,—રાહુના મુખથી તથા મેઘ-
થી પણ અગમ્ય ઝસવા યોગ્ય નથી એવું.

વિભ્રાજતે તત મુખાખજ મનદપકાંતિ,—અતિ કાંતિ વાળુ ત-
મારું મુખ કમળ વિશેષ સોભેછે.

વિદ્યોતય જ્જગદ પૂર્વશશાંક બિંબમ્ ૧૧૮૮—તે ત્રણ જગ-
તને પ્રકાશ કરેછે અને વિલક્ષણ ચંદ્રમાના બિંબ રૂપછે. ૧૧૮૮

કિંશર્વરીપુશશિનાન્હિ વિવસ્વતાવા,—રાત્રિઓને વિષે ચંદ્રમા-
એ કરીશું અને દિવસે સૂર્યે કરી શું અર્થાત્ કાંઈ પ્રયોજન નથી.
યુખમ-મુખેંદુલસિતેષુતમસ્સુનાથ,—હે નાથ તમારા મુખરૂપ ચં-

દ્રમાએ અજ્ઞાનરૂપ અંધકારને નાશ કરે છતે.

નિષ્પન્નશાલિ વન શાલિનિ જીવલોકે—પાકેલાં એવા શાલિવૃક્ષ-
તેને કરી શોભાયમાન એવા આ મૃત્યુલોકને વિષે.

કાર્યકિય જ્જલલચરૈર્જલભારનમ્ ૧૧૮૯—જલના ભારે કરી
નમી ગયેલા મેઘોનું શું પ્રયોજન છે ? ૧૧૮૯

જ્ઞાનં યથા ત્વયિ વિભાતિ કૃતાવકાશં,—અનંત પર્યાયાત્મક વસ્તુ-
ઓને વિષે કાંધો છે પ્રકાશ જેણે એવું જ્ઞાન જેવી રીતે કરી
તમારે વિષે શોભે છે.

નૈવં તથા હરિહરાદિષુ નાયકેષુ,—તેવી રીતે પોતપોતાના શા-
સનના નાયક હરિહરાદિક દેવોને વિષે નથી શોભતું.

તેજઃ સ્ફુરન્મણિષુ યાતિ યથામહત્વં,—જેમ તેજ દેદીપ્ય-
માન મણિઓને વિષે ગૌરવતાને પામે છે.

નવંતુ કાચશકલે કિરણા કુલેષિ ॥૨૦॥—તેમ કાંતિએ કરી
વ્યાપ્ત એવા કાચના કટકાને વિષે તેજ ગૌરવતાને નથીજ
પામતું ॥ ૨૦ ॥

મન્યે વરં હરિહરાદય એવદદ્રા,—હું ધારણું કે હરિહરાદિક દે-
વો મેં દીઠા તે સારજ થયું.

દૃષ્ટેષુયેષુહૃદયં ત્વયિતોપમેતિ,—જેમને દીકે છતે મારે ચિત્ત ત-
મારે વિષેજ સંતોષને પામે છે.

કિંવીક્ષિતેન ભવતા ભુવિયેન નાન્યઃ—પ્રથમ દીઠેલા એવા ત-
મેએ કરી શું થયું કે જે તમારા દર્શન થકી આ પૃથ્વીને
વિષે નથી બીજો.

કાશ્ચિન્મનો હરતિનાથ ભવાંતરેષિ ॥૨૧॥—કાષ્ઠપણુ દેવ હે
નાથ ! પરબવને વિષે પણ મારામનને હરણુ કરતો (નથી.) ॥૨૧॥

શ્રીણાંશતાનિશતશો જનયંતિપુત્રાન્—શ્રીના સેંકડાઓ સેંક-
ડાયંધ પુત્રોને જન્મ આપે છે.

નાન્યાસુતં ત્વદુપમં જનની પ્રસૂતા,—બીજા માત તુમસમાન
પુત્રને ઉત્પન્ન કરી શકતી નથી.

સર્વાદિશો દદ્યતિભાનિ સહસ્રરશ્મિં,—સર્વ દિશાઓ નક્ષત્રો-
ને ધારણુ કરે છે. પરંતુ હજાર કિરણવાળા સૂર્યને.

પ્રાચ્યેવ દિગ્જનયતિ સ્ફુર દંશુજલમ્ ॥૨૨॥—જળહળતી
કિરણની જલ્લા છે જેણે એવાને તો પૂર્વ દિશાજ ફક્ત ધાર-
ણુ કરે છે. ॥ ૨૨ ॥

ત્વામામનંતિ મુનયઃ પરમં પુમાંસ—મુનિઓ જે છે તે તમે-

ને શ્રેષ્ઠ મનુષ્ય એટલે નિઃકર્મા સિદ્ધ કહે છે.

માદિત્યવર્ણુમમલંતમસઃ પુરસ્તાત્,—અધિકારની આગળ સૂર્ય સમાન ક્રાંતિ વાળા તથા નિર્ગળ.

ત્વામેવ સમ્યગુપસભ્ય જયંતિ મૃત્યુઃ,—એવા તમેનેજ જન-
બુવા થકી તે મૃત્યુને જીતે છે.

નાન્યઃશિવઃ શિવપદસ્ય સુનીદ્ર પંથાઃ ॥ ૨૩ ॥—હે મુનિ-
ઓના ઈદ્ર ! ઉપદ્રવ રહિત એવા મોક્ષનો પીગ્ને કાઈ માર્ગ
નથી. ॥ ૨૪ ॥

ત્વામવ્યયં વિભુમચિંત્યમસંખ્યમાદ્યં—તમેને ક્ષયરહિત, ઐ-
શ્વર્યયુક્ત, અચિંત્ય, ગુણ સંખ્યારહિત તથા આદ્ય તીર્થંકર,
બ્રહ્માણુ મીથર મનંત મનંગ કેતુમ્—બ્રહ્મરૂપ, ઈશ્વર, અંતરહિત,
કામનો નાશ કરવાને કેતુ સરખા,

યોગીશ્વરં વિદિતયોગ મનેકમેકં—યોગી પુરુષોનાં ઈશ્વર, જન-
બુવા છે સર્વે યોગ જેણે અથવા જે થકી, જ્ઞાને કરી સર્વગત
તેથી અનેક, ઉત્તમોત્તમ.

જ્ઞાન સ્વરૂપમમલં પ્રાદ્યંતિ સંતઃ ॥૨૪॥—જ્ઞાન સ્વરૂપી,
તથા પાપ મલ રહિત, સંત પુરુષો કહેછે. ॥ ૨૪ ॥

બુદ્ધ સ્ત્વમેવ વિબુધાર્ચિત બુદ્ધિ બોધાત્,—દેવતાઓએ પૂ-
જ્યોછે કેવળજ્ઞાનનો બોધ જેમનો તે હેતુ થકી તમેજ બુદ્ધછો.
ત્વંશંકરોસિ ભુવન ત્રય શંકરત્વાત્,—ત્રણ ભુવનને સુખના
કરનાર હોવાથી તમેજ શંકરછો.

ધાતાસિધીર શિવમાર્ગ વિધેર્વાધાનાત્—હે ધીર ? મોક્ષ મા-
ર્ગની રત્ન ત્રય યોગ રૂપ ક્રિયાના નિષ્પાદન કરવાથી તમેજ
ધાતા વિધાતા છો.

વ્યક્તં ત્વમેવ ભગવન્ પુરૂષોત્તમોસિ ॥૨૫॥—હે ભગવન !

તમોજ પ્રગટપણે પુરૂષોત્તમ છે. ॥૨૫॥

તુલ્યં નમસ્ત્રિ ભુવનાત્તિ હરાયનાથ,—ત્રણ ભુવનની પીડાને
હરણ કરનાર તમોને નમસ્કાર થાઓ.

તુલ્યં નમઃ ક્ષિતિ તલામલ ભૂષણાય,—પૃથ્વી તલને વિષે નિ
ર્મલ અલંકારરૂપ તમોને નમસ્કાર થાઓ.

તુલ્યં નમસ્ત્રિ જગતઃ પરમેશ્વરાય,—ત્રણ જગતના પરમેશ્વર
તમોને નમસ્કાર થાઓ.

તુલ્યં નમોજીન લવોદધિ શોષણાય, ॥૨૬॥—હે વીતરાગા
ભવ સમુદ્રને શોષણ કરનાર તમોને નમસ્કાર થાઓ. ॥૨૬॥

કોવિસ્મયોત્ર યદ્દિનામ ગુણૈરશેષૈ,—આમાં શું આશ્ચર્ય છે. સ-
ગ્ગર ગુણોયે કરી.

સ્તવંશશ્રિતો નિરવકાશતયામુનીશ,—હે મુનિઓના ઇશ્વર !
તમે નિરંતરપણે આશ્રય કરાયેલા છે.

દોષૈરૂપાત્તવિવિધાશ્રય જાતગર્વૈઃ—વિવિધ આશ્રયો થકી ઉત્પન્ન
થયા જે અદકાર તે રૂપ દોષોયે કરી.

સ્વક્ષાંતરેપિન કદાચિદ્દીક્ષિતોસિ, ॥૨૭॥—તમોને લોકોએ
સ્વક્ષાંતરમાં પણ કદી દીઠેલા નથી. ॥ ૨૭ ॥

ઉચ્ચૈ રશોકતરૂ સંશ્રિતમુન્મયૂખ,—ઉંચા અશોક વૃક્ષને વિષે આ-
શ્રય કરી રહેલું તથા ઉંચા છે કિરણો જેનાં એવું.

માલાતિ રૂપમમલં ભવતો નિતાંતમ્—તમારૂ રૂપ અત્યંત નિ-
ર્મળ શોભે છે.

સપષ્ટોક્ષસદિકરણ મસ્ત તમો વિતાનં—પ્રગટ ઉંચા ગયાં છે
કિરણો જેનાં તથા નાશ પમાડ્યોછે અંધકારનો સમુદ્ર જેણે એવું.

(૧૫૫)

ખિંબં રવેરિવ પયોધર પાર્થવર્તિ ॥૨૮॥—તથા મેઘની સમીપે
વર્તતુ સૂર્યતું ગિંબ જેમ શોભે છે. ॥ ૨૮ ॥

સિંહાસને મણિ મયૂખશિખા વિચિત્રે—મણિઓના કિરણોની
પંક્તિઓએ કરી વિચિત્ર સિંહાસનને વિષે.

વિભ્રાજતે તવવપુઃ કનકાવદાતમ્—સુવર્ણ સરખું મનોજ ત-
મારું શરીર વિશેષે શોભે છે.

ખિંબવિચલ્લિસદંશુલતાવિતાનં,—આકાશને વિષે ઉદ્યોતમાન
કિરણોની શાખાઓનો સમુદ છે જેને એવું ગિંબ.

તુંગોદ્યાદ્રિશિરસીવસહસ્રરશ્મેઃ ॥૨૯॥—સૂર્યતું ગિંબ જેમ
ઉંચા ઉદ્યાયત્ર પર્વતના શિખર ઉપર શોભે છે. ॥ ૨૯ ॥

કુંદાવદાતયલયામર્યાશોભં,—મોઢરાના પુષ્પ સરખું ઉજ્જવ-
લ તથા વીંજતા ચામરોવડે મનોહર છે શોભા જેની એવું.

વિભ્રાજતેતવવપુઃકલઘૌતકાંતમ્—સુવર્ણ સરખું મનોહર તમારું
સરીર વિશેષ શોભે છે.

ઉદ્યમ્છશાંકશુચિનિર્ઝરવારિધાર—ઉદ્ય પામેલા ચંદ્રમાની જેઠે
નિર્મળ અને નિર્ઝરણના પાણીની ધારા છે જેને વિષે એવું.

મુચ્યૈસ્તટંસુરગિરેરિવશાતકૌભમ્ ॥ ૩૦ ॥—સુવર્ણમય જે મેરૂ
પર્વત તેનું ઉંચું શિખર જેમ શોભે છે. ॥ ૩૦ ॥

છત્રત્રયંતવવિભાતિ શશાંકકાંત,—ચંદ્રમા સરખું મનોહર ત-
મારું છત્રત્રય શોભે છે.

મુચ્યૈઃ સ્થિતં સ્થગિતભાનુકરપ્રતાપમ્,—તે ઉચે રહ્યું થકું
તથા ઢાંકી દીધો છે સૂર્યના કિરણોનો પ્રતાપ જેણે એવું.

મુક્તાફલપ્રકરજલવિવૃદ્ધશોભ—મોતીના સમુદની રચનાયે ક-
રી વધી છે શોભા જેની એવું.

પ્રખ્યાપયત્તિજગતઃ પરમેશ્વરત્વમ્ ॥૩૧॥—તથા ત્રણ જગ-
તના પરમેશ્વરપણાને પ્રખ્યાત કરે છે ॥૩૧॥

ઉન્નિદ્રહેમનવપંકજ પુંજકાંતિઃ,—વિકસિત સુવર્ણના નવ કમ-
ળના સમુદની કાંતિયે કરી.

પર્યુલ્લસન્નમ્મયૂખશિખાભિરામૌ—ઝળહળતાં નખના કિરણોની
પ્રકાશ પંક્તિ તેણે કરી મનોહર.

પાદૌ પદ્માનિતયયત્રજ્જનેદ્રધત્તઃ—તમારા ચરણો જે સ્થાનને
વિષે હે જ્ઞનેદ્ર પગલાં ધારણ કરે છે.

પદ્માનિતય વિષ્ણુઃ પરિકટ્પયતિ ॥૩૨॥—તે તે સ્થાનકાને
વિષે દેવતાઓ કમળની રચના કરે છે. ॥૩૨॥

ઈથિયથાતયવિભૂતિરભૂજિજ્જનેદ્ર—હે જ્ઞનેદ્ર ! એ પૂર્વોક્ત ત-
મારી અતિશયની સંપદાઓ જે પ્રકારે યદ્ધ.

ધર્મોપદેશનવિધાન તથા પરસ્ય,—ધર્મનો ઉપદેશ કરવાના સ-
મયને વિષે. તેવી ખીમની યદ્ધ નથી.

યાદક્રપ્રમાદિનકૃતઃ પ્રહુતાંધકારા,—હણ્યો છે અધિકાર જેણે
એવી સૂર્યની જેવી કાંતિ હોય છે.

તાદક્ષુતો ગ્રહ ગણસ્ય વિકાશિનોપિ, ॥૩૩॥——તેવી કાંતિ
પ્રકાશિત યથેચ્છા ગ્રહોના સમુદાયની પણ ક્યાંચા હોય ॥૩૩॥

શ્ચેતન્મદાવિલવિલોલકપોલમૂલ,—ઝરતા ગદે કરી કલુષ ય-
થેચ્છા અને ચંચલ ગંડ સ્થલ તેણે કરી.

મત્તભ્રમદ્ ભ્રમરનાદ વિવૃદ્ધકોપઃ,—મદોન્મત્ત તથા અહીં ત-
હીં ભ્રમતા ભ્રમરાઓના સખ્દે કરી વધ્યો છે ક્રોધ જેનો એવા.

ઔરાવતાલ ભિલ્લ મુદ્ધત માપતંતઃ,—ઔરાવણ હાથી સરખી
કાંતિવાળો તથા ઉદ્ધત એવા હાથિને સામે આવતા.

દ્રષ્ટવાભયંભવતિનો ભવદાશ્રિતાનામ્ ॥ ૩૪ ॥—દેખીને તમા-
રા આશ્રિતોને ભય થતો નથી. ॥૩૪॥

ભિન્નેભકુંભગલ દુઃખલ શોણિતાકત,—ભેદનાં હાથીઓનાં
કુંભચર્યથી પડતા થેત રક્તવર્ણનાળાં એવાં રૂધિરથી ખરડાએલાં
મુકતા ફલ પ્રકર ભૂષિત ભૂમિ ભાગઃ—મોતીનો સમૂહ તેણે
કરી શોભાવ્યાં છે પૃથ્વીના ભાગો જેણે એવા.

ખદ્ધક્રમઃ ક્રમગતં હરિણાધિપોપિ,—ધીવ્રિત છે પાદ જેનો
એવા સિંહ પણ કાળને વિષે આવી પડેલાને.

નાકામતિ ક્રમયુગાયલ સંશ્રિતંતે, ॥૩૫॥—તમારા ચરણુરૂ-
પી પર્વતને આશ્રયે રહેલાને પ્રહાર કરતો નથી. ॥૩૫॥

કટપાંત કાલ પવનો દ્વતવન્હિ કટપં,—પ્રલય કાળના પવને ક-
રી જ્વેરમાં આવેલો એવો અગ્નિ તેની ઘરોગર.

દાવાનલં જ્વલિત મુજ્જલ મુત્કુલિંગમ્—જ્વલનલગ્ન તથા
ઉગ્રાએ તણુખા જેનાં તથા ઉજ્જલ એવા વનના અગ્નિને.

વિશ્વં ભુધત્સુ મિવ સંમુખમાપતંતં—જગતને ગળી જાય
એવી ઇચ્છા વાળો સન્મુખ આવતાં.

ત્વન્નામ કીર્તન જલં શમયત્ય શેષમ્ ॥૩૬॥—તેને તમારું ના
મનું કીર્તન કરવું તે રૂપજલ સંપૂર્ણ રીતે શમાવેછે ॥૩૬॥

રક્તેક્ષણું સમદકોકિલ કંઠ નીલં—રાતાં છે નેત્રો જેનાં તથા
મહોન્મત્ કોકિલના કંઠ સરખો નીલવર્ણ વાળો.

ક્રોધોદ્ધતં ફલિનમુત્કુલમાપતંતં—ક્રોધે કરી ઉદ્ધત થયેલો
તથા ઉગ્રી કરેલી છે ફળા જેણે એવા સર્પને ઉતાવળો સામે
આવતો થકો.

સ્પાકામતિ ક્રમયુગેન નિરસ્તશંકં—શંકા રહિત થયો થકો મ-

રણુ યુગલે કરી ઉલ્લંઘન કરેછે તે પુરૂષો.

સ્તવન્નામ નાગદમની દ્વિદિ યસ્ય પુંસઃ ॥૩૭॥—જે પુરૂષોના
-હૃદયમાં તારા નામ રૂપી નાગદમની ઔપધિ ભરેલીછે. ॥૩૭॥
વદગતુરંગગજ ગાર્જત ભીમનાદ—યુદ્ધ કરતાં એવાં ઘોડા ત-
થા હાથીઓની ગર્જનાયે કરી ભયંકર શબ્દોછે જેને વિષેએવા.
માઝૈ બલં બલવતામપિ ભૂપતીનાં—રણુસંગ્રામને વિષે અ-
તિબલવાન રામઓનાં પણ સૈન્ય.

ઉચ્ચ દિવાકર મયૂખ શિખાપવિદ્ધ—ઉચ્ચ પામેદ્રા સૂર્યના કિ-
રણોની શિખાઓએ કરી ભેદન થયેલું.

તતકીર્તનાત્મ ધ્વાશુ ભિદ્ધામુપૈતિ ॥૩૮॥—જેમ અધિકાર તે
મજ તમારા નામ કીર્તન થકી તે સૈન્ય નાશ પામેછે. ॥૩૮॥
કુંતાઞ્ચ ભિન્નગજશોણિત વારિવાહ—બાલાના અથ્ર ભાગે કરી
ભેદેલા હાથીઓના રૂધિરરૂપ જલના પ્રવાહ તેને વિષે.

વેગાવતારતરણા તુરયોધ્વીભીમે—ઉતાવળે પ્રવેશ કરી ફરી તે ત-
રવાને આતુર થયેલા એવા સુભટોયે કરી ભયંકર એવા.

યુદ્ધેજયં વિજીતદુર્જય જ્યેષ્ઠા—સંગ્રામને વિષે નહીં જીતાય
એવા શત્રુના વર્ગોને સંપૂર્ણ જીત્યા છે જેઓએ તે પુરૂષો જયને.

સ્તવત્પાદપંકજવનાશ્રયિણ લભતે ॥ ૩૯ ॥—તમારા ચરણ-
રૂપ જે કમળનું વન તેને આશ્રયે રહેલા તે પુરૂષો મેળ-
વે છે. ॥ ૩૯ ॥

અક્ષોનિધા ક્ષુભિત ભીષણનકચક્ર—સમુદ્રને વિષે, જ્યાં ક્ષોભ
પગાડ્યા છે ભયંકર મગરના સમૂહ તથા.

પાઠીનપીઠભયદોષાણુ વાડવાગ્નૌ—પાઠીન પીઠ ભાગના ય-
ત્સ્ય લેટી કરીને ભયને ઉત્પન્ન કરતારે પ્રજાલ વાડવાગ્નિ છે
એવા સમુદ્રને વિષે.

(૧૫૬)

રંગત્તરંગ શિખર સ્થિતયાનપાત્રા—ઉછળતાં મોજાંના શિખર ઉપર રહ્યું છે વહાણ જેમનું એવા પુરુષો.

આસંવિહાયભવતઃ સ્મરણાદ્વ્યજંતિ ॥ ૪૦ ॥—તમારા સ્મરણ થકી ભવને ત્યાગ કરીને સમુદ્રપાર જાય છે ॥૪૦॥

ઉદ્ભૂતભીષણ જલોદરભાર ભુક્તાઃ—ઉત્પન્ન થયેલા ભયંકર જલોદર રોગ તેના ભારે કરી વધ થયા એવા.

શોઞ્ચાંદશામુપગતાશ્ચ્યુતજીવિતાશાઃ—શોક કરવા યોગ્ય દશાને પ્રાપ્ત થયેલા તથા મુકીછે જીવવાની આશા જેમણે એવા.

ત્વત્પાદપંકજરજેમૃત દિગ્ધદેહા—તમારા ચરણકમલની રજ તે રૂપ અમૃત તેણે કરી વિષ છે શરીર જેમનાં એવા.

મર્ત્યાભવંતિ મકરધ્વજ પુટપર્યાઃ ॥૪૧॥—તે જીવે કામદેવના સરખા રૂપવાળા થાય છે ॥૪૧॥

આપાદકંઠમુર શૃંગલવેષ્ટિતાંગાઃ—પગથી તે કંઠ સુધી મોટી સાંકળોએ કરી બાંધેલાં છે શરીર જેમનાં તથા.

ગાઠં બૃહન્નિગડકોટિનિઘૃષ્ટ જંઘાઃ—અત્યંત મહોટી બેડીઓ તેના ધારવાળા છેડાઓએ કરી સંપૂર્ણ ઘસાઈ ગઈ છે જંઘાઓ જેમની એવા.

ત્વન્નામમંત્ર મનિશંભુજાઃસ્મરંતઃ—મનુષ્યો તમારા નામ મંત્રનું નિરંતર સ્મરણ કરતા થકા.

સઘઃ સ્વયં વિગતબંધ ભયાભવંતિ ॥ ૪૨ ॥—તત્કાલ પોતાની મેળે ગયું છે બંધન મય જે થકી એવા થાય છે. ॥૪૨॥

મતદિપેન્દ્રમૃગરાજદવાનલાહિ—મહોન્મત્ત હસ્તિ તથા સિંહ તથા વનનો અગ્નિ.

સંત્રામવારિધિમહોદરબંધનોત્થ—તથા સંત્રામ તથા સમુદ્ર

(૧૬૦)

તથા જ્ઞાનદરાદિક રોગ તથા અંધન કેદખાનું તે થતી ઉ-
ત્પન્ન થયેલું.

તસ્યાશુનાશમુપયાતિ ભયં ભિયેવ—તે માણસનું ભય જાણે
ખીકથીજ હોય નહીં તેમ નાશ પામે છે.

યસ્તાવકં સ્તવ મિમં મતિમાન ધીતે ॥૪૩॥—જે બુદ્ધિમા-
ન પુરૂષ તમારા આ સ્તવનને ભણે છે. ॥૪૩॥

સ્તોત્રશ્રજં તવજીનેંદ્રગુણૈર્નિબદ્ધાં—હે જીનેંદ્ર ! તમારા ગુણ
રૂપ સૂત્રે કરી આધેરી આ સ્તોત્રરૂપ માલા.

ભક્ત્યામયા રચિરવર્ણુ વિચિત્રપુષ્પાં—ભક્તિયે કરી યુક્ત તથા
મનોહર અક્ષરરૂપ વિચિત્ર છે પુષ્પો જેને વિષે એવી તે માલાને.

ધત્તેજનોત્પદ્મકુંઠગતામજશ્ચ—જે કોઈ માણસ આ લોકને વિષે
પોતાના કંઠમાં નિરંતર ધારણ કરે છે.

તંમાનતુંગમવશા સમુપૈતિલક્ષ્મીઃ ॥૪૪॥—તે માનથી ઉન્નત
પુરૂષને અથવા તે આ સ્તોત્રના કર્તા શ્રી માનતુંગ આચાર્યને
અસ્વતંત્ર એવી લક્ષ્મી તે નજીક આવે છે. એટલે તે જગદી
મુક્તિ પામે છે. ॥૪૪॥

૭૧ અથ શ્રીકલ્યાણમંદિર સ્તોત્ર.

નવમું સ્મ-ણ.

કલ્યાણમંદિર મુદારમવદ્ય ભેદિ—કલ્યાણનું ધર તથા ઉદાર તથા
પાપને છેદનાર.

ભીતામયપ્રદમનિંદિતમદ્વિપદ્મ—તથા સંસાર ભયથી ત્રાસ પા-
મેલા તે અભયદાન આપનાર તથા નિંદારહિત એવું ચરણુક્રમણ.

સંસારસાગર નિમજ્જનં શેષજંતુ—વળી તે સંસાર સમુદ્રની
અંદર બૂડતા સમગ્ર પ્રાણિઓને.

પોતાયમાન મહિનમ્ય જીનેંદરસ્ય ॥૧૧--વાહાણુ સમાન એવું
શ્રી જીનેંશ્વર ભગવાનનું ચરણક્રમણ તેને નમસ્કાર કરીને.

યસ્ય સ્વયં સુરગુર્ગરિમાં જુરાસોઃ—પોતે જૃહસ્પતિ પણ જે પ્ર-
ભુના મહિમાનો સમુદ્ર તેનું.

સ્તોત્રં સુવિસ્તૃતમતિ નિવિભુર્વિધાતું—સ્તવન કરવાને વિસ્તાર
પામી છે ખુદ્ધિ જેની એવો તે ન સમર્થ થયો, એવા.

તીર્થેંદરસ્ય કમઠસ્તમય-ધૂમકેતો—તથા તીર્થના ઇશ્વર તથા કમ-
હાસુરનો અહંકાર દૂર કરવાને ધૂમકેતુ સમાન એવા.

સ્તસ્યાહુમેષ કિલસંસ્તવનંકરિષ્યે ॥૧૨॥ યુગ્ગમ્ ॥—તે પાર્શ્વ-
નાથનું સ્તવન આ હું મૂર્ખ તે નિશ્ચે કરીશ. ॥૧૨॥ આ બે ગાન-
થાનો અર્થ એકઠો છે.

સામાન્યતોપિ તવ વર્ણયિતું સ્વરૂપ—સામાન્યપણે પણ તમાન-
રા સ્વરૂપનું વર્ણન કરવાને. (૨૫૫ કેમ સમર્થ થાય.

મરુમાદ્દશાઃ કથમધીશ ભવંત્ય ધીશાઃ—હે સ્વામી ! મારા સ-
ધૃષ્ટાપિ કૌશિક શિશુર્યદિ વા દિવાંધો—પ્રગલ્ભ એવો પણ
કૌશિક શિશુ તે ધૂડનો બાળક દિવસે અધ એવો તે.

રૂપં પ્રરૂપયતિ કિંકિલ ધર્મ રશ્મેઃ ॥૧૩॥—સૂર્યના સ્વરૂપને શું
નિશ્ચે કહિ શકે ? ॥૧૩॥

મોહુક્ષયા દનુભવન્નપિ નાથ મર્ત્યો—હે નાથ ! મોહનીય કર્મ-
ના ક્ષય થકી તમારા ગુણને જાણતો છતો પણ મનુષ્ય.

નૂનંગુણાન્ ગણયિતું ન તવ ક્ષમેત,—નિશ્ચે તમારા ગુણો ગણ-
વાને સમર્થ થાય નહીં.

કટપાંત વાંત પયસઃ પ્રકટોપિ યસ્મા—જે કારણ માટે પ્રલય
કાલને વિષે વિક્ષિપ્ત થયું છે જલ જેને વિષે, ત્યાં પ્રત્યક્ષ એ-

(૧૬૨)

વેા પણુ. (નો સમૂહ કોનાથી માપી શકાય. ॥૪॥
 ન્મીયેતકેન જલધેર્નનુ રત્નરાશિઃ ॥૪॥—એવા સમુદ્રનો રત્ન-
 અબ્યુદયતોસ્મિ તવનાથ જડાશયોપિ—હે નાથ ! જડ અ-
 ભિપ્રાયવાળો હું છતાં પણ ઉઘમ યુક્ત થયો છું તમારે.
 કર્તું સ્તવં લસદસંખ્ય ગુણાકરસ્ય—અનંત ગુણના નિધાન
 એવા તમેાનું સ્તવન કરવાને.
 બાલોપિ કિં ન નિજ બાહુ યુગંવિતત્ય,—શું બાલક પણ
 પોતાના બે હાથ વિસ્તારીને નથી.
 વિસ્તીર્ણતાં કથયતિ સ્વધિયાંબુરાશેઃ ॥૫॥—સમુદ્રના વિ-
 સ્તાર પ્રત્યે પોતાની બુદ્ધિયે કરીને બતાવતો. ॥૫॥
 યે યોગિનામપિ ન યાંતિ ગુણા સ્તવેશ—હે ઇશ ! તમારા
 જે ગુણો યોગી પુરૂષોને પણ બોલવામાં ન આવ્યા.
 વક્તું કથંભવતિ તેષુ મભાવકાશઃ—તે ગુણોને કહેવાને મારા-
 માં શક્તિ ક્યાંથી હોય.
 ભતા તદેવ મસમીક્ષિત કારિતેયં—તે કારણ થકીજ આ પ્રકારે
 વિચાર ક્રિધા વિના કર્યા સરખું થયું.
 જદ્યપિ વા નિજગિરાનનુ પક્ષિણોપિ ॥૬॥—અથવા તો પ-
 ક્ષિણો પણ પોતાની વાણીએ કરી નિશ્ચે બોલે છે ॥૬॥
 આસ્તામચિંત્યમહિમા જિનસંસ્તવસ્તે,—હે જીનેશ્વર ! નહીં
 ચિંતવવા યોગ્ય મહિમાવાળું તમારે સ્તવન દૂર રહો.
 નામાપિપાતિ ભવતો ભવતો જગતિ—પરંતુ તમારે નામ
 પણ ત્રણ જગતને સંસાર થકી રક્ષણ કરે છે.
 તીવ્રાતપોપહૃત પાંથજનાન્નિદાધે—ગ્રીષ્મકાલને વિષે આકરા
 તડકાથી હણાણા એવા પંથિજનોને.

પ્રીજાતિપદ્મસરસઃ સરસોનિલોપિ ॥ ૭ ॥—પદ્મ સરોવર તે
દૂર રહ્યું પરંતુ સુંદર જગત્સીકરયુક્ત એવો પવન પણ સંતો-
ષ કરે છે. ॥ ૭ ॥

હૃદ્યર્તિનિ ત્વયિ વિભો શિથિલીભવતિ—હે સ્વામી ! તમે
હૃદયને વિષે વર્તતા છતાં શિથિલ થાય છે.

જંતોઃક્ષણેન નિમિડા અપિકર્મજાઃ—ક્ષણ વારમાં પ્રાણીના
ધોર આક્રમ એવા પણ કર્મના બંધ.

સર્વોભુજગમમયા ઈવમધ્યભાગ—જેમ તત્કાલ સર્પમય બંધ-
ન, વનના મધ્ય ભાગમાં.

મહ્યાગતે વનશિખાંડનિ ચંદનસ્ય ॥૮॥—વનનો મયૂર આવે
છતે, ચંદનવૃક્ષના (સર્પમય બંધન) શિથિલ થાય છે. ॥૮॥

મુચ્યંતએવ મનુજાઃ સહસાજીનેંદ્ર—હે જીનેંદ્ર ! મનુષ્યો જલ-
દીપ્તી મુક્ત થાય છે એ. (સેંકડો ઉપદ્રવ થકી.

રૈદ્રૈ રૂપદ્રવશતૈ સ્ત્વયિ વીક્ષિતેપિ—તમેને જોયે છતે ભયાનક
ગોસ્વામિનિ સ્ફુરિતતેજસિ દૃષ્ટમાત્રે—સ્ફુરિત છે પ્રતાપ જેમનો
એવો સૂર્ય અથવા રાજા અથવા ગોવાળીઓ તેને જોયે થકે.

ચૌરૈરિવાશુ પશવઃ પ્રપલાયમાનૈઃ ॥૯॥—નાસતા એવા ચોરો
થકી જેમ પશુઓ ઉતાવળે મુક્ત થાય છે. ॥૯॥

ત્વં તારકો જિન કથં ભવિનાં ત એવ—હે જીનેશ્વર ! તમે
સંસારી જીવોના કેવી રીતે તારનાર છો. તે સંસારી જીવો.

ત્વામુદ્ગહ્નિહૃદયેનયદુત્તરંતઃ—જે કારણ માટે સંસારસમુદ્ર ઉત-
રતા છતાં તમેનેજ હૃદયને વિષે વહન કરે છે. આ વિરો-
ધાભાસ છે. (આમડાની મસક નિશ્ચે પાણીમાં તરે છે તે.

અહા દતિસ્તરતિ યજ્જલ મેષનૂન—તેનો પરિહાર કરે છે. જેમ

મંતર્ગતરથ મરૂતઃ સ કિલાનુભાવઃ ॥ ૧૦ ॥—પ્રત્યક્ષ ગ-

સકતી અંદર રહેલા પથનનોજ ખરેખર પ્રભાવ છે. ॥૧૦॥

યસ્મિન્ હરપ્રભુતયોપિ હૃતપ્રભાવાઃ—જેને વિષે હર, હરિ, અ-
હ્યા પ્રમુખ દર્શાવો છે પ્રભાવ જેમનો એવા થયા.

સોપિ ત્વયા રતિપતિઃ ક્ષપિતઃક્ષણેન—તે કામદેવ પણ તમા-
રાવડે ક્ષણ વારમાં ક્ષય પમાડ્યો. (મૃજાની દીધા.

વિધ્યાપિતાહૃતભુજઃ પયસાથયેન—જે પાણી વડે અગ્નિઓ
પીતં ન કિં તદપિ દુદ્ધર વાડવેન ॥ ૧૧ ॥—તે પાણી પણ
દુરસહ એવા વડવાગ્નિયે શું ન પીધું. ॥૧૧॥

સ્વામિ જનટપગરિમાણુ મપિપ્રપન્ના—સ્વામી ! તમારે આ-
શ્રયે રહેલા અને ઘણું છે મહોટાપણું જેમનું એવા.

સ્ત્વાંજંતવઃ કથમહોહદયે દધાનાઃ—તમોને હૃદયને વિષે ધારણ
કરતા થકા પ્રાણીઓ કેવી રીતે.

જન્મોદયિં લઘુતરં ત્યતિલાઘવેન—થોડા પણ ભાર રહિતપ-
ણાયે કરી આ ભવ સમુદ્રને ઉતાવલે તરેછે ? આ આશ્ચર્ય છે.

ચિંત્યોનહંત મહતાંયદિવાપ્રભાવઃ ॥ ૧૨ ॥—નિશ્ચે મહાન પુ-
રોહિતો પ્રભાવ ચિંતવન કરવા યોગ્ય નથી. ॥૧૨॥

ક્રોધસ્ત્વયાયદિવિક્ષોપ્રથમંનિરસ્તો—હે સ્વામી ! તમોએ જ્યા-
રે ક્રોધને પ્રથમથીજ નાશ પમાડ્યો.

ધ્વસ્તાસ્તદાપ્યત કથં કિલ કર્મચૌરાઃ—ત્યારે નિશ્ચે તમોએ કર્મ-
રૂપી ચોરોને કેવી રીતે હણ્યા. આ આશ્ચર્ય છે.

પ્લોપત્યમુત્ર યદિવાશિશિરાપિલોકે—આ લોકમાં બાલેછે શી-
તલ એવી પણ.

નીલદ્રુમાણિ વિપિનાનિનકિહિમાનિ ॥૧૩॥—હિમસંતતી ની-

(૧૬૫)

લાં જ્યોત્સના જંગલોને શું નહીં (પામે છે) ?
ત્યાંયોગિનો જિનસદા પરમાત્મરૂપ—હે જન ! મહર્ષિયો સિ-
દ્ધસ્વરૂપ એવા તમોને નિરંતર.

મન્યેષયતિહૃદયાંબુજકોશદેશે—હૃદયરૂપ કમળની કક્ષિના મધ્ય-
પ્રદેશને વિષે જ્ઞાન ચક્ષુરે કરી જુવે છે.

પૂતસ્ય નિર્મલરૂપે ચંદિવા કિમન્ય—નિર્મળ ક્રાંતિવાણુ તથા પ-
વિત્ર એ થકો, બીજું શું.

દક્ષસ્ય સંભવિ પદં નનુ કર્ણિકાયાઃ ॥૧૪॥—કમલ બીજની
કર્ણિકા થકો નિશ્ચ બીજું સ્થાનક શું સંભવે છે. ॥૧૪॥

ધ્યાના જિજ્ઞેશ ભવતો ભવિનઃક્ષણેન—હે જનેશ ! તમારા
ધ્યાન થકી ભવ્ય પ્રાણીઓ ક્ષણ માત્રે કરીને.

દેહવિહાય પરમાત્મ દશાંત્રજંતિ—દેહનો સાગ કરી સિદ્ધાવ-
સ્થાને પામે છે. (થકી પાપાણુ ભાવને તજીને.

તિપ્રાનસા દુપલભાવ મપાસ્યલોકે—લોકને વિષે પ્રગળ અગ્નિ
આમીકરત્વ મચિરા દિવ ધાતુ ભેદાઃ ॥૧૫॥—નૂદી નૂદી
ધાતુઓ થોડા સમયમાં જેમ સુવર્ણપણાને પામે છે. ॥૧૫॥

અંતઃસદૈવ જન યસ્ય વિભાવ્યસે ત્વં—હે જન ! જે શરી-
રના મધ્ય ભાગને વિષે નિરંતર તમારું ચિંતવન થાય છે.

ભવ્યૈઃકથં તદપિ નાશયસે શરીરં—ભવ્ય પ્રાણીઓ વડે, તેજ
શરીરને તમે નાશ કેમ કરો છો.

એતત્સ્વરૂપ મથ મધ્ય વિવર્તિનોહિ—જે કારણ માટે મધ્ય-
સ્થ પુરૂષોનું એજ સ્વરૂપ છે.

યદ્વિમલું પ્રશમયતિ મહાનુભાવાઃ ॥૧૬॥—જે મહા પ્રભાવિક
પુરૂષો પરસ્પર થતા ક્ષેશને ઉપશમાવે છે. ॥૧૬॥

(૧૬૬)

આત્મા મનીષિભિરયં ત્વદભેદ બુદ્ધયા—પંડિત પુરૂષો વડે
આ આત્મા તમારી સાથે અભેદ બુદ્ધિયે કરી.

ધ્યાતો જનૈર્દ્ર ભવતીહ ભવત્પ્રભાવઃ—ધ્યાન કરતો છતો હે
જનૈર્દ્ર ! તમારા સરળા પ્રભાવવાળો થાય છે.

પાનીયમ પ્યમૃત મિત્યનુચિંત્યમાનં—પાણીને પણ અમૃત છે
એ પ્રકારે ચિંતવન કરે છતે.

કિં નામ નો વિષવિકાર મપાકરોતિ ॥૧૭૥॥—શું વિષના વિ-
કારને દૂર નથી કરતું. ॥૧૭૬॥

ત્વામેવ વીતતમસં પરવાદિનોપિ—અન્યતીર્થજનો પણ અ-
જ્ઞાન રહિત એવા તમેનેજ.

નૂનંવિભો હરિહરાદિ ધિયા પ્રપન્નાઃ—હે સ્વામી ! નિશ્ચે હરિ
હરાદિકની બુદ્ધિયે કરીને આશ્રય કરીને રહેલા છે.

કિં કાયકામલિલિ રીશ સિતોપિશંખો—હે ધરા ! કાચ કામ-
લિના રોગવાળા મનુષ્યોવડે શું શ્વેત શંખ પણ.

નાગૃહ્યતે વિવિધવર્ણ વિપર્યયેષુ ॥૧૮૦॥—નળા નળા રંગના ય-
રાવતે કરી ગ્રહણ નથી થતો. ॥૧૮૦॥

ધર્મોપદેશ સમયે સવિધાનુ ભાવા—ધર્મ દેશનાના અવસરને
વિષે તમારા સમીપના પ્રભાવ થકી.

દાસ્તાંજનો ભવતિ તે તર્કરથ્ય શોકઃ—લોક તો દૂર રહેા પરંતુ
વૃક્ષ પણ શોક રહિત થાય છે.

અબ્યુદ્ગતે દિનપતૌ સમહી રૂહોપિ—સૂર્યનો ઉદય થયે છતે,
વૃક્ષાદિકે કરી સહિત એવો પણ.

કિંવા વિમોઘ મુપયાતિ ન જીવલોકઃ ॥૧૮૫॥—જીવ લોક શું
વિકાશપણને ન પામે. ૧૧૮૫

ચિત્રં વિભો કથમવાઠં મુખવૃંતમેવ—હે સ્વામી ! આ આશ્ચ-
ર્ય છે. કે કેવી રીતે, નાચું છે મુખ જેવું એવું ખીટ જેમ
હોય તેમ. (કરેલી પૃષ્ઠની વૃષ્ટિ ચારે તરફ પડે છે.

વિષ્વક્ષ્મત્ય વિરલા સુર પુષ્પ વૃષ્ટિઃ—નિરંતર દેવતાઓએ
ત્વદ્ગોચરે સુમનસાં યદિવા મુનીશ—હે મુનીશ ! તમે પ્ર-
ત્યક્ષ છો પડિતોના અથવા તો દેવતાઓના.

ગચ્છંતિ નૂન મધ એવહિ બંધનાનિ ॥૨૦॥—બંધનો નિશ્ચે
નીચેજ જાય છે. ॥૨૦॥

સ્થાને ગણીર હૃદયોદયિ સંભવાયાઃ—એ યુક્તજ છે. ગંભિર
હૃદયરૂપ સમુદ્ર થકી ઉત્પન્ન થયેલી. (શ્રોતાજનો કહે છે.

પીયૂષતાં તવગિરઃ સમુદ્ધીર્યંતિ—તમારી વાણીના અમૃતપણાને
પીત્વા યતઃ પરમ સંમદ સંગભાજે—જે કારણ માટે તે વા-
ણીનું પાન કરીને અત્યંત હર્ષના સંયોગને ભજનારા એવા.

ભવ્યા પ્રજંતિ તરસા પ્યજરામરત્વં ॥ ૨૧ ॥—ભવ્ય જીવો
વેગે કરીને અજરામરપણાને પામે છે. ॥૨૧॥

સ્વામિન્ સુદૃઢમવનમ્ય સમુત્પતંતો—હે સ્વામી ! અત્યંતપણે
નીચા નમીને ઉંચા ઉછલતાં એવાં.

મન્યે વદંતિ શુચયઃ સુર્યામરૌઘાઃ—પવિત્ર, દેવતાઓએ વીં-
જેલા આમરોના સમુદ્ધ નીચે પ્રમાણે કહે છે એમ હું ધારું છું.

યેડસ્મૈનતિ વિદધતે મુનિ પુંગવાય—આ મુનિઓમાં શ્રેષ્ઠ શ્રી
પાર્શ્વનાથને નમસ્કાર જે પુરૂષો કરે છે.

તે નૂન મૂર્ધ્વગતયઃ ખલુ શુદ્ધભાવાઃ ॥૨૨॥—તે પુરૂષો નિશ્ચે
ઉર્ધ્વ ગતિવાળા અને શુદ્ધભાવવાળા એવા થાય છે. ॥૨૨॥

શ્યામંગલીર ગિર મુજજવલ હેમરત્ન—શ્યામવર્ણયુક્ત, ગંભિર

વાણીવાળા, તથા નિર્મળ સુવર્ણ તથા રત્નના બનાવેલા.

સિંહાસનસ્થમિહુ ભવ્યશિખંડિનસ્ત્વાં—સિંહાસનપર બેઠેલા
તમોને આ લોકને વિષે ભવ્યજીવરૂપ મોર.

આલોકયંતિ રભસેન નંદતમુચ્ચૈ—ઉત્સુકપણાએ કરી જુવે છે.
ઉંચેથી ગર્જના કરતો.

શ્રામિકરાદ્રિશિરસીય નવાંબુવાહુમ્ ॥૨૩॥—મેર પર્વતના શિ-
ખર ઉપર જાણે નવો મેઘ હોય નહીં ?

ઉદ્ગચ્છતાતવશિતિદ્યુતિમંડલેન—તમારા ઉંચે પ્રસરતા શ્યામ
પ્રભાના ભાગંડાએ કરી.

લુપ્તચ્છદ્ધવિ રશોકતરૂર્થભૂવ—લોપાણી છે પાંદડાની કાંતિ
જેની એવો ને અશોકકૃશ થતો હવો. (સાન્નિધ્ય થકી.

સાન્નિધ્યતોપિ યદિવા તવ વીતરાગ—હે વીતરાગ ! તમારા
નીરાગતાં પ્રજતિ કો ન સચેતનોપિ ॥ ૨૪ ॥—ચેતનસહિત
એવો કોણુ નીરાગ દશાને ન પામે. ॥૨૪॥

ભોભોઃપ્રમાદમયધૂયભજધ્વમેન—હે હે જગતના લોકો ! પ્રમા-
દને છાંડીને એ શ્રી પાશ્વનાથને ભજો.

માગત્યનિર્વૃત્તિ પુરિંપ્રતિ સાર્થવાહુમ્—આવીને, મુક્તિપુરીમાં
જ્યાં સાર્થવાહુ તુલ્ય (પ્રભુને ભજો.)

એતન્નિવેદ્યતિદેવજગત્રયાય—હે દેવ ! એ પ્રમાણે ત્રણ જગ-
તને જાહેર કરે છે.

મન્યેનદત્તભિનભઃ સુરદ્વંદુભિસ્તે ॥ ૨૫ ॥—તમારો દેવ દ્વં-
દુભિ આકાશને વ્યાપીને નાદ કરતો થકો (જાહેર કરે છે).

એમ હું ગાનુંહું. ॥૨૫॥

(પ્રકાશિત કરે છે.

ઉદ્યોતિતેષુ ભવતાભુવનેષુનાથ—હે નાથ ! તમોયે ત્રણ ભુવનને

(૧૬૯)

તારાન્વિતો વિધુરયંવિહતાધિકારઃ—તારા મંડલે કરી સહિત તથા
વિશેષે કરી હણણા છે પ્રભાવ જેનો એવા આ ચંદ્રમા.

મુક્તાકલાપકસિતોદ્ધૃસિતાતપત્ર—મોતીના સમુદરહિત અને કિ-
લ્લસિત એવા ત્રણ છત્ર તેના.

વ્યાઞ્ઞત્વિધા ધૃતતનુ દ્રુવમ્બુધેતઃ ૥૨૬૥—મીશે કરીને ત્રણ
પ્રકારે ધારણ કર્યું છે શરીર જેણે એવો ચંદ્રમા નિશ્ચે તમારી
સેવાને અર્થે જાણે પાસે આવ્યો હોય નહીં. ૥૨૬૥

સ્વેન પ્રપૂરિત જમત્રય પિડિતેન—પોતાના પ્રકર્યે કરી પુર્યું
છે ત્રણ જગત જેણે, તેણે કરી એકકા થયેલા.

કાંતિ પ્રતાપ યશસામિવસચયેન—કાંતિ પ્રતાપ તથા યશ તે-
ના સમૂદે કરીનેજ જાણે હોય નહીં ! તેમ.

માણિક્ય હેમરજત પ્રવિનિર્મિતેન—નીલ રત્ન, સુવર્ણ તથા
રૂપું તેણે કરી ગતાવેલો.

સાલત્રયેણ ભગવન્નભિતો વિભાસિ ૥૨૭૥—ચારે પાસે ત્રિ-
ગોડો ગઢ તેણે કરી હે ભગવાન ! તમે શોભો છો. ૥૨૭૥

દિવ્ય સ્ત્રજે છન નમત્ત્રિદશાધિપાના—હે છન ! મનોહર પુ-
ણ્ય માલાઓ, નમેલા દેવેન્દ્રો તેમના.

મુત્સૃજ્ય રત્ન રચિતાનપિ મૌલિબધાન્—રત્નોએ રચિત
એવા પણ મુકુટોને ત્યાગ કરીને.

પાદૌશ્રયંતિ ભવતો યદ્વિવા પરત્ર—તમારા ચરણ કગલનો આ-
શ્રય કરે છે. અથવા તો અન્ય સ્થાનકે.

ત્વત્સંગમે સુમનસો ન રમંત એવ ૥૨૮૥—પડિતો અથવા
દેવતાઓ તમારા સંગમ છતે નથીજ રમતા. ૥૨૮૥

ત્વંનાથ જન્મ જલધે વિપરાધુખોપિ—હે નાથ ! તમે ભવ-

(૧૭૦)

સમુદ્ર થકી પરાડ-મુખ થયા તે પણુ.

યત્તારય સ્થગુમતો નિજપૃષ્ઠ લગ્નાન્—તમારા વાંસાને વળગે-
લા પ્રાણીઓને જે કારણ માટે તારે છે.

યુક્તાંહિ પાર્થિવ નિપસ્થ સતસ્તવૈવ—તે વિશ્વના સ્વામી, અને
સુસુ એવા તમોનેજ યુક્ત છે. જેમ પાર્થિવનિપતે માટીનો ધ-
ડો પોતાની પુઠે વળગેલાને તારે છે.

ચિત્રવિભો યદસિકર્મ વિપાક શૂન્યઃ ॥૨૯॥—પરંતુ આ આ-
શ્ચર્ય છે કે હેસ્વામી ! તમે આઠ કર્મના ફલે કરી રહિતછો. ॥૨૯॥

વિશ્વેશ્વરોપિ જનપાલક દુર્ગતસ્ત્વ—હે જનપાલક ! તું વિશ્વેશ્વર
છતાં પણ દરિદ્ર છે. એ વિરોધનું પરિહાર કહે છે. હે જ-
નપ ! તું વિશ્વેશ્વર છતાં વાળરહિત છે અથવા દુઃખે કરી
જાણુવા યોગ્ય છે.

કિંવાક્ષર પ્રકૃતિરપ્ય લિપિ સ્ત્વમીશ—હે ઇંશ ! શું મોક્ષ સ્વ-
ભાવી છતાં લિપિ રહિત છે. તે વિરોધનો પરિહાર સ્થિર સ્વ-
ભાવવાળા કર્મરૂપ લેપરહિત છે.

અજ્ઞાનવત્યપિ સદૈવ કથંચિદેવ—(૧) અજ્ઞાને કરી સહિત એ-
વા તમોને વિષે (૨) અજ્ઞાન લોકોને રક્ષણ કરતા એવા તમોને
વિષે કેમજ નિરંતર.

જ્ઞાનંત્યપિ સ્ફુરતિ વિશ્વવિકાશહેતુઃ ॥૩૦॥—વિશ્વને પ્રકાશ
કરવાને હેતુભૂત એવું જ્ઞાન તમારે વિષે સ્ફુરે છે ॥૩૦॥

પ્રાગ્ભાર સંભૃત નભાંસિ રજાંસિ રોષા—અધિક પણાયે ક-
રી વ્યાપ્યા છે આકાશો જેણે એવી રજો ક્રોધયકી.

દૃત્યાપિતાનિ કમઠેન શઠેન યાનિ—મૂર્ખ એવા કમઠે જે ઉડાડી.
છાયાપિ તૈ સ્તવ ન નાથ હતા હતાશો—તે થકી હે નાથ !

તમારી કાંતિ પણ ના હણાણી પરંતુ હણાણી છે આશા જેની એવો.
અસ્ત સ્તવમીલિ રચમેવ પરં દુરાત્મા ॥૩૧॥—તે દુરાત્મા
તેજ રજો વડે કરી વ્યાપ્ત થયો ॥ ૩૧ ॥

યદ્ ગર્જ દર્જિત ધનૌધ મદભ્ર લીમં—ગર્જના કરતા તથા
પ્રગલ્ભ મેધનો સમૂહ છે જેણે વિશે તથા ધણું ભયંકર એવું જે.
અશ્ય ત્તિન્મુસલ માંસલ ધોરધારમ—પડતી છે વીજળીઓ
જે થકી તથા મૂશલના સરખી પુટ તથા ભયંકર ધારાઓ છે
જેને વિષે એવું.

દૈત્યેન મુઠતમથ દુસ્તર વારિદમ્ને—તથા તરવાને અશક્ય જે
જલ તે દૈત્ય કમઠાસુરે વર્ષાવ્યું તે જલે કીધું.

તેનૈવ તસ્ય જન દુસ્તર વારિકૃત્યમ્ ॥૩૨॥—તે કમઠાસુર પ્ર-
ત્યે હે જન! માઠી તરવારનું કાગ. ॥ ૩૨ ॥

ધ્વસ્તોર્ધ્વ કેશવિકૃતાકૃતિ મર્ત્યમુઠ—નીચે પજ્જાં એવા ઉપ-
રના કેશ તેણે કરીને વિરૂપ થઇ છે આકૃતિ જેમની એવા મ-
નુષ્યના માંથા તેનું.

પ્રાલંબ ભૃદ્ ભયદવકત્ર વિનિર્યદ્ભિઃ—જુલનું જુમણું તેને
ધારણ કરનાર એવો તથા ભયંકર મુખયકી નીકલે છે અગ્નિ
જેને એવો. (હિમ પ્રત્યે પ્રેર્યો.)

પ્રેતવ્રજઃ પ્રતિભવંત મપીરિતો યઃ—જે દૈત્યનો સમૂહ આપસા-
સો સ્થાભવ ત્પ્રતિભવં ભવદુઃખહેતુઃ ॥૩૩॥—તેજ દૈત્યનો
સમૂહ ભવોભવને વિષે તે કમઠાસુરનેજ સંસારના દુઃખનું કા-
રણ થતો હવો ॥ ૩૩ ॥

ધન્યાસ્ત એવ ભુવનાધિપ યે ત્રિશઽધ્ય—હે તણ ભુવનના અ-
ધિપતિ! તેજ પુરૂષો ધન્ય છે જે ત્રણે કાલને વિષે.

ભારાધયાંતિ વિધિવ દ્વિધુતાન્યકૃત્યાઃ—તજ્યાં છે અન્યકાર્યો
જેમણે એવા યજ્ઞને વિધિયુક્ત આરાધન કરે છે.

ભક્ત્યોક્ષસત્પુલક પદ્મભલ દેહુદેશાઃ—ભક્તિયે કરી ઉદ્ધવાસ પામ-
તા રોમાંચ તેણે કરી વ્યાપ્ત છે શરીરના ભાગ જેમના એવા
પાદદ્વયં તવવિભો ભુવિ જન્મભાજઃ ॥૩૪॥—પૃથ્વીને વિષે
ભવ્યજનો હે પ્રભુ તમારા ચરણ યુગલનું (આરાધન કરેછે) ॥૩૪॥

અસ્મિન્નપાર ભવવારિનિઘ્નૌ મુનીશ—હે મુનીશ ! પાર વગ-
રના સંસાર સમુદ્રને વિષે.

મન્યે ન મૈ શ્રવણુ ગાયત્રતાં ગતોસિ—તમે મારા કાનના વિષય
પ્રત્યે પામ્યા નથી એમ હું માનું છું. (મંત્ર સાંભળે છને.

આકર્ણિતે તુ તવ ગોત્ર પવિત્ર મંત્રે—તમારા નામરૂપ પવિત્ર
કિંવા વિષદ્વિષધરી સવિધંસમેતિ ॥ ૩૫ ॥—શું આપદારૂપી
સર્પણુ સમીપ આવે ! ॥ ૩૫ ॥

જન્માંતરેપિ તવ પાદયુગં ન દેવ—હે દેવ ! જન્માંતરને વિષે
પણ તમારા ચરણ યુગલ તેની નથી.

મન્યે મયા મહિત મીહિત દાનદક્ષમ—વાંછિતને આપવામાં
ચતુર એવા તે ચરણ યુગલની મેં પૂજા (નથી) કીધી એમ
હું માનું છું.

તેનેહ જન્મનિ મુનીશ પરાભવાનાં—હે મુનીશ ! તેથી કરી-
નેજ આ જન્મને વિષે પરાભવોનું.

જાતો નિકેતન મહું મથિતાશયાનામ્ ॥ ૩૬ ॥—મથન કર્યો
છે ચિત્તનો આશય જેમણે એવા તે પરાભવોનું સ્થાનક હું
થયો. ॥ ૩૬ ॥

નૂનં ન મોહતિમિરાવૃત્ત લોચનેન—નિશ્ચે નથી, મોહરૂપ અં-

ધકારથી ઢંકાયેલાં છે નેત્રા જેનાં એવાં મેં.
પુર્વવિભો સદૃષ્ટિ પ્રવિલોકિતાસિ—હે વિભુ ! પહેલાં એકવાર
પણ તમે દેખાયેલા (નથી).

મર્માવિધો વિદુરયંતિ હિ મામનર્થાઃ—કારણ કે મર્મસ્થાનને
બેદનારા એવા અનર્થો મને પીડા કરે છે.

પ્રોઘતપ્રબંધ ગતયઃ કથમન્યથેતે ॥૩૭॥—અત્યંત પ્રાપ્ત થ-
ઈ છે કર્મ પ્રબંધની પ્રવૃત્તિ જેને એવા તે અનર્થો છે. અન્યથા
તે અનર્થો કેવી રીતે મને પીડે. ॥ ૩૭ ॥

આકાર્ણિતોપિ મહિતોપિ નિરીક્ષિતોઽપિ—તમેને સાંભળ્યા ત-
મારી પૂજા કીધી તથા તમને દેખ્યા તોપણ.

નૂનંન ચેતસિ મયા વિદ્યુતો સિ ભક્ત્યા—નિશ્ચે ભક્તિયે કરીને
તમે ચિત્તમાં મારાથી ધારણ કરાયેલા નથી.

જાતોસ્મિ તેન જનબાંધવ દુઃખપાત્ર—તે કારણ માટે હે જ-
ગતના બાંધવ ! હું દુઃખતું પાત્ર ઉત્પન્ન થયો છું.

વસમા ત્ક્રિયાઃ પ્રતિક્ષલતિ ન ભાવશૂન્યાઃ ॥૩૮॥—જે કારણ
માટે ભાવે કરી રહિત એવી ક્રિયાઓ ક્ષણ આપતી નથી. ॥૩૮॥

ત્વંનાથ દુઃખિ જનવત્સલ હે શરણ્ય—હે નાથ ! હે દુઃખી જ-
નોને વિષે કૃપાપર ! હે શરણ કરવા લાયક ! તમે.

કારણ્ય પુણ્ય વસતે વશિનાં વરેણ્ય—હે દયા અને ધર્મ અ-
થવા દયા ધર્મના ધર ! વશ કરી છે ઇન્દ્રીઓ જેઓએ તેમને
વિષે શ્રેષ્ઠ હે પ્રભુ !

ભક્ત્યા નતે મયિ મહેશ દયાં વિધાય—હે મહેશ ! ભક્તિયે
કરી નમેલો એવો હું તેને વિષે દયા કરીને.

દુઃખાંકુરોદ્દલન તત્પરતાં વિધેહિ ॥૩૯॥—દુઃખતું જે ઉત્પ-

(૧૭૪)

તિ સ્થાનક નેનો નાશ કરવાને વિષે તત્પરપણું કરો. ॥૩૯॥
નિઃસખ્ય સાર શરણું શરણું શરણુય—અનાંત બલનું ધર એવું
તથા શરણુ કરવા યોગ્ય એવા શરણુને.

માસાદ્ય સાદિતરિપુ પ્રથિતા વદાતમ્—વળી ક્ષય પમાડ્યા છે
રાગાદિક વૈરી તેથી પ્રસિદ્ધ છે પ્રભાવ જેનો એવું તે પામીને.
તત્પાદ પંકજમપિ પ્રણિદાન વદ્યો—તમારા ચરણુ કમળને,
તમારા ધ્યાને કરી શૂન્ય એવો હું.

વદ્યોસ્મિ એદ્ ભુવનપાવન હા હતોસ્મિ ॥૪૦॥—હે ત્રણ
જગતને પવિત્ર કરનાર ! જે હું એવો છું તે રાગાદિક શત્રુએ
કરી હણવા યોગ્ય છું. હાઘતિએદે હું દુર્દેવ હણાયો. ॥૪૦॥

દેવેન્દ્ર વંધ વિદિતાખિલવસ્તુસાર—હે દેવતાના ઇન્દ્રાને પ-
ણુ વંદવા યોગ્ય ! હે સમસ્ત વસ્તુના સારને જાણનાર !

સંસાર તારક વિભો ભુવનાધિનાથ—હે સંસાર યકી તાર-
નાર ! હે પ્રભુ ! હે ત્રિભુવનના નાથ !

ત્રાયસ્વ દેવ કર્ણાહૃદ માં પુન્નીહિ—હે દેવ ! હે કર્ણા સમુદ્ર !
મારું રક્ષણુ કરો અને મને પવિત્ર કરો.

સીદંત મદ્ય ભયદ વ્યસનાં ભુરાશેઃ ॥૪૧॥—હમણાં દુઃખમાં
આવી પડેલા મને ભયંકર દુઃખના સમુદ્ર યકી. ॥૪૧॥

મદ્યસ્તિ નાથ ભવદંત્રિ સરોરહાણાં—હે નાથ ! જે હોય ત-
મારા ચરણુ કમળની.

ભક્તેઃ ફલં કિમપિ સંતતિ સંચિતાયાઃ—પરંપરાયે કરી સં-
ચેલી ભક્તિનું ફલ કાંઈ પણ ને હોય.

તન્મે ત્વદેક શરણુસ્ય શરણુય ભૂયાઃ—તો હે શરણુ ! તમારુંજ
એકજ શરણુ છે જેણુ એવા મને થાઓ.

(૧૭૫)

સ્વામી ત્વમેવ ભુવનેત્ર ભવાંતરેપિ ॥૪૨॥—આ લોકને વિષે
તેમજ ભવાંતરને વિષે તમેજ સ્વામી થાઓ. ॥૪૨॥

ઇત્યં સમાહૃતાધિયો વિધિવજ્જિજ્ઞેન્દ્ર—હે જ્ઞેન્દ્ર ! એ પ્રકારે
સમાધિવાળી છે બુદ્ધિ જેની એવો.

સાંદ્રોક્ષસ ત્પુલક કંચુકિતાંગભાગાઃ—આકરે ઉદ્ધાર પામતો
એવો રામાંચ તેણે કરી સદિત છે શરીના ભાગો જેના એવો.

ત્વદ્ભિંબ નિર્મલ મુખાંબુજ બદ્ધલક્ષા—તમારા ચિંતના નિ-
ર્મળ મુખ રૂપ કમળને વિષે બાંધ્યું છે ધ્યાન જેમણે એવા.

યે સંસ્તવં તવ વિભો રચયંતિ ભવ્યાઃ ॥૪૩॥—હે વિભુ !
જે જીવો તમારું સ્તવન કરે છે. ॥૪૩॥

જન નયન કુમુદ ચંદ્ર—મનુષ્યોના નેત્રોને કુમુદ ચંદ્ર બરોબર.
પ્રભાસ્વરાઃ સ્વર્ગ સંપદો ભુકત્વા—અતિશય દેદીપ્યમાન એવી
તે દેવસૌકની સંપદો પ્રત્યે અનુભવીને. (યદ્યપે તેઓ.

તે વિગલિત મલનિચયા—ગયો છે કર્મરૂપમલ જે થકી એવા
આચિરાન્મોક્ષ પ્રપદ્યતે ॥ ચુગ્મન્ ॥૪૪॥—ઉતાવળે મોક્ષ પ્ર-
ત્યે પામે છે. (આ બે ગાથાનો એકઠો અર્થ છે). ॥૪૪॥

ઇતિ શ્રી કટ્યાણ મંદિર સ્તોત્ર સંપૂર્ણ.

અથ સંથારા પોરિસિ.

પડિક્કમણું, સ્વાધ્યાય કર્યા બાદ આચાર્ય સમીપે આવીને ખમાસમણ
દેવું પછી ‘ધચ્છાકારેણ સંહિસહ ભગવન્ બહુ પડિપુણ્યા પોરિસિ
રાધઅ સંથારએ ઠાગિ એમ કહેવું. તે આરા લઈ ધરીયા વહિ

(૧૭૬)

યા પૂર્વક ચૈત્ય વંદન કરવું પછી લઘુ શંકાદિક કાર્ય કરવું હોય
તો કરવું પછી યત્ના સાથે સંથારો કરવો તેની વિધિ તથા
સૂત્ર, આ પાઠ અને તેનો અર્થ વાંચનાથી સમજાશે.

નિસિહી, નિસિહી, નિસિહી, નમો ખમાસમણાણું ગાયમા-
ઈણું મહા મુણીણું—તણ નિસિહી કહેવી. ક્ષમાધ્રમણ ગૌ-
તમાદિક મહા મુનિઓને નમસ્કાર થાઓ એ પાઠ બોલીને ન-
વકાર તથા કરેમિભતે એ થાને પાઠ તણ વારબાણુતા પછી.

અણુજાણુહુ જિઠ્ઠિજ્જ, ઠિજ્જ,—હે વૃદ્ધ સાધુઓ ! મને આ-
જ્ઞા આપો.

અણુજાણુહુ પરમ ગુરુ—હે પરમ ગુરુ ! મને આજ્ઞા આપો.

ગુરુ ગુણ રચણુહિં મંડિય સરીરા—આચાર્યના મહોટા ગુણરૂપ
રત્ને કરી શોભાવમાન છે શરીર જેનાં એવા તમે (આજ્ઞા આપો).

બહુ પડિપુત્તા પોરિસિ, રાઘવિ સંથારએ ઠામિ ॥૧૧ા—ધ-
ણી વ્યતિત થઈ છે. પોરિસિ માટે રાત્રિ સંજાંધી સંથારાને
વિષે હું નિશ્રામ કરું. ॥૧૧ા (તે તે કહે છે.

અણુજાણુહુ સંથાર—સંથારાની મને આજ્ઞા આપો. તે કવી રી-
બાહુ વહાણુણુ વામપાસેણું—હાથનું ઉપધાન એટલે ઓશિ-
કું કરીને અને ડાબા પાસા ઉપર સુધ રહીને. (ને સુવે.

કુકુડિપાય પસારણુ—વળી કુકુડીની પેઠે આકાશમાં પગ પ્રસારી-
અંતરંત પમજ્જએ ભુમિ ॥૧૨ા—નહીતો ભૂમિને પ્રમાણને
ત્યાં પગમૂકે. ॥૧૨ા (ખી પુંજવી.

સંકોઘવ સંઠાસા—પગ સંકોઘ કરવો હોયતો સાથોથો આ-
હિવ્વદ્તેય કાય પડિલેહા—પાસુ પદલવું હોય તો આખું શ-
રીર પડિલેહવું,

દબ્બાઈ ઉવઓગ—લઘુશંકાદિક માટે ઉડવું હોય તો દ્રવ્ય, ક્ષે-
ત્ર, કાલ, ભાવ એ ચારનો ઉપયોગ રાખવો અને મનમાં વિ-
ચારવો.

ઉસાસ નિર્લજ્જાલોએ ॥૩૭॥—તેમ છતાં નિદ્રા રહેતો શ્વા-
સને રૂઢવો એટલે નિદ્રા દૂર જાય પછી બહાર નિકળવાના દ્વા-
ર પ્રત્યે જુવે અને બહાર જઈ આવીને પાછો ધર્મ ધ્યાનમાં
પ્રવર્તે.

જઈ મે હુજળ પમાએ—જો મહાર પ્રભાત એટલે મરવું થાય.
ઇમરસ દેહુરસમાઇ રમણીએ—આ રાત્રિને વિષે આ દેહ
સંજમી.

આહાર મુવહિદેહ—ચાર આહાર, વસ્ત્ર પાત્ર તથા શરીર.

સવ્યં તિવિહેણુ વોસિરિઅં ॥૪૧॥—તે સર્વે મન, વચન, કાન-
યાએ કરી હું વોસિરાવું છું. ॥૪૧॥

અતારિમગલં, અરિહંતા મંગલં,—ચાર માંગલિક છે. એક અ-
રિહંત માંગલિક છે. (માંગલિક છે,

સિદ્ધા મંગલં, સાહુ મંગલં,—જીન સિદ્ધ તથા ત્રીજા સાધુ
કેવલિ પત્રતો ધર્મો મંગલં ॥૫૧॥—એથો કેવલી પ્રરપિત
શ્રુત ચારિત્ર રૂપ ધર્મ માંગલિક છે. ॥૫૧॥

અતારિ લોગુત્તમા, અરિહંતા લોગુત્તમા—ચાર લોકને વિ-
ષે ઉત્તમ છે, એક અરિહંત, લોકને વિષે ઉત્તમ છે.

સિદ્ધા લોગુત્તમા, સાહુ લોગુત્તમા—જીન સિદ્ધ ભગવાન. ત્રી-
જા સાધુ મુનિરાજ લોકને વિષે ઉત્તમ છે.

કેવલિ મણ્ણતો ધર્મો લોગુત્તમા ॥૬૧॥—એથો કેવલી પ્રર-
પિત ધર્મ લોકને વિષે ઉત્તમ છે. ॥૬૧॥

ચતારિ સરણું પવજ્ઞમિ—ચાર સરણુ હું અંગિકાર કરું છું.
 અરિહંતે સરણું પવજ્ઞમિ—અરિહંતનું સરણુ અંગિકાર કરું છું.
 સિદ્ધે સરણું પવજ્ઞમિ—સિદ્ધનું સરણુ હું અંગિકાર કરું છું.
 સાહુ સરણું પવજ્ઞમિ—સાધુનું સરણુ હું અંગિકાર કરું છું.
 કેવલિ પણુત્તં ધમ્મં સરણું પવજ્ઞમિ ॥૭૭॥—કેવલિ પ્ર-
 પિત ધર્મનું સરણુ હું અંગિકાર કરું છું. ॥૭૭॥

પાણાઘવાય મસિયં—પ્રાણાતિપાત, મૃષાવાદ.
 ચૌરિક્કં મેહુણું દવિણુ મુદ્ધું—અદત્તાદાન=ચોરી, મૈથુન. દ્રવ્યની
 મૂર્છાતે પરિચલ.

કોહું માણું માયં—ક્રોધ, માન. માયા.
 લોભં પિદ્ધં તહાદોસં ॥૮૧॥—લોભ, રાગ તથા દ્વેષ ॥ ૮ ॥
 કલહં અભ્મખાણું—કલહ, અભ્યાખ્યાન આગદેવું તે.
 પેસુત્તં રથં અરથ સમાહિત્તં—પશુન્ય તે આહી, રતિઅરતિ, તે
 જો કરી યુક્ત.

પરપરિવાયં માયા,—પરપરિવાદ, માયા.
 મોસં, મિદ્ધિત સક્કિય ॥૮૨॥—મૃષાવાદ તથા મિથ્યાત્વ શક્ય.
 વોસિરિસુ ઇમાઘં—આનો ત્યાગ કર.
 મુખ્ખમગ્ગ સંસગ્ગ વિગ્ધ ભૂઆઘં—જે મોક્ષમાર્ગનો સંસર્ગ
 કરનારા પ્રાણિઆને વિઘ્ન ભૂત છે.
 દુગ્ગાઘ નિખંધણાઘં—વળી જે દુર્ગતિના કારણ છે.
 અહારસ પાવઠાણાઘં ॥૧૦૧॥—આ અહાર પાપરચાનકનો (ત્યા-
 ગકર). ॥૧૦૧॥

એગોહું નશ્થિ મે કોઘ—હું એકછું માહારો કોઘ નથી.
 નાહું મત્તરસ કરસઘ—હું પણુ બીજા કોઘનો નથી.

(૧૭૬)

એવં અદીણ મનસો—એ પ્રકારે અતીત મન થકો.

અપ્યાણુ મણ્ણુસાસઘ ॥૧૧॥—પોતાના આત્માને શિખામણુ આ-
પે. ॥૧૧॥ (કજ છે.

એગો મે સારસઓ અપ્યા—મારો આત્મા શાશ્વતો અને એ-
નાણુ દંસણુ સંજુઓ—તે જ્ઞાન તથા દર્શને કરિ સહિત છે.

સેસા મે ખાહિરા ભાવા—આક્રીના ભાવ મારા સ્વરૂપ થકી
ખાણુ છે. (મેક્કાપ છે. ॥૧૨॥

સવ્વે સંજોગ લખખણા ॥૧૨॥—તે સર્વેનું મૂલ સંજોગ તે
સંજોગ મૂક્કા જીવેણુ—આ જીવે, સંજોગ છે મૂલ કારણુ જેનું.

પત્તા દુખખ પરપરા—એવી દુઃખની શ્રેણિ તે પાગી.

તમ્હા સંજોગ સંખધ—તે કારણુ માટે સંજોગ સંખધ.

સવ્વં તિવિહુણુ વોસિરિયં ॥૧૩॥—સર્વ ત્રિવિધે હું વોસિરા-
વું છું. ॥૧૩॥

અરિહંતો મહુદેવો—અરિહંત તથા સિદ્ધ મારા દેવ છે.

ખવખજવં સુસાહુણુ ગુરુણુ—જ્યાં સુધી જીવું ત્યાં સુધી સુ-
સાધુ તે મારા ગુરુ છે.

જીણુપત્તતં તતં—જીતેશ્વર ભગવાને પ્રરૂપ્યું જે તત્ત્વ તે મુજ ધર્મ છે.

ધમ્મ સમ્મતં મમ્મે ગાહુયં ॥૧૪॥—આ સમકીત મેં ગ્રહણુ
કર્યું છે. ॥ ૧૪ ॥ (મારા વિષે ખમજો.

ખમિઅ ખમાવિઅ મધ ખમિઅ—ખમીને તથા ખમાવીને

સવ્વહુ જીવનિકાય—સર્વ નિકાયના જીવો.

સિદ્ધહુ સાખ આલોચણુહ—સિદ્ધની સાખે હું આલોચું છું.

ખુજજહુ વધરિ ન ભાવ ॥૧૫॥—મારે કાંઈ વૈરભાવ નથી ॥૧૫॥

સવ્વે જીવા કમ્મવસ—સર્વ જીવો કર્મના વશ થકી.

ચક્રદહ રાજ ભમંત—ચક્રદહ રાજ લોકમાં ભમે છે,
 તે મેસવ્વ ખમાવિઆ—તે સર્વે જીવોને મેં ખમાવ્યા છે.
 મુજ્જવિ તેહ ખમંત ॥૧૬॥—તે જીવો મારા પ્રત્યે ખમો. ॥૧૬॥
 જં જં મણેણ ખદ્ધ—જે જે પાપ મન વડે કરી બાંધ્યું હોય.
 જં જં વાએણ ભાસિઆ પાવં—જે જે પાપ વચને કરી બોલ-
 વાથી લાગ્યું હોય.
 જં જં કાએણ કયં—જે જે પાપ કાયાથી કર્યું હોય.
 મિહ્ઠામિ દુક્કં તરસ ॥૧૭॥—તે સર્વ પાપ મારું મિથ્યા તિષ્ઠ-
 લ થાઓ. ॥ ૧૭ ॥

૭૩ અથ પરિક પ્રતિક્રમણ વિધિ.

પ્રથમ દેવશિક પ્રતિક્રમણમાં વંદિત કહી રહીયેં તિહાં સુધી
 સર્વ કહેવું. પણ ચૈત્યવંદન સકલાર્હત્વું કહેવું, અને થોથો સ્નાત-
 સ્નાતી કહેવી, પછી ખમાસમણ દેધને ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગ-
 વન દેવસિઆં આલોપિઆ પડિકંતા ઇચ્છાકારેણ ॥ પપ્પિખ મુ-
 હપતિ પડિલેહું, એમ કહી મુહપતિ પડિલેહિએ. પછી વાંદણાં જે
 દીને, પછી ઇચ્છાકારં સંયુદ્ધા ખામણેણ અબ્બુકિઓહં અભિભં-
 તર પપ્પિખઆં ખામેજિં ઇચ્છં ખામેમિ પપ્પિખઆં પતરસ દિવસા-
 ણું, પતરસ રાધ્યાણું, જંકિંચિ અગતિયં ॥ કહી ઇચ્છાકારેણ
 સં ॥ પપ્પિખઆં આલોએમિ ઇચ્છં આલોએમિ જો મે પપ્પિખ-
 ઓ અપ્પયારે કઓ કહી ઇચ્છાકારેણ સં ॥ પપ્પિખ અતિચાર
 આલોજિં એમ કહી અતિચાર કહિએ. પછી એવંકારે શ્રાવકતણે
 ધર્મે શ્રી સમકેત મુક્ક ખાર વ્રત, એકશો ચોવીશ અતિચાર માંહે
 જે કોષ્ઠ અતિચાર પક્ષ દિવસ માંહે સુદમ બાદર જાણતાં અજા-
 ણતાં હોય તે સર્વે હું મને વચને કાયાયેં કરી મિચ્છામિ ફ-

ક્રકં ॥ સંવત્સવિ પખિખચ દુચ્ચિત્તિઅ, દુખમાસિય, દુચ્ચિત્તિઅ,
 ઇચ્છાકારેણ સદિસહ ભગવન તરસ ગિચ્છાગિ દુક્રકં ઇચ્છાકારી ભ-
 મવન પસાચ કરી પખિખ તપપ્રસાદ કરોજી એમ ઉચ્ચાર કરીને
 આવી રીતે કહિયે:—અઉથેણું એક ઉપવાસ, બે આખિલ ત્રણ નિ-
 વિ, ચાર એકાસણાં, અઠ એસણાં, બે હજાર સત્રાય. યથાશક્તિ,
 તપ કરી પ્રવેશ કર્યો હોય તો પદ્ધતિઓ કહીયે અને કરવો હોય તો
 તહત્તિ કહીયે, અને ન કરવો હોય તો અણુ બોલ્યા રહીએ. પછી
 વાંદણાં બે દીજે, પછી ઇચ્છાકાં ॥ પત્તેઅ ખામેણેણું અબ્બુકિ-
 ઓહં અબ્બિમંતર પખિખચ ખામેજીં. ઇચ્છં ખામેમિ પખિખચં
 પનરસ દિવસાણું પનરસ રાષ્ટ્રાણું જંકિચિં અપત્તિયં પછી
 વાંદણાં બે દીજે. પછી દેવસિચં આલોધચ પડિકંતાં ઇચ્છાકાં
 ॥ ભમવનં પખિખચં પડિકમું સમપડિકમાગિ ઇચ્છં એમ કહી
 કરેમિમંતે સામાધયં કહી ઇચ્છાગિ પડિકમિજીં ને મે પખિખચોં
 કહેવું. પછી ખગાસમણુ દેહ ઇચ્છાકારેણુ સંદિં ॥ પખિખસુત્ર
 પદુ. એમ કહી ત્રણ નવકાર ગણી સાધુ હોય તો પખિખ સુત્ર કહે
 અને સાધુ ન હોય તો ત્રણ નવકાર ગણીને શ્રાવક વંદિતુ કહે પછી
 સુઅદેવયાની થોય કહેવી. પછી હેઠા બેરી જમણા દિવ્યણુ ઉભો
 રાખી એક નવકાર ગણી કરેમિમંતે ॥ ઇચ્છાગિ પડિં ॥ કહી
 વંદિતુ કહેવું. પછી કરેમિમંતે ॥ ઇચ્છાગિ ઠાગિકાજિસ્સગ્ગં ને મે
 પખિખચો તરસજિતરીં ॥ અનથ્યં ॥ કહીને બાર લોગસ્સને કા-
 ઉસ્સમ કરવો તે લોગસ અદેસુનિમ્મલયરા સુધી કહેવા. અથવા અ-
 ઉતાલીસ નવકારનો કાજિસ્સગ્ગ કરી પારવો. પારીને પ્રગટ લોગસ્સ
 કહી મુહપત્તિ પડિલેહીને વાંદણાં બે દીજે, પછી ઇચ્છાકાં ॥ સ-
 માસ ખામેણેણું અબ્બુકિઓહં અબ્બિમંતરં ॥ પખિખચં ॥ ખા-

મેહી ઇચ્છાં ખામેગિ પખિખઅં એક પચ્ચખખાણું પનરસ દિવસા-
ણું પનરસ રાઘયાણું જંકિચિ અપતિઅં કહી પછી ખમાસમણુ દે-
ધને ઇચ્છાકાં ॥ કહી પખિખ ખામણાં ખામું. એમ કહી ખામણાં
ચાર ખામવાં. પછી દેવસિ પ્રતિક્રમણામાં વંદિતુ કહ્યા પછી બે વાં-
ઢણાં દેધને તિહાંથી તે સામાયિક પારીએ તિહાં સુધી સર્વદેવસિની
પેડે જાણુવું. પણ સુઅદેવયાની થોથોને ઠેકાણે જ્ઞાનાદિની થોથો ક-
હેવી. સ્તવન અન્નિનશાંતિનું કહેવું. સંજ્ઞાયને ઠેકાણે ઉવસગ્ગ હરં
તથા સંસારદાવાની થોથો ચાર કહેવી. અને લઘુશાંતિને ઠેકાણે મો-
હાટી શાંતિ કહેવી ॥

૭૪ અથ ચડમાસી પ્રતિક્રમણ વિધિ.

॥ એ ઉપર કહ્યા મુજબ પખિખની વિધિ પ્રમાણે કરવું, પણ
એટલું વિશેષ જે બાર લોગસ્સનો કાઊરસગ્ગને ઠેકાણે વીશ લોગ-
સ્સનો કાઊરસગ્ગ કરવો અને પખિખના આગારને ઠેકાણે ચઝમા-
સીના કહેવા તથા તપને ઠેકાણે છદેણું બે ઉપવાસ, ચાર આંગિલ,
છ નીવિ, આઠ એકાસણાં, સોલ બે આસણાં, ચાર હજાર સંજ્ઞાય
એ રીતે કહીએ. ॥

૭૫ અથ સંવત્સરી પ્રતિક્રમણની વિધિ.

॥ એ પણ ઉપર લખ્યા મુજબ પખિખની વિધિ પ્રમાણે કરવું
પણ બાર લોગસ્સના કાઊરસગ્ગને ઠેકાણે ચાલીશ લોગસ્સ અથવા
એકશેને શાઠ નવકારનો કાઊરસગ્ગ કરવો અને તપને ઠેકાણે અ-
ઠમ ભત્તં એટલે ત્રણ ઉપવાસ, છ આંગિલ, નવનીવિ, બાર એ-
કાસણાં, એવિસ બેઆસણાં, અને છ હજાર સંજ્ઞાય એ રીતે કહેવું
ને. પખિખના આગારને ઠેકાણે સંવત્સરીના આગાર કહેવા. ॥

૭૬ અથ પોસહની વિધિ.

પ્રથમ ધરિયા વહિઆએ પડિક્રમી ઇચ્છામિ ખગાસમણો દેખ ઇચ્છા કારેણ સંદિસહ ભગવન પોસહ મુહુપતિ પડી લેજીં એમ કહી મુહુપતિ પડી લેવી, પછી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં પોસહ સંદિ સાહુ વળી ઇચ્છાં ઇચ્છાકાં સંદિં પોસહકાઉં પછી હાય જોડી એક નવકાર ગણીને પોસહનું પચ્ચખખાણ કરવું. ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં સામાયક મુહુપતિ પડી લેઉં ત્યાંથી તે સમય કરું ત્યાં સુધી કહી ત્રણ નવકાર ગણી પછી ઇચ્છામિં ઇચ્છાં બહુ વેલ સંદિ સાહુ ઇચ્છાં ઇચ્છાં બહુ વેલ કરચુ ઇચ્છાં ઇચ્છાં પડી લેહણ કરું એમ કહી મુહુપતિ પડી લેવી. ઇચ્છામિં ઇચ્છાકારી ભગવાન પસાય કરી પડી લેહણ પડી લેહવો ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં ઉપધિ, મુહુપતિ પડી લેઉં એમ કહી મુહુપતિ પડી લેવી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં ઉપધિ સંદિસાહુ, ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં ઉપધિ પડી લેઉં, ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં સજ્ઞાય કરું એમ કહી એક નવકાર ગણી મનહ જાણાણુંની સજ્ઞાય કહેવી, પોરશિના અવસરે ધરિયા વહિયા પડીક્રમી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં પડી લેહણ કરું, એમ કહી મુહુપતિ પડી લેવી.

સૌ સમક્ષ પોસહ ઉચરવો તે.

ઉપર લખ્યા પ્રમાણે સર્વે કહેવું, પણ સજ્ઞાય ન કહેવી ને પછી રાધ મુહુપતિ પડી લેવી, વાદણા બે દેવાં પછી રાધયં આલોક એમ કહી જો મે રાધજો કહી સંવ સવી રાધજા કહી પત્રાસ હોય તો વાદણા બે દેવાં પછી અબ્જુટીઓ ખામવો. પછે વાદણા બે દેખ પચ્ચખખાણ કરવું પછી કાળના દેવ વાદવા. પાછલી વખતે પડી ભેહણ કરે તે ધરીયા વહી પડીક્રમી પછી ગમણા ગમણે આલોક

કહી ઇરિયા સુમતી, ભાષા સુમતી, એસણા સુમતી આદાન ભંડ
નીએવણા સુમતી, પારીધાપનીકા સુમતી મનગુમ્તિ, વચન ગુમ્તિ, કા-
યગુમ્તિ એ પાંચ સુમતી ત્રણગુમ્તિ આઠ પ્રવચન માતા પોસહ સા-
માયિક લીધે ખંડણુ વિરાધના હુમ હોય તે સર્વે મને, વચને, કા-
યાએ કરી મિચ્છામી દુક્કડં. ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં પડી લેહણુ કરે
ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં પોસહસાલ પરમાર્જુ એમ કહી મુહપતિ ક-
ટાસણું ચવલો પલેવવાં પછી ઇચ્છામિ ઇચ્છાકારી ભગવાન પસાય
કરી પડી લેહણુ પડી લેહાવોજી. ઇચ્છામિ ઇચ્છાકાં ઉપધિ મુહ-
પતિ પડિ લેવી ઇચ્છામિ ઇચ્છાકાં સઝાય કરે એમ કહી એક નવ-
કાર ગણી મન્હ જીણાણુંની સઝાય કહેવી ખાધુ હોય તો વાંદણાં બે
દેઈ પચ્ચખ્ખાણુ કરે ખાધુ ના હોય તો ખમાસમણુ દેઈ પચ્ચ-
ખ્ખાણુ કરે પછી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં ઉપધિ સંદીસાહુ, ઇચ્છામિ
ઇચ્છાકા. ઉપધિ પડી લેઉં એમ કહી જેટલાં વસ્ત્ર હોય તેટલાં
પલેવવાં પછી દેવ વાંદી પ્રતિક્રમણુ કરવું. ને પછી પોસહ પાળી
નવકાર ગણી સાગર ચંદો કહેવો.

પ્રભાતનો પોસો લીધેલાને રાત્રે પોસો લેવાની વિધિ.

પ્રભાતનો પોસો લેવાની વિધિ છે તે પ્રમાણે ખમાસમણુ દેઇ
ઇરિયા વહિઆથી જાવત જાહુ વેલકરશું ત્યાં સુધી કહેવું પણ પો-
સાના પચ્ચખ્ખાણુમાં ફેર છે તે સેસ દિવસં આહોરતં પદ ક-
હેવું પછી ખમાસમણો દેઇ ઇરિયાવહિ પડીકકગી ઇચ્છામિં ઇચ્છા-
કાં ઠંડીલ પડી લેઉં કહી ગાંડલા ચોવીસ કરે.

સાંજે નવો પોસો લેવાની વિધિ.

ઉપવાસાદિ જ્ઞાન્ય એકાસણુ કર્યું હોય તો તેણે લેવાય. ખ-
માસમણો દેઇ ઇરિયા વહી પડીકકગી પડી લેહણુ કરે, ખમાસમણુ

દેષ ઇરિયાવહીથી જવત જાહુ વેલ કરસુ ત્યાં સુધી પછી ઇચ્છામિં
 ઇચ્છાકાં પડી લેહણુ કરં કહી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં પોસહ સાલ
 પરમાર્જુ કહી મુહપત્તિ પડી લેવી. ઇચ્છામિં ઇચ્છકારી ભગવન
 પસાય કરી પડી લેહણુ પડીલેહાવોજી કહી ઇચ્છામિ ઇચ્છાકાં ઉપ-
 ધિ મુહપત્તિ પડી લેઉં કહી મુહપત્તિ પડી લેવી પછી ઇચ્છામિંઈ-
 ચ્છાકાં સઝાય કરં કહી સઝાય કરે, ખાધુ હોય તો, વાંદણું બે દેષ પ-
 ચ્ચખખાણુ કરે, ખાધું ના હોય તો ખગાસમણુ દેષ પચ્ચખખાણુ કરે
 પછી ઇચ્છામિ ઇચ્છાકાં ઉપધિ સંદિસાહુ ઇચ્છામિ ઇચ્છાકાં ઉપધિ
 પડી લેઉં કહી પછી દેવ વાંદી માંડલા કરે, પ્રતિક્રમણુ કરે, પછી
 પહોર એક રાત્રી આસરે જય ત્યાં સુધી નિંદ્રા લેવી નહી પછી
 ખમાસમણુ દેષ ઇચ્છાકાં જાહુ પડીપુત્તા પોરિસિ કહી ખમાસમણુ
 દેષ ઇરિયા વહિયા પડીક્રમી જવત લોગસ કહી ઇચ્છામિ ઇચ્છાકાં
 જાહુ પડીપુત્તા પોરરીરાધઅ સંથારએઠાઉં કહી પછી ઇચ્છામિ. ઇ-
 ચ્છાકા. ચૈત્ય વંદન કરં કહી ચઉકસાયતું ચૈત્યવંદન જવત જયવી-
 યરાય સુધી કરે પછી ઇચ્છામીં ઇચ્છાકાં સંથારા વિધિ ભણુવા
 મુહપત્તિ પડી લેઉં એમ કહી મુહપત્તિ પડી લેવી સંથારા પોરિસિ
 ભણાવવી જાગે ત્યાં સુધી સઝાય ધ્યાન કરે.

પોસામાં એકાસણાદિ ક્યું હોય તો અવસરે પચ્ચખખાણુ પારી પો-
 સહ શાળાથી આવરસહી કહીને નિજ ગૃહે ઇર્થા શોધતો ખમાસમણુ
 દેષ ઇરિયાવહિ પડીક્રમી ખમાં ગમણુ ગમણુ આલોઈ કાળે પુંજી
 યથા સંભવે અતિથિ સંવિભાગ વ્રત ફરરીને નિશ્ચલ આસને બેસી
 હાથ, મુખ, પગ વીગેરે પડીલેહી નવકાર સંભાળી. પ્રાશુક આહાર
 જમે અથવા પોસહશાલાયે પૂર્વ પ્રેરિત નિજ પુત્રાદિકે આપ્યો આ-
 હાર ભોગવે પણ સાધુની પેરે ગોચરી નહીં. તથા કારણુ વિના મો.

દક, સ્વાદુ લવિંગાદિ તંગોલ ન લેવો . તતઃ નિસિદ્ધિ કહી પોસહ-
શાસાયે આવી ખગાં મરિયાં પડિકકમિ ચૈત્યવંદન કરવું. ઇતિશ્રી
પોષધ વિધિ સંપૂર્ણ.

૭૭ અથ સવારનાં પચ્ચચ્ચાણ.

અથ નમુકારસહિ અનું.

ઉગ્ગએ સૂરે નમુકારસહિઅ—સૂર્યોદયથી એ ઘડી પછી નવકાર
કહીને પારં ત્યાં સુધી.

પચ્ચખખાઇ ચઉવિવહું પિઆહારં—ચારે આહારનું પચ્ચ-
ખખાણુ કરં છું. (પચ્ચખખાઇ એવું ગુરુનું વચન સાંભળી શિ-
ષ્ય પચ્ચખખાગિ=પચ્ચખખાણુ કરં છું એમ કહે).

અસણું પાણું ખાઇમં સાઇમં—ખાવાનું, પીવાનું, ખાદિગ, સ્વાદિગ.
અન્નથણા ભોગેણું—પચ્ચખખાણુનો ઉપયોગ વિસરવાથી અ-
ન્નણુપણે કાંઈ વસ્તુ મોંમાં નાંખવાથી.

સહસાગારેણું—કાર્ય કરવામાં પ્રવર્તતાં યોગ્ય લક્ષણ, સહસાતકા-
ર=સ્વભાવે જે મોંમાં પ્રવેશ થાય તેથી પચ્ચખખાણુ ન ભાગે
એ એ આગારે કરી.

વોસિરે—વોસિરાવું છું. (વોસિરે એ ગુરુનું વચન સાંભળી શિષ્ય
વોસિરાગિ કહે.)

આ પ્રમાણે સર્વે પચ્ચખખાણુમાં સમજવું.

અથ નમુકારસહિઅં મુઠ્ઠસહિયનું.

ઉગ્ગએસૂરે નમુકાર સહિઅ—

મુઠ્ઠસહિઅ—મુઠ્ઠીસહિત એટલે જ્યારે નવકાર ગણી મુઠ્ઠી મોકળી

મુકું ત્યારે પચ્ચખખાણુ મોકળું થાય.
 પચ્ચખખાઈ ચઉવિહુપિ આહારં અસણું પાણું ખાઈમં
 સાઈમં અન્નથ્યા ભોગેણું સહ સાગારેણું.
 મહત્ત રાગારેણું—મોટાના આદેશથી મોટા લાભને અર્થે પચ્ચ-
 ખાણુ પારવાનો વખત પૂર્ણ ન થયે છતે પારવાથી.
 સવ્વ સમાહિવત્તિ આગારેણું વોસિરે—સર્વ પ્રકારે શરિરમાં
 અસમાધિ રહે છતે પચ્ચખખાણુનો વખત પૂર્ણ થયા પહેલાં
 પારવાથી પચ્ચખાણુ ન ભાગે એવા આગારવડે હું વોસિરાવું છું.

અથ પોરસિ સાઢપોરિસિનું.

ઉગ્ગએસૂરે નમુકાર સહિઅં.—

પોરિસિં સાઢપોરિસિં મુઠ્ઠસહિઅં પચ્ચખખાઈ—પ્રહરદિવસ
 સુધી અને દોઢ પ્રહર દિવસ સુધી મુઠ્ઠી સહિત નિયમ લઉ છું.
 ઉગ્ગેસૂરે ચઉવિહુ પિઆહારં—સૂર્યોદયથી ત્યારે આહારનો.
 અસણું પાણું ખાઈમં સાઈમં અન્નથ્યા ભોગેણું સહ સા-
 ગારેણું. પછછન્ન કાલેણું દિસા મોહેણું—વખત બરોબર
 માલગ ન પડવાથી અધૂરી પોરિસિએ પારવાથી દિસિ વિપર્યાસ
 થયાથી અજાણતાં વહેણું પારવાથી.

સાહુ વયણેણું—સાધુના વચનથી પોરિસિ ભણી સાંભળીને પાળે.
 મહત્ત રાગારેણું સવ્વ સમાહિવત્તિ આગારેણું વોસિરે.

અથ પુરિમદ્દ અવદ્દનું.

સૂરે ઉગ્ગએ નમુકારસહિઅં પુરિમદ્દ અવદ્દનું મુઠ્ઠ સહિઅં
 પચ્ચખખાઈ—સૂર્યના ઉદયથી પહેલા બે પોહાર સુધી પુરિ-
 માધ્ધ, તે ઉપરાંત ત્રીજા પોહાર સુધી અવદ્દનું પચ્ચખખાણુ

(૧૮૮)

કરંછું નવકાર ગણી મુઠ્ઠી મોકળી મુક ત્યાં સુધી.
સરેઉગએ ચઉવિવહંપિ આહારં અસણું પાણું ખાઈમં
સાધમં અન્નથણા ભોગેણું સહસા ગારેણું પચ્છન્ન કા-
લેણું દિસામોહેણું સાહુવયણેણું મહત્તરાગા રેણું સવ્વ
સમાહિ વત્તિ આગારેણું વોસિરે.

અથ વિગઈ નિવિગઈનું.

વિગઇએ નિવિગઇએ પચ્ચખખાઇ—માંસ, મદિરા, માખણ,
અને મધ એ ચાર અભક્ષ્ય વિગઇ છે. દૂધ, દહી, ધી, તેલ,
ગાળ, પકવાન, એ છ ભક્ષ્ય વિગઇમાંથી એક અથવા સમસ્ત
વિગઇનું પચ્ચખખાણ કરંછું.

અન્નથણા ભોગેણું સહસાગારેણું.

લેવા લેવેણું ગિહથ સંસરેણું—લેપા લેપ ને વિગઇનો સાધુ-
ને નીયમ હોય તે વિગઇથી ગૃહસ્થનો હાથ ખરડાએલો હો-
ય તે લુંછી નાખીને બહારાવે તો તેથી, ગૃહસ્થના ખરડેલા વા-
સણથી તે અન્ન આપે તે વિગઇથી મિષ્ટ હોય. તે અન્ન જ-
મવાથી પચ્ચખખાણ ન ભાગે.

ઉજ્જિખત વિવેગેણું—ગાદી વિગઇ ને ગાળ પકવાનાદિ તેના ઉપર
શાટલી પ્રમુખ મુકી હોય પછી તે ઉપાડી કારે કરી હોય તો
તે લેવાથી.

પડુચ્ચ મજ્જિખએણું—મોણ દીધેલી શાટલી પ્રમુખ લેવાથી.

પારિક્કા વણિયાગારેણું—કોઈ સાધુને આહાર પરકવતો દેખી તે
આહાર ગુરની આગ્રાથી લેવો પડે તો તે લેવાથી.

મહત્ત રાગારેણું વોસિરે.

અથ બેઆસણાં તથા એકાસણાંનું.

ઉગ્ગએસુરે નમુકારસહિઅં પોરિસિં સાહુ પોરિસં પુ-
રિમદ્દં મુદ્દસહિઅં પચ્ચખખાઈ, ઉગ્ગએસુરે ચઉવ્વિહુપિ
આહારં, અસણં, પાણં, ખાધમં, સાધમં, અન્નથણા ભો-
ગેણં, સણસાગારેણં પચ્છન્ન કાલેણં, દિસા મોહેણં, સાહુ
વયણેણં, મહત્ત રાગારેણં, સવ્વ સમાહિ વત્તિ આગારેણં,
એકાસણં (એકવાર જમવું) બેઆસણં (બેવાર જમવું) પચ્ચ-
ખખાઈ, તિવિહુપિ આહારં (ત્રણે પણ આહાર) અસણં, ખા-
ધમં, સાધમં, અન્નથણા ભોગેણં, સહસાગારેણં.

સાગારિ આગારેણં—સાધુ ગૃહસ્થના દેખતાં આહાર ન કરે; તેથી
જો બીજો ઠેકાણે આહાર કરવા બેસે તો પચ્ચખખાણુ ભાગે
નહી. શ્રાવક જમવા બેઠો હોય પછી વખતે બય આવે તો તે
બીજો ઠેકાણે જઈ જમે તો પચ્ચખખાણુ ભાગે નહીં.

આઉટણ પસારેણં—જમવા બેઠા પછી હાથ પગ પસારવાથી
આસન ચળે તો પચ્ચખખાણુ ન ભાગે.

ગુર અલ્લુહાણેણં—ગુર આવવાથી ઉઠે તો પચ્ચખખાણુ ન ભાગે.
પારિઠાવણિયાગારેણં મહત્તરા ગારેણં સવ્વ સમાહિ વ-
ત્તિઆ ગારેણં.

ખાણુસ્સ લેવેણુવા—જો અન્નાદિકે કરી ભાજનાદિ ખરડાય તે
લેપ કૃત આચાર્ય, ઓસામણુ દ્રાક્ષાદિકના પાણી પીવાથી પ-
ચ્ચખખાણુ ન ભાગે.

અલેવેણુવા—અલેપકૃત પાણી તે સૌવીર, ધોયણુ, ઇત્યાદિના પાણી
પીવાથી પચ્ચખખાણુ ન ભાગે.

અચ્છેડવા—કુશુજન તથા બીજાં પશુ ઉકાળ્યાં પાણી તથા ની-
તરેલું કૃષ્ણાદિકતું ધોવાણુ પીએ તો પચ્ચખ્ખાણુ ન ભાગે.

બહુ લેવેણુવા—અહુ લેપ એટલે ડાહોળું ચોખાદીકતું ધોવાણુ
ગળીને પીએ તો પચ્ચખ્ખાણુ ન ભાગે.

સસિથ્થેણુવા—સિકથ સદિત અન્નાદિકના દાણાના સ્વાદ વિના ધોવ-
ણુ તથા દાયરાદિકતું ધોવાણુ ગળીને પીએ તો પચ્ચખ્ખાણુ ન ભાગે.

અસિથ્થેણુવા—સિથ રહિત કણેક પ્રમુખે હાથ ખરડયો હોય તેનું
ધોવાણુ ગળીને પીએ તો પચ્ચખ્ખાણુ ન ભાગે. આ શિવાય.

વોસિરામિ.

આ એકાસણું તથા બેઆસણાનું પચ્ચખ્ખાણુ તિવિહાર કર-
વાનો ચાલ થણો છે પણ તે દુવિહાર અથવા ત્રિવિહાર પણ થાય
છે દુવિહાર કરે તો એકાસણાદિક કચ્ચા પછી સોપારી પ્રમુખ
સ્નાદિમ વસ્તુ તથા પાણી ખપે ને ત્રિવિહાર કરે તો કંઈ પણ
ખપે નહીં. વળી દુવિહાર પચ્ચખ્ખાણુ કરી સચિત આહાર
તથા પાણી વાવરવું હોય તો પાણુસ્સના આગાર ના કહેવા.
એકાસણાનું પચ્ચખ્ખાણુ એકાસણાની પેઠે જાણવું પણ તેમાં શાત
આગાર છે એટલે એમા આઉટણુ પસારેણું ન કહેવું.

અથ આયંબિલનું.

ઉગ્ગ એ સૂરે નમુકાર સહિઅં ધોરસિં સાહધોરસિં
મુઠ સહિઅં પચ્ચખ્ખાઘ ઉગ્ગએ સૂરે ચઉવિહપિ આ-
હારં અસણું પાણું ખાધમં સાધમં અન્નથણુભોગેણું
સહસાગારેણું પચ્છમકાલેણું દિસામોહેણું સાહુવયથેણું
મહુત્તરાગારેણું સંવસમાહિવત્તિઆગારેણું આયંબિલં

પચ્ચખખાઈ (આયંગિતનું પચ્ચખખાણ કરુંછું) અન્નથણા ભો-
ગેણું સહસાગારેણું લેવાલેવેણું ગિહથસસંદેણું ઉખિત વિ-
વેગેણું પારિક્ષાવણિઆગારેણું મહત્તરા ગારેણું સવ્વસમાહિ
વત્તિઆગારેણું એકાસણું પચ્ચખખાઈ તિવિહંપિ આહારં
અસણું ખાઈમં સાઈમં અન્નથણાભોગેણું સહસાગારેણું
સાગારિઆ ગારેણું આઉટણું પસારેણું ગુરૂ અલ્લુહાણેણું
પારિક્ષાવણિઆગારેણું મહત્તરા ગારેણું સવ્વસમાહિ વત્તિ-
આગારેણું પાણુરસ લેવેણુવા અલેવેણુવા અથ્થેણુવા બહુ
લેવેણુવા સસિથેણુવા અસિથેણુવા વોસિરે.

અથ ચઠવિહાર ઉપવાસનું.

સૂરેઉગ્ગએ અભત્તહું પચ્ચખખાઈ—સૂર્યોદયથી ભાત પાણીનો
નિયમ લઉંછું.

ચઉવ્વિહંપિ આહારં અસણું પાણું ખાઈમં સાઈમં અન્ન-
થણા ભોગેણું સહસા ગારેણું પારિક્ષાવણિયાગારેણું મહ-
ત્તરા ગારેણું સવ્વસમાહિ વત્તિઆ ગારેણું વોસિરે.

અથ તિવિહાર ઉપવાસનું.

સૂરે ઉગ્ગે અભત્તહું પચ્ચખખાઈ તિવિહંપિ આહારં
અસણું ખાઈમં સાઈમં અન્નથણાભોગેણું સહસા ગા-
રેણું પારિક્ષાવણિઆગારેણું મહત્તરાગારેણું સવ્વસમાહિવ-
ત્તિઆ ગારેણું પાણુહાર (પાણીનો આહાર મોકળો છે) પો-
રિસિં સાઠ પોરિસિં ચુકું સહિઅં ઘરસહિઅં (ઘેર જઈને ન-
વકાર ગણી પચ્ચખખાણ પાડ) પચ્ચખખાઈ ઉગ્ગેએ સૂરે પુ-

(૧૯૨)

રિમટ્ટ અવટ્ટં પચ્ચખખાઇ અન્નથણા ભોગેણં સહસા ગારે
ણં પચ્છન્નકાલેણં દિસામોહેણં સાહુવયણેણં મહત્તરા ગારે-
ણં સવ્વસમાહિ વત્તિઆ ગારેણં પાણુસ્સ લેવેણુવા (પાણી
પીવાના છ આગાર છે તે લેપ જળ) અલેવેણુવા (ઘોવણુ જળ)
અથેણુવા (નિર્મળ ઉખણુ પાણી) ખહુલેવેણુવા (ડોહોળો) સસિ-
થેણુવા (પીઠતું ઘોવણુ) અસિથેણુવા (સીથ રહિત કાસુ જળ,
એટલાં ટાળી બાકીનાં પાણી) વોસિરે (વોસિરાવુંછું.)

અથ ચઉથ્થ છટ્ટભત્તાદિકનું.

સૂરેઉગ્ગએ ચઉથ્થભત્તં અભત્તઠં (ચાર વારનું ભોજન જમવાનો
નિયમ=એકાસણું અપવાસ અને એકાસણું).

પચ્ચખખામિ સૂરેઉગ્ગએ છટ્ટ ભત્તં અભત્તઠં પચ્ચખખામિ
ઇત્યાદિ પ્રકારે આગાર સહિત કેહેવું.

અથ છટ્ટ અટ્ટમાદિ તપમાં બીજે દિવસે પાણી વાપરવું હોય
ત્યારે પાણુહાર પચ્ચખાણુ કરે.

પાણુહાર પોરસિં મુહુસહિઅં પચ્ચખખાઇ અન્નથણા
ભોગેણં સહસાગારેણં મહત્તરાગારેણં સવ્વસમાહિવત્તિઆ
ગારેણં પાણુસ્સલેવેણુવા અલેવેણુવા અથેણુવા ખહુલેવેણુ-
વા સસિથેણુવા અસિથેણુવા વોસિરે.

અથ ગંઠસહિઅ આદિ અભિગ્રહોનું.

ગંઠસહિઅં વેદુસહિઅં દિવસહિઅં (દીવો બળે ત્યાં સુધી)
ચિથ્થુગહિસહિઅ (થાળીમાં પાણીનું ટીપું સકાય ત્યાં સુધી) મુ-
હુસહિઅં પચ્ચખખાઇ અન્નથણાભોગેણં સહસાગારેણં મ-
હત્તરાગારેણં સવ્વસમાહિવત્તિઆગારેણં વોસિરે.

(૧૯૩)

અથ ચૌદ નિયમ ધારનારને દેસાવગાસિકનું.

દેસાવગાસિક (દિશિના અવકાશનું વ્રત) ઉપભોગ (ઉપભોગ)
પરિભોગ પચ્ચખાઇ અન્નથણા ભોગેણું સહસાગારેણું
મહત્તરાગારેણું સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું વોસિરે.

અથ ચૌદ નિયમ ધારવાની ગાથા.

સચિત્ત દેવ વિગધ—પાણી ફળ ખીજ દાતણ કણ તથા દ્રવ્ય
અને ૭ વિગય પ્રમુખ ચીજનું પ્રમાણ કરે.
વાણહુ તખોલ વથ્થ કુસુમેષુ—પગરખાં, તખોળ, વસ્ત્ર તથા કુલ.
વાહણ સયણ વિલેવણ—વાહન, શય્યા, ચોપડવાની વસ્તુ.
ખંભ દિસિ નહાણ ભત્તેસુ—મૈથુનની મર્યાદા, દિશિ પરિમાણ,
નહાવાનો નિયમ. ભાતપાણીનો નિયમ કરે. આની સાથે પૃથ્વી-
કાય અપકાય તેઉકાય વાઉકાય વનરપતિકાય ત્રસકાય અસિં
ગસી અને કૃષિ એ બધા મળી ત્રેવીસમાંથી પોતાથી જે રીતે
પણે તે રીતે પાળે.

૭૮ અથ સાંજનાં પચ્ચસ્થાણ.

અથ પાણહાર દિવસચરિમનું પચ્ચસ્થાણ.

પાણહાર દિવસચરિમં પચ્ચખાઇ અન્નથણા ભોગેણું સ-
હસાગારેણું મહત્ત રાગારેણું સંવસમાહિ વત્તિયાગા-
રેણું વોસિરે.

(૧૯૪)

અથ ચતુર્વિહારનું પદ્મસ્ત્રવાણ.

દિવસચરિત્રમં પદ્મચખ્ખાઈ—(દિવસના છેડાથી નવા સૂર્યોદય સુ-
ધી) ચતુર્વિહારંપિ આહારં અસણું પાણું ખાઈમં સા-
ઈમં અન્નથણાભોગેણું સહસાગારેણું મહત્તરાગારેણું
સવ્વસમાહિ વત્તિયાગારેણું વોસિરે.

અથ તિવિહારનું પદ્મસ્ત્રવાણ.

દિવસ ચરિત્રમં ચચખ્ખાઈ તિવિહારંપિ આહારં અસણું ખા-
ઈમં સાઈમં અન્નથણાભોગેણું સહસાગારેણું મહત્ત-
રાગારેણું સવ્વમાહિવત્તિયાગારેણું વોસિરે.

અથ દુવિહારનું પદ્મસ્ત્રવાણ.

દિવસ ચરિત્રમં પદ્મચખ્ખાઈ દુવિહારંપિ આહારં અસણું ખા-
ઈમં અન્નથણાભોગેણું સહસાગારેણું મહત્તરાગારેણું
સવ્વ સમાહિવત્તિયાગારેણું વોસિરે.

અથ પદ્મસ્ત્રવાણના આગારની ગાથા.

દોચેવ નમુક્કારે, આગારા છયેવ પોરસિએ—નમુક્કાર સહિ-
યંતા એ આગાર, પોરસિમાં વળી છ આગાર.

સત્તેવધ પુરિમદ્દે, એકાસણુગંમિ અઠેવ ॥ ૧ ॥—પુરિમદ્દમાં
સાત અને એકાસણુમાં આઠ આગાર ॥૧॥

સત્તેગઠાણેસુ અ, અઠેવ ય અંખિલંમિ આગારા—એકલઠા-
ણામાં સાત, અને આંખિલ તપમાં આઠ આગાર.

પચેવ ય સત્તે છપ્પાણ ચરિત્રચત્તારિ ॥ ૨ ॥—અપવાસા-

(૧૬૫)

દિમાં પાંચ અગાર, પાણુસ્સમાં છ, દિવસના છેડાથી નવે
સર્વોદય થાય ત્યાં સુધી એટલે રાત્રીના તિવિહાર, ચઉવિહાર-
દિના ચાર આગાર છે. ॥ ૨ ॥

પંચ ચઉરે અભિગહે, નિવ્વિએ અઠ્ઠ નવ આગારા—અભિ-
ગ્રહના પચ્ચખાણમાં પાંચ તથા ચાર. નિવ્વીમાં આઠ કે નવ.
અપ્પાઉરણે પંચ ચઉ, હવંતિ સેસેસુ ચત્તારિ ॥૩૦॥—મુ-
નિતે યોગપદ્દા ન પહેરવાને વિષે પાંચ કે ચાર. બાકીનામાં
ચાર હોય. ॥૩૧॥

**હવે છ પ્રકારે પચ્ચસ્સવાળ શુદ્ધ થાય
છે તે કહે છે.**

કાસિઅં, પાસિઅં—વિધિએ કર્યું તથા ઉચિત વેળાએ પ્રાપ્ત થ-
યું; પચ્ચખાણ વારંવાર ઉપયોગ દેઇ સંભાર્યું.

સોહિઅં તીરિઅં—પ્રથમ ગુરને આહાર પાણી દેઇ બાકી રહેલું
ભોજન પોતે કરે તથા અતિચાર ન લગાડે; પચ્ચખાણ પોહોઆ
પછી પણ થોડા વખત ઉપર ગએ પાળવું, નિર્મળ કરવું.

કિટ્ઠિઅં; આરાહિઅં—ભોજન વેળાએ મહારે અમુક પચ્ચખા-
ણ છે એમ સંભારવું; પચ્ચખાણ જે રીતે કીધું એ રીતે આ
રાખવું; એ છ શુદ્ધી જાણી.

જંચ ન આરાહિઅં, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં—અને વળી જે
મેં ન આરાધ્યું હોય તેથી થએલું માહાર પાપ મિથ્યા થાઓ.

૭૯ અથ પચ્ચસ્સવાળ પારવાની વિધિ.

પ્રથમ ધરિવહિઆએ પડિક્કમીએ. યાવત જગચિંતાગણીતું ચૈત્તવં-

(૧૯૬)

દન જયવીયરાય સુધી કરવું. પછી મન્હજિણાણની સભય ક-
હી મુહપતિ પડિલેહવી. ઇચ્છામિ ખમાસમણોં ઇચ્છા કાં
પચ્ચખાણુ પારું; યથાશક્તિ, ઇચ્છામિં ઇચ્છા કાં પચ્ચખા-
ણુ પાર્યું તહત્તિ; એમ કહી જમણે હાથ કટાસણા ચવળા ઉ-
પર થાપી. એક નવકાર ગણી, પચ્ચખાણુ કર્યું હોય. તે કહી
પારવું તે લખીએ છીએ.

ઉગ્ગએસુરે નમુકાર સહિયાં પોરિસિં સાદુપોરિસિં ગંઠસહિયા મુ-
દ્ધસહિયાં પચ્ચખાણુ કર્યું ચઉંવીહાર, આંગિલ નિવિ એકા-
સણું બેઆસણું કર્યું તિનિહાર, પચ્ચખાણુ ફાસિયાં, પાલિયાં.
સોહિયાં, તીરિયાં, કિટિયાં; આરાહિયાં. જંચ ન આરાહિયાં
તરસ મિચ્છામિ દુકકડ.

॥ ઇતિશ્રી પંચ પ્રતિક્રમણ સૂત્ર
સંપૂર્ણ. ॥

(૧૯૭)

૮૦ અથ રત્નાકર પદ્મોશી.

ઉપજાતિ વૃત્ત.

શ્રેયઃ શ્રિયાં મંગલ કેલિ સન્ન—મોક્ષરૂપ લક્ષ્મીને મંગલિક કી-
ડાનું ધર.

નરેન્દ્ર દેવેન્દ્ર નતાંધ્રિ પદ્મ—નરેન્દ્રો તથા દેવેન્દ્રો નમ્યાછે જેના ચ-
રણ કમળને એવા. (પ્રધાન.

સર્વજ્ઞ સર્વાતિશય પ્રધાન—સર્વજ્ઞ. સર્વ એત્રિસ અતિસયે કરી
ચિરં જય જ્ઞાન કલા નિધાન ॥૧૧॥—કેવળજ્ઞાન રૂપ કલાના
નિધાન એવા હે સ્વામિ જયવંતા વર્તો ॥૧૧॥

જગત્રયાધાર કૃપાવતાર—ત્રણ જગતના આધાર તથા કૃપાવતાર
દુર્વાર સંસાર વિકાર વૈધ—હુઃએ વારવા યોગ્ય એવા સંસારના
રોગાદિ વિકારને ગટાડવાને વૈધ સમાન એવા.

શ્રીવીતરાગ ત્વયિ મુગ્ધભાવાદ્—હે શ્રીવીતરાગ ? તમારા આંગળ
બોલા ભાવે.

વિજ્ઞ પ્રભો વિજ્ઞપયામિ કિંચિત્ ॥૨૧॥—હે વિશેષ જાણ ? હું
કાંઈક વિનંતિ કરું છું. ॥૨૧॥ [જાળક શું ન.

કિંબાલ લીલા કલિતો ન બાલઃ—જાલ લીલાએ યુક્ત એવો
પિત્રોઃ પુરો જટપતિ નિર્વિકટપઃ—વિચાર રહિતપણે મા બા-
પ આગલ બોલે. [સાચું કહું છું.

તથા યથાર્થ કથયામિ નાથ—તેમજ હે નાથ ! હું પણ સાચે
નિબંધાય સાનુશય સ્તવાત્રે ॥૩૧॥—તમારા આગળ પદ્માતાપ
સહિત મારા અભિપ્રાયને. ॥૩૧॥

દત્તં ન દાનં પરિ શીલિતચ—દાન ન દીધું તથા પામ્યું.

(૧૯૮)

ન શાલિ શીલં ન તપો ભિત્તમ્—નહીં રૂઢુ શીલ તથા તપ
ન કીધો. (ભાવ પણ ન ભાળ્યો.

શુભો ન ભાવો પ્યલવદ્ ભવેસ્મિન્—આ ભવને વિષે સારો
વિભો મયા ભ્રાંત મહો મુધૈવ ॥૪૧॥—હે પ્રભુ ? હું સંસારમાં
ફાગટજ બમ્યો ખેદની વાત ! ॥૪૧॥

દગ્ધોગ્નિના ક્રોધમયેન દષ્ટો—ક્રોધરૂપ અગ્નિયે કરી હું બ-
લ્યો તથા મને કરડ્યો.

દુષ્ટેન લોભાખ્ય મહોરગેન—દુષ્ટ એવો લોભ નામનો મહોટોસર્પ
અસ્તોભિ માના જગરેણ માયા—અભિમાન રૂપ અજગરથી હું
ગગાયો તથા માયારૂપ.

જાલેન ખદ્ધાસ્મિ કથં ભજેતત્વામ ॥૫૧॥—જાળ વડે હું ખં-
ધાયોછું હે નાથ ! હું તમને કેવી રીતે ભજું. ॥૫૧॥
કૃતં મયા મુલ હિતં ન ચેહ—મેં પરલોકને વિષે સુખદાયક કંઈ
ન કીધું તથા આ.

લોકેપિ લોકેશ સુખં ન મે ભૂત—લોકને વિષે પણ હે લોકના
નાથ મને સુખ થયું નહીં.

અસ્માદૃશાં કેવલ મેવ જન્મ—અમારા સરખાનો જન્મ ફાગટજ
જીનેશ જજો ભવ પુરણાય ॥ ૬ ॥—હે જીનેશ ! ભવ પુરવાને
માટેજ થયો. ॥ ૬ ॥

મન્યે મનો યત્ન મનોજા વૃત્તં—હું માતુંછું કે મારું મન મનો-
વૃત્ત નથી જે કારણ માટે.

ત્વકાર્ય પીયૂષ મયૂખ લાભાદ્—તમારા મુખરૂપ ચંદ્ર અમૃ-
તના કિરણો પામે થકે. ટે કઠોર છે.

કૃતં મહાનંદ રસં કઠોર—અહણુ ક્યું છે મહાનંદ રસને તે મા-

(૧૬૬)

અસ્માદૃશાં દેવ તદશ્મતોપિ ॥૭૭॥—અમારા સરખાનું મન

હે દેવ ! પથ્થરથી પણ વધારે કઠોરછે ॥૭૭॥

ત્વત્તઃ સુદુઃપ્રાપ્ય મિદં મયાત્મ—તમારા થકી અતિ દુઃખે પામ-
વા યોગ્ય આ હું પામ્યો જે.

રત્નત્રયં ભૂરિ ભવ ભ્રમેણુ—ધણા મવ ભમિને જ્ઞાન, દર્શન,
ચારિત્રરૂપ રત્ન ત્રયી.

પ્રમાદ નિદ્રા વશતો ગતં તત્—તે રત્નત્રયી પ્રમાદ રૂપ નિ-
દ્રાના વશ થકી ફોગટ ગમાવી.

કસ્યામ્મતો નાયક પૂઠકરેમિ ॥૮૦॥—હે નાયક ! હું હવે કોતી
આગળ પોકાર કરું. ॥૮૦॥ (ને અર્થે થયો.

વૈરાગ્ય રંગઃ પરવચ્ચનાય—વૈરાગ્યનો રંગ તે લોકોને છેતરવા-
ધર્મોપદેશો જન રંજનાય—ધર્મનો ઉપદેશ લોકોને રાજી કર-
વાને અર્થે થયો. (અર્થે થયો.

વાદાય વિદ્યા ધ્યયનંચ મે ભૂત્—મારો વિદ્યાબ્યાસ તે વાદને
કિંચિદ્ભુવે હાસ્ય કરં સ્વમીશ ॥૮૧॥—હે ઇશ ! મારા હાસ્ય
કારક કૃત્યો કેટલા કહું. ॥૮૧॥

પરાપવાદેન મુખં સદોષ—પારકાની નિંદા કરીને મુખને દૂષ-
ણ સહિત કર્યું,

નેત્રં પરસ્ત્રીજન વીક્ષણુન—તથા પરસ્ત્રીના રૂપ વીગેરે જોવા-
થી આંખો દૂષણુ યુક્ત કરી.

ચેતઃ પરાપાય ત્રિચિંતનેન—પારકાનું માહું ચિંતવવાથી મન-
ને દૂષણુ યુક્ત કર્યું.

કૃતં ભવિષ્યામિ કથં વિભોહું ॥૧૦૦॥—એ પ્રમાણે કર્યું છે. હે
પ્રભુ મારું શું થશે. ॥૧૦૦॥

વિહંબિતં યત્સ્મર ધસ્મરાર્તિ—વિહંબના કીધી જે કંદર્પ રૂપ
શત્રુની વેદનાની. (ધ થયે થકે મારી જાતને.

દશાવશા ત્સ્ય વિષયાં ધલેન—દશાના વશ થકી વિષયમાં અં-
પ્રકાશિતં તદ્ ભવતો નિહ્યૈવ—તે તમારી આગળ લજ્જાએ
કરીનેજ પ્રકાશ્યું.

સવશ સર્વ સ્વયમેવ વેત્સિ ॥૧૧॥—હે સર્વજ્ઞ ! તમેતો તમા-
રી મેળેજ સર્વ જાણોછો. ॥૧૧॥

ધ્વસ્તોન્ય મંત્રૈઃ પરમેષ્ઠિ મંત્રઃ—અન્ય મંત્રોએ કરી પરમેષ્ઠિ
મંત્ર જે નવકાર મંત્ર તેનો અનાદર કર્યો.

કુશાસ્ત્ર વાક્યૈ નિહિતા ગમોક્તિઃ—કુશાસ્ત્રના વાક્યોએ કરીને
આગમ વચન ન આદર્યું. (કર્મ કરવાને.

કર્તુ વૃથા કર્મ કુદેવ સંગાદ્—દુષ્ટ દેવની સોજતથી ફ્રાકટ પાપ
અવાંછિ હે નાથ મતિબ્રમોમે ॥ ૧૨ ॥—મે વાંછા કીધી. હે
નાથ ! આ મારી મતિનો વિભ્રમ થયો. ॥૧૨॥

વિમુચ્ય દગ્ લક્ષ્યગતં ભવતં—નેત્રના માર્ગને વિષે રહેલા ત-
મોને મુકી દઇને.

ધ્યાતામયા મૂઢ વિયા હૃદંતઃ—મૂઢ ખુદ્ધિવાળો જે હું તેણે અં-
તઃકરણમાં ચિંતવ્યા.

કટાક્ષ વક્ષોજ ગહોરનાભિ—નેત્રના વિકાર, સ્તન, ગંભીરનાભિ.
કટીતટીયાઃ સુદૃશાં વિલાસાઃ ॥૧૩॥—મનોહર સ્ત્રીઓના કટી
પ્રદેશ તથા વિલાસો ॥૧૩॥ (જોવાથી.

લોલેક્ષણા વક્ત્ર નિરીક્ષણેન—ચપલ નેત્રોએ કરી મુખ પ્રમુખ
યો માનસે રાગલવો વિલગ્નઃ—મનને વિષે જે રાગનો અંશ
માત્ર લાગ્યો. (સમુદ્રને વિષે.

ન શુદ્ધ સિદ્ધાંત પયોધિ મધ્યે—તે ન ગયો શુદ્ધ સિદ્ધાંત રૂપ

ઘોતોપ્યગાત્તારક કારણું કિ ॥૧૪॥—ઘોયાં છતાં પણ (ન ગ-
યો) હે તારક તેનું શું કારણ છે. ॥૧૪॥

અંગં નચંગં ન ગણે શુભાનાં—શરીર મનોહર નથી. શુભો-
નો સમૂહ પણ નથી. (વિલાસ નથી.

ન નિર્મલઃ કોપિકલા વિલાસઃ—વળી કોઈ પણ સારિ ક્લાનો
સ્ફુરતપ્રભા ન પ્રભૂતા અકાપિ—(સ્ફુરતપ્રધાન પ્રભૂતા) ભત્રી
કાંતિ તથા પ્રભૂતા પણ કોઈ નથી (મનોહર અને શ્રેષ્ઠ એ-
વી પ્રભૂતા).

તથા પ્યહુકાર કદર્થિતોહું ॥૧૫॥—તેમ છતાં પણ એટલે શુભ
વિના પણ હું કદર્થના પામ્યો છું. ॥૧૫॥

આયુર્ગલિત્યાશુ ન પાપ બુદ્ધિઃ—આયુષ્ય જલદી જાય છે પણ
પાપ બુદ્ધિ જતી નથી. (ગમ નહીં.

ગતં વયોનો વિષયાભિલાષઃ—કમર ગમ પણ વિષયની વાંછા
યત્નશ્ચ લૈષજ્ય વિદ્યો નધર્મે—ઓષધ કરવામાં પ્રયત્ન કર્યો
પણ ધર્મને વિષે ન કર્યો.

સ્વામિ ન્મહા મોહ વિડંબના મે ॥૧૬॥—હે સ્વામી ! મહોટા
મોહની મને પીડા છે. ॥૧૬॥ (ભવનથી, પાપ નથી.

નાત્મા ન પુણ્યં ન ભવો ન પાપં—આત્મા નથી, પુણ્ય નથી,
મયા વિરાનાં કટુગીર પીયં—એવી દુષ્ટ લોકોની માઠી વાણી
પણ પીધી એટલે અંશિકાર કરી. (જ્ઞાનરૂપી સૂત્રે.

અધારિકર્ણે ત્વયિ કેવલાર્કે—તથા ધારણ કરી તમારો કેવળ
પરિસ્ફુટે સત્યપિ દેવધિડંભામ્ ॥૧૭॥—પ્રગટપણે વર્તે છે.
હે દેવ ! મને ધિક્કાર હજો. ॥૧૭॥ (ત્રેદાન ન દીધું.

ન દેવ પૂજા ન અપાત્ર પૂજા—દેવ પૂજા ન કોઈ વળી સુપા-

ન શ્રાદ્ધ ધર્મશ્ચ ન સાધુ ધર્મઃ—શ્રાવકનો ધર્મ ન પાળ્યો તેમ-
જ સાધુનો ધર્મ પણ ન પાળ્યો. (પણ સધળો.

લબ્ધ્વાપિ માનુષ્ય મિદં સમસ્તં—આ મનુષ્ય જન્મ પામીને
કૃતં મયારણ્ય વિલાપ તુટ્યં ॥૧૮॥—અરણ્યમાં વિલાપની મા-
ફક ફાગટ મેં ગમાવ્યો. ॥૧૮॥ (પણ કામઘેતુ.

ચક્રે મયા સત્સ્વપિ કામઘેતુ—મેં કરી અસલ ખોટી એવી
કટપદ્મ ચિંતામણિષુ સ્પૃહાર્તિઃ—કટપદ્મ અને ચિંતામણિ રતન
તેઓને વિષે વાંછા કરવાથી પીડા.

ન જૈનધર્મે સ્ફુટ શર્મદેપિ—પણ પ્રગટ સુખનો કરનાર એવો
જૈન ધર્મ તેને વિષે વાંછા ન કીધી.

જીનેશ મે પશ્ય વિમૂઢભાવં ॥૧૯॥—હે જીનેશ? મારું મૂર્ખ
પણું તો જુઓ. ॥૧૯॥

સદ્ભોગ લીલા નચ રોગકીલા—રડા ભોગની લીલાઓ ચિં-
તવી પણ રોગરૂપી ખીલાના ઉપાય ન ચિંતવ્યા.

ધનાગમો નો નિધનાગમશ્ચ—પૈસાના આવવાનો વિચાર કીધો
પણ મરણ આવશે તે વિચાર ન કીધો.

દારા ન કારા નરકસ્ય ચિત્તે—ગનમાં સ્ત્રીચિંતવી પરંતુ તેથી
નરકરૂપ બંધિખાનું પામીશ તે ન ચિંતવ્યું.

વ્યંચિતિ નિત્યં મયકાંત્રમેન ॥૨૦॥—અધમ એવો હું જે તે-
ણે એમ નિરંતર ચિંતવ્યું. ॥૨૦॥

સ્થિતં ન સાધોર્હદિ સાધુ વૃત્તાત્—ભલી રીતે સાધુ વૃત્તિ પણ
હૃદયમાં ન રહી વૃત્તથી પણ. (મેળવ્યો.

પરોપકારાન્ન યશોર્જ્જ્વલં—પરોપકાર કરવાથી પણ જશ ન
કૃતં ન તીર્થોદ્ધરણાદિ કૃત્યં—તીર્થનો ઉદ્ધાર વીગેરે કરવા યોગ્ય

કાયે પણ ન કર્યાં.

(માયો. ૥૨૧૥

મયા મુદ્ધા હારિત મેવ જન્મ ૥૨૧૥—મેં દેગટજ જન્મ ગ-
વૈરાગ્ય રંગે ન ગુરુદિતેષુ—ગુરુના ઉપદેશ વચનથી સંસારથી
વિરક્તભાવ તેનો રંગ ન કીધો. (શાંતિ ન આણી.

ન દુર્જનાનાં વચનેષુ શાંતિઃ—તથા દુષ્ટ લોકોના વચનોને વિષે
નાધ્યાત્મ લેશો મમકોપિ દેવ—હે દેવ ? મને અધ્યાત્મનો લે-
શ પણ ન થયો. (સમુદ્ર તરાવ. ૥૨૨૥

તાર્યઃ કથંકાર મયં ભવાબ્ધિઃ ૥૨૨૥—માટે કેમ કરી આ ભવ
પૂર્વભવે કારિ મયા ન પુણ્ય—ગયા ભવમાં મેં કાંઈ પુણ્ય
કીધું નથી. (પુણ્ય હું કરીશ નહીં.

આગામિ જન્મન્યપિ નોકરિભ્યે—આવતા ભવમાં પણ કાંઈ
યદીદેશોહું મમ તેન નષ્ટા—જે હું એ પ્રકારે છું તે કારણ
માટે મારે નાશ પામ્યા.

ભૂતોદ્ભવદ્ભાવિ ભવત્રયીશ ૥૨૩૥—હે ઇશ ! ગયો ભવ, આ
ભવ અને આવતો ભવ એ ત્રણે ભવ. ૥૨૩૥

કિંવા મુદ્ધાહં બહુધા મુદ્ધાભુક્—હે દેવ ! મેં કેમ અથવા દે-
ગટ ઘણે પ્રકારે. ૩ ચરિત્ર.

પૂજ્ય ત્વદગ્રે ચરિતં સ્વકીયં—હે પૂજ્ય ! તમારી આગળ મા-
જાપામિ યસ્માત ત્રિજગત્સ્વરૂપ—જોલું છું. જે કારણ માટે
ત્રણ જગતના સ્વરૂપના.

નીરૂપક સ્ત્વં કિયદેતદત્ર ૥૨૪૥—નિરૂપક જોનાર તમે છો. માટે
અહીંયાં મહાઈ કહેવું તે કાણ માત્ર છે. ૥૨૪૥

દીનોદ્ધાર ધુરંધર સ્ત્વદપરો નાસ્તે મદન્યઃ કૃપા—દીન પુ-
રૂષોનો ઉદ્ધાર કરવામાં અગ્રેસર તમારા વિના ખીજે કાંઈ નથી
અને મારા વિના કૃપાનું.

(૨૦૪)

પાત્રં નાત્ર જને જીનેશ્વર તથા પ્યેતાં ન યાચેશ્ચિયં—પાત્ર
આ લોકમાં જીજ્ઞે કાષ્ટ નથી. હે જીનેશ્વર ? તોપણ હું તે પ્ર-
સિદ્ધ લક્ષ્મીને માગતો નથી.

કિંત્યહૃન્નિદમેવ કેવલ મહો સદ્બોધિ રત્નં શિવ—પરંતુ હે
અરિહંત ! ફક્ત આશ્ચર્યકારી મોક્ષનું કારણ એવું બધું સમ-
કીત રૂપ રત્નને.

શ્રી રત્નાકર મંગલૈક નિલય શ્રેયસ્કરં પ્રાર્થયે ॥ ૨૫ ॥—હે
મોક્ષરૂપ લક્ષ્મીના સમૂહ ! હે મંગલિકના એક ધાગ ! મંગ-
લોકના કરનાર તે સમકીત રત્નની હું પ્રાર્થના કરું છું. સ્તોત્ર
કર્તાએ પોતાનું નામ રત્નાકર સુરિછે એમ સુચવ્યું છે.

આ સ્તોત્રના પહેલી ૨૪ ગાથા ઉપજાતિ વૃત્તમાં છે અને પચીસમી
શાર્દૂલ વિકીરિત છંદ છે,

॥ ઇતિ શ્રી રત્નાકર પચીસી સંપૂર્ણ. ॥

વિવિધ બોલ સંગ્રહ.

૧ સમકિતના ૬૭ બોલ.

૪ સદ્બુદ્ધિ ૩ લિંગ ૧૦ વિનય ૩ શુદ્ધિ

૫ દૂષણ ૮ પ્રભાવક ૫ ભૂષણ ૫ લક્ષણ

૬ જતના ૬ આગાર ૬ ભાવના ૬ સ્થાન

૪ સદ્બુદ્ધિ—૧ નવ તત્વનો અભ્યાસ તથા વિચાર. ૨ સાધુ મુ-
ની રાજની સેવા. ૩ પાસંથાદિક સમકિતથી બ્રહ્મનો સંગ
તજવો. ૪ અન્ય દર્શનીનો સંગ તજવો.

૩ લિંગ—૧ સિદ્ધાંત સાંભળવાની અભિલાષા. ૨ ચારિત્ર પાળવાની ઇચ્છા. ૩ ઉત્તમ પુરુષોની સાર સેવા કરવામાં તત્પર.

૧૦ વિનય—૧ અરિહંતનો ૨ સિદ્ધનો ૩ જીન પ્રતિમાનો ૪ શ્રુત ધર્મનો ૫ ચારિત્રનો ૬ સર્વ સાધુનો ૭ આચાર્યનો ૮ ઉપાધ્યાયનો ૯ અતુર્વિધ સંધનો ૧૦ દર્શનનો.

૩ શુદ્ધિ—૧ મનશુદ્ધિ ૨ વચનશુદ્ધિ ૩ કાયશુદ્ધિ.

૫ દૂષણ—૧ શંકા ૨ કાંક્ષા ૩ વિચિકિત્સા ૪ પ્રશંસા (પાખંડી-લોકોની) ૫ સંસ્તવ=પરિચય.

૮ પ્રભાવક—૧ સર્વ વસ્તુનો જાણુ ૨ ધર્મોપદેશક ૩ ન્યાયવાદિ ૪ નિમિત્તનો જાણુ ૫ ક્ષમાતંત નિર્લોભી તપસ્વી ૬ વિધામન્ત્ર વાજો ૭ સિદ્ધ સંપન્ન ૮ કવી.

૫ ભૂષણ—૧ જીન માર્ગને વિષે કુશળતા ૨ જીન સાસનની પ્રભાવના ૩ ગીતાર્થ મુનિરાજ અને તિર્થંત્રી શેવા ૪ જૈન ધર્મમાં દ્રઢતા ૫ દેવ ગુરૂનો તથા સિદ્ધાંતનો વિનય કરવો.

૫ લક્ષણ—૧ ઉપશમ ૨ સંવેગ ૩ નિર્વેદ ૪ અનુકંપા ૫ આસ્તિક્ય

૬ જતના—૧ પરતિર્થીકાદિ વંદન ૨ નમસ્કરણું ૩ આલાપનં ૪ સંલાપનં ૫ અસનાદિ દાનં ૬ ગંધ પુષ્પાદિ પ્રેષણું.

૬ આગાર—૧ રાજ્ય ભિયોગ ૨ ગણા ભિયોગ ૩ બળા ભિયોગ ૪ સુરા ભિયોગ ૫ કાંતાર વૃત્તિ ૬ ગુરૂ નિગ્રહ.

૬ ભાવના—૧ સમકિત ચારિત્ર રૂપી વૃક્ષનું મુળ છે ૨ સમકિત ચારિત્ર રૂપી નગરનું આરણ્યું છે ૩ સમકિત ચારિત્ર રૂપી મહેલનો પાયો છે. ૪ સમકિત જ્ઞાનાદિક ગુણ રત્નનો ભંડાર છે ૫ સમકિત ચારિત્ર રૂપી જીવનનો આધાર છે ૬ સમકિતશ્રુત ચારિત્ર રૂપી રસનું પાત્ર છે.

(૨૦૬)

૬ સ્થાન—૧ જીવજેન ૨ જીવ નિસજે ૩ જીવ કર્મનો કર્તાજે ૪ જીવકર્મનો મોક્તાજે ૫ જીવને મોક્ષજે ૬ જીવને મોક્ષનો ઉપાયજે.

૨ ભવાભિનંદીના લક્ષણ.

ભવાભિનંદી—પાંચ ઈંદ્રિયોના વિષય જે પરમાર્થે કરી દુઃખ કા રકજે તેને વિષે સુખ માનનાર તેના લક્ષણ નીચે પ્રમાણે.

૧ આહારને અર્થે ધર્મ કરણી કરવી તે, ૨ પૂજનિક થવાની આશાએ ધર્મ કરણી કરવી તે. ૩ વસ્ત્ર પાત્રાદિક ના અર્થે ધર્મ કરણી કરવી તે. ૪ રિદ્ધિગારવને અથ ધર્મ કરણી કરવી તે. ૫ ક્ષુદ્ર-અગભિર થવું. ૬ લોભને વિષે આસક્ત થવું. ૭ દીનતા દાખવવી. ૮ મત્સર ધરવો. ૯ પુદ્ગલિક વસ્તુનો ભય. ૧૦ શઠ એટલે કપ. દી થવું. ૧૧ અજ્ઞાન રહેવું.

૩ મિથ્યાત્વના બોલ.

૧ પ્રરૂપણા. ૨ પ્રવર્તન. ૩ પરિણામ. ૪ પ્રદેશ.

૪ માર્ગાનુસારીના ૩૫ બોલ.

૧ ન્યાય સંપન્ન વખત. ૨ શિષ્ટાચાર પ્રસંસા. ૩ સરખા કુળ. વાળા પણ અન્ન ગોત્રી સાથે વિવાહ કરવો. ૪ પાપ કાર્યથી ડરવું. ૫ પ્રસિદ્ધ દેશાચાર પ્રમાણે વર્તવું. ૬ કોઇની નિંદ્રા ન કરવી. ૭ બહુ રસ્તા વાળું તથા પાડોસી સારા હોય તેવું નહિ અતિગુમને નહીં અતિપ્રગટ એવા ધરમાં રહેવું. ૮ સદાચરણી પુરૂષોનો સંગ કરવો. ૯ માતા પિતાદિક ઉત્તમ પુરૂષોની પુજા કરવી. ૧૦ ઉપદ્રવ વાળાં સ્થાનનો ભાગ કરવો. ૧૧ નિંદીત કાર્ય ન કરવું. ૧૨ આવકના અનુ-

સારે ખર્ચ કરવું. ૧૩ ધન પ્રમાણે વેશ રાખવો. ૧૪ બુદ્ધિના આ
 ૬ ગુણને સેવવા. ૧૫ હમેશ ધર્મ શ્રવણ કરવો. ૧૬ જમેલું બોજ
 ન પડ્યા પછી જમવું. ૧૭ ભુખ લાગ્યા વગર લાલચથી ખાવું
 નહિ. ૧૮ ધર્મ, અર્થ, અને કામ એ ત્રિવર્ગ સાધવા. ૧૯ અતિથિ
 તથા ગરીબને અન્નપાન આપવું. ૨૦ નિરંતર અનભિનિવેષ રહેવું.
 ૨૧ ગુણી જનનો પક્ષપાત કરવો. ૨૨ નિષિધ દેશ કાલનો
 ત્યાગ કરવો. ૨૩ યથા શક્તિ કાર્યનો આરંભ કરવો. ૨૪ પોષણ
 કરવા યોગ્ય માતા પિતાનું પોષણ કરવું. ૨૫ વૃત્તી તથા જ્ઞાનનો વિનય
 કરવો. ૨૬ દીર્ઘદર્શી થવું. ૨૭ વિશેષજ્ઞ થવું. ૨૮ કૃતજ્ઞ થવું. ૨૯
 લોકપ્રિય થવું. ૩૦ લજ્યાવાન થવું. ૩૧ દયાળું થવું. ૩૨ સુંદર
 આકૃતિવાન થવું. ૩૩ પરોપકારી થવું. ૩૪ અંતરંગ શત્રુને જી-
 તવા. ૩૫ ઇન્દ્રીયોનો સમુહ વશ કરવો.

૫ જીવ વિચારના બોલ.

- ૧ જીવના બે ભેદ—૧ સંસારી. ૨ મોક્ષના.
- ૨ સંસારીના બે ભેદ—૧ સ્થાવર. ૨ ત્રસ.
- ૩ સ્થાવરના પાંચ ભેદ—૧ પૃથ્વીકાય. ૨ અપકાય. ૩ તે હ-
 કાય. ૪ વાઉકાય. ૫ વનસપતિકાય.
- ૪ વનસપતિ કાયના બે ભેદ—૧ પ્રત્યેક. ૨ સાધારણ.
- ૫ ત્રસકાયના ચાર ભેદ—૧ ખેરંદ્રી. ૨ તેરંદ્રી. ૩ ચૌરંદ્રી. ૪ પંચેદ્રી.
- ૬ પ્રચેદ્રીના ચાર ભેદ—૧ દેવતા. ૨ મનુષ્ય. ૩ નારકી. ૪ તિર્યચ.
- ૭ નારકીના સાત નામ ગોત્ર સહીત—૧ ધમા-રત્નપ્રમા.
 ૨ વંશા-શર્કરાપ્રમા. ૩ સેલા-વાલુકાપ્રમા. ૪ અંજણા-પંક્ર-
 મા. ૫ રિક્ષા-ધુમપ્રમા. ૬ મધા-તમપ્રમા. ૭ માધવતી-તમતમાપ્રમા.
 ૮ તિર્યચ પંચેદ્રીના ત્રણ ભેદ—૧ જલચર, થલચર. ૩ ખેચર.

- ૯ મનુષ્યના ત્રણ ભેદ—૧ કર્મભૂમિના. ૨ અકર્મભૂમિના. ૩ અંતરદ્વિપના.
- ૧૦ કર્મભૂમિના પંદર ક્ષેત્ર—૫ ભરત. ૫ ઐરવૃત. ૫ મહાવિદેહ.
- ૧૧ અકર્મભૂમિના ત્રીસ ક્ષેત્ર—૫ હૈમવંત. ૫ ઐરણ્યવૃત. ૫ રમ્યક ૫ દેવકુરૂ ૫ હરિવર્ષ. ૫ ઉત્તર કુરૂ.
- ૧૨ અંતરદ્વીપના છપન ક્ષેત્ર—લવણ સમુદ્રમાં પડતા દ્વિગવંત અને શિખર પર્વતોના આઠ દાઢા છે તે દરેકપર સાત સાત ક્ષેત્રો છે. (વૈમાનીક.
- ૧૩ દેવતાના ચાર ભેદ—ભૂવનપતિ. ૨ વ્યંતર ૩ જ્યોતસી ૪
- ૧૪ ભૂવનપતિના દશ ભેદ—૧ અસુર કુમાર નીકાય. ૨ નાગ કુમાર નીકાય. ૩ સુવર્ણ કુમાર નીકાય. ૪ વિદ્યૂત કુમાર નીકાય. ૫ અગ્નિ કુમાર નીકાય. ૬ દ્વિપ કુમાર નીકાય. ૭ ઉદ્ધિકુમાર નીકાય. ૮ દ્વિશિ કુમાર નીકાય. ૯ પવન કુમાર નીકાય. ૧૦ રતનિત કુમાર નીકાય.
- ૧૫ વ્યંતર દેવતાના બે ભેદ—૧ વ્યંતરના. ૨ વાણુ વ્યંતરના.
- ૧૬ વ્યંતર દેવતાના આઠ ભેદ—૧ પિશાચ. ૨ ભૂત. ૩ યક્ષ. ૪ રાક્ષસ. ૫ કિંનર. ૬ કિંપુરુષ. ૭ મહોરગ. ૮ ગંધર્વ.
- ૧૭ વાણુ વ્યંતરના આઠભેદ—૧ અણુપત્ની નીકાય. (રથાનક) ૨ પણુ પત્ની નીકાય. ૩ એસી વાદી નીકાય. ૪ ભૂતવાદી નીકાય. ૫ કંદિત નીકાય. ૬ મહા કંદિત નીકાય. ૭ કોહંડ નીકાય. ૮ પતંગ નીકાય.
- ૧૮ જ્યોતસી દેવતાના પાંચ ભેદ—૧ ચંદ્ર. ૨ સૂર્ય. ૩ અહ. ૪ નક્ષત્ર. ૫ તારા.
- ૧૯ વૈમાનિક દેવતાના બે ભેદ—૧ કદપ તે આચાર વાળા. ૨ કદપાતીત તે ખોતે રવામીછે.

(૨૦૯)

૨૦ કટપ તે બાર દેવલોક વાળાનાં નામ—૧ સુધર્મ. ૨ ધ-
શાન. ૩ સ્તત કુમાર. ૪ મહેન્દ્ર. ૫ બ્રહ્મ. ૬ લાંતક. ૭ મ-
હાશુક. ૮ સહસાર. ૯ આનંત. ૧૦ પ્રાણુત. ૧૧ આરણ્ય.
૧૨ અચ્યુત દેવલોક. (માનના.

૨૧ કટપાતીતના બે ભેદ—૧ નવઐવેકના. ૨ પાંચ અનુત્તર વિ-
૨૨ નવઐવેકના નવ ભેદ—૧ સુદર્શન. ૨ સુપ્રતિબંધ. ૩ મ-
નોરમ. ૪ સર્વમદ્ર. ૫ વિશાળ. ૬ સુમનસ. ૭ સુમણ્સ. ૮
પ્રીયંકર. ૯ આદિત્ય.

૨૩ પાંચ અનુત્તરના પાંચ ભેદ—૧ વિજય. ૨ વિજયંત. ૩
જયંત. ૪ અપરાજિત. ૫ સર્વાર્થ સિદ્ધ.

૨૪ મોક્ષના જીવના પંદર ભેદ—૧ જિજ્ઞુ સિદ્ધા. ૨ અજિજ્ઞુ
સિદ્ધા. ૩ તિર્થ સિદ્ધા. ૪ અતિર્થ સિદ્ધા. ૫ ગૃહલિંગે સિદ્ધા
૬ અન્યલિંગે સિદ્ધા. ૭ સ્વલિંગે સિદ્ધા. ૮ સ્ત્રિલિંગે સિદ્ધા.
૯ પુરુષલિંગે સિદ્ધા. ૧૦ નપુંસક લિંગે સિદ્ધા, ૧૧ પ્રત્યેકયુ-
ક્ષ સિદ્ધા. ૧૨ સ્વયં બુદ્ધ સિદ્ધા. ૧૩ બોધબોધિત સિદ્ધા.
૧૪ એક સિદ્ધા. ૧૫ અગ્રેક સિદ્ધા.

હવે જીવોનું ઉત્કૃષ્ટ શરીરનું માન અને આયુષ્યનું માન
બતાવે છે, શ૦=શરીર આ૦=આયુષ્ય.

૨૫ પૃથ્વીકાય—શ૦ અંગુલના અસંખ્યાતમાં ભાગનું. આ૦
૨૨૦૦૦ વર્ષનું.

૨૬ અપકાય—શ૦ અંગુલના અસંખ્યાતમાં ભાગનું આ૦ ૭૦૦૦ વર્ષનું

૨૭ તેજિકાય—શ૦ અંગુલના અસંખ્યાતમાં ભાગનું આ૦ ત્રણ
બહોરાત્રિનું. (વર્ષનું.

૨૮ વાહિકાય—શ૦ અંગુલના અસંખ્યાતમાં ભાગનું આ૦ ૩૦૦૦

૨૯ સાધારણ વનસ્પતિ—શ૦ અંગુલના અસંખ્યાતમાં ભાગનું

આાં અંતર્મુહુર્તનું.

(૧૦૦૦૦ વર્ષનું.

૩૦ પ્રત્યેક વનસ્પતિ—શાં ૧૦૦૦ જોજનન અધિક આાં

૩૧ ખેરેંદ્રી—શાં આર જોજનનું આાં આર વરસનું.

૩૨ તેરેંદ્રી—શાં ત્રણ ગાઉનું આાં ૪૯ દિવસનું.

૩૩ ચૌરેંદ્રી—શાં આર ગાઉનું આાં છ માસનું.

૩૪ પહોલી નારકી—શાં ૭૫૫ ધનુષ્યને ૬ અંગુલનું આાં
૧ સાગરોપમનું. (સાગરોપમનું.

૩૫ બીજી નારકી—શાં ૧૫૫૫ ધનુષ્યને ૧૨ અંગુલનું આાં ૩

૩૬ ત્રીજી નારકી—શાં ૩૧૫૫ ધનુષ્યનું આાં ૭ સાગરોપમનું.

૩૭ ચોથી નારકી—શાં ૬૨૫૫ ધનુષ્યનું આાં ૧૦ સાગરોપમનું.

૩૮ પાંચમી નારકી—શાં ૧૨૫૫ ધનુષ્યનું આાં ૧૭ સાગરોપમનું.

૩૯ છઠી નારકી—શાં ૨૫૦ ધનુષ્યનું આાં ૨૨ સાગરોપમનું.

૪૦ સાતમી નારકી—શાં ૫૦૦ ધનુષ્યનું આાં ૩૩ સાગરોપમનું.

૪૧ સમૂર્ણિમ જલચર—શાંએક હજાર જોજનનું આાંકોડપુરવનું.

૪૨ સમૂર્ણિમ સ્થલચર—શાં ૨ થી ૯ જોજનનું આાં ૮૪૦૦૦
વરસનું.

૪૩ સમૂર્ણિમ ખેચર—શાં ૨ થી ૯ ધનુષ્યનું આાં ૭૨૦૦૦ વરસનું.

૪૪ ગર્ભજ જલચર—શાં ૧ હજાર જોજનનું આાં કોડપુરવનું.

૪૫ ગર્ભજ સ્થલચર—શાં ૧૦૦૦ જોજનનું આાં ૩ પલ્યોપમનું

૪૬ ગર્ભજ ખેચર—શાં ૨ થી ૯ ધનુષ્યનું આાં પલ્યોપમનો
અસંખ્યાતમો ભાગ.

૪૭ ગર્ભજ મનુષ્ય—શાં ત્રણ ગાઉનું આાં ત્રણ પલ્યોપમનું.

૪૮ સમૂર્ણિમ મનુષ્ય—શાં અંગુળના અસંખ્યાતમાં ભાગનું
આાં અંતર મુહુર્તનું.

૪૯ ભુવનપતિ દેવતા—શાં સાતહાથનું આાં નવનિકાપના દે-

વતાનું ત્રણ પલ્લોપમ અને અમુર કુમારનું દેશે ઉણું એક સાગરોપમ.

૫૦ વ્યંતર—શ૦ સાતહાયનું. આ૦ ત્રણ પલ્લોપમનું.

૫૧ જ્યોત્સી—શ૦ સાતહાયનું. આ૦ ચંદ્રનું. ૧ પલ્લોપમને એક લાખ વરસનું. સૂર્યનું. ૧ પલ્લોપમને ૧૦૦૦ વર્ષ, ગ્રહનું એક પલ્લોપમ. નક્ષત્રનું અર્ધ પલ્લોપમ અને તારાનું પલ્લોપમના એથો ભાગ.

૫૨ સૌધર્મ દેવલોક—શ૦ સાતહાયનું આ૦ બે સાગરોપમનું.

૫૩ ઇશાન દેવલોક—શ૦ સાતહાયનું આ૦ બે સાગરોપમ અધિકનું.

૫૪ સનત કુમાર દેવલોક—શ૦ છહાયનું આ૦ સાત સાગરોપમનું.

૫૫ માહેન્દ્ર દેવલોક—શ૦ છહાયનું આ૦ સાતસાગરોપમ અધિક

૫૬ બ્રહ્મ દેવલોક—શ૦ પાંચહાયનું આ૦ ૧૦ સાગરોપમ.

૫૭ લાંતક દેવલોક—શ૦ પાંચહાયનું આ૦ ૧૪ સાગરોપમ.

૫૮ મહાશુક દેવલોક—શ૦ ચારહાયનું આ૦ ૧૭ સાગરોપમ.

૫૯ સહસાર દેવલોક—શ૦ ચારહાયનું આ૦ ૧૮ સાગરોપમ.

૬૦ આણંત દેવલોક—શ૦ ત્રણહાયનું આ૦ ૨૦ સાગરોપમનું.

૬૧ પ્રાણંત દેવલોક—શ૦ ત્રણહાયનું આ૦ ૨૦ સાગરોપમનું.

૬૨ આરણ દેવલોક—શ૦ ત્રણહાયનું આ૦ ૨૧ સાગરોપમનું.

૬૩ અન્યુત દેવલોક—શ૦ ત્રણહાયનું આ૦ ૨૨ સાગરોપમનું.

૬૪ નવઐવેયક—શ૦ બે હાયનું આ૦ પહેલી ઐવેયકનું ૨૩ સા-

ગરોપમ. બીજીનું ૨૪ સા૦ ત્રીજીનું ૨૫ સા૦ ચોથીનું ૨૬

સા૦ પાંચમીનું ૨૭ સા૦ છઠીનું ૨૮ સા૦ સાતમીનું ૨૯

સા૦ આઠમીનું ૩૦ સા૦ નવમી ઐવેયકનું ૩૧ સાગરોપમનું.

૬૫ અનુત્તર વિમાન—શ૦ એક હાયનું આ૦ પહેલા ચારવિમાનનું.

૭૧ થી ૩૩ સાગરોપમનું અને સર્વાર્થ સિદ્ધનું ૩૩ સાગરોપમનું.

હવે જીવોની સ્વકાયને વિષે ભવ સ્થિતિ, પ્રાણ તથા યોનિનું પ્રમાણ વીગરે બતાવે છે.

૬૬ એકેન્દ્રી જીવો—અસંખ્ય ઉત્સર્પિણી કાળ સુધી અને અનંતકાય અનંતકાળ સુધી પોતાનીજ કાયામાં ઉત્પન્ન થાય અને ગરે.

૬૭ વિગલેન્દ્રી,—સંખ્યાતકાલ સુધી પોતાની જાતિમાં ઉત્પન્ન થાય અને મરે. (આઠ ભવ કરે.

૬૮ તિર્યચ પચેન્દ્રિ અને મનુષ્ય—પોતાની જાતિમાં સાત કે

૬૯ નારકી અને દેવતા,—તેા મરીને પોતાનીકાયમાં ઉત્પન્ન થાયજ નહીં.

૭૦ પ્રાણ દશછે—એકેન્દ્રિને ચાર, બેરેન્દ્રિને છ, તેરેન્દ્રિને સાત, ચૌરેન્દ્રિને આઠ, અસન્નિ પચેન્દ્રીને નવ અને સન્નિપચેન્દ્રીને, ૧૦ હોય છે. (મણી લેવું.

૭૧ યોનિનું પ્રમાણ—સાત લાખ પૃથ્વીકાય એ સૂત્ર પ્રમાણે

૭૨ સિદ્ધને—શરીર નથી, આયુષ્ય નથી, પ્રાણ નથી, યોનિ નથી ઉપજવું નથી ગરવું નથી તેમની સ્થિતિ સાદી અનંતછે.

ઇતિ જીવ વિચાર સંપૂર્ણ.

૬ અથ પાંત્રીસ બોલ પ્રારંભ.

૧ ગતિ ચાર—દેવ, મનુષ્ય, તિર્યચ, અને નારકી.

૨ જાતિ પાંચ—એકેન્દ્રિ, બેરેન્દ્રિ, તેરેન્દ્રિ, ચૌરેન્દ્રિ, પચેન્દ્રિ.

૩ કાય—છ—પૃથ્વી, અપ, તેહ, વાહ, વનસ્પતિ અને ત્રસકાય.

૪ ઇન્દ્રી પાંચ—દ્રસ, રસ, ધ્રાણ, ચક્ષુ, અને શ્રોતઇન્દ્રી.

૫ પર્યાપ્તિ છ—આહાર, શરીર, ઇન્દ્રીય, આસોઆસ, ભાષા અને મન પર્યાપ્તિ.

૬ પ્રાણ દશી—કરસઘંદ્રી બળપ્રાણ, રસઘંદ્રિ બળપ્રાણ, ધ્રાણ ઇંદ્રી બળપ્રાણ, ચક્ષુઘંદ્રી બળપ્રાણ, શ્રોતઘંદ્રી બળપ્રાણ, મન બળપ્રાણ, વચન બળપ્રાણ, કાય બળપ્રાણ, આયુષ્ય બળપ્રાણ, અને શ્વાસોશ્વાસ બળપ્રાણ.

૭ શરીર પાંચ—ઉદારિક, વૈક્રીય, આહારક, તેજસ અને કાર્મણ.

૮ જોગ પંદર—મનના ચાર—સત્ય, અસત્ય, મિશ્ર અને વ્યવહાર મન જોગ. વચનના ચાર—સત્ય, અસત્ય, મિશ્ર અને વ્યવહાર. કાયાના સાત—ઉદારિક, ઉદારિક મિશ્ર, વૈક્રીય, વૈક્રીય મીશ્ર, આહારક, આહારક મિશ્ર અને કાર્મણ.

૯ ઉપયોગ બાર—પાંચ જ્ઞાન—મતિ, શ્રુત, અવધિ, મનઃ પર્યવ, અને કેવલ જ્ઞાન. ત્રણ અજ્ઞાન—મતિઅજ્ઞાન શ્રુતઅજ્ઞાન અને વિભંગ જ્ઞાન. ચાર દર્શન—ચક્ષુ, અચક્ષુ, અવધિ, અને કેવળ દર્શન.

૧૦ કર્મઆઠ—જ્ઞાનાવર્ણી, દર્શનાવર્ણી, વેદની, મોહની, આયુ, નામ, જોત્ર અને અંતરાય કર્મ.

૧૧ ગુણુઠાણા (ગુણુરથાન) ચઉદ—મિથ્યાત્વ, શાસ્વાદન, મિશ્ર, અવિરતિ, સમ્યક દષ્ટિ ગુણુઠાણું, દેશવિરતિ, પ્રમાદ, અપ્રમાદ, નિવૃત્તિ બાદર અપૂર્વ કરણ ગુણુઠાણું, અનિવૃત્તિ બાદર ગુણુઠાણું, સૂક્ષ્મ સંપરાય, ઉપશાંત મોહની, ક્ષીણ મોહની, સન્નેગી કેવળી અને અન્નેગી કેવળી.

૧૨ પંચેંદ્રિના ત્રેવિસ વિષય—કરસ ઇંદ્રિના આઠ—હળવો, ભારે, ઉન્હો, ઠંડો, લુખો, ચોપડયો, સુંવાળો અને ખડખડો. રસઘંદ્રીના પાંચ—ખાટો, મીઠો, તીખો, કડવો, કષાયલો.

ધ્રાણુઘંદ્રીના બે—સુગંધ અને દુર્ગંધ.

ચક્ષુઘંદ્રીના પાંચ—કાળો, પીળો, લીલો, ઘોળો અને રાતો.

શ્રોતઘંદ્રીના ત્રણ—જીવ અજીવ ને મિશ્ર.

૧૩ મિથ્યાત્વ દશ—૧ જીવને અજીવ સદેહે ૨ અજીવને જીવ સદેહે
૩ ધર્મને અધર્મ સદેહે ૪ અધર્મને ધર્મ સદેહે ૫ સાધુને અસાધુ
સદેહે ૬ અસાધુને સાધુ સદેહે ૭ માર્ગને કુમાર્ગ સદેહે ૮ કુમાર્ગને
માર્ગ સદેહે ૯ અષ્ટકર્મ ખપાવી કેવળ જ્ઞાન પામી મોક્ષે પહોંચેલાને
મોક્ષે ગયા ન માને ૧૦ આઠકર્મ ખપાવ્યા ન હોય અને મો-
ક્ષે ગયા ન હોય તેમને મોક્ષે ગયા માને.

૧૪ તત્ત્વ નવ—૧ જીવ તત્ત્વ ૨ અજીવ ૩ પુન્ય ૪ પાપ ૫ આ-
શ્રવ ૬ સંવર ૭ નિર્જરા ૮ બંધ ૯ મોક્ષ.

૧૫ આત્મા આઠ—૧ દ્રવ્ય આત્મા ૨ કષાય આત્મા ૩ જ્ઞેય
આત્મા ૪ ઉપયોગ આત્મા ૫ જ્ઞાન આત્મા ૬ દર્શન આત્મા
૭ આરિત્ર આત્મા ૮ વીર્ય આત્મા.

૧૬ ડંડક ચોવીસ—૧ સાત નરકનો ૧૦ દસ જીવન પતિના ૫ પાંચ
સ્થાવરના ૩ તણ વિગલેંદ્રીના ૧ તિર્યચ પચેંદ્રિ ૧ મનુષ્ય ૧
વાણવ્યંતર ૧ જ્યોત્સી ૧ વૈમાનીક

૧૭ લેશ્યા છ—૧ કૃષ્ણલેશ્યા ૨ નીલલેશ્યા ૩ કાપોતલેશ્યા ૪
તેજુલેશ્યા ૫ પદ્મલેશ્યા ૬ શુક્લલેશ્યા.

૧૮ દૃષ્ટિ ત્રણ—૧ સમકિત દૃષ્ટિ ૨ ગિથ્યા દૃષ્ટિ ૩ મિશ્ર દૃષ્ટિ.

૧૯ ધ્યાન ચાર—૧ આર્ત ધ્યાન ૨ રૌદ્ર ધ્યાન ૩ ધર્મ ધ્યાન ૪
શુક્લ ધ્યાન.

૨૦ દ્રવ્ય છ—૧ જીવાસ્તિકાય દ્રવ્ય ૨ ધર્માસ્તિકાય દ્રવ્ય ૩ અધ-
ર્માસ્તિકાય દ્રવ્ય ૪ આકાશાસ્તિકાય દ્રવ્ય ૫ કાલ દ્રવ્ય ૬ પુદ્-
ગલાસ્તિકાય દ્રવ્ય.

જીવાસ્તિકાય—દ્રવ્ય ચક્રી અનંતા, ક્ષેત્ર ચક્રી લોક પ્રમાણે,
કાળ ચક્રી આદિ અંત રહિત, ભાવથી અશ્વી, ગુણ ચક્રી ચેતના
લક્ષણવંત.

ધર્માસ્તિકાય—દ્રવ્ય થકી તે એક, જેત્ર થકી લોક પ્રમાણે, કાળ થકી, આદિઅંત રહિત, ભાવ થકી અરૂપી, ગુણ થકી ચક્ષુ ગુણ.

અધર્માસ્તિકાય—દ્રવ્ય થકી તે એક, જેત્ર થકી લોક પ્રમાણે, કાળથકી આદિઅંત રહિત, ભાવથી અરૂપી, ગુણ થકી ચીરગુણ.

આકાશાસ્તિકાય—દ્રવ્ય થકી તે એક, જેત્ર થકી લોક અલોક પ્રમાણે, કાળથી આદિ અંત રહિત, ભાવથી અરૂપી, ગુણ થકી અવકાશ ગુણ.

કાળદ્રવ્ય—દ્રવ્ય થકી તે એક, જેત્ર થકી અદ્વી દ્વીપ પ્રમાણે, કાળ થકી આદિ અંત રહિત, ભાવ થકી અરૂપી, ગુણ થકી વર્તની= જુનાતું નવું કરવું નવાતું જુનું કરવું એ લક્ષણ.

પુદ્ગલાસ્તિકાય—દ્રવ્ય થકી તે અનંતા, જેત્ર થકી લોક પ્રમાણે, કાળ થકી આદિ અંત રહિત, ભાવ થકી રૂપી, ગુણ થકી સડણ, પડણ, વિદ્વંસણ.

૨૨ રાશિએ—૧ જીવરાશિ ૨ અજીવરાશિ.

૨૨ શ્રાવકના ધ્યાર વ્રત—૧ સ્થુલ પ્રાણાતિપાત ૨ સૂક્ષ્મવાદ ૩ અદત્તાદાન ૪ મૈથુન ૫ પરિગ્રહ ૬ દિશી પરિભ્રુ ૭ ભોગોપભોગ ૮ અનર્થદંડ ૯ સામાયક ૧૦ દેસાવગાસીક ૧૨ પોષધ ઉપવાસ ૧૨ અતિથિસંવિભાગ.

૨૩ સાધુજના પાંચ મહાવ્રત—૧ પ્રાણાતિપાત ૨ સૂક્ષ્મવાદ ૩ અદત્તાદાન ૪ મૈથુન ૫ પરિગ્રહ.

૨૪ પચ્ચખખાણનાં ભાંગા ૪૯—૯ એક કરણ એક જોગે—૯ એક કરણ એ જોગે—૩ એક કરણને ત્રણ જોગે—૯ એ કરણને એક જોગે—૯ એ કરણને એ જોગે—૩ એ કરણને ત્રણ જોગે—૩ ત્રણ કરણને એક જોગે—૩ ત્રણ કરણ એ જોગે—૧ ત્રણ કરણ ત્રણ જોગે.

૨૫ ચારિત્ર પાંચ—૧ સામાયક ૨ છેદોપરચાપનીય ૩ પરિહાર-

વિશુદ્ધિ ૪ સૂક્ષ્મ સંપરાય ૫ યથાખ્યાત.

૨૬ નય સાતઃ—૧ નૈગમ ૨ સંગ્રહ ૩ વ્યવહાર ૪ રૂઢિ સૂત્ર
૫ સમભિરૂઢ ૬ શબ્દ ૭ એવંભૂત.

૨૭ નિર્લેપા ચારઃ—૧ નાગ ૨ સ્થાપના ૩ દ્રવ્ય ૪ ભાવ.

૨૮ સમકિત પાંચઃ—૧ ઉપસમ સમકિત ૨ ક્ષયોપસમ ૩ ખા-
યક ૪ સાસ્વાદન ૫ વેદક.

૨૯ રસ નવઃ—૧ શૃંગાર ૨ વીર ૩ કરુણા ૪ હાસ્ય ૫ રૂદ્ર ૬
નય ૭ અદ્ભુત ૮ શાન્ત ૯ વિભત્સ.

૩૦ અભક્ષ ધાવીસઃ—૧ વડફળ, ૨ પીંપળફળ, ૩ ઉંખર ફળ, ૪
કલુંખરફળ, ૫ કણ્ઠુંખરફળ, ૬ પાકર કેળ, ૭ માંસ, ૮ દારૂ ૯ મધ,
૧૦ માંખણ, ૧૧ હેમ, ૧૨ ગીડા, ૧૩ તુચ્છફળ, ૧૪ જહુખીજ-
ફળ, ૧૫ અથાણું, (ખોજો વીગેરે), ૧૬ કાચું ગોરસ, ૧૭ ઝેર,
અરીણ, સોમલ, મોહોરો, ૧૮ માટી, (મુલતાની આદિ) ૧૯ ચક્ષિત
રસ, વાસી વીગેરે, ૨૦ અખણ્યા ફળ, વસ્તુ, ૨૧ રાત્રી ભોજ-
ન, ૨૨ કંદમૂળ, આ ઉપર કહેલાં ધાવીસ અભક્ષ શ્રાવકે વર્જવાં.

૩૧ અનુજોગ ચારઃ—૧ દ્રવ્યાનુયોગ ૨ ગણિતાનુયોગ ૩ ચરણ-
કરણાનુયોગ ૪ ધર્મકથાનુયોગ.

૩૨ તત્ત્વ ત્રણઃ—૧ દેવ ૨ ગુરુ ૩ ધર્મ.

૩૩ સમવાય પાંચઃ—૧ કાળ, ૨ સ્વભાવ ૩ નિયત ૪ કર્મ
૫ ઉદ્યમ.

૩૪ ત્રણસેને ત્રેસઠ પાંખડીના ભેદઃ—૧૮૦ ત્રીયાવાદીના ભેદ.
૮૪ અક્રીયાવાદીના. ૩૨ વિનયવાદીના. ૬૭ અજ્ઞાન વાદીનામત.

૩૫ આવકના એકવીસ ગુણઃ—૧ લજ્યાવંત ૨ દયાવંત ૩ શાંત
મૂર્તિવંત ૪ પ્રતીતવંત ૫ પ્રસન્ન દોષનો ઢાંકણ હાર હોય ૬
પરઉપગારી હોય ૭ સોમ્ય દ્રષ્ટી હોય ૮ ગુણમાલી હોય ૯ ગિર-

વાઘ વાળો હોય ૧૦ સકડને વલ્લભ હોય ૧૧ શિષ્ટાચારનો પક્ષી હો-
ય ૧૨ મીઠ વચન બોલે ૧૩ જાંડા વિચાર વાળો ૧૪ વિશેષ જ્ઞાન-
નો જાણનાર હોય ૧૫ શાસ્ત્રનો જાણનાર હોય ૧૬ ધર્મનો જાણ-
નાર હોય ૧૭ કીચો ઉપગાર જાણે ૧૮ નહિતો દીન નહિતો અભિ-
માની એવો મધ્યસ્થ સ્વભાવવાળો ૧૯ સહજસ્વભાવમય વિનયવાંત
હોય ૨૦ પાપની ક્રિયાથી રહિત હોય ૨૧ પવિત્ર હોય.

ઘટિ પાંત્રીસ બોલ સંપૂર્ણ.

૭ અથ શ્રી નવતત્વ.

૧ જીવ તત્વ. ૨ અજીવ તત્વ. ૩ પુણ્ય તત્વ. ૪ પાપ
પાપ તત્વ. ૫ આશ્રય તત્વ. ૬ સંવર તત્વ. ૭ નિર્જરા તત્વ.
૮ બંધ તત્વ. ૯ મોક્ષ તત્વ.

૧ જીવ તત્વના ૧૪ ભેદ છે—તે ૩પી છે આ તત્વ જ્યે
એટલે જાણવા યોગ્ય છે. તે ૧૪ ભેદના નામ. ૧ સૂક્ષ્મ એકેન્દ્રિય
પર્યામા. ૨ સૂક્ષ્મ એકેન્દ્રિય અપર્યામા. ૩ બાહ્ય એકેન્દ્રિય પર્યામા. ૪
બાહ્ય એકેન્દ્રિય અપર્યામા. ૫ બેન્દ્રિય પર્યામા. ૬ બેન્દ્રિય અપર્યામા. ૭
તેન્દ્રિય પર્યામા. ૮ તેન્દ્રિય અપર્યામા. ૯ ચૈરેન્દ્રિય પર્યામા. ૧૦ ચૈરેન્દ્રિય
અપર્યામા. ૧૧ અસન્નિ પંચેન્દ્રિય અપર્યામા. ૧૨ અસન્નિ પંચેન્દ્રિય
પર્યામા. ૧૩ સન્નિ પંચેન્દ્રિય પર્યામા. ૧૪ સન્નિ પંચેન્દ્રિય અપર્યામા.

જીવની છ જાતિઓ છે—એક વિધ તે જ્ઞાનાદિક ચેતનાવાંત.
દ્વિવિધ તે ત્રસને સ્થાવર. ત્રિવિધ તે વેદ ત્રણ છે. પુરુષ, સ્ત્રી અને
નપુંસક વેદ, ચતુર્વિધ તે ગતિ ચાર છે દેવ મનુષ્ય તિર્યચ અને ના-
રકી. પંચવિધ તે ઇદ્રિ પાંચ છે. એકેન્દ્રિ, બેન્દ્રિ, તેન્દ્રિ, ચૈરેન્દ્રિ,
પંચેન્દ્રિ, ષઠ્ઠવિધ તે કાય છ છે. પૃથ્વી, અપ, તેજ, વાયુ. વનસ્પતિ
અને ત્રસકાય.

હવે જીવનું લક્ષણ કહે છે જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, તપ; વીર્ય અને ઉપયોગ એ દરેક જીવમાં હોય.

જીવને છ પર્યાપ્તિ છે—આહાર, શરીર, ઈન્દ્રિય, આસોઆસ, બા-
પા તથા મન પર્યાપ્તિ. તેમાં એકેન્દ્રિને ચાર. વિગલેન્દ્રિને તથા અસન્નિ
પન્દ્રેન્દ્રિને ૫. તથા સન્નિ પન્દ્રેન્દ્રિને ૬ પર્યાપ્તિ હોય. જીવને પ્રાણુ ૬૨
હોય છે—પન્ચઘ્નિ ગળ પ્રાણુ, મન, વચન અને કાયગળ પ્રાણુ, આયુ-
ષ્ય ગળ પ્રાણુ તથા આસોઆસ ગળ પ્રાણુ તેમાં એકેન્દ્રિને ચાર, બેરેન્દ્રિને
છ. તેરેન્દ્રિને સાત. ચૌરેન્દ્રિને આઠ અસન્નિ પન્દ્રેન્દ્રિને નવ અને સન્નિપન્-
દ્રેન્દ્રિને દસ પ્રાણુ હોયછે. વળી જીવના પદ્મ બેદ છે તે નીચે પ્રમા-
ણે મનુષ્યના ૩૦૩—૧૫ કર્મભૂમિ ક્ષેત્ર, ૩૦ અકર્મભૂમી અને ૫૬
આંતર્દિપના ક્ષેત્ર એમ ૧૦૧ ક્ષેત્રના સમૂહિંગ અપર્યાપ્તા ગર્ભજ પ-
ર્યાપ્તા અને ગર્ભજ અપર્યાપ્તા એમ ૩૦૩ થયા. હવે દેવતાના ૧૯૮
બેદ કહે છે ૧૦ ભુવનપતિ ૧૫ પરમાધામી ૧૬ વ્યંતર ૧૦ તિ-
ર્યંચ જ્ઞાનક ૧૦ જ્યોત્સી ૧૨ દેવલોક ૩ કિલ્લવિધિયા ૯ લોકાંતિક
૯ ઐવેયક ૫ અનુત્તર વિમાન એમ ૯૯ પર્યાપ્તા અને અપર્યાપ્તા
ગળી ૧૯૮ થયા. હવે નારકીના ૧૪ તે સાત નારકી પર્યાપ્તા
અને અપર્યાપ્તા ગળી ચક્ર બેદ થયા. તિર્યચના ૪૮ બેદ છે—
પૃથ્વીકાય અપકાય તેઉકાય વાઉકાય તથા સાધારણ વનરપતિકાય એ
પાંચના સુક્ષ્મ બાદર તથા પર્યાપ્તા અને અપર્યાપ્તા ગળી ૨૦ બેદ
થયા. પ્રત્યેક વનરપતિના પર્યાપ્તા અને અપર્યાપ્તા ગળી ૨ બેદ કુલ
૨૨ બેદ થયા તથા જલચર રથચર એચર ઉર:પરિસર્પ તથા ભુજ
પરિસર્પ એ પાંચ તે ગર્ભજ અને સમૂહિંગ તેના પર્યાપ્તા અને અ-
પર્યાપ્તા ગળી ૨૦ તથા બેરેન્દ્રિ, તેરેન્દ્રિ તથા ચૌરેન્દ્રિ તેના પર્યાપ્તા
અને અપર્યાપ્તા ગળી ૬ બેદ થયા એમ તિર્યચના ૪૮, દેવતાના
૧૯૮, મનુષ્યના ૩૦૩, અને નરકના ૧૪ ગળી ૫૬૩ બેદ થયા.

(૨૧૯)

૨ અજીવ તત્વ.

તેના ૧૪ ભેદ છે—ચાર૩પી અને ૧૦ અ૩પી છે. આ તત્વ જ્ઞેય ઓટલે જાણવા યોગ્ય છે. ૧૦ અ૩પી ભેદ—ધર્માસ્તીકાય (ચલન સ્વભાવ ગુણવાળો) ના ત્રણ ભેદ ખંધ દેશ અને પ્રદેશ. અધર્માસ્તીકાય (સ્થિર રાખવાના ગુણવાળો) ના ત્રણ ભેદ ખંધ, દેશ, પ્રદેશ, આકાશાસ્તીકાય (અવકાશ ગુણ) ના ત્રણ ભેદ ખંધ દેશ અને પ્રદેશ. તથા કાળ (નહું જીવું કરવું) નો એક ભેદ કાલ, એ દશ અ૩પી કલાં. ૩પી અજીવના ચાર પુદ્ગલ ખંધ, દેશ, પ્રદેશ અને પરમાણુ. પુદ્ગલનો ગુણ સડણપડણ અને વિધ્વંસણ છે.

૩ પુણ્ય તત્વ.

પુણ્યતત્વ નવ પ્રકારે બંધાય છે અને ૪૨ પ્રકારે ભોગવાય છે. આ તત્વ ઉપાદેય ઓટલે આદરવા યોગ્ય છે પુણ્ય બંધાવાના નવ પ્રકાર—૧ સાધુ પ્રમુખને અન્ન દેવાથી ૨, પાણી દેવાથી ૩ રહેવાને સ્થાન આપવાથી ૪ સૂવાને પાટ પ્રમુખ આપવાથી ૫ વસ્ત્ર આપવાથી ૬ મને કરી ૩૬ ચિંતવવા થકી ૭ વચને કરી સ્તુતિ કરવાથી ૮ કાયાએ કરી સેવા કરવાથી ૯ નમસ્કાર કરવાથી.

પુણ્ય ભોગવવાના ૪૨ પ્રકાર ૧ શાતાવેદની ૨ ઉચ્ચગોત્ર ૩ મનુષ્યની ગતિ ૪ મનુષ્યની અનુપુર્વિ ૫ દેવગતિ ૬ દેવતાની અનુપુર્વિ—૭ પંચેન્દ્રિયપણું ૮ ઉદારિક શરીર ૯ વૈક્રિય ૧૦ આહારક ૧૧ તેજસ ૧૨ કર્મણુ ૧૩ ઉદારિક અગોપાંગ ૧૪ વૈક્રિય અગોપાંગ ૧૫ આહારક અગોપાંગ ૧૬ વજ્ર રૂપમનારાય સંધયણુ ૧૭ સમ ચતુરસ્ર સંસ્થાન ૧૮ શુભવર્ણ ૧૯ શુભગંધ ૨૦ શુભરસ ૨૧ શુભસ્પર્શ ૨૨ અશુભધ્વ નામ કર્મ ૨૩ પરાધાત નામકર્મ ૨૪ આસોઆસ નામકર્મ ૨૫ આતાપ નામકર્મ ૨૬ ઉદ્યોત

નામકર્મ ૨૭ શુભખગતિ ૨૮ નિર્માણ નામકર્મ ૨૯ થી ૩૮ નેત્ર-
શદ્ધશક કહે છે. ૨૯ ત્રસ નામકર્મ ૩૦ ખાદર નામકર્મ ૩૧ પર્યાપ્તિ
નામકર્મ ૩૨ પ્રત્યેક નામકર્મ ૩૩ સ્થિર નામકર્મ ૩૪ શુભ નામક-
ર્મ ૩૫ સૌભાગ્ય નામકર્મ ૩૬ સુસ્વર નામકર્મ ૩૭ આદેય નામક-
ર્મ ૩૮ યશો નામકર્મ ૩૯ દેવતાનું આયુષ્ય ૪૦ મનુષ્યનું આયુષ્ય
૪૧ તિર્યચનું આયુષ્ય ૪૨ તીર્થકર નામકર્મ.

૪ પાપ તત્વ.

પાપ તત્વ ૧૮ ભેદે બંધાય છે અને ૮૨ પ્રકારે ભોગ-
વાય છે. આ તત્વહેય એટલે છોડવા યોગ્ય છે પાપ બંધા-
વાના ૧૮ પ્રકાર—૧ પ્રાણાતિપાત ૨ મૃપાવાદ ૩ અદત્તાદાન ૪
મૈથુન ૫ પરિગ્રહ ૬ ક્રોધ ૭ માન ૮ માયા ૯ લોભ ૧૦ રાગ ૧૧
દ્વેષ ૧૨ કલહ ૧૩ અભ્યાખ્યાન ૧૪ પૈશુન્ય ૧૫ રતિઅરતિ ૧૬
પરપરિવાદ ૧૭ માયામૃપાવાદ ૧૮ મિથ્યાત્વશલ્ય.

પાપ ભોગવવાના ૮૨ પ્રકાર—૧ મતિજ્ઞાના વરણીય ૨
શ્રુતજ્ઞાના વરણીય ૩ અવધિજ્ઞાના વરણીય ૪ મનઃપર્યવજ્ઞાના વરણીય
૫ કેવલજ્ઞાના વરણીય ૬ દાતાંતરાય ૭ લાભાંતરાય ૮ ભોગાંતરાય
૯ ઉપભોગાંતરાય ૧૦ વીર્યાંતરાય ૧૧ ચક્ષુદર્શના વરણીય ૧૨
અચક્ષુદર્શના વરણીય ૧૩ અવધિ દર્શના વરણીય ૧૪ કેવલ દર્શના
વરણીય ૧૫ નિદ્રા ૧૬ નિદ્રા નિદ્રા ૧૭ પ્રચલા ૧૮ પ્રચલા પ્રચલા
૧૯ થીલુદ્ધિ ૨૦ નીચ ગોત્ર ૨૧ અશાતા વેદની ૨૨ મિથ્યાત્વ
૨૩ થી ૩૨ સુધી સ્થાવર દશક કહેવાય છે ૨૩ સ્થાવર નામ કર્મ
૨૪ સૂક્ષ્મનામ કર્મ ૨૫ અપર્યાપ્ત નામ કર્મ ૨૬ સાધારણ નામ કર્મ
૨૭ અસ્થિર નામ કર્મ ૨૮ અશુભ નામ કર્મ ૨૯ દૌર્ભાગ્ય નામ
કર્મ ૩૦ દુઃસ્વર નામ કર્મ ૩૧ અનાદેય નામ કર્મ ૩૨ અપ-
યસ નામ કર્મ ૩૩ નરકની ગતિ ૩૪ નરકની અનુપુર્વે ૩૫ નરકનું

આયુષ્ય. ૩૬ થી ૬૦ સુધી ૨૫ કપાય કહેછે. ૩૬ થી ૩૯ અનં-
તાનું બંધીના ચાર ભેદ ક્રોધ માન માયા તથા લોભ. ૪૦ થી ૪૩
અપ્રસાખ્યાનીયના ક્રોધાદિક ચાર ભેદ. ૪૪ થી ૪૭ પ્રસાખ્યાનીયના
ક્રોધાદિક ચાર ભેદ. ૪૮ થી ૫૧ સંજ્વલના ક્રોધાદિક ચાર ભેદ. ૫૨
થી ૫૭ હાસ્ય પટ્ક. ૫૨ હાસ્ય ૫૩ રતિ ૫૪ અરતિ ૫૫ ભય ૫૬
શોક ૫૭ દુઃખ ૫૮ પુરુષ વેદ ૫૯ સ્ત્રીવેદ ૬૦ નપુંસકવેદ ૬૧
તિર્યંચની ગતિ ૬૨ તિર્યંચની અનુપૂર્વિ ૬૩ એકેન્દ્રિયપણું ૬૪ બે-
ન્દ્રિયપણું ૬૫ ત્રેન્દ્રિયપણું ૬૬ ચૌરેન્દ્રિયપણું ૬૭ અશુભ વિ-
હાયોગતિ ૬૮ ઉપધાતનામ કર્મ ૬૯ અશુભવર્ણ ૭૦ અશુભગંધ
૭૧ અશુભ રસ ૭૨ અશુભ સ્પર્શ ૭૩ રૂપભનારાય સંયયણ ૭૪
નારાય સંધયણ ૭૫ અર્ધનારાય ૭૬ કીલિકા ૭૭ છેવટું સંધયણ
૭૮ ન્યગ્રોધ પરિગંડલ સંસ્થાન, ૭૯ સાદિ સંસ્થાન ૮૦ વામન
સંસ્થાન ૮૧ કુખ્જ સંસ્થાન ૮૨ હુંડક સંસ્થાન.

૫ આશ્રય તત્વ.

આશ્રય તત્વના ૪૨ ભેદ—આ તત્વ હેય એટલે છોડવા
યોગ્યછે ૧ ફરસ ઇંદ્રી ૨ રસ ઇંદ્રી ૩ ઘાણુ ઇંદ્રી ૪ ચક્ષુ ઇંદ્રી
૫ શ્રોત ઇંદ્રી ૬ ક્રોધ ૭ માન ૮ માયા ૯ લોભ ૧૦ પ્રાણાતિપા-
ત ૧૧ સુપાવાદ ૧૨ અદતાદાન ૧૨ મૈથુન ૧૪ પરિગ્રહ ૧૫ મન
યોગ ૧૬ વચન યોગ ૧૭ કાયાયોગ. ૧૮ થી ૪૨ સુધી ૨૫ ક્રિ-
યાઓ છે. ૧૮ કાચીકી ક્રિયા ૧૯ અધિકરણીકી ક્રિયા ૨૦ પ્રદે-
ષિકી ક્રિયા ૨૧ પારિતાપનીકી ક્રિયા ૨૨ પ્રાણાતિપાતકી ક્રિયા ૨૩
આરંભિકી ક્રિયા ૨૪ પરિગ્રહિકી ક્રિયા ૨૫ માયા પ્રત્યયિકી ક્રિયા.
૨૬ મિથ્યા દર્શન પ્રત્યયિકી ક્રિયા ૨૭ અપ્રસાખ્યાનીકી ક્રિયા ૨૮
દ્રષ્ટિકી ક્રિયા ૨૯ સ્પૃષ્ટિ અશ્વજા પૃષ્ઠિની ક્રિયા ૩૦ પ્રાતિસ્યકી ક્રિ-
યા ૩૧ સામંતોપનિ પાતિકી ક્રિયા ૩૨ નૈસ્પૃષ્ટિકી ક્રિયા ૩૩ સ્વ-

(૨૨૨)

હરિતકી ક્રિયા ૩૪ આજ્ઞાપનિકા ક્રિયા ૩૫ વૈદારણિકાં ક્રિયા ૩૬
અનાભોગીકી ક્રિયા ૩૭ અનવકાંક્ષા પ્રત્યયકી ક્રિયા ૩૮ પ્રયોગિકી
ક્રિયા ૩૯ સમુદાન ક્રિયા ૪૦ પ્રેમપ્રત્યય ક્રિયા ૪૧ દ્વેષ પ્રત્યયિકી
ક્રિયા ૪૨ ઇર્ષ્યા પચિકી ક્રિયા.

અથ ૬ સંવર તત્ત્વ.

સંવર તત્ત્વના ૫૭ ભેદછે—આ તત્ત્વ ઉપાદેય એટલે આદ-
રના યોગ્યછે. ૫ સમિતિ, ૩ ગુપ્તિ, ૨૨ પરિપહ, ૧૦ યતિધર્મ, ૧૨
ભાવના, ૫ ચારિત્ર, એ સંવરના ૫૭ ભેદ થયા. ૫ સમિતિનાનામ
૧ ઇર્ષ્યા ૨ ભાષા ૩ એષણા ૪ આદાનભંડ નિક્ષેપણા ૫ પારિષ્ઠા-
પનિકા. (ત્રણગુપ્તી) ૬ મનોગુપ્તિ ૭ વચનગુપ્તિ ૮ કાયગુપ્તિ. (૨૨
પરિપહ) ૯ ક્ષુધા પરિપહ ૧૦ પિપાસા પરિપહ ૧૧ શીત પરિપહ
૧૨ ઉષ્ણ પરિપહ ૧૩ ડંસ પરિપહ ૧૪ અચેલક પરિપહ ૧૫ અ-
રતિ પરિપહ ૧૬ સ્ત્રી પરિપહ ૧૭ ચર્યા પરિપહ ૧૮ નિષેધિકી પ-
રિપહ ૧૯ શય્યાપરિપહ ૨૦ આક્રોશ પરિપહ ૨૧ વધ પરિપહ ૨૨
યાચના પરિપહ ૨૩ અસામ પરિપહ ૨૪ રોગ પરિપહ ૨૫ તૃણ-
કાસ પરિપહ ૨૬ મલ પરિપહ ૨૭ સત્કાર પરિપહ ૨૮ પ્રજ્ઞા પરિ-
પહ ૨૯ અજ્ઞાન પરિપહ ૩૦ સમ્યક્ત્વ પરિપહ. (૧૦ યતિધર્મ)
૩૧ ક્ષમા, ૩૨ આર્જવ ૩૩ માર્દવ ૩૪ મુક્તિ ૩૫ તપધર્મ ૩૬ સં-
નમ ૩૭ સત્ય ૩૮ શૌચ ૩૯ અક્રિયન ૪૦ બ્રહ્મચર્ય ધર્મ. (ભાર-
ણાવના) ૪૧ અનિત્ય ૪૨ અશરણુ ૪૩ સંસાર ભાવના ૪૪ ઓ
કત્વ ૪૫ અન્યત્વ ૪૬ અશુચિ ૪૭ આશ્રવ ૪૮ સંવર ૪૯ નિર્જ-
રા ૫૦ લોકસ્વરૂપ ૫૧ બોધિ દુર્લભ ૫૨ ધમભાવના. (૫ ચારિત્ર)
૫૩ સામાયિક ૫૪ હેદોપસ્થાપનીય ૫૫ પરિહાર વિશુદ્ધિ ૫૬ સુદમ
સંપરાય ૫૭ યથાખ્યાત.

(૨૨૩)

૭ નિર્જરા તત્વ.

નિર્જરાના ખાર ભેદ—આ તત્વ ઉપાદેય એટલે આદરવા યોગ્ય છે. છ બાલ્ય અને છ અભ્યંતર. છ બાલ્યના નામ ૧ આણુ સણુતપ ૨ ઉનોદરિ ૩ વૃત્તિ સંક્ષેપ ૪ રસત્યાગ ૫ કાયકલેશ ૬ સંલીનતા. ૬ અભ્યંતરના નામ. ૭ પ્રાયશ્ચિત્ત ૮ વિનય ૯ વે-
યાપન્ય ૧૦ સ્વાધ્યાય ૧૧ ધ્યાન. ૧૨ કાયોત્સર્ગ.

૮ બંધ તત્વ.

બંધ તત્વના ચાર ભેદ—૧ પ્રકૃતિ ૨ સ્થિતિ ૩ અનુભાગ ૪ પ્રદેશ. આ તત્વ હેય એટલે છોડના યોગ્ય છે.

૯ ભોક્ષ તત્વ.

ભોક્ષ તત્વના ૯ ભેદ—આ તત્વ ઉપાદેય એટલે આદરવા યો-
ગ્ય છે. ૧ સંતપદ પ્રરૂપણા દાર ૨ દ્રવ્ય પ્રમાણુ ૩ ક્ષેત્રદાર ૪ સ્પર્શ
નાદાર ૫ કાલદાર ૬ અંતર દાર ૬ ભાગદાર ૮ ભાવદાર ૯ અ-
વ્યવહૃત્વદાર હવે પંદર પ્રકારે સિદ્ધ થાય છે તે ખતાવે છે
૧ જીણુસિદ્ધા ૨ અજીણુસિદ્ધા ૩ તીર્થસિદ્ધા ૪ અતીર્થસિદ્ધા ૫ ગુ-
હલિંગે સિદ્ધા ૬ અન્યલિંગેસિદ્ધા ૭ સ્વલિંગેસિદ્ધા ૮ સ્ત્રીલિંગેસિદ્ધા
૯ પુરૂષલિંગેસિદ્ધા ૧૦ નપુંસકલિંગેસિદ્ધા ૧૧ પ્રત્યેકયુદ્ધ ૧૨ સ્વ-
યંયુદ્ધ ૧૩ યુદ્ધબોધિત ૧૪ એક સિદ્ધા ૧૫ અનેકસિદ્ધા. ઇતિ.—
આ નવ તત્વ જાણુ અને ન જાણુ તોપણુ જીનેશ્વરના વચનમાં આ-
ર્યા રાખે તેને સમકિત છે એમ જાણુવું, જે ગાણુસને જે ધડી પણુ
સમકીત કરસ્યું હોય તેને અર્હ પુદ્ગલ પરાવર્ત રહે છે. અનંતા
અવસર્પિણી અને ઉત્સર્પિણી જય ત્યારે એક પુદ્ગલ પરાવર્ત થાય.

ઇતિ નવ તત્વ સંક્ષેપ વિચાર સંપૂર્ણ.

૮ અથ ચોવિસ હંડક.

જીવ કર્મના વશ થકી ચોવીસ હંડકને વિષે પરિશ્રમણ કરેછે તેનાં નામ કહેછે.

૧ સાત નરકનો, ૨ અસુર કુમારનો, ૩ નાગકુમારનો. ૪ સુવર્ણ કુમારનો, ૫ વિદ્યુત કુમારનો, ૬ અગ્નિ કુમારનો, ૭ દ્વીપ કુમારનો, ૮ ઉદધિ કુમારનો, ૯ દ્વિશિ કુમારનો, ૧૦ વાયુ કુમારનો, ૧૧ સ્તનિત કુમાર નિકાયનો, ૧૨ પૃથ્વી કાયનો, ૧૩ અપ-કાયનો ૧૪ તેઉકાયનો ૧૫ વાઉકાયનો ૧૬ વનસ્પતિ કાયનો, ૧૭ ખેંદ્રિયનો ૧૮ તેંદ્રીયનો ૧૯ ચૌરેંદ્રિનો ૨૦ તિર્યચ પંચેંદ્રિનો ૨૧ મનુષ્યનો ૨૨ વાણુ વ્યંતરનો ૨૩ જ્યોત્સીનો ૨૪ વૈમાનિક દેવોનો.

હવે પ્રત્યેક હંડકને વિષે કહેવાતાં ચોવિસ દ્વાર ખતાવે છે—૧ શરીર દ્વાર પાંચ પ્રકારે છે. ૨ અત્રગાહના દ્વાર બે પ્રકારે ઉત્કૃષ્ટ અને જઘન્ય ૩ સંઘયણુ દ્વાર છ પ્રકારે છે ૪ સંજ્ઞા દ્વાર ૬-શ પ્રકારે છે આહાર, નિદ્રા, ભય, મૈથુન, અને ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, લોક અને ઓષ વર્ણી ખીખ પણુ છ પ્રકાર છે સુખ, દુઃખ, મોહ, દુગંધા, શોક અને ધર્મસંજ્ઞા, ૫ સંસ્થાન દ્વાર છ પ્રકારે છે. ૬ કપાય દ્વાર ચાર પ્રકારે છે ૭ લેસ્થા દ્વાર છ પ્રકારે છે ૮ ઈંદ્રીય દ્વાર પાંચ પ્રકારે છે ૯ સમુદ્ધાત દ્વાર સાત પ્રકારે છે. વેદના, કપાય, મરણુ, વૈદીય, તેજસ, આહારક અને કેવળી સમુદ્ધાત ૧૦ દ્રષ્ટિદ્વાર ત્રણ પ્રકારે છે. ૧૧ દર્શનદ્વાર ચાર પ્રકારે છે ૧૨ જ્ઞાન તથા અજ્ઞાનદ્વાર આઠ પ્રકારે છે ૧૩ યોગદ્વાર ૧૫ પ્રકારે છે. ૧૪ ઉપયોગદ્વાર ૧૨ પ્રકારે છે ૧૫ ઉત્પાતદ્વાર તે ઉત્કૃષ્ટ અને જઘન્ય એક સમયમાં ઉત્પન્ન થતા જીવની સંખ્યા કહેવી તે. ૧૬ અવનદ્વાર તે ઉત્કૃષ્ટ અને જઘન્ય એક સમયમાં અવતા જીવોની

સંખ્યા કહેવી તે ૧૭ આયુષ્યદ્વાર ચાર ગતિ આશ્રી ચાર પ્રકારે છે
૧૮ પર્યાસિદ્વાર છ પ્રકારે છે. ૧૯ દિગ્ આહારદ્વાર છ પ્રકારે અષો,
ઉર્ધ્વ, પૂર્વ, પશ્ચિમ, ઉત્તર અને દક્ષિણ એ છ દિશિમાં આહાર, ૨૦
સંજ્ઞાદ્વાર ત્રણ પ્રકારે છે દીર્ઘકાળની સંજ્ઞા. હિતોપ દેશની સંજ્ઞા.
દ્રષ્ટિવાદોપદેશની સંખ્યા ૨૧ ગતિદ્વાર ૨૨ આગતિદ્વાર ૨૩ વેદદ્વાર
ત્રણ પ્રકારે છે. ૨૪ અલ્પ બહુત્વદ્વાર ૯૮ પ્રકારે છે.

ઘતિ ડંડક સંક્ષેપ વિચાર સંપૂર્ણ.

૧ અથ આઠ કર્મની ૧૫૮ પ્રકૃતિ.

૧ જ્ઞાના વર્ણીય ૨ દર્શના વર્ણીય ૩ વેદની કર્મ ૪
મોહની કર્મ ૫ આયુ કર્મ ૬ નામકર્મ ૭ ગોમ કર્મ ૮ અ-
તરાય કર્મ એ આઠ કર્મ છે.

૧ જ્ઞાના વર્ણીય કર્મની પાંચ પ્રકૃતિ છે ૧ મતિજ્ઞાના વ-
ર્ણીય ૨ શ્રુતજ્ઞાના વર્ણીય ૩ અવધિજ્ઞાના વર્ણીય ૪ મનઃપર્યવજ્ઞાના
વર્ણીય ૫ કેવળજ્ઞાના વર્ણીય. આ કર્મ આંખના પાટા જેવું છે. તેની
સ્થિતિ ત્રીસ કોડાકોડ સાગરોપમની છે.

૨ દર્શના વર્ણીયની ૯ પ્રકૃતિ છે ૧ નિદ્રા ૨ નિદ્રા નિદ્રા
૩ પ્રયત્ના ૪ પ્રયત્ના પ્રયત્ના ૫ યીજુદ્ધિ ૬ ચક્ષુદર્શના વર્ણીય ૭
અચક્ષુદર્શના વર્ણીય ૮ અવધિદર્શના વર્ણીય ૯ કેવળદર્શના વર્ણીય
આ કર્મ દારપાલ સરખું છે. તેની સ્થિતિ ત્રીસ કોડાકોડ સા-
ગરોપમની છે.

૩ વેદકર્મની એ પ્રકૃતિ—૧ શાતાવેદની ૨ અશાતાવેદની
આ કર્મની સ્થિતિ ત્રીસ કોડાકોડ સાગરોપમની છે. આ કર્મ મ-
ધ ચોપડેલી તરવાર સરખું છે.

૪ મોહની કર્મની ૨૮ પ્રકૃતિ—તેમાં ચારિત્ર મોહનીની ૨૫

તે ૧૬ કષાય અને ૯ નો કષાય. સંજ્વલનના ચાર ક્રોધમાન માયા અને લોભ તેની સ્થિતિ દ્વીન ૧૫ ની છે. અપ્રત્યાખ્યાનીયના ચાર ભેદ ક્રોધ, માન, માયા અને લોભ તેની સ્થિતિ ચાર માસની છે. પ્રત્યાખ્યાનીયના ચાર ભેદ ક્રોધ માન માયા અને લોભ એની સ્થિતિ વરસ એકની છે. અનંતાનું અંધીના ચાર ક્રોધ માન માયા લોભ તેની સ્થિતિ જ્વજ્જ્વ છે. ૧૭ હારય ૧૮ રતિ ૧૯ અતિ ૨૦ ભય ૨૧ શોગ ૨૨ દુઃખ ૨૩ પુરુષવેદ ૨૪ સ્ત્રીવેદ ૨૫ નપુંસકવેદ ૨૬ સમકીત મોહની ૨૭ મિશ્ર મોહની ૨૮ મિથ્યાત્વ મોહની છેલી ત્રણ દર્શન મોહની કહેવાય છે. આ કર્મની સ્થિતિ ૭૨ સાગરોપમની છે તે મદિરાપાન સરખું છે.

૫ આયુકર્મની ૪ પ્રકૃતિ—૧ દેવતાનું આયુષ ૨ મનુષ્યનું આયુષ ૩ તિર્યચનું આયુષ્ય ૪ નરકનું આયુષ્ય આ કર્મની સ્થિતિ ૩૩ સાગરોપમની છે. આ કર્મ હેડ એટલે બેડીઓ સરખું છે.

૬ નામ કર્મની ૧૦૩ પ્રકૃતિ—તેમાં મૂલ ભાગે ૯૩ છે વળી ભેદાંતરે ૬૭ પણ છે. તે ૧૦૩ પ્રકૃતિના નામ—૪ ગતિ, ૫ ઇન્દ્રિ ૫ શરીર ૧૫ ઉદારિક અંગોપાંગ ૧૬ વૈક્રિય અંગોપાંગ. ૧૭ આહારક અંગોપાંચ ૧૮ ઉદારિક ઉદારિક અંધન ૧૯ ઉદારિક તેજસ અંધન ૨૦ ઉદારિક કાર્મણ અંધન ૨૧ ઉદારિક તેજસ કાર્મણ અંધન ૨૨ વૈક્રીય વૈક્રીય અંધન ૨૩ વૈક્રીય તેજસ અંધન ૨૪ વૈક્રીય કાર્મણ અંધન ૨૫ વૈક્રીય તેજસ કાર્મણ અંધન. ૨૬ આહારક આહારક અંધન ૨૭ આહારક તેજસ અંધન ૨૮ આહારક કાર્મણ અંધન ૨૯ આહારક તેજસ કાર્મણ અંધન ૩૦ તેજસ તેજસ અંધન ૩૧ તેજસ કાર્મણ અંધન ૩૨ કાર્મણ કાર્મણ અંધન. ૩૩ થી ૩૭ પાંચ શરીરનાં પાંચ સંધાતન. ૩૮ થી ૪૩ છે સંધયણ. ૪૪ થી ૪૯ છે સંસ્થાન. ૫૦ થી ૫૪ પાંચ વર્ણ. ૫૫ થી ૫૬ બે

(૨૨૭)

ગંધ. ૫૭ થી ૬૧ પાંચ રસ. ૬૨ થી ૬૯ આઠ સ્પર્શ. ૭૦ થી ૭૩ ચાર અનુપૂર્વિ ૭૪ શુભ ખગતિ ૭૫ અશુભ વિહાયો ગતિ. ૭૬ થી ૮૫ ત્રસ દશક. ૮૬ થી ૯૫ સ્થાવર દશક. ૯૬ પરાધાત નામ કર્મ ૯૭ ઉદોત નામ કર્મ ૯૮ આતાપ નામ કર્મ ૯૯ શ્વાસોશ્વાસ નામકર્મ ૧૦૦ ઉપધાત નામ કર્મ ૧૦૧ તીર્થકર નામ કર્મ ૧૦૨ નિર્વાણ નામ કર્મ ૧૦૩ ઉપધાત નામ કર્મ આ કર્મની સ્થિતિ ૨૦ સાગરોપમની છે. આ કર્મ ચિતારા સરખું છે.

૭ ગોત્ર કર્મની એ પ્રકૃતિ છે—૧ ઊંચ ગોત્ર ૨ નીચ ગોત્ર એની સ્થિતિ ૨૦ કોડા કોડી સાગરોપમની છે. આ કર્મ કુંભાર સરખું છે.

૮ અંતરાય કર્મની પાંચ પ્રકૃતિ—૧ દાનાંતરાય ૨ લાભાંતરાય ૩ ભોગાંતરાય ૪ ઉપભોગાંતરાય ૫ વીર્યાંતરાય. એની સ્થિતિ ૩૦ કોડાકોડી સાગરોપમની છે. આ કર્મ ભંડારી સરખું છે.

આ ૧૫૮ પ્રકૃતિ સંપૂર્ણ ખપાવે સારે જીવ મોક્ષે જાય એમ જાણી પોતાના કર્મનો વિચાર કરી મુક્તિએ પહોંચવા જીવે ધર્મ સાધન કરવું.

ધતિ આઠ કર્મની ૧૫૮ પ્રકૃતિ સંપૂર્ણ.

૧૦ માર્ગણાના બોલ.

પદ્મજીવભેદ. નારકીના તીર્થચના મનુષ્યના દેવતાના સર્વત્ર.

નરકગતિ	૧૧	૦	૦	૦	૧૪
તીર્થચગતિ	૦	૪૮	૦	૦	૪૮
મનુષ્યગતિ	૦	૦	૩૦૩	૦	૩૦૩
દેવગતિ	૦	૦	૦	૧૯૮	૧૯૮
એકેદ્રિ:	૦	૨૨	૦	૦	૨૨

(૨૨૮)

ભેરંદ્રી	૦	૨	૦	૦	૨
તેરંદ્રી	૦	૨	૦	૦	૨
ચઉરિંદ્રી	૦	૨	૦	૦	૨
ચત્રેંદ્રી	૧૪	૨૦	૩૦૩	૧૯૮	૫૩૫
પૃથ્વીનાથ	૦	૪	૦	૦	૪
અપકાય	૦	૪	૦	૦	૪
તેઉકાય	૦	૪	૦	૦	૪
વાઉકાય	૦	૪	૦	૦	૪
વનરપતિકાય	૦	૬	૦	૦	૬
ત્રસકાય	૧૪	૨૬	૩૦૩	૧૯૮	૫૪૧
મનોયોગ	છ	૫	૧૦૧	૯૯	૨૧૨
વચનયોગ	૭	૧૩	૧૦૧	૯૯	૨૨૦
કાયયોગ	૧૪	૪૮	૩૦૩	૧૯૮	૫૬૩
સ્ત્રીવેદ	૦	૧૦	૨૦૨	૧૨૮	૩૪૦
પુરુષવેદ	૦	૧૦	૨૦૨	૧૯૮	૪૧૦
નપુંસકવેદ	૧૪	૪૮	૧૩૧	૦	૧૯૩
ક્રોધ	૧૪	૪૮	૩૦૩	૧૯૮	૫૬૩
માન	૧૪	૪૮	૩૦૩	૧૯૮	૫૬૩
માયા	૧૪	૪૮	૩૦૩	૧૯૮	૫૬૩
લોભ	૧૪	૪૮	૩૦૩	૧૯૮	૫૬૩
મતિજ્ઞાન	૧૩	૧૦	૨૦૨	૧૯૮	૪૨૩
શ્રુતજ્ઞાન	૧૩	૧૦	૨૦૨	૧૯૮	૪૨૩
અવધિજ્ઞાન	૧૩	૧૦	૩૦	૧૯૮	૨૫૧
મનઃપર્યવજ્ઞાન	૦	૦	૧૫	૦	૧૫
કેવલજ્ઞાન	૦	૦	૧૫	૦	૧૫

(૨૨૯)

મતિઅજ્ઞાન	૧૪	૪૮	૩૦૩	૧૭૦	૫૩૫
શ્રુતઅજ્ઞાન	૧૪	૪૮	૩૦૩	૧૭૦	૫૩૫
વિભંગજ્ઞાન	૧૪	૧૦	૩૦	૧૭૦	૨૨૪
સામાયક	૦	૦	૧૫	૦	૧૫
છેદોપસ્થાપનીય	૦	૦	૧૦	૦	૧૦
પરિહારવિશુદ્ધિ	૦	૦	૧૦	૦	૧૦
સુદગમપરાય	૦	૦	૧૫	૦	૧૫
યથાખ્યાત	૦	૦	૧૫	૦	૧૫
દેશવિરતિ	૦	૫	૧૫	૦	૨૦
અવિરતિ	૧૪	૪૮	૩૦૩	૧૯૮	૫૬૩
ચક્ષુદર્શન	૭	૧૧	૧૦૧	૯૯	૨૧૮
અચક્ષુદર્શન	૧૪	૪૮	૩૦૩	૧૯૮	૫૬૩
આવધિદર્શન	૧૩	૧૦	૩૦	૧૯૮	૨૫૧
કેવલદર્શન	૦	૦	૧૫	૦	૧૫
કૃષ્ણલેશ્યા	૬	૪૮	૩૦૩	૧૦૨	૪૫૯
નિલલેશ્યા	૬	૪૮	૩૦૩	૭૨	૪૨૯
કાપોતલેશ્યા	૬	૪૮	૩૦૩	૭૨	૪૨૯
તેન્દુલેશ્યા	૦	૧૩	૨૦૨	૯૮	૩૧૩
પદ્મલેશ્યા	૦	૧૦	૩૦	૨૬	૬૬
શુકલલેશ્યા	૦	૧૦	૩૦	૪૪	૮૪
ભવ્ય	૧૪	૪૮	૩૦૩	૧૯૮	૫૬૩
આભવ્ય	૧૪	૪૮	૧૩૧	૧૪૦	૩૩૩
ઉપસર્ગ	૭	૫	૧૦૧	૯૦	૨૦૩
અયોપસમ	૧૩	૧૦	૨૦૨	૧૯૮	૪૨૩
મિશ્રસમક્રીત	૭	૫	૧૦૧	૮૫	૧૯૮

(૨૩૦)

સારવાદન	૭	૨૧	૨૦૨	૧૭૦	૪૦૦
મિથ્યાત્વ	૧૪	૪૮	૩૦૩	૧૭૦	૫૩૫
ક્ષાપિક	૬	૨	૯૦	૭૦	૧૬૮
સન્નિગ્રહ	૧૪	૧૦	૨૦૨	૧૯૮	૪૨૪
અસન્નિગ્રહ	૦	૩૮	૧૦૧	૦	૧૩૯
આહારિ	૧૪	૪૮	૩૦૩	૧૯૮	૫૬૩
અનાહારિ	૦	૦	૦	૦	૦

અથ છંદો.

૧ શ્રી સંસ્થેશ્વર પાર્શ્વ જિન છંદ.

સેવો પાસ સંસ્થેશ્વરો મન શુદ્ધે, નમો નાથ નિશ્ચે કરી એક યુદ્ધે;
 દેવી દેવલાં અન્યને શું નમોછો, અહો ભવ્ય લોકો જુલાં ક્યાં બમોછો. ૧
 ત્રીલોકના નાથને શું તન્નેછો, પડયા પાસમાં જીતડાને બન્નેછો;
 સુરધેતું છંડી અજાને શું અરન્નેછો, મહા પંથ મુકી કુપંથે વન્નેછો. ૨
 તને કોણ ચીંતામણી કાચ માટે, ગ્રહે કોણ રાસબ ને હરતી સાટે;
 સુરદ્રુમ ઉપાડી આક કુણ વાવે, મહા મૂઠ તે આકુળા અંત પાવે. ૩
 કીહાં કાંકરોને કીહાં મેર શૃંગ, કીહાં કેસરીને કીહાં તે કુરંગ;
 કીહાં વીશ્વનાથ કીહાં અન્ય દેવા, કરો એક ચીત્તે પ્રભુ પાસ સેવા. ૪
 પુન્ને દેવી પ્રભાવતી પ્રાણનાથ, સહુ જીવને જે કરેછે સનાથ;
 મહા તત્ત્વ જાણી સદા જેહ ધ્યાવે, તેના દુઃખ દારીદ્ર દુરે પળાવે. ૫
 પામી માતુષ્યોને વૃથા કાં ગમે છો, કુશીલે કરી દેહને કાં દમે છો;
 નહી મુક્તી વાસં વિના વીતરાગ, બન્ને ભગવંત તન્ને દષ્ટી રાગ. ૬
 ઉદય રતન વાચે સદા હેત આણી, દયા ભાવ કીજે પ્રભુદાસ જાણી;
 આજ મારે મોતીડે મેહ વુઠયા, પ્રભુ પાસ સંસ્થેશ્વરો આપ નુકયા. ૭

૨ શ્રી મહાવીર જિન છંદ.

સેવે વીરને ચિત્તમાં નિલ ધારે, અરિક્રોધને મનથી દુરવારે;
 સંતોષ વૃત્તિ ધરે ચિત્ત માંહી, રાગ દ્વેષથી દુર યાઓ ઉછાંહિં. ૧
 પડ્યા મોહના પાસમાં જેહ પ્રાણી, શુદ્ધ તત્ત્વની વાત તેણે ન જાણી;
 મનુ જન્મ પામી વૃથા કાં ગમોહો, જૈનમાર્ગ છંડી ભુલા કાં ભમે
 છો. ૨ અલોભી અમાની નીરાગી તન્ને છો, સલોભી સમાની સરાગી
 બન્ને છો; હરિહરાદિ અન્યથી શું રમે છો, નદી ગંગ મુકી ગલીમાં
 પડો છો. ૩ કેમ દેવ હાથે અમિ ચક્ર ધારા, કેમ દેવ ધાસે ગળે
 રૂંઢ માલા; કેમ દેવ ઉત્સર્ગે રાખેછે વામા, કેમ દેવ સાથે રમે વૃંદ
 રામા. ૪ કેમ દેવ જપે લેખ જપ માલા, કેમ માંસ ભક્ષી મહા વીક
 કાળા; કેમ યોગિણી ભોગિણી ભોગ રાગે, કેમ રૂદ્રાણી છાગને હોમ
 માગે. ૫ ઇસા દેવ દેવી તણી આસ રાખે, તદા મુક્તિનાં સુ-
 ખને કેમ ચાખે; જદા લોભના થોકનો પાર નાળ્યો, તદા મધનો
 પિંડુઓ મન ભાળ્યો. ૬ જેહ દેવલાં આપણી આશ રાખે, તેહ
 પિંડને મનશું લેઅ ચાખે; દીન હીનની ભીડ તે કેમ ભાળે, પુટો
 હોલ હોયે કહો કેમ વાળે. ૭ અરે મૂઢ પ્રાતા બન્ને મોક્ષ દાતા, અ-
 લોભી પ્રભુને બન્ને વિશ્વખ્યાતા; રત્નચિંતામણિ સારીખો એહ સાચો,
 કલંકી કાચના પિંડશું મત રાચો. ૮ મંદ બુદ્ધિ શું જેહ પ્રાણી કહે
 છે, સવિ ધર્મ એકત્વ બૂલો ભમેછે; કીહાં સર્પવાને કીહાં મેર ધીરં,
 કીહાં કાયરાને કીહાં શરવીરં. ૯ કીહાં સ્વર્ણથાલં કીહાં કુંભ ખંડં,
 કીહાં કોદ્રવાને કીહાં ખીરમંડં, કીહાં ખીર સિંધુ કીહાં ક્ષાર નીરં,
 કીહાં કામધેનુ કીહાં છાગખીરં. ૧૦ કીહાં સત્ય વાચા કીહાં કૂડવાણી,
 કીહાં રંકનારી કીહાં રાયરાણી; કીહાં નારકીને કીહાં દેવ ભોગી, કીહાં
 ઇંદ્ર દેહી કીહાં કુષ્ટ રોગી. ૧૧ કીહાં કર્મ ધાતી કીહાં કર્મ ધારી, નમો

વીરસ્વામી બળે અન્ય વારી; ત્રિસી સેજમાં સ્વપ્રથી રાજ્ય પામી,
રાત્રિ મંદબુદ્ધિ ધરી જેહ સ્વામી. ૧૨ અધિર સુખ સંસારમાં મન
માએ, તે જના મૂઢમાં શ્રેષ્ઠ શું ઈષ્ટ છાને; તળે મોહ માયા હરે
દંબ રોશી, સળે પુણ્ય પોષી બળે તે અરોષી. ૧૩ ગતિ ચાર
સંસાર અપાર પામી, આવ્યા આશ ધારી પ્રભુ પાય સ્વામી; તુહી
તુહી પ્રભુ પર્મે રાગી, ભવ ફેરની શૃંખલા મોહ ભાગી. ૧૪
માનીએ વીરજી અર્જ છે એક મોરી. દીને દાસકું સેવના ચરણ તોરી;
પુન્ય ઉદય હુગો ગુર આજ મેરો, વિવેકે લહ્યો મેં પ્રભુ દર્શ તેરો. ૧૫

૩ શ્રીવીતરાગાષ્ટક છંદ.

શિવં શુદ્ધ બુદ્ધં પરં વિશ્વનાથં, ન દેવો ન જંધુ ન કર્મ ન કર્તા;
ન અંગં ન સંગં નચેચ્છા ન કામં, ચિદાનંદ રૂપં નમો વીતરાગં. ૧.
ન અંધો ન મોક્ષો ન રાગા દિલોકં, ન યોગં ન ભોગં ન વ્યાધિર્ન
શોકં. ન ક્રોધં ન માનં ન માયા ન લોભં, ચિ. ૨. ન હસ્તૌ ન
પાદૌ ન ધ્રાણું ન જિજ્ઞા, ન ચર્ક્ષુન કર્ણું ન વક્રત્રં ન નિદ્રા, ન
સ્વામી ન ભૂત્યં ન દેવો ન મર્ત્ય. ચિ. ૩. ન જન્મ ન મૃત્યુર્ન મો-
દં ન ચિંતા, ન ક્ષુદ્રો ન ભીતો ન કૃશ્યં ન તુદ્રા, ન સ્વેદં ન ખેદ
ન વર્ણું ન મુદ્રા. ચિ. ૪. ત્રિદંડે ત્રિખંડે હરે વિશ્વનાથં, રૂપીકેશ વિધ્વ
સ્ત કર્મારિગલં, ન પુણ્યં ન પાપં ન આક્ષાદિ પ્રાણું. ચિ. ૫. ન
ખાલો ન વૃદ્ધો ન તુચ્છો ન મૂઢો; ન ખેદં ન ભેદં ન મૂર્તિર્ન મે-
હા, ન કૃષ્ણું ન શુક્લં ન મોહં ન તંદ્રા. ચિ. ૬. આધં ન મધ્યં
ન અંતંન માન્યા, ન દ્રવ્યં ન ક્ષેત્રં ન દ્રષ્ટો ન ભાવા, ન ગુર્વો
ન શિષ્યો ન હીનં ન દીનં. ચિ. ૭. ઈદં જ્ઞાન રૂપં સ્વયં તત્ત્વવેદી,
ન પૂર્ણું ન શૂન્યં ન ત્રૈલોક્યરૂપી, ન અન્યોન્ય ભિન્નં ન પરમાર્થ મે-
દં. ચિ. ૮. (શાર્દૂલવિકીરિતં વૃત્તં), આત્મારામ ગુણાકરં ગુણનિધિં

ચૈતન્ય રત્નાકરં, સર્વે ભૂતગતાગતે સુખદુઃખે જ્ઞાતે ત્વયા સર્વજ્ઞે, ત્રૈ-
લોકયાધિપતે સ્વયં સ્વમનસા, ધ્યાયંતિ યોગીશ્વરા, વંદે તં હરિવં-
શહર્ષ તદ્દયં શ્રીમાન્ હૃદ્દાબ્યુદયતં ॥૯૫॥

૪ શ્રી ગૌતમાષ્ટક છંદ.

વીર જીનેશ્વર કેરો શીખ્ય, ગૌતમ નામ જપો નિશદિશ;
જો કીજો ગૌતમનુ ધ્યાન, તો ધર વિલસે નવે નિધાન. ૧
ગૌતમ નામે ગિરિવર ચઢે, મનવંછિત હેલા સંપન્ને;
ગૌતમ નામે નાવે રોગ, ગૌતમ નામે સર્વ સંજોગ. ૨
જો વૈરી વિશ્યા વંકડા, તસ નામે નાવે દુકંડા;
ભૂત પ્રેત નવિ ખંડે પ્રાણ, તે ગૌતમનાં કરૂ વખાણ. ૩
ગૌતમ નામે નિર્મળ કાય, ગૌતમ નામે વાઘે આય;
ગૌતમ જીન સાસન શણગાર, ગૌતમ નામે જય જયકાર. ૪
શાલ દાલ સુરહા ધૃત ગોલ, મનવંછિત કાપડ તળોલ;
ધરશું ધરણી નિર્મળ ચિત્ત, ગૌતમ નામે પુત્ર વિનીત. ૫
ગૌતમ ઉદયો અવિચળ બાણ, ગૌતમ નામ જપો જગ જાણ;
મોહોટાં મંદીર મેરૂ સમાન, ગૌતમ નામ સફલ વિહાર. ૬
ધરમ યુગલ ઘોડાની જોડ, વાર પોહોંએ વંછિત કોડ;
મહીયલ માને મોહોટા રાય, જો તૂટે ગૌતમના પાય. ૭
ગૌતમ પ્રણમ્યાં પાતક ટળે, ઉત્તમ નરની સંગત મલે:
ગૌતમ નામે નિર્મલ જ્ઞાન, ગૌતમ નામે વાઘે વાન. ૮
પુન્યવંત અવધારો સઉ, ગુરૂ ગૌતમના ગુણ છે બહુ;
કહે ભાવણ સમય કરજોડ, ગૌતમ તુઠે સંપતિ કોડ. ૯

ધતિ છંદો સંપૂર્ણ.

અથ ગુણમાળા વત્રીશી.

- દેવ રાદા અરહિંત મુજ, ગુર ગુણવંત સુસાધ; ૧
 ધર્મ દયાધુર જિન કથીત, એ સમકિત મેં લાધ.
 અજ્ઞાનાદીક અડદશ દોષ. વર્જિત દ્વાદશ ગુણમણિ કોશ; ૨
 આદિકરાદિક સ્તવને યોગ, તે અરિહંત દેવ નીરોગ.
 સમ્યગ્ દર્શન જ્ઞાન ચરિત્ર, રત્ન ત્રયિ શિવપંથ પવિત્ર; ૩
 તામે જે ગણિ પાઠક યતી, કરે પ્રજલન સુગુર જીનમતિ.
 હિંસાદિક જે પાપ અઢાર, તે ઉપાધિ કરી રહિત ઉદાર; ૪
 સમકિત વિનય દયા જસુ મૂલ, તે જીન ધરમ કરમ પ્રતિકુળ.
 શ્રી અરિહંતાદીક પદ પંચ, તાસ નમણુ હત પાપ પ્રપંચ; ૫
 સહુ મંગળમેં મંગળ મુખી, વલી તે નમણુ કરત શીવમુખી.
 શ્રીઅરિહંત દેવ તસુ શ્રમણુ, સુગુર સુધર્મ પંચ પદ નમણુ; ૬
 એહ વસે નીત જાકેમણુ, તે નર ધન્ય કૃતારથ ગણુ.
 ચક્ર કસાય પટ હાસ અજ્ઞાન, હિંસા જુઠ અદતાદાન; ૭
 પ્રેમ પ્રસંગ મદ મહર એવ, અડદશ દોશ રહિત જિન દેવ.
 રાગ દ્વેશ અવિરતિ મિથ્યાત, હાસ્યાદિક પટ કામ વિખ્યાત; ૮
 વિદ્ય પંચ નિદ્રા અજ્ઞાન, અડદશ દોષ રહિત ભગવાન.
 ભામંડલ અશોક તર ઇષ્ટ, દુંદુભિ દિવ્ય ધ્વનિ કજ વૃષ્ટ; ૯
 સિંહાસન ચામર વર છત્ર, પ્રાતિહાર્ય વસુ જિનવર યત્ર.
 જ્ઞાન વચન પુગ એ ત્રયે, કષ્ટ નાશ યોયો અતિશયે; ૧૦
 પ્રાતિહાર્ય અડઅતિશય ચાર, ઇમ અરિહંત તણા ગુણ પાર.
 પરમ જ્ઞાન દર્શન સુપવિત્ત, અક્ષય સુખ ક્ષાયક સમકિત; ૧૧
 અચલ અમૂર્ત અનવગાહસુ, વિર્ય અનંત સિદ્ધ ગુણુ વસુ.
 ક્ષોચન શ્રોત્રધ્રાણુ રસ કરસ, ઇન્દ્રિય પાંચ દમણુ ગુણુ સરસ;

કાંધ માન માયા વલી લોભ, ચંડ કપાય વર્જન ગુણ શોભ. ૧૨
 સ્ત્રી નપુંસ પશુ થાનક હરે, કપા કામનીનિ નવિ કરે;
 સ્ત્રી આસન નહિ ખેસે કહિ, જુએ સરાગ દ્રષ્ટિએ નહિ. ૧૩
 ભિંત કનાત અંતરે જિહાં, સ્ત્રી શબ્દ આવે ન વસે તિહાં;
 નવિ સંભારે પૂરવ ભોગ, ન કરે સરસઆહાર ભવ રોગ. ૧૪
 વલી ન કરે અતિ માત્રાહાર, વરજે દેહ શોભા શૃંગાર;
 બ્રહ્મચર્યની એ નવ વાડ, પામે ન પડે શીળે ધાડ. ૧૫
 હિંસા જુઠ અદત્તાદાન, મૈથુન પરિગ્રહનો પચખાણ;
 ત્રણ કરણ ત્રણ યોગે જ્યે, પાંચ મહાવ્રત કહીયે તેય. ૧૬
 ઇર્ષ્યા ભાષા વલી એષણ, ગ્રહણ નીએપણ પરિષ્ઠાપણ;
 સમિતિ પંચ વલી મન વચ કાય, ગોપે ત્રણ ગુપ્તિ ગુણ થાય. ૧૭
 જ્ઞાનાચાર દર્શનાચાર, વલી ચારિત્રાચાર ઉદાર;
 તપાચાર સુવિર્યાચાર, ગુણ છત્રીસ સુરીના સાર. ૧૮
 અંગ અગ્યારે ખાર ઉવંગ, ચરણ કરણ સત્તરિ બે ચંગ;
 અથવા અંગ પૂર્વ પચવીસ, ગુણ પાઠક મુનિરાજ જગીસ. ૧૯
 પાંચ મહાવ્રત પણ ગુણ સંચ, ઇન્દ્રિય પાંચ દમણ ગુણ પંચ;
 ચંડ કસાય વર્જન ગુણ ચ્યાર, વર વૈરાગ્ય ક્ષમા ભંડાર. ૨૦
 ભાવ કરણ યોગ ત્રય સાચ, સમુદારણ મન તતુવળી વાચ;
 સમ્યગ દર્શન જ્ઞાન ચરિત્ર, ત્રણ ત્રણ ગુણ નવક પવિત્ર. ૨૧
 શીતોષ્ણાદિ વેદના સહન, ગરણાંતક ઉપસર્ગ સુસહન;
 એ સગવીસ ગુણે સંપન્ન, શિવ સાધક સાધુ તે ધન. ૨૨
 અષ્ટોતર શત ગુણ મણી માલ, કંઠ કરો ભવિષ્ય વિધિ નાલ;
 નિરૂપમ ચૈદ પુર્વનો સાર, સારે સયલ કાજ નિરધાર. ૨૩
 આતમ પટમલ ખાલણ ખ્યાર, સકલ કુશળ વક્ષી જલધાર;
 સા ગુણમાળા કંઠે કરી, શેઠ સુદર્શનને શીવ વરી. ૨૪

અષ્ટ પ્રકાર જ્ઞાનાચાર, કાળ સુવિનયાદિક ઉરધારઃ
 તત્ત્વ અતત્ત્વ તણી ઓળખાણુ, થાય જેહથી તે છે જ્ઞાન. ૨૫
 વસુ વિધ દર્શનના આચાર, તે નિઃશંકતાદિક હીતકાર;
 જ્ઞાન વચને સાચો શ્રદ્ધાન, તે સમ્યક્ દર્શન ભવિ જ્ઞાન. ૨૬
 પાંચ સમીતિ ત્રણ ગુપ્તિસાર, ચરણાચાર અષ્ટ પ્રકાર;
 નિજ ગુણ થિરતા સંવર સાર, તે ચારિત્ર મોક્ષ દાતાર. ૨૭
 બાહ્ય અભિંતર તપ વિધ બાર, અણુસણાદિ તે તપ આચાર;
 અનલોપગ જસુ જે નિજ ધ્યાન, તે તપ જાણે ચતુર સુભણ. ૨૮
 દર્શન જ્ઞાન ચરણ તપ શુદ્ધ, ચતુર મિલાપ મોક્ષ અવિરૂદ્ધ;
 જનમ મરણ ઉપદ્રવ રહિત, સદા અવસ્થિત થિર ગુણ સહિત. ૨૯
 ભાવ રોગ વસુ કર્મ નિરસ્ત, પાંચ અનંત અનંત પ્રશસ્ત;
 અજ અવિનાશી અવ્યાબાધ, સિદ્ધ પુદ્ધ પરમાત્મ સાધ. ૩૦
 મોક્ષ વિશુદ્ધ આત્મા એક, બેદ નયે કરી નામ અનેક;
 તે સાધો તજી કર્મ નિધાન, કરી સુપરે ભવિ નવ પદ ધ્યાન ૩૧
 સય ઓગણીસ બત્તીસે સાલ, સુગુર પુદ્ધિ બળ લહી રસાલ;
 રાજપુરે ગુણમાળા રચિ, મોહ નિવારણ કારણ સચિ. ૩૨
 ઇતિ ગુણમાળા સંપૂર્ણ.

જિન નવ અંગ પુજાના દુહા.

જળ ભરી સંપુટ પત્રમાં, જીમલીક નર પુજાંત;
 રિખત ચરણ અંગુઠે, દાયક ભવજળ અંત. ૧
 જાનુ બળે કાઠિસગ રજા, વિચરયા દેશ વિદેશ;
 ખડાં ખડાં કેવળ લલ્લું, પૂજે જાતું નરેશ. ૨
 લોકાંતિક વચને કરી, વરસ્યા વરશી દાન;
 કરકાંડે પ્રભુ પુજતાં, પુજે ભવિ બહુ માન. ૩

માન ગયો દોય અંસથી, દેખી વીર્ય અનંત;	
જુગળ બળે ભવજળ તરયા, પુજે ખંધ મહંત.	૪
સદ્સિદ્ધા ગુણ ઉજળી, લોકાંતે ભગવંત;	
વશીયા તેણે કારણુ ભવી, સિર શીખા પુજન.	૫
તિર્યંકર પદ પુન્યથી, ત્રિભુવન જન સેવંત;	
ત્રિભુવન તિલક સમા પ્રભુ, ભાળ તિલક જયવંત.	૬
સોળ પોહોર પ્રભુ દેશના, કંઠે વિવર વરતુલ;	
મધુરધ્વની સુરનર સુણે, તીણે ગળે તિલક અમુલ.	૭
હૃદય કમળ ઉપસમ બળે, બાળ્યા રાગને રોષ;	
હેમ દહે વન ખંડને, હૃદય તીલક સંતોષ.	૮
રતન ત્રયી ગુણ ઉજળી, સકળ સુગુણ વીશરાગ;	
નાભી કમળની પુજના, કરતાં અવિચળ ધામ.	૯
ઉપદેશક નવ તત્વના, તિણે નવ અંગ જીણુંદ;	
પુજે બહુ વિધ રાગશું, કહે સુભ વીર મુણુંદ.	૧૦
ઘટિ નવ અંગ પૂજના દુહા સંપૂર્ણ.	

અથ અષ્ટપ્રકારી પૂજાના દૂહા.

નહવણુ વિલેપન કૂસુમની, ધૂપ દીપ મનોહાર;	
અખંડ અક્ષત નૈવેદ્યની, અષ્ટમી ફળ સુાવચાર.	૧
ભાવસ્તવનને કારણે, દ્રવ્યસ્તવ અધિકાર;	
કારણથી કારજ સધે, તેણે ધૂર પૂજ ઉદાર.	૨
છાણી પરે જળ પુજ કરી, કરીએ આપ્પા શુદ્ધ;	
માને છિણુ જે એહમાં, જાણો તેહ અબુદ્ધ.	૩
હવે કરવા ગુણ વાસના, અસંખ્યાત પ્રદેશ;	
અંદનની પૂજ કરો, આણી બાવ વિશેષ.	૪
પૂજને પારણામ દોઉ, કરો અંદનકી રીત;	

શીતળતાને સુગંધતા, જિમ ભાજે ભવભીત. ૫
 હવે ત્રીજી સુમનસ તણી, પૂજા અતિહિ ઉદાર;
 સુમનસ સુખ જિજ્ઞૃષી લહે, તિણે સુમનસ પરકાર. ૬
 પ્રણિધાને સદ્ગતિ હોએ, પૂજથી કીમ નવી હોય;
 સુમનસ ભાવે દુર્ગતા, પૂજ પંચાશક જોય. ૭
 હુતાશનથી કક્ષા જ્યું, તિમ ધ્યાનાનન્દે કર્મ;
 તિણે મિશે ધૂપ પુજા કરો, પામો જ્યું શિવશર્મ. ૮
 ઇજ્યપરિ ધૂપ પૂજા કરી, જિન આગળ શુભ ભાવ;
 ટાળી વિભાવની પરિજ્યુતી, દૂર કરો પરભાવ. ૯
 જગ પ્રદીપ પુર દીપ શુભ, કરતાં ભાવો એહ;
 અવરાણું જે અનાદિતું, જ્ઞાન લહો નિજ તેહ. ૧૦
 કવળનાણુ પદ્યવશુ, જ્યું લહે લોકા લોક;
 ત્યું પૂજા દ્રવ્ય દીપની, કરતાં શિવફળ રોક. ૧૧
 હવે અક્ષત પૂજા કરો, શાલિત્રીહિ ગોધૂમ;
 ઉજવળ પ્રભુ પુર ઢોધને, ટાળો મોહકી ધુમ. ૧૨
 અક્ષય ફળ લેવા ભણી, અક્ષત પૂજા ઉદાર;
 ઈહ ભવ પણ નવિ ક્ષય હોયે, રાજ રિધિ ભંડાર. ૧૩
 હવે નૈવેદ્ય નિવેદના, કીજે જીમ હલીરાય;
 ભવ નિવેદ્ય પ્રભુ મુખે, માગો અવિચળ કાય. ૧૪
 કર્તા મોકતા મુજ નહીં, પુદ્ગલ ભાવનો જીવ;
 તિણે પુદ્ગલની ત્યાજના, કરતાં શર્મ સદૈવ. ૧૫
 ફળ પૂજા કરતાં થકાં, સફલ કરો અવતાર;
 ફલ માગો પ્રભુ આગલે, તાર તાર મુજ તાર. ૧૬
 જસ ફલ ઓપમ જમ નહીં, પામ્યા પછી ન અંત;
 અવ્યાપાધ અચળ અરજ, માગો સુખ અનંત. ૧૭
 ઇતિ અષ્ટ પ્રકારી પૂજાના હુહા સંપૂર્ણ.

અથ શ્રીચોવીશ જિનાનાં એકસોને વીશ કલ્યાણકની તિથિયો.

પ્રત્યેક તીર્થંકરનાં પાંચ પાંચ કલ્યાણુક હોયછે. ને તે અઢેકા ક. કલ્યાણુકને દીવસે ગણુણું ગણાયછે.

જે દીવસે શ્રી તીર્થંકર પર ગતીથી ચવીને માતાના ઉદ્દરને વિષે આવેછે તે દીવસેચ્ચવન કલ્યાણુક કહેવાયછે તે વખતે ‘**પરમેષ્ટિનેનમઃ**’

જે દીવસે શ્રી તીર્થંકરનું જન્મ થાયછે તે દીવસે જન્મ કલ્યાણુક કહેવાયછે તે વખતે ‘**અર્હતેનમઃ**’

જે દીવસે શ્રી તીર્થંકર દીક્ષા લઇ મુનિપણું ધારણ કરે છે તે દીવસ દીક્ષા કલ્યાણુક કહેવાયછે તે વખતે ‘**નાથાથનમઃ**’

જે દીવસે શ્રી તીર્થંકર ભગવાનને કેવલજ્ઞાન ઉત્પન્ન થાયછે તે દીવસે સંપૂર્ણ જ્ઞાન કલ્યાણુક કહેછે તે વખતે ‘**સર્વજ્ઞાયનમઃ**’

જે દીવસે શ્રીતીર્થંકર ભગવાનને મોક્ષની પ્રાપ્તિ થાયછે તે દીવસે નિર્વાણુ કલ્યાણુક કહેવાયછે તે વખતે ‘**પારંગતાયનમઃ**’ એ પ્રકારે ગણુણું ગણાય છે.

એ રીતે પાંચ કલ્યાણુક એકેકા તીર્થંકરના ગણુતાં ચોવીસ જી નનાં એકશોને વીશ કલ્યાણુક થાયછે તેના દીવસો નીચે પ્રમાણે.

આમાં લખેલી તિથીઓ હાલમાં અહીંઆ ચાલતી રીતથી જુદી ગણેલીછે. માટે તે એ પ્રમાણે ગણુવું. કે અહીંઆ દરેક માસમાં પ્રથમ વદિ પક્ષ લખેલોછે તે આપણી રીત પ્રમાણે પાછલના માસની વદિ પક્ષ ગણુવો અને શુદ્ધિ પક્ષતો ખરોખરછે. ફક્ત વદિમાંજ ફેર છે. જેમકે આપણે જે આસોવદ તે આ ચોપડીમાં લખેલી કારતકવદ તેજછે. એ પ્રમાણે સઘળે ઠેકાણે સમજવું.

માસ તીર્થંકર તીથીયો.કટ્યાણુક. માસ તીર્થંકર તીથીયો.કટ્યાણુક.

કાં ૩ વ-૫ કેવળજ્ઞાન.	„ ૧૦ વ-૧૪ કેવળજ્ઞાન.
„ ૨૨ વ-૧૨ ચ્યવન.	„ ૧૩ શુ-૬ કેવળજ્ઞાન.
„ ૬ વ-૧૨ જનમ્યા.	„ ૨ શુ-૯ કેવળજ્ઞાન.
„ ૬ વ-૧૩ દીક્ષા લીધી.	„ ૨ શુ-૧૧ કેવળજ્ઞાન.
„ ૨૪ વ-૩૦ મોક્ષ પામ્યા	„ ૪ શુ-૧૪ કેવળજ્ઞાન.
„ ૯ શુ-૩ કેવળજ્ઞાન.	„ ૧૫ શુ-૧૫ કેવળજ્ઞાન.
„ ૧૮ શુ-૧૨ કેવળજ્ઞાન.	માં ૬ વ-૬ ચ્યવન.
માં ૯ વ-૫ જનમ્યા.	„ ૧૦ વ-૧૨ જનમ્યા.
„ ૯ વ-૬ દીક્ષા લીધી.	„ ૧૦ વ-૧૨ દીક્ષા લીધી.
„ ૨૪ વ-૧૦ દીક્ષા લીધી.	„ ૧ વ-૧૩ મોક્ષ પામ્યા.
„ ૬ વ-૧૧ મોક્ષ પામ્યા.	„ ૧૧ વ-૩૦ કેવળજ્ઞાન.
„ ૧૮ શુ-૧૦ જનમ્યા.	„ ૪ શુ-૨ જનમ્યા.
„ ૧૮ શુ-૧૦ મોક્ષ પામ્યા	„ ૧૨ શુ-૨ કેવળજ્ઞાન.
„ ૧૮ શુ-૧૧ દીક્ષા લીધી.	„ ૧૫ શુ-૩ જનમ્યા.
„ ૧૯ શુ-૧૧ જનમ્યા.	„ ૧૩ શુ-૩ જનમ્યા.
„ ૧૯ શુ-૧૧ દીક્ષા લીધી.	„ ૧૩ શુ-૪ દીક્ષા લીધી.
„ ૧૯ શુ-૧૧ કેવળજ્ઞાન.	„ ૨ શુ-૮ જનમ્યા.
„ ૨૧ શુ-૧૧ કેવળ જ્ઞાન.	„ ૨ શુ-૯ દીક્ષા લીધી.
„ ૩ શુ-૧૪ જનમ્યા.	„ ૪ શુ-૧૨ દીક્ષા લીધી.
„ ૩ શુ-૧૫ દીક્ષા લીધી.	„ ૧૫ શુ-૧૩ દીક્ષા લીધી.
પોં ૨૩ વ-૧૦ જનમ્યા.	ફાં ૭ વ-૬ કેવળજ્ઞાન.
„ ૨૩ વ-૧૧ દીક્ષા લીધી.	„ ૭ વ-૭ મોક્ષ પામ્યા.
„ ૮ વ-૧૨ જનમ્યા.	„ ૮ વ-૭ કેવળજ્ઞાન.
„ ૮ વ-૧૩ દીક્ષા લીધી.	„ ૯ વ-૯ ચ્યવન.

„ ૧ વ-૧૧	કેવલજ્ઞાન.	„ ૧૭ વ-૫	દીક્ષા લીધી.
„ ૨૦ વ-૧૨	કેવલજ્ઞાન.	„ ૧૦ વ-૬	ચ્યવન.
„ ૧૧ વ-૧૨	જનમ્યા.	„ ૨૧ વ-૧૦	મોક્ષ પામ્યા.
„ ૧૧ વ-૧૩	દીક્ષા લીધી.	„ ૧૪ વ-૧૩	જનમ્યા.
„ ૧૨ વ-૧૪	જનમ્યા.	„ ૧૪ વ-૧૪	દીક્ષા લીધી.
„ ૧૨ વ-૩૦	દીક્ષા લીધી.	„ ૧૪ વ-૧૪	કેવલજ્ઞાન.
„ ૧૮ શુ-૨	ચ્યવન.	„ ૧૭ વ-૧૪	જનમ્યા.
„ ૧૯ શુ-૪	ચ્યવન.	„ ૪ શુ-૪	ચ્યવન.
„ ૩ શુ-૮	ચ્યવન.	„ ૧૫ શુ-૭	ચ્યવન.
„ ૨૦ શુ-૧૨	દીક્ષા લીધી.	„ ૪ શુ-૮	મોક્ષ પામ્યા.
„ ૧૯ શુ-૧૨	મોક્ષ પામ્યા.	„ ૫ શુ-૮	જનમ્યા.
ચૈ. ૨૩ વ-૪	ચ્યવન.	„ ૫ શુ-૯	દીક્ષા લીધી.
„ ૨૩ વ-૪	કેવલજ્ઞાન.	„ ૨૪ શુ-૧૦	કેવલજ્ઞાન.
„ ૮ વ-૫	ચ્યવન.	„ ૧૩ શુ-૧૨	ચ્યવન.
„ ૧ વ-૮	જનમ્યા.	„ ૨ શુ-૧૩	ચ્યવન.
„ ૧ વ-૮	દીક્ષા લીધી.	„ ૧૧ વ-૬	ચ્યવન.
„ ૧૭ શુ-૩	કેવલજ્ઞાન.	„ ૨૦ વ-૮	જનમ્યા.
„ ૧૪ શુ-૫	મોક્ષ પામ્યા.	„ ૨૦ વ-૯	મોક્ષ પામ્યા.
„ ૨ શુ-૫	મોક્ષ પામ્યા.	„ ૧૬ વ-૧૩	જનમ્યા.
„ ૩ શુ-૫	મોક્ષ પામ્યા.	„ ૧૬ વ-૧૩	મોક્ષ પામ્યા.
„ ૫ શુ-૯	મોક્ષ પામ્યા.	„ ૧૬ વ-૧૪	દીક્ષા લીધી.
„ ૫ શુ-૧૧	કેવલજ્ઞાન.	„ ૧૫ શુ-૫	મોક્ષ પામ્યા.
„ ૨૪ શુ-૧૩	જનમ્યા.	„ ૧૨ શુ-૯	ચ્યવન.
„ ૬ શુ-૧૫	કેવલજ્ઞાન.	„ ૭ શુ-૧૨	જનમ્યા.
વૈ. ૧૧ વ-૧	મોક્ષ પામ્યા.	„ ૭ શુ-૧૩	દીક્ષા લીધી.
„ ૧૦ વ-૨	મોક્ષ પામ્યા.	ચા. ૧ વ-૪	ચ્યવન.

(૨૪૨)

„ ૧૩ વ-૭	મોક્ષ પામ્યા.	„ ૨૨ શુ-૫	જનમ્યા.
„ ૨૧ વ-૯	દીક્ષા લીધી.	„ ૨૨ શુ-૬	દીક્ષા લીધી.
„ ૨૪ શુ-૬	અવન.	„ ૨૩ શુ-૮	મોક્ષ પામ્યા.
„ ૨૨ શુ-૮	મોક્ષ પામ્યા.	„ ૨૦ શુ-૧૫	અવન.
„ ૧૨ શુ-૧૪	મોક્ષ પામ્યા.	આ. ૧૬ વ-૭	અવન.
આ. ૧૧ વ-૩	મોક્ષ પામ્યા.	„ ૮ વ-૭	મોક્ષ પામ્યા.
„ ૧૪ વ-૭	અવન,	„ ૭ વ-૮	અવન.
„ ૨૧ વ-૮	જનમ્યા.	„ ૯ શુ-૯	મોક્ષ પામ્યા.
„ ૧૭ વ-૯	અવન.	આ. ૨૨ વ-૩૦	કેવળજ્ઞાન.
„ ૫ શુ-૨	અવન.	„ ૨૧ શુ-૧૫	અવન.

અથ શ્રી મૌન એકાદશીનુ દોઢશો ક- લ્યાણિકનુ ગણણું પ્રારંભ.

નીચે લખેલા કોઠામાં સંક્ષેપે લખેલા શબ્દની વીગત.

સર્વ૦=સર્વજ્ઞાયનમઃ

નાથા૦=નાથાયનમઃ

અર્હ૦=અર્હતેનમઃ

૧ જંબુદ્વીપે ભરતે અતીત
ચોવીશી.

- ૪ શ્રી મહાયશ સર્વ૦
- ૬ શ્રી સર્વાનુભૂતિ અર્હ૦
- ૬ શ્રી સર્વાનુભૂતિ નાથા૦
- ૬ શ્રી સર્વાનુભૂતિ સર્વ૦
- ૭ શ્રી શ્રીધર નાથા૦

૨ જંબુદ્વીપે ભરતે વર્તમાન
ચોવીશી.

- ૨૧ શ્રી નમીનાથ સર્વ૦
- ૧૯ શ્રી મહિનાથ અર્હ૦
- ૧૯ શ્રી મહિનાથ નાથા૦
- ૧૯ શ્રી મહિનાથ સર્વ૦
- ૧૮ શ્રી અરનાથ નાથા૦

૩ જાંબુદ્વીપે ભરતે અનાગત
ચૌવીશી

- ૪ શ્રી સ્વયંપ્રભ સર્વં
- ૬ શ્રી દેવશ્રુત અર્હં
- ૬ શ્રી દેવશ્રુત નાથાં
- ૬ શ્રી દેવશ્રુત સર્વં
- ૭ શ્રી હૃદયનાથ નાથાં

૪ ધાતકી ખંડે પૂર્વ ભરતે
અતીત ચૌવીશી.

- ૪ શ્રી અકલંક સર્વં
- ૬ શ્રી શુભંરકનાથ અર્હં
- ૬ શ્રી શુભંકરનાથ નાથાં
- ૬ શ્રી શુભંકરનાથ સર્વં
- ૭ શ્રી સમનાથ નાથાં

૫ ધાતકી ખંડે પૂર્વ ભરતે
વર્તમાન ચૌવીશી.

- ૨૧ શ્રી બ્રહ્મેન્દ્રનાથ સર્વં
- ૧૯ શ્રી ગુણનાથ અર્હં
- ૧૯ શ્રી ગુણનાથ નાથાં
- ૧૯ શ્રી ગુણનાથ સર્વં
- ૧૮ શ્રી ગાંગિકનાથ નાથાં

૬ ધાતકી ખંડે પૂર્વ ભરતે
અનાગત ચૌવીશી.

- ૪ શ્રી સાંપ્રત સર્વં
- ૬ શ્રી મુનીનાથ અર્હં

- ૬ શ્રી મુનીનાથ નાથાં
- ૬ શ્રી મુનીનાથ સર્વં
- ૬ શ્રી વિશિષ્ટનાથ નાથાં

૭ પુષ્કર વર દ્વીપે પૂર્વ ભરતે
અતીત ચૌવીશી

- ૪ શ્રી મૃદુનાથ સર્વં
- ૬ શ્રી વ્યક્તનાથ અર્હં
- ૬ શ્રી વ્યક્તનાથ નાથાં
- ૬ શ્રી વ્યક્તનાથ સર્વં
- ૭ શ્રી કલાશત નાથાં

૮ શ્રીપુષ્કર વર દ્વીપે પૂર્વ ભ-
રતે વર્તમાન ચૌવીશી

- ૨૧ શ્રી અરણ્યવાસ સર્વં
- ૧૯ શ્રી યોગનાથ અર્હં
- ૧૯ શ્રી યોગનાથ નાથાં
- ૧૯ શ્રી યોગનાથ સર્વં
- ૧૮ શ્રી અયોગનાથ નાથાં

૯ પુષ્કર વર દ્વીપે પૂર્વ ભરતે
અનાગત ચૌવીશી

- ૪ શ્રી પરમ સર્વં
- ૬ શ્રી શુદ્ધાર્તીનાથ અર્હં
- ૬ શ્રી શુદ્ધાર્તીનાથ નાથાં
- ૬ શ્રી શુદ્ધાર્તીનાથ સર્વં
- ૭ શ્રી નિઃકેશનાથ નાથાં

૧૦ ધાતકી ખડે પશ્ચિમ ભર-
રતે અતીત ચોવીશી.

- ૪ શ્રી સર્વોથ સર્વં
- ૬ શ્રી હરિભદ્ર અર્હં
- ૬ શ્રી હરિભદ્ર નાથાં
- ૬ શ્રી હરિભદ્ર સર્વં
- ૭ શ્રી મગધાધિપ નાથાં

૧૧ ધાતકી ખડે પશ્ચિમ ભર-
તે વર્તમાન ચોવીશી.

- ૨૧ શ્રી પ્રવચ્છ સર્વં
- ૧૯ શ્રી અક્ષોભનાથ અર્હં
- ૧૯ શ્રી અક્ષોભનાથ નાથાં
- ૧૯ શ્રી અક્ષોભનાથ સર્વં
- ૧૮ શ્રી ગલયસિંહ સર્વં

૧૨ ધાતકી ખડે પશ્ચિમ ભર-
તે અનાગત ચોવીશી.

- ૪ શ્રી દીનરૂક સર્વં
- ૬ શ્રી ધનદનાથ અર્હં
- ૬ શ્રી ધનદનાથ નાથાં
- ૬ શ્રી ધનાઢનાથ સર્વં
- ૭ શ્રી પૌપધનાથ નાથાં

૧૩ પુષ્કરવર દ્વીપે પશ્ચિમ ભર-
તે અતીત ચોવીશી.

- ૪ શ્રી પ્રત્ન સર્વં
- ૬ શ્રી ચારિત્રનિધિ અર્હં
- ૬ શ્રી ચારિત્રનિધિ નાથાં

- ૬ શ્રી ચારિત્રનિધિ સર્વં
- ૭ શ્રી પ્રશમસંજિત નાથાં

૧૪ પુષ્કરવર દ્વીપે પશ્ચિમ ભર-
તે વર્તમાન ચોવીશી.

- ૨૧ શ્રી સ્વામી સર્વશાયં
- ૧૯ શ્રી વિપરીતનાથ અર્હં
- ૧૯ શ્રી વિપરીતનાથ નાથાં
- ૧૯ શ્રી વિપરીતનાથ સર્વં
- ૧૮ શ્રી પ્રસાદનાથ નાથાં

૧૫ પુષ્કરવર દ્વીપે પશ્ચિમ ભર-
તે અનાગત ચોવીશી.

- ૪ શ્રી અધ્યતિનાથ સર્વં
- ૬ શ્રી ભ્રમણેન્દ્રનાથ અર્હં
- ૬ શ્રી ભ્રમણેન્દ્રનાથ નાથાં
- ૬ શ્રી ભ્રમણેન્દ્રનાથ સર્વં
- ૭ શ્રી ઋષભચંદ્રનાથાં

૧૬ જંબુદ્વીપે અરવુતે અતીત
ચોવીશી

- ૪ શ્રી દ્વાંત સર્વં
- ૬ શ્રી અભિનંદનનાથ અર્હં
- ૬ શ્રી અભિનંદનનાથ નાથાં
- ૬ શ્રી અભિનંદનનાથ સર્વં
- ૭ શ્રી રત્નસનાથ નાથાં

૧૭ જંબુદ્વીપે અરવુતે વર્ત-
માન ચોવીશી.

- ૨૧ શ્રી સ્વામીશાષ્ટ સર્વં

૧૯ શ્રી મરદેવનાથ અર્હં
 ૧૯ શ્રી મરદેવનાથ નાથાં
 ૧૯ શ્રી મરદેવનાથ સર્વં
 ૧૮ શ્રી અતિપાર્શ્વ નાથાં
 ૧૮ જંબુદ્વીપે ઐરવૃતે અના-
 ગત ચોવીશી.

૪ શ્રી નંદીષેણ સર્વં
 ૬ શ્રી પ્રતધરનાથ અર્હં
 ૬ શ્રી પ્રતધરનાથ નાથાં
 ૬ શ્રી પ્રતધરનાથ સર્વં
 ૭ શ્રી નિર્વાણનાથ નાથાં
 ૧૯ ધાતકી ખડે પુર્વ ઐરવૃતે
 અતિત ચોવીશી.

૪ શ્રી સૌંદર્ય સર્વં
 ૬ શ્રી ત્રિવિક્રમનાથ અર્હં
 ૬ શ્રી ત્રિવિક્રમનાથ નાથાં
 ૬ શ્રી ત્રિવિક્રમનાથ સર્વં
 ૭ શ્રી નરસિંહનાથ નાથાં

૨૦ ધાતકી ખડે પુર્વ ઐરવૃતે
 વર્તમાન ચોવીશી.

૨૧ શ્રી જિમંત સર્વં
 ૧૯ શ્રી સંતોષિતનાથ અર્હં
 ૧૯ શ્રી સંતોષિતનાથ નાથાં
 ૧૯ શ્રી સંતોષિતનાથ સર્વં
 ૧૮ શ્રી કામનાથ નાથાં

૨૧ ધાતકી ખડે પુર્વ ઐરવૃતે
 અનાગત ચોવીશી.

૪ શ્રી મુનિનાથ સર્વં
 ૬ શ્રી ચંદ્રદાહ અર્હં
 ૬ શ્રી ચંદ્રદાહ નાથાં
 ૬ શ્રી ચંદ્રદાહ સર્વં
 ૭ શ્રી દ્વિલાદીસ નાથાં

૨૨ પુષ્કરાધે પુર્વ ઐરવૃતે અ-
 તિત ચોવીશી.

૪ શ્રી અષ્ટાદિક સર્વં
 ૬ શ્રી વણિકનાથ અર્હં
 ૬ શ્રી વણિકનાથ નાથાં
 ૬ શ્રી વણિકનાથ સર્વં
 ૭ શ્રી ઉદયજ્ઞાન નાથાં

૨૩ પુષ્કરાધે પુર્વ ઐરવૃતે
 વર્તમાન ચોવીશી.

૨૧ શ્રી તમેકંદ સર્વં
 ૧૯ શ્રી સાયકાક્ષ અર્હં
 ૧૯ શ્રી સાયકાક્ષ નાથાં
 ૧૯ શ્રી સાયકાક્ષ સર્વં
 ૧૮ શ્રી ક્ષેમંતનાથ નાથાં

૨૪ પુષ્કરાધે પુર્વ ઐરવૃતે
 અનાગત ચોવીશી.

૪ શ્રી નિર્વાણીક સર્વં
 ૬ શ્રી રવિરાજ અર્હં

- ૬ શ્રી રવિરાજ નાથાં
 ૬ શ્રી રવિરાજ સર્વં
 ૭ શ્રી પ્રથમનાથ નાથાં
 ૨૫ ધાતકીખડે પશ્ચિમ ઐ-
 રવૃતે અતીત ચોવીશી.
 ૪ શ્રી પુરવા સર્વં
 ૬ શ્રી અવબોધ અર્હં
 ૬ શ્રી અવબોધ નાથાં
 ૬ શ્રી અવબોધ સર્વં
 ૭ શ્રી વિક્રમેન્દ્ર નાથાં
 ૨૬ ધાતકીખડે પશ્ચિમ ઐર-
 વૃતે વર્તમાન ચોવીશી.
 ૨૧ શ્રી સુશાંતિ સર્વં
 ૧૯ શ્રી હરદેવ અર્હં
 ૧૯ શ્રી હરદેવ નાથાં
 ૧૯ શ્રી હરદેવ સર્વં
 ૧૮ શ્રી નંદીકેશ નાથાં
 ૨૭ ધાતકીખડે પશ્ચિમ ઐર-
 વૃતે અનાગત ચોવીશી
 ૪ શ્રી મહામૃગેન્દ્ર સર્વં
 ૬ શ્રી અશોચિત અર્હં
 ૬ શ્રી અશોચિત નાથાં

- ૬ શ્રી અશોચિત સર્વં
 ૭ શ્રી ધર્મેન્દ્રનાથ નાથાં
 ૨૮ શ્રી પુષ્કર વર દ્વીપે પશ્ચિમ
 ઐરવૃતે અતીત ચોવીશી
 ૨૧ શ્રી અષ્ટવૃન્દ સર્વં
 ૧૯ શ્રી કુટિલક અર્હં
 ૧૯ શ્રી કુટિલક નાથાં
 ૧૯ શ્રી કુટિલક સર્વં
 ૧૮ શ્રી વર્ધમાન નાથાં
 ૨૯ પુષ્કર વર દ્વીપે પશ્ચિમે અ-
 રવૃતે વર્તમાન ચોવીશી
 ૨૧ શ્રી નંદિકેશ સર્વં
 ૧૯ શ્રી ધર્મચન્દ્ર અર્હં
 ૧૯ શ્રી ધર્મચન્દ્ર નાથાં
 ૧૯ શ્રી ધર્મચન્દ્ર સર્વં
 ૧૮ શ્રી વિવેકનાથ નાથાં
 ૩૦ પુષ્કર વર દ્વીપે પશ્ચિમ
 ઐરવૃતે અનાગત ચોવીશી
 ૪ શ્રી કલાપક સર્વં
 ૬ શ્રી વિશોમ અર્હં
 ૬ શ્રી વિશોમ નાથાં
 ૬ શ્રી વિશોમ સર્વં
 ૭ શ્રી અરણ્યનાથ નાથાં

(૨૪૭)

શ્રી સ્તવનાવળી.

અથ ભાવના.

પ્રભુ દર્શન સુખ સંપદા, પ્રભુ દર્શન નવ નિદ્ધ;
પ્રભુ દર્શનથી પામીએ, સકળ પદાર્થ સિદ્ધ. ૧
ભાવે જીનવર પુજીએ, ભાવે દિગ્ધે દાન;
ભાવે ભાવના ભાવીએ, ભાવે કેવળ જ્ઞાન. ૨

જગલયાધાર કૃપાવતાર, દુર્વાર સંસાર વિકાર વૈદ્ય;
શ્રી વીતરાગ ત્વયિ મુગ્ધ ભાવાદ્, વિગ્ન પ્રભો વિગ્ન પયામિ કિંચિત્. ૧

દેખીરે અદ્ભૂત તાહાર રૂપ, અચરિત્ ભવિકારૂપી પદ્મરો;
તાહારી ગત તું જાણે હો દેવ, સમરણ ભજન તે વાચક જસ કહે.

તું અકલંકી રૂપ સ્વરૂપી, પરમાનંદ પદ તું દાઇ;
તું સંકર બ્રહ્મા જગદીશ્વર, વિતરાગ તું નીરમાઈ. ૧
અનોપમ રૂપ દેખિ તુજ રીઝે, સુર નર નારી કે પ્રદા;
નમેઝ નિરંજન કૃણી પતી શેવીત, પાસ ગોડીયા સુખકંદાર
કાને કુંડળ શીર છત્ર ખીરાજે, ચક્ષુ ટીકા નીરધારી;
અષ્ટ ખીજેર હાથ શોધએ, પ્રભુ વંદે સહુ નરનારી. ૩
જળ આવી પ્રભુ નાકે અડીઆં, આસન કંપ્યા નીરધારી;
નાગ નાગની છત્ર ધરેછે, જળ વરસાવ્યા નીરધારી. ૪
રૂપવિનય કહે સુણો મેરી લાવણી, એસી શોભા બહુ સારી;
માત પિતા બંધવ સહુ સાથે, સંજમ લીધાં નીરધારી. ૫

(૨૪૮)

અથ પ્રભાતીયા.

પાસ સંખેશ્વરા સાર કર સેવકાં, દેવકાં એવડી વાર લાગે;
કોડી કર જોડી દરબાર આગે ખડા, ઠાકુરા ચાકુરા માન માગે. ૧
પ્રગટ થા પાસજી મેલી પડદો પરો, મોર અસુરાણુને આપ છોડો;
મુજ મહીરાણુ મંજુસગાં પેશીને, ખલકના નાથજી બંધ જોડો. ૨
જગતમાં દેવ જગદીશ તું જગતો, એમ શું આજ જીતરાજ ઉઘે;
મોટા દાનેશ્વરી તેહને દાખીએ, દાન દે જોહ જગ દાળ મધે. ૩
ભીડ પડી નદવા જોર લાગી જરા, તતક્ષીણુ ત્રિકમે તુજ સંભાર્યો;
પ્રગટ પાતાળથી પલકમાં તેં પ્રભુ, ભક્તજન તેહનો ભય નિવાર્યો. ૪
આદી અનાદી અરિહંત તું એક છે, દીન દયાળ છે કોણુ દુજો;
ઉદયરતન કહે પ્રગટ પ્રભૂ પાસજી, પામી ભય ભંજનો એહ પુજો. ૫

૨

ચાલોને પ્રીતમજી પ્યારા શેત્રુંજ્ય જઈએ;
શેત્રુંજ્ય જઈએ ચાલોં એ આંકણી.
શું સસારે રજા છો મુજી, દિન દિન તન છીજે;
આઠ આભની છાયા સરખી, પોતાની કીજે. ચાં ૧
જે કર્યું તે પેલાં કીજે, કાલે શી વાતો;
આણુ ચીંતવીઆં આવી પડશે, સખજાની લાતો ચાં ૨
અતુરાઈ શું ચિતમાં ચેતી, હાથે તે સાથે;
મરણુ તણા નીશાણુ મોટાં, ગાજે છે માથે. ચાં ૩
માતા મરદેવાનંદન નીરખી, ભવ સફળો કીજે;
દાનવીજો સાહેબની શેવા, એ સધળી લીજે ચાલોં ૪

શ્રી ચૈત્યવંદનો.

અથ શ્રીશાંતિનાથજીનું.

સકલ કુશલ વદતી, પુષ્કરાવર્ત મેઘો, દુરિત નિમિર
 ભાનુઃ, કલ્પવૃક્ષો પમાનઃ, ભવજલ નિધિ પોતઃ, સર્વ
 સંપત્તિ હેતુઃ, સ ભવતુ સતતંત્રઃ, શ્રેયમે શાંતિનાથઃ. ૧

સુધા સુદરવાજી જ્યોત્સ્ના, નિર્મલો કૃતદિદ્મુખઃ,
 મૃગ લક્ષ્મ્યાત્મઃ શાંત્યૈ, શાંતિનાથો છનોસ્તુતઃ. ૨

ચિદાનંદૈક રૂપાય, છનાય પરમાત્મને, પરમાત્મ પ્રદાશાય;
 નિત્યં સિદ્ધાત્મને નમઃ. ૩

અન્યથા શરણું નારિત, ત્વમેવ શરણું મમ;
 તસ્માત્કારણ્ય ભાવે ન, રક્ષ રક્ષ છનેશ્વર. ૪

પાતાલે યાનિ યિંયાનિ, યાનિ યિંયાનિ ભૂતલે;
 સ્વર્ગેપિ યાનિ યિંયાનિ, તાનિ વદે નિરંતરમ્. ૫

અથ સિદ્ધાચળજીનાં.

વીમળ કેવળ જ્ઞાન કમળા, કલોત ત્રીલુપત દિવકરં;
 સુરરાજ સંસ્તુત ચરણ પંકજ, નમો આદ્યોછનેશ્વરં. ૧

વીમલ ગીરીવર શૃંગ મંડળ, પ્રવર ગુણ ગણ લુધરં;
 સુર અસુર કીનર કોડી સેવીત, નમો. ૨

કરતી નાટક કીનરી ગણ, ગાય છત ગુણ મનહરં;
 નીર્જરા વળી નમે અહોનીશ, નમો. ૩

પુંડરીક ગણપતી સિદ્ધી સાધી, કોડી પણ મુની મનહરં;
 શ્રી વીમલ ગીરીવર શૃંગ સિધ્યા. નમો. ૪

(૨૫૦)

નીજ સાધ્ય સાધન સુર મુનીવર, કાડીઅનંત એ ગીરીવરં;
મુગતી રમણી વર્યા રંગે, નમો ૦ ૫
પાતાલ નર સુર લોક માંહી, વીમળ ગીરીવર તો પરં;
નહી અધીક તીરથ તીરથ પતી કહે, નમો ૦ ૬
ધમ વિમળ ગીરીવર શિખર મંડલુ, દુઃખ વીહંડલુ ધ્યાનએ;
નીજ શુદ્ધ સત્તા સાધનાર્થે, પરમ જ્યોતીને પામએ. ૭
જીત મોહ કોહ વીછોહ નીદ્રા, પરમ પદસ્થિત જ્યકરં;
ગિરીરાજ શેવા કરણ તત્પર, પદ્મ વીજય સુહીતકરં. ૮

૨

શ્રી શેત્રુંજય સિદ્ધ ક્ષેત્ર, દીઠે દુરગતી વારે;
ભાવ ધરીને જે ચઢે, તેને ભવ પાર ઉતારે. ૧
અનંત સિદ્ધનો એ ઠામ, સકળ તીરથનો રાય;
પુરવ નવાણું રીખવ દેવ, જ્યાં હવીયા પ્રભુ પાય. ૨
સુરજ કુંડ સોહામણો, કવડ જક્ષ અભીરામ;
નાભીરાયા કૂલ મંડણો, જીનવર કર પ્રણામ. ૩

૩

આજ દેવ અરીહંત નમુ, સમર તોર નામ;
જ્યાં જ્યાં પ્રતિમા જીત તણી, ત્યાં ત્યાં કર પરણામ. ૧
શેત્રુંજય શ્રી આદી દેવ, નેમ નમુ ગીરનાર;
તારંગે શ્રી અજીતનાથ, આણુ રીખવ બુહાર. ૨
અષ્ટાપદ ગિરિ ઉપરે, જીત સોવીશી જોડ;
મણીમય મુરત માનસું, ભરતે ભરાવી શાય. ૩
સમેત શીખર તીરથ વડો, જ્યાં વિશે જીન પાય;
વૈભાર ગિરિ ઉપરે, વીર જીનેશ્વર રાય, ૪
માંડવધડનો રાજઓ, નામે દેવ સુપાસ;

રીખવ કહે જન સમરતાં, પોહોંએ મનની આશ. ૫

૪

પદ્મ પ્રભુને વાસુપુજ્ય, દોય રાતા કહીએ;
ચંદ્રપ્રભુને સુવિધીનાથ, દો ઉજવળ લહીએ. ૧
મહીનાથ ને પાર્શ્વનાથ, દો નીલા નીરખ્યા;
મુનીસુવ્રત ને નેમનાથ, દો અંજન સરીખા. ૨
શોળે જન કંચન સમાએ, એહવા જન ચોરીશ;
ધીર વીમળ પંડિત તણો, જ્ઞાન વીમળ કહે શિશ. ૩

૫

પ્રથમ તીર્થંકર તણા હુવા, ભવ તેર કહીએ;
શાંતી તણા ભવ ખાર સાર, નવ ભવ નેમ લહીએ. ૧
હસ ભવ પાસ જીજ્ઞંસે, સતાવીશ શ્રી વીર;
ક્ષેપ તીર્થંકર ત્રીહુ ભવે, પામ્યા ભવ જલ તીર. ૨
જ્યાંથી સમકીલ ફરસીયું એ, ત્યાંથી ગણીએ તેહ;
ધીર વીમળ પંડિત તણો, જ્ઞાન વીમળ ગુણ ગેહ. ૩

૬

ખાર ગુણ અરીહાંત દેવ, પ્રણમી જે ભાવે;
સિદ્ધ આઠ ગુણ સમરતાં, દુઃખ દોહગ ભવે. ૧
આચારજ ગુણ છત્રીસ, પચવીસ ઉવઝાય;
સતાવીસ ગુણ સાધુના, જપતાં મુખ થાય. ૨
અઘોતર સય ગુણ મળીએ, એમ સમરો નવકાર;
ધીર વિમળ પંડિત તણો, નવ પ્રણમે નીત સાર. ૩

૭

પ્રહસમે ભાવ ધરી ધણો, પ્રણમું મનરે આણુંદ;
ધન વેળા ધન તે ધડી, નિરખુ પ્રણુ મુખ ચંદ. ૧

રિખભ અજીત સંભવ ભક્ષા, અભીનંદન વંદુ;	
સુમતી પદમ પ્રભુ જીનવરા, શ્રી સુપાસ જીણુંદ.	૨
ચંદ્ર પ્રભુ સુવધિ નમુ, શીતળ શ્રેયાંસ;	
વાસપુજ્ય વિમળ પ્રભુ, અનંત ધર્મ જીણુંદ.	૩
શાંતી કુંથુ અર જીનવરા. એ ત્રણ ચક્રી કહીજે;	
મહી મુનિસુત્રત પ્રભુ, નગિ નેમ જીણુંદ.	૪
પાર્શ્વ વાર નીત વદીએ, એવા જીનરે ચોતીશ;	
જ્ઞાન વિમળ સુરી પ્રણમતાં, નીત હોય જગીસ.	૫

અથ મંદીરસ્વામીનાં.

શ્રી સીમંદીર વીતરાગ, ત્રીભૂવન તમે ઉપગારી;	
શ્રી શ્રેયાંસ પીતા કુલે, ગહુ શોભા તુમારી.	૧
ધન્ય ધન્ય માતા સત્યકો, જેણે જાણે જયકારી;	
વૃષભ લાંછને વીરાજમાન, વહે નર નારી.	૨
ધનુષ પાંચસે દેહડીએ, સોહીએ સોવન વાન;	
કીરતી વીજ્ય ઉવઝાયનો, વીનય ધરે તુમ ધ્યાન.	૩

૨

શ્રી સીમંદીર જગધણી, આ ભરને આપો;	
કરણાવંત કરણા કરી, અગને વાંદવો.	૧
સકળ ભક્ત તુમે ધણી, જે હોવે અમનાથ;	
ભવોભવ હુંધું તાહરે, નહીં મેલું હવે સાથ.	૨
સયલ સંગ છંડી કરીએ, ચારિત્ર લેઈશું;	
પાય તુમારા સેવીને, સીય રંગણી લઈશું.	૩
એ અળગો મુજને ધણોએ, પુરો શ્રીમંદીર દેવ;	
ઘણાં થકી હું વીનવું, અવધારો મુજ સેવ.	૪

- શ્રીસીમંધર પરમાત્મા, શીવ સુખના દાતા;
પુખ્તવૃક્ષ વૈ વિજયે જ્યો, સર્વ જીવના ત્રાતા. ૧
- પુર્વ વિદેહે પુંડરગીરી, નયરીએ સોહે;
શ્રીશ્રેયાંસ રાગ તીર્થાં, જનિયણના મન મોહે. ૨
- ચંદ્ર સુપન નિમળ લહી, સતકી રાણી માત;
કુંથુ અરજનાંતરે, સીમંધર જીન જાત. ૩
- અનુક્રમે પ્રભુજી જનમિયા, વળી યોવન આવે;
માત પિતા હરખે કરી, રક્ષણણી પરણાવે. ૪
- ભોગવી સુખ સંસારનાં, સંજમ મન લાવે;
મુનીસુત્રન નમી અંતરે, દીક્ષા પ્રભુ પાવે. ૫
- ધાતી કર્મનો ક્ષય કરી, પામ્યા કેવળ નાણુ;
વૃષભ લંછન તે સોભતા, સર્વ ભાવના જાણુ. ૬
- ચોરાશી પ્રભુ ગણધરા, મુનીવર એકસો કોડ;
ત્રણ ભુવનમાં જોયતાં, નહી કોઇ એની જોડ. ૭
- દસ લાખ કલ્યા કેવળી, પ્રભુજીનો પરિવાર;
એક સમય ત્રણ કાળના, જાણે સર્વ વિચાર. ૮
- ઉદય પેદાણુ જીવંતરે એ, યાશે જીનવર સિદ્ધ;
જસ વિનય ગુર પ્રણમતાં, શુભ વાંછીત ફળ સિદ્ધ. ૯

અથ વીજનું.

- દુષિધ ધર્મ જાણે ઉપદિસ્યો, ચોથા અભીનંદન;
ખીજે જન્મા તે પ્રભુ, ભવ દુઃખ નિકંદન. ૧
- દુષિધ ધ્યાન તુમે પરિહરો, આદેશ દોય ધ્યાન;
ધમ પરકાર્યું સુમતિ જીતે, તે અવિધ્યા ખીજ દીન. ૨

(૨૫૪)

દોય બધન રાગ દેશ, તેહને ભવિ ભજીએ;
 મુજપરે સીતલજિન કહે, બીજ દીન શિવ ભજીએ. ૩
 જીવાજીવ પદાર્થનું, કરો નાણુ સુખણુ;
 બીજ દિને વાસુપુજ્ય પરે, લહો કેવળ નાણુ. ૪
 નિશ્ચય નય વ્યવહાર દોય, એકાંત ન મહીએ;
 અર જીન બીજ દિને ચવી, એમ જીન આગળ કહીએ. ૫
 વર્તમાન ચોવીશીએ, એમ જીન કલ્યાણુ;
 બીજ દિને કેષ પામીયાં, પ્રભુ નાણુ નિર્વાણુ. ૬
 એમ અનંત ચોવીશીએ, હુઆ બહુ કલ્યાણુ;
 જીન ઉત્તમ પદ પદ્મને, નમતાં હોય સુખ ખાંણુ. ૭

અથ જ્ઞાનપાંચમનું.

ત્રીગડે એકા વીર જીન, બાળે ભવિજન આજે;
 ત્રીકરણુશ્યું ત્રીહુ લોકજન, નીસુણો મન રાજે. ૧
 આરાધો ભલી ખાતસે, પાંચમ અબુઆળી;
 જ્ઞાન આરાધન કારણે, એહજ તિયા નીદાળી. ૨
 જ્ઞાન વિના પશુ સારિખા, જાણી એણે સંસાર;
 જ્ઞાન આરાધનથી લહે, સીવપદ સુખ શ્રીકાર. ૩
 જ્ઞાન રહીત કીયા કહી, કાંસ કુસુમ ઉપમાન;
 ભોકા લોક પ્રકાશકર, જ્ઞાન એક પરધાન. ૪
 જ્ઞાની સાસો સાસમે, કરે કર્મનો છેહ;
 પૂર્વ કોડી વરસો લગે, અજ્ઞાને કરે તેહ. ૫
 દેશ આરાધક ત્રીયા કહી, સર્વ આરાધક જ્ઞાન;
 જ્ઞાન તણો મહીમા ધણો, અંગ પાંચમે ભગવાન. ૬
 પંચ માસ લધુ પંચમી, જાવ જીવ ઉત્તમી;

(૨૫૫)

પંચ વરસ પંચ માસની, પંચમી કરેા શુભ દષ્ટી. ૭
એકાવનહી પંચનોએ, કાઉસગ્ગ લોગસ્સ કરેા;
ઉન્નમણું કરેા ભાવશું, ટાળે ભવ ફેરો. ૮
એણી પેરે પંચમી આરાધીએ, આણી ભાવ અપાર;
વરદત્ત ગુણ મંજરી પરે, રંગ વિજય લહો સાર.

અથ અષ્ટમીનું.

માઢા સુદી આઠમને દીને, વિજ્યા સુત જાઓ;
તેમ ફાગણ સુદી આઠમે, સંભવ ચવી આઠ્યો. ૧
ચૈત્ર વદની આઠમે, જનમ્યા રૂપમ જીજ્ઞંદ;
દિક્ષા પણ એ દીન લહી, હુઆ પ્રથમ મુનીચંદ. ૨
માધવ સુદિ આઠમ દીને, આઠ કર્મ કરયાં દૂર;
અભિનંદન યોયા પ્રભુ, પામ્યા સુખ ભરપુર. ૩
એહિજ આઠમ ઉજળી, જનમ્યા સુમતિ જીજ્ઞંદ;
આઠ જાતિ કળશે કરી, નહવરાવે સુરનર ધન્ન. ૪
જનમ્યા જેઠ વદી આઠમે, મુનીસુવત સ્વામી;
નેમ અસાઢ સુદી આઠમે, અષ્ટમી ગતી પામી. ૫
શ્રાવણ વદની આઠમે, નમી જનમ્યા જગ ભાણ;
તેમ શ્રાવણ સુદી આઠમે, પાસજીનો નીરવાણ. ૬
ભાદરવા વદી આઠમ દીને, ચવીયા સ્વામી સુપાસ;
જીન ઉત્તમ પદ પદ્મને સેવ્યાથી શિવ વાસ. ૭

અથ એકાદસીનું.

સાસન નામક વીરજી, પ્રભુ કેવળ પાઓ;
સંધ ચતુરવીધ યાપવા, મહાસેન વન આઓ. ૧

(૨૫૬)

- માધવ સીત એકાદશી, સોમજ દ્વીજ યજ્ઞ;
 ઇંદ્રભુતી આદે મળ્યા, એકાદશ વિજ્ઞ. ૨
- એકાદસસેં ચક્રગુણા, તેહનો પરિવાર;
 વેદ અર્થ અવજો કરે, મન અભિમાન અપાર. ૩
- જીવાદિક સંશય હરીએ, એકાદશ ગણધાર;
 વીરે થાપ્યા વંદોએ, જીન શાસન જયકાર. ૪
- મહી જન્મ અર મહી પાસ, પર ચરણ વિલાસી;
 રીખભ અજીત સુમતિ નમી, મહી ધન ધાતી વિલાસી. ૫
- પદ્મ પ્રભુ શીવવાસ પાસ, બય બવનાં તોડી;
 એકાદશી દીન આપણી, રીધ સગળી જોડી. ૬
- દશ ખેત્રે તોડુ કાળનાં, વચુસે કલ્યાણ;
 વરસ અગીઆર એકાદશી, આરાધો વરનાણ. ૮
- અગીઆર અંગ લખાવીએ, એકાદશ પાહાં;
 પુજણી ઠક્કણી વીટણી, મરસી કાગળ કાઠાં. ૮
- અગીઆર અવ્રત છાંડવાએ, વટો પડીમાં અગીઆર;
 ખીમા વિજય જીનસાસન, મફળ કરો અવતાર. ૯

શ્રી સ્તવનો. શ્રી સિદ્ધાચળનાં.

- અક્રિડુ ડંગલું બરે, શેલુંબ સામું જોહ;
 રીખવ કહે બવ કાડનાં, કમ ખપાવે તેહ. ૧
- શેલુંબ સમે તીરથ તહિ, રીખવ સમે નહી દેવ;
 ગૌતમ સરખા શુર નહી, વળી વળી વંદુ તેહ. ૨
- સીધાયળ સમર સદા, સોરઠ દેશ મોઝાર;

મનુષ્ય જનમ પામી કરી, વંદુ વાર દગર. ૩
 સોરઠ દેશમાં સંચર્યો, ન ચઢ્યો ગઢ ગીરનાર;
 સેત્રંજી નદી નાહ્યો નહી, તેનો એળે ગયો અવતાર. ૪
 સેત્રંજી નદીમાં નાહીને, મુખ આંધી મુખકોશ;
 દેવ જુગાદી પુજીએ, આજી મન સંતોષ. ૫
 જગમાં તીરથ દો વડા, સેત્રુંજય ગીરનાર;
 એક ઘડ રીખવ સમોસર્યા, એક ઘડ નેમકુમાર. ૬
 સિદ્ધાયળ સિદ્ધિ વર્યા, એહી મુનીલિંગ અનંત;
 આગે અનંતા સિદ્ધસે, પુજે ભવી ભગવંત. ૭
 સેત્રુંજય ગીરી મંડણો, મારહેવીનો નંદ;
 જુગલા ધર્મ નિવારકો, નમો યુગાદી જીણુંદ. ૮

૨

આંખડીએરે મેં આજ સેત્રુંજે દીઠોરે,
 સવા લાખ ટકાનો દહાડોરે, લાગે મને મીઠોરે;
 સફળ થયોરે મારા મનનો ઉમાંગો, વાલા મારા ભવનો સંશયમાગ્યોરે;
 નરક ત્રીજંથ ગતિ દુર નીચાના, ચરણે પ્રજુજને લાગ્યોરે.
 સેત્રુંજે દીઠો રે. આંકણી.
 માનવ ભવનો લાહો લીજે, ના દેહડી પાવન કિજેરે;
 સોના રૂપાને કુધડે વધાવી, તેમ પ્રદક્ષિણા દિજેરે. સેત્રુંજે. ૨
 દુધડે પખાળીને કેસર ઘોળી ના શ્રી આદેશ્વર પુન્યારે;
 શ્રી સિદ્ધાયળ નયણે જોતાં, ના મવાસી ધુન્યારે. સેત્રુંજે. ૩
 શ્રી મુખ સુધર્મા સુરપતી આગે, ના. જીરજીણુંદ એમ બોલેરે;
 ત્રણ જીવનમાં તીરથ મોટું, નહીં કોઈ સેત્રુંજ તોલેરે. સેત્રુંજે. ૪
 ધંદ્ર સરીખા એ તારથની, ના. આકરી ચીત્રમાં ચાહેરે;
 કાશાની પોત કાશ્વર માલી, સર / કુડમાં નાહેરે. સેત્રુંજે. ૫

(૨૫૮)

કાંકરે કાંકરે શ્રી સિદ્ધજેત્રે, વા. સાધુ અનંતા સિધ્ધારે;
તે માટે એ તીરથ મોટું, ઉદ્ધાર અનંતા કીધારે. સેત્રુંજે. ૬
નાભીરાયા સુત નજરે જોતાં, વા. મેહ અમીરસ પુઠ્યારે;
ઉદયરત્ન ઠહે આજ મારે પોતે, શ્રી આદેસર તુઠ્યારે. સેત્રુંજે. ૭

૩

વિમલાચળ વિમલા પ્રાણી, સીતળ તર હાયા ઠરાણી;
રસ વેધક કંચન ખાણી, કહે ધંદ્ર સુણે ધંદ્રાણી.
સનેહી સંત એ ગેરી સેવો, ચૈદ્ર જેત્રમાં તિરથ નહીં એવો. સ.
પટ્ટરી પાળી ઉત્તરીએ, છટ્ટ અટ્ટમ કાયા કશીએ;
મોહ મલ્લના સામા ધરીએ, વિમલાચલ વેગે વશીએ. સં સં
અન્ય થાનક કર્મ જે કરીએ, તેહીમ ગેરી હેઠા હરીએ;
પાછલ પરદક્ષણા ફરીએ, ભવજલ નિધિ હેલા તરીએ. સં સં
શિવ મંદિર ચડવા કાળે, સોપાનની પાંતી ગિરાળે;
ચડતાં સમકિતિ જાળે, દ્વરમવ્યાભવ્ય તે લાળે. સં સં
ખાંડવ પમુહા કેઈ સંતા, આદેશ્વર ધ્યાન ધરંતા;
પરમાતમ ભાવ બજંતા, સિદ્ધાચળ સિદ્ધ અનંતા. સં સં
પટ્ટ ગાસી ધ્યાન ધરાવે, સુક રાગનું રાજ નિપાવે;
જહીરંતર શત્રુ હરાવે, સેત્રુંજે નામ ધરાવે. સં સં
પ્રાણી ધ્યાને બળે ગેરી સાચો, તિર્થંકર નામ નહીં કાચો;
મોહરાયને લાગે તમાચો, શુભવીર વિલમગીરી સાચો. સં સં

૪

આવો સખી સિધ્ધાચળ જઈએ, ગેરીવર ભેટી સુખ લહીએ;
જો જન આણ્યા શું રહીએ, આવો સખી સિધ્ધાચળ જઈએ.
સિદ્ધ અનંતાનો ઠામ, એવી જનવરની વાણ;
જાણે આગમના જાણ. આવો સખી. ૧

(૨૫૬)

એ જેરીના ગુણ કહું કેતા, પાર ન પામે કેવળી લેતા;
 કોડ પુરવ દેશના હેતા, આવો સખી૦ ૨
 સંધની પ્રેમાશા આવે, રાજનગરનો સંધ લાવે;
 જાત્રા નવાણું કરે ભાવે. આવો સખી૦ ૩
 જાતા નવાણું કરો ભાવે, એહવો અવસર ફરી નાવે;
 આતમ શિવપુરમાં જાવે. આવો સખી૦ ૪
 જાત્રાની હુશો છે ભારી, લાગી અનુભવની ટાળી;
 જેરીવર દરિસન બલીહારી. આવો સખી૦ ૫
 અઢારસેં સત્યાશી વરસે, જેરી ગુણ ગાયા મન હરખે;
 મણીઉઘોત જેરી ગુણ ગણશે. આવો સખી૦

૫

સિદ્ધાચળ જેરી ભેટ્યારે, ધન્ય ભાગ્ય અમારાં. એ આંકણી.
 એ જેરીવરનો મે'મા મોટો, કેહેતાં ન આવે પારા;
 રાયણ રીખમ સમોસર્યા સ્વામી, પુરવ નવાણું વારારે. ધન૦ સિ૦ ૧
 મુળનાયક શ્રી આદિજીનેશ્વર, ચોંમુખ પ્રતિમા ચારા;
 અષ્ટ દ્રવ્ય પુજે ભવિભાવે, સમકિત મુક્ત આધારારે. ધન૦ સિ૦ ૨
 ભાવ ભગતિશું પ્રભુ ગુણ ગાતાં, અપના જનમ મુધારા;
 જાત્રા કરી ભવિજન શુભ ભાવે, નરકગતિ દુરગતિ વારારે. ધ૦ સિ૦ ૩
 દૂર દેશાંતરથી હું આવ્યો, શ્રવણે સુણી ગુણ તેરા;
 પતીલ ઉધારેને વિશ્વ તુમારો, એ તિરથ જગ સારારે. ધ૦ સિ૦ ૪
 અઢારસેં ત્યાસી માસ અષાઢો, વદ આઠમ ભોમવાર;
 પ્રભુકે ચરણ પસાયથી સંધમાં, ખેમારતન પ્રભુ પ્યારારે. ધ૦ સિ૦ ૫

૬

માફ મન મોહુરે શ્રી સીદ્ધાચળેરે, માફ મન મોહુરે શ્રી વીમળાચળેરે;
 દેખીને હરખિત હોય, વિધિશુ કિન્હે જાત્રા એહનીરે;

ભવ ભવના દુઃખ જ્ય.

મા૩૦ ૧

પંચમે આરેરે પાવન કારણેરે, એ સમો તિરથ ન કાય;

મોટા મહીમારે જગમાં એહનોરે, આ ભરતે અહીયાં જ્ય. મા૩૦ ૨

એ મિરી આવ્યારે જિનવર ગણધરે, સિધ્યા સાધુ અનંત;

કહણ કરમ પણુ એ ગિરી કરસતારે, હોવે કરમનિ શાંત. મા૩૦ ૩

જૈન ધર્મ તે સાચો જાણીનેરે, માનવ તિરથ એ સ્તંભ;

સુરીનર કીંનર નૃપ વિદ્યાધરારે, કરતા નાટા હોરંગ. મા૩૦ ૪

ધન ધન દાહાડોરે ધન વેળા ધડીરે, ધરીએ રૂદ્ધ મોઝાર;

જ્ઞાન વિમળસુરી ગુણુ એના ધણુરે, કહેતાં ન આવેરે પાર. મા૩૦ ૫

૭

(સેલુગર તું શીદને આવ્યો. એ દેશી.)

આવો ગિરી સીદ્ધાયલ જઈએ, પાપ હરી નિરમલ યદ્યએ;

કુમતી કદાગરને તજીએ, આવો ઝીરી સીધાયલ જઈએ. ૧

તારણુ તિરથ દો કહીએ, થાવર જંગમને લહીએ;

લોકોતરને નિત ભજીએ. આવો ૨

પરમપદ અલ્પવાણુ પય ચરીએ, પુન્ય ધણું લાભે ભરીએ;

સિદ્ધ અનંતા કાંકરીએ. આવો ૩

સોના રૂપાને કુલે, મુગતાદલ અમુલખ મુલે;

પુજીને નામ નહીં જુલે. આવો ૪

ચડીએ ગિરીવર અનુકમે, અંતર ધ્યાન રશે રમીએ;

મરદેવ નંદને નમીએ. આવો ૫

રાયણુ હેઠલ જિનરાયા, પુરવનવાણું ધ્યાં આયા;

લગી લગી તસ પ્રણમું પાસા. આવો ૬

સુરજ કુંડમાં જળે નાહાસું, હેરણુ ખીરોદક આણું;

(૨૬૨)

આંગી રચી જિન ગુણ ગાથું, આવો ૭
 તિરથ દરશનને ફરીએ, જોગ ઉપાધી દુર કરીએ;
 લાભ અનંતો એણું પ્રેરીએ. આવો ૮
 ગામ બગોદરેથી આવ, સંઘવી સંઘવણ મન ભાવે;
 જિનગુણ માળા કંઠે ઢાવે. આવો ૯
 ઝોમણીશે જીલોતર વરશે, ઉજલ પોસની જઠ દીવસે;
 જિનવર ભેટી મન ઉત્તસે. આવો ૧૦
 દેવકી નદન અનુમરીએ, ઉલખા ઝાલે જળ જરીએ;
 સિદ્ધિયા કાઉસગ ધરીએ. આવો ૧૧
 બાંધ દુંગર ચિત્ત લાયા, શીવધડી સિતલ ઢાયા.
 જાણુ માવડસી માયા. આવો ૧૨
 વિમલાચળ ફરસે પ્રાણી, જીવ ભવિક હોવે નાણી;
 રીખમ કહે વરે શીવરાણી. આવો ૧૩

૮

શીરે સિદ્ધાચળ બેઠવા, મુજ મન અધિક ઉભાયો;
 રીખવદેવ પુજા કરી, નીજે ભવ તણો લાહો. શીરે ૧
 ગણીગય મુરત રીખબની, નિપાએ આભિરામ;
 જીવન કરાવ્યાં કનકનાં, રાખ્યાં ભરને નામ. શીરે ૨
 નેમ નિના તેવીસ પ્રભુ, આવ્યા સિદ્ધ ખેત્ર જાણી;
 સેત્રુંજ સમે તિરથ નહીં, બોદ્યા શ્રી મંદિર વાણી. શીરે ૩
 પુરવ નવાણું સમેસયાં, રવામી રીખવ જીવુંદ;
 રાગ પાડવ મુગને મથા, પામ્યા જરમાનંદ. શીરે ૪
 પુરવ પુરવ પરાઉલે, પુડરીક ગેરી પામ્યો;
 કાંતિજિગ્ય હરખે કરી, શ્રી સિદ્ધાચળ ગાયો. શીરે ૫

(જશૌદા માવડી એ દેશી.)

જનના નવાણું કરીએ વિમલગિરિ, જનના નવાણું કરીએ.એ આંકળી.
 પુરવ નવાણું વાર શેત્રુંજગિરિ, રિખભ જિજ્ઞાસ સમોસરીએ. વિ૦૧
 કોડ સહસ બવ પાતક તુટે, શેત્રુંજ સાદ્યમો ડગ ભરીએ વિ૦૨
 સાત છટ્ટ દોય અઠમ તપસ્યા, કરી ચઢીએ ગિરિવરીએ. વિ૦૩
 પુડરીક પદ જપીએ હરખે, અધ્યવસાય શુભ ધરીએ. વિ૦૪
 પાપી અભવ્ય ન નજરે દેખે, હિસંકપણુ ઉદ્ધરીએ. વિ૦૫
 ભુઈ સંથારો ને નારી તણા સંગ, દુર થકી પરિહરીએ. વિ૦૬
 સચિત પરિહારીને એકલ આહારી, ગુરુ સાથે પદ ચરીએ. વિ૦૭
 પડિકમણા દોય વિધિશું કરીએ, પાપ પડવ વિખરીએ. વિ૦૮
 કળી કાલે એ તિરથ મોહોટું, પ્રવહણુ જીમ ભવ દરીએ. વિ૦૯
 ઉત્તમ એ મિરિવર સેવતા, પદ્ય કહે ભવ તરીએ. વિમલ૦૧૦

અથ શ્રી ઋષભદેવનું.

૩૫૭ જીનેશ્વર પ્રીતમ માહરોરે, આર ન ચાહુરે કંત;
 રીજ્યો સાહેબ સંગ ન પરિ હરેરે, ભાંગે સાદિ અનંત. ૩૫૭. ૧
 પ્રીત સગાઇ જગમાં સહુ કરેરે, પ્રીત સગાઇ ન કોય;
 પ્રીત સમાઇરે નિરૂપાધિક કહીરે, સોપાધિક ધન ખોય. ૩૫૭. ૨
 કોઇ કંત કારણુ કાષ્ટ બક્ષણુ કરેરે, મલસું કંતને ધાય;
 એ મેલો નવિ કહિયે સંભવેરે, મેલો ઠામ ન ઠાય. ૩૫૭. ૩
 કોઈ પતિ રંજન અતિ ધણો તપ કરેરે, પતિરંજન તનતાપ;
 એ પતિ રંજન એ નવિ ચિત્ત ધર્મુરે, રંજન ધાતુ મિલાપ. ૩૫૭. ૪
 કોઇ કહે લીલારે અલખ લલખ તણીરે, લખપૂરે મન આશ;
 દોષ રહિતને લીલા નવિ ધરેરે, લીલી દોષ વિલાસ. ૩૫૭. ૫

(૨૬૩)

ચિત્ત પ્રસન્નેરે પૂજન ફલ કહ્યુંરે, પૂજ અખંડિત એહ;
કપટ રહિત યષ્ઠ આતમ અરપણારે, આનંદધન પદ રેહ. રૂપભ. ૬

૨

જગજીવન જગ વાલહો, મર દેવીનો નંદ લાલરે;
મુખ દીઠે સુખ ઉપજે, દર્શન અતિ આનંદ લાલરે. જ. ૧
આંખડી અંધુજ પાંખડી, અટમી શશિ સમ ભાલ લાલરે;
વદન તે સારદ ચંદલો, વાણી અતિ રસાલ લાલરે. જ. ૨
લક્ષણ અંગે વિરાજતા, અડહીય સહસ ઉદાર લાલરે;
રેખાકર ચરણાદીકે, અભ્યંતર નહી પાર લાલરે. જ. ૩
ઈંદ્ર ચંદ્ર રવિ ગિરી તણા, ગુણુ લઘ ધડીયું અંગ લાલરે;
ભાગ્ય કીઠાં યકી આવીયું, અચરિજ એહ ઉતંગ લાલરે. જ. ૪
ગુણુ સધળા અંગે કર્યા, દૂર કર્યા સવિ દોષ લાલરે;
વાચક જસ વિજયે થુણ્યો, દેજો સુખનો પોખ લાલરે. જ. ૫

અથ શ્રી અજીતનાથજીનું.

(અનંતજીન આપજેરે. એ દશી.)

જ્ઞાનાદિક ગુણુ સંપદારે, તુજ અનંત અપાર;
તે સાંભળતાં ઉપનીરે, રૂચિ તેણે પાર ઉતાર.
અજીત જીન તારજેરે, તારજે દીન દયાલ; અ. ૧
જે જે કારણુ જેહનારે, સાગમી સંજોગ;
મલતાં કારજ નીપજેરે, કર્તા તણે પ્રયોગ. અ. ૨
કાર્ય સિદ્ધિ કર્તા વસુરે, લહી કારણુ સયોગ;
નિજ પદ કારક પ્રભુ મળ્યારે, હોય નિગિતહ ભોગ. અ. ૩
અજકલ ગત કેસરી લહેરે, નિજ પદ સિંહ નિહાલ.
લેમ પ્રભુ ભક્તે ભવિ લહેરે, આતમ શક્તિ સંભાલ. અ. ૪

(૨૬૪)

કારણુ પદ કર્તા પણેરે, કરી આરોપ અમેદ;	
નિજ પદ અર્થા પ્રભુ થકારે, કરે અનેક ઉમેદ.	અ. ૫
એવા પરમાતમ પ્રભુરે, પરમાનંદ સ્વરૂપ;	
સ્યાદવાદ સત્તા રસીરે, અમલ અખંડ અનૂપ.	અ. ૬
આરોપીત સૂખ બ્રમ ટળ્યોરે, ભાર્યો અવ્યાયાધ;	
સમર્યો અભિલાષી પણેરે, કર્તા સાધન સાધ્ય.	અ. ૭
આહકતા સ્વામીત્વતારે, વ્યાપક ભોક્તા ભાવ;	
કારણતાં કારણ દર્શારે, સકલ ગ્રહા નિજ ભાવ.	અ. ૮
શ્રદ્ધા ભાસન રમણુતારે, દાનાદિક પરિણામ;	
સકલ થયા સત્તારસીરે, જીતાર દર્શન પામ.	અ. ૯
તેણે નિર્ધાનક માહણ્યારે, વૈધ ગોપ આધાર;	
દેવચંદ્ર સુખ સાગરે, ભાવ ધર્મ દાતાર.	અ. ૧૦

અથ શ્રી સંભવનાથજીનું.

સાહિબ સાંભળોરે, સંભવ અરજ અમારી;
 ભવો ભવ હું ભમ્યોરે, ન ત્રહિ સેવા તુમારી.
 નરક નિગોદમારે, તિહાં હું ગહુ ભવ ભમીઓ;
 તુમ વિના દુખ સહ્યારે, અહનિસ કોધે ધમધમિયો. સા. ૧
 ઇન્દ્રિય વસ પડ્યોરે. પાળ્યાં પ્રત નવિ સસે;
 ત્રસપણુ નવિ ગણ્યારે, હણ્યોયા થાવર હુંસે.
 પ્રત ચિત્ત નવી ધર્યાંરે, બીજું સાચું ન જોઈયું;
 પાપની ગોઠીરે, તિહાં મેં હણડલું જોઈયું. સા. ૨
 ચોરી મેં કરીરે, ચ ઉવિહ અદત ન દાઈયું;
 શ્રી જીન આણુશુરે, મેં નવી સંજમ પાઈયું.
 મધુકર તણી પદેરે, સુદ ન આહાર ગવેખ્યો;

(૨૬૫)

રસના લાલચેરે, નીરય પીંડ ઉવેખ્યો. સાં ૩
 નર ભવ દોહિલોરે, પાંખી મોહ વસ પડિયો;
 પરસ્ત્રી દેખીનેરે, મુજ મન તિહાં જઘ અડિગ્યો.
 કામ ન કો સચ્ચાંરે, પાપે પીંડ મેં ભરીગ્યો;
 શુદ્ધ બુદ્ધ નવિ રહિરે, તેણે નાવ આતમ તરીયો. સાં ૪
 લક્ષ્મીની લાલચેરે, મેં અહુ દીનતા દાખી;
 તોપણ નવી મરીરે, મલી તો નવી રહી રાખી.
 જે જન અભિજ્ઞેરે, તેતો તેહથી નાસે;
 તૃણ સમ જે ગણેરે, તેહને નિત રહે પાસે. સાં ૫
 ધન ધન તે નરારે, એહના મોહ વિછોડી;
 વિષય નિવારીનેરે, જેહને ધર્મમાં જોડી.
 અભક્ષ તે મેં ભખ્યારે, રાત્રી ભોજન કિધાં;
 વ્રત છ નવિ પાળીયારે, જેહવાં મુજથી લીધાં. સાં ૬
 એમ અનંત ભવ હું ભખ્યોરે, ભમતા સાહિય મલિયો;
 તુમ વિના કાણુ દિયેરે, બોધ રચણ મુજ જળીયો.
 સંભવ આપજોરે, ચરણ કમલ તુમ સેવા;
 નય એમ વિનવેરે, સુણજો દેવાધી દેવા. સાં ૭

અથ સીમંધર સ્વામિનું.

સુણો અંદાજી, સીમંધર પરમાતમ પાસે જાળ્યો;
 મુજ વિનતડી, પ્રેમ ધરીને એણિપેરે તુમે સંભળાવજો.
 જે તણુ જીવનનો નાયક છે, જસ ચોસઠ ઇંદ્ર પાયક છે;
 માન દરિસણુ જેહને ખાચક છે. સુણો. ૧
 જસ કંચન વરણી કાયા છે, જસ ધોરી લંછન પાયા છે;

પુંડરિકગિણિ નગરીનો રાયા છે. સુણો. ૨
 ત્યાર પર્વદા માંહી ખિરાજે છે, જસ ચોત્રીસ અતિશય છાજે છે;
 ગુણ પાંત્રીસ વાણીયે ગાજે છે. સુણો. ૩
 ભવિજનને તે પડી બોહે છે, તુમ અધિક શિતળ ગુણ સોહે છે;
 રૂપ દેખી ભવિજન મોહે છે. સુણો. ૪
 તુમ શેવા કરવા રસીઓ છું, પણ ભરતમાં દૂરે વસીઓ છું;
 મહા મોહરાય કર ફસીઓ છું. સુણો. ૫
 પણ સાહીય ચિત્તમાં ધરીઓ છે, તુમ આણા ખડગ કરમદીઓ છે;
 પણ કાંઈક મુજથી ડરીઓ છે. સુણો. ૬
 જન લિતગ પુંક હવે પુરો, કહે પદ્મવિનય થાઉ શુરો;
 તો વાધે મુજમન અતિ તુરો. સુણો. ૭

અથ શ્રી સિદ્ધમગવાનનું.

(સિદ્ધની શોભા શી કહું. એ દેશી.)

સિદ્ધ જગત શિરે શોભતા, રમતા આતિમરામ;
 લક્ષ્મી લીલાની લેહેરમાં, સુખીયા છે શીવ ઠામ. સિં ૧
 માહાનંદ અમ્રત પદ નમો, સિદ્ધિ કેવળ નામ;
 અપુનર્ભવ ખલ પદ વળી, અક્ષય સુખ વિશ્રામ. સિં ૨
 સંશ્રે નિશ્રે અક્ષરા, દુઃખ સમસ્તની હાંણુ;
 નિવૃત્તી અપ વર્ગતા, મોક્ષ મુગતી નિરવાણુ. સિં ૩
 અચલ મહોદય પદ લહું, જોતાં જગતના ઠાઠ;
 નિજ નિજ રૂપેરે જુગુઆ, વિલાં કર્મ તે આઠ. સિં ૪
 અગુર લઘુ અવગાહના, નામે વિકસે વદન;
 શ્રી સુભતીરને વંદતાં, રહિએ સુખમાં મગન. સિં ૫

(૨૬૭)

અથ શ્રી બાહુજીનનું.

સાહેબ બાહુ જીનેશ્વર વિનવું, વિનતડી અવધાર હો;
સાહેબ ભવ ભયથી હું ઉભગો, હવે ભવપાર ઉતાર હો. સા. ૦ બા. ૦ ૧
સાહેબ તુમ સરીખા મુજ શીર છતે, કર્મ કરે કીમ જોર હો;
સાહેબ જીનંગતજો ભય તીહાં નહીં, જીહાં વનવિચરે મોરહો, સા. બા. ૨
સાહેબ જીહાં રવી તેજે જળહજે, તીહાં કેમ રહે અધકારહો;
સાહેબ કેશરી જીહાં કીડા કરે, તીહાં નહીં ગજનો પ્રચારહો. સા. બા. ૩
સાહેબ તીમ જો તુમે મુજ મન રમે, તો નાસે દુરીત સંભારહો;
સાહેબ વહવિજય સુસીમા પુરી, રાય સુગ્રીવ મહાર હો. સા. બા. ૪
સાહેબ હરજી લાંછન એમ મેં સ્તવ્યો, મોહની રાણીનો કંતહો;
સાહેબ વિજયા નંદન મુજ દીયો, જસ કહે સુખ અનંતહો. સા. બા. ૫

અથ દીવાલિનૂ સ્તવન.

(વાલાજીની વાટડી અમે જોતાંરે. દેશી.)

જય જીનવર જગ હિતકારીરે, કરે શેવા સુર અવતારીરે;
ગાતમ પમુહા ગણધારી, સનેહી વીરજી જયકારીરે. ૧
અંતરંગ રિપુને ત્રાશેરે, તપ કોપાટોપેં નિવાસેરે;
લજી કેવળનાંજી ઉદ્ધાસે. સનેહી. ૨
કટીલકે વાદ વદાયરે, પજી જીન સાથે ન ધટાયરે;
તિજી હરી લાંછન પ્રજી પાય. સનેહી. ૩
સવિ સુર વહુ ચેષ્ટ ચેષ્ટકારારે, જળ પંકજની પેરે ન્યારારે;
તજી તૃષ્ણા ભોગ વિકારા. સનેહી. ૪
પ્રજી દેશના અમૃત ધારારે, જીન ધર્મ વિષે રથ કારારે;
જેજી તાર્યા મેષ કુમારા. સનેહી. ૫

(૨૬૮)

ગૌતમને કેવળ આશીરે, વર્ષા સાંતીએ શિવ વરમાળીરે;
કરે ઉત્તમ લોક દીવાળી. સનેહી. ૬
આંતરંગ અલગ નીવારીરે, શુભ સજ્જનને ઉપગારીરે;
કહે વીર વિભુ હિતકારી. સનેહી. ૭

૨

મારે દીવાળીરે થઇ આજ, જિન મુખ જોવાને;
સર્થાં સર્થારે શેવકનાં કાજ, ભવ દુઃખ ખોવાને. ટેક.
મહાવીર સ્વામી મુગતે પહોંત્યા, ગૌતમ કેવળજ્ઞાનરે;
ધન અભાવશ્યા દીવાળી મારે, વિર પ્રભુ નિર્વાણુ. જિન૦ ૧
આરીત્ર પાળ્યા નિર્મળાને, ટાળ્યા વિષય કષાયરે;
એવા મુનિને વંદીએ તો, ઉતારે ભવપાર. જિન૦ ૨
પાકુળ વૈર્યા વિરજીને, તારી ચંદન યાગારે;
કેવળ લઘ પ્રભુ મુગતે પહોંત્યા, જ્ઞામ્યા ભક્તો પાર. જિન૦ ૩
એવા મુનિને વંદીએ જે, પંચ જ્ઞાને ધરતારે;
સમવસરણુ દેધ દેશનારે, પ્રભુ તાર્યા નરને નાર. જિન૦ ૪
ચોવીસમા જીનેશ્વરને, મુક્તિ તણા દાતારે;
કરજોડી કવી એમ ભણેરે, પ્રભુ દુનીઆં ફેરો ટાળ. જિન૦ ૫

અથ વર્ધમાન જિનનું.

ગીરચારે ગુણુ તુમ તણા, શ્રી વર્ધમાન જીનનાયારે;
સુણુતાં શ્રવણે અમી ઝરે, માહરી નિર્મલ થાયે કાપારે. ગી૦ ૧
તુમ ગુણુ ગણુ ગંગા જળે, હું ઝીલો નીરમળ યાગિરે;
આવર ન ધંધો આદર, નિશ દીન તોરાં ગુણુ ગાઉરે. ગી૦ ૨
ઝીલ્યા જે ગંગા જળે, તે છીલર જલ નવી પેસેરે;
જે માલતી ફુલે મોહીયા, તે આવલ જમ નવિ ખેસેર. ગી૦ ૩

(૨૬૯)

એમ અમે તુમ ગુણ ગોઠણું, રંગે રાખ્યા ને વળી ગામ્યારે;
તે દેમ પરસુર આદર, જે પરનારી વસ રાખ્યારે. ગી० ૪
તું ગતિ તું મતિ આશરો, તું આલંબન મુજ પ્યારોરે;
વાચક જશ કહે માણ્યારે, તું જીવ જીવન આધારોરે. ગી० ૫

૨

સીધારથનારે નંદન વીનવું, વીનતડી અવધાર;
બવ મંડપમારે નાટક નાચીઓ, હવે મુજદાન દેવરાય. સીધાં ૧
ત્રણ રતન મુજ આપો તતજી, જેમ નાવે સંતાપ;
દાન દેવતાંરે પ્રભુ કસુર કિસિ, આપો પદવી આપ. સીધાં ૨
ચરણ અંગુઠે તે મેર કંપાવીઆ, તોડયાં સુરનાજ માન;
અષ્ટ કરમના તે ઝઘડા જીતવા, દીધાં વરશીદાન. સીધાં ૩
સાસન નાયક સીવ સુખ દાયક, ત્રીસલા કુખે રતન;
સીધારથનારે તુમે દીપાવીઓ, પ્રભુજ વંશ ધન ધન. સીધાં ૪
વાચક શેખર કારતિ વિજય ગુર, પ્રભુમું તાસ પસાય;
ધરમ તણા એ જીન ચોવીસના નિય વીજે ગુણ ગાય. સીધાં ૫

૩

(વીમળાચળ વેગે વધાવો એ દેશી.)

અગિમાશી પારણું આવે, કરી નિતી નીજ ઘેર જાવે;
પ્રીયા પુમને વાત જણાવે, પરકુલ જરી પથરાવેરે.
મહાવીર પ્રભુ ઘેર આવે, જીવન કાઠ બાવના બાવે; માં ૧
ઉભી શેરીએ જાળ છંદકાવે, જાવ કેતકી કુલ જીજાવે.
નીજ ઘર તોરણ બંધાવે, મેવા મીઠાઇ માળ બસામે. માં ૨
અરિદાને દાનજ દીજે, દેતાં ને દેખી રીજે;
ખટ માસિ રાગ હરિજે, રાગે દાયક બવ ત્રીજેરે. માં ૩

(૨૭૦)

તે જીનવર સનમુખ જાવું, મુજ મંદિરીએ પધરાવું;
 પારણું બત્રી ભક્તિ કરાવું, જીગતે જીન પુજા રચાવું. માં ૪
 પછે પ્રભુને વોળાવા જઈશું, કર જોડી સામા રહીશું;
 નમી વંદી પાવન થઈશું, વીરતી અતી રંજે વહીશું. માં ૫
 દયા દાન ખીમા શીલ ધરશું, ઉપદેશ સજનને કરશું;
 સત્ય જ્ઞાન દીશા અનુસરશું, અનુકંપા લક્ષણ વરશું. માં ૬
 એમ જીરણ શેઠ વદંતા, પરીણામની ધારે ચઢંતાં;
 શ્રાવકની સીમે ઠરંતાં, દેવ દુહ્લભી નાદ સુણંતાં. માં ૭
 કરી આયુ પુરણ શુભ ભાવે, સુર લોક અચ્યુતે જાવે;
 સાતા વેદની સુખ પાવે, શુભ વીર વચન રસ ગાવે. માં ૮

૪

(રાગ ધન્યાસી તેતરીયાની દેશી.)

વંદો વોર જિનેશ્વર રાયા, ત્રિસલા દેવી જાયા;રે;
 હરી લંછન કંચન કાયા, અમર વધુ હુલારાયા. વં. ૧
 ખાલપણે સુરગીરી ડોલાયા, અહિ વેતાલ હરાયા;રે;
 ઇંદ્ર કહણ વ્યાકરણ નીપાયા, પંડિત વિસ્મય પાયા. વં. ૨
 ત્રીસ વરસ ધરવાસ રહાયા, સંજમર્યું લય લાયા;રે;
 ખાર વરસ તપ કર્મ ખપાયા, કેવલ નાણુ ઉપાયા. વં. ૩
 ખાયક રિદ્ધિ અનંતી પાયા, અતિશય અધિક સુહાયા;રે;
 ચાર રૂપ કરી ધર્મ ખતાયા, ચઉવિહ સુર ગુણ ગાયા. વં. ૪
 ત્રીન ભુવનમેં આણુ મનાયા, દિશ હોય છત્ર ધરાયા;રે;
 રૂપ કનકમણિ ગઢ વિરચાયા, નિર્ઘેય નામ ધરાયા. વં. ૫
 રચણ સિંહાસન એસન ઠાયા, દુહ્લહિ નાદ વજ્રયા;રે;
 દાનવ માનવ વાસ વસાયા, ભક્તે શિશ નમાયા. વં. ૬

પ્રભુ ગુણ ગણ ગંગાજલ નાહ્યા, પાવન તેહની કાચારે;
પંડિત ક્ષમા વિનય સુપસાયા, સેવકજન સુખદાચારે. વં. ૭

અથ શ્રી ધર્મનાથ જિનું.

હારે મારે જોખનીયાનો લટકો દહાડા ચારજો એ દેશી.

હારે મારે ધર્મ જીવંદશું લાગી પૂરણ પ્રીતજો,
જીવડલો લલચાણો જિનજીની ઓલગેરેલો;
હારે મુને યાશે કાંઈક સમે પ્રભુ સુપ્રસન્નજો,
વાતડલો મહારીરે સવી યાસે વગેરેલો. ૧

હારે પ્રભુ દુરીજનનો ભંભેયો માહરો નાથજો,
ઓળવસ્યે નહીં ક્યારે કીધી ચાકરીરે લોલ;
હારે મારા સ્વામી સરખો કુણ છે દુનિયા માંહજો,
જઈએ રે જીમ તેહને ધર આસ્યા કરિરેલો. ૨

હારે જસ સેવા સેતી સ્વારથની નહી સીદ્ધજો,
હાલીરે શી કરવી તેહથી ગોઠડીરેલો;
હારે કાંઈ જીહું ખાય તે મીઠાઇને માટેજો,
કાંઈરે પરમારથ વીણુ નહી પ્રીતડીરેલો. ૩

હારે અંતરજમી જીવન પ્રાણુઆધારજો,
વાયોરે નવી જાણ્યો કલ્પિયુગ વાયરોરેલો;
હારે લાયક નાયક ભગતવહલ ભગવંતજો,
વારેરે ગુણ કેરો સાહિબ સાચરેલો. ૪

હારે લાગી મુજને તાહરી માયા જોર જો,
અલગારે રજાથી હોય ઓસંગલોરેલો;
હારે કુણ જાણે અંતરગતની વિણુ મહારાજજો,
હેજેરે હસી બોલો છાંડી આંખજોરેલો. ૫

હાંરે તારે મુખને મટકે અટક્યું માહરું મનને.
 આખડલી અણીયાલી કામણગારડીરેલો;
 હાંરે મારા નયણ લંપટ જોવે ખીણખીણ તુઝને,
 રાતેરે પ્રભુ રૂપે ન રહે વારીયોરેલો. ૬
 હાંરે પ્રભુ અલગા તોપણ જાણજ્યો કરીને હજુરજો,
 તાહરીરે બલીહારો હું જાઉં વારજોરેલો;
 હાંરે કવિ રૂપ વિયુધનો મોહન કરે અરદાસજો.
 ગિર્યાથી મન આણી ઉઘટ અતી ધણેરેલો. ૭

અથ શ્રી અનંતનાથજિનું.

ધાર તરવારની સોહિલી દોહિલી, ચઉદમા જીનતણી ચરણ સેવા;
 ધારપર નાયતાં દેખ જાજીગરા, સેવના ધારપર રહે ન દેવા. ધા૦ ૧
 એક કહે સેવીએ વિવિધ કીરીયા કરી, ફલ અનેકાંત લોચન ન દેખે;
 ફલ અનેકાંત કીરીયા કરી બાપડ, રડવડે ચાર ગતિ માંહિ લેખે. ધા૦ ૨
 ગચ્છના ભેદ જાહુ નયણ નિહાળતાં, તત્તની વાત કરતાં ન લાજે;
 ઉદર ભરણાદિ નિજ કાજ કરતાં થકાં, મોહ નડીયા કલિકાલરાજે. ધા૦ ૩
 વચન નિરપેક્ષ વ્યવહાર જુઠો કલો, વચન સાપેક્ષ વ્યવહાર સાચો;
 વચન નિરપેક્ષ વ્યવહાર સંસાર ફલ, સાંભળી આદરી કાંઈ રાચો. ધા૦ ૪
 દેવ ગુરુ ધર્મની શુદ્ધી કહો કીમ રહે, કીમ રહે શુદ્ધ શ્રદ્ધાન આણો;
 શુદ્ધ શ્રદ્ધાન વિષુ સર્વ કીરીયા કરી, છારપર લીંપણો સરસ જાણો. ધા૦ ૫
 પાપ નહીં કોઈ ઉત્સવ ભાષણ જિસો, ધર્મ નહીં કોઈ જગ સૂત્રસરિખો;
 સૂત્ર અનુસાર જે ભવિક કીરિયા કરે, તેહનો શુદ્ધ ચારિત્ર પરિખો. ધા૦ ૬
 એહ ઉપદેશનું સાર સંક્ષેપથી, જે નરા ચિત્તમાં નિલ ધ્યાવે;
 તે નરા દિવ્ય બહુ કાલ સુખ અનુભવી, નિયત આનંદધન રાજ પાવે. ધા૦ ૭

(૨૭૩)

અથ શ્રી શંખેશ્વરજીનું.

આંતરજ્ઞમી સુણ અલવેસર, મહિમા ત્રિજગ તુમારો;
 સાંભળીને આવ્યો હું તીરેં, જનમ મરણ દુઃખ વારો.
 સેવક અરજ કરેછે રાજ, અમને શીવ સુખ આપો; ૧ એ આંકણી.
 સહુકોનાં મન વંધીત પુરો, ચિંતા સહુની ચુરો;
 એહવું ખિરદ છે રાજ તુગારં, કેમ રાખોછો દુરેં. સે૦ ૨
 સેવકને વલવલતો દેખી, મનમાં મહેર ન ધરશો;
 કરૂણાસાગર કેમ કેહેવાશો, જો ઉપગાર ન કરશો. સે૦ ૩
 લટપટનું હવે કામ નહીંછે, પ્રત્યક્ષ દરિસણ દીજો;
 ધુંઆડે ધીનું નહી સાહજ, પેટ પડયાં પતીજો. સે૦ ૪
 શ્રી શંખેશ્વર મંડણ સાહજ, ચિનતડી અવધારો;
 કહે જિન હર્ષ મયા કર મુજને, ભવસાયરથી તારો, સે૦ ૫

અથ શ્રી તીર્થમાઝાનું.

સેત્રુંજે રીખભ સમોસરયાં, ભલા ગુણ ભરયારે;
 સીધ્યા સાધુ અનંત, તીરથ તે નમુરે;
 વણુ કલ્યાણુક તીહાં થયાં મુગને ગયારે,
 નેમીસર ગીરનાર. તીરથ૦ ૧
 અષ્ટાપદ એક દેહરો, ગીરી શેહેરોરે;
 ભરતે ભરાવ્યા ગીંચ. તીરથ૦
 આખુ યોમુખ અતિ ભલો, ત્રીશુવન તીલોરે;
 વીમલ વસે વસ્તુપાલ. તીરથ૦ ૨
 સમેત સીખર સોહામણો, રાણીયામણોરે;
 સીધ્યા તીર્થકર વીસ. તીરથ૦

(૨૭૪)

નયરી ચંપા નીરખીએ, હધડે હરખીએરે;	
સીધ્યા શ્રી વાસુપુજ્ય.	તીરથ૦ ૩
પુરવ દીશ્વ પાવાપુરી, રીધે ભરીરે;	
મુગતિ ગયા મહાવીર.	તીરથ૦
જેસલમેર ખુહારીએ, દુઃખ વારીએરે;	
અરીહંત ખીંચ અનેક.	તીરથ૦ ૪
વિકાનેઢજ વંદીએ, ચીર નંદીએરે;	
અરિહંત દેહરાં આઠ.	તીરથ૦
સોરીસરો સંખેસરો, પંચાસરોરે;	
ફલોધી થંભણુ પાસ.	તીરથ૦ ૫
અંતરીક અખવરો, અમી ઝરોરે;	
જીરાવસો જગનાથ.	તીરથ૦
લીલોકય દિપક દેહરો, જાત્રા કરોરે;	
રાણુપુરે રિસહેસ.	તીરથ૦ ૬
શ્રી નાડુલાઇ જાદવો, જોડીસ્તવોરે;	
શ્રીવરકાંણો પાસ.	તીરથ૦
નંદીશ્વરનાં દેહરાં, જાવન ભક્ષરે;	
રૂચક કુંડસે ચ્યાર ચ્યાર.	તીરથ૦ ૭
સાસ્વતી અસાસ્વતી, પ્રતીમા છતીરે;	
સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાલ.	તીરથ૦
તીરથ જાત્રા ફળી તીહાં, હોજી મુજ ધંહારે;	
સગચ સુંદર કહે એમ.	તીરથ૦ ૮

અથ ગીરનાર તિર્થનું.

તોરણ્યા રથ ફેરી આલ્યા કંથરે. પ્રીતમજી.

(૨૭૫)

આઠ ભવની પ્રીતડી તોડી તાંત. મારા પ્રીતમજી.
 નવમે ભવ પણ નેહ ન આણ્યો મુજરે. પ્રીતમજી.
 તો શે કારણ એટલે આવવું તુજ. મારા પ્રીતમજી.
 એક પોકાર સુણી તીર્યંચનો ઇમરે. પ્રીતમજી.
 મુકે અગળા રોતી પ્રભુજી કીમ. મારા પ્રીતમજી.
 ખટ જીવના રખવાળમાં સીરદારરે. પ્રીતમજી.
 તો કેમ બીલવતી સ્વામી મુકો નાર. મારા પ્રીતમજી.
 શીવ વધુ કેશં એવું કેવું રૂપરે. પ્રીતમજી.
 મુજ મુકીને ચીતમાં ધરી જીત જીવ. મારા પ્રીતમજી.
 જીતજી લીએ સહસાવનમાં વ્રત ભારરે. પ્રીતમજી.
 ધાતી કરગ ખપાવીને નીરધાર. મારા પ્રીતમજી.
 કેવળ રીંધી અનંતી પ્રગટ કીધરે. પ્રીતમજી.
 વાણી રાજુલ ઇમ પ્રતીજ્ઞા લીધ. મારા પ્રીતમજી.
 જે પ્રભુજીએ કીધું કરવું તેહરે. પ્રીતમજી.
 એમ કહી વ્રતધર થઈ પ્રભુ પાસે જોહ. મારા પ્રીતમજી.
 પ્રભુ પહેલાં નીજ સોકવનું જોવા રૂપરે. પ્રીતમજી.
 કેવળજ્ઞાત લહી થઈ સિદ્ધ સ્વરૂપ. મારા પ્રીતમજી.
 શીવ વધુ વરીઆ જીતવર ઉત્તમ નેમરે. પ્રીતમજી.
 પદ્મ કહે પ્રભુ રાખો અવીચળ પ્રેમ. મારા પ્રીતમજી.

અથ સમેતસીખરજીનું.

નર્મ પુજો લાલ સમેત સીખર ગીરી ઉપર પાસજી સામળા,
 જીત ભગતે લાલ કરતાં જીત પદ પાવે ટોળે ભવ આંગળા. આંકણી.
 છહરી પાળી દરસણુ કરીએ, ભવ ભવ સંચીત પાતીક હરીએ;
 નીજ આતમ પુન્ય રસે ભરીએ, નમ પુજો લાલ૦ ૧

એ ગીરીવર નીત્ય સેવા કરીને, જીમ સીવ સુખડા કરમાં લીને;
 ચીદાનંદ સુધારસ નીત્ય પીને, જમ પુજે લાલ૦ ૨
 જહાં સીવરમણી વરવા આવ્યા, અજતાદીક વીસે જનરાયા;
 પહુ મુનીવર જીત શીવ વધુ પાયા, જમ પુજે લાલ૦ ૩
 તેને એ ઉત્તમ ગીરી જાણો, કરો સેવા આતમ કરી સ્થાણો;
 એ ફરી ફરી નહીં આવે ટાંણો, જમ પુજે લાલ૦ ૪
 તુમે ધન કંચનની માયા, કરતા અસુચી કીની કાયા;
 કેમ તરશો વીણુ એ ગીરી રાયા, જમ પુજે લાલ૦ ૫
 ઇમ શુભ મતી વચન સુણી તાજ, એ ભજે જગમુર આતમ રાજ;
 ગીરી ફરસે ધરી મન સૂચી માજ, જમ પુજે લાલ૦ ૬
 સંવતસર રીખી ગજચંદ સમે, ફાગણ સુદી ત્રીજ બુધવારે ગમે;
 ગીરી દરશણ કરતા ચીર રમે, જમ પુજે લાલ૦ ૭
 પ્રભુપદ પદ્મ તણી શેવા, કરતાં નીત્ય લહીએ શીવ મેવા;
 કહે રૂપ વીજય મૂળ તે હેવા, જમ પુજે લાલ૦ ૮

અથ અષ્ટાપદજીનું.

(કુંવર ગભારો નજરે દેખતાંજી. એ દેશા.)

ચઉ આઠ દસ દોય વંદીએજી, વરતમાન જગદીશરે;
 અષ્ટાપદ ગીરી ઉપરેજી, નમતાં વાઘે જગીશરે.
 ભરત ભરતપતી જીન મુખેજી, ઉચરીયાં વ્રત પારરે;
 દર્શન શ્રુદ્ધિને કારણેજી, ચોવીશ પ્રભુનો વિહારરે. ચઉ૦ ૧
 ઉચપણે કોસ તીગ કહુંજી, ચોજન એક વિરતારરે;
 નિજ નિજ માન પ્રમાણ ભરાવીયાજી ખીંચેશ્વર પરઉપમારરે.ચ.૨
 અજતાદીક ચઉદા હીણેજી, પશ્ચિમે પડીગા આઠરે;
 અનંત આદે દસ ઉતરેજી, પૂર્વે રીખભ વીર પાઠરે. ચઉ૦ ૩

(૨૭૭)

રીખમ અછત પૂર્વે રહ્યાછ, એ પણ આગમ પાડરે;
 આત્મશક્તિ કરે જ્ઞાત્રાછ, તે જ્ઞાન મુક્તિ વરે હણી આડરે. ચ૦ ૪
 દેખો અચખો શ્રી સીદ્ધાચરેછ, હુવા અસંખ્ય ઉદ્ધારરે;
 આજ દીને પણ એણે ગીરીછ, ઝગમગ ચૈત્ય ઉદ્ધારરે, ચ૦ ૫
 રેહેસે ઉત્તરપીણી લગેછ, દેવ મહીમા ગુણ દાખીરે;
 પીઠની સઘાદિક થીર પણેછ, વસુદેવ હીંડની સાખરે. ચ૦ ૬
 કેવળી જીત મુખમે સુણયુંછ, એણે વિષે પાઠ પડાવરે;
 શ્રીશુભ વીર વચન રસેછ, ગાયા રિખમ શીવ ઠાયરે. ચ૦ ૭

અથ આબુજીનું.

(કોઈ લો પરવત કુદલોરે. એ દેશી.)

આપુ અચત્ત રળીયામણોરે લોલ, દેવવાડે મનોહાર સુખકારીરે.
 વાદલીએ કેસર ધરયુરે લોલ, દેવલ દીપે ચ્યાર બગીચારીરે;
 ભાવ ધરીને ભેટીએરે લોલ. આંકણી.
 ગાર પાદશાહ વશ કરીરે લોલ, વીમલ મંત્રીસર સાર; સુ૦
 તેણે પ્રસાદની પાઈઓરે લોલ, રિખમ જગદાધાર. બ૦ આ૦ ૧
 તેહ ચૈત્યમાં જીતવરે લોલ, આડસેને છોતેર. સુ૦
 જેહ દીઠે પ્રભુ સંખવેરેલોલ, મોહ કર્યો જીણે જેર. બ૦ આ૦ ૨
 દ્રવ્ય ભલી ધરતી ભલીરે લોલ, લીધો દેવલ કાજ. સુ૦
 ચૈત તીહાં મંડાવીઉરે લોલ, લેવા મિવપુર રાજ. બ૦ આ૦ ૩
 પંદરસે કારીગરેરે લોલ, દેવી ધરા પ્રત્યેક; સુ૦
 તેમ મરહન કારક વળીરે લોલ, વસ્તુપાત્ર એ વિવેક. બ૦ આ૦ ૪
 કારણી વોરણી તીહાં કરીરે લોલ, દીહાં બંને તે વાત; સુ૦
 પણ નવી જાએ મુખે કહીરે લોલ, સુર ગુર રાગ વિખ્યાત. બ૦ આ૦ ૫
 ત્રણ વરસે નીપન્યોરે લોલ, તે પ્રસાદ ઉત્તમ; સુ૦

(૨૭૮)

બારકોડી ત્રેપન લક્ષ્મીને લોલ, અરચ્યા દ્રવ્ય ઉછરંગ. ૫૦ આં ૦૬
 દેરાણી જોડાણીના ગોખલારે લોલ, દેખતાં હરખ તે થાય. સુ૦
 લાખ અઢાર અરચીયારે લોલ, ધનધન જોડની માય. ૫૦ આં ૦ ૭
 મુલનાયક નેમીસરે લોલ, જન્મ થકી બ્રહ્મચાર. સુ૦
 નીજ સતા રગણી થયારે લોલ, ગુણ અનંત આધાર. ૫૦ આં ૦ ૮
 ચ્યારસેને અડસઠ બલારે લોલ, જીવર ગિંચ વીશાલ; સુ૦
 આજ ભલે મેં ભેટીયારે લોલ, પાપ ગયા પાતાળ. ૫૦ આં ૦ ૯
 રિખભ ધાતુ મયી દેહરે લોલ, એકસો પીસતાળીસ ગિંચ. સુ૦
 ચોમુખ ચૈત્ય ઝુહારીએરે લોલ, મરૂધરમાં જ્યેમઅંચ. ૫૦ આં ૦ ૧૦
 બાણ કાઠિસગીયા તેહમાંરે લોલ, અગન્યાસી જીવરાય; સુ૦
 અચલગઢે બહુ જીવરારે લોલ, વંદુ તેહના પાય. ૫૦ આં ૦ ૧૧
 ધાતુમયી પરમેસરે લોલ, અદ્ભુત શુભ સ્વરૂપ; સુ૦
 ચઉમુખ જીવ વંદતારે લોલ, થાયે નીજગુણ લુપ. ૫૦ આં ૦ ૧૨
 અઢારશેને અઢારમાંરે લોલ, ચઘતર વદિ ત્રીજ દીન; સુ૦
 પાલણપુરના સંધસુરે લોલ, પ્રણમી થયો ધનધન. ૫૦ આં ૦ ૧૩
 તેમ સાંતી જગદીસરે લોલ. જાત્રા કરી અદ્ભૂત. સુ૦
 જે દેખી જીવ સાંભરેરે લોલ, સેવ કરે પુરહૂત. ૫૦ આં ૦ ૧૪
 ધમ જાણી આણુ તણીરે લોલ, જાત્રા કરશે જેહ; સુ૦
 જીવ ઉત્તમ પદ પામશેરે લોલ, પદ્મ વિજય કહે તેહ. ૫૦ આં ૦ ૧૫

અથ રાણકપુરનં.

શ્રી રાણકપુર રણીઆમણીરે લાલ, શ્રી આદેસર દેવ મન મોહુરે;
 ઉતંગ તોરણ દેહરે લાલ, નિરખીજે નિત્ય મેવ. મન૦ શ્રી૦ ૧
 ચઉવીશ મંડપ ચઉદીસેરે લાલ, ચઉમુખ પ્રતિમાચાર; મન૦
 ત્રિભુવન દિપક દેહરે લાલ, સમોવડ નહીં સંસાર. મન૦ શ્રી૦ ૨

(૨૭૯)

દેહરી ચઉરાસી દિપતીરે લાલ, ગાંડયો અષ્ટાપદ મેર; મન૦
 બલે જુહારયાં જુંઘરાંરે લાલ, સુતાં ઉઠી સવેર. મન૦ શ્રી૦ ૩
 દેશ જાણી સો દેહરાંરે લાલ, મોટો દેશ મેવાડ; મન૦
 લાખ નવાણું લગાવીયારે લાલ, ધન ધરણે પોરવાડ. મન૦ શ્રી૦ ૪
 ખરતર વસહી ખાંતમુરે લાલ, નિરખતાં સુખ થાય; મન૦
 પાંચ પ્રસાદ ખીખ વળીરે લાલ, જોતાં પાકતી જાય. મન૦ શ્રી૦ ૫
 આજ કૃતારથ હું થયોરે લાલ, આજ થયો આણુંદ; મન૦
 યાત્રા કરી જીનવર તણીરે લાલ, દુર ગયું દુઃખ દંદ. મન૦ શ્રી૦ ૬
 સંવત સોલને છોહોતરીરે લાલ, ગાગસર ગાસ મોઝાર. મન૦
 રાણકપુર યાત્રા કરીરે લાલ, સગયસુંદર સુખકાર. મન૦ શ્રી૦ ૭

અથ વિશેવિહરમાનનું.

(રાગ રામકલી.)

સીગંધર યુગગંધર ખાહુ, ચોથાસ્વામી સુખાહુ,
 જંબુદ્વીપ વિદેહેં વિચરે, કેવલ કમલા નાહુરે. ૧
 ભવિકા વિહરમાન જિનવદો, આતમ પાપ નિકદોરે, ૭૦
 સુખત સ્વયંપ્રભ ક્રોધમાનન, અનંત વીરજ ચિત્ત ધરીએ;
 સૂરપ્રભ શ્રી વિશાલ વજ્રંધર, ચંદ્રાનન ધાતકીએરે. ૭૦ ૨
 ચંદ્ર ખાહુ જીજંભને ધંધર, નેમિનાથ વિરસેન;
 દેવ જશ ચંદ્ર જશાજીત વીરિય, પુખ્ખર ધીપ પ્રસન્નરે. ૭૦ ૩
 આઠમી નવમી ચોવીશ પચવીશમી, વિદેહે વિજય જયવંતા;
 દશ લાખ કેવલી સો કોડ સાધુ, પરિવારે ગહગહંતારે. ૭૦ ૪
 ધનુષ પાંચસેં જાંચી શોહો, સોવન વરણી કાયા;
 દોષ રહિત સુર મહિ મહીતલ, વિચરે પાવન પાષારે. ૭૦ ૫
 ચોરાશી લાખ પૂરવ જિન જીવિત, ચોત્રીશ અતિશય ધારી;

સગવસરણુ બેઠા પરમેશ્વર, પડીબોહે નર નારીરે. બ૦ ૬
ખીમા વીજ્ય જીન કરણુ સાગર, આપ તરયા પર તારે;
ધર્મ નાયક શિવ મારગ દાયક, જન્મ જરા દુઃખ વારેરે. બ૦ ૭

અથ સિદ્ધચક્રજીનું.

ઓ ભવિ પ્રાણીરે સેવો સિદ્ધચક્ર, ધ્યાન સમો નહીં મેવો. ઓ ભ૦ટક.
જે સિદ્ધચક્રને આરાધે, તેની કીર્તી જગતમાં વાધે. ઓ ભવિ૦ ૧
પેહેલે પદેરે અરિહંત, ખીજે સિદ્ધ યુધ્ધ ધ્યાન મહંત;
તીજે પદેરે સુરીસર, એથે ઉવઝાય ને પાંચમે મુનીસર. ઓ ભવિ૦ ૨
છઠે દરશન કીજે. સાતમે જ્ઞાનથી શિવ સુખ લીજે;
આઠમે ચારિત્ર પાળો, નવમે તપથી મુકતે જવો. ઓ ભવિ૦ ૩
ઓળી આંખેજની કીજે, નોકારવાલી વીશ ગણીજે;
તણે ટંકનારે દેવ વાંદીજે, પસેવણુ પડિકગણાં કીજે. ઓ ભવિ૦ ૪
ગુર મુખ કિરિયારે કીજે, દેવગુર ભક્તિ ચિત્તમાં ધરીજે;
જોમ કહે રામનો શિષ્ય, ઓળી ઉજવજો જગદીશ. ઓ ભવિ૦ ૫

અથ પંચમીનું.

પંચમી તપ તમે કરોરે પ્રાણી, જેમ પામો નિર્મલ જ્ઞાનરે;
પહેલું જ્ઞાન તે પછી ક્રિયા, નહીં કોઈ જ્ઞાન સમાનરે, પંચમી. ૧
નંદી સ્ત્રીમાં જ્ઞાન વખાણ્યું, જ્ઞાનના પાંચ પ્રકારરે;
મતિ શ્રુત અવધિને મનઃ પર્યવ, કેવલ એક ઉદારરે. પંચમી. ૨
મતિ આઠાવીશ શ્રુત ચઉદ્ધવીશ, અવધીછે અસંખ્ય પ્રકારરે;
દાય બેદે મનઃ પર્યવ દાખ્યું, કેવલ એક ઉદારરે. પંચમી. ૩
ચંદ્ર સૂર્ય ગ્રહ નક્ષત્ર તારા, એકથી એક અપારરે;
કેવલજ્ઞાન સમુ નહીં કોઈ, લોકા લોક પ્રકાશરે. પંચમી. ૪

પારસનાથ પ્રસાદ કરીને, મહારી પુરેા ઉમેદરે;
સમય સુંદર કહે હું પણ પામું, જ્ઞાનનો પાંચમો બેદરે. પંચમી. ૫

અથ ગણધરનું.

એકાદશ ગણધરનાં નામ, પ્રહ ઉડીને કરું પ્રણામ;
ધંદ્રલુતી પહેલો તે જાણુ, અગ્નિ ભુતી ખીજે ગુણુ ખાણુ. ૧
વાયુભુતી ત્રીજા જગ સાર, ગણધર એથો વ્યક્ત ઉદાર;
શાસનપતિ સુધર્માસાર, મંડીત નામે છડો ધાર. ૨
મૌર્ય પુત્ર તે સાતમો જોહ, અકંપીત અષ્ટમ ગુણુ ગેહ;
મુનીવર માંહી જે પ્રધાન, અચ્ચન્ન બ્રાત નવમો એ નામ. ૩
નામ થકી હોય કોડી કલ્યાણુ, દશમો મેતારજ અવિરલ વાણુ;
એકાદશમો પ્રભાસ કહેવાય, સુખસંપતિ જસ નામે થાય. ૪
ગાયા વિર તણા ગણુધાર, ગુણુ મણી રચણુ તણા મંડાર;
ઉત્તમ વિજય ગુરુનો શિષ્ય, રત વિજય વંદે નિશદ્ધિસ. ૫

અથ પરચુરણ સ્તવનો.

કિરપા કરોરે ગોડીપાસ જીનેશ્વર, તુમ સ્વામી અંતર જામીરે. ટેક.
જાંઝે જાંઝે મઢપર પાસજી ખીરાજે, ચારે તરફ જ્ઞાની જ્ઞાનીરે. કિ. ૧
ક્ષીબ વરણુ તોરે અંગ ખીરાજે, બદનોકી જાડે બચીહારી. કિ. ૨
બાંહે બાજુબંધ એરખા ખીરાજે, કુંડળકી છખી હે ન્યારી. કિ. ૩
ધુંડત ધુંડત મેં પ્રભુ પાયો, પુરણુ પદવી અખ પાછ. કિ. ૪
નાથ નિરંજન નામ તુમારો, રૂપચંદ પદવી પાછ. કિ. ૫

૨

કીને દેખા હમેરા સ્વામી, સ્વામીજી અંતરજામીરે. કીને. ટેક.
આડે બવકી પ્રિત પ્રકાશી, નવમે ગયા શીવ ગામીરે. કીને. ૧

(૨૮૨)

સેસાવનકી કુંજ ગલનમે, મળ્યા મુને અંતરજભીરે. કીને. ૨
આપ ચલે ગીરનારકે ઉપર, નારી તારી કેવળ પામીરે. કીને. ૩
કહે નથુ પ્રભુ નેમ નગીનો, કહુંછું આજ શીર નામીરે. કીને. ૪

૩

ઘેર ઘેર નહીં આવે અવસર, ઘેર ઘેર નહીં આવે. ટેક.
જ્યું જાણે તીયું કરલે ભલાઇ, જનમ જનમ સુખ પાવે. અવસર. ૧
તન ધન જોયન સગહી જુઠો, પ્રાણ પલકમે જાવે. અવસર. ૨
તન છુટે ધન કોણ કામકો, કાયકુ કૃપણ કહાવે. અવસર. ૩
જાકે દીલમે સાચ ખસતહે, તાકુ જુઠ ન ભાવે. અવસર. ૪
આણુંદધન પ્રભુ ચલત પંથમે, સમર સમર ગુણ ગાવે. અવસર. ૫

૪

ભલાજી મેરો નેમ ચલો ગીરનાર એકેલી જાનસે. મેરો ૦ રા-
જુલ ઉભી ચરજ કરેછે, ભલાજી મેરી ચરજ સુનો મહારાજ. એ-
કેલી ૦ ૧ તોરણે આગે ચલે રથ ફેરી, ભલાજી કિનાંતો પસુવનકી
સુણી છે પોકાર. એકેલી ૦ ૨ સેસાવનકી કુંજ ગલનમે, ભલાજી
વાંતો પંચ મહાત્રત ધાર. એકેલી ૦ ૩ હરખચંદ પ્રભુ રાજુલ વિ-
નવે, ભલાજી મેરો હજો મુક્તીમે વાસ. એકેલી ૦ ૪

૫

કિરપા કરોની આદીશ્વર ગાવા, કેસા ધ્યાન લગાયા હે. કીર-
પા ૦ ટેક. કર ઉપર કર અધિક બિરાજે, આશ નગર જુમાયા હે.
કીરપા ૦ ૧ ગમના ગમની વાર ન સાચી, શિવરમણીકું પાયા હે.
કીરપા ૦ ૨ આપ તરે ઓરનકું તારે, એધ ખીરૂં પાયા હે. કી-
રપા ૦ ૩ પ્રેમ પદારથ ઇચ્છાપુરે, શાંતિ કુશળ ગુણ ગાયાહે. કીરપા ૦ ૪

૬

કુંમકુંમને પગલે, મધારો રાજકુંમકુંમને પગલે. ટેક.

(૨૮૩)

સંસાર છોડી સંજગ આદરવા, દાન દીધાં ઢગલે. (૨) પધારો ૧
સીવીકા દેવી સહેસ પુરપશે, પ્રભુ બેસી ફરે સધળે. પધારો ૨
વન જમ્મ પ્રભુ દીક્ષા લીની, ઉપજે જ્ઞાન ચોથું ડગલે. પધારો ૩
કરમ ખપાવી કેવળ લીધું, મોક્ષે પોહોલા તેતો એક મજલે. પધારો ૪
નથુ કલ્યાણુ કહે ચેતનને, તું તો એવા પ્રભુ ભજલે. પધારો ૫

૭

આંતર મેલ મીટયો નહી મનકો, ઉપર તન કયા ધોયારે. આંતર ૦ ટેક.
શોળ શણુગાર સજીને શરીરપર, મુખડા કાચમે જોયારે. આંતર ૧
અગર અતર અખીલ અરગળ, ગંદી દેહ સંગ મોહ્યારે. આંતર ૨
સરસ અદાર કરી તનને પોસે, તીરીયા પલંગપર સોયારે. આંતર ૩
કહે જીનદાસ જે અક્ષય અમર પદ, જગ નીરખ્યા તથા રોયારે. આંતર ૦૪

૮

સમત શીખર ચાલો જમ્મએ મોરી સજની, સમત શીખર ચા-
લો જમ્મએ ટેક. દેશ દેશકે જત્રા આવે, અતિસુખ અતિ સુખ ચા-
હીએ મોરી સજની. સમત ૦ ૧ વીસે ટુંકે વીસ જીનેશ્વર, વંદીને
પાવન થઈએ મોરી સજની, સમત ૦ ૨ મન વચ કાયા પ્રદક્ષણા દે-
કર, મુકિત પદમ પદ પાછએ મોરી સજની સમત ૦ ૩.

૯

મનુષ્યારા મનુષ્યારા રૂપમદેવ; મનુષ્યારા મનુષ્યારા.
પ્રથમ તીર્થકર પ્રથમ નરેશ્વર, પ્રથમ જતી વૃતધારા; ૩. ૧
નાભિરાયા મરૂ દેવીકો નંદન, જીગલા ધર્મનીવારા. ૩. ૨
કેવલ લઈ પ્રભુ મુકતે પોહોચ્યા, આવા ગમન નિવારા. ૩. ૩
આનંદ ધન પ્રભુ ઈતની વિનતી, આભવ પાર ઉતારા; ૩. ૪

૧૦

શીગતી યાશે અમારી એ દીનાનાથ, શીગતી યાશે અમારી. ટેક.

(૨૮૪)

ધાંદ્રોને કાજે હું ધણું ધાયો, કર્મ કીધાં બહુ ભારી દી. શી. ૧
એ વાને માઈ મન લક્ષ્યાયું, એક કંચન બીજી નારી દી. શી. ૨
દેશ દેશાંતર હું બમી આવ્યો; નાઠાની નથી બારી. દી. શી. ૩
હું હું કરતાં ગયો જન્મારો, ભકિત ન બાણી તુંગારી. દી. શી. ૪
બવસાગરમાં તારો દાસ બુડેછે, શ્રીપાર્શ્વનાથ લે તારી દી. શી. ૫

૧૧

રાખુલ કહે નાથ ગએ સાથ પરહરી; નહી અરજ મેરી ગરજ
કછુ દીલમે ધરી. રાખુલ ૦ ૧ તેરે દર્સકી મેં તરશી દેખુ મેહેલપર
ચઢો, દેખી નાથ સાથ જનમેરી અખીઆં ઠરી. રાખુલ ૦ ૨ આ-
યો તોરણને ફીરીઓ રથ શામને ફરી, કીની પસુવનપે મ્હેર કેર
આપે કયા કરો. રાખુલ ૦ ૩ આઠ બવકી બાણી રીત દીલમે ન જ-
રી, આએ નવમે ભવ ભોગ ભોગ ગએ બીસરી. રાખુલ ૦ ૪ છો-
ડી રાખુલ શ્રીનાર લીની શોવ વધુ વરી, કહે શુત પ્રભુ દાસ ચિત્ત
ચરણસે ધરી. રાખુલ. ૫.

૧૨

ખતરાં દુર કરના દુર કરના, એક ધ્યાન પ્રભુકા ધરના. ખતરાં
દુર કરનાં ટેક. જગજગ પાંચો નીરગળ કરના, તથા લગ જન
અનુસરના. ખતરાં ૦ ૧ ક્રોધ માન માયા પરીહરના, સમકીત સુખ
વરના. ખતરાં ૦ ૨ ધન કંચનકુ કહો કયા કરના, આખર એકદીન
ગરના. ખતરાં ૦ ૩ જ્ઞાન ઉઘોત પ્રભુ પાએ પરના, શીવ સુંદરવર
વરના. ખતરાં ૦ ૪

૧૩

ચેતન કાચીરે મીટીકા ડેરા, ટેક. પડ ગયા બુંદ બીખર ગયા
ડેરા; લોક કહે ધર મેરારે. ચેતન ૦ ૧ ઉપર પડને ભુખણુ સોહો,
ભીતર બોત અધેરાંરે. ચેતન ૦ ૨ જુઠા ઠાઠ ઠાઠ દુનિયામે, જુઠા

તન ધન મેરારે. ચેતન૦ ૩ એઈ અરજ તું કરશે ભાષ. એ જગ-
કો નહી તેરારે. ચેતન૦ ૪ નવજ કહે છીન છીન મત પીસારો,
આપના કર થ્યો સવેરારે. ચેતન૦ ૫

અથ પુન્યપ્રકાશનું સ્તવન.

દુહા.

સકળ સિદ્ધિ દાયક સદા, ચોવીસે જનરાય, સહગુરૂ સાગિની
સરસતી, પ્રેમે પ્રણમું પાપ. ૧ ત્રિજીવનપતી ત્રિસલા તણો, નંદન
ગુણ ગંભીર, શાસન નાયક જગજ્યો; વર્ધમાન વડવીર. ૨ એક
દિન વીર જીવંદને. ચરણે કરી પ્રણામ; ભવિક જીવના હિત ભણી,
પૂછે જૌતમ સ્વામ. ૩ મુકિત મારગ આરાધિએ, કહો કિણ પડે
અરિહંત; સુધા સરસ તવ વચન રસ, ભાષે શ્રી ભગવંત. ૪ અ-
તીયાર આજોષએ, વ્રત ધરિએ ગુરૂશાખ; જીવ ખગાવો સમજાજે,
ચોનિ ચોરાશી લાખ. ૫ ત્રિધિશું વળિ વોશરાવિએ, પાપસ્થાન
અઢાર, ચાર શરણ નિસ અનુસરો, નિંદો દુરિત આચાર. ૬ શુભ
કરણી અનુમોદિએ, ભાવ ભલો મન આણી; અણસણ અવસર
આદરી, નવપદ જપો સુજાણ. ૭ શુભગતિ આરાધન તણા, એછે
દશ અધિકાર; ચિત્ત આણિને આદરો જેમ પામો ભવપાર. ૮

ઢાળ પેહુલી.

(કુમતીએ છેડી કીહા રાખી. એ દેશી.)

જ્ઞાન દરિસણ ચારિત્ર તપ વિરજ, એ પાંચે આચાર; એહ ત-
ણા એહ ભવ પરભવના, આજોષએ અતિયારરે. પ્રાણી, જ્ઞાન ભણો
ગુણખાણી, વીરવદે એમ વાણીરે. પ્રાં ૧ એ આંકણી. ગુરૂ જ્ઞા-
નવીએ નહી ગુરૂ વિનય, કાળે ધરી બહુ માન; સુત્ર અરથ તદુભય
કરી સુધાં, ભણીએ વહી ઉપધાનરે. પ્રાં ૨ જ્ઞાનોપગરણ પાટી
પોથી, ઈવણી નોકર વાલી; તેહ તણી કીધી આશાતના, જ્ઞાન ભક્તિ

(૨૮૬)

ન સંભાળીરે. પ્રા० જ્ઞા० ૩ ઇત્યાદિક વિપરીતપણાથી, જ્ઞાન વિરાધ્યું
જેહ; આભવ પરભવ વળીરે ભવોભવ, મિછામિદુક્કડં તેહરે. પ્રા० જ્ઞા० ૪
પ્રાણી સમકિત હ્યો શુદ્ધ જાણી, વીરવહે એમ વાણીરે. પ્રા० સં
જીવવચને શંકા નવિ કીજે, નવિ પરમત અભિલાખ; સાધુ તણી
નિંદા પરિહરજો; ક્રમ સંદેહ માંરાખરે. પ્રા० સં ૫ મૂઢપણું છં-
ડો પરશંસા, ગુણવંતને આદરિજો; સામીને ધરમે કરી થીરતા,
ભકિત પ્રભાવના કરિજોરે. પ્રા० સં ૬ સંઘ ચૈત્ય પ્રાસાદ તણો
જે, અવર્ણવાદ મતિ લેખો; દ્રવ્ય દેવકો જે વિણસાડયો, વિણસંતો
ઉવેખ્યોરે. પ્રા० સં ૭ ઇત્યાદિક વિપરીતપણાથી, સમકિત ખંડયું
જેહ; આભવ પરભવ વળીરે ભવોભવ, મિછામિદુક્કડં તેહરે પ્રા० સં
૮ પ્રાણી ચારિત્ર હ્યો ચિત આણી, પંચ સુમિતિ ત્રણ ગુમિ વિ-
રાધી; આઠે પ્રવચન ગાય, સાધુતણે ધરમે પરમાદે. અશુદ્ધ વચન
મન કાયરે. પ્રા० આં ૯ શ્રાવકને ધર્મે સામાયક, પોસહમાં મન
વાળી; જે જયણા પુર્વક જે આઠે, પ્રવચન માય ન પાળીરે. પ્રા०
આં ૧૦ ઇત્યાદિક વિપરીતપણાથી, ચારિત્ર ડોહોળયું જેહ; આભવ
પરભવ વળીરે ભવોભવ, મિછામિદુક્કડં તેહરે. પ્રા० આં ૧૧ બારે
બેદે તપ નવિ કીધો, છતે જોગે નિજ શકતે; ધર્મે મન વચ કાયા
વિરજ, નાંવ દ્વેરવીઉ ભગતેરે. પ્રા० આં ૧૨ તપ વિરજ આચાર
એણી પરે, વિવિધ વિરાધ્યાં જેહ; આભવ પરભવ વળીરે ભવોભવ,
મિછામિદુક્કડં તેહરે. પ્રા० આં ૧૩ વળીય વિશેષે ચારિત્રકેરા,
અતિચાર આલોષજો; વીરજણેસર વચણુ શુણીને, પાપ મેલ સવી
ધોષજોરે. પ્રા० આં ૧૪

ઢાળ બીજી.

(પામી સુગુર પસાય. એ દેશી.)

પૃથ્વી પાણી તેઉ, વાયુ વનરપતી; એ પાંચે થાવર કહ્યાએ. ૧

કરી કરસણુ આરંભ, ખેત્ર જે ખેડીયાં; કુના તજાવ ખણુવીયાએ. ૨
 ધર આરંભ અનેક, ટાંકાં ભુછરિં; મેડીમાળ ચણુવીયાએ. ૩ લીંપણુ
 ચુંપણુ કાજ, એણીપરે પરેપરે; પૃથ્વીકાય વિરાધીયાએ. ૪ ધોયણુ
 નાહણુ પાણીરે, ઝીલણુ અપકાય; છોતિ ધોતિ કરી દુહવ્યાએ. ૫
 ભાડીગર કુંભાર, લોહ સુવનગરા; ભાડભુંગ લીહાલા ગરાએ. ૬
 તાપણુ સેકણુ કાજ, વસ્ત્ર નિખારણુ; રંગણુ રાંધણુ રસવતિએ. ૭
 એણીપરે કર્મા દાન, પરે પરે કેલવી; તેઉ વાયુ વિરાધીયાએ. ૮
 વાડી વન આરામ, વાવી વનરપતી; પાન ફુલ ફળ ચુંટીયાંએ. ૯
 પુંહક પાપડી સાક, સેકયાં સુકવ્યાં; છેદ્યાં છુંદ્યાં આધીયાંએ ૧૦
 અળશીને એરંડ ઘાણી ધાલીને, ધણુ તિલાદિક પીલીયાએ. ૧૧
 ધાલી કોલુ માહે, પીલી સેતડી; કંદ મૂળ ફળ વેચીયાંએ. ૧૨
 એમ એકંદ્રી જીવ, હણ્યા હણાવીયા; હણતાં જે અનુમોદિયાએ. ૧૩
 આભવ પરભવ જેહ, વલી ભવોભવે; તે મુજ મિછામિદુકડંએ. ૧૪
 કમી સરમીયા કીડા, ગાડર ગંડોલા; એલપુરાં ને અલશીયાએ. ૧૫
 વાળા જળો ચુડેલ, વિચલીત રસ તણા, વળી અથાણા પ્રમુખનાએ. ૧૬
 એમ એરંદ્રિ જીવ, જેહમે દુહવ્યા; તે મુજ મિછામિદુકડંએ. ૧૭ ઉધે-
 હી જી લીખ, માંકણુ મંકોડા, ચાંચડ કીડી કુંથુઆએ. ૧૮ ગધી-
 આં ધીમેલ કાનખજીરીઆ, ગીંગોડા ધનેરીયાંએ. ૧૯ એમ તેરે-
 દ્રી જીવ, જેહ મેં દુહવ્યા, તે મુજ મિછામિદુકડંએ. ૨૦ માંખી મછર
 ડાંસ, મસા પતંગીયાં, કંસારી કોલિયાવડાએ. ૨૧ ટીંકણુ વિહુ
 તીડ; ભગરા ભગરીયો, કોતાંખગ ખડમાંકડીએ. ૨૨ એમ ચૌરદ્રી
 જીવ, જેહ મેં દુહવ્યા; તે મુજ મિછામિદુકડંએ. ૨૩ જળમાં નાંખી
 જળરે, જળચર દુહવ્યા; વનમાં મૃગ સંતાપીયાએ. ૨૪ પીજ્યા પં-
 ખી જીવ, પાડી પાસમાં; પોપટ ધાલ્યા પાંજરેએ. ૨૫ એમ પં-
 ચેંદ્રી જીવ, જે મેં દુહવ્યા; તે મુજ મિછામિદુકડંએ. ૨૬

(૨૮૮)

ઢાળ ત્રીજી.

(વાણી પ્રાણી હિતકારીજી એ દેશી.)

કોત્રે લોભ ભય હાંસયોજી, ખોટ્યા વચન અસત્ય; કુડ કરી
ધન પારકાંજી, લીધાં જેહ અદત્તરે. જીનજી મિછામિદુક્કડં આજ, તુમ
સામે માહારાજરે; જીનજી દેઢ સારં કાજરે, જીનજી મિછામિદુક્કડં
આજ. એ આંકણી. દેવ મનુષ્ય ત્રિજંચનાંજી, મૈથુન સેવ્યાં જેહ; વિષ-
યા રસ લંપટ પણેજી, ઘણું વિટંખ્યો દેહરે. જીનજી ૨ પરિગ્રહના
મમતા કરીએ, ભવે ભવે મેલી આય; જે જીહાંતી તે તીહાં રહી-
જી, કોઇ ન આવી સાયરે. જીનજી ૩ રચણી ભોજન જે કર્યાં-
જી, કીધાં ભક્ષ અભક્ષ; રસના રસની લાલએજી, પાપ કર્યા પ્રત્યક્ષરે.
જીનજી ૪ વ્રત લેઇ વિસારીયાંજી, વળી ભાગ્યાં પચ્ચખખાણુ; કપટ
હેતુ કીરીયા કરીજી, કીધાં આપ વખાણુરે. જીનજી ૫ ત્રણે ઢાળે
આઠે દુહેજી, આલોયા અતિયાર; શિવ ગતિ આરાધન તણોજી, એ
પેહેલો અધિકારરે. જીનજી ૬

ઢાળ ચોથી.

(સાહેલડીજી એ દેશી.)

પંચ મહાવ્રત આદરે સાહેલડીરે, અથવા દ્યો વ્રતખાર તો;
યથાશક્તિ વ્રત આદરી સાહેલડીરે, પાજો નિરતિયાર તો. ૧ વ્રત
લીધાં સંભારીએ. સાં હેંડ ધરીએ વિચારતો, શિવગતિ આરાધન
તણો. સાં એ ખીજે અધિકારતો. ૨ જીવ સવે ખમાવીએ. સાં
ચોનિ ચોરાશી લાખતો, મન શુદ્ધે કરી ખામણાં. સાં કોઇશું રો-
ધ ન રાખતો. ૩ સર્વ મિત્ર કરી ચિંતવો. સાં કોઈ ન જાણો શ-
ત્રુતો, રાગદ્વેષ એમ પરિહરો. સાં કીજે જન્મ પવિત્રતો. ૪ સાં
મી સંધ ખમાવીએ. સાં જે ઉપની અપ્રીતતો, સજ્જન કુદુખ
કરી ખામણાં, સાં એ જીન શાસન રીતતો. ૫ ખમીએ ને ખ-

(૨૮૯)

માત્રીએ. સાં એહજ ધર્મનું સારતો, શિવગતિ આરાધન તણો.
સાં એ ત્રીજો અધિકારતો. ૬ મૃષાવાદ હિંસા ચોરી. સાં ધન
મુરછા મૈથુનતો, ક્રોધ માન માયા તૃષ્ણા. સાં પ્રેમ દ્વેષ પૈશુન્ય
તો. ૭ નિંદા કલહ ન કીજીએ સાં કુડો ન દીજો આળ તો. ૨-
તિ અરતિ ગિથ્યા તજો. સાં માયા મોહ જન્નળતો. ૮ ત્રિવિધ
ત્રિવિધ વોસરાવિએ, સાં પાપસ્થાન અદારતો, શિવગતિ આરાધ-
નતણો, સાં એ ચોથો અધિકારતો. ૯

ઢાળ પાંચમી.

(હવે નિમુણું ઈહાં આવીયા એ દશી.)

જનમ જરા મરણે કરીએ, આ સંસાર અસારતો;
કર્યાં કર્મ સહુ અનુભવે એ, ક્રોધ ન રાખણ હારતો. ૧
શરણ એક અરિહંતનું એ, શરણ સિદ્ધ ભગવંત તો;
શરણ ધર્મ શ્રી જૈનનો એ, સાધુ શરણ ગુણવંત તો. ૨
અવર મોહ સવિ પરિહરીએ, ચાર શરણ ચિત્ત ધાર તો;
શિવગતિ આરાધન તણો એ, એ પંચમો અધિકારતો. ૩
આભવ પરભવ જે કર્યાં એ, પાપ કર્મ કેધ લાળ તો;
આત્મ સામે તે નિંદીએ એ, પડિકગિએ ગુરૂ સાખતો. ૪
ગિથ્યા મતિ વર્તાવિયા એ, જે ભાખ્યાં ઉત્સૂત્ર તો;
કુમતિ કદાચહને વશે એ, જે ઉથાખ્યાં સૂત્ર તો. ૫
ઘડયાં ઘડાવ્યાં જે ઘણાંએ, ઘરંટી હળ હથીયાર તો;
ભવ ભવ મેલી મુકીયાં એ, કરતાં જીવ સંહારતો. ૬
પાપ કરીને પોષીયાં એ, જનમ જનમ પરિવારતો;
જનગાંતર પોહોત્યા પછીએ, કોણે ન કીધી સારતો. ૭
આ ભવ પરભવ જે કર્યાં એ, એમ અધિકરણ અનેક તો;
ત્રિવિધે ત્રિવિધે વોસરાવીએ, આણી રૂઢવ વિવેક તો. ૮

(૨૯૦)

દુષ્ટતનિદ્રા એમ કરીએ, પાપ કરો પરિહાર તો;
શિવગતિ આરાધન તણોએ, એ છટ્ટો અધિકાર તો. ૯
ઢાળ છઠી.

(આથે તું જોયને જીવડા એ દેશી.)

ધનધન તે દિન ગાહેરો, જીહાં કીધો ધર્મ;
દાન શિયળ તપ ભાવના, ટાળ્યાં દુષ્ટત કર્મ. ધન૦ ૧
શેત્રુંજીદિક લીચેની, જે કાંધી ગત્ર;
બુગતે જીવર પુછ્યા, વળી પોખ્યાં પાત્ર. ધન૦ ૨
પુસ્તક જ્ઞાન લખાવીયાં, જીજીવર જીન ચૈત્ય;
સંઘચતુરવિંશ સાચવ્યા, એ સાતે જેત્ર. ધન. ૩
પડિકમણાં સુપરે કર્યાં, અતુકંપા દાન;
સાધુ સૂર કવચાયને, દીધાં બહુ માન. ધન૦ ૪
ધર્મ દાન અતુમેદિએ, એમ વારોવાર;
શિવગતિ આરાધન તણો એ સાતમે અધિકાર. ધન૦ ૫
ભાવ ભક્ષો મન આણીએ, ચિત્ત આણી ઢાગ;
સમતા ભાવ ભાવીએ, એ આતમરાગ. ધન૦ ૬
સુખ દુઃખ કારણ જીવને, કાઈ અવર ન હોય;
કર્મ આપ જે આચર્યાં, ભોગવિએ સોય. ધન૦ ૭
સમતા ત્રિણ જે અતુસરે, પ્રાણી પુન્ય કામ;
છાર ઉપર તે લીપણું, જાંખર ચિત્રામ. ધન૦ ૮
ભાવ ભક્ષીપરે ભાવીએ, એ ધર્મનો સાર;
શિવગતિ આરાધન તણો, એ આઠમે અધિકાર. ધન૦ ૯
ઢાળ સાતમી.

(રેવતગિરિહુઆં, પ્રભુનાં ત્રિણ કટ્યાણુ એ દેશી.)

હવે અવસર નજી, કરી સંક્ષેપણુ સાર, અણુસણુ આદરિએ;

(૨૯૧)

પચ્ચાળી ચારે આદાર, લલુતા સવિ મુદ્રી. છાંડી ગમતા અંગ,
એ આનગ ખેલે, સમતા જ્ઞાન તરંગ. ૧ ગતિચારે કીધાં, આદાર
અનંત નિશંક; પણ તૃપ્તિ ન પામ્યો, જીવ લાલચીઓ રંક. દુલહો
એ વળી વળી, અણસણનો પરિણામ. એદથી પામી ને. શિવપદ
સુરપદ ઠામ. ૨ ધન ધનાશાલિભદ્ર, ખર્ચો મેઘકુમાર, અણસણ
આરાધી, પામ્યા ભવનો પાર; શિવ મંદિર જનશે. ફરી એક અવ-
તાર, આરાધન કેરો, એ નવમો અધિકાર. ૩ દશમે અધિકારે, ગ-
હામંત્ર નવકાર, ગનથી નવિ મુકો, શિવ સુખ દેવ સહકાર, એહ
જપતાં જન્યે, દુર્ગતિ દોષ વિધાર, સુપરે એ સમરો, ચૌદ પુરવતું સા-
ર. ૪ જનમાંતર જતાં એ પામે નવકાર, તે પાતીક ગાળી. પામે
સુર અવતાર, એ નવ પદ સરિણો, મંત્ર ન કો સંસાર, એહ ભવ
ને પરમંત્ર, સુખ સંપતિ દાતાર. ૫ જ્યું ભીલ ભીલડી, રાજ રા-
ણી થાય, નવપદ મદિમાળી, રાજસિંહ મહારાય, રાણી રતનવતી
એહ, પામ્યાંછે સુરભોગ, એક ભવ પધ્ધી લેશે, શિવ વધુ સંભોગ.
૬ શ્રીમતીને એ વડી, મંત્ર કહ્યો તતકાલ, ફણીધર શીટીને પ્રગ-
ટ થમ કુલ માલ, શિવકુમરે જોગી, સોવન પૂરીશો કીધ, એમ એ
જો મંત્રે, કાજ ધણાનાં સિદ્ધ. ૭ એ દશ અધિકારે, વીર જીજ્ઞેસર
ભાખ્યો, આરાધન કેરો વિધિ, જેજો ચિત્તમાંહી આખ્યો, તેજો પાપ
પખાળી, ભવ ભય દુરે નાખ્યો, જીવ વિનય કરતાં, સુગતિ અમૃ-
તરસ આખ્યો. ૮

ઢાળ આઠમો.

(નમો ભવિ ભાવશું. એ દેશી.)

સીધારથ સય કુલ તિલો એ, ત્રિસલા માત મહારતો;
અવનિ તલે તમે અવતરયા એ, કરવા અમ ઉપકાર તો.
જ્યોજીવ વિરજ્યો. ૧

મેં અપરાધ કર્યા ધણાએ, કહેતાં ન લહુ પારતો;
 તુમ ચરણે આવ્યા ભણી એ, જો તારેતો તારતો. જયો ૦ ૨
 આશ કરીને આવીયો એ, તુમ ચરણે મહારાજ તો;
 આવ્યાને ઉવેખશે એ, તો કેમ રહેશે લાજતો. જયો ૦ ૩
 કરમ અલુજણ આકરાં એ, જનમ મરણ જાંનલતો;
 હું.ધું એહયાં ઊભગો એ, છોડવ દેવ દયાલતો. જયો ૦ ૪
 આજ મનોરથ મુજ કહ્યા એ, નાહાં દુઃખ દહોલતો;
 તુહો જીન ચોવીશમે એ, પ્રગટયો પુન્ય કલ્લોલ તો. જયો ૦ ૫
 ભવે ભવે વિનય તુમારડો એ, ભાવ ભક્તિ તુમ પાયતો;
 દેવ દયા કરી દીજીએ એ, બોધ બીજ સુપસાય તો. જયો ૦ ૬
 કલશ.

એહ તરણ તારણ સુગતિ કારણ, દુઃખ નિવારણ જગ જયો;
 શ્રીવીરજીનવર ચરણ થુણતાં, અધિક મન ઉલ્લટ થયો. ૧
 શ્રીવિજયદેવ સૂરીંદ પટધર, તિરથ જંગમ એણીજગે;
 તપ ગચ્છપતિ શ્રીવિજય પ્રભસૂરિ, સૂરિ તેજે ઝગમગે. ૨
 શ્રીહીરવિજય સૂરી શિષ્ય વાચક, કીર્તિવિજય સુરગુર સમો;
 તસ શિષ્ય વાચક વિનય વિજયે, થુણ્યો જીન ચોવીશમે. ૩
 સમસત્તર સંવત યોગણત્રીશે, રહી રાંદેર યોગાસએ;
 વિજય દશમી વિજય કારણ, કીયો ગુણ અબ્યાસ એ. ૪
 નર ભવ આરાધન સિદ્ધિ સાધન, સુકૃત લીલવિલાસએ;
 નિર્જરા હેતે સતવન રચિયું, નામે પુન્યપ્રકાશ એ. ૫

અથ શ્રીમહાવીર સ્વામીનું પારણું.

માતા ત્રિશલાયે પુત્ર રત્ન જાઇએ, ચોશઠ ઈંદ્રનાં આસન કંપે સાન;
 અવધિમાને જોઈ ધાયો શ્રીજીનવીરને, આવેક્ષત્રિયકુંડ નયર મોઝાર. મા. ૧

વીર પ્રતિગિંચ મૂકી માતા કને, અવસરપિણી નિદ્રા દીએ સાર;
 એમ મેર શિખરે જીનને લાવે ભક્તિશુ, હરિ પંચરૂપ કરી મનોહાર.
 મા. ૨ એમ અસંખ્ય કોટાકોટી મત્તી દેવતા, પ્રભુને ઓછવ મં-
 ડાણે લઘ જાય; પાંડુક વન શિક્ષાએ જીનને લાવે ભક્તિશુ, હરિ અંગે
 થાપે ઇંદ્ર ધણું ઓછાય. મા. ૩ એક કોટી સાઠ લાખ કલશે કરી
 વીરનો સનાત્ર મહોચ્છવ કરે સાર; અનુક્રમે વીર કુમારને લાવે જ-
 નની મંદિરે, દાસી પ્રિયવંદા જાએ તેણી વાર. મા. ૪ રાજા સિ.
 દ્વારથને દીધી વધામણી, દાસીને દાનને માન દિએ મનોહાર; ક્ષત્રી
 કુંડ માંહે ઓચ્છવ મંડાવિઓ, પ્રજા લોકને હરખ અપાર. મા. ૫
 ધરધર શ્રીકૃષ્ણ તોરણુ લાટજ બાંધિયાં, ગોરી ગાવે મંગલ ગીત
 રસાલ; રાજા સિદ્ધારથે જન્મ મહોત્સવ કર્યો, માતા તિશલા થઈ ઉ-
 જમાલ. મા. ૬ માતા ત્રિસલા જુલાવે પુત્ર પારણે, જુએ લાડકડા
 પ્રભુજી આનંદ ભેર; હરખી નિરખીને ઇંદ્રાણીયો જાએ વારણે,
 આજ આનંદ શ્રીવીરકુમારને ઘેર. મા. ૭ વીરના મુખડા ઉપર
 વાર કોટી ચંદ્રમા, પંકજ લોચન સુંદર વિશાલ કપોલ; શુક ચંચૂ
 સરખી દીસે નિર્મળ નાસિકા, કોમલ અધર અરણ્ય રંગ રોળ. મા.
 ૮ ઓખધિ સોવન મઢીરે શોભે હાલરે, નાનુક આભરણ સઘળાં
 કંચન મોતીહાર; કર અંચુડો ધાવે વીરકુમાર હર્ષે કરી, કાંઈ બો-
 લાવતાં કરે કિલકાર. મા. ૯ વીરને નિલાડે કીધોછે કુંકુમ ચાંદલો,
 શોભે જડિત મરકત મણિમાં દીસે લાલ; ત્રિશલાએ જીગતે આંજી
 અણિયાલી બેહુ આંખડી, સુંદર કરતુરીનું ટપકું કીધું ગાલ. મા.
 ૧૦ કંચન શોભે જાતનાં રત્ને જડીયું પારણું, જુલાવતી વેલા થા-
 એ ધુધરનો ધમકાર; તિશલા વિવિધ વચને હરખી જાએ હાલરે,
 ખેંચે કુમતિઆલી કંચન દોરી સાર. મા. ૧૧ મારો લાડકવાયો

(૨૯૪)

સરખા સગે રમવા જશે, મનોહર સુખડલી હું આપીશ એહને હાથ;
ભોજન વેલા રમઝગ કરતો આવશે, હુંતો ધામને ભીડાવીશ હંદ્ય
સાથ. મા. ૧૨ હંસ દારંડવ કોકિલ પોપટ પારેવડાં, માંહી બપૈયા
ને સારસ ચક્રાર; મેનાં મોર મેલ્યાંછે રમકડાં રમવા તણાં, ધમધમ
ધૂધરા બળવે ત્રિશલા કિશોર. મા. ૧૩ મારો વીર કુમાર નિશાળે
ભણુવા બળશે, સાથે સજ્જન કુટુંબ પરિવાર; હાથી રથ ઘોડા પા-
લાયે ભલું શોભતું, કરી નિશાળ ગરણું અતિ મનોહાર. મા. ૧૪
મારા વીર સમાણી કન્યા સારી લાવશું, મારા કુમારને પરણાવીશ
મોહોટે ઘેર; મારો લાડકડો વંર રાગ ઘોડે બેસશે, મારો વીર કરશે
સદાય લીલા લહેર. મા. ૧૫ માતા ત્રિશલા માવે વીર કુવરનું હા-
લરં, મારો નંદન જીવજો કોડી વરસ; એતો રાજ રાજેસર થાશે
ભલો દીપતો, મારા મનના મનોરથ પ્રરશે જગીશ. મા. ૧૬ ધન્ય
ધન્ય ક્ષત્રિ કુંડ ગામ મનોહરં, જહાં વીર કુંવરંતો જનમ ગવાય;
રાગ સિદ્ધારથના કુલમાંહે દિનમણી, ધન્ય ધન્ય ત્રિશલા રાણી
જેહની ગાય. મા. ૧૭ એમ સૈયર ટોલી ભોલી માવે હાલરં, થા-
શે મનના મનોરથ તેહને ઘેર; અનુક્રમે મહોદય પદવી રૂપ વિજય
પદ પામશે, માએ અમિય વિજય કહે થાશે લીલા લહેર, મા. ૧૮
ઈતિશ્રી વીર કુંવરનું પારણું સંપૂર્ણ.

અથ સ્તુતિયો.

અથ શ્રીશંખેશ્વર પાર્શ્વજિન સ્તુતિ.

સંજેશ્વર પાસજી પુજીએ, નરભવનો લાહો લીજીએ;

મનવંછિત પુરણ સુરતર, જયવામાસુત અલવેસર.

૧

દોયા રાતા જીનવર અતિ મલા, દોય ઘોળા જીનવર ગુણ નીલા;

(૨૬૫)

દોય લીલા દોય સાગલ કલા, સોજે જીન કંચન વર્ણુ લલા. ૨
આગમ તે હાનવરે ભાખિઓ, ગણધર તે હમ્મરે રાખીઓ;
તેહનો રસ જોણે ચાખીઓ, તે હુવો શિવ સુખ સાખીઓ. ૩
ધરણીધર રાય પદ્માવતી, પ્રભુ પાર્શ્વ તણા ગુણ ગાવતી;
સાદુ સંઘનાં સંકટ ચૂરતી, નય વિમલનાં વંછીત પૂરતી. ૪

અથ શ્રી પજૂસણની સ્તુતિ.

સાતરભેદી જીન પુજા રચીને, સનાતન મહોચ્છવ કીજેજી;
દોલ દલામા બેરીને ફેરી, ઝલરી નાદ સુણીજેજી,
વિરજીન આગળ ભાવના ભાવી. માનવ ભવ દુગ લીજેજી;
પરવ પશુસણ પુરવ પુન્યે, આઠ્યાં એમ બનણીજેજી. ૧
માસ પાસ વળી દસમ દુવાલસ, ચતારી અઠ કીજેજી;
ઉપર વળી દસ દોય કરીને, જીન એવીસે પુજેજી;
વડા કલ્પનો છઠ કરીને, વીર ચરીત્ર સુણીજેજી;
પડવેને દીન જન્મ મહોચ્છવ, ધવળ મંગળ વરતીજેજી. ૨
આઠ દીવસ લગે અગર પળાવી, અઠમનો તપ કીજેજી;
નાગદેતુની પરે કેવળ લહીએ, જો સુખ ભાવે રહીએજી.
તેલાધર દીન ત્રણ કલ્યાણક, ગણધર વાદ વહીજેજી;
પાસ નેમીસર અંતર ત્રીજે, રીખમ ચરીત્ર સુણીજેજી. ૩
જારસેં સૂત્ર ને સમાચારી, સંવદ્ધુરી પડીકમીએજી;
ચૈત્ર પ્રવાડી વીધિચું કીજે, સકળ જંતુને ખામીએજી.
પારણાને દીન સ્વામીવચ્છળ, કીજે અંધીક વડાછળ;
માન વીજ્ય કહે સકળ મનોરમ, પૂરે દેવી સીવાજી. ૪

અથ શ્રી સીદ્ધચક્રનીની.

જીન સાસન વંછીત, પુરણ દેવ રસાળ;

(૨૯૬)

ભાવે ભવીભણીએ, સીધચક્ર ગુણ માળ;
ત્રિહું કાળે એહની, પૂજા કરે ઉજમાળ;
તે અમર અમર પદ, સુખ પામે સુવીશાળ; ૧
અરિહંત સીદ્ધ વદો, આચારજ ઉવજાય;
મુની દરસણ નાણ, ચરણ તપ એ સમુદાય;
એ નવ પદ સમુદીત, સિદ્ધચક્ર સુખદાય;
એ ધ્યાને ભવિનાં, ભવ કોટી દુઃખ જાય. ૨
આસો ચત્રતરમાં, સુદી સાતમથી સાર;
પુનમ લગી કીજે, નવ આંખીલ નિરધાર;
દોય સહસ ગણેવું, પદ સમ સાડાચાર;
એકાશી આંખીલ, તપ આગમ અનુસાર. ૩
શ્રી સિદ્ધચક્ર શેવક, શ્રી વિમલેસર દેવ;
શ્રીપાળ તણી પરે, સુખપુરે સ્વયમેવ;
દુખ દોહગ નાવે, જે કરે એહની સેવ;
શ્રી સુમતી સુગુરનો, રામ કહે નિત્ય મેવ. ૪

અથ સિદ્ધાચળની.

શ્રી શેત્રુંજે તિરથ સાર, ગીરીવરમાં જેમ મેર ઉદ્ધાર;
ઠાકોર રામા પાર, મંત્ર મહી નવકારજ જાણ;
તારામાં જેમ ચંદ્ર વખાણું, જળધર જળમાં જાણું;
પંખીમાં જેમ ઉત્તમ હંશ, કુળ માંહી જેમ રીખવનો વંશ,
નાભિ તણો એ અંશ, ક્ષમાવંતમાં શ્રી અરિહંત;
તપસુરામાં માહા મુનિવંત, શેત્રુંજે ગયાં ગુણવંત.

૨ છ.

પુંડરગીરી મહીમા, આગમમાં પરસિદ્ધ.

(૨૯૭)

વિમલાચળ ભેટી, લહીએ અવિચળ રિધ્ધ,
પંચમ ગતિ પોહોંચ્યા, મુનિવર કોડા કોડ;
એણે તિરથે આવી, કર્મ વિપાતક છોડ.

અથ વીજ તિથિની સ્તુતિ.

દિન સકલ મનોહર, બીજ દિવસ સુનિશેષ રાયરાણા પ્રણમે,
ચંદ્ર તણી જીહારેખ. તિહાંચંદ્ર વિમાને, શાશ્વતા જીનવર જોડ; હું બી
જ તણે દિન, પ્રણમું આણીનેહ. ૧ અભિનંદન ચંદન, શીતલ શી
તલ નાથ; અરનાથ સુમતિજીન, વાસુ પુન્ય શિવ સાથ. ઇલાદિક
જીનવર, જન્મ જ્ઞાન નિર્વાણ; હું બીજ તણે દિન, પ્રણમું તે સુ-
વિહાણ. ૨ પરકાશ્યો બીજે, દુવિધ ધર્મ ભગવંત; જોગ વિમલા
કમલા, વિહલ નયન વિકસંત. આગમ અતિ અનુપમ, જિહાં નિશ્ચ-
ય વ્યવહાર; બીજે સવિ કીજે, પાતકનો પરિહાર. ૩ ગજ ગામિની
કામિની, કમલ સુકોમલ ચીર ચક્રેશરી કેશરી. સરસ સુગંધ શરીર,
કરજોડી બીજે, હું પ્રણમું તસપાય; જોગ લખિં વિન્ય કહે, પૂરો
મનોરથ માય. ૪

અથ પંચમીની સ્તુતિ.

શ્રાવણ શુદ્ધ દિનપંચમીએ, જનમ્યા નેમ જિણુંદ તો;
શ્યામવરણ તતુ શોભતું એ, મુખ શારદકો ચંદ તો;
સહસ વરસ પ્રભુ આઉખુંએ, બ્રહ્મચારી ભગવંત તો;
અષ્ટકરમ હલેં હણિએ, પોહોતા મુક્ત મહંત તો. ૧
અષ્ટપદપર આદિ જિનએ, પહોતા મુક્ત મોઝાર તો;
વાસુપુન્ય ચંપાપુરીએ, નેમ મુક્તિ ગિરનારતો;
પાવાપુરી નગરીમાં વસિએ, શ્રીવીરતણું નિર્વાણુતો;

સમેત શિખર વીસ શિદ્ધ હુઆએ, શિરવહું તેહની આણુતો. ૨
 નેમનાય જ્ઞાની હુવાએ, ભાળે સાર વચન તો;
 છવ દયા ગુણ વેલડીએ, કાળે તાસ જતન તો;
 મૃપા ન બોલો માનવીએ, ચોરી ચિત્ત નિવારતો;
 અનંત તીર્થકર એગ કહેએ, પરહરિયે પરનારતો. ૩
 એમેદ નામે જક્ષ બોલોએ, દેવી શ્રીઆંખિકા નામતો;
 શાસન સાનિધ્ય જે કરેએ, કરે બલિ ધર્મનાં કાગ તો;
 તપ ગચ્છ નાયક ગુણ નિલોએ, શ્રી વિજયએન સુરિચાતો;
 રિખબદાસ પાય સેવતાંએ, સદ્ગુણ કરો અવતાર તો. ૪

અથ અષ્ટમીની સ્તુતી.

ગંગલ આઠ કરી જસ આગલ, ભાવ ધરિ સુરરાજનિ; આઠ
 જાતિના કલ્પ શબરીને, નહારાવે જનરાજનિ. વીરજનેશ્વર જન્મ ગ-
 હાત્રાવ, કરતાં શિવ સુખ સાધેનિ; આઠમનું તપ કરતાં અમધર,
 ગંગલ કમલ્લા વાધેજી. ૧ અષ્ટ કરમ વયરી ગજગંજન, અષ્ટ પદ-
 પરે ઝંખીયાજી; આઠમે આઠ સુરપ વિચારી, મદ આઠે તસ ગલી-
 યાજી. અષ્ટમી ગતિપરે પહોતા જનવર, ફરસ આઠ નહિં અંગજી;
 આઠમનું તપ કરતાં અમધર, નિત્ય નિત્ય વાધે રંગજી. ૨ પ્રાતિ-
 હાનજ આઠ ગિરાજે, રાગવસરણ જનરાજેજી; આઠમે આઠશો
 આગમ ભાંખી, ભવિ ગન શંશય ભાંજેજી. આઠે જે પ્રવચનની માન-
 તા, પાળે નિરતિચારોજી; આઠમને દિન અષ્ટ પ્રકારે, છવ દયા ચિ-
 ત્ત ધારોજી. ૩ અષ્ટ પ્રકારી પૂજા કરીને, માનવ ભવફલ લીજેજી;
 સિધ્ધાધ દેવી જનવર સેવી, અષ્ટ મહાસિધ્ધિ દિજેજી. આઠમનું તપ
 કરતાં લીજે, નિર્મલ કેવલ જ્ઞાનજી; ધીર વિમલ કવિ સેવક નય કહે,
 તપથી કોઠ કહ્યાણજી. ૪.

एकादशीनी स्तुति.

એકાદશી અતિ રચડી, ગોવિંદ પૂછે નેમ; કોણ કારણ એ પર્વ મોહોદુઃ, કહો મુજશું તેમ, જીનવર કલ્યાણક અતિ ઘણા, એ-કશેને પચાસ; તેણે કારણ એ પર્વ મોહોદુઃ, કરો મૈત્ર ઉપવાસ. ૧ અગિયાર શ્રાવક તણી પ્રતિગા, કહે તે જીનવર દેવ; એકાદશી એ-મ અધિક સેવા, વન ગગન જીમરેવ. ચોવીસ જીનવર સયલ સુખકર, જેસા સુરત રચંગ; જેમ ગંગ નિર્મલ નીર જેહવું, કરો જીન શું રંગ. ૨ અગીયાર અંગ લખાવિયે, અગીયાર પાદાં સાર; અગી-આર કવલી વિંટણાં, ઠવણી પૂંજણીસાર; ચાખખી ચંગી વિવિધ રંગી, શાસ્ત્ર તણે અનુસાર, એકાદશી એમ ઉચ્ચેવો, જેમ પામીયે ભવ પાર. ૩ વર કમલ નયણી કમલ વયણી, કમલ સુકોમલ કાય, જીજ દંડ ચંડ અખંડ જેહને, સમરતાં સુખ થાય, એકાદશી એમ મન વશી, ગણિ હર્ષ પડિત શિષ્ય, સાસનદેવી વિધન નિવાસે, સં-ધ તણાં નિશ દિશ. ૪

अथ सिद्धचक्र स्तुति.

અરિહંત નમો વળી સિદ્ધ નમો, આચારજ વાચક સાહુ નમો; દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર નમો તપ, એ સિદ્ધચક્ર સદા પ્રણમો. ૧ અરિહંત અનંત થયા થાશે, વળી ભાવ નિક્ષેપે ગુણ ગાશે, પડિક્કમણાં દેવ વંદન વિધિશું, આંગિલ તપ ગણણું ગણો વિધિશું ૨ છરિ પાળી જે તપ કરશે, શ્રીપાલ તણી પેરે ભવ તરશે; સિદ્ધ ચક્રને કુણ આવે તોણે, એહવા જીન આગમ ગુણ જોણે. ૩ સાઠા ચારે વરસે તપ પૂરું, એ કર્મ વિદારણ તપ શૂરું; સિદ્ધ ચક્ર મન મંદિર થાપો, નય વિમલેસર વર આપો. ૪

અથ આદિજિન સ્તુતિ.

આદિ જીનવર રાયા. જસ સોવન કાયા; મરદેવી ગાયા ધોરી
 કાંછન પાયા, જગતસ્થિતિ નિપાયા શુદ્ધ ચારિત્ર પાયા, કેવલ સિ-
 રિરાયા, મોક્ષ નગરે સધાયા. ૧ સવિજન સુખકારિ, મોહમિથ્યા
 નિવારી, દુરગતિ દુઃખ ભારી, શોક સંતાપ વારી, શ્રેણીક્ષપક સુધા-
 રી, કેવલાનંત ધારી, નમીએ નરનારી, જેહ વિશ્વાપકારી. ૨ સમ-
 વસરણુ બેહા લાગે જે જીન મીહા, કરે ગણુપ પદઠા, ઇંદ્રચંદ્રાદિ
 દીહા, દ્વાદશાંગી વરિહા, ચુંચતા ટાલે રિહા, ભવિજન હોય હિહા,
 દેખી પુણ્યે ગરિહા. ૩ સુર સમકિત વંતા, જેહ રિધે મહંતા જેહ
 સુજન સંતા, ટાળિયે મુગ ચિંતા, જિનવર સેવંતા, વિધવારે દુરં-
 તા, જિન ઉત્તમ થુણંતા, પદ્મને સુખદિંતા. ૪

અથ શાશ્વતજિન સ્તુતિ.

રૂપભયંદ્રાનન વંદન કીજે, વારિખેણુ દુઃખ વારેજ;
 વર્દમાન જિનવર વક્ત્રી પ્રણુમો, શાશ્વત નામ એ ચારેજ;
 ભરતાદિક ખેત્રે મલી હોવે, આર નામ ચિત્ત ધારેજ;
 તેણે ચારે એ શાશ્વત જિનવર, નમીએ નિલ સવારેજ; ૧
 ઉર્ધ્વ અધો ત્રીછેલોકે થઇ, કોડી પત્રરસે જાણોજ;
 ઉપર કોડી ખેતાલીસ પ્રણુમો, અડવન લખ મન આણોજ;
 છત્રીશ સહસ એંશી તે ઉપર, ખિંબતણા પરિમાણોજ;
 અસંખ્યાત વ્યંતર જ્યોતિષીમાં, પ્રણુમું તે સુવિહાણોજ. ૨
 રાયપશેણી જીવાભિગમે, ભગવતી સુત્રેં બાખીજ;
 જંજુકીપ પત્રતી ઠાણાંગે, તિવરીને ધણું દાખીજ;
 વક્ત્રી અશાશ્વતી માતા કદપમાં, વ્યવહાર પ્રમુખેં આખીજ;

તે જીન પ્રતિગા લોપે પાપી, જિહાં બહુ સુત છે સાખીજી. ૩
 એ જિન પૂજયી આરાધક, ઇશાન ઇંદ્ર કહાયાજી;
 નેમ સુરીયાભ પ્રમુખ બહુ સુરવર, દેવી તણા સમુદાયજી;
 નાંદીસર અઢાઇ ગહોત્સવ, કરે અતિ હર્ષ ભરાયાજી;
 જિન ઉત્તમ કલ્યાણક દિવસે, પદવિનય નમે પાયાજી;

અથ મંદિરસ્વામીની.

શ્રી શ્રીમંધર જીનવર, સુખકર સાહેબ દેવ;
 અરીહંત સકળની, ભાવ ધરી કરું શેવ;
 સકળ આગમ પારક, ગણધર ભાજિત વાણી;
 જયવંતી આણા, જ્ઞાનવિમળ ગુણ ખાંણી.

૨

ગહાવિદેહ ખેત્રમાં મંદિરસ્વામી, સોનાતું સિંહાસનજી;
 રૂપાતું ત્યાં છત્ર જિરાળે, રત્નમણીમાં દિવા ચ્યારજી.
 કુમકુમ વરણી ત્યાં ધુમરી જિરાળે, મોતીના અક્ષર સારજી;
 ત્યાં બેઠા શ્રી મંદિર સ્વામી, બોલે મધુરી વાણીજી.
 કસર ચંદન ભર્યાં કચોળાં, કરતુરી જરાસોજી;
 પેહુલી પુખ્ત અમારી હોળે, ઉગમતે પ્રભાતેજી.

અથ પાર્શ્વનાથની.

પાસ જીણંદા વામાનંદા, જગ્ન ગરબે ફળી;
 સુપના દેખે અર્થ વિષેખે, કહે મધવા મળી.
 જીનવર જાયા સુર હુલરાયા, હુઆ રમણી પ્રિયે;
 નેમિ રાજ ચિત્ત વિરાજી, વિલોકત જત ક્ષીએ.

अथ मौन एकादशीनी स्तुति.

अरस्य प्रवज्या, नमिञ्चन पनेञ्चन मतुञ्च,
 तथा गह्वरे ऋन्म, व्रत मपमलं देवलमलं;
 गलक्षैकादश्यां, सदसिल सदुद्दाम गहसि,
 क्षितौ कल्याणानां, क्षपतु विपदः पञ्चकमदः १
 सुपर्वेद्र श्रेण्या, गमन गमनैर्भूगि वक्ष्यं,
 सदा स्वर्गत्तैना, दमदमक्या यत्र सत्यं;
 छनाना गप्यायुं, क्षाल गति शुभं नारकसदः क्षितौ. २
 छना जेयं यानि, प्रलि नग दुरात्मीय सगये,
 इक्षयत्कट्ट्या, गिति य विदितं शुद्ध सगये;
 अनिष्टा रिष्टानां, क्षिति रनुमवेयुर्भट्टमुदः क्षितौ. ३
 सुरा रसे द्रास्सर्वे, सकल छन यद्र प्रमुदिताः
 तथा य न्योतिष्का, पित्रभवननाथाः समुदिताः
 तपो यत्कट्ट्या, विदधति शुभं चिन्मिदं छदः क्षितौ. ४

अथ पार्श्वनायजीनी स्तुति.

द्वेद्वेदि धपगप धुधुगि धोधिं ध्रसकिधर धप धोरवं,
 होहोकि होहों द्रागिदि द्रागिदिदि द्रम किद्रलुरलु द्रेलुवं;
 अजिञ्जकि जेञ्जं जूलुलुरलुरलु निजकिनिजजन रंजनं,
 सुरशैल शिपरे नवित सुभदं पार्श्वछनपति मज्जनं. १
 कटरे गिनियो गिनि किटति गिज्जहां धुधुकि धुटनट पाटवं,
 गुलु गुलुलु गुलुगलु रलुकिजेजे गुलुलु गुलुगलु गौरवं.
 अजिञ्जकिजेजे जूलुलुरलुरलु निज किनिज जन सज्जनाः
 कक्षयंति कभला कक्षित कक्षमक्ष मुक्ष भीसमहे छनाः २

हाडूँकि हूँकूँकिल्लिक ठल्लि पट्टा ताडयने,
 तन्नसोकिन्नोसो त्रिपिन्नपिनि डेपिरोपिनि वाधने;
 ओओकि ओओ थुंगिथुंगिनि धोगिधोगिनि कन्नवे.
 छनगत मनंतं भडिमतनुता नगनि सुरनर सुत्सवे. ३
 पुंदांकि पुपुदां पुपुडदि पुंदां पुपुडदि होहो अंगरे,
 व्यायपट व्ययपट रणुकिणुणुं उणुणु उंउं उंगरे;
 तिहांइरग भपधुनि निधप गगरस सस सरस सुत्सेवता,
 छन नाटयरंगे कुशन्नमुनीसं दिशतु शासन देवता. ४

अथ श्रीपंचतीर्थनी स्तुति.

श्री शत्रुंजय मुष्ण्य तीर्थं तिष्ठकं, श्री नागिराजगङ्गा,
 वंदे रैवत शैव मौलि मुकुटं, श्रीनेमिनाथं यथा;
 तारंगे अछतं छनं भृगुपुरे, श्रीसुव्रतं रत्नबने,
 श्री पार्श्वं प्रणुमागि सत्य नगरे, श्री वर्धमानं त्रिधा. १
 वंदेऽनुत्तर कल्प तल्प छुवने, श्रैवेयक व्यंतराः
 ज्योतिष्यामर गंदराद्रि वसतीं रतीर्थकरानादशन.
 ज्यु पुष्कर धातकीषु इयके, नंदीश्वरे कुंडले,
 ये आन्येऽपि छना नमाभि सततं तान् कृत्रिगा कृत्रिमान्. २
 श्रीगद्दोर छनस्थ पद्म छंदतो, निर्गम्यते गौतमं,
 गंगा वर्तन मेस या प्रविभिदे, मिथ्यात्व पैताढयकं;
 उत्पत्ति स्थिति संहति त्रिपथगा, ज्ञानांशुदा वृद्धिगा,
 सीमे कर्मगलं हरत्य विकलं, श्रीदादशांगी नदी. ३
 शुक्र श्रंद्र रवि अहाश्च धरण्यु, अक्षेन्द्र शांत्यं शिवा,
 दिक्षपालाः सकपर्द्धि गोमुष्ण गण्यु, श्रुक्श्वरी भारती;

(૩૮૪)

યેડન્થે જ્ઞાનતપઃ ક્રિયાવ્રત વિધિ, શ્રીતીર્થ યાત્રાદિષુ,
શ્રી સંઘસ્ય તુરા ચતુર્વિધ સુરા, સ્તેસંતુ ભદ્રં કરાઃ

૪

અથ મહાવીરજિનની સ્તુતિ.

કનકસગ શરીરં પ્રાપ્ત સંસાર તીરં, કુમત ધન સમીરં ક્રોધ દા-
વાગ્નિ નીરં; જલધિ જલ ગભીરં દંભભૂસારસીરં, સુરગિરિસમ
ધીરં, સ્તૈભિ ભક્ત્યા ચવીરં. ૧ નમ દ્વિપલ સુરેંદ્રાઃ પાપપંકે દિ-
નેંદ્રાઃ; કુમત મૃગમૃગેંદ્રાઃ કર્મ વૃક્ષે ગજેંદ્રાઃ; સુગુણ મણિ સમુદ્રાઃ
સાધુ ચક્રોર ચંદ્રાઃ; ગતધનતર તંદ્રાઃ પાંતુવઃ શ્રી જીનેંદ્રાઃ ૨ જીન
વદન હેન્ટાત્ નિર્ગતા વાર્ધક્યાંતા, સુપદ મલિનપૂતા, પાપ પંકૌધ-
હર્તા, જનન મરણ નિત્યા, દ્વાદશાંગી વિચિત્રા; મુનિજન હિતકર્તા
મોક્ષ સુખ પ્રદાતા. ૩ જીન નયન કુરંગી, શ્યામ વેણી ભુંગંગી, જી
નમુખજ જાંગી, શ્વેત વસ્ત્રે વૃત્તાંગી, નિવડ જડિમ રોગિ ધ્વંસને
માતુલિંગી, શ્રુત નિચય વરાંગી, દેહિ મે દેવી સદ્ગી. ૪

અથ જ્ઞાનપંચમીની સ્તુતિ.

શ્રી નેમિઃ પંચ રૂપ, ત્રિદશ પતિકૃત, પ્રાન્યજન્ગાભિષેકઃ, ચં-
ચત્પંચાક્ષ ગત્ત, દ્વિરદ મદ ભિદ્ધા, પંચ વકત્રોપમાનઃ, નિર્મુક્તઃ પંચ
દેહ્યાઃ, પરમ સુખમય, પ્રાસ્તકર્મ પ્રપંચઃ; કલ્યાણું પંચમીસ, તપ-
સિ વિતનુતાં, પંચમોજ્ઞાનવાન્તઃ ૧ સંપ્રીણુન્ સચ્ચકોરાન, શિવ
તિલક સગઃ, કૌશિકાનંદ મૂર્તિઃ, પુણ્યાશ્ધિ પ્રીતિદાયી, સિતરચી
રિવ યઃ, સ્વીય ગોભિ સ્તમાંસિ, સાંદ્રાણિ ધ્વંસમાનઃ, સકલ કુવલયો
હાસ મુચ્યૈ શ્ચકાર, જ્ઞાનં પુષ્પાન્જનૌધઃ, સતપસિ ભવિનાં, પંચમી
વાસરસ્ય. ૨ પીત્વા નાનાભિ ધાર્યા, મૃતરસમસમ, યાંતિ યાસ્યંતિ
જગ્મુઃ; જીવાયસ્માદનેકે, ત્રિવિધદમરતાં, પ્રાન્ય નિર્વાણપુથ્યાં; યાત્વા

દેવાધિદેવા, ગમદશમસુધા, કુંડમાનંદહેતુ; તત્પંચમ્યાસ્તપસ્યુ, ઘત
વિશદ્ધિયાં, ભાવિનામસ્તુ નિત્યં. ૩ સ્વાર્ણાન્નકાર વહ્નન, મણિકિર
ણુગણુ, ધ્વસ્તનિત્યાંધકારા, હુંકારારાવહ્નરી, કૃતસુકૃતજન, પ્રાતવિધ
પ્રચારા, દેવી શ્રી અંગિકામ્યા, જનવર ચરણાં, ભોજમૃંગીસમાના
પંચમ્યન્દસ્તપોડ્ય, વિતરતુ કુશલં, ધીમતાં સાવધાના. ૪

અથ શ્રીસજ્ઞાયો.

૧ અથ ક્રોધની.

કડવાં ફળછે ક્રોધનાં, જ્ઞાની એમ જોલે;
રીસ તણો રસ જાણીએ, હજાહજ તોલે. ક. ૧
ક્રોધે ક્રોડ પૂરવ તણું, સંજમ ફલ જાય;
ક્રોધ સહિત તપ જે કરે, તેતો લેખે ન થાય. ક. ૨
સાધુ ધણો તપિયો હતો, ધરતો મન વૈરાગ;
શિષ્યના ક્રોધ થકી થયો; ચંડ કાશીયો નાગ. ક. ૩
આગ ઉઠે જે ધર થકી, તે પહેલું ધર બાલે;
જળનો જોગ જે નવિ મળે, તો પાસેનું પરજાલે. ક. ૪
ક્રોધ તણી ગતિ એહવી, કહે કેવળ નાણી;
હાણુ કરે જે હેતની, જાણવજે એમ જાણી. ક. ૫
ઉદય રત્ન કહે ક્રોધને, કાઢજે ગણે સાહી;
કાયા કરજે નિરમળી, ઉપસમ રસ નાહી. ક. ૬

૨ અથ માનની.

૩ જીવ માન ન કીજીયે, માને વિનય ન આવેરે;
વિનય વિના વિદ્યા નહીં, તો કિમ સંમક્તિ પાવેરે. ૩. ૬

સમકિત વિણ ચારિત્ર નહીં, ચારિત્ર વિણ નહીં મુક્તિરે;
 મુક્તિનાં સુખછે શાસ્ત્રતાં, તે કેમ લલિયે જીવિતરે. રે. ૨
 વિનય વડો સંસારમાં, ગુણમાં અધિકારીરે;
 માને ગુણ જાયે ગતી, પ્રાણી જોજો વિચારીરે. રે. ૩
 માન કર્યું જો રાવણે, તેતો રામે મારયોરે;
 દુર્યોધન ગરવે કરી, અંતે સવિતે હારયોરે. રે. ૪
 સ્રક્ષાં લાકડાં સરિખો, દુઃખદાયી એ ખોટોરે;
 ઉદય રત્ન કહે માનને, દેજો તમે દેસવટોરે. રે. ૫

૩ અથ માયાની.

સમકિતનું મૂલ જાણીયેજી, સત્ય વચન સાક્ષાત્;
 સાચામાં સમકિત વસેજી, માયામાં મિથ્યાત્તરે;
 પ્રાણી મ કરીશ માયા લગાર, એ અંકણી. ૧
 મુખ મીઠો જીડે મનેજી, ફૂડ કપટનો કોટ;
 જીભેતો જીજી કરેજી, ચિત્તમાંહે તાકે ચોટરે. પ્રા. ૨
 આપ ગરબે આધો પડેજી, પણ ન ધરે વિશ્વાસ;
 મનશું રામે આંતરોજી, એ મામાનો પાસરે. પ્રા. ૩
 જોહશું જાંધે પ્રીતડીજી, તેહશું રહે પ્રતિકૂલ;
 મેલ ન છડે મન તણોજી, એ માયાનું મુક્તરે. પ્રા. ૪
 તપ કીધો માયા કરીજી, મિત્રશું રાખ્યોરે ભેદ;
 મક્ષીજીતેશ્વર જાણીજી, તે પામ્યા સ્ત્રી વેદરે. પ્રા. ૫
 ઉદય રત્ન કહે સાંભળોજી, મેલો માયાની પુલ્ક;
 મુક્તિ પુરી જાયા તણોજી, એ મારગછે શુદ્ધરે, પ્રા. ૬

૪ અથ લોભની.

તુમે લક્ષણ જોજો લોભનાંરે, લોભે જન પામે લોભનાંરે;

લોભે ડાહ્યા મન ડોહ્યા કરેરે, લોભે દુર્ધટ પથે સંચરેરે. તું. ૧
 તજે લોભ તેહનાં લેકાં ભાગણારે, તજી પાથે નમીને કહું ખાંભણારે;
 લોભે મરમદા ન રહે કેહનીરે, તુમે સંગત મેલો તેહનીરે. તું. ૨
 લોભે ધર મેહેલી રણમાં મરેરે, લોભે ઉંચ તે નીચું આચરેરે;
 લોભે પાપ ભણી પગલાં ભરેરે, લોભે અકારજ કરતાં ન ઓસરેરે. તું. ૩
 લોભે મન ન રહે નિર્મલુરે, લોભે સગપણ નાસે વેગલુરે;
 લોભે ન રહે પ્રાંતીને પાવલુરે, લોભે ધન મલે ખલુ એકલુરે. તું. ૪
 લોભે પુત્ર પ્રત્યે પિતા હણેરે, લોભે હત્યા પાતક નવિ ગણેરે;
 તેનો દામ તણે લોભે કરીરે, ઉપર મણિધર યાથે તે મરીરે. તું. ૫
 જ્ઞેતાં લોભનો થોભ દિસે નહીરે, એવું સૂત્ર સિદ્ધાંતે કહ્યું સહીરે;
 લોભે ચક્રી સંભુગ નામે જુઓરે, તેનો સમુદ્રમાંહે ડુળી મુવોરે. તું. ૬
 એમ જાણીને લોભને છંડજોરે, એક ધર્મશું મગતા મંડજોરે;
 કનિ ઉદય રત્ન ભાષે મુદારે, વંદૂ લોભ તેજ તેહને સદારે. તું. ૭

૬ અથ જંબુસ્વામીની.

રાજગૃહી નયરી વસે, રૂપમદત વ્યવહારીરે;
 તમ સુત જંબુકુમાર નમું, બાલપણે બ્રહ્મચારીરે. જંબુ. ૧
 જંબુ કહે જનની સુણો, સ્વામિ સુધર્મા આચારે;
 દિક્ષા લેશું તે કોને, અનુમતિ ઘાં મોરી ગાચારે. જંબુ. ૨
 માય કહે સુણો બેટડા, વાત વિચારી કીજેરે;
 તરણપણે તરણિ વરી, છાંડી કેમ છુટીજેરે. જંબુ. ૩
 આગે અરણીક મુનીવરા, ફરી પાછા ધર આચારે;
 નાટકણી નેહે કરી, અપાઠ ભૂતિ ભોલાચારે. જંબુ. ૪
 વેશ્યાવશ પડિયા પછી, નંદીષેણુ નગીનોરે;
 આર્દ્ર દેશનો પાટવી. આર્દ્ર કુમારકાં કીનોરે. જંબુ. ૫

સહસ વરસ સંયમલીયો, તોહી પાર ન પાયારે;
 કુડકને કમ્મે કરી, પછી ઘણું પસ્તાયારે. જાંબુ. ૬
 મુનિવર શ્રી રહનેમિછ, નેમિછનેશ્વર બાધરે;
 રાજેમતિ દેખી કરી, વિપય તણી મતિ આધરે. જાંબુ. ૭
 દિક્ષાછે વત્સ દોહિલી, પાળવી ખંડાનિ ધારારે;
 સરસ નિરસ અન્ન જમવું, સૂવું ડાબ સંધારારે. જાંબુ. ૮
 દિક્ષાછે વત્સ દોહિલી, કલ્હો અમારો કીજેરે;
 પરણો પનોતા પદમણી, અમ મનોરથ પુરીજેરે. જાંબુ. ૯
 જાંબુ કહે જનની સુણો, ધન્ય ધનનો અણુમારારે;
 મેધ મુનીશ્વર મોટકો, શાળીમદ્ર સંભારારે. જાંબુ. ૧૦
 મજસુકુમાલ ગુણે ભર્યો, આતમ સાધન કીધોરે;
 પટમાસી તપ પારણે, ઢંઢણે કેવલ લીધોરે. જાંબુ. ૧૧
 દશાર્ણુ બદ્ર કેવલ લહી, પાય લગાડો ઇંદોરે;
 પ્રસન્ન ચંદ્ર કેવલ લહી, પામ્યો છે પરમાનંદોરે. જાંબુ. ૧૨
 એમ અતેક મુનિવર હુઆ, કહેતાં પાર ન પાયરે;
 અનુમતિ દો મોરી માતજી, ક્ષણુ લાખિણો જાયરે. જાંબુ. ૧૩
 પાંચશે સત્તાવીસથું, જાંબુકુંવર પરિવરીયોરે;
 પંચમહાવ્રત ઉચરી, ભવજલ સાયર તરીયોરે. જાંબુ. ૧૪
 જાંબુ ચરમજ કેવળી, તાસ તણા ગુણ આયારે;
 પંડિત લલિત વિજય તણો, હિત વિજય સુપસાયારે. જાંબુ. ૧૫

૬ અથ રાત્રીભોજનની.

પુન્ય સંજોગે નરભવ લાધ્યો, સાધો આતમ કાજ;
 વિખયારસ જણો વીખ સરીખો, ઈમ બાખે જનરાજરે.
 પ્રાણી રાત્રીભોજન વારો, આગમ વાણી સાચી જાણી;

સમક્રીત ગુણ સહી નાંજીરે.   પ્રાણી૦   આંકણી.
 અમક્ષ બાવીસમાં રચણીભોજન, દોષ કલ્પા પરધાન;
 તેણે કારણ રાત્રે મન જમો, જે હુવે હમડે સાનરે.   પ્રા૦ ૧
 દાન સ્નાન આયુષ ને ભોજન, એટલા રાત્રે ન કીજે;
 એ કરતું સુરજની સામે, નીતિ વચન સમજી જરે.   પ્રા૦ ૨
 ઉત્તમ પશુ પાંખી પણ રાત્રે, ટાળે ભોજન ટાણા;
 તુમે તો માનવી નામ ધરાવો, કેમ સંતોષ ન આણોરે.   પ્રા૦ ૩
 માંખી જી કીડી કોઢીઆવડો, ભોજનમાં જે આવે;
 કોડ જલોદર વમન વિકલતા, એહવા રોગ ઉપાવેરે.   પ્રા૦ ૪
 છનું ભવ જીવ હતા કરતાં, પાતીક જેહ ઉપાયો;
 એક તત્વાવ તોડતાં તેહલો, દોષણ સુગુર જતાયોરે.   પ્રા૦ ૫
 ઇકોતર ભવ સર ફોડ્યા સમ, એક દવ દેતાં પાપ;
 અહોતર ભવ દવ દિવા જીમ, એક કુવણજ સંતાપરે.   પ્રા૦ ૬
 એકસો ને ચુંવાલીસ ભવ લજે, કુવણજના જે દોષ;
 કુડો એક કલંક દિયતાં, તેહલો પાપનો પોષરે.   પ્રા૦ ૭
 એકસો એકાવન ભવ લજે દિધાં, કુડાં કલંક અપાર;
 એકવાર શિવ ખંડ્યા જેહલો, અનરથનો વિસ્તારરે.   પ્રા૦ ૮
 એકસો નવાજીં ભવ લજે ખંડ્યાં, સિવ વિષય સંબંધ;
 એક રાત્રીભોજને તેહલો, કર્મ નિકાચીત અંધરે.   પ્રા૦ ૯
 રાત્રીભોજનમાં દોષ ધણા છે, સ્થો કહીએ વિસ્તાર;
 કેવળી કહેતાં પાર ન પાવે, પુરવ કોડી મોઝારરે.   પ્રા૦ ૧૦
 રાત્રે નિત્ય ચોવીહાર કરીને, શુભ પરિણામ ધરીજે;
 માસ માસે પાસખમણુનો, લાભ ધણીપરે લીજેરે.   પ્રા૦ ૧૧
 મુનિ વસતાની એ શિખામણુ, જે પાળે નર નારી;
 સુરનર સુખ વિશ્વસીને હોવે, મોક્ષ તણા અધિકારીરે.   પ્રા૦ ૧૨

૭ અથ આપસ્વભાવની.

આપસ્વભાવમાં, અપધૂતદા મગનમેં રહેતાં;
 જગત જીવહે કર્મધીના, અચરિજ કષ્ટઅન લીના. આ૦ ૧
 તું નહીં કેરા કોઈ નહીં તેરા, કયા કરે મેરા મેરા;
 તેરા હેસો તેરી પાસ, અવર સમે અનેરા. આ૦ ૨
 વપુ વિનાશી તું અવિનાશી, અગહે ઇનકું વિલાસી;
 વપુ સંધ જામ દૂર નિકાશી, તમ તુમ શીવકા વાશી. આ૦ ૩
 રાગને રીસા દોષખવીશા, એ તુમ દુઃખકા દીશા;
 જામ તુમ ઇનકું દૂર કરીશા, તમ તુમ જગકા ઇસા. આ૦ ૪
 પરકી આસા સદા નિરાશા, એહે જગ જન પાસા;
 તે કાટનકું કરો અબ્યાસા, લહો સદા સુખ વાસા. આ૦ ૫
 કળહીંક કાજી કળહીંક પાજી, કળહીંક હુંઆ અપ બ્રાજી;
 કળહીંક જમમે કીર્તિ ગાજી, સગ પુદ્ગલડી બાજી. આ૦ ૬
 શુદ્ધ ઉપયોગને સમતા ધારી, જ્ઞાન ધ્યાન મનોહારી;
 કર્મ કલંકકું દૂર નિવારી જીવ, વરે શિવ નારી. આ૦ ૭

૮ અથ ફલાચીપુત્રની.

નામ ઇલાપુત્ર જાણીયે, ધનદત્ત શેકંના પુત્ર;
 નટવી દેખાને મોહીઓ, જે રાખે ધર સુત.
 કરગ ન છુટેરે પ્રાણીયા, પુરવ નેહ પિકાર;
 નિજ કુળ છંડીરે નટ થયો, નાંણી શરમ લગાર. કરમ૦ ૨
 ઇકે પુર આવ્યેરે નાચવા, ઊંચો વાંસ વિશેષ;
 તીહાં રાય જોવારે આવીઓ, મળીયા લોક અનેક. કરમ૦ ૩
 દોષ પગ પહેરીરે પાવડી, વાંસ ચડયો ગજ જેલ;
 નરધાર ઉપર નાચતો, જેલે નવ નવા ખેલ. કરમ૦ ૪

દોલ બળવેરે નટવી, ગાવે કિંબર સાદ;
 પાયતણ ધુધરાંરે ધમ ધમે, ગાળે અંખર નાદ. કરમ૦ ૫
 તિહાં રાય ચિત્તમેરે ચિંતવે, લુખધો નટવીને સાથ;
 જો નટ પડેરે નાચતો, તો નટવી મુજ હાથ. કરમ૦ ૬
 દાન ન આપેરે ભુપતી, નટ બાણે તૃપ વાત;
 હું ધન વંછુરે રાયતો, રાય વંછે મુજ ઘાત. કરમ૦ ૭
 તવ તિહાં મુનીવર પેખીઓ, ધન ધન સાધુ નિરાગ;
 ધિમ ધિમ વિખયારે જીવને, એમ પામ્યો વૈરાગ. કરમ૦ ૮
 થાળ ભરી શુદ્ધ મોદકે, પદમણી ઉભેલાં ધાર;
 ભો ભો કેછે લેતા નથી, ધન ધન મુનિ અવતાર. કરમ૦ ૯
 સંવર ભાવેરે કેવળી, થયો મુની કર્મ ખપાય;
 કેવળ મહીમાજી સુર કરે, લખ્ખીવિજે ગુણ ગાય. કરમ૦ ૧૦

૧ અથ સંતોષની.

સજ્જ ભલીરે સંતોષની, કીજીએ ધર્મ રસાલરે; ટેક.
 મુગતી મંદીર માંહી પોઢીયા, મુતાં મુખ અપારરે. સ૦ ૧
 સંજમ તજાઠ ભલી પાયરી, વિનય ઓસીસાં સારરે;
 સમતાએ ગાલ મસુરીયાં, વેળણીયો વ્રત ધારીરે. સ૦ ૨
 ઉપસમ ખાટ પછે વડી, સોલડીયે વેરાગરે;
 ધર્મ શીખ ભલી ઓઢણી, ઓડે તે ધર્મ ને જાણુરે. સ૦ ૩
 એ સજ્જએ કોણ પોઢશે, પોઢશે શીયળવંતી નારીરે;
 કવિયન મુખ ઇમ ઉચરે, પોઢશે પુરુષ વ્રત ધારીરે. સ૦ ૪
 ધર્મ કરો તુમે પ્રાણીયા, આતમને હિતકારીરે;
 વિનય વિનય ઉવઝાયતો, લ્યો કેવળ સુખકારીરે. સ૦ ૫

(ધતિ સજ્જયો સપુર્ણ.)

અથ લાવણીયો. શ્રી અજિતનાથ મહારાજની લાવણી.

શ્રી અજિતનાથ મહારાજ, ગરીબ નિવાજ, જરૂર જિનવર-
જી ॥૨॥ સેવક શિરનામી તને ઉચ્ચારે અરજી, કર મારી મારા વાંક,
રઝળીઓ રાંક, અનંતા ભવમે ॥૨॥ આઘ્યો છું તારા શરણુ બલ
દુઃખ દવમેં, ક્રોધાધિક ધુકતા ચાર, ખરેખર ખાર, લગ્યા મુજ
કેડે ॥૨॥ વળી પાપી મારો નાથ, છેક છ'છેડે, આ મુજરો મુજ
ભગવાન, કશું ગુણગાન, ધ્યાનમાં ધરજી ॥૨॥ સેવકં ॥૧॥ મેં પુ-
રણુ કર્યાં છે પાપ, સુણજો આપ, કહું કરજોડી, મુજ જુંડામાં
ભગવાન, જુલ નહીં થોડી, જીવ હિંસા અપરંપાર, કરી કિરતાર,
હવે શું કરવું ॥૨॥ જીકું બહુ બોલી, સાચને શું હરવું, તુજ
બોળામાં મુજ શીશ, જાણુ જગદીશ, ગમે તે કરજી ॥૨॥ સેવકં
॥૨॥ મેં કર્યાં બહુ કુકર્મ, ધરી નહીં ધર્મ, પુરણુ હું પાપી, ॥૨॥ અ-
વજો થઇ તારી આણુ, મેંજ ઉથાપી, મેં મુરખ નિંદા ધણી, મુ-
નિવર તણી, કરી હરખાયો ॥૨॥ પરદારા દેખી લગાડ હું લલચાયો,
કંકર કહે કેશવલાલ, આણીને વહાલ, દુઃખ તું હરજી ॥૨॥ સેવકં ૩

શ્રી કેસરીયાજિની લાવણી.

શ્રી રીખભદ્રેવ મહારાજ, કેસરીયા બેઠે પહાડોમે,
આસપાસ ગુલજર ઝાડી, લગ લહી પાહાડોમે;
ટુંક ટુંકપર ધળ ધળપર, ચોકી ખીલનકી,
સખ શ્રાવક મીલ પુજ કરતે, કેસર ચંદનકી. શ્રી૦ ૧
ખાશા દેવલ બના દેવલપર, કલી ચડાઈ;

અષ્ટદ્રવ લઘ પુત્ર કરને, જોધ સત્તાઇ. શ્રી૦ ૨
 શેતુન્ન ગીરનાર જીવ તુમ, અષ્ટાપદ જ્ઞાના; શ્રી૦ ૩
 સોનાગીરકે દરસન કરકે, ચંપા પુરી આના.
 ચંપાપુર જોર પાતાપુર, જીવ સમેત શીખર જ્ઞાના; શ્રી૦ ૪
 મુગતાગીરકે દરસન કરકે, આયુજી આના.
 રાયણપુર જોર ગઢ આયુજી, માગી તુંગી જ્ઞાના; શ્રી૦ ૫
 મગશ્રીજીકે દરસન કરકે, ગોડીજી આના.
 શ્રીશંખેશ્વર દરસન કર ચક્ષુ, તારંગે જ્ઞાના; શ્રી૦ ૬
 પુરપટણકે દરશન કરકે, કલ્પી કુંડ આના.
 સખ તીરથકી કરી જાતરા, ધરકુ જી જ્ઞાના; શ્રી૦ ૭
 કહે શ્રી ગંગાદાસ બાઇ વાણી, મગવતકી લેના.

શ્રી સંસારના અતીરપણા વિષે લાવળી.

ખજાર નહી આ જુગમે પલકી; (૨)
 સુકીત કરના હોયસો કરલે, કેન જાણે કલકી;
 આ દોરતી હે જગ વાસકી, કાયા મંડળકી; (૨)
 સાસ ઉસાસ સમરલે સાહેજ, આયુ ઘટે પલકી. ખ૦ ૧
 તારા મંડળ રવી ચંદ્રગા, સખહે ચલનેકી; (૨)
 દિવશ ચારકા ચમત્કાર જ્યુ, વીજળીયાં ઝળકી. ખ૦ ૨
 કુંડ કપટકર માયા જોડી, કર જાતાં છલકી; (૨)
 પાપકી પોટલી બાંધી શિરપર, કેસે હોય હલકી. ખ૦ ૩
 યે જુગહે સુપનેકી માયા, જેસી ખુંદા જલકી; (૨)
 વણસતાતો વાર ન લાગે, દુનિયા જાય ખલકી. ખ૦ ૪
 માત તાત સુત બંધવ બાઇ, સખ જુગ મતલજકી; (૨)
 કાયા માયા નાર હવેલી, એ તેરી કળકી. ખ૦ ૫

મન માવત તન ચંચળ હસ્તી, મસ્તી હે બલકી; (૨)
 સતગુર અંકુશ ધરો શિરપર, ચલ મારગ સતકી. ખ૦ ૬
 જગ લગ હંસા રહે દેહમાં, ખુશીયા મંગલકી; (૨)
 હંસા છોડ ચલ્યા જગ દેહી, મટીયાં જંગલકી. ખ૦ ૭
 દયા ધરમ સાહેબકો સમસ્ત, એ ખાતા સતકી; (૨)
 રાગ દ્રેષ ઉપજે નહી જનકુ, વીનતિ અખમલકી. ખ૦ ૮

(ઈતિ લાવણીયો સંપૂર્ણ.)

અથ શાંતી જિનની આરતી.

જય જય આરતી શાંતિ તુમારી,
 તોરા ચરણ કમળકી મેં જાઉં બલિહારી. જ૦ ૧
 વિશ્વસેન અચિરાજકો નંદા, શાંતિનાથ મુખ પુનમચંદા. જ૦ ૨
 ચાલીશ ધનુષ્ય સોવન મય કાયા, મૃગજંછન પ્રભુ ચરણ સુદાયા. જ૦ ૩
 ચક્રવર્તી પ્રભુ પાંચગા સોહે, સોળગા જિનવર જગ સહુ મોહે. જ૦ ૪
 મંગળ આરતી તોરી કીજે, જન્મ જન્મનો લાહો લીજે. જ૦ ૫
 કરજોડો સેવક ગુણ ગાવે, સો નર નારી અમરપદ પાવે. જ૦ ૬

અથ મંગલ ચાર.

ચારો મંગળ ચાર આજ મહારે ચારો મંગળ ચાર;
 દેખ્યો દરસ સરસ જીવજીકો, સોખા સુંદર સાર. આજ૦ ૧
 છિનું છિનું છિનું મન મોહન ચરચો, ધસી કેસર ધનસાર. આજ૦ ૨
 વિવિધ જાતીકે પુષ્પ મંગાવો, મોધર લાલ ગુલાલ. આજ૦ ૩
 ધ્રુપ ઉમેવોને કરો આરતી, મુખ બેસો જયકાર. આજ૦ ૪
 હર્ષ ધરી આદીસર પુજો, ચૈામુખ પ્રતિમા ચાર. આજ૦ ૫
 હૈયે ધરી ભાવ ભાવના ભાવો, જિગ પામે ભવ પાર. આજ૦ ૬

સકળચંદ્ર સેવક જિનજીકો, આનંદધન ઉપગાર.

આજ્ઞા ૭

દીવોરે દીવો મંગળીક દીવો, આરતી ઉતારોને બહુ ચિરંજીવો;
સોહામણો ઘેર પરવ દીવાળી, અગર જેથે અગળા નારી.
દીપાળ બણે એને કળે અણુઆળી, ભાવે બકને વદન નિહાળી;
દીપાળ બણે જોણે એ કળીકાળે, આરતી ઉતારી રાજા કુમારપાળે.
અમ ઘેર મંગળીક તમ ઘેર મંગળીક, મંગળીક ચતુરવીધ સંધને હોજો;
દીવોરે દીવો મંગળીક દીવો, આરતી ઉતારોને બહુ ચિરંજીવો.

ઓછવ.

ઐઞ્છવ રંગ વધામણાં, પ્રભુ પાસને નામે;
કલ્યાણક ઐઞ્છવ કીયો, ચડતે પરીણામે.
સતવર્ષ આયુ જીવીને, અક્ષય સુખ સ્વામી;
તુમ પદ સેવા ભક્તિમાં, નહીં રાખું ખામી.
સાચીરે ભક્તિ સાહેબા, રીઝો એક વેળા;
શ્રી સુભવિર હોવે સદા, મત વંછીત મેળા.

અથ શ્રાવક દીન કૃત્ય.

શ્રાવકે જે ઘડી પાછલી રાતે ઉઠવું. મનમાં નવકાર મંત્ર રમ-
રણુ કરવો. પછી પોતાના દેવ ગુરુ ધર્મ તથા આત્મા તથા પોતાનાં
કૃત્યનો વિચાર કરવો. પછી સામાયિક કરવું અને રાષ્ટ્રપડિકમણું કરી
રાત્રિયે કરેલાં પાપની આશોચણુ લેવી. યથાશક્તિ પચ્ચખાણુ કરવું.
પછી પ્રભુનાં સ્તવન તથા સત્કામ વીગેરે કરવું. પછી ચઉદ નિયમ
ધારવા. પછીથી ચત્તાર્પૂર્વક દેહેરે જઈ પ્રભુની દ્રવ્ય તથા ભાવ પૂજન
કરવી. તેની કિંચિત્ વિધિ નિચે બતાવે છે. લીલ કુલ તથા જીવ રહિત

શુદ્ધ ભૂમિ જોઇને સ્નાન કરીને અંગુચાવતી દીલ સાફ કરવું. પછી પૂજને વારને જુદાં રાખેલાં વસ્ત્ર પહેરવાં, એક સાડી ઉતરાસણ કરવું. આઠ પડો મૂખકોશ બાંધવો, દેરાસરમાં ૮૪ આશાતના ટાળવી, તેમાની મહોટી દસ આશાતનાઓ નીચે પ્રમાણે—૧ પાન સોપારી આદિ દર્ધ ચીજ ખાવી. ૨ પાણી પીવું. ૩ ભોજન કરવું. ૪ પગરખાં પહેરી રાખવાં. ૫ મૈથુન સેવવું. ૬ પયારી કરી સુવું. ૭ થુકવું, ગળકે વીગેરે નાંખવું. ૮ પેશાબ કરવો. ૯ કળશે જવું. ૧૦ જુગટું રમવું. એ અશાતના તો અવશ્યે ટાળવી. પછી જન પ્રતિમાની વિનય પૂર્વક પોથો તથા વાળા કુંચી કરવી. અંગલોહણા કરી દ્રવ્યથી એટલે કેશર તથા ફુલથી પૂજ કરવી તેનું નામ દ્રવ્ય અંગપૂજ. અને અક્ષત, ધૂપ, અગર, દીપવીગેરેથી પૂજ કરવી તે દ્રવ્ય અગ્રપૂજ કહેવાયછે. પૂજ કરવાની આંગળીના નખને કેશરમાં બોળવી નહીં, તેમજ પ્રતિમાજીને પણ અડકે નહીં, તેમ પ્રભુના નવ અંગે પૂજ કરવી. ૧ જમણા તથા ડાબા અંગુઠે. ૨ જમણા તથા ડાબા ઢીંચણે. ૩ જમણા તથા ડાબા કાંડે. ૪ જમણા તથા ડાબા ખભે. ૫ મસ્તકે. ૬ લલાટે. ૭ કંઠે. ૮ છાતીમાં. ૯ નાભિ-એ. એ નવ અંગે પૂજ કરવી તથા સિદ્ધચક્રની પૂજ કરતાં અરિ-હંત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, સાધુ, જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, તપ એ નવપદની અનુક્રમે પૂજ કરવી. પછી મંગલિકને અર્થે અષ્ટ મંગ-ળીક આગ્રેએ પછી ત્રણ ખમાસમણ દધ ધરિયા વહીયા પડિકમિ ચૈત્યવંદન કરવું. જેની વિધિ આ પુસ્તકમાં આગળ આવીછે. વળી દેહેરાસરમાં દસ ત્રીક સાચવવા તે કહેછે. ૧ ત્રણ નિસિહિ—ધર વ્યાપાર છોડવા ૩૫ પ્રથમ નિસિહિ દેહેરાસરના પ્રથમ ખારણે ક-હેવી. બીજી દેહેરા સંજથી વ્યાપાર છોડવા ૩૫ ગબારામાં પેસતાં

કહેવી ત્રીજી દ્રવ્યપૂજા છોડવા ૩૫ ચૈત્યવંદન કરતા પહેલાં કહેવી. ૨. ત્રણ પ્રદક્ષિણા—જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર આરાધવા ૩૫. ૩. ત્રણ પ્રણામ—એ હાથ જોડીને પ્રણામ કરવો તે. કેડ ઉપરનો ભાગ નમાવીને કરવો તે. ખમાસમણો દેઈ પ્રણામ કરવા. ૪. ત્રણ પૂજા—અંગપૂજા, અગ્રપૂજા, ભાવપૂજા. ૫. ત્રણ અવસ્થા પ્રભુની ભાવની—છદ્મસ્થ. કેવલિ તથા ત્રિજ સિદ્ધની અવસ્થા. ૬. દિશી ત્રિક—ત્રણદિશિ ટાળીને ફક્ત પ્રભુના મુખની દિશિમાંજ નજર રાખવી. ૭. ત્રણચાર ભૂમિ પ્રમાર્જન કરવું. ૮. વર્ણ ત્રિક. અક્ષર આલંબન, વર્ણ આલંબન, અને ત્રિણું પ્રતિમા આલંબન. ૯. ત્રણ મુદ્રા—૧ યોગ મુદ્રા તે એ હાથ જોડી માંહેા માંહે આંગળીઓ રાખવી. ૨ જનમુદ્રા એ પગની વચ્ચે ચાર આંગળ માર્ગ મૂકી કાઉસ્સગ કરવો. ૩ મુક્તા શુકિત મુદ્રા કમળના ડોડાને આકારે એ હાથ જોડી સ્તુતિ કરવી. ૧૦ ત્રણ પ્રણિધાન—૧ જાવંતિ ચેષ્ઠઆષ્ઠ. ૨ જાવંત કેવિસાહુ. ૩ જ્યવિચારાય. ઇતિદસત્રિક સંપૂર્ણ. દેરાસરમાં જતાં પાંચ અભિગમન સાચવવાં તેના નામ ૧ સચિત કળાદિકનેા ત્યાગ. ૨ અચિત વસ્ત્રાદિતું ધારણ કરવું. ૩ અખંડ એકસાડી ઉત્તરાસણ કરવું. ૪ એકાચચિત કરવું. ૫ દૂરથકી પ્રણામ કરવા. રાજાના પાંચ અભિગમન, ખડ્ગ, છત્ર, ચામર, મુકુટ અને મોજડીઓ. એ પાંચે દેહેરાસર આહાર મૂકવાં. એ રીતે દ્રવ્ય તથા ભાવપૂજા કરવી. પછી શુશ્રવંદન વાસ્તે ઉપાશ્રય જાળ સાં વ્યાખ્યાણ એકચિત્તે સાંભળવું. પછી દોષરહિત સૂત્રતો આહાર સાધુને વહેરાવીને પછી ભોજન કરે. પછી વ્યાપાર શુદ્ધ કરવો. ઓછું અધિક આપવું લેવું નહીં જુઠી સાખ ન પૂરવી તથા જુઠાં લેખ ન કરવા. વળી અનંતકાય જાવીરા અમલ્ય વીજેર ખાવાં નહીં.

(૩૧૮)

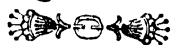
રાતિભોજન કરવું નહીં એમાં અતિશે પાપછે. વળી સાજી, સાચી, લોહ, ગળી, મધુ, ધાવડી વીગેરે જાણસો શ્રાવકે વેચવી નહીં. તેમાં ધણી દોષછે પાણી ભેવાર ગળવું. અન્નચર્ય પાળવું. પાપનું મૂળ જે પંદર કર્માદાન તે ઠાળવાં. અનર્થ દાંડ કરવો નહીં. અસત્ય વચન બાખવું નહીં. શુદ્ધ સમકીર્ત પાળવું. ઝોઝામાં ઝોઝી પાંચ તિથિ આરંભ કરવો નહીં. સુપાત્રે દાન કરવું. સારા કાર્યમાં દ્રવ્યનો ઉપયોગ કરવો. પરોપકાર કરવો. દિવસ થોડો બાકી રહે ત્યારે ચઉવિહાર કરવો. પછી દેવસીપ્રતિક્રમણ કરી દીવસના પાપ આજોવવાં. પછી મનમાં અરિહંત, સિદ્ધ, સાહુ અને કેવલિ બાધિત ધર્મ એ ચાર શરણુ યાદ કરવાં. મનમાં શેત્રુંઝદિકની યાત્રાનો ભાવ રાખવો. અને પછી સુધ જવું આ કરણી શ્રાવક જરોજર પાળે તો તેના કર્મ પાતળા પડે ને અનુક્રમે મોક્ષનું સ્થાનક પામે.

ધર્મિ શ્રાવકની કરણી સમાપ્ત.

સમાપ્ત.

શુદ્ધિપત્ર.

પાત્રું. ત્રિટી. અશુદ્ધ. શુદ્ધ.	પાત્રું. ત્રિટી. અશુદ્ધ. શુદ્ધ.
૭ ૨૦ ગુપ્તિ ગુપ્તિ	૮૯ ૧ ઢેરા ઢેરા
૧૧ ૧૧ માયિક સામાયિક	૮૯ ૩ ધાંટ ધાંટિ
૨૧ ૧૭ સંપુણ્ય સંપુર્ણ	૮૯ ૪ અધાત્ર અધોત્રે
૨૧ ૨૦ અર્ચાત અર્ચાત	૯૭ ૨૩ કુણંકિ કુણકિ
૨૨ ૧૨ કાકિસ્સ કાકિસ્સગ	૧૧૧ ૨૧ મત્ર મત્ર
૨૫ ૧૮ જિણુંદ જિણુંદ	૧૧૨ ૧૪ લખતા લખતાં
૨૮ ૧૮ સવ સર્વ	૧૧૨ ૧૭ સત્તરિ સત્તરિં
૨૯ ૧૯ પાઠ આઠ	૧૧૨ ૧૯ વિવિધ વિવિધ
૩૦ ૮ જીવ જીવ	૧૧૭ ૨૨ સમ્યક્ સમ્યક્
૩૮ ૧૮ પમાય પમાય	૧૧૮ ૧૭ સવ્વાધ સવ્વાધ
૪૨ ૨૧ નિદે નિદે	૧૧૯ ૧૭ વતો વતો
૪૫ ૭ જે જેમ	૧૧૯ ૧૯ અકારસ અકારસશ
૪૮ ૧૦ અભિમંતર, અભિમંતર	૧૪૧ ૧ નિત્યઃ નિત્યં
૫૫ ૧૪ જે તે	૧૪૧ ૧૫ શત્રુઓ શત્રુઓ
૫૫ ૨૩ વિજયે વિજયા	૧૪૯ ૮ દેવના દેવતા
૫૬ ૪ વિજય વિજયે	૧૫૨ ૩ નવંતુ નૈંતુ
૫૬ ૮ વતો વતો	૧૫૬ ૧૩ વિધાન વિધાન
૬૦ ૨૧ ચંદ્રજ ચંદ્રરાજ	૧૫૬ ૧૮ ક્યાંયા ક્યાંયા
૬૨ ૬ દૌપદી દૌપદી	૧૫૮ ૨૧ અંભોનિધા અંભોનિધી
૬૭ ૧૧ ત તે	૧૬૫ ૧૧ ભવ્ય ભવ્ય
૭૩ ૧૭ કિરીડ કિરીટ	૧૭૧ ૨ ૨ ત અસ્ત
૮૭ ૧૪ શક્તાભધઃ શક્તાભિધઃ	૧૭૧ ૪ દ્વિર્જિત દ્વિર્જિત
૮૮ ૨૧ માનોપગરજી માનોપગરજી	૧૭૯ ૪ આપ્યા આપ્યા
૮૯ ૬ મક્યા મુક્યા	૧૮૦ ૧૦ પરિખ પરિખ

પાનું.	ચિટ્ટી.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.	પાનું.	ચિટ્ટી.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૧૮૦	૧૮	અપત્તિય	અપત્તિયં	૨૨૫	૧૦	અતરાય	અતરાય
૧૮૧	૨	સદ્વિગદ	સંદ્વિગદ	૨૨૫	૨૧	વેદકર્મની	વેદનીકર્મની
૧૮૧	૨૪	અભિમંતર	અભિમંતરં	૨૩૨	૧૬	ખેદ	ખેદં
૧૮૮	૨	ખાધમ	ખાધમં	૨૩૨	૨૧	ભાવા	ભાવો
૧૮૯	૨	પોરિસં	પોરિસિં	૨૩૬	૧૮	અગ	અંગી
૧૯૧	૧૫	અપ્રમાદ	અપ્રમાદ	૨૩૭	૩	સદ્ધ	સિદ્ધ
૧૯૨	૧	રિમદ્ધ	રિમદ્ધં	૨૩૮	૭	નિર્થકરનું	નિર્થકરનો
૧૯૨	૨૧	સદ્વિઅ	સદ્વિઅં	૨૩૮	૧૨	સંપૂર્ણ	સંપૂર્ણ
૧૯૫	૧	અગાર	અગાર	૨૪૪	૨૪	અરત્તને	અરત્તને
૧૯૬	૧૧	દુષ્કડ	દુષ્કડં	૨૪૬	૩	શ્રી	શ્રી
૧૯૭	૧૦	અગતયાધાર	અગતયાધાર	૨૪૯	૬	સુંદરવાગે	સુંદરવાગ
૧૯૮	૩	સારે	સારો	૨૫૩	૧૮	પેઠાણુ	પેઠાણ
૨૦૦	૧૦	નિદિતા	નિદિતા	૨૫૩	૨૨	જન્મા	જન્મ્યા
૨૧૧	૨	સાં	સાગરોપમઅધિક	૨૫૯	૧૮	શુભ	શુભ
૨૧૨	૧૨	અલ્લ	અલ્લ	૨૬૨	૨૪	લીલી	લીલા
૨૧૬	૨૧	પાંખડી	પાંખડી	૨૬૫	૨૩	જસ	જેની
૨૧૭	૯	પાપ	...	૩૦૪	૨૩	વિવિધ	વિવિધ
૨૨૫	૧૦	ગોમ	ગોત્ર				

જાહેર ખખર.

આ પુસ્તક નીચે લખેલે ઠેકાણેથી રોકડી કીંમતે મળશે. પર-
દેશીતે રૂ ૦-૨-૦ પોરતેજના જુદા પડશે.

અમદાવાદ—શા. હરીલાલ મગનલાલ ઠા. માંડવીનીપોળમાં નાગ-
જીભુદરની પોળ.

અમદાવાદ—શા. વાડીલાલ હડીસંગ ઠા. માંડવીનીપોળમાં સમેત
શીખરજીની પોળ.

લી. પ્રસિદ્ધ કર્તા.

